T. C

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BABADAN OĞULA ÂŞIKLIK:

ÂŞIK LAÇİN ALADAĞLI VE ÂŞIK İSMAİL ALADAĞLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ramazan SAÇ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Ankara, 2021

T.C

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BABADAN OĞULA ÂŞIKLIK:
ÂŞIK LAÇİN ALADAĞLI VE ÂŞIK İSMAİL ALADAĞLI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ramazan SAÇ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Tez Danışmanı

Prof. Dr. M. Mete Taşlıova

Ankara, 2021

ONAY SAYFASI

Ramazan SAÇ tarafından hazırlanan "BABADAN OĞULA ÂŞIKLIK: ÂŞIK LAÇİN ALADAĞLI VE ÂŞIK İSMAİL ALADAĞLI" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ		KURUMU	İMZA
DANIŞMAN	Prof. Dr. Mete Taşlıova	AYBÜ Türk Dili ve Edebiyatı	
KABUL ( )	RET ( )		
JÜRİ ÜYESİ	Doç. Dr. Oğuzhan Aydın	AYBÜ Türk Dili ve Edebiyatı	
KABUL ( )	RET ( )		
JÜRİ ÜYESİ	Doç. Dr. İbrahim Gümüş	Bartın Ü. Türk Dili ve Edebiyatı	
KABUL ( )	RET ( )		
JÜRİ ÜYESİ			
KABUL ( )	RET ( )		
JÜRİ ÜYESİ			
KABUL ( )	RET ( )		

Tez Savunma Tarihi: 12.08.2021

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü Unvan/Adı Soyadı

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda patent ve telif haklarını ihlal edici etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tezde kullanılmış olan tüm bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim. (09.07.2021)

İmza:

Adı SOYADI: Ramazan SAÇ

TEŞEKKÜR

Çalışmam boyunca bilgi ve birikimlerinden istifade ettiğim tez danışmanım ve kıymetli hocam Prof. Dr. Mete Taşlıova'ya, "birincil kaynak" olarak çalışmama katkı sunan, şahsi arşivini benimle paylaşan kıymetli âşığımız İsmail Aladağlı'ya müteşekkir olduğumu belirtmek isterim.

ÖZET

Babadan Oğula Âşıklık: Âşık Laçin Aladağlı ve Âşık İsmail Aladağlı

Saç, Ramazan

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Yöneticisi: Prof. Dr. M. Mete TAŞLIOVA

Ağustos, 2021, 650 sayfa

Gelenek, sanat ve edebiyat yönleriyle âşıklık üzerine yapılan çalışmalarda, âşıklığa yönelme sebepleri arasında babadan oğula âşıklığa da yer verilmektedir. Araştırmacılar bu hususu "aile büyüklerinden tevarüs etmeyle âşıklığa yönelme", "irsiyet" ve "soyaçekim" şeklinde açıklamaktadır. Babadan oğula âşıklık modelinde "baba-oğul" veya "dede-baba-oğul" olmak üzere en az iki kuşak boyunca âşıklık yapan gelenek mensupları <icracılar> ele alınmaktadır. Babadan oğula âşıklık, geleneğin daha verimli şartlar altında yaşatılması, gelenek unsurlarının korunması, âşık kollarının/mekteplerinin devamlılığını sağlaması bakımından ehemmiyet taşımaktadır. Baba âşığın oğul âşığın geleneğe yönelmesinde birinci etken olduğu, geleneğin kurallarını ve inceliklerini oğul âşığa ilk elden öğrettiği görülmektedir. Oğul âşığın çıraklık eğitimi, baba âşığa nazaran daha verimli şartlarda gerçekleşmektedir. İstisnaları bulunmakla beraber, genellikle oğul âşığa "mahlas" ve "berat" baba âşık tarafından verilmektedir. Oğul âşık, baba âşığın şöhretinden ve saygınlığından da istifade ederek kendisini gelenek içinde daha kolay kabul ettirmektedir. Çalışma kapsamında; Kars'ın Kağızman ilçesinin Camuşlu köyünde doğan baba-oğul âşıklar Laçin Aladağlı (1922-1980) ve İsmail Aladağlı'nın (1956-…) geleneği temsil durumu ve babadan oğula aktarılan gelenek unsurları incelenmiştir. "Mahlas alma/kullanma", "doğaçlama/irticalen söyleme", "âşık havaları/ezgileri", "saz çalma", "etkilenme/örnek alma", "karşılaşma tekniği", "hikâyecilik", "erkân ve meclis adabı" gibi unsurlar, baba âşıktan oğul âşığa aktarılan gelenek unsurlarıdır.

Anahtar Kelimeler: Âşık edebiyatı, âşık müziği, âşık sanatı, âşıklık geleneği.

ABSTRACT

Minstrelsy From Father to Son: Minstrel Laçin Aladağlı and Minstrel İsmail Aladağlı

Saç, Ramazan

MA, Department of Turkish Language and Literature

Thesis Advisor: Prof. Dr. M. Mete TAŞLIOVA

August, 2021, 650 pages

In the studies on minstrelsy in terms of tradition, art and literature, minstrelsy from father to son is among the reasons of inclination towards minstrelsy. Researchers explain this issue as "inheriting from family elders, tending to minstrelsy", "heredity" and atavism. Members of the tradition (performers) who have been minstrel for at least two generations are tackled in the father-son minstrel model as father-son or grandfather-father-son. Minstrelsy from father to son is important in terms of keeping the tradition alive under more productive conditions, preserving the elements of tradition and ensuring the continuity of the minstrel branches/schools. It is seen that the father minstrel is the first factor in the tendency of the son minstrel to the tradition, and he taught the rules and subtleties of the tradition to the son minstrel first hand. The apprenticeship training of the son minstrel takes place in more productive conditions compared to the father minstrel. Although there are exceptions but "mahlas" and "berat" are usually given to the son minstrel by the father minstrel. By taking advantage of the reputation and prestige of the father minstrel, the son minstrel makes himself accepted more easily in the tradition. In the scope of the work, the tradition representation status of the father-son minstrels Laçin Aladağlı (1922-1980) and İsmail Aladağlı (1956-...), who were born in the village of Camuşlu in the Kağızman district of Kars, and the elements of tradition transferred from father to son were examined. In the tradition of minstrelsy, elements such as "writing under a pseudonym", "singing while improvising", "minstrel melodies", "playing saz", "being influenced / taking someone as role model", "encounter technique", "storytelling", "assembly morals" are elements of tradition that pass from father to son.

Keywords: Minstrel literature, minstrel music, minstrel art, minstrelsy tradition.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **vi**
ABSTRACT ..... **vii**
KISALTMALAR DİZİNİ ..... **xi**
GİRİŞ **1**
1. Kars'ta Âşıklık Geleneği 1
2. Kağızman'da Âşıklık Geleneği ve Gelenek Temsilcileri 11
1. BÖLÜM: BABADAN OĞULA ÂŞIKLIK **17**
1.1. Âşıklıkta Bir Model Olarak Baba-Oğul Aktarımı 17
1.2. Baba Âşık: Laçin Aladağlı 21
1.2.1. Adı-Soyadı, Mahlası 21
1.2.2. Doğum Yeri ve Tarihi 22
1.2.3. Soyu 22
1.2.4. Ailesi 23
1.2.5. Öğrenim Durumu 23
1.2.6. Askerliği 23
1.2.7. Mesleği 24
1.2.8. Evlilikleri 24
1.2.9. Çocukları 25
1.2.10. Vefatı 28
1.3. Oğul Âşık: İsmail Aladağlı 32
1.3.1. Adı-Soyadı, Mahlası 32
1.3.2. Doğum Yeri ve Tarihi 32
1.3.3. Annesi 33
1.3.4. Öğrenim Durumu 35
1.3.5. Askerliği 35
1.3.6. Mesleği 36
1.3.7. Evliliği 37
1.3.8. Çocukları 37
2. BÖLÜM: BABADAN OĞULA GELENEĞİN AKTARIMI **40**
2.1. Âşıklığa Yönelme 40
2.2. Rüyada Bade İçme 41

2.3. Usta-Çırak İlişkisi 45
2.4. Mahlas Alma 47
2.5. Doğaçlama/İrticalen Şiir Söyleme 49
2.6. Âşık Havaları 51
2.7. Saz Çalma 53
2.8. Etkilenme, Örnek Alma 55
2.9. Karşılaşma Tekniği 56
2.10. Hikâye Tasnifi ve İcrası 58
2.11. Erkân, Meclis Adabı 64
2.12. Yurt İçi ve Yurt Dışı Programlar: Geleneğin Dönüşümü 65
2.13. Plak, Kaset ve CD Çalışmaları 67
2.14. Âşıklığa Bakış ve Gelenek Hakkındaki Düşünceler 70
3. BÖLÜM: BABA-OĞUL ÂŞIKLARIN ŞİİRLERİNİN TÜR VE ŞEKİL YÖNÜNDEN İNCELENMESİ 72
3.1. Baba-Oğul Âşıkların Şiirlerinin Tür Yönünden İncelenmesi 72
3.1.1. Aşk 73
3.1.2. Sevgi ve Barış 76
3.1.3. Dert 78
3.1.4. Hasret 80
3.1.5. Gurbet 81
3.1.6. Ayrılık 84
3.1.7. Yalnızlık 85
3.1.8. Yoksulluk 86
3.1.9. Yaşlılık 87
3.1.10. Sitem ve Şikâyet 88
3.1.11. Ölüm 91
3.1.12. Tabiat 93
3.1.13. Memleket 95
3.1.14. Âşıklık ve Âşıklar 97
3.1.15. Eğitim, Öğretmen ve Okul 100
3.1.16. Nasihat 102
3.1.17. Yergi 105
3.1.18. Millî Konular 107
3.1.19. Dinî ve Tasavvufi Konular 110

3.1.20. Popüler <Güncel> Konular 113
3.2. Baba-Oğul Âşıkların Şiirlerinin Şekil Yönünden İncelenmesi 115
3.2.1. Nazım Birimi 115
3.2.2. Nazım Şekilleri 117
3.2.3. Ölçü/Vezin 134
3.2.4. Kafiye 138
3.2.5. Redif 144
3.2.6. Ayak 147
3.2.7. Kelime Tekrarları 155
4. BÖLÜM: BABA-OĞUL ÂŞIKLARIN ŞİİRLERİ 157
4.1. Baba Âşık Laçin Aladağlı'nın Şiirleri 158
4.1.1. Sekiz Heceli Şiirleri 158
4.1.2. On Bir Heceli Şiirleri 180
4.1.3. On Beş Heceli Şiirleri 232
4.1.4. On Altı Heceli Şiirleri 234
4.2. Oğul Âşık İsmail Aladağlı'nın Şiirleri 235
4.2.1. Beş Heceli Şiirleri 235
4.2.2. Yedi Heceli Şiirleri 237
4.2.3. Sekiz Heceli Şiirleri 248
4.2.4. On Bir Heceli Şiirleri 315
4.2.5. On Dört Heceli Şiirleri 547
4.2.6. On Beş Heceli Şiirleri 550
5. BÖLÜM: BABA-OĞUL ÂŞIKLARIN KARŞILAŞMALARI 566
5.1. Baba Âşık Laçin Aladağlı'nın Karşılaşmaları 567
5.2. Oğul Âşık İsmail Aladağlı'nın Karşılaşmaları 569
SONUÇ 603
KAYNAKÇA 607
EKLER 618
1. Baba Laçin Hikâyesi 618
2. Nazlıcan Hikâyesi 638
3. Fotoğraflar 642

KISALTMALAR DİZİNİ

BBC: British Broadcasting Corporation (Britanya Yayın Kuruluşu)

Bkz: Bakınız

TDK: Türk Dil Kurumu

TF1: Television Française 1 (Fransız Televizyonu 1)

TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)

ZDF: Zweites Deutsches Fernsehen (İkinci Alman Televizyonu)

GİRİŞ

1. Kars'ta Âşıklık Geleneği

Kars; âşıklık geleneğinin canlı şekilde yaşadığı, yaşatıldığı birkaç ilimizden biridir. Bu coğrafya, tarih boyunca göçlere tanıklık etmiş, Türk boylarına ev sahipliği yapmış, kültüre ait birçok unsuru güçlü bir şekilde muhafaza etmiştir (Gökşen, 2011: 151). Kars ve çevresi[1], dünden bugüne pek çok âşık yetiştirmiştir. Geçmiş dönemlerde iletişim ve ulaşım imkânlarının kısıtlı olması, geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlayan insanların uzun kış aylarında köy odaları ve kahvehaneler gibi kapalı mekânlarda bir araya gelmeleri, gelenekçi ve homojen toplum yapısı, âşıklık geleneğinin bu bölgede canlı bir şekilde yaşamasına ortam hazırlamıştır (Erdener, 2019: 202).

Kars'ta, "âşık", "badeli âşık", "Hak âşığı", "ozan", halk ozanı", "saz şairi" adı verilen sanatçılar, asırlar boyunca bilge kişilikleriyle içinde yaşadıkları toplumun sözcüleri olmuşlar, savaşta-barışta toplumun birlik ve bütünlüğünü sağlamaya çalışmışlardır. "93 Harbi" olarak da bilinen 1877-1878 Türk-Rus Savaşı yıllarında, Çıldırlı Âşık Şenlik tarafından söylenen "93 Koçaklaması" Kars millî direniş hareketinin sesi olmuştur:

Ehl-i İslâm olan eşitsin bilsin
Can sağ iken yurt vermeniz düşmana
İsterse Uruset ne ki var gelsin
Can sağ iken yurt vermeniz düşmana
…
Şenlik ne durursuz atlara binin
Sıyra kılıç düşman üstüne dönün
Artacaktır şanı bu Âl'Osman'ın
Can sağ iken yurt vermeniz düşmana (Şahin, 1983: 128)

Kars'ta âşık şiirinin geçmişi XIV. yüzyıla kadar uzanmaktadır. "Kars, Anadolu'da varlığını bilebildiğimiz en eski Türk âşığını yetiştiren ilimizdir" (Sakaoğlu, 2014: 270). Türkiye sahasında adı bilinen en eski âşığımız Karslı Âşık Baykan'dır. Elimize ulaşan en eski âşık şiiri, Baykan'ın "Dâsitân-ı Sukut-ı Kars" başlıklı şiiridir. İlk defa 1939 yılında, Fahrettin Kırzıoğlu tarafından yayımlanmıştır. Şiirde, 1386 yılında Kars'ı işgal eden Timur ordularının şehirde meydana getirdiği tahribat anlatılmaktadır:

[1] Kars ve çevresi ifadesi; öncelikle Kars il merkezini, ilçelerini ve köylerini kapsamakla birlikte, 1992 yılında müstakil vilayet olan Ardahan ve Iğdır illerini de kapsamaktadır.

Bu yıl kıştan keçib bizim yazımuz
Çağır bülbül güle yetmez nazımuz
Düşüb can kaydına itdük özimüz
Çü Kars ögin alıp Kağan-ı Tatar
…
İşimiz kalıbdı uca Tangrı'ya
Baykan eydür günüm yetdi songrıya
Devrüsünde yatırdılar kangrıya
Zalım Tatar hamı fidanı çatar (Sakaoğlu, 2013: 111-112)

17. yüzyılın sonlarıyla, 18. yüzyılın başlarında yaşayan Âşık Hasan, bir destanının son dörtlüğünde asıl vatanının Kars olduğunu belirtmektedir:

Kars Hasan'ın öz vatanı
Adlım olur kahramanı
Göğsünde yatar Hırkânî
Türbezardır döşü Kars'ın (Şahin, 1983: 297-298)

18. yüzyılda Âşık Tüccarî (1720-1805), 19. yüzyılda Âşık Bahrî (1829-1900), Âşık Ceyhunî (1843-1908), Âşık Şenlik (1850-1913) ve Kağızmanlı Yusuf Sezaî (1858-1938), Kars âşıklık geleneğinin isimleri günümüze ulaşan önemli temsilcileridir (Sakaoğlu, 2014: 269).

Âşık Şenlik'in Kars âşıklık geleneği içinde özel bir yeri vardır. Âşık Şenlik, 1850 yılında Çıldır'ın Suhara (Yakınsu) köyünde doğmuştur. Asıl adı Hasan'dır. Karapapak (Terekeme) Türklerindendir. Babası Molla Kadir, annesi Zeliha Hanım'dır (Aslan, 1975: 8). On dört yaşında iken yaban ördeği avlamak için gittiği "Kulaklar" denen mevkide rüyaya daldığı ve rüyasında pir elinden bade içtiği bilinmektedir. Âşık Şenlik rüyadan uyandıktan sonra, başında toplanan köylülere durumunu şöyle anlatmaktadır:

Rüya-yı âlemde yattığım yerde
Nece yüzmin hayal gûşuma geldi
Üğbe üğ cismime saldı bir ateş
Sevdiğim Salatın düşuma geldi

Aynına geymişti gaflet lüzumu
Kör oluban açmayaydım gözümü
Bir tagayyır keyfte gördüm özümü
O kadar möhübbeti hoşuma geldi

Şenlik'em hakine gettim yüzünen
Bir kelme danıştım şirin sözünen
Hayıf ki bakmadım kıyar gözünen
Sürahi gameti garşıma geldi (Aslan, 1975: 10)

Âşık Şenlik, köylülerin merakı üzerine söylediği ikinci şiirinde ise, pir elinden bade içtiğini, kudret mektebinden ders aldığını, Arapça, Farsça ve İbranice öğrendiğini ve böylece kemâle erdiğini anlatmaktadır:

Yığılın ahbaplar yâren yoldaşlar
Bir sağalmaz derde tüştüm bu gece
Hikmet-i pir ile âb-ı zülâlden
Kevser bulağından içtim bu gece

Kudret mektebinde verdiler dersi
Zahirde göründe arş ile kürsü
Hıfzımda zapt oldu Arabî Farsî
Lügat-ı İmrân'ı seçtim bu gece

Sefil Şenlik Hak'tan buldu kemâli
Bu fikirle vasf-ı hâlin demeli
Bedirlenmiş gördüm güzel cemâli
Tagayyır hal oluf şaştım bu gece (Aslan, 1975: 11)

Şenlik bu olaydan sonra yöresinde "Hak âşığı" olarak anılmış, Âşık Hasta Hasan'ın çırağı Âşık Nuri'den saz ve söz dersi almış, zamanla herkesin saygı duyduğu usta bir âşık olmuştur. Âşık Nuri, Âşık Abbas, Âşık Kılıççı Mustafa, Âşık İzanî, Âşık Sümmanî, Âşık Zülalî ve Âşık Feryadî gibi âşıklarla bir araya gelmiş, yaptığı karşılaşmalarda söze hâkimiyetini ve şiir kabiliyetini ispat etmiştir.

Âşık Şenlik; "Latif Şah", "Sevdakâr" ve "Salman Bey" olmak üzere üç ayrı hikâye tasnif etmiş, bu hikâyeler Kuzeydoğu Anadolu'da olduğu gibi Türkiye ve Azerbaycan sahasında da tanınmıştır. Şenlik; Azerbaycan sahasında yaygın olan cıgalı tecnis, şeki/sicilleme gibi nazım şekillerini Türkiye sahasına taşımış, bu şekillerin en güzel örneklerini vermiş, Çıldır Divanîsi ve Çıldır Güzellemesi gibi âşık havalarını geleneğimize kazandırmıştır (Aslan, 1975: XL-XLI). 1913 yılında, Revan'dan Çıldır'a dönerken vefat etmiştir. Vefatından sonra "hakkında birçok destanlar yazılmış, anonim şiirler teşekkül etmiştir" (Aslan, 1975: 22). "Bizim Çıldır'da Âşık Şenlik'in deyişlerini doğru söylemezsen adamın gözünü oyarlar" (Erdener, 2019: 115) diyen Âşık Şeref Taşlıova, yöre insanının Şenlik'e duyduğu sevgi ve saygıyı belirtmektedir. Ensar Aslan (1975: XL) ise, Şenlik'in bölge âşıkları üzerindeki etkisini şu satırlarla anlatmaktadır:

> "XIX. yüzyılın sonlarında yaşamış olan Şenlik'in âşıklık sanatı ile bu bölge âşık şiiri değişik bir çehre, yeni bir merhale kazanmıştır. Bilhassa Karslı âşıklardan Şenlik'in tesirinde kalmayan, onun şiirlerinden ilham ve örnek almayan bir âşık yoktur. Tasnif etmiş olduğu üç büyük türkülü hikâyesi, bu bölgenin çok sevilen ve

anlatılan hikâyeleridir. Bölge âşıklarının hikâye anlatma teknik ve üslupları Şenlik'in aynıdır."

Âşık Şenlik, yetiştirdiği ve etkilediği âşıklarla "Şenlik Kolu" olarak da adlandırılan âşık mektebinin kaynağı olmuştur. Âşık kolu, "…çıraklık geleneği içinde, birbiri ardınca yetişen âşıklar tarafından, odak hüviyetindeki usta âşığa bağlılık duyarak, ona ait üslup, dil, ayak, ezgi, konu, hatıralar ve hikâyelerin devam ettirildiği mekteptir" (Kaya, 2000: 14). Kars'ta Şenlik gibi bir zirve şahsiyetin varlığı, geleneğin ayakta kalmasında ve canlılığını korumasında etkili olmuştur. Âşık İbrahim, Âşık Kasım, Âşık Gülistan, Âşık Nuri Şenlik, Âşık Yılmaz Şenlik, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Dursun Durdağı, Âşık Şevki Halıcı, Âşık İslam Erdener, Âşık Mehmet Hicranî, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Murat Yıldız, Âşık Rüstem Alyansoğlu, Âşık Mürsel Sinan, Âşık Günay Yıldız, Âşık İlgar Çiftçioğlu, Âşık Mahmut Karataş ve daha birçok âşık "Şenlik Kolu" içinde yetişmiştir (Kaya, 2000: 23).

Kars âşıklık geleneği 20. yüzyılda, tarihî hadiselere ve teknolojik gelişmelere paralel olarak farklı bir çehre kazanmıştır. Bu yüzyılda Karslı âşıklar; Türkiye Âşıklar Bayramı, İstanbul Festivali gibi çeşitli kültürel etkinlikler sayesinde isimlerini bütün Türkiye'ye duyurmuşlar, yurt dışında sanatlarını icra etme imkânı bulmuşlardır. Böylece birçok Karslı âşığın ünü Türkiye sınırlarını aşmıştır. 20. yüzyılda Kars, yüzlerce âşık yetiştirmiştir.

Âşık Kahraman, Âşık Zülâlî, Âşık Cemal Hoca, Âşık Hıfzı, Âşık Dursun Cevlanî, Âşık Gülistan, Âşık Müdamî, Âşık Üzeyir Pünhanî, Âşık İslam Erdener, Âşık Laçin Aladağlı, Âşık Murat Yıldız, Âşık Veysel Şahbazoğlu, Âşık Durmuş Denizoğlu, Âşık Hasretî, Âşık Şevki Halıcı, Âşık İlhami Demir, Âşık Ummanî Saraç, Âşık Rüstem Alyansoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Hikmet Arif Ataman, Âşık Sabri Şimşekoğlu, Âşık Ali Rıza Ezgi, Âşık Günay Yıldız, Âşık Muhlis Denizer, Âşık Mürsel Sinan, Âşık Orhan Üstündağ, Âşık İsmail Aladağlı, Âşık Maksut Feryadî, Âşık Mustafa Aydın gibi âşıklar Kars âşıklık geleneğinin 20. yüzyıldaki önemli temsilcileridir (Alptekin-Sakaoğlu 2014, Aslan 1978, Halıcı 1992, Kalkan 2015, Özhan 1992, Sakaoğlu 1999a, Şahin 1983).

Türkiye'nin farklı illerinden gelerek Konya'da toplanan âşıklar, 1966 yılında başlayan 1.Türkiye Âşıklar Bayramı ile hem birbirlerini tanıma imkânı bulmuşlar hem de ulusal düzeyde tanınmaya başlamışlardır. Bu bayrama Kars'tan Âşık Müdamî ve Âşık Murat Çobanoğlu iştirak etmiştir. 1970 yılında Kars'ı ziyaret eden Süleyman Demirel'in onuruna verilen bir yemekte Âşık Şeref Taşlıova ve Âşık Murat Çobanoğlu icra yapmış olup yakın ilgi görmüşlerdir (Erdener, 2019: 163).

20. yüzyılda, Kars âşıklık geleneğinin yaşatılmasında, Türkiye'ye ve hatta dünyaya tanıtılmasında, Kars'ın önde gelen âşıklarından Âşık Murat Çobanoğlu ve Âşık Şeref Taşlıova'nın büyük katkıları olmuştur. 1971 yılında, Âşık Murat Çobanoğlu tarafından açılan "Çobanoğlu Gazinosu" yahut bir diğer ismiyle "Çobanoğlu Âşıklar Kahvesi" âşıklar mektebi işlevi görmüştür. Bu mekâna gelip giden ve özellikle Âşık Murat Çobanoğlu ve Âşık Şeref Taşlıova gibi usta âşıkların etrafında toplanan âşık adayları, âşıklık geleneğinin bütün inceliklerini bu mekânda öğrenmişlerdir (Altınkaynak, 2015: IX).

Dönemin Kültür Bakanlığı Türk kültürüne ve âşıklık geleneğine yaptığı hizmetlerden dolayı, Çobanoğlu Âşıklar Kahvesi'ne takdir belgesi vermiştir. TRT başta olmak üzere, İngiliz BBC, Alman ZDF, Fransız TF1 ve Japon Millî Televizyonu, Çobanoğlu Âşıklar Kahvesi'nde çekimler yaparak buradaki kültürel faaliyetleri dünyaya taşımıştır (Kafkasyalı, 1998: 121).

Âşık Şeref Taşlıova 2008 yılında (Taşlıova, 2010: 34, Türkmen-Taşlıova-Tan, 2017: 15), Âşık Ali Rıza Ezgi ve Âşık Maksut Feryadî ise 2010 yılında (Ekici, 2018: 391) Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO) tarafından Somut Olmayan Kültür Mirası kapsamında Yaşayan İnsan Hazineleri projesinde sözlü ürünler alanında "Yaşayan İnsan Hazinesi" seçilmişlerdir.

Kars'ta âşık olabilmek yahut âşık kabul edilebilmek için "hikâye tasnif etmiş olmak, ustaların hikâyelerini bilmek, âşık havalarının çoğunu istendiği zaman söyleyebilmek, âşıklık geleneğinin icra töresine hâkim olmak, belli zamanlarda ve isteğe bağlı olmaksızın her zaman irticalen söyleyebilmek, çırak yetiştirmek" (Taşlıova, 2006a: 102) gerekmektedir. Bütün bu şartları eksiksiz yerine getiren âşıklar, "usta âşık" kabul edilmektedir.

Kars'ta âşık şiiri; tür ve şekil yönünden oldukça zengindir. Kars âşık şiirinde; mani (bayatı), koşma (düz koşma, ayaklı koşma, yedekli koşma, musammat koşma, zincirleme koşma, cinaslı koşma, lebdeğmez koşma, dedim-dedi koşma), destan, divan, satranç ve sicilleme (şeki) gibi şekiller; güzelleme, koçaklama (yiğitleme), öğütleme, taşlama, ağıtlama, yalanlama, yaşname, şairname gibi türler öne çıkmaktadır.

Karslı âşıklar, şiirlerini umumiyetle kalıplaşmış ezgiler eşliğinde söylemektedir. Bu kalıplaşmış ezgilere "âşık havası", "âşık makamı", "âşık hecevatı" gibi adlar verilmektedir (Duygulu, 2014: 51). Âşık havaları[2]; şiirlerin tür ve şekillerine, ezgilerine, usullerine,

[2] Çalışmamızın "Babadan Oğula Geleneğin Aktarımı" başlıklı bölümünde âşık havaları hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir.

seslendirildiği yöre ve seslendiren topluluklara göre farklı adlar almaktadır (Aras, 2020: 81). Mete Taşlıova'nın (2008a: 349-352) verdiği bilgilere göre, Karslı ve Erzurumlu âşıklar tarafından çalınan/kullanılan havalar şunlardır:

"Akbaba-Ağbaba Güzellemesi, Ahmedî Kerem, Alesker Ağzı Güzelleme, Atüstü, Ayak Sarıtel, Ayvaz Güzellemesi, Bala Memmet, Baş Sarıtel, Bey Usulü, Celilî, Cıgalı Tecnis, Çıldır Divanı, Çıldır Güzellemesi, Çıldır Şahnazı Divanı, Çoban Kerem, Dadaloğlu, Derbeder, Diligam, Divan, Emrah Havası, Erzurum Ağzı, Garibî, Gevherî, Guba Kerem, Gurbet Havaları, Gürcistan Güzellemesi, Güzelleme, Hicran, Hoşdamak, Hüseynî, İbrahimî, Kahramanî, Karaçı, Kasaboğlu Divanı, Kerem Güzellemesi, Kerem Makamları, Kesik Divan, Kesik Hicran, Keşişoğlu, Koçaklamalar, Köroğlu Havaları, Köroğlu Karşılaması, Köroğlu Koçaklaması, Lala Makamı, Memmet Bağır, Mereke Divanı, Meydan Divanı, Muğana Güzellemesi, Muhammes, Narman Havası, Orta Sarıtel, Osmanlı Divanı, Posof Güzellemesi, Revan Güzellemesi, Saray Divanı, Sarıtel, Semai Tarzı Divan, Sivas Ağzı, Sultanî, Sümmanî Divanı, Sümmanî Havaları, Şenlik Ağzı Güzelleme, Şenlik Makamı, Tecnis, Tekke Havası, Terekeme Havaları, Turna Makamı, Üç Kol, Yanık Kerem, Yerli Divanı, Yerli Sallamaları, Yıldızeli, Zarıncı."

Düğünler, köy odaları, kahvehaneler, hanlar, bayramlar, şenlikler, festivaller, özel gün ve gece programları, yurt dışı programları gibi sözel ortamlar, Karslı âşıkların belli başlı icra mekânlarıdır (Taşlıova, 2006b: 166-182). Teknolojik gelişmelerle beraber, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren radyo ve TV programları, kaset, plak ve CD çalışmaları, internet gibi elektronik icra ortamları Karslı âşıkların yeni icra mekânları olmuştur (Taşlıova, 2006a: 224-240).

Erdoğan Altınkaynak (2015: XIX), Karslı âşıkların belli başlı geçim kaynaklarını dokuz madde hâlinde sıralamaktadır:

1. Sünnet-nişan-düğün gibi törenler

2. Kaset gelirleri, plak gelirleri

3. Konser gelirleri

4. Devlet sanatçılığı

5. Dinleyici kitlenin sazın baş tarafında bulunan ve sazın askıya asılmasını sağlayan yere taktığı bahşişler

6. Tarif adı verilen ve kişilere özel olarak söylenen övgüler için verilen bahşişler

7. Özel arkadaş toplantılarında müzisyen olarak çağrılmaları karşılığında ödenen ücretler

8. Çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenen âşıklar festivallerinde verilen ödüller

9. Ülkenin diğer şehirlerinde ve üniversitelerinde uygulamalı ders yapmak maksadıyla yapılan davetler için ödenen ücretler

Karslı âşıklar kahvehane fasıllarında icrayı, sazları omuzlarına asılı bir şekilde, ayakta, dinleyicilerin arasında dolaşarak gerçekleştirmektedir. İcradan önce dinleyici ile sohbet etmek, dinleyiciye çeşitli nasihatlerde ve iyi dileklerde bulunmak, saza ve söze mutlaka bir divanla başlamak, usta malı eserlere yer vermek, ustaları saygıyla anmak geleneğin icaplarındandır. Yine icra sırasında dinleyicinin dikkatini toplamak için kısa hikâyeler <serencam veya hikâyeli türkü> veya fıkralar anlatmak, güncel olayları mizahi bir dille yorumlamak, hususen tanıdık birine şaka yollu takılmak gibi davranışlar, birçok Karslı âşıkta görülmektedir. Dinleyiciler, beğenilerini "sağ ol, var ol, yaşa" gibi sözlerle ifade etmektedir ve beğendikleri âşıkların sazlarının ucundaki askı teline "bahşiş" adı verilen paralar takmaktadır. Karslı âşıklar, dinleyicilere doğaçlama <irticalen, doğmaca> şiir söyleme kabiliyetlerini göstermek için dinleyicilerden "ayak" isteyerek verilen ayakla anında, hazırlıksız, doğmaca şiirler söylemektedir. Kars'ta grup icralarında, meydana ilk çıkan âşık belli bir ölçü ve ezgiyle ayak açmaktadır. Diğer âşıklar ise aynı ölçü ve ezgiyle cevap vermektedir. Açılan ayağı takip etmek, konu bütünlüğünü sağlamak, ayak açarken kullanılan ezgiyi <makam, hava> takip etmek gerekmektedir.

Âşık fasılları belli bir düzene göre şekillenmektedir. Umay Günay'ın (2015: 82-95) verdiği bilgilere göre, 20. yüzyılda Doğu Anadolu Bölgesi âşık fasıllarının düzeni şu şekildedir:

1. Hoşlama/merhabalaşma

2. Hatırlatma/canlandırma

3. Tekellüm

a) Deyişme

b) Öğütleme

c) Bağlama-muamma

d) Sicilleme

e) Yalanlama

f) Taşlama/takılma

g) Tüketmece/daraltma

h) Uğurlama/methiye

Hoşlama/merhabalaşma bölümü, faslın giriş bölümüdür. Bu bölümde âşıklar, dinleyicileri selamlamak için umumiyetle "merhaba", "hoş geldiniz", "sefa geldiniz" gibi rediflerle kurulan deyişler söylemektedir. Bu deyişler, koşma veya divanî şeklinde karşılıklı olarak söylenmektedir. Bu deyişlerde, toplantı mekânında bulunan çeşitli dinleyicilerin isimleri zikredilerek mekânın özelliklerinden bahsedilmektedir (Günay, 2015: 82-83). Hoşlamalar/merhabalaşmalar, dinleyicilerin dikkatini toplamak ve onları fasıl ortamına hazırlamak bakımından önemlidir.

Hatırlatma/canlandırma bölümü, faslın ikinci bölümüdür. Bu bölümde, geçmiş dönemlerde yaşamış yahut hayatta olan usta ve sevilen âşıkların şiirleri, türküleri okunmaktadır. Böylece usta âşıkların hatıraları yaşatılmaktadır. Usta malı eserlere yer verilen bu bölümde, umumiyetle, on beş heceli dizelerden kurulan bir divan okunmaktadır.

"Tekellüm, âşık fasıllarının en geniş ve en çok hüner isteyen bölümüdür. Tekellüm, koşma dörtlüklerinin paylaşılarak sıra ile karşılıklı olarak çeşitli konularda ve çeşitli ayak düzenlerine uyularak daha çok yarışma psikolojisi ile yapılan karşılaşmalar" (Günay, 2015: 85) şeklinde tarif edilmektedir. Tekellüm bölümü, kendi içinde "deyişme", "öğütleme", "bağlama-muamma", "sicilleme", "yalanlama", "taşlama/takılma", "tüketmece/daraltma" ve "uğurlama/methiye" olmak üzere sekiz gruba ayrılmaktadır. Bütün âşık fasıllarında bu sekiz grubun yer alması şart değildir (Günay, 2015: 85).

Tekellümün ilk bölümünde âşıklar, geniş ayakla deyişmektedir. Bu bölümde konu sınırlaması yoktur (Günay, 2015: 86).

Öğütleme bölümünde âşıklar, birbirlerine ve dinleyicilere çeşitli nasihatlerde bulunmaktadır. Öğütlemelerde umumiyetle dinî ve ahlaki değerler işlenmektedir.

Bağlama-muamma bölümünde âşıklar, birbirlerini dinî ve tasavvufi menkabeler konusunda imtihan etmektedir. Âşıkların birbirlerine vezinli ve kafiyeli olarak sordukları sorulara "bağlama" veya "muamma" adı verilmektedir. Sorulara cevap veremeyen âşıklar "rakibine bağlanmış", soruları soran âşıklar ise "rakibini bağlamış" kabul edilmektedir (Kartarı, 1977: 41).

Sicillemeler, umumiyetle karşılaşmalarda başarısız olan âşıkları hicvetmek için söylenmektedir. "Sicillemeler; 5-16 hece ile aynı kafiye ile en az 8 dizeden oluşan bent yahut bentlerle söylenen; nasihat, millîlik, mistik ve belli bir inanç konularında söylenmesi gerekenlerin sayılıp döküldüğü şiirlerdir" (Kaya, 2019: 11). "Şeki" adıyla da bilinmektedir.

Yalanlamalar, doğru olmayacak veya doğru olarak kabul edilmeyecek konuları tersinden ifade ederek mizahi biçimde anlatıma dayalı örneklerdir. Yalanlamalar, "kelime hazinesindeki zenginliği ortaya koyması bakımından da ilgi çekici bir bölümdür" (Günay, 2015: 92).

Taşlama/takılma bölümünde âşıklar, "bir topluluğun, bir yerin veya birbirlerinin kusurlarını, ayıplarını, kötü ve çirkin taraflarını veya kendilerine garip gelen olayları" dile getirmektedir (Günay, 2015: 92).

Tüketmece/daraltma adı verilen bölümde, âşıklar dar ayaklar kullanarak rakiplerini mat etmeye çalışmaktadır. Lebdeğmez (dudakdeğmez) adı verilen sanat da bu bölümde icra edilmektedir.

Uğurlama/methiye adı verilen bölüm, faslın son bölümüdür. Bu bölümde âşıklar umumiyetle "hoşça kalın", "güle güle" gibi rediflerle kurulan deyişler söyleyerek dinleyicilere veda etmektedir.

Kars'ta âşık şiiri kadar, halk hikâyeleri de büyük bir ehemmiyet taşımaktadır. Kars âşıklık geleneğinde bir âşığın, şiirde usta olduğu kadar hikâye tasnif etmede, usta malı hikâyeleri bilmede ve bu hikâyeleri en iyi şekilde anlatmada da usta olması gerekmektedir (Taşlıova, 2006a: 45).

Kars'ta âşık hikâyeleri, üstadname (ser sühane/sersuhane), hikâyenin tanıtılması, hikâye ve sonuç (duvakkapma) olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır (Kartarı, 1977: 66). Üstadname adı verilen ilk bölümde, yaşamış veya yaşamakta olan usta âşıklardan şiirler, türküler okunmaktadır. Usta âşıklar yâd edilerek dinleyicilere çeşitli nasihatler verilmektedir (Şahin, 1983: 52-53). Üstadnamenin ardından anlatılacak olan hikâye tanıtılmaktadır.

Hikâyenin musannifi, tarihi ve kahramanları hakkında bilgi verilmektedir (Şahin, 1983: 56). Âşık, hikâyesini elinde sazı ile ayakta dolaşarak anlatmaktadır. Bu esnada konuşanları ve uyuyanları uyarmakta, hatta onlara sembolik cezalar vermektedir. Hikâyenin manzum kısımları, mutlaka saz eşliğinde, âşık havaları adı verilen ezgilerle okunmaktadır (Şahin, 1983: 56-57). Aşk konulu <biyografik> hikâyenin anlatılmasının ardından, sonuç bölümünde "duvakkapma" adı verilen şiirler söylenmektedir. Hazin sonla biten hikâyelerde ise kavuşamayan kahramanlar için bayatılar okunmaktadır (Kartarı, 1977: 71). Hikâye tamamlandıktan sonra dinleyicilere teşekkür edilmektedir (Kartarı, 1977: 78).

Mete Taşlıova'nın Kars'ta Sözel Hikâyecilik ve Hikâyeler (2006a: 144-145) isimli çalışmasına göre, Kars'ta yaygın olarak anlatılan hikâyeler şunlardır:

"Abbas ve Gülgez, Adil Şah ile Lale Sultan, Ahi Han ve Peri Hanım, Ahmet ile Mehmet, Ali İzzet Bey (Hüseyin ile Senem), Âşık Sümmanî ile Gülperi (Perizat), Âşık Şenlik-Kılıççı Karşılaşması, Âşık Şenlik-Sümmanî Karşılaşması, Âşık Şenlik ve Kars'ın İşgali, Âşık Şenlik'in Revan Seyahati ve Ölümü, Âşık Tüccarî, Âşık Zülalî'nin Memleketine Dönüşü, Bağdat Hanım ile Hafız, Bala Memmed, Böyle Bağlar, Cünun ile Dertli Sultan, Emir Han ile Sümbül Hanım, Eşref Bey, Gelin Taşı, Gülistan ile Süleyman, Gülistan ile Telli, Hasta Hasan, Kenan ile Hanzade, Kerem ile Aslı, Köroğlu Demircioğlu Kolu, Köroğlu Koca Bey Kolu, Köroğlu Oltu Kolu, Köroğlu Silistre Hasan Paşa Kolu, Köroğlu Bolu Beyi Kolu, Köroğlu Durna Teli 'Bağdat Seferi', Köroğlu Erzurum Kolu, Köroğlu Tokat Kolu, Köroğlu Kiziroğlu Mustafa Bey Kolu, Kul Hüseyin, Kul Mahmut, Latif Şah, Mansur, Murat Han ile Peri, Necip Bey, Salman Bey, Saraç İbrahim, Sevdakâr Şah, Seyyad Bey ile Güllü Kız, Şeyh-i Senan, Tahir Mirza, Yaralı Mahmut, Yaralı Şahin, Yaralı Yusuf."

Mete Taşlıova'nın (2006a: 147-148) verdiği bilgilere göre, Karslı âşıkların başından geçen olayları nakleden, çoğunlukla yaşanmış bir olayı aktardığı için serencam yapısında olan kısa hikâyeler şunlardır:

"Amcası Asker'in Almanya'ya Gidişi (Âşık Rüstem Alyansoğlu), Arpaçay'ı Aşdı Taşdı (Âşık Şeref Taşlıova), Âşık Şeref Gurbet Ellerde (Âşık Şeref Taşlıova), Âşık Şeref'in Kırgızistan Seyahati (Âşık Şeref Taşlıova), Azrail'e Mektup (Âşık Rüstem Alyansoğlu), Perro (Para) (Âşık Mihmanî), Posoflu Müdamî'nin İstanbul'da Hastalanması (Âşık Müdamî), Sedir Bey, Şehir Kızı (Âşık Deryamî), Şeryarlı Hasan, Hoca Mehmet'in Hikâyesi, Köy Kızı (Âşık Cemal Hoca), Kuru Kafa, Varto Depremi (Virane Türküsü) (Âşık Rüstem Alyansoğlu), Yaralı Toplar Efsanesi (Âşık Müdamî), Pelerin (Âşık Rüstem Alyansoğlu),

Almanya Mektubu ve Cevabı (Âşık Murat Çobanoğlu), Kore Şehitleri (Âşık İlhami Demir), Mecit Mutlu ve Murat Çobanoğlu'na Ağrı Taşlıçay Kaymakamı Tarafından Muamma Asılması, İngiltere Galler Hikâye Festivali (Âşık Şeref Taşlıova), Singapur'da Asyalı Güzel (Âşık Şeref Taşlıova), Sirkeci'de Bir Gence Yazılan Mektup (Âşık Murat Çobanoğlu), Gelin Taşı, Ülfetin Hikâyesi."

Farklı unsurlara bağlı olarak Kars'ta âşıklara gösterilen ilgi giderek azalmaktadır. Kars'ta varlığını yitiren esas unsurun gelenek değil "talep" olduğunu vurgulayan Mete Taşlıova (2006a: 82), bu talebi oluşturacak olan "dinleyici ve meraklı" kitlenin eskiye nispetle bulunmadığını belirtmektedir. Kars'ta geçmiş dönemlerde, uzun kış gecelerinde, âşık hikâyeleriyle, âşık türküleriyle eğlenen insanlar artık televizyon, radyo, internet, telefon gibi iletişim araçlarıyla vakit geçirmektedir. Düğün, sünnet törenleri gibi özel gün ve gecelerin vazgeçilmez unsuru olan âşıkların gördüğü ilgi, işlevsel olarak önemli oranda gerilemiştir.

2. Kağızman'da Âşıklık Geleneği ve Gelenek Temsilcileri

Kağızmanlı âşıklar hakkındaki ilk bilgileri "Edebiyatımızda Kars" (1958) isimli çalışmasıyla Fahrettin Kırzıoğlu vermektedir. Bu alanda, Nurettin Temel'in "Kağızmanlı Halk Şairleri ve Âşıkları" (2005) adlı çalışması da önemlidir. Âşık Yusuf Sezaî, Âşık Cemal Hoca, Âşık Hıfzı, Âşık Laçin Aladağlı gibi âşıklar, Kağızman âşıklık geleneğinin güçlü temsilcileridir. Kağızmanlı âşıklar gerek şiir gerek hikâye türünde önemli eserler vermişlerdir. Kağızmanlı Yusuf Sezaî tarafından tasnif edilen "Ülfetin", Âşık Ali Çavuş tarafından tasnif edilen "Ali Çavuş Hikâyesi", Âşık İsmail Aladağlı tarafından tasnif edilen "Yavru Can" ve "Baba Laçin" hikâyeleri yaygın olarak bilinmektedir. Savaşlar, işgaller, esaretler, Ermeni ve Rus zulmü, tabiat ve insan güzellikleri, din ve tasavvuf, Kağızman âşık şiirinin belli başlı konuları olmuştur (Köktürk, 2007: 38). Kağızman Divanîsi, Kağızman Bağları, Kağızmanlı Sezaî, Sefil Baykuş, Çiçekler, Kağızman Bozuğu, Kağızman Sallaması gibi âşık havaları, Kağızmanlı âşıkların geleneğimize kazandırdığı âşık havalarıdır (Şahin, 1983: 102-107). Kahvehaneler, köy odaları, düğünler, çeşitli eğlence ve toplantılar, Kağızman'da âşıklık geleneğinin yaşadığı ve yaşatıldığı mekânlar olmuştur. Âşık İsmail Aladağlı, Âşık Mustafa Aladağ, Âşık Sadık Miskinî, Âşık Serhatlı Lemin gibi Kağızmanlı âşıklar, günümüzde geleneği sürdüren isimlerdir (Köktürk, 2007: 37).

İsimleri ve eserleri günümüze ulaşan Kağızmanlı âşıkların bir kısmını kronolojik olarak şöyle sıralayabiliriz:

Âşık Esmanî: Doğum ve ölüm tarihi bilinmemektedir. 1877 yılında, Kağızman'ın Ruslar tarafından işgal edilmesi üzerine, "Tarih bin iki yüz doksan üç sene / Nedir senin kalmakalın Kağızman / Koşun çekip kâfir Urus yörüdü / Her yandan kesildi yolun Kağızman" dörtlüğüyle başlayan bir ağıt söylemiştir. 93 Harbi'nden birkaç yıl sonra Tokat'a göçmüştür (Temel, 2005: 18-21).

Âşık Eşref (1849-1938): 1849 yılında, Kağızman'ın Toprakkale mahallesinde doğmuştur. Asıl adı Eşref Uğurlu'dur. Yörede "Urluların Eşref" olarak tanınmıştır. Hikâyeciliği ve atışmaları ile ünlüdür. 1938 yılında Kağızman'da vefat etmiştir. Kabri Toprakkale mahallesindedir (Temel, 2005: 23).

Âşık Yusuf Sezaî (1861-1940): 1861 yılında, Kağızman'ın Toprakkale mahallesinde doğmuştur. "Ülfetin" adlı çok meşhur bir hikâyesi vardır. Âşık Sümmanî ve Âşık Cemal Hoca ile karşılaştığı bilinmektedir (Şahin, 1983: 140). 1940 yılında, Kağızman'da vefat etmiştir. Kabri Toprakkale mezarlığındadır (Temel, 2005: 24).

Âşık Cemal Hoca (1883-1957): 1883 yılında, Kağızman'ın Camuşlu köyünde doğmuştur. Asıl adı İsmail Turan'dır. İlköğrenimini babası Abdullah Hoca'nın yanında tamamlamış, daha sonra medresede Rıza Efendi'den ders almıştır. Ona "Cemal" mahlasını da Rıza Efendi vermiştir. Âşık Sümmanî ve Âşık Şenlik gibi âşıklardan etkilenmiştir. Öğretmenlik ve imamlık yaptığı için kendisine "Cemal Hoca" diye hitap edilmiştir. Nakşibendî tarikatına girmiştir. Kaynaklarda saz çaldığı ve irticalinin güçlü olduğu belirtilmektedir. 1957 yılında, Kağızman'ın Camuşlu köyünde vefat etmiştir. Kabri köyündedir (Köktürk, 2007: 45-49).

Âşık Sazcı Halil (1889-1977): 1889 yılında, Kağızman'ın Aşağıdere mahallesinde doğmuştur. Asıl adı Halil Orman'dır. Âşık Sezaî'ye çıraklık etmiştir. Genç yaşlarından itibaren toplantılarda, düğünlerde, kahvehanelerde çalıp söylemiştir. 1977 yılında vefat etmiştir. Kabri Çarşı mezarlığındadır (Temel, 2005: 49).

Âşık İkramî (1890-1926): 1890 yılında, Kars'ın Selim ilçesine bağlı Oluklu köyünde doğmuştur. Daha sonra içgüveysi olarak Kağızman'ın Yalnızağaç köyüne yerleşmiştir. Asıl adı Mehmet Ali'dir. Şiirlerinde "Havasî" mahlasını da kullanmıştır. 1926 yılında vefat etmiştir (Temel, 2005: 51).

Âşık Hıfzı (1893-1918): 1893 yılında, Kağızman'ın Toprakkale mahallesinde doğmuştur. Asıl adı Recep'tir. 1897 yılında medreseye başlamış, burada Hasankaleli Hafız Lütfü Efendi'den Kur'an dersleri almıştır. Dokuz yaşında iken medreseden icazet almış, Kur'an'ı hıfzetmiş, bu sebeple kendisine "Hıfzı" denilmiştir (Turan, 1990: 29). On altı yaşında iken camilerde imamlık yapmaya başlamış, Nakşibendî ve Kadirî tarikatlarına girmiş, kaval çalmasını ve def vurmasını öğrenmiştir. İlk şiirlerini on beş yaşlarında iken söylemeye başlamış, Âşık Yusuf Sezaî'den saz dersleri almış, lâkin saz çalmayı beceremememiştir. 1908 yılında, evinin bir odasını medrese yaparak burada yirmi beş erkek ve yirmi beş kız öğrenciye Kur'an dersleri vermiştir. On altı yaşında, komşularının kızı Sona'ya âşık olmuş ve 1911 yılında Sona ile evlenmiştir. 1912 yılında, rüyada baldızı Anşa'nın elinden aşk badesi içtiği iddia edilmektedir. Hıfzı, çok sevdiği Anşa'ya bir türlü kavuşamamıştır (Temel, 2005: 55-56). 1915 yılında, amcasının kızı Ziyade'nin ölümüne çok üzülen Hıfzı, bu olay üzerine, "Sefil Baykuş" adlı meşhur ağıdını söylemiştir (Aslan, 1978: 2). 1918 yılının mart ayında, eşi Sona'yı kaybeden Hıfzı, aynı yılın nisan ayında, Kağızman'a giren işgalci Ermeniler tarafından şehit edilmiştir (Temel, 2005: 57).

Âşık Durak Ahmet: Kağızman'ın Toprakkale mahallesinde doğmuştur. Asıl adı Ahmet Durgan'dır. Şiirlerinde "Mazlum Ahmet" mahlasını kullanıştır. Atışma ve nazire yapmada ustalığı ile tanınmıştır. Kağızman'da vefat etmiştir. Kabri Toprakkale mezarlığındadır (Temel, 2005: 101).

Âşık Erdemî (1911-1983): 1911 yılında, Kağızman'ın Zuvar mahallesinde doğmuştur. Asıl adı İbrahim Alıcı'dır. Şiirlerinde "Erdemî" mahlasını kullanmıştır. Anne ve babasının vefatı üzerine küçük yaşlarda yetim kalmış, ağabeyi Recep tarafından büyütülmüştür. Küçükken ekmek tandırına düşmüş, sağ kolu yanarak sakat kalmıştır. Bu sebeple kendisine "Çolak İbrahim" denilmiştir. Meyvecilik yaparak, köylerde, düğünlerde, kahvehanelerde şiirler söyleyip halk hikâyeleri anlatarak geçimini sağlamıştır. Saz çalmayı öğrenememiştir. 1963 yılında ilkokul diploması alarak müezzinlik yapmaya başlamıştır. 1976 yılında emekli olmuş ve İzmir'e taşınarak Gaziemir'e yerleşmiştir. 1983 yılında vefat etmiştir. Kabri Gaziemir'dedir (Temel, 2005: 105).

Âşık Kemal Devranî (1913-?): 1913 yılında, Kağızman'ın Dere mahallesinde doğmuştur. Asıl adı Kemal Arpaçay'dır. On üç yaşında iken saz çalıp şiir söylemeye başlamıştır. Posoflu Âşık Müdamî'ye çıraklık etmiştir. On yedi yaşında iken yörede âşık olarak tanınmaya başlamıştır. Eşinin vefatı üzerine Kağızman'ı terk ederek İstanbul'a

yerleşmiştir. 1965 yılında Avrupa'da konserler vermiş ve şöhret sahibi olmuştur. 1974 yılında, Konya Âşıklar Bayramı'nda atışma dalında birincilik ödülü, 1978 yılında Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin düzenlediği "Halk Ozanları" yarışmasında ikincilik ödülü kazanmıştır. 1983 yılında tekrar Kağızman'a dönmüştür (Temel, 2005: 143).

Âşık Ali Çavuş (1917-1985): 1917 yılında, Kağızman'ın Kozlu köyünde doğmuştur. Asıl adı Ali Balta'dır. Gördüğü bir rüya üzerine âşıklığa başlamıştır. Şiirlerinde "Ali Çavuş" mahlasını kullanmıştır. Eskişehir, Bursa ve İstanbul gibi şehirleri dolaşmış, buralarda umduğunu bulamayarak tekrar memleketine dönmüştür. Gurbet hayatını ve gurbette çektiği sıkıntıları "Âşık Ali Çavuş" adlı hikâyesinde anlatmıştır. "Âşık Ali Çavuş Hikâyesi", "Doratoğlu Mehmet Hikâyesi", "Hubyan ile Sufyan Hikâyesi", "Necip ile Telli Hikâyesi", "Şeryarlı Hasan Hikâyesi", "Hoca Mehmet'in Hikâyesi" ve "Kadının Rahmani Hikâyesi" olmak üzere yedi ayrı hikâye tasnif etmiştir. 1985 yılında, bir düğün için Muş'a giderken, geçirdiği bir trafik kazası sonucu hayatını kaybetmiştir (Arslan, 1977: 68-69).

Âşık Laçin Aladağlı (1922-1980): 1922 yılında, Kağızman'ın Camuşlu köyünde doğmuştur. Asıl adı Laçin Kurt'tur. İlkokul mezunudur. Geçimini âşıklık, çiftçilik ve canlı hayvan ticareti yaparak sağlamıştır. 17-18 yaşlarında iken çevresindekilerin teşviki üzerine âşıklığa başlamıştır. Söz ustası Kağızmanlı Âşık Cemal Hoca, saz ustası Ağyarlı Âşık Bayram'dır. Şiirlerinde "Aladağlı" ve "Âşık Laçin" mahlaslarını kullanmıştır. Oğlu İsmail'i de âşık olarak yetiştirmiştir. Atışmada ve hikâyecilikte öne çıkan âşıklardandır. Yurt içinde çeşitli âşık toplantılarına katılmıştır. Bununla beraber hayatı Kağızman ve çevresinde geçmiştir. 8 Ağustos 1980 tarihinde, Büyük Oluklu köyünde, akciğer kanserinden dolayı vefat etmiştir. Kabri Büyük Oluklu köyündedir[3].

Âşık Mennanî (1925-?): 1925 yılında, Kağızman'ın Kümbet mahallesinde doğmuştur. Asıl adı Yemen Ateş'tir. 1953 yılından 1980 yılına kadar, Kars'ın Digor ilçesinde bulunmuş, burada berberlik ve sünnetçilik yaparak geçimini sağlamaya çalışmıştır. Sonra tekrar Kağızman'a dönmüş, Kağızman'da bir süre ticaretle uğraşmış, ailevi meselelerden dolayı İzmit'e göçmüştür. Âşık Müdamî ve Âşık İlhami Demir gibi âşıklarla karşılaşmıştır (Temel, 2005: 119).

Âşık Bahri (1942-…): 1942 yılında, Kağızman'da doğmuştur. Asıl adı Bahri Yıldız'dır. Yöredeki âşıklardan etkilenerek on beş yaşlarında şiir yazmaya başlamıştır.

[3] Çalışmamızın "Babadan Oğula Âşıklık" başlıklı bölümünde Âşık Laçin Aladağlı'nın hayatı hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir.

Şiirlerinde adını ve soyadını mahlas olarak kullanmıştır. Usta-çırak geleneği içinde yetişmemiştir. Saz çalmayı kendi kendine öğrenmiştir. Badeli âşıklığa inanmamaktadır. Millî Eğitim Bakanlığından emeklidir. Günümüzde serbest meslekle uğraşmaktadır (Bulgan, 2011: 70).

Âşık Ziyanî (1947-…): 1947 yılında, Kağızman'ın Kozulu köyünde doğmuştur. Asıl adı Mustafa Balta'dır. Şiirlerinde "Ziyanî" mahlasını kullanmaktadır. Mahlasını kendisi seçmiştir. İlkokul yıllarında iken şiir yazmaya başlamıştır. Usta-çırak geleneği içinde yetişmemiştir, kendisinin de çırağı yoktur. Saz çalamamaktadır ve badeli âşıklığa inanmamaktadır. İlkokulu köyünde, ortaokulu Kars'ın Susuz ilçesinde okumuştur. Daha sonra sınavlara girip Haydarpaşa Sağlık Koleji'ni kazanmış, 1968 yılında buradan mezun olmuş ve sağlık memuru olarak göreve başlamıştır. 1996 yılında, Kağızman Devlet Hastanesinden emekli olmuştur. Günümüzde fenni sünnetçilik yapmaktadır (Kanmaz, 2011: 401-404).

Âşık Mahmut Işık (1950-…): 1950 yılında, Kağızman'ın Yalnızağaç köyünde doğmuştur. İlkokulu köyünde, ortaokul ve liseyi Kars'ta bitirmiştir. Kars Halk Eğitim Merkezi ve Kars Radyosu'nda halk müziği korolarında yer almış ve aynı dönemde âşıklığa başlamıştır (Şahin, 1983: 289).

Âşık İsmail Aladağlı (1956-…): 1956 yılında, Kağızman'ın Camuşlu köyünde doğmuştur. Asıl adı İsmail Kurt'tur. Ortaokul mezunudur. Sosyal Sigortalar Kurumundan emeklidir. Geçimini âşıklık ve oto galericilik yaparak sağlamaktadır. Âşıklığa ilkokul yıllarında, babası Âşık Laçin Aladağlı'dan etkilenerek başlamıştır. Ustası babası Âşık Laçin Aladağlı'dır. Bir dönem şiirlerinde Yücelî, Ozanoğlu, Laçinoğlu mahlaslarını kullanmıştır. Günümüzde "Aladağlı" mahlasını kullanmaktadır. Saza ve söze hâkimdir. "Yavru Can" ve "Baba Laçin" olmak üzere iki ayrı hikâye tasnif etmiştir. Ayrıca "Nazlıcan" adlı bir türkülü hikâyesi bulunmaktadır. Yurt içinde ve yurt dışında pek çok âşık programına katılmış, âşık şölenlerinde, bayramlarda, festivallerde, kahvehanelerde, düğünlerde, radyo ve televizyon kanallarında sanatını icra etmiştir. Kaset ve CD çalışmaları yapmıştır. Kağızman âşıklık geleneğinin günümüzdeki en önemli temsilcisidir. Şu an Ankara'da yaşamaktadır[4].

Âşık Serhatlı Lemin (1961-…): 1961 yılında, Kağızman'ın Yankıpınar köyünde doğmuştur. Asıl adı Lemin Gülderen'dir. Âşıklığa küçük yaşlarda saz çalmayı deneyerek,

[4] Çalışmamızın "Babadan Oğula Âşıklık" başlıklı bölümünde, Âşık İsmail Aladağlı'nın hayatı hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir.

maniler yazarak başlamıştır. Âşık Hıfzı, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Laçin Aladağlı, Âşık Kemal Devranî gibi âşıklardan etkilenmiştir. "Serhatlı" mahlasını kendisi seçmiştir. Şiirleri; Ölçek Gazetesi, Serhat Kültür Dergisi, Siyasal Birikim Gazetesi gibi dergi ve gazetelerde yayımlanmıştır. Şairliğinin yanında araştırmacı ve yazar kimliği ile de bilinmektedir. Yayımlanmış pek çok eseri bulunmaktadır (Bulak, 2011: 536-545).

Âşık Mustafa Aladağ (1963-…): 1963 yılında, Kağızman'ın Oluklu köyünde doğmuştur. Asıl adı Mustafa Aladağ'dır. Şiirlerinde "Ozan Mustafa" ve "Mustafa" mahlaslarını kullanmaktadır. Küçük yaşlarda, akrabaları İsmail Turan, Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı'nın şiirlerini dinleyerek geleneğe ilgi duymuştur. On dört yaşındayken çalışmak için İzmir'e gitmiş, burada kendisine bir saz satın alarak âşıklığa başlamıştır. Lise mezunu olan âşık, 1980 yılında Ankara'da düzenlenen "Türk Halk Müziği Altın Mikrofon Yarışması"nda dereceye girmiş ve ödül almıştır (Alyılmaz, 2003: 158).

Âşık Sadık Miskinî (1964-…): 1964 yılında Kağızman'da doğmuştur. Asıl adı Sait Küçük'tür. Şiirlerinde "Sadık Miskinî" mahlasını kullanmaktadır. Ortaokul yıllarında bir kıza sevdalanarak şiir yazmaya ve saz çalmaya başlamıştır. Dede Korkut, Yunus Emre ve Pir Sultan'ı manevi usta kabul etmektedir. Şiirleri; Cem, Nefes, Folklor Edebiyat, Türk Edebiyatı, Âşık Veysel, Serhat Dergisi, Serhat Kültür, Sarıkamış, Kars gibi dergilerde yayımlanmıştır. Yerel gazetelerde köşe yazarlığı yapmış, birçok sempozyuma katılmış, çeşitli bildiriler sunmuştur. Türküleri çeşitli sanatçılar tarafından seslendirilmiştir. Yayımlanmış pek çok eseri bulunmaktadır (Umurbek, 2017: 4-7).

1. BÖLÜM: BABADAN OĞULA ÂŞIKLIK

1.1. Âşıklıkta Bir Model Olarak Baba-Oğul Aktarımı

Babadan oğula âşıklık, âşıklık geleneğinde yeni bir model olarak karşımıza çıkmaktadır. Mete Taşlıova (2008b: 94-109), "Baba-Oğul Âşıklar: Âşıklık Geleneğinde Yeni Bir Model" başlıklı çalışmasında, Karslı baba-oğul ve dede-baba-oğul örneklerinden hareketle iki veya üç kuşakta geleneği sürdüren âşıklar hakkında biyografik nitelikte bilgi vermiş, babadan oğula aktarılan gelenek unsurları ve değerlendirilmesi gereken konu başlıkları <sorular> üzerinde durmuştur[5]. Taşlıova (2008b: 95), "…baba-oğul âşıklar derken, babası ve oğlu âşıklık yapan gelenek mensupları <icracı> kast edilmektedir" diyerek konuya açıklık getirmektedir. Edebiyatımızda baba-oğul âşıkların yeterince bilinmemesinin veya bir başka ifadeyle sağlıklı bir şekilde tespit edilememesinin sebebini şöyle açıklamaktadır:

> "Âşıklar hakkında, bir yöreyi ve/veya kişiyi konu alan monografik çalışmalara bakıldığında, baba-oğul âşıkların, kronolojik veya biyografik bilgilere bakılarak, pek de tespit edilemediğini görmekteyiz. Bu eksikliği doğuran nedenlerden biri, âşıkların mahlaslarıyla bilinmesi ve 'baba oğul' seyrini soyadından takip etme imkânının olmamasıdır" (Taşlıova, 2008b: 96).

Araştırmacılar âşıklığa yönelme sebepleri arasında babadan oğula âşıklığa da yer vermişler, bunu "aile büyüklerinden tevarüs etmeyle âşıklığa yönelme" (Özarslan, 2001a: 115), irsiyet (Kaya, 2001: 87) ve "soyaçekim" (Durbilmez, 2016: 95) şeklinde açıklamışlardır. Babadan oğula âşıklık modelinde "oğul âşığın ustası, babası dışında bir âşık olsa dahi, âşıklığa başlamasındaki ilk etken, yine babasının âşık olmasıdır" (Taşlıova, 2008b: 96). Taşlıova (2008b: 100), baba âşıkların gelenek içindeki konumunu ve etkisini ise şöyle açıklamaktadır:

> "Babanın gelenekteki konumu, öncelikle bir veya birden fazla oğlunun ve sonrasında da aile veya sülaleye mensup başka kişilerin, geleneğe yönelmesini desteklemiş, kimi zaman da bir "görev/vazife" kabulü biçiminde, kültürel mirasa sahip çıkmak şeklinde anlam bulmuştur."

Oğul âşık, baba âşığa nazaran daha iyi imkânlarla geleneğe dâhil olmakta, geleneğin kurallarını ve inceliklerini ilk elden öğrenmektedir (Taşlıova, 2008b: 97). Oğul âşığın

[5] Çalışma kapsamında baba-oğul âşıklık ifadesi öncelikli olarak âşıklığı meslek olarak yapan iki kuşak gelenek temsilcisini ifade etmekle birlikte, hususen Kars'ta örneklerini gördüğümüz dede-baba-oğul yapısındaki üç kuşağı karşılamak için de kullanılacaktır. İfade tekrarına düşmemek için çalışma boyunca baba-oğul âşık nitelemesi kullanılacaktır.

çıraklık dönemi daha verimli şartlarda gelişmektedir. Babadan oğula âşıklıkta çıraklık eğitiminin gerçekleştiği temel mekân baba âşığın, dolaylı olarak da oğul âşığın kendi evidir. İstisnaları bulunmakla beraber çok defa oğul âşığa mahlasını ve beratını baba âşık vermektedir. Oğul âşıkların baba âşıkların şöhretinden ve saygınlığından da faydalanarak kendilerini gelenek içinde daha kolay kabul ettirdikleri görülmektedir (Saç, 2021: 160-161).

Saz çalmayı öğrenme, saz çalış tekniği, şiir söyleme, karşılaşma tekniği, hikâye tasnifi ve anlatımı, meclis erkânı gibi unsurlar, babadan oğula aktarılan belli başlı gelenek unsurlarıdır (Taşlıova, 2008b: 98-99). Babadan oğula âşıklık modeli, âşıklık geleneğinin daha sağlıklı şartlar altında yaşatılması, gelenek unsurlarının korunması, âşık kollarının/mekteplerinin devamlılığını sağlaması bakımından ehemmiyet taşımaktadır.

Mete Taşlıova'nın (2008b: 101-107) verdiği bilgilere göre, Kars âşıklık geleneği içinde yetişen baba-oğul âşıklar şunlardır:

Baba: Âşık Üzeyir Fakirî
Oğul: Âşık Ferhat Feryadî
Torun: Âşık Süleyman
***
Baba: Âşık Şenlik
Oğul: Âşık Kasım
Torun: Âşık Nuri, Âşık Yılmaz Şenlikoğlu, Âşık Fikret Şenlikoğlu
***
Baba: Âşık Gülistan
Oğul: Âşık Murat Çobanoğlu
***
Baba: Âşık Müdamî
Oğul: Âşık Hikmet Arifî Ataman, Âşık Halil İbrahim Ataman
***
Baba: Âşık Üzeyir Göktekin
Oğul: Âşık Coşkun Göktekin
***
Baba: Âşık İslam Erdener
Oğul: Âşık Musa Erdener

***

Baba: Âşık Murat Yıldız

Oğul: Âşık Günay Yıldız, Âşık Şenay Yıldız

***

Baba: Âşık Veysel Şahbazoğlu

Oğul: Âşık Ensar Şahbazoğlu

***

Baba: Âşık Selahattin Dülger (İnanî)

Oğul: Âşık Sebahattin Dülger (Erdemli)

***

Baba: Âşık Durmuş Denizoğlu

Oğul: Âşık Bayram Denizoğlu

***

Baba: Âşık İlyas Kaya

Oğul: Âşık Şeref Kaya

***

Baba: Âşık Laçin Aladağlı

Oğul: Âşık İsmail Aladağlı

***

Baba: Âşık Çerkez

Oğul: Âşık Sevdakâr

***

Baba: Âşık İbrahim Artar

Oğul: Âşık Osman Artar

***

Baba: Âşık Hüseyin Alyansoğlu

Oğul: Âşık Rüstem Alyansoğlu

Torun: Âşık Mansur Alyansoğlu

***

Baba: Âşık İskender Koca

Oğul: Âşık Maksut Koca (Feryadî)

***

Baba: Âşık Sabahattin İkan

Oğul: Âşık Korkmaz İkan

Metin Özarslan'ın (2001a: 115) verdiği bilgilere göre, Erzurum âşıklık geleneği içinde yetişen baba-oğul âşıklar şunlardır:

Baba: Âşık Erbabî

Oğul: Âşık Şehvarî

***

Baba: Âşık Sümmanî

Oğul: Âşık Fahri Çavuş, Âşık Şevki Çavuş (Mahtumî)

Torun: Âşık Nusret Torunî, Âşık Hüseyin Sümmanîoğlu

***

Baba: Sütkaslı Âşık Mevlüt İhsanî

Oğul: Âşık Şakir İhsanîoğlu

Doğan Kaya'nın (1994: 38) verdiği bilgilere göre, Sivas âşıklık geleneği içinde yetişen baba-oğul âşıklar şunlardır:

Baba: Pir Sultan

Oğul: Pir Ali

***

Baba: Âşık Ruhsatî

Oğul: Âşık Minhacî

***

Baba: Âşık Hüseyin

Oğul: Âşık Veli

***

Baba: Âşık Kurbanî

Oğul: Âşık Rızayî

***

Baba: Âşık Meydanî

Oğul: Âşık Mensubî

***

Baba: Âşık Garip Özkan

Oğul: Âşık Kaya Özkan

***

Baba: Âşık Kuddusî

Oğul: Âşık Gafilî

***

Baba: Âşık İdrakî

Oğul: Âşık İcazet

1.2. Baba Âşık: Laçin Aladağlı

1.2.1. Adı-Soyadı, Mahlası

Âşık Laçin Aladağlı'nın asıl adı Laçin Kurt'tur. Laçin, Türk Dil Kurumu Kişi Adları Sözlüğünde "1. Yiğit adam. 2. Kartal. 3. Şahin. 4. Atmaca" olarak açıklanmaktadır (sozluk.gov.tr). Laçin Aladağlı'nın oğlu İsmail Aladağlı, "Laçin" adının Kağızman yöresinde yaygın olduğunu ifade etmektedir (Aladağlı, 15.07.2020).

Laçin Aladağlı, âşıklığa başladığı ilk yıllarda "Ruşanî" mahlasını kullanmıştır. Ruşanî, Laçin Aladağlı'nın anne tarafından dedesinin mahlasıdır. Laçin Aladağlı bu mahlası dedesinden etkilenerek almıştır. 1960'lı yıllarda, Âşık Reyhanî'nin teşvikiyle "Aladağlı" mahlasını kullanmaya başlamıştır. Oğlu İsmail Aladağlı, babasının "Aladağlı" mahlasını nasıl aldığını şöyle anlatmaktadır:

> "Kars'ta rahmetli Murat Çobanoğlu'nun âşıklar kahvesi vardı. O kahve âşıklık geleneğinin gözesiydi. Bu âşıklar hep oraya toplanırlardı. Biz de o zamanlar çocuktuk. Biz de oraya giderdik. Babam oradaki arkadaşlarıyla muhabbet ederken Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu, Mevlüt İhsanî, Reyhanî gibi arkadaşları babama 'Laçin Usta, gel senin bu mahlasını değiştirelim' demişler. Babam da 'Madem beğenmiyorsunuz, tamam o zaman değiştirelim' demiş. O sırada Reyhanî, babama 'Sizin bölgede ne var ne yok?' diye soruyor. Babam da işte diyor ki 'Bizim bölgede (Camuşlu'da) Aladağ diye bir dağ var.' Âşık Reyhanî de 'O zaman senin mahlasın Aladağlı olsun' demiş. Babam da arkadaşının hatırını kırmayarak mahlasını değiştirmiş. O günden sonra adı kalmış Aladağlı" (Aladağlı, 15.07.2020).

İsmail Aladağlı, babasının "Aladağlı" mahlasını çok az kullandığını, genellikle şiirlerinde "Âşık Laçin" mahlasını tercih ettiğini belirtmektedir (Aladağlı, 15.07.2020). Laçin Aladağlı, bir şiirinde "Laçin" ve "Aladağlı" mahlaslarını birlikte zikretmektedir:

Orda erdim muradıma
Lezzet katmıştır tadıma
Laçin diyerler adıma
Aladağlı'yım dağlıyım (14/6)[6]

1.2.2. Doğum Yeri ve Tarihi

Âşık Laçin Aladağlı, 1922 yılında, Kars'ın Kağızman ilçesinin Camuşlu köyünde doğmuştur. Doğum yılını Feyzi Halıcı (1992: 302), Salih Şahin (1983: 284) ve Ali Berat Alptekin (2015: 111) 1918, Nurettin Temel (2005: 115) 1922, Emir Kalkan (2015: 315) 1938 olarak göstermektedir. Laçin Aladağlı'nın oğlu İsmail Aladağlı ise, kendisiyle yaptığımız görüşmede, babasının 1922 yılında doğduğunu belirtmiştir (Aladağlı, 15.07.2020). Laçin Aladağlı'nın doğduğu gün ve ay bilinmemektedir.

Şiirlerinde, memleketi Kağızman'ı ve Camuşlu'yu methettiği görülmektedir:

Etrafında sıradağı
Hele yeşil Kağızman'ın
Türlü yemiş verir bağı
Ele yeşil Kağızman'ın (21/1)
***
Doğunda Kağızman batın Aladağ
Seni seyre gelir eller Camuşlu
Etrafını sarmış bahçe ile bağ
Türlü neşe verir güller Camuşlu (105/1)

1.2.3. Soyu

Âşık Laçin Aladağlı'nın ailesi Kars yerlilerindendir. Baba tarafı "Kurdolar", anne tarafı ise "Culfalar" diye anılmaktadır. Laçin Aladağlı'nın oğlu İsmail Aladağlı; "Kurdolar" unvanının soyadları olan "Kurt" kelimesiyle ilgili olduğunu, "Culfalar" unvanının ise İran'ın Doğu Azerbaycan eyaletinde bulunan Culfa kentiyle ilgili olabileceğini, dolayısıyla anne tarafının İran'ın Culfa kentinden Anadolu'ya gelmiş olma ihtimalinin bulunduğunu ifade etmektedir (Aladağlı, 15.07.2020).

[6] "(14/6)" ifadesi ile Âşık Laçin Aladağlı'nın 14 numaralı şiirinin altıncı dörtlüğü kastedilmektedir. Âşık Laçin Aladağlı ve Âşık İsmail Aladağlı'nın şiirleri "Baba-Oğul Âşıkların Şiirleri" başlıklı bölümde verilecektir.

1.2.4. Ailesi

Âşık Laçin Aladağlı'nın babasının adı Ali, annesinin adı Sultan'dır. Ali Bey, geçimini çiftçilikle sağlamıştır. Sultan Hanım ise ev hanımıdır. Ali Bey ve Sultan Hanım herhangi bir öğrenim görmemişlerdir. Okuryazarlıkları yoktur.

Ali Bey ile Sultan Hanım'ın evliliklerinden ikisi kız, ikisi erkek olmak üzere, dört çocuk dünyaya gelmiştir. Bunlar sırasıyla İsmihan, Leyla, Mecnun ve Laçin'dir[7]. Laçin Aladağlı, ailenin en küçük çocuğudur. Laçin Aladağlı'nın "Mecnun" isimli erkek kardeşi, genç yaşlarında, bir kaza kurşunuyla vefat etmiştir. Kız kardeşleri ise kendisinden iki yıl önce vefat etmişlerdir (Temel, 2005: 115).

1.2.5. Öğrenim Durumu

Âşık Laçin Aladağlı, ilkokul mezunudur. Okuma-yazmayı öğrendikten sonra âşıklara ait şiir kitaplarını, halk hikâyelerini ve Kur'an-ı Kerim'in Türkçe tercümesini okumuştur. İlim-irfan meclislerinde bulunarak kendisini yetiştirmiştir.

Yaşadığı dönemin zorlukları ve imkânsızlıkları sebebiyle öğrenimine devam edemese de bir şiirinde çocuklarına öğrenimlerine devam etmelerini nasihat ederek eğitim-öğretimin önemini vurgulamaktadır:

Aman yavrularım devam eyleyin
Profesör hakan çıkar okuldan
İlmin deryasını ey'ce boylayın
Albay yarbay bakan çıkar okuldan (86/1)

1.2.6. Askerliği

Âşık Laçin Aladağlı, askerliğini Kars il merkezinde sıhhiyeci olarak yapmıştır. Askerlik görevi yaklaşık dört yıl sürmüştür.

[7] Ailenin, ilk üç çocuğuna (İsmihan, Leyla, Mecnun) halk hikâyesi kahramanlarının isimlerini vermesi, ailenin bu hikâyelere aşina olduğunu göstermesi bakımından önemlidir.

1.2.7. Mesleği

Âşık Laçin Aladağlı, geçimini âşıklık, çiftçilik ve canlı hayvan ticareti yaparak sağlamıştır. Âşıklık mesleğini vefat edene kadar sürdürmüştür. Oğlu İsmail Aladağlı, babasının yirmi bir nüfuslu bir aileyi tek başına geçindirdiğini söylemektedir:

> "Rahmetli babam, yirmi bir nüfuslu ailesini tek başına geçindirdi. Tarlada çalışırdı. Yorulunca tarlasında çayını yapardı, arada boşluk olduğu zaman giderdi âşıklık geleneğini sürdürürdü. Hayvan alışverişini, tüccarlığını yapardı. O çocukları öyle geçindirirdi. Benim şimdi iki tane çocuğum var, onları zar zor geçindiriyorum. Yarın ekmeğim nasıl çıkacak diyorum. O kadar nüfusu geçindirmek her babayiğidin kârı değildir. Bu Cenab-ı Allah'ın hikmetiydi" (Aladağlı, 15.07.2020).

1.2.8. Evlilikleri

Âşık Laçin Aladağlı, askerden dönüşünde, Büyük Oluklu köyünde başkasına nişanlı bulunan amcası Mevlüt'ün kızı Fatma'yı kaçırarak Camuşlu köyüne getirmiş ve ilk evliliğini onunla gerçekleştirmiştir (Temel, 2005: 115). Fatma Hanım'dan doğan ilk dört çocuğunun hep kız olması sebebiyle soyunun kesileceğini düşünmüş ve ikinci defa evlenmek istemiştir. İkinci evliliğini dayısı Hasan'ın kızı Mihriban Hanım ile gerçekleştirmiştir. Mihriban Hanım'dan doğan çocuklarının erkek olması sebebiyle Tanrı'ya şöyle şükretmektedir:

Âşık Laçin geldi mutluluk cana
Ne kadar şükretsem az gelir sana
Bir istedim senden on verdin bana
Soyumu ırkımı ihya eyledin (88/3)

Laçin Aladağlı'nın ilk eşi Fatma Hanım 1991 yılında, ikinci eşi Mihriban Hanım ise 2011 yılında vefat etmiştir. Laçin Aladağlı bir şiirinde iki evliliğin sıkıntılarını dile getirmektedir:

Benim gibi aklın yoktur
İki evlenen evlenen
Keyfinden kederin çoktur
İki evlenen evlenen (20/1)

Laçin Aladağlı'nın Kağızman'ın Camuşlu köyünde iken âşık olduğu, lâkin yoksulluğu sebebiyle bir türlü kavuşamadığı, sevdasını ve hasretini uzun yıllar çektiği birisinin daha olduğu bilinmektedir (Temel, 2005: 116)[8].

1.2.9. Çocukları

Âşık Laçin Aladağlı'nın ilk eşi Fatma Hanım'dan on bir, ikinci eşi Mihriban Hanım'dan sekiz çocuğu olmuştur. Fatma Hanım'dan doğan çocukları sırasıyla şunlardır:

Hatice Kul: İstanbul'da yaşamaktadır. Ev hanımıdır. Evli ve beş çocuk annesidir.

Türkân Yük: 2012 yılında, Kağızman'ın Çengilli köyünde vefat etmiştir. Sekiz çocuk annesidir.

Zennure Kuruçam: Ankara'da yaşamaktadır. Ev hanımıdır. Eşi vefat etmiştir. Beş çocuk annesidir.

Meliha Doğan: 2019 yılında, Kağızman'ın Çilehane köyünde vefat etmiştir. 7 çocuk annesidir.

Saliha Altun: Kağızman'da yaşamaktadır. Ev hanımıdır. Evli ve sekiz çocuk annesidir.

Naciye Kurt: Iğdır'da yaşamaktadır. Ev hanımıdır. Evli ve dört çocuk annesidir.

Şahnez Yıldırım: Kars'ın Selim ilçesinde yaşamaktadır. Ev hanımıdır. Evli ve altı çocuk annesidir.

Leyla Yılmaz: İstanbul'da yaşamaktadır. Ev hanımıdır. Evli ve iki çocuk annesidir.

Yurdagül Kurt: Kars'ın Selim ilçesinin Büyük Oluklu köyünde yaşamaktadır. Ev hanımıdır. Evli ve beş çocuk annesidir.

Mehmet Kurt: 1973 yılında, 12 yaşında iken, Büyük Oluklu köyünde bulunan bir gölde boğularak vefat etmiştir.

[8] Âşık İsmail Aladağlı, kendisiyle 15.07.2020 tarihinde, Ankara/Keçiören'deki evinde yaptığımız görüşmede, Nurettin Temel'in aktardığı bu olayı doğrulamış, lakin babasının âşık olduğu kişinin ismini vermek istememiştir.

Oğlu Mehmet'in ölümü Laçin Aladağlı'yı çok etkilemiş ve bu olay üzerine "Yavru Can" adlı meşhur ağıdını söylemiştir:

Yetmiş üç yılında bir cuma günü
Felek darbesine gelen yavru can
Seslenmiş bir yana yetmemiş ünü
Bulanık sularda kalan yavru can

Bu feci haberi duyan ağladı
Bacıların karaları bağladı
Dertli anan ciğerini dağladı
Şen gönlüme saldın talan yavru can

Ana demiş baba demiş seslenmiş
Nefesi kesilmiş sesi kıslanmış
Su altında çamurlara yaslanmış
Amansız ecelden ölen yavru can

Azrail darbesi şirin canında
Hareket yok damarında kanında
On iki yaşında ilkokulunda
Kitabı çantada kalan yavru can

Böyle emreylemiş Cenab-ı Kudret
Göl dalga vurdukça edermiş feryat
Daha yeni fidan ismi de Mehmet
Sedası ciğerler delen yavru can

Oluklu köyüne düştü velvele
Kıymetli komşular verdi el ele
Kendin' suya attı Tahsin talebe
Ecel pençesinde bulan yavru can

Felek gelmez yola sürdü göçünü
Dertli koydun bu talihsiz Laçin'i
Kara yere serdin ipek saçını
Dünya oldu sana yalan yavru can (85)

Laçin Aladağlı, "Gelmedi" başlıklı şiirinde de oğlu Mehmet'in ölümü üzerine duyduğu üzüntüyü dile getirmektedir:

Bizleri terk etti sevgili yavrum
Yüreğime yara açtı gelmedi
Gece gündüz durmaz ah ile zarım
Evimize şivan düştü gelmedi

Arı idim arzum kaldı balında
Şekerden şerbetten tatlı dilinde
Ana yurdum Oluklu'nun gölünde
Ecel şerbetini içti gelmedi

Benim hâllerimden anlamak gerek
Böyle acılara dayanmaz yürek
Ah eyledim yavru yavru diyerek
İçerde ciğerim pişti gelmedi

Siyah neme lazım ağ neme lazım
Ova neme lazım dağ neme lazım
Bahçe neme lazım bağ neme lazım
Gönlümün bülbülü uçtu gelmedi

Yeter Âşık Laçin eyleme feryat
Böyle emreylemiş Cenab-ı Kudret
Anadan babadan talihsiz Mehmet
Bacıdan kardeşten geçti gelmedi (53)

Mürsel Kurt: 1967 yılında, Kars'ın Selim ilçesinin Büyük Oluklu köyünde, boğmaca hastalığına yakalanarak vefat etmiştir.

Laçin Aladağlı'nın Mihriban Hanım'dan doğan çocukları ise sırasıyla şunlardır:

İsmail Kurt: Ankara'da yaşamaktadır. Geçimini âşıklık ve oto galericilik yaparak sağlamaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır[9].

İbrahim Kurt: Kars'ın Selim ilçesinin Büyük Oluklu köyünde yaşamaktadır. Geçimini çiftçilik ve hayvancılık yaparak sağlamaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Çağlar Kurt: Ankara'da yaşamaktadır. Geçimini inşaat ustalığı yaparak sağlamıştır. Şu an emeklidir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Kenan Kurt: 2016 yılında Ankara'da bir trafik kazasında hayatını kaybetmiştir. İki kızı vardır. Bir oğlu ise şehit olmuştur.

Veysel Kurt: Ankara'da yaşamaktadır. SSK'dan emeklidir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Halil Kurt: İstanbul'da yaşamaktadır. Vakıflar Bankası'nın Marmara Bölge Müdürü'dür. Evli ve bir çocuk babasıdır.

[9] "Oğul Âşık: İsmail Aladağlı" başlıklı maddede İsmail Kurt hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir.

Vedat Kurt: Ankara'da yaşamaktadır. İnşaatlarda kalfalık, müteahhitlik yapmaktadır. Evli ve üç çocuk babasıdır.

Yener Kurt: Ankara'da yaşamaktadır. Müteahhittir. Evli ve üç çocuk babasıdır.

1.2.10. Vefatı

Âşık Laçin Aladağlı, 1979 yılında akciğer kanserine yakalanmış, 1980 yılında tedavi görmek için Ankara'ya gelmiştir. Ankara'da Dış Kapı Hastanesinde altı ay tedavi görmüş, doktorlar durumunun ümitsiz olduğunu söyleyerek köyüne dönmesini tavsiye etmişlerdir. Bunun üzerine Laçin Aladağlı Ankara'dan ayrılarak, bugün Kars'ın Selim ilçesine bağlı olan Büyük Oluklu köyüne dönmüştür.

Köyüne dönerken söylediği üç ayrı şiirde, ölümün ve çaresizliğin hazin sesi yankılanmaktadır:

Doktorları birer birer dolandım
Bulamadım derde çare giderim
Felek darbe vurdu ben yaralandım
Ciğerlerim pare pare giderim

Hele kulak verin benim sesime
Burda ölsem kimler gelir yasıma
Bu yüzdendir ana yurdum Kars'ıma
Bu dağları yara yara giderim

Bu derdin yüzünden her yanım yara
Arzuhâl yazmışım ulu Settar'a
Eğer verir ise derdime çare
Yaralarım' sara sara giderim

Çaresi imkânsız içimde derdim
Hakkız helal edin sizleri yordum
Bu garip ellerde sızlandım durdum
Bu derdin elinden nere giderim

Yüreğim ah çeker içim közdedir
Acılarım yüksek dil avazdadır
Kimler geldi geçti sıra bizdedir
Kabristana bir mezara giderim

Varıp da köyümde olursam eğer
Âşık Laçin biraz kalırsam eğer
Vadem tamam olup ölürsem eğer
Yaradan'a ol Settar'a giderim (82)

***
Bu dünyanın hâli böyle dostlarım
Derbeder hâlimi gören yanıyor
Her yanım acıda dinmiyor zarım
Ah çektikçe ciğerlerim kanıyor

Bu yüzdendir ne edersem gülemem
Daralır nefesim ey'ce alamam
Umudum yok dermanımı bulamam
Ecel dört yanımı sarmış dönüyor

Tek çare kurtuluş Hakk'ın beratı
Ancak o olacak canım rahatı
Yıllardır çekerim ben bu illeti
Ekmeğimi gam kedere banıyor

İlletim çok büyük kesmiş yolumu
Elim kolum bağlı kırmış belimi
Gafiller görsünler düşkün hâlimi
Cahiller dünyayı baki sanıyor

Hamdolsun Allah'a imanım paktır
Yüreğim kanıyor dertlerim çoktur
Söyletmeyin beni takatim yoktur
Anlattıkça acılarım sünüyor

Dilbaz oldum el âleme söz sattım
Âşık Laçin fazla sattım az sattım
Aşkın ocağında yandım köz sattım
Yavaş yavaş alevlerim sönüyor (97)
***
Yürü kara tren kalma yollarda
O cennet vatana yetiştir beni
Derbeder kalmışım garip ellerde
Evlada canana yetiştir beni

Aylardır bu hasret içimde yara
Diyar-ı gurbette bulmadım çare
Konu komşu yâren akrabalara
Bekleyen her cana yetiştir beni

Fren koyma süratine hızına
Hasret kaldım Mihriban'ın yüzüne
Sevdiceğim Fatma emmim kızına
O dertli insana yetiştir beni

Bakmaz mısın bu garibin hâline
Ne dursun devam etsen yoluna
Bir ömür harcadım serhat eline
Götür de o yana yetiştir beni

Makinist duydun mu kalma avare
Kıvranır dururum oldum biçare
Camuşlu Oluklu bütün köylere
Hacı Kağızman'a yetiştir beni

Âşık Laçin yolda bitmek istemem
O derin uykuya yatmak istemem
Vagonlarda ölüp gitmek istemem
Kurban olam sana yetiştir beni (58)

Laçin Aladağlı, köyüne dönünce kendisine "geçmiş olsun" demek için başına toplanan komşularına şöyle seslenmektedir:

Hakkız helal edin can komşularım
Gidenler geriye gelmez bir daha
Ömrümün binası çöktü çökecek
Bu düzen yerini almaz bir daha

Yâreni yoldaşı düşürdüm gama
Kırık cam tutar mı olur mu yama
Ecel pençesini takmış yakama
Canım' almayınca salmaz bir daha

İşe yaramıyor dünyanın varı
Ateşim' söndürmez dağların karı
Yıllardır çekerim bu ah ü zarı
Korkarım talihim gülmez bir daha

Aklı olan daim hakkı yürütür
Kini ve nefreti ezer çürütür
Dünya ahiretin kazanç yeridir
Bu fırsat kapımı çalmaz bir daha

Zamanı gelince erir bitersin
Âşık Laçin kaybolursun yitersin
İşe yaramazsa kırar atarsın
Çatlak testi asla dolmaz bir daha (34)

İsmail Aladağlı'nın verdiği bilgilere göre, Laçin Aladağlı vefat etmeden önce çocuklarına "Benim sazımı sakın kimseye vermeyin, isteyen olursa yere vurun, kırın ama sakın vermeyin. Bu saz beni süründürdü, kimseye nasip olmasın" (Aladağlı, 15.07.2020) demiştir.

Laçin Aladağlı, 8 Ağustos 1980 tarihinde, Büyük Oluklu'da, 58 yaşında vefat etmiştir. Kabri Büyük Oluklu köyündedir. Vasiyeti üzerine mezar taşına "Geldim Girdim Geri Döndüm" başlıklı şiiri yazılmıştır:

Dünya bir han ben de yolcu
Geldim girdim geri döndüm
Beni aldattı yalancı
Böyle gördüm geri döndüm

Yenebilmedim fendini
Çözebilmedim bendini
Yıprattım kendi kendimi
Boşa yordum geri döndüm

Dalabilseydim derine
Belki varırdım kârına
Kulak asmadım yarına
Tembel durdum geri döndüm

Yönümü çevirdim dosta
Yarınım olmasın yasta
Cürmüm yığıldı üst üste
Kat kat ördüm geri döndüm

Unutmadım Allah'ımı
Çağırırım ol şahımı
Dağlar kadar günahımı
Cana sardım geri döndüm

Âşık Laçin yana yana
Olmuşum deli divane
Sanki yolda bir insana
Selam verdim geri döndüm (17)

İsmail Aladağlı'nın verdiği bilgilere göre, Laçin Aladağlı merhametli, cömert, yardımsever bir insandır:

> "Laçin Usta nereye gitse her işini hâllederdi. Onun her ânı güzeldi. Hiç kötü ânı yoktu. Çok titiz, merhametli bir adamdı. Yolda geçerken bir gariban görse üstündeki ceketini çıkarır verirdi. Bir fakir görse cebindeki parasını çıkarır verirdi. Kapıya kim gelse boş göndermezdi. Cömert adamdı. Zaten öyle olmasaydı o kadar çoluğu çocuğu geçindiremezdi. Benim hem arkadaşımdı hem ustamdı hem babamdı. Ben dünyaya bir daha gelsem yine Laçin'in oğlu olmak isterim. Öyle lezzetli, öyle tatlı bir adam yoktu" (Aladağlı, 15.07.2020).

İsmail Aladağlı, babası Laçin Aladağlı'nın giyimine kuşamına önem veren, temiz, titiz bir insan olduğunu aktarmaktadır:

> "Babam yakışıklı adamdı. O kadar temiz giyinirdi ki, o kadar titiz giyinirdi ki şaşardım. Şeref Ağabey (Âşık Şeref Taşlıova) onu anlatırdı. 'Yahu ben böyle bir adam görmedim. Bir ayakkabıyı götür ver, on sene sonra git bak, ayakkabı yine aynı. Bir takım elbise al ver, on sene sonra git bak, elbise yine aynı' derdi. Çok titiz giyinirdi" (15.07.2020).

1.3. Oğul Âşık: İsmail Aladağlı

1.3.1. Adı-Soyadı, Mahlası

Âşık İsmail Aladağlı'nın asıl adı İsmail Kurt'tur. Mahlası "Aladağlı"dır. Babası Laçin Aladağlı'nın da kullandığı "Aladağlı" mahlasını bizzat kendisi seçmiştir. Bir dönem şiirlerinde "Laçinoğlu", "Ozanoğlu", Yücelî" mahlaslarını da kullanmış, daha sonra Âşık Murat Çobanoğlu'nun teşvikiyle "Aladağlı" mahlasına dönmüştür (Güler, 2008: 317). İsmail Aladağlı, mahlasıyla ilgili hatırasını şöyle anlatmaktadır:

> "Bir ara şiirlerimde Laçinoğlu, Ozanoğlu, Yücelî gibi mahlasları kullandım. Rahmetli Murat Çobanoğlu bana acayip bir şekilde tepki gösterdi. Konya Âşıklar Bayramı'na giderken otobüsün içinde bana 'Bu Laçinoğlu, bu Yücelî de neymiş? Niye babanın mahlasını kullanmıyorsun?' dedi. Ben de 'Babamın şiirleriyle karışmaması için kullanmıyorum Murat Ağabey' dedim. 'Karışsa ne olacak oğlum! Babanın şiiri senin olsa ne olur, senin şiirin babanın olsa ne olur!' dedi. Ben de tekrar Aladağlı mahlasını kullanmaya başladım. Laçinoğlu mahlasını kullanmayı çok istiyordum ama rahmetli Murat Çobanoğlu ve Şeref Taşlıova müsaade etmediler" (Aladağlı, 21.07.2020).

İsmail Aladağlı, bir şiirinde ismini ve mahlasını birlikte zikretmektedir:

Aladağlı mahlas *İsmail* adım
Derdime bir ilaç sizden muradım
Ümitsizlik bana yakışmaz dedim
Yanlıştan cayarak geldim doktor bey
Onun için seni buldum doktor bey (444/6)

1.3.2. Doğum Yeri ve Tarihi

Âşık İsmail Aladağlı, 11 Ocak 1956 tarihinde, Kars'ın Kağızman ilçesinin Camuşlu köyünde doğmuştur. Gençlik yılları Camuşlu ve Büyük Oluklu'da geçmiştir. Daha sonra Ankara'ya göçmüştür. Şu anda Ankara'da ikamet etmektedir.

Şiirlerinde, çocukluk ve gençlik yıllarının geçtiği Camuşlu ve Büyük Oluklu'dan övgüyle söz etmektedir:

Oluklu benim köyüm
Can Oluklu Oluklu
Güneş yıldızım ayım
Can Oluklu Oluklu (19/1)
***
Kars Kağızman ilçem Selim var benim
Oluklu Camuşlu köyüm yâr benim
Herkes bir tarafta içim kor benim
İlle memleketim benim toprağım (240/3)

***
Oluklu köyümdür Kars'tır yöresi
Benim için cennet her bir karesi
Vadisi tepesi yayla merası
Deresi bir başka benim köyümün (369/3)

1.3.3. Annesi

Âşık İsmail Aladağlı'nın annesi Mihriban Kurt'tur. Mihriban Hanım, 1938 yılında Kars'ın Kağızman ilçesinin Camuşlu köyünde doğmuştur. İlkokul mezunudur. İsmail Aladağlı'nın verdiği bilgilere göre, Mihriban Hanım, güzel türküler söyleyen, irticalen maniler söyleyen, halk şiirine aşina bir insandır. İsmail Aladağlı, annesi Mihriban Hanım için "Annem çok akıllı, zeki bir insandı. Ama çok çilekeşti. Çok çile çekti. Sekiz oğlunun hem babası oldu hem anası oldu. Babam yokken her işe annem bakardı" (Aladağlı, 21.07.2020) demektedir.

İsmail Aladağlı, "Mihriban Ana" başlıklı şiirinde annesine duyduğu sevgiyi dile getirmektedir:

Analara güzel demek az olur
Gönlümün güzeli Mihriban Ana
Gücüm yetmez seni tarif etmeye
Âlemin güzeli Mihriban Ana
…
Var ise yok ise biz idik derdin
Aladağlı yavrum büyüsün derdin
Bağban oldun çöl içinde becerdin
Gülümün güzeli Mihriban Ana (134)

Mihriban Hanım, 23 Mayıs 2011 tarihinde ansızın rahatsızlanmış, beyin kanaması sonucu hastaneye kaldırılmış ve yoğun bakıma alınmıştır. 8 Haziran 2011 tarihinde, Ankara'da vefat etmiştir. Kabri Ankara Karşıyaka Mezarlığı'ndadır.

İsmail Aladağlı, annesi vefat etmeden bir gece önce, "Boz Güvercin" adlı bir şiir yazmıştır. Bu şiirin hikâyesini ve annesinin vefatını şöyle anlatmaktadır:

> "23 Mayıs 2011 tarihinde annem ansızın rahatsızlandı. Beyin kanamasından hastaneye kaldırdık. Doktorlar yoğun bakıma aldılar. Ha bugün ha yarın derken, annem 15-16 gün yoğun bakımda kaldı ve hiç kimse bir şey yapamadı. 7 Haziran 2011 gününün akşamı, Keçiören'deki evimde yatmaya hazırlanırken, oturma odasında otururken, cam önünde bir kanat çırpma sesi duydum. Hemen perdeyi açtım ki bir güvercin yüzüme bakıyor. Başını aşağı yukarı sallayarak 'Hadi kalk, ne duruyorsun?' dercesine bana işaret ediyordu. Hemen annem aklıma geldi. 'Acaba anneme bir şey mi oldu?' dedim kendi kendime. Dualarımı okudum, birkaç dörtlük yazdım, yattım. Sabah 06.30 suları bir telefon çaldı. Ahizeyi kaldırdım, 'Alo' dedim.

Arayan kişi, annemin doktoru İdris Bey'di. 'Başınız sağ olsun, annenizi kaybettik' dedi ve biz ne yapmamız gerekiyorsa onu yaptık. Allah anneme ve cümlemizin geçmişine rahmet eylesin. İşte Boz Güvercin türküsü böyle ortaya çıktı" (Aladağlı, 21.07.2020).

Yuvan mı dağıldı avcı mı kovdu
Söyle boz güvercin derdin ne senin
Gece on ikide işin ne burda
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Güzel anam hasta ağlarım gülmem
Belki de bir haber getirdin bilmem
Hayırlı değilse al götür almam
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Azrail'sen dilim varmaz sormaya
Dayanamam o acıya girmeye
Anam mısın geldin beni görmeye
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Sakın anan öldü deme yanarım
Öyle bir kederi nasıl kanarım
Derbeder olurum biter sönerim
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Süleyman değilim dilini bilsem
Müneccim değilim hâlini bilsem
Seni anlamanın yolunu bilsem
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Anamdan hoş haber versen coşarım
Ömür boyu seni sırtta taşırım
Ben anamsız dayanamam düşerim
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Adım İsmail'dir anam Mihriban
Doğru yerde isen cevap ver hemen
Meraktan çatladım hâlim çok yaman
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Bir şeyler söylersin ben anlayamam
Birazcık açık ol can anlayamam
Kaş göz edersin ya sen anlayamam
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Güzel anam kendisine geldi mi
Dertlerinin dermanını buldu mu
Yaradan'dan beratını aldı mı
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Gücüm yetmez elim kollarım bağlı
Çaresiz kalmıştır bu Aladağlı
Anamın derdiyle ciğerim dağlı
Söyle boz güvercin derdin ne senin (334)

İsmail Aladağlı bir başka şiirinde ise, annesinin ölümünden duyduğu üzüntüyü şu dizelerle dile getirmektedir:

Babam gitmiş idi anam da gitti
Şimdi öksüz kaldığımı anladım
Allah'ın emrine karşı gelinmez
Ey'ce fani olduğumu anladım (233/1)

1.3.4. Öğrenim Durumu

Âşık İsmail Aladağlı, ilkokulu Camuşlu İlkokulunda, ortaokulu Ankara/Altındağ'daki Abdullah Tokur Ortaokulunda okumuştur. Lise öğrenimi için Ankara/Yenimahalle'deki Güven Lisesine başlamış ancak geçim sıkıntısından ve maddi imkânsızlıklardan dolayı öğrenimini tamamlayamadan ayrılmıştır. Daha sonra özel kurslara gitmiş, İngilizce ve muhasebe eğitimi almış, bu kursları tamamlayarak sertifika sahibi olmuştur. Kitap okumaya, araştırmaya meraklıdır. Çocukluk yıllarında, babası Laçin Aladağlı'nın şiirlerini, Emrah ile Selvi, Köroğlu gibi halk hikâyelerini ve Kur'an-ı Kerim'in Türkçe tercümesini okumuştur. Öğrencilik yıllarında Tarih ve Türkçe derslerini çok sevdiğini belirtmekte, günümüzde ise tarih ve din üzerine kitaplar okuduğunu ifade etmektedir (Aladağlı, 21.07.2020).

1.3.5. Askerliği

Âşık İsmail Aladağlı, askerlik görevini Ankara'da, muhabere alayında acemi er olarak ifa etmiştir. Askerde iken müzik konusundaki kabiliyeti fark edilmiş, bu sebeple bando bölüğüne alınmış ve katıldığı bando bölüğü ile Ankara'da çeşitli etkinliklerde sahne almıştır. Askerlik görevi yirmi ay sürmüştür.

Babası Laçin Aladağlı, oğlu İsmail'i askere şu dizelerle uğurlamıştır:

Mukaddes vatana besledim seni
Haydi yavrum haydi git güle güle
Sana yardım etsin ol yüce gani
Haydi yavrum haydi git güle güle
…

Laçin içerime düştü bir sızı
Ara sıra gönder bir satır yazı
Asla merak etme dert etme bizi
Haydi yavrum haydi git güle güle (42)

Babası Laçin Aladağlı, askerlik görevini sürdüren oğlu için aşağıdaki dörtlükleri söylemiştir:

Yürü mektup yürü yollarda kalma
Ankara iline var da geri gel
Garip askerimi görmemiş olma
Mübarek hatrını sor da geri gel
…
Bu Âşık Laçin'e sevgili yavru
Yardımcısı olsun Cenab-ı Bari
Adı İsmail'dir bando askeri
Sorup hâllerine er de geri gel (62)

İsmail Aladağlı, askerde bulunduğu sırada babasının mektubuna şu dizelerle cevap vermiştir:

Emanetin gelip yetişti baba
Görevi tamamdır varmış geliyor
Mutluluk getirdi gönlüm şad oldu
Hâli hatırımı sormuş geliyor
…
Aladağlı Rabb'im Kerim'dir Hak'tır
Ona biat eden kurtulacaktır
Çok şükür mutluyuz sıkıntı yoktur
Bir demet hikâye dermiş geliyor (417)

1.3.6. Mesleği

Âşık İsmail Aladağlı, Kağızman'da yaşadığı dönemlerde âşıklık, çiftçilik ve canlı hayvan ticareti yapmıştır. Daha sonra maddi imkânsızlıklar sebebiyle Ankara'ya taşınmıştır. Ankara'daki ilk yıllarında iş bulamamış, büyük sıkıntılar yaşamıştır. Bir süre inşaat işçiliği yapmış ve ardından Yenimahalle Merkez Karakolunda memur olarak görev yapmıştır. Buradaki memurluk görevi beş yıl sürmüş, buradan ayrılınca, sırasıyla inşaat taşeronluğu, bakkallık ve oto galericilik yapmıştır. Şu anda âşıklık ve oto galericilik yaparak geçimini sağlamaktadır. Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan emeklidir.

1.3.7. Evliliği

Âşık İsmail Aladağlı, 1978 yılında, görücü usulüyle, Kağızman'ın Çilehane köyünden Cevriye Hanım ile evlenmiştir. Cevriye Hanım, ev hanımıdır.

İsmail Aladağlı, bir şiirinde eşi Cevriye Hanım'a şöyle seslenmektedir:

Hayat arkadaşım bunca yıl oldu
Hayatı benimle paylaştın sağ ol
Destek oldun kuvvet oldun yâr oldun
Ülfeti benimle paylaştın sağ ol

Mevla'm layık görmüş yârimsin benim
Servetimsin benim varımsın benim
Namusum şerefim arımsın benim
İffeti benimle paylaştın sağ ol

Bu şiiri yazmak bana hak oldu
Hayat bir yudumdur içtik sek oldu
İyi kötü günlerimiz çok oldu
Kısmeti benimle paylaştın sağ ol

Hayat bir imtihan sonuçları var
Yanlışlar her yerde her zaman zarar
Doğruyu bulanlar görecek yarar
Gayreti benimle paylaştın sağ ol

Aladağlı her yarışta finiş var
Kaybeden kazanan diye sunuş var
Hayat bir iş dünya diyar dönüş var
Gurbeti benimle paylaştın sağ ol (216)

1.3.8. Çocukları

Âşık İsmail Aladağlı'nın Cevriye Hanım ile evliliğinden, biri erkek, ikisi kız, üç çocuğu olmuştur. Çocukları sırasıyla şunlardır:

Müzeyyen Kurt: 1981 yılında doğmuştur. Ankara'da yaşamaktadır. Üniversite mezunudur. Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Kurulunda çalışmaktadır. Bekârdır.

Zeynep Tekin: 1983 yılında doğmuştur. Üniversite mezunudur. 2018 yılında, rahim kanserinden vefat etmiştir. İki evlilik yapmıştır. İlk eşinden bir çocuğu vardır.

İsmail Aladağlı, kızı Zeynep Tekin'in ölümü üzerine duyduğu üzüntüyü şöyle dile getirmektedir:

Yıkılsın ocağı evi kanserin
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun
Acın yüreğimde kor derin derin
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Yanarım muradı yarı kalana
Civan ömrü geçti gitti talana
Boynumuz eğridir Hak'tan gelene
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Derbeder perişan olduk bilesin
Yaradan'dan beratını alasın
Fatma anamıza komşu olasın
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Merak etme torunumu Allah var
Merhamet sahibi verir mi keder
Hepimizi korur yüce mukadder
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Yerin cennet olsun gül yüzlü yavrum
Pırlanta yürekli bal sözlü yavrum
Yaradan yâr olsun can nazlı yavrum
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Baban Aladağlı hakkımı helal
Eyledim sesimi duy da haber al
Yaradan'ım orda vermesin zeval
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun (359)

Bir bayram günü kızı Zeynep'in kabrini ziyaret etmiş, o günkü duygularını şöyle ifade etmiştir:

Hazırlığın yok mu bugün bayramdır
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım
El öpmeye gidilmez mi babaya
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Bu sefer ben geldim hastasın diye
Bir Yasin bir İhlas aldım hediye
Sevenlerin gelmiş misafirliğe
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Yârenin yoldaşın Hak mıdır senin
Gelenin gidenin çok mudur senin
Şekerin ikramın yok mudur senin
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Bir kaldır başını kimler var burda
Çaresiz imkânsız boğulduk derde
Allah'ım yavrumu koymasın zorda
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Bağışla babanı affeyle kızım
Çaresi imkânsız büyüktür sızım
El öpme hediyen hazır be kızım
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Eksiler yanlışlar yara bizdedir
Çileli günümüz kara bizdedir
Bekle yolumuzu sıra bizdedir
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Kaldırdım elimi ulu Rahman'a
Aladağlı dua ederim sana
Hakkını helal et gül yavrum bana
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım (244)

Murat Kurt: 1989 yılında doğmuştur. Ankara'da yaşamaktadır. Lise mezunudur. Şu an oto galericilik yapmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.

2. BÖLÜM: BABADAN OĞULA GELENEĞİN AKTARIMI

2.1. Âşıklığa Yönelme

Gelenek içerisinde; "âşıklığa yönelme", "çıraklık", "kalfalık", "ustalık" gibi dönemler yaşanmaktadır (Durbilmez, 2016: 95). Âşıklığa yönelen kişi, âşık adayı kabul edilmektedir. Âşık adaylarının âşıklığa yönelmelerinde soyaçekim, rüya görme, bade içme, sevdalanma, çevre, yaşantı, kültür, birikim, heves, etkilenme, saz ve söz kabiliyeti gibi faktörler öne çıkmaktadır (Durbilmez, 2016: 95-98, Kaya, 2001: 87-88, Özarslan, 2001a: 112-117). Bilhassa geleneğin canlı olarak devam ettiği yörelerde âşıklığa meyilli kişilerin çeşitli icra ortamlarında "gözlem" ve "etkilenme" yoluyla geleneğe yöneldikleri görülmektedir (Özarslan, 2001a: 106).

Laçin Aladağlı'nın âşıklığa yönelmesinde soyaçekim, sazlı-sözlü ortamlarda yetişme ve çevre etkili olmuştur. Anne tarafından dedesinin "Ruşanî" mahlasıyla âşıklık yaptığı bilinmektedir. Çocukluk yıllarında sazlı-sözlü ortamlarda bulunan, düğünlerde türküler söyleyen Laçin Aladağlı, çevresindeki insanların yönlendirmeleriyle kendisine bir saz alarak âşıklığa yönelmiştir. İsmail Aladağlı, babasının âşıklığa başlamasını şöyle anlatmaktadır:

> "Babam çocukluk yıllarında, köyünde ve çevresinde sevilen bir çocukmuş. Düğünlerde türküler söyler, halay çekermiş. Âşıklığa ise askerlikten sonra başlamış. Çevresindekiler babama 'Sen insanlarla kaynaşmayı biliyorsun, güzel türkü söylüyorsun, sende aşk da var. Git kendine bir saz al, âşıklık yap' demişler. Sonra babam kendisine bir saz almış ve köyündeki Cemal Hoca'ya çıraklık etmiş" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı'nın âşıklığa yönelmesinde soyaçekim ve sazlı-sözlü ortamlarda yetişme etkili olmuştur. Küçük yaşlardan itibaren babası Laçin Aladağlı'nın yanında bulunan İsmail Aladağlı, babasından etkilenerek âşıklığa yönelmiştir. Kendisiyle yaptığımız görüşmede, konuyla ilgili şu bilgileri vermiştir:

> "Ben ilkokul çağımda idim. Rahmetli babam erkek çocuklarını Camuşlu köyünde bir gün başına topladı. 'Hele bakayım benim sanatımı aranızda kim yürütecek' dedi. Hepimize bir iki dörtlük türkü söyletti. Kardeşim İbrahim'in sesini beğendi. 'Bunun sesi güzel, bu işi yapar' dedi. Bana hiçbir şey demedi. Kardeşim İbrahim o işi devam ettiremedi ama ben devam ettirdim. İlk öğrendiğim türkü, 'Fırat Kenarında Yüzen Kayıklar' adlı türkü oldu. Sonra rahmetli babamın ve diğer üstatların sözlerini öğrendim. Âşıklık duygu meselesidir. Bu Allah'ın verdiği bir vergidir. Yaratılışımda olmasaydı ben de âşıklık yapamazdım" (Aladağlı, 28.10.2020).

Görüldüğü üzere Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı'nın âşıklığa yönelmelerinde soyaçekim, sazlı-sözlü ortamlarda yetişme, çevre gibi ortak etkenler öne çıkmaktadır. Laçin Aladağlı'nın anne tarafından dedesinin, İsmail Aladağlı'nın ise babasının âşık olması, her iki âşığın da Kağızman gibi âşıklık geleneğinin yaygın olduğu bir yörede doğup büyümesi, baba-oğul âşıkların geleneğe aşina bir çevrede yetiştiğini göstermektedir.

2.2. Rüyada Bade İçme

Rüya, Arapça bir kelimedir ve "görmek" manasındaki "rü'yet" kelimesinden türemiştir. Kaynaklarda "rahmanî rüya", "şeytanî rüya" ve "nefsanî rüya" olmak üzere üç ayrı rüyadan bahsedilmektedir (Çelebi, 2008: 306-307). Kişinin ilham aldığı rüyalar, rahmanî (sadık) rüyalardan sayılmaktadır. Rüya, tasavvuf ehlince bilgi ve ilham kaynağı kabul edilmektedir. Bazı sufiler, gördükleri bir rüya üzerine tasavvuf yoluna girmişler yahut irşat faaliyetlerine başlamışlardır. Rüyalar, tarikatlarda müritlerin manevi mertebelerini göstermesi bakımından büyük bir ehemmiyet arz etmektedir (Uludağ, 2008: 309-310).

Bade, Farsça bir kelimedir ve "şarap" demektir. Tasavvuf edebiyatında; meyhane dergâhı, saki mürşidi, bade ise aşkı ve hakikati temsil etmektedir (Gündüz, 1991: 418). Âşıklık geleneğinde "bade" sözü ile rüyada içildiğine ve içene âşıklık yeteneği kazandırdığına inanılan "aşk şarabı" kastedilmektedir. Bu aşk şarabı, manevi bir içkidir ve âşıklar için ilham kaynağıdır. Âşıklık geleneğinde "bade içme" yerine, "dolu içme", "buta alma" gibi terimler de kullanılmaktadır. Bade içme motifi, Türk halk hikâyelerinde son derece yaygın bir motiftir. Rüya motifi ile bade içme motifinin birleşmesi Türk halk edebiyatında gerçekleşmiştir. Rüyadan sonra şairlik kudreti kazanma motifi ise Türk halk hikâyelerine mahsustur (Boratav, 2015: 50-51).

Rüyada bade içerek âşıklığa başlayanlar "badeli âşık" kabul edilmektedir. Araştırmacılar; bade içme geleneğini ve rüya motifini eski Türk inançları ve şamanlıkla ilişkilendirmekte, şaman adaylarının şamanlığa başlama ritüelleri ile âşık adaylarının âşıklığa başlamaları arasında benzerlikler kurmaktadır (Aslan, 2009: 25-26, Başgöz, 1986: 29-31, Dağlı, 2018: 905-906, Erdener, 2019: 45-57, Günay, 2015: 44). Türk toplumunun kolektif şuurunda yaşamaya devam eden şamanlığa giriş ritüelleri, ozan-baksı geleneğinin İslami ve tasavvufi etkilerle âşık edebiyatına dönüşümü sırasında, rüya şeklinde ortaya çıkmıştır (Günay, 2015: 129). Bade içme geleneğinde gerek şamanizmin gerek sufizmin izlerine rastlamak mümkündür (Başgöz, 1986: 26-27, Erdener, 2019: 45). Bade içme (buta

alma) geleneğini, peygamberlere ve din ulularına rüya yoluyla verilen mesajlarla veya İslam dininin kız-erkek ilişkilerini kısıtlamasıyla açıklayan araştırmacılar da bulunmaktadır (Şahin, 1983: 58).

Âşıklık geleneğinde rüya ve bade motifi, başlangıç ve hareket sağlayan bir motiftir. (Günay, 2015: 196). Bu motifin en büyük işlevi, rüyayı gören kişiyi âşıklık mesleğine başlatmaktır (Artun, 2019: 66). Umay Günay'ın (2015: 136) verdiği bilgilere göre, âşık adaylarının bade içerek âşık olmaları ve sanatçı bir kişilik kazanmaları dört devrede gerçekleşmektedir:

I. Hazırlık Devresi: Hazırlık devresinde âşık adayı, umumiyetle çocukluk veya gençlik çağlarında, çeşitli maddi-manevi sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Kutsal kabul edilen ıssız yerlerde veya bir çeşme başında uyku ile uyanıklık arasında rüyaya dalmaktadır.

II. Rüya: Âşık adayı; rüyasında bir veli, şeyh, derviş veya sevgili ile karşılaşmakta, onların elinden aşk badesi içmekte veya bir başka gıda maddesi almaktadır. Rüyada âşık adayına şiir söyleme ve saz çalma kabiliyeti ile şiirlerinde kullanacağı bir mahlas verilmekte, çeşitli dinî-tasavvufi bilgiler öğretilmektedir.

III. Uyanış: Âşık adayı bir süre (bir, üç, beş, yedi veya kırk gün) baygın yattıktan sonra, bir ehl-i dilin çaldığı sazın sesi ile uyanmaktadır. Sade bir kişilik ile rüyaya dalan âşık adayı, rüyadan uyanınca saygın, sanatçı bir kişilik kazanmaktadır.

IV. İlk Deyiş: İyice kendine gelen âşık adayı, etrafına toplananlara başından geçen olayları bir şiir söyleyerek anlatmaktadır. Bu şiir, onun ilk deyişidir ve mahlasını da ilk defa bu deyişte kullanmaktadır.

Bu dört devreyi tamamlayan kişi, çevresi tarafından "badeli âşık", "vergili âşık", "ilhamlı âşık" veya "Hak âşığı" gibi isimlerle anılmaktadır. İnanışa göre, bade âşığa üç kadehte sunulmaktadır. Birinci kadeh bir (Allah) aşkına, ikinci kadeh pir (mürşit) aşkına, üçüncü kadeh yâr (sevgili) aşkına verilmektedir. Bir başka inanışa göre ise, "pir dolusu", "er dolusu" ve "yâr dolusu" olmak üzere üç ayrı bade vardır. Pir dolusu içenlerde din ve tasavvuf, er dolusu içenlerde yiğitlik ve kahramanlık, yâr dolusu içenlerde sevgiliye bağlılık öne çıkmaktadır (Durbilmez, 2016: 124). Rüyadan uyanan kişi, kendinde bir başkalık hissetmektedir. Bu; "Tanrı sevgisi", "beşerî aşk", "saz çalabilme ve şiir söyleyebilme yeteneğinin ortaya çıkması", "zamanın gerekli bilgilerine vakıf olma" şeklinde dört cephede kendini göstermektedir (Kaya, 2014a: 142-143).

İlhan Başgöz (1986: 25-26), sözlü gelenekten derlenen halk hikâyelerinde görülen düş motifini beş maddede açıklamaktadır:

a. Genç erkek, bazen de kız ve erkek, bir pirin elinden düşlerinde aşk dolusu içerek birbirlerine âşık olurlar.

b. İçkiyi içen oğlanın vücuduna bir ateş düşer, yanar. Kıza sarılmak, onu kucaklamak ister, düşer bayılır, ağzından kan köpük gelerek günlerce baygın yatar.

c. Herkes onu deli olmuş sanırken, bir kocakarı bunun aşk hastalığı olduğunu anlar ve baş ucunda saz çalarak oğlanı uyandırır. Saz sesi kulağına değer değmez genç gözlerini açar.

d. Düşte görünen ihtiyar, âşığın hayat boyu yardımcısı, koruyucusu olur ve ona bir mahlas verir.

e. Bu düş nedeni ile genç, kelimenin her iki anlamı ile âşık olur, yani hem saz çalıp şiir söyler, hem bir güzele sevdalanır.

Doğan Kaya (1994: 66-67), rüya sonrası âşık olma hususunu üç sebebe bağlamaktadır:

1. Aşk hikâyelerinde kahramanın, bir rüyanın sonucunda aşka düçar olması ve uyandığında şiirler söylemesinin yaygın inancı

2. Bu inanç ve telkinlerle yetişip aynı durumun kendisinin de başına gelebileceğine kanaat getirmesi

3. Badeli âşık olarak bilinen âşıkların fazlalığı

Ensar Aslan (2009: 24-25), bade içme olgusunun geleneksel, sosyal ve psikolojik sebeplerini şöyle izah etmektedir:

> "…çocukluğundan itibaren çevresinde bulunan âşıkların anlattıkları türkü, hikâye, efsane, bade içme ve yaşam öykülerini, dinleyerek yetişen ve bu olaylardan etkilenen genç aday, âşıklara ve âşıklığa özenerek saza ve söze heves sarar. Bu süreçte gece gündüz kendisine bade verileceğini düşler. Psikolojik ve donanım olarak hazır hâlde âşıklık hedefine odaklanmıştır. Rüyasında gördüğü sıkıntılı, karanlık bir olayı, yiyip içtiği bir nesneyi veya uyanıkken gördüğü, yaşadığı, etkilendiği sevgiliyi, bir kişi veya bir varlığın kutsallığını, kendisine manevi bir güç, mürşit ve ilham kaynağı olduğu şeklinde yorumlar. Böylece bilinçaltında uzun zamandan beri sakladığı rüya görme ve bade içme beklentisinin gerçekleştiğine inanır. Bu olayı, egzotik mekânlarda daha çok kutsal imge, motif ve tiplerle fantastik bir biçimde kurgulayarak bade içme öyküsünü oluşturur."

Türkiye sahasında badeli âşık olarak anılan, bu sebeple büyük saygı gören pek çok âşık vardır. Bu âşıkların umumiyetle âşıklık geleneğinin ve halk hikâyelerinin canlı olarak yaşadığı yörelerde yetişmesi dikkat çekmektedir. Tarihî süreç içerisinde bade ve rüya motifi çeşitli değişimlere uğramış, günümüz âşıklık geleneğinde çok işlevli (kompleks) rüya motifinden tek işlevli (sade) rüya motifine geçilmiştir (Şişman, 2015: 323). Elektronik kültür ortamında yetişen âşıklar için bade içme ve rüya motifinin hiçbir anlam ifade etmediği, günümüzde bade içmenin âşıklara bir saygınlık kazandırmadığı düşünülmektedir (Çobanoğlu, 2000: 241).

Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı bade içmemiştir. İsmail Aladağlı, babası Laçin Aladağlı'nın anlattığı hikâyelerde badeli âşıklardan bahsettiğini ancak babasının badeli âşıklığa inanıp inanmadığını bilmediğini ifade etmektedir:

> "Babam Kerem ile Aslı, Emrah ile Selvi gibi halk hikâyelerini anlatırken Kerem'in, Emrah'ın bade içtiğinden bahsederdi. Ama babamın başından bade içme olayı geçmedi. Babamın çevresindeki âşıklarda da öyle bir şey görmedim. Babam badeye inanıyor muydu, inanmıyor muydu, onu bilemiyorum" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı ise bade içmeye ve badeli âşıklığa inanmamaktadır. Badeli âşıklık hakkında şunları söylemektedir:

> "Âşıklık, Allah'ın verdiği bir güzelliktir. Ben kimsenin bade içtiğine inanmıyorum. 'Bade içtim' diyen yalan söylüyor. Ama ne olur, Cenab-ı Allah bir güzellik vermiştir. O duyguların zaman zaman kabarır. Sen de bu işin peşinden koşturursun. Derken bu iş büyür ve âşıklığın ortaya çıkar. Dolayısıyla ben badeye inanmıyorum. İnananlara da bir şey demiyorum. Badeli denilen âşıkları biliyoruz, şiirlerini görüyoruz. Fakat günümüzde öyle âşıklar var ki o badeli âşıkları cebinden çıkaracak kadar güzel sözler söylemiş. Âşıklıkta esas olan güzel söz söylemek ise hiç bade içmemiş âşıklar çok daha güzel sözler söylemişler. Hâlbuki onlar ne bade görmüşler ne de kadeh görmüşler" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı'nın badeli âşıklarla bade içmeyen âşıkları mukayese edip "hiç bade içmemiş âşıklar çok daha güzel sözler söylemişler" demesi bir noktada önemlidir. Toplum badeli âşıklara "Hak âşığı" nazarıyla bakmaktadır. Hak âşıklarından şiir vadisinde daha güzel, daha hikmetli sözler beklenmektedir. İsmail Aladağlı, badeli âşıklarda gerekli şairlik kudretini göremediği için böyle düşünmüş olmalıdır.

İsmail Aladağlı, bade içmenin toplum tarafından bir yakıştırma olduğunu yahut âşıkların kendilerini kabul ettirmek için bu yola başvurduklarını belirtmektedir:

> "Âşıklar geçmişten günümüze bir canlı gazete, bir ayaklı gazete görevi görmüşler. O zaman medya yok, bir şey yok. Diyelim ki âşık bir köye gider. O köye gittiği zaman 'Falan köyden geliyorum' der. Geldiği yerlerden haberler verir. Yani bir canlı gazete, bir ayaklı gazete misyonu var. Âşık bir yere gittiği zaman herkes

başına toplanıyor. Dolayısıyla âşığın öyle bir güzelliği var. Dolayısıyla insanlar bade içme olayıyla o güzelliği derinleştirmişler, süslemişler. Âşıklar da böylece kendilerini kabul ettirmek istemişler" (Aladağlı, 28.10.2020).

Şairlik kudretlerini ilahi bir güce dayandıran badeli âşıkların –bilhassa geçmiş devirlerde- diğer âşıklara nazaran daha çok itibar gördükleri bilinmektedir. Badeli âşıkların etkisi altında kalan bazı günümüz âşıklarının ise ilgi çekmek ve isimlerini duyurmak için sanatlarını bade motifi ile süsledikleri bir gerçektir.

2.3. Usta-Çırak İlişkisi

Esnaf teşkilatlarında, sanat ve zanaat gruplarında görülen usta-çırak ilişkisi, âşıklık geleneğinde de önemli bir yer tutmaktadır. Âşıklık geleneğinde bir gencin, usta bir âşığa çırak olmasına "kapılanma" denilmektedir (Kaya, 2014a: 810).

Çıraklık, müritlik, dinleme, dinleneni tekrarlama, atasözlerine hâkim olma, sözlü kültürdeki öğrenim yöntemleridir (Ong, 2018: 21). Âşık adayının çıraklık eğitimi; gözlem, nasihat ve tavsiyeye dayalı, örgün olmayan, düzensiz, geleneksel bir eğitimdir (Özarslan, 2001a:107). Usta âşıklar, çıraklarını, "söz söyleme", "saz çalma", "hikâye anlatma ve tasnif etme" olmak üzere üç vadide yetiştirmektedir (Özarslan, 2001a: 124). Âşık şiiri, âşık hikâyeleri, âşık havaları, âşık fasılları, âşıklık edep ve erkânı, âşık adaylarına bu çıraklık döneminde öğretilmektedir. Doğu Anadolu usta-çırak geleneğinde, âşık havalarının hususi bir yeri vardır. Bir çırak, 16 ile 32 arasında hava öğrenirse âşıklığa adım atmış sayılmaktadır. 72-112 hava bilenler "usta âşık", 112'den fazla hava bilenler "hanende âşık" kabul edilmektedir (Şahin, 1983: 111-112).

Çıraklık eğitiminin belirli bir süresi yoktur, bu süre çırağın kabiliyetine, azmine göre değişmektedir (Kabaklı, 2008: 16). Çırak kahvehanelere, âşık fasıllarına, saz ve söz meclislerine, düğünlere, eğlencelere, toplantılara, ustası ile beraber giderek geleneği yakından gözleme ve tanıma imkânı bulmaktadır. Ustası, çırağın yetiştiğine inanırsa, ona "mahlasname" adı verilen bir şiir söyleyerek mahlas vermektedir. Böylece çırak, ustasından aldığı icazetle kendi sazı ve sözüyle sanatını icra etmeye başlamaktadır (Artun: 2019: 62). Usta-çırak geleneğiyle yetişen âşıklar; sazlarını, sözlerini, tavırlarını ustalarına benzetmeye çalışmakta, meclislerde, sohbetlerde söze ustalarının eserleriyle başlamaktadır. Fuad Köprülü (2004a: 35), Türk sözlü kültürünün kaynağı olarak âşıklığın usta-çırak geleneği hakkında şu bilgileri vermektedir:

> "Başka esnaf teşekküllerinde olduğu gibi, âşıklar teşkilatında da çıraklıktan başlayarak âşık oluncaya kadar geçirilmesi icap eden birçok dereceler vardı. Bilhassa, büyük, şöhretli âşıkların etrafında, saz şairliğine meraklı, istidatlı birçok gençler çırak olarak toplanırlar, üstattan mahlas –yani şiirlerinde kullanacak bir ad- alırlar, âşık olmak için zaruri olan edebî ve meslekî terbiyeyi gördükten sonra fasıllara girmeye başlarlar, memleket içinde uzun seyahatlere çıkarlar, nihayet âşık olurlardı."

Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı da usta-çırak geleneği çerçevesinde yetişmiştir. Laçin Aladağlı'nın söz ve saz ustası farklı kişilerdir. Söz ustası Âşık Cemal Hoca, saz ustası Ağyarlı Âşık Bayram'dır. Laçin Aladağlı, 17-18 yaşlarında iken Âşık Cemal Hoca'ya çıraklık etmeye başlamıştır. Laçin Aladağlı'nın çıraklık eğitimi, Âşık Cemal Hoca'nın evinde gerçekleşmiştir. Laçin Aladağlı; âşıklık geleneğini, âşıklığın usulünü, erkânını, meclis adabını, âşık şiirini ve âşık hikâyelerini ustası Âşık Cemal Hoca'dan öğrenmiştir. Saz çalmayı ise, bugün Kars'ın Selim ilçesine bağlı olan Ağyar köyündeki Âşık Bayram'dan öğrenmiştir.

Çıraklık ve kalfalık dönemlerini Âşık Cemal Hoca'nın yanında tamamlayan Laçin Aladağlı, oğlu İsmail Aladağlı'dan başka çırak yetiştirmemiştir. Bununla beraber Âşık Rüstem Alyansoğlu, Âşık Mahmut Işık, Âşık Mustafa Aladağ gibi âşıklar Laçin Aladağlı'dan etkilenen gelenek temsilcileridir (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı'nın ustası, babası Laçin Aladağlı'dır. İsmail Aladağlı, ilkokul yıllarında babasına çıraklık etmeye başlamıştır. İsmail Aladağlı'nın çıraklık eğitimi kendi evlerinde gerçekleşmiştir. Geleneği, âşıklığın usulünü, erkânını, meclis adabını, âşık şiirini, âşık hikâyelerini, saz çalmayı ve âşık havalarını babası Laçin Aladağlı'dan öğrenmiştir.

İsmail Aladağlı çırak yetiştirmemiştir. Çırak yetiştirmek için çeşitli şartları olduğunu belirtmektedir. Çırak olmak için yanına gelen gençlerden profesyonel bir müzik eğitimi almalarını ve en az bir üniversite bitirmelerini istemektedir. Bu sebeple kendisine çırak olmak isteyenleri geri çevirmektedir (Aladağlı, 28.10.2020). Böyle bir şartı gerekli görmesi, günümüz şartlarında âşıklığın sürdürülmesine ve geleneğin yeniden canlanmasına da bir önerme ve çözüm modeli olarak değerlendirilebilir. Zira sadece âşıklık yaparak maddi kazanç temin edebilmek, geleneğin canlı olarak yaşadığı döneme göre daha zor olabilir. Bu nedenle âşık adayının üniversite eğitimi alarak işini yapmasını, bunun yanında yeteneği ve gayreti oranında da âşıklığa yönelmesini gerekli görmektedir. İsmail Aladağlı'nın çırak yetiştirmek için öne sürdüğü şartlar, eğitimli veya bir başka ifade ile diplomalı âşıkların sayısının artması ve âşıkların sosyokültürel imajının değişimi noktasında önem kazanmaktadır.

2.4. Mahlas Alma

Mahlas, Arapça bir kelimedir ve "halas" kelimesinden türemiştir. "Kurtulacak yer", "saflık, halislik, gönül temizliği" anlamlarına gelmektedir (Kaya, 2014a: 497). Bir edebiyat terimi olarak mahlas, "…divan ve âşık edebiyatında sanatçıların eserlerinde kendi adı yerine kullandığı takma addır" (Artun, 2019: 64). Âşıklık geleneğinde mahlas kelimesi yerine "kendini tanıtma, bildirme, arz etme" anlamlarına gelen "tapşırma" sözü de kullanılmaktadır (Kaya, 2014a: 498). Mahlas kullanma geleneğinin Araplardan İranlılara, İranlılardan da Türklere geçtiği düşünülse de İslamiyet'ten önce yaşayan bazı Türk şairlerin (Pratyaya Şiri, Kalım Keyşi, Kamala Ananta Şiri, Sılıg Tigin) şiirlerinin sonunda kendi isimlerini zikrettikleri görülmektedir (Arat, 2007: 153, 171, 235, 239).

Âşıklıkta mahlas kullanma, kural olarak görülmektedir. Mahlas kullanma geleneğinin, şiirin kime ait olduğunun bilinmesi ve şiirlerin karışması kaygısından doğduğu düşünülmektedir. Âşıklar; geleneğe uymak, gerçek kimliklerini gizlemek, dinleyici ve okuyucunun dikkatini çekmek, övünmek veya tevazu göstermek, inancını, tarikatını, mezhebini, meşrebini, mesleğini, memleketini, fiziksel özelliklerini belirtmek, şiirlerinin kaybolmasını ve diğer şiirlerle karışmasını önlemek gibi sebeplerle şiirlerinde mahlas kullanmışlardır. Mahlaslar; âşıkların soyları, memleketleri, hayat hikâyeleri, meslekleri, kabiliyetleri, bilgi ve becerileri, dış görünüşleri, tarikatları ve inançları ile ilgilidir (Artun, 2019: 64-65). Şükrü Elçin (1997: 41, 44-46) mahlas alma geleneğini totemizm devri ile ilişkilendirmektedir. Şairlerin "şeyh-pir tesiriyle", "üstatlar imamlar tarafından" ve "kendi kendine" olmak üzere üç ayrı şekilde mahlas aldıklarını bildirmektedir.

Âşıklık geleneğinde mahlas alma, ismin veya soy ismin mahlas olarak kullanılması, ismin başına veya sonuna bir sıfat getirilmesi, soy ismin başına veya sonuna bir sıfat getirilmesi, çevrenin etkisiyle mahlas alma, uygun görülen bir kelimeyi mahlas alma, gerçek hayatta başkası tarafından mahlas verilmesi ve rüyada başkası tarafından mahlas verilmesi şeklinde gerçekleşmektedir (Kaya: 2014a: 499). Âşıklık geleneğinde çeşitli sebeplerle mahlas değiştiren ve birden çok mahlas kullanan âşıklar da bulunmaktadır (Yardımcı, 2016: 2-5).

Mahlas, usta âşıklar tarafından verilmektedir. Çıraklık dönemini tamamlayan âşıklara mahlas vermek amacıyla söylenen şiirlere "mahlasname" denilmektedir (Albayrak, 2010: 370). Günümüzde usta-çırak geleneğinin zayıflamasıyla birlikte âşıklar kendi

kendilerine mahlas almaya başlamışlardır. Kendi adlarını, soyadlarını mahlas olarak kullanan âşıkların sayısı da artmıştır.

Asıl adı "Laçin Kurt" olan Laçin Aladağlı, âşıklığa başladığı ilk yıllarda "Ruşanî" mahlasını kullanmıştır. "Ruşanî", Laçin Aladağlı'nın anne tarafından dedesinin mahlasıdır. Laçin Aladağlı bu mahlası dedesinden etkilenerek almıştır. 1960'lı yıllarda, Âşık Reyhanî'nin teşvikiyle "Aladağlı" mahlasını kullanmaya başlamıştır. İsmail Aladağlı, babasının "Aladağlı" mahlasını çok az kullandığını, şiirlerinde ve türkülerinde genellikle "Âşık Laçin" mahlasını tercih ettiğini belirtmektedir (Aladağlı, 28.10.2020). Laçin Aladağlı'nın elimizdeki şiirlerinde "Laçin", "Âşık Laçin" ve "Laçin Aladağlı" mahlasları yer almaktadır. En çok kullandığı mahlaslar ise "Laçin" ve "Âşık Laçin" mahlaslarıdır.

Kattılar gamın göçüne
Sormadılar ki suçu ne
Felek mi vurmuş *Laçin*'e
Ağlar yaralı yaralı (6/5)
***
Şansım gülmez *Âşık Laçin* yüzüme
Ah ettikçe yaşlar dolar gözüme
Bir hayırsız için vurdum dizime
Dövünüp vurunmam neye yaradı (46/6)
***
Yaram çok derindir yoktur ilacı
Namertlerin sözü zehirden acı
Laçin Aladağlı aşkın ağacı
Dallarında biten barı kalacak (59/13)

Asıl adı "İsmail Kurt" olan İsmail Aladağlı, şiirlerinde "Aladağlı" mahlasını kullanmaktadır. Babası Laçin Aladağlı'nın da kullandığı "Aladağlı" mahlasını bizzat kendisi seçmiştir. Bir dönem şiirlerinde "Yücelî", "Ozanoğlu", "Laçinoğlu" mahlaslarını da kullanmış, daha sonra Âşık Murat Çobanoğlu'nun teşvikiyle, ilk mahlası olan "Aladağlı" mahlasını tekrar kullanmaya başlamıştır (Güler, 2008: 317). İsmail Aladağlı'nın elimizdeki şiirlerinde "Aladağ", "Aladağlı", "Ozan Aladağlı" ve "Âşık Aladağlı" mahlasları yer almaktadır. En çok kullandığı mahlas ise "Aladağlı" mahlasıdır.

Aladağ döndüm dergâha
Elim' açtım yüce şaha
Dua edelim Allah'a
Muhammed doğduğu gece (28/7)
***

Aladağlı işte özüm
Anlayana sazım sözüm
Şiarımız budur bizim
Duyan gelsin baş üstüne (31/6)
***
Ozan Aladağlı sevdim can gibi
Sevda içerimde bir suzan gibi
Aşkın çilesini ben de sen gibi
Çekiyor anlıyor fark ediyorum (287/4)
***
Toprağa verilir bu tatlı canım
Tek varlığım olur dinim imanım
Bir gün olur mezar taşıma benim
Âşık Aladağlı yazılır o gün (367/6)

2.5. Doğaçlama/İrticalen Şiir Söyleme

İrtical, Arapça bir kelimedir ve "akıcılık, kolaylık" manalarındaki "recl" kökünden türemiştir (Durmuş, 2000: 459). Türkçede "irtical" kelimesi yerine "doğaçlama" kelimesi de kullanılmaktadır. İrtical; önceden hazırlık yapmadan, belli bir vezin, kafiye ve ayağa bağlı kalarak herhangi bir konuda şiir söylemektir.

Sözlü edebiyata has bir özellik olan irtical, Türk edebiyatında âşık tarzı şiir geleneğinde yaşamaktadır. Âşıklık geleneğinde "…başlangıcından bu yana şiir büyük ölçüde doğmaca yaratılmış, hafızalarda muhafaza edilmiş, sözlü nakille yayılmıştır" (Günay, 2015: 38). Âşıklar; rüyada bade içerek, usta-çırak eğitiminden geçerek, saz ve söz meclislerinde bulunarak veya kendi kendilerini yetiştirerek irticalî söyleyiş kabiliyeti kazanmaktadır. Âşıklar doğaçlama yaparken geleneğin sözel ve melodik imkânlarından mümkün olduğunca yararlanmaktadır (Özdemir, 2016: 1360).

İrticali kuvvetli âşıklarda, "hızlı bir intikal gücü", "zengin bir çağrışım kabiliyeti", "hazırcevaplık", "pürüzsüz ve akıcı söz söyleme" gibi özellikler öne çıkmaktadır (Albayrak, 2010: 293). Âşıkların kalem-kâğıt kullanarak şiir oluşturmak yerine şiiri zihinlerinde hazır hâle getirip daha sonra yazıya geçirmeyi tercih ettikleri belirtilmektedir (Arvas, 2009: 43). Âşıklar, kendilerine verilen bir ayak üzerine irticalen şiir söyleyebilmektedir. Bilhassa âşık karşılaşmalarında irticalî söyleyişe başvurulmaktadır. Karşılaşmada rakip âşığa cevap veremeyen âşık, yenilmiş sayılmaktadır. İrticali güçlü olan âşıklar, daha çok benimsenmekte, daha çok sevilmektedir.

Fuad Köprülü (2004a: 29), âşıkların irticalen şiir söyleyebildikleri için kendilerini divan şairlerinden üstün gördüklerini belirtmekte ve irticalin âşıklar arasında genel bir kaide olduğuna dikkat çekmektedir:

> "Saz şairleri, kendilerini türlü bakımlardan, klasik şairlerden üstün sayarlar: Evvela herhangi bir mevzu üzerine, herhangi bir kafiye ile derhal bir manzume söyleyivermek kudreti, onların başlıca övünme sebepleridir. Hakikaten klasik şairler arasında, irtical denilen bu kudret çok nadirdir; klasik nazım kaidelerinin bütün inceliklerine riayet şartıyla irticalin gayet müşkül olduğunu, gerek İran, gerek Türk edebiyat müellifleri daima itiraf etmişler ve her iki edebiyatta da, bu kudrete malik pek az şair gösterebilmişlerdir. Hâlbuki bu kadar sıkı ve zor kaidelere bağlı olmayan, vezin ve kafiye kusurlarını tabiî gören saz şairleri arasında irtical, bir istisna değil, adeta bir kaidedir."

İhsan Ozanoğlu (1940: 21), "…âşık edebiyatını tahlil veya herhangi bir şairi âşık olarak tespit ederken bilhassa âşık edebiyatı tekniği, şiiriyet, irtical, ibda ve teganni gibi esasları göz önünde bulundurmak zarureti vardır" diyerek irticalin âşıklık geleneğindeki önemini belirtmektedir.

Umay Günay (1990: 32), irticalen şiir söyleyebilen kişilerin "âşık" olma imtiyazına sahip olduğunu ifade etmektedir:

> "Edebiyatta iki türlü yaratıcılık vardır. Yazılı edebiyat geleneğine bağlı şairler, ölçülü veya ölçüsüz şiirlerini defalarca düşünce süzgecinden geçirdikten pek çok hazırlık yaptıktan sonra, kesin şekli ile okuyucu önüne çıkarırlar. Bu hazırlık dönemi bazen yıllarca sürebilir. Sözlü geleneğe bağlı âşık tarzı şiirde ise geleneğin öngördüğü şekiller dâhilinde âşık, kendisine verilen ayakla şiir söylemek mecburiyetindedir. İrticalen şiir söyleyebilenler 'âşık' olma imtiyazına sahiptirler."

Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı, irticalen şiir söyleyebilen âşıklardır. İsmail Aladağlı, babası Laçin Aladağlı'nın irticalinin güçlü olduğunu, babasının duygulandığı zamanlarda irticalen şiirler söylediğini, bilhassa kahvehane ortamında sürekli irticalî söyleyişe başvurduğunu belirtmektedir. Babasının irticalî söyleyiş gücünü, çok duygulu bir insan olmasına, âşıklarla bir arada bulunmasına ve âşıklık geleneğinin canlı bir şekilde yaşadığı ortamlarda yetişmesine bağlamaktadır (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı da babası gibi âşık şiirinin farklı biçimlerini kullanarak hemen her konuda irticalen söyleme yeteneğine sahiptir. Ayrıca, irticalin âşıklığın en önemli göstergesi ve birinci şartı olduğunu düşünmekte, irticali olmayan kişileri âşık kabul etmemektedir (Aladağlı, 28.10.2020). İsmail Aladağlı'nın bu düşünceleri Kars ve Erzurum âşıkları arasında genel bir kabuldür. Kuzeydoğu Anadolu âşıklık geleneğinde doğaçlaması olmayanlar "âşık" sayılmamaktadır.

2.6. Âşık Havaları

Sözlü gelenek şiir sanatının var olabilmesi için, "söz", "yaratıcı", "musiki" ve dinleyici çevre" gibi unsurların bir arada bulunması gerekmektedir (Yıldırım, 2016: 257). Musikinin, bir diğer ifadeyle ezginin, âşık şiirindeki ehemmiyeti konusunda araştırmacıların hemfikir oldukları görülmektedir Âşık şiirinde söz/şiir ve müzik/ezgi bir arada düşünülmektedir (Günay, 2015: 38). Ezgi, sözü tamamlayan unsurdur ve âşıkların şiir söylemelerine yardımcı olmaktadır.

Âşıklar, şiirlerini kendileri tarafından yaratılan ezgilerle veya gelenek tarafından onlara sunulan kalıplaşmış ezgilerle söylemektedir. Âşıklık geleneğinde, âşıklar tarafından kullanılan kalıplaşmış ezgilere "âşık havası", "âşık makamı", "âşık hecevatı" gibi adlar verilmektedir (Duygulu, 2014: 51). Bununla birlikte, âşık ezgileri üzerine yapılan çalışmalarda "âşık makamları" tabirinin yanlış bir adlandırma olduğu ve bu ezgilere "âşık havaları" denilmesi gerektiği ifade edilmektedir[10]:

> "Âşıklarca 'makam' olarak adlandırılan 'kalıp ezgi' özelliğindeki melodik yapılar için uygun isim 'hava' olmalıdır. Çünkü halk müziği içinde zaten 'kırık hava', 'uzun hava', 'oyun havası' olarak belli adlandırmalar bulunmaktadır. Bunların hiçbirisi 'oyun makamı', 'uzun makam' veya 'kırık makam' şeklinde adlandırılmaz ve bu havalarla âşıkların kullandıkları melodik yapılar arasında hiçbir fark yoktur. Ancak, âşıkların makam olarak adlandırdıkları melodik yapı ile klasik Türk müziğindeki 'makam' da aynı değildir" (Özarslan, 2001b: 403).

Âşık havaları; şiirlerin tür ve şekillerine, ezgilerine, usullerine, seslendirildiği yöre ve seslendiren topluluklara göre farklı adlar almaktadır (Aras, 2020: 81). Âşık havaları, uzun hava veya kırık hava tarzında olabileceği gibi her iki tarzın özelliklerini de taşıyabilmektedir (Şenel, 1991: 553). Başlangıçta ferdî bir yaratma ile oluşan âşık havaları, zamanla anonimleşmiş, çeşitli değişimlere uğramış, böylece varyantlaşmalar meydana gelmiştir (Coşkun Elçi, 2016: 43). Bugün bu havaların pek çoğunun sadece ismi bilinmektedir. Günümüze ulaşan âşık havalarının bir kısmının değişikliklere uğradığı, birçok âşık havasının, geleneğin zayıflamasından ve ilgisizlikten dolayı unutulmaya yüz tuttuğu görülmektedir (Şahin, 1983: 99).

Âşık havaları üzerine ilk çalışmalardan biri Fahrettin Kırzıoğlu (1964: 200-203) tarafından yapılmıştır. Kırzıoğlu âşık havalarını, "ağır/uzun havalar", "orta havalar" ve "yüngül havalar" şeklinde tasnif etmekte, 216 havanın ismini vermektedir.

[10] Âşık İsmail Aladağlı ile yaptığımız görüşmelerde, kendisinin "hava" yerine "makam" terimini kullandığı görülmüştür.

Âşık Şeref Taşlıova (1976: 136-142), âşık havalarını "ağır sesli divanî makamları", "tecnis havaları", "güzellemeler", "orta ve yürük sesli havalar", "yanık sesli havalar" ve "yüksek sesle söylenen havalar" şeklinde tasnif etmekte, 157 havanın ismini vermektedir.

Hasan Kartarı (1977: 59), Karslı âşıkların yetmişin üzerinde âşık havasını icra ettiklerini belirtmekte ve yöre âşıkları tarafından kullanılan 18 havanın ismini vermektedir.

Ensar Aslan (1980: 52-57), âşıklar arasında bilinen 72 havanın varlığından bahsetmekte, âşık havalarını "divanî makamları", "yanık ve uzun makamlar", "güzelleme ve hareketli makamlar" şeklinde tasnif etmekte, 57 havanın ismini vermektedir.

Salih Şahin (1983: 101-106), âşık havalarını "güzellemeler", "divanîler", "tecnis havaları", "orta ve yürük sesli havalar", "yanık sesli havalar" ve "yüksek sesle söylenen havalar" olmak üzere altı gruba ayırmaktadır.

Pertev Naili Boratav (2015: 143), hikâyeci âşıkların âşık havalarının sayısını 72'ye çıkardıklarını ancak her havanın varyasyonlarıyla birlikte iki üç çeşidi olduğunu, böylece bu sayının 200'e ulaştığını belirtmektedir.

Ursula Reinhard (2019: 101-102), Karslı âşıklardan edindiği bilgilere dayanarak Kars'ta kullanılan âşık havalarını "şarkıyı yazan âşığın ismine göre adlandırılan makamlar", "soy ve ülke isimleriyle adlandırılan makamlar", "destanlarla adlandırılan makamlar", "övgü ve sevilen kişiyi öven şarkılara göre adlandırılan makamlar", "söyleme şekline göre adlandırılan makamlar", "müziksel kriterlere göre düzenlenmiş makamlar", "dinli makamlar ve/veya felsefi-dünyevi makamlar, dinî eğilimli makamlar ve deyiş adı altında toplanan makamlar", "divan makamları" şeklinde tasnif etmektedir.

Mete Taşlıova (2008a: 322-355), Karslı ve Erzurumlu otuz âşıktan edindiği bilgilere dayanarak âşık havalarını icra edilme durumuna dayalı olarak "ismen bilinen hava" ve "çalınan/kullanılan hava" olmak üzere iki grupta ele almaktadır.

Erdem Özdemir (2013: 77-85), âşık havalarını sözle münasebetlerine göre "bağımsız havalar" ve "türküleşmiş havalar" olmak üzere iki grupta ele almaktadır. "Bağımsız havalar" başlığı altında belirli bir söz ile bütünleşmemiş havalara, "türküleşmiş havalar" başlığı altında belirli bir söz ile bütünleşen ve bu söz ile anılan havalara yer vermektedir.

İnanç Aras (2020: 61-80), Kars yöresi âşıkları tarafından kullanılan 70 havanın adını vermekte ve bu havalar hakkında kısa açıklamalar yapmaktadır.

Laçin Aladağlı, âşık havalarını Âşık Cemal Hoca'dan ve yörenin diğer usta âşıklarından öğrenmiştir. İsmail Aladağlı'nın verdiği bilgilere göre, Laçin Aladağlı ellinin üzerinde âşık havası bilmektedir. Bu havaların içinde yoğunluklu olarak "yerli havaları" olarak belirtilen ezgiler ön plandadır:

> "Babam yerli makamlarının hepsini bilirdi, söylerdi. Terekeme makamlarının ise bir kısmını bilirdi ama o makamların hepsini söyleyemezdi. Çünkü o makamlara dili dönmezdi. Sümmanî makamı, Derbeder, Bayramî makamı, Kağızman sallamaları, Köroğlu koçaklamaları At Üstü, Yanık Kerem, Kesik Kerem, Zarıncı gibi makamları iyi bilirdi" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı, âşık havalarını babası Laçin Aladağlı'dan öğrenmiştir. Kendisinin otuzun üzerinde âşık havasını bildiğini söylemektedir. Derbeder, Hicranî, Bayramî, At Üstü, Bala Memmed, Civan Öldüren, Zarıncı gibi âşık havalarını sevdiğini ve bu havaları eserlerinde kullandığını ifade etmektedir. Bununla beraber birçok şiirini kendisine has ezgilerle seslendirdiğini belirtmektedir. İsmail Aladağlı'ya göre âşıkların bütün eserlerini âşık havaları adını verdiğimiz kalıplaşmış ezgilerle söylemeleri doğru değildir, âşıklar kendilerine has ezgiler üretmeli ve çağa uyum sağlamalıdır (Aladağlı, 28.10.2020). Bu noktada, âşıkların "söz/şiir" ürettikleri gibi "müzik/ezgi" de üretmelerinin geleneğin devamlılığı ve canlılığı açısından ehemmiyet taşıdığını söyleyebiliriz.

2.7. Saz Çalma

Farsça kökenli olan saz, genel olarak "musiki aleti" manasında kullanılmaktadır. Dilimizde saz; geniş anlamıyla "çalgı", dar anlamıyla "telli çalgı" demektir. Âşıklık geleneğinde "saz" kelimesi ile telli çalgılar, bağlama ve türevleri kastedilmektedir. Âşıklar için kullanılan "saz şairi" terimi, âşık ile sazı arasındaki ilişkiyi göstermesi bakımından önemlidir (Reinhard-Pinto, 2019: 201).

Âşıklar; düz konuşmayla şiir söylemeyi "dilden söylemek", saz eşliğinde şiir söylemeyi "telden söylemek" şeklinde ifade etmektedir (Boratav, 2014: 25). Fuad Köprülü (2004a: 30), "…meslekten yetişmiş asıl âşıklar arasında sazı olmayan, saz çalmayan bir şair tasavvur olunamaz" diyerek âşıklık geleneğinde sazın önemine işaret etmektedir.

Saz; tekne, göğüs, sap, burguluk, burgular, perdeler, teller, alt eşik ve üst eşikten oluşmaktadır (Duygulu, 2009: 219). Umumiyetle, dut ağacı, kestane ağacı gibi yaprak döken ağaçlardan imal edilmektedir (Reinhard-Pinto: 2019: 201). Âşıklar tarafından kullanılan sazların cinsi, ebatları yöreye ve âşığa göre değişmektedir (Özarslan, 2001a: 167).

Sazın; cura, bağlama, tambura, divan sazı gibi çeşitleri vardır. Saz ailesinin en küçüğü ve ince seslisi cura iken, en büyüğü ve en kalın seslisi divan sazıdır (Erdener, 2019: 92). Sazın muhtelif Türk boylarında farklı türevlerine rastlanmaktadır. Kazaklar ve Karakalpaklar "dombra", Özbekler ve Türkmenler "dutar", Azerbaycanlılar "tar", Kırgızlar "komuz" kullanmaktadır (Kaya, 2014: 694).

Âşıklar umumiyetle divan sazı ve bağlama kullanmaktadır. Divan sazı, Kuzeydoğu Anadolu âşıklık geleneğinde daha yaygın iken, bağlama Sivas, Malatya, Erzincan ve Orta Anadolu'nun çeşitli illerinde daha çok tercih edilmektedir (Coşkun Elçi, 2016: 57-58). Âşık sazlarının düzeni, yörelere göre farklılık göstermektedir. Âşıklar sazlarını "bozuk" düzene veya "bağlama" düzenine göre akort etmektedir (Reinhard-Pinto: 2019: 201). Âşıkların daha çok bozuk düzeni tercih ettikleri görülmektedir. Bozuk düzen veya kara düzen (la-re-sol) olarak bilinen akort sisteminde, "orta tel alt telin tam beşli aralık pestine, üst tel ise alt telin ikili tam aralık pestine göre" (Şenel, 1991: 555-556) akort edilmektedir.

Âşıklar saz çalmayı umumiyetle ustalarından öğrenmektedir. Bilhassa çıraklık devresinde ustalarının saz çalma tekniklerini örnek almaktadırlar. Gelenekte saz ve söz ustası farklı olan âşıklar da bulunmaktadır.

Âşıklar, sözlerini ezgilerle süslemek, belleklerindeki sözleri hatırlamak, karşılaşmalarda ayak açmak, vakit kazanmak için daima sazlarına başvurmaktadır. Nida Tüfekçi (1983: 325), âşıkların, sazları olmayınca şiir söylemede ve atışmada zorlandıklarını belirtmektedir:

> "1976 yılı kışında, Ankara'da Karslı âşıklardan Çobanoğlu, Şeref Taşlıova ve Rüstem Alyansoğlu ile bir mecliste, âşıkların saz çalmadan müziksiz, düz atışma yapıp yapamayacaklarını istedim. Gördüm ki; o, çeşmeden su akıtır gibi şiir söyleyip saatlerce atışan âşıklar, suyu kısılmış değirmen gibi, üretkenliklerinden çok şey kaybediyorlar. Atışmada, şiir söylemede zorlanıyorlar."

Laçin Aladağlı'nın saz ustası Âşık Bayram'dır. Saz derslerini Ağyarlı Âşık Bayram'dan almıştır. İsmail Aladağlı, babası Laçin Aladağlı'nın divan sazı kullandığını, sazı bozuk düzende, ağır bir tempoyla, yöresel tavırla ve umumiyetle ayakta çaldığını aktarmaktadır. Bununla birlikte sazın tekniği hususunda çok da iddialı olmadığını ifade etmektedir (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı'nın ilk saz ustası babasıdır. İsmail Aladağlı'ya ilk sazını Âşık Murat Çobanoğlu hediye etmiştir. Ankara'ya göçtükten sonra Ankara/Yenimahalle'deki Halk Eğitim Merkezi'nden bağlama dersleri almış ve saz çalmada kendisini geliştirmiştir.

Gelenek içinde kazandığı âşık tarzı saz tekniği ve bağlama kurslarında edindiği bilgiler eşliğinde; divan sazı, çöğür bağlama, kısa sap bağlama ve cura başta olmak üzere bağlama ailesinin bütün enstrümanlarını çalabilmektedir. Umumiyetle divan sazı ve çöğür bağlama kullanmaktadır. Sazı normal tempoda, iyi seviyede, oturarak veya ayakta, hem bozuk düzende hem de bağlama düzeninde çalmaktadır (Aladağlı, 28.10.2020). İsmail Aladağlı'nın Halk Eğitim Merkezi'nden bağlama dersleri alması, nota bilgisine sahip olması, bağlama ailesinin bütün enstrümanlarını bilmesi ve farklı akort sistemleri ile çalması, onu enstrüman kullanma noktasında çağdaşı âşıklar arasında öne çıkarmaktadır.

2.8. Etkilenme, Örnek Alma

Âşıklık gibi geleneği oluşmuş ve temsilcileri tarafından geleneğe bağlılık zemininde yürüyen sanat dallarında karşılıklı etkilenme alanları vardır. Karslı âşıkların Şenlik'ten, Erzurumlu âşıkların Emrah ve Sümmanî'den, Sivaslı âşıkların Pir Sultan ve Ruhsatî'den, Çukurovalı âşıkların Karacaoğlan ve Dadaloğlu'ndan etkilenmeleri, onları örnek almaları geleneğe bağlılığın doğal sonucudur. Bu etkilenme kafiye, şiir biçimleri, ayak seçimleri, saz havalarının icrası gibi hususlarda olabilir. Ustalık seviyesindeki âşıklar için hem bu etkilenme ve esinlenme hem de kendi tarzını, üslubunu ve tavrını geliştirmek esası vardır.

Âşıklık geleneğinde etkilenme ve örnek alma; usta âşıklar tarafından yaratılan âşık havalarıyla çalıp söyleme, saz çalma, türkü söyleme, hikâye tasnif etme, usta âşıkların şiirlerine nazireler söyleme, onların adıyla tanınan ayak ve kafiyeleri kullanma, belirgin konuları işleme biçimlerinde görülmektedir.

İsmail Aladağlı'nın verdiği bilgilere göre, Laçin Aladağlı, başta ustası Âşık Cemal Hoca olmak üzere, Ercişli Emrah, Âşık Şenlik, Âşık Sümmanî, Âşık Hıfzı, Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık Reyhanî gibi âşıklardan etkilenmiştir. Bilhassa Âşık Müdamî, Âşık Mevlüt İhsanî ve Âşık Reyhanî'nin sanatını çok beğenmiş, daima takdir etmiştir. Hatta Âşık Mevlüt İhsanî'nin ve Âşık Reyhanî'nin eserlerini de okumuş, Âşık Reyhanî için "Günümüzün Karacaoğlan'ı budur" demiştir (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı ise başta babası Laçin Aladağlı olmak üzere, Âşık Reyhanî, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Rüstem Alyansoğlu ve yöredeki diğer usta âşıklardan etkilendiğini belirtmektedir. Geçmiş dönemlerde, Âşık Seyranî, Âşık Şenlik, Âşık Sümmanî, Âşık Nihanî, Âşık Hıfzı, Âşık Deryamî, Âşık Reyhanî gibi âşıkların eserlerini

okuduğunu, Âşık Reyhanî'nin eserlerini tek seferde ezberlediğini ve Âşık Reyhanî'nin sanatını çok beğendiğini ifade etmektedir. Günümüz âşıklarından ise Âşık Fuat Çerkezoğlu, Âşık Mürsel Sinan, Âşık Maksut Feryadî, Âşık Mustafa Aydın, Âşık İsrafil Taştan, Âşık Temel Turabî, Âşık Kul Nuri ve Âşık Günay Yıldız'ı beğenmektedir (Aladağlı, 28.10.2020).

2.9. Karşılaşma Tekniği

Karşılaşma, "en az iki âşığın irticalî olarak durumlarını, düşüncelerini, bilgi ve tecrübelerini sergilemek, dinleyenleri eğlendirmek veya birbirlerine üstünlük sağlamak için belirli kurallar çerçevesinde manzum olarak söyleşmeleridir" (Kaya, 2000: 27). Âşık karşılaşmaları, sistemli deyişler içinde ele alınmaktadır ve "müşaare", "deyişme", "söyleşi", "atışma", "bağlama", "tekellüm" gibi terimlerle ifade edilmektedir (Artun, 2019: 91).

Doğan Kaya (2000: 28), âşık karşılaşmalarını "karşılaşma", "atışma" ve "deyişme" olmak üzere üç başlık altında ele almaktadır ve "karşılaşmada mat etme, atışmada eğlendirme, deyişmede ise sohbet esastır" demektedir.

"Gelenek, bir âşığın ustalığını mutlaka ve mutlaka başka bir âşık veya âşıklarla yaptığı karşılaşmada göstereceği yetkinlik ile derecelendirmektedir" (Taşlıova, 2017: 6). Bu sebeple âşıklar, ustalıklarını kanıtlamak ve ün kazanmak için âşık karşılaşmalarına büyük bir ehemmiyet vermektedir. Âşıklar; birbirlerinden üstün olduklarını göstermek, birbirleriyle sazlı sözlü sohbet etmek, daha iyi vakit geçirmek, dinleyicileri eğlendirmek, sanatlarını sergilemek için karşılaşmaktadır. Karşılaşma yapan âşıklar; rakiplerine üstünlük sağlamak, kendilerini dinleyicilere beğendirmek, daha fazla alkış ve bahşiş almak için çeşitli stratejilere başvurmaktadır. Bu stratejiler; dinî-tasavvufi muhtevalı muammalar sorarak rakip âşığın bilgilerini sınamak, rakip âşığın dış görünümünü, bilgi düzeyini ve akrabalarını nükteli bir şekilde işlemek, rakip âşığı lebdeğmez denilen doğaçlama deyişler söylemeye zorlamak, dar ayak açarak ve kelime oyunlarına başvurarak rakip âşığı zor durumda bırakmak şeklinde sıralanmaktadır (Erdener, 2019: 130-157).

Türk halk edebiyatının önemli araştırmacılarından biri olan M. Adil Özder (1965: 20), Doğu Anadolu âşık karşılaşmaları hakkında şu bilgileri vermektedir:

> "Her ne şekilde olursa olsun badeli iki usta âşık karşılaşınca töreye göre sazlarına düzen verip birer divan ile meclisi açarlar. Bundan sonra tekellüm, bulmaca (muamma), takılmaca ve taşlama-yerme gibi fasıllar yapılır. Karşılaşma, yenme-yenişme (mat etme-bağlama) yollu yapılmışsa hasmını bağlayan âşık, faslı ya bir semai-taşlama ya da bir destan ile bağlar. Karşılaşma eğer ahbapça ve sohbet havası

içinde olmuşsa, fasıl, övmece (methiye) ile bitirilir ve bu da karşılıklı deyişmelerle yapılır."

Doğu Anadolu âşık karşılaşmalarını "muammalı karşılaşma", "baba-oğul karşılaşması", "ayaklı deyişme" ve "özel karşılaşma" olmak üzere dört bölümde inceleyen Salih Şahin (1983: 72-95), Doğu Anadolu âşık karşılaşmaları hakkında şu önemli bilgileri vermektedir:

> "Karşılaşma yapacak iki âşık, büyükçe bir odada buluşurlar. Oda, meraklılarca tıklım tıklım, doludur. Bu işi bilen 2-3 saz âşığı da, müsabakayı idare edip gerekli yerlerde müdahale eder. Sazlı-sözlü karşılıklı, nazire denen atışma başlar. Gelenekler göz önüne alınarak ya önce söze yaşlı âşık başlar ya da misafir olana söz hakkı verilir. Böyle bir ortam yok ise, sınavı yöneten kurulca, bir ayak verilip bu ayağa göre yaşlıya söz hakkı verilir. Verilen ayak hedef alınarak söze başlayan âşık, muhatabına bir dörtlük söyler ve sorular sorarak cevap bekler. Karşılıklı soru-cevap atışması sonunda cevabı veremeyen, isteneni bulamayan âşık, yenilgiyi kabul edip ortaya konan ödülü kaybettiği gibi elindeki sazını da yenilgi delili olarak bırakır gider. İrticalen (hazır cevap) olan atışmada yenişemeyen âşıkların arasına giren bir kişi onları kardeş ilan eder."

Özellikle Adana ve Çukurova yöresi sözlü geleneği üzerinde çalışmaları bulunan Erman Artun (2019: 95) ise, günümüzdeki âşık karşılaşmaları hakkında şu bilgileri vermektedir:

> "Günümüz âşık kahvehanelerindeki karşılaşmalarda uyulması zorunlu olmayan ama genel kabul gören bir dizi kurallar vardır. Kahvehanede yüksekçe bir yere oturarak programını sürdüren âşık, orada bulunan âşıklardan birini karşılaşmaya çağırır. Bu çağrı dörtlüklerden oluşan bir şiir biçimindedir. Herhangi bir zorunluluk yoksa, âşık yaş ve sanatsal birikim bakımından kendisine denk olabilecek bir âşığı seçer. Çağrıyı alan âşık, sazıyla birlikte kendisine ayrılan yere çıkar; ancak hemen karşılaşmaya geçilmez. Yeni gelen âşık önce dinleyicilere iyi dileklerini bildirir ve saz eşliğinde bir iki şiir söyler. Buna 'boğaz ısıtma' denir. Âşığın boğazı ısındıktan sonra karşılaşmaya başlanır. Aynı anda karşılaşma yapan âşıkların sayısı üç, dört olabilir. Hatta âşıklardan biri veya ikisi ayakta, kahvenin ortasında dolaşarak, diğerleri de kürsüde oturarak söyleyebilirler. Kars âşıkları genellikle sazlarını omuzlarına asarak ayakta, kahvehanenin ortasında dolaşmak suretiyle programlarını yaparlar."

Laçin Aladağlı, ilk karşılaşmasını ustası Âşık Cemal Hoca ile gerçekleştirmiştir. Daha sonra çeşitli âşık toplantılarında ve yarışmalarda, Âşık Reyhanî, Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Feymanî, Âşık Abdulvahap Kocaman, Âşık Ruhanî, Âşık Hüdaî, Âşık Nusret Torunî, Âşık Hüseyin Sümmanîoğlu, Âşık Nuri Çırağı ve Âşık Rüstem Alyansoğlu başta olmak üzere pek çok gelenek temsilcisiyle karşılaşmıştır. İsmail Aladağlı'nın verdiği bilgilere göre, Laçin Aladağlı, âşık karşılaşmalarında son derece başarılı bir âşıktır. İrticali oldukça kuvvetli olan Laçin Aladağlı, her türlü karşılaşmadan başarıyla çıkmıştır (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı, ilk karşılaşmasını Kağızman'da babası ile yapmıştır. İkinci karşılaşması ise 1972 yılında, İzmir'de Âşık Zülfikar Divanî iledir. Bu tarihten sonra âşıklarla karşılaşmaya devam etmiştir. Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Fuat Çerkezoğlu, Âşık Nuri Çırağı, Âşık Hacı Karakılçık, Âşık Ataroğlu, Âşık Kaptanî, Âşık Zeki Erdalî, Âşık Rıfat Orhanî, Âşık Kul Nuri, Âşık Maksut Feryadî, Âşık Erol Şahiner, Âşık Mustafa Aydın, Âşık Bayramî, Âşık Tanrıkulu başta olmak üzere pek çok âşıkla karşılaşmıştır. Âşık İsmail Aladağlı; âşık karşılaşmalarında karşısındaki âşıkları sıkıştırmaya ve zor durumda bırakmaya çalışmadığını, bu sebeple mümkün olduğunca karşılaşmalarda dar ayak kullanmadığını, karşılaşmalarda ayak açarken şiirin hece kalıbına, şekline ve türüne uygun âşık havalarını kullandığını belirtmektedir (Aladağlı, 28.10.2020).

2.10. Hikâye Tasnifi ve İcrası

Genellikle âşıklar tarafından yaratılan, anlatılan, yayılan hikâyeler "âşık hikâyeleri" yahut "halk hikâyeleri" olarak bilinmektedir. Halk hikâyeleri üzerine bugüne kadar pek çok araştırmacı çalışmıştır. Araştırmacılar halk hikâyelerinin menşeini, mevzuunu, işlevini, yapısını esas alarak halk hikâyelerini farklı şekillerde tanımlamışlardır.

Pertev Naili Boratav, halk hikâyelerini "belki eskiden destanların gördükleri vazifeleri üzerine almış yeni ve orjinal bir nev'in mahsulleri" şeklinde tanımlamaktadır (Alptekin, 2015: 19).

Şükrü Elçin (2011: 444), halk hikâyelerinin Türk milletinin roman ihtiyacını karşılayan eserler olduğunu vurgulamaktadır:

> "Türk halk hikâyeleri, zaman seyri ve coğrafya-mekân içinde 'efsane, masal, menkabe, destan vb.' mahsullerle beslenerek, dinî, içtimaî, hadiselerin potasında iç bünyelerindeki bağlarını muhafaza ederek milletimizin roman ihtiyacını karşılayan eserlerdir."

Ali Berat Alptekin (2015: 18), halk hikâyelerinin menşeini, mevzuunu ve anlatıcılarını esas alarak bu hikâyeleri şöyle tanımlamaktadır:

> "Göçebelikten yerleşik hayata geçişin ilk mahsullerinden olup; aşk, kahramanlık, vb. konuları işleyen; kaynağı Türk, Arap-İslam ve Hint-İran olan, büyük ölçüde âşıklar ve meddahlar tarafından anlatılan nazım-nesir karışımı anlatmalardır" (Alptekin, 2015: 18).

Hayrettin Rayman (2010: 164), halk hikâyelerindeki özel üsluba dikkat çekerek "gerçek veya hayalî, birtakım olayların özel bir üslupla anlatılması demektir" tespitini yapmaktadır.

Baki Bora Hança (2012: 698); halk hikâyelerinin yaratım, aktarım, işlev, şekil ve içerik özelliklerini dikkate alarak aşağıdaki tanımı yapmaktadır:

> "Belli bir zamanda ve mekânda, genellikle profesyonel anlatıcılar tarafından bir müzik aleti eşliğinde icra edilen; kahramanlık, aşk veya her iki konuyu birlikte işleyen, tarihî, dinî, sosyal hayat ve geleneklerle ilgili unsurları da içeren, sonuçları bakımından bireyi ilgilendiren; sözlü kültür ortamında, nazım ve nesir karışık olarak yaratılan, uzun soluklu ve sanatsal bir biçimde formüle edilmiş; halkın temelde hoşça vakit geçirme ve eğlenmesi amacıyla anlatılmakla birlikte, bilgilenme ve ders çıkarma işlevlerini de üstlenen bir türdür."

İsmet Çetin (2020: 7), halk hikâyelerinin, bozkır medeniyet tarzından tarım toplumu hayat tarzına geçiş sürecinde teşekkül ettiğine ve âşıklık geleneğinin ürünü olduğuna dikkat çekmektedir:

> "Halk hikâyesi genel kavramı çevresinde topladığımız tür, hangi Türk sahasında veya grubunda, hangi adla adlandırılmış olursa olsun; bozkır medeniyet hayat tarzından tarım toplumu hayat tarzına geçiş sürecinden itibaren dönüşen, teşekkül eden, başka kültür alanlarından ödünçleme alınarak uyarlanan ve Türk anlatı geleneği içinde; mekân ve zamana bağlı olarak inanç ve geleneklerle örülmüş, mensur-manzum olarak tasnif ve icra edilen, âşıklık geleneğinin ürünü olan anlatılardır."

Halk hikâyelerinin kaynaklarına dair araştırmacıların çeşitli görüşleri vardır. Fuad Köprülü (1999: 366-371), halk hikâyelerinin "eski Türk ananesinden geçen mevzular", "İslam ananesinden geçen mevzular" ve "İran ananesinden geçen mevzular" olmak üzere şu üç kaynaktan geldiğini düşünmektedir.

Pertev Naili Boratav'ın (2015: 47-48) tasnifine göre halk hikâyeleri; "olmuş vakalar", "yaşamış veya yaşadığı rivayet olunan âşıkların tercüme-i hâlleri", "Köroğlu menkabeleri ve bu tipte diğer menkabeler" ve "klasik manzum hikâyeler" olmak üzere dört kaynaktan gelmektedir.

Şükrü Elçin, halk hikâyelerinin kaynakları konusunda, Köprülü ile hemen hemen aynı görüştedir. Elçin'e (2011: 444-445) göre halk hikâyeleri, "Türk kaynağından gelenler", "Arap-İslam kaynağından gelenler" ve "İran-Hint kaynağından gelenler" olmak üzere üç kaynaktan gelmektedir.

Ali Berat Alptekin'in görüşleri ise önceki araştırmacıların görüşlerinin sentezi gibidir. Alptekin'e (2015: 54) göre halk hikâyeleri "Türk kaynağından gelen halk

hikâyeleri", "Arap, Fars ve Hint kaynağından gelen halk hikâyeleri", "masal-efsane kaynaklı halk hikâyeleri" ve "âşıkların hayatından kaynaklanan halk hikâyeleri" olmak üzere dört kaynaktan gelmektedir.

İsmet Çetin (2020: 31), halk hikâyelerini kültür kaynaklarına göre "Türk kültür coğrafyasından kaynaklanan hikâyeler", "Arap-İslam kültür kaynağından gelen hikâyeler" ve "Hint-Fars kültür kaynağından gelen hikâyeler" şeklinde ele almaktadır.

Araştırmacılar; halk hikâyelerini mevzu, hacim, şekil, yaratıcı, icra ve coğrafi yayılışlarına göre tasnif etmişlerdir. Halk hikâyeleri üzerinde ilk tasnif çalışması yapan araştırmacı Ignacz Kunos'tur. Kunos (Kunos'tan aktaran Boratav, 2015: 39), halk hikâyelerini mevzularına göre "kahramanlık romanı", "saz şairlerinin romanı" ve" saz şairleri-kahramanlık romanı" şeklinde tasnif etmektedir.

Edmond Saussey (1952: 51), halk hikâyeleri için "destan" terimini kullanmaktadır ve halk hikâyelerini mevzularına göre "menşe destanları", "İslami destanlar" ve "saz şairleri etrafında teşekkül eden destanlar" şeklinde tasnif etmektedir.

Pertev Naili Boratav (2015: 43-44, 180), halk hikâyelerini mevzularına göre "kahramanlık hikâyeleri", "aşk hikâyeleri" ve "bu kategorilere tamamıyla girmeyen hikâyeler", yaratıcılarına göre "müellifi malum hikâyeler", "yaşadıkları muhakkak olan âşıkların hayatını anlatan hikâyeler", "müellifi meçhul hikâyeler" şeklinde tasnif etmektedir. Boratav (2014: 59-60), bir başka çalışmasında halk hikâyelerini mevzularına göre "sevgi hikâyeleri" ve "kahramanlık hikâyeleri" olmak üzere iki grupta ele almaktadır.

Ali Öztürk (1985: 61-85), halk hikâyelerini mevzularına göre "mistik aşk hikâyeleri", "romantik aşk hikâyeleri", "didaktik eğitici ve öğretici hikâyeler", "realist-gerçekçi hikâyeler" şeklinde tasnif etmektedir.

Ali Duymaz (1996: 47), halk hikâyelerini mevzularına göre "aşk hikâyeleri", "kahramanlık hikâyeleri", "aşk ve kahramanlık hikâyeleri", coğrafi yayılışlarına göre "Anadolu'da bilinen halk hikâyeleri", "Türk dünyasının bir bölümünde bilinen halk hikâyeleri" ve "Türk dünyasının genelinde bilinen halk hikâyeleri" şeklinde tasnif etmektedir.

Nerin Köse (1986: 100-104), halk hikâyelerini şekillerine göre "türkülü halk hikâyeleri" ve "türküsüz hikâyeler", hacimlerine göre "kısa halk hikâyeleri" ve "uzun halk

hikâyeleri", mevzularına göre ise "aşk hikâyeleri", "kahramanlık hikâyeleri" ve "realist hikâyeler" şeklinde tasnif etmektedir.

Dilaver Düzgün (2018: 258), halk hikâyelerini icra ve muhteva özelliklerine göre "âşık tarzı halk hikâyeleri", "dinî-menkabevi halk hikâyeleri" ve "realist halk hikâyeleri" şeklinde tasnif etmektedir.

İsmet Çetin (2020: 31-32), halk hikâyelerini mevzularına göre "kahramanlık hikâyeleri", "aşk konulu hikâyeler", "kişisel macera, hatıraların anlatıldığı hikâyeler", "eğitici öğretici hikâyeler" ve "realist hikâyeler" şeklinde tasnif etmektedir.

Destandan hikâyeye geçişte bir köprü vazifesi gören Dede Korkut hikâyeleri, halk hikâyesi türünün en eski örnekleri kabul edilmektedir (Türkmen, 1998: 488). Halk hikâyeleri yarı manzum, yarı mensur eserlerdir (Boratav, 2015: 70). Zamanla nesir, nazma üstünlük sağlamıştır (Türkmen, 2015: 9). Hikâyelerde vakalar nesirle, duygular nazımla ifade edilmektedir (Boratav, 2015: 70). Halk hikâyeleri, "fasıl", "döşeme", "hikâye" ve "dua" olmak üzere dört ana bölümden oluşmaktadır (Boratav, 2015: 65-68). Azerbaycan'da döşeme bölümüne "üstadnâme", dua bölümüne ise "duvakkapma" adı verilmektedir (Alptekin, 2015: 47-49).

Halk hikâyelerinde vakalar, gerçek veya gerçeğe yakın vakalardır, bununla beraber yer yer olağanüstülüklere de rastlanmaktadır (Alptekin, 2015: 32). Hikâyelerde itibarî bir zaman ve mekân anlayışı görülmektedir (Özarslan, 2019: 130). Halk hikâyeleri, "…nazım/nesir birlikteliği, taşıdığı gerçeklik payı, genel olarak uzun soluklu oluşu ve dinleyici kitlesinin diğer anlatım türlerinden farklılığı…" (Özarslan, 2019: 13) ile mit, masal, efsane, destan gibi türlerden ayrılmaktadır. Mitlerde inancın, destanlarda kahramanlığın, masallarda öğreticiliğin, efsanelerde terbiyenin ön planda olması gibi halk hikâyelerinde de aşk ön plandadır. Bununla birlikte dinî ve kahramanlık konulu halk hikâyeleri de bulunmaktadır. Aşk konulu halk hikâyeleri, âşık ile sevgili ekseninde dönmektedir ve "âşık" bu hikâyelerde elde sazı, dilde sözü ile "ana kahraman" olarak karşımıza çıkmaktadır (Reichl, 2017: 141).

Halk hikâyelerinin bir kısmı anonim, bir kısmı ferdî eserlerdir. Anonim halk hikâyelerinin yaratıcıları zamanla unutulmuş, bu eserler toplumun ortak malı hâline gelmiştir. Ferdî eserler ise âşıklara ait eserlerdir. Halk hikâyesi yaratmaya "tasnif", halk hikâyesi yaratıcılarına ise "musannif" denilmektedir (Boratav, 2015: 181). Halk hikâyeleri üç aşamada oluşmaktadır:

1. Bir hakiki vaka veya hazır hikâye mevzuunun seçilmesi

2. Bu hikâye veya vakanın türkü isteyen yerlerinin tayini ve buralara uygun türkülerin yapılması

3. Hikâyenin, aralarına türküler konmak suretiyle anlatılması (Boratav, 2015: 189)

Halk hikâyelerinin anlatıcıları âşıklar ve meddahlardır (Çetin, 1990: 35). Bilhassa âşıkların, bu hikâyelerin yayılmasında ve yaşatılmasında büyük rol oynadığı görülmektedir (Türkmen, 1998: 488). Türkiye sahasında âşık ve meddah olarak tanınan anlatıcılar; muhtelif Türk toplulukları arasında "baksı", "yırcı/dırcı", "akın", "cirav", "cangarcı", "olonghosut", kaycı", "Manasçı" gibi isimlerle anılmaktadır (Görkem, 1998: 109). Bu sanatçılar; coğrafya, sosyokültürel yapı, repertuar, dinleyici vb. unsurlar bakımından çeşitli farklılıklar sergileseler de görev ve işlev noktasında benzerlikler göstermektedir (Yücel Çetin, 2016: 29).

Türk halk hikâyelerine devirlere ve yörelere göre farklı isimler verildiği görülmektedir. Dede Korkut Kitabı'nda geçen hikâyelere "boy" adı verilirken, XVI. asırdan itibaren Türkiye sahasında "hikâye", Azerbaycan sahasında "hekât" terimi yaygınlık kazanmıştır. Günümüzde Doğu Anadolu ve Azerbaycan'da, halk hikâyeleri için "nağıl" kelimesi kullanılmaktadır. Kısa hikâyelere "kıssa" ve "serküşte", türküsüz hikâyelere ise "kara hikâye" denilmektedir (Türkmen, 1998: 488).

Laçin Aladağlı, Kağızman yöresinde usta bir hikâyeci olarak tanınmaktadır. Azerbaycan sahasında olduğu gibi Kars ve yöresinde de usta âşıklığın şartlarından biri hem hikâye tasnif etmiş olmak hem repertuarında belirli sayıda hikâyeye sahip olmak hem de kahvehane ve düğün meclislerinde ustalıkla anlatabilmektir. Laçin Aladağlı hikâye repertuarına sahip olan ve usta anlatıcı vasfını taşıyan bir temsilci olmakla birlikte hikâye tasnif etmemiştir. Bildiği ve anlattığı hikâyeler şunlardır:

Ahmet ile Mehmet
Âşık Garip
Böyle Bağlar
Ercişli Emrah
Kerem ile Aslı
Kirmanşah

Köroğlu Kolları[11]

Latif Şah

Melikşah ile Güllü Han

Necip ile Telli

Salman Bey

Sevdakâr Şah

Tahir Mirza

Tufarganlı Âşık Abbas (Alptekin, 2015: 111-112)

Laçin Aladağlı, bu hikâyeleri söz ustası Âşık Cemal Hoca'dan, saz ustası Ağyarlı Âşık Bayram'dan ve yöredeki diğer âşıklardan öğrenmiştir. Bu hikâyeleri kahvehanelerde, düğünlerde ve radyoda anlatmıştır.

İsmail Aladağlı, "Köroğlu Hasan Paşa Kolu", "Emrah ile Selvihan" (Ercişli Emrah), "Necip ile Telli", "Böyle Bağlar" hikâyelerini bilmektedir. Bu hikâyeleri, babasından öğrenmiştir. İsmail Aladağlı, "Yavru Can Hikâyesi" adlı bir hikâye tasnif etmiş, daha sonra bu hikâyesini genişleterek "Baba Laçin Hikâyesi" adlı yeni bir hikâye meydana getirmiştir. Bir de "Nazlıcan Hikâyesi" adlı bir türkülü hikâyesi bulunmaktadır. Bu hikâyelerin tamamının konusunu yaşanmış olaylardan aldığını belirtmektedir (Aladağlı, 28.10.2020). İsmail Aladağlı, bir süre hikâyeciliği bırakmış ve hikâyelerden bilinçli bir şekilde uzak durmuştur. Bunun sebebini şöyle anlatmaktadır:

> "Ben hikâyelerin inanç boyutunu çok düşündüm. Ne derece doğru olur, yanlış olur hesabını çok yaptım. Bu hikâyelerin mahiyetini tam olarak bilemiyoruz. Yalan, en büyük günahlardan biridir. Allah'ın ilk düşmanı yalancıdır. Biz bu hikâyeleri insanlara anlatıyoruz. İnsanların zamanını gasp ediyoruz. Bu hikâyeler yalansa o zaman biz mahvolduk. Bu sebeple hikâyelere çok meyil vermedim ve hikâyeciliği bıraktım" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı'nın ve diğer günümüz âşıklarının hikâyecilik geleneğine eskisi kadar itibar etmemesinde, teknoloji çağıyla beraber toplumsal zevk ve ihtiyaçların değişime uğraması ve bunun sonucu olarak halk hikâyelerine duyulan talebin belirgin bir şekilde azalması da etkili olmuştur.

[11] Âşık İsmail Aladağlı, babası Âşık Laçin Aladağlı'nın Köroğlu'nun yedi ayrı kolunu bildiğini belirtmiştir (Aladağlı, 28.10.2020).

2.11. Erkân, Meclis Adabı

Gelenek seviyesine gelmiş kültürel konular, belirli aralıklarla tekrarlanan uygulamalara dayalı olarak varlığını sürdürmektedir. Âşıklığın da yüzyıllar içerisinde şekillenen farklı ana ve alt başlıklarda inceleyebileceğimiz uygulama örnekleri bulunmaktadır. Sözlü Kompozisyon Kuramına göre âşık adayları, "dinleme ve özümseme", "uygulama", "eleştirel bir dinleyici önünde icra" olmak üzere üç temel eğitim döneminden geçmektedir. Bu eğitim dönemlerinde öncelikle ustayı taklit ve onun yaptıklarını kendi yorumuyla terkip etme durumu söz konusudur (Çobanoğlu, 2016: 296-298).

Usta âşıktan öğrenilen şiir biçimlerinin hangi kalıp, konu ve ezgi ile söylenmesi hususu öncelikli olmaktadır. Bu önceliği de usta âşığın gelenekte güçlü olduğu veya yaşadığı muhitte dinleyici kitlenin talepleri şekillendirmektedir. Bunun yanı sıra atışma yapma, hikâye tasnif etme gibi âşığı tamamlayan unsurları da öğrendikten sonra en önemli aşama olarak meclis açma, meclis adabı ve hitabeti öğrenme gelmektedir.

Hitabet, üslup, tavır, mizah, giyim-kuşam, hikâye anlatımında kullanılan ara sözler, icrada öncelik verilen tema ve biçimler, meclis adabını belirleyen unsurlardır. İsmail Aladağlı, babası Laçin Aladağlı'nın âşık meclislerinde nasıl giyindiğini, meclisi nasıl idare ettiğini ve mecliste nelere dikkat ettiğini şöyle anlatmaktadır:

> "Babam fasıllara takım elbiseli ve kravatlı olarak katılırdı. Fasla başlamadan önce üstadname veya döşeme denilen şiirler okurdu. Sonra bizim 'ses anahtarı' dediğimiz bir divan okurdu. Sonra bir güzelleme söyler, hikâyeli türküsü varsa onu anlatırdı. Orada başka bir âşık varsa atışma yapar, dinleyicilerin isteklerini yerine getirirdi. Ara sıra dinleyicilere takılır, onlara fıkra anlatırdı. İnsanları güldürür, herkesi memnun etmeye çalışırdı. Dinleyiciler âşıklığı çok iyi bildiği için türküyü okurken, makamı çalarken hata yapmamaya çalışırdı. Çünkü dinleyiciler hata yapan, türküyü yanlış okuyan âşığı mutlaka uyarırdı. Faslın sonunda koro halinde koçaklama okurlar ve dinleyicilere teşekkür ederek faslı bitirirlerdi" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı'nın verdiği bilgilere göre, Laçin Aladağlı âşık meclislerinde şiirlerini 8'li koşma, 11'li koşma ve divanî nazım biçimleriyle söylemiş, şiirlerinde aşk, dinî konular, millî konular, başta olmak üzere her türlü konuyu işlemiştir.

İsmail Aladağlı âşık meclislerine babası gibi takım elbiseli ve kravatlı bir şekilde katılmakta, giyimine kuşamına özen göstermektedir. Mete Taşlıova (2014: 99), takım elbisenin cumhuriyet dönemi âşıklığının adeta resmî kıyafeti olduğunu belirtmektedir:

> "Kars'ta vazgeçilmez derecede sayılabilecek, Erzurum'da ise genel bir uygulama olarak âşıkların kahve icralarında takım elbise ve kravat gömlek giymeleri, düğün meclislerinde de tercih edilen giyim biçimidir. Özel gün ve gece

> fasılları istisna olarak bir yana bırakıldığında ne kahve icralarında ne de televizyon programlarında, yöresel <mahallî> kıyafet giyilmesi tercih edilen bir durum değildir. Takım elbise, cumhuriyet dönemi Anadolu âşıklığının adeta resmi kıyafeti olmuştur."

İsmail Aladağlı, âşık meclislerinde babasından gördüğü gibi hareket ettiğini, babasının tavırlarını, davranışlarını taklit ettiğini ifade etmektedir. Başta hikâye anlatıcılığı olmak üzere icra yapılan ortam ve mekânlar, icracı ile dinleyici arasında iletişim bütünlüğünde gerçekleşmektedir. Âşık meclislerinde şiirlerini 8'li koşma, 11'li koşma ve divanî nazım biçimleriyle söylemektedir. Bu şiirlerde hemen hemen her konuyu işlemektedir (Aladağlı, 28.10.2020). Bütün bu bilgilerden hareketle, İsmail Aladağlı'nın meclis adabına riayet noktasında, babasının takipçisi olduğunu ve babasından öğrendiği gelenekleri başarılı bir şekilde sürdürdüğünü ifade edebiliriz.

2.12. Yurt İçi ve Yurt Dışı Programlar: Geleneğin Dönüşümü

Laçin Aladağlı'nın hayatı Camuşlu ve Büyük Oluklu köylerinde geçmiştir. Yalnızca âşık bayramlarına, festivallere, şenliklere ve çeşitli etkinliklere katılmak için yurt içinde bazı illerde bulunmuştur. Kars, Ankara, İzmir, Konya, Erzurum, Ağrı, Bayburt gibi illerde sanatını icra etmiştir. 1969 ve 1970 yıllarında, Konya'da düzenlenen Türkiye Âşıklar Bayramına katılmıştır (Halıcı, 1992: 302). Yurt dışına hiç çıkmamıştır. Akranı âşıklar arasında bulunan Âşık Rüstem Alyansoğlu, Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık İlhami Demir, Âşık Üzeyir Pünhanî, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Reyhanî, Âşık Ruhanî, Âşık Abdulvahap Kocaman, Âşık Feymanî, Âşık Sefil Selimî başta olmak üzere Kars, Erzurum, Sivas ve Çukurova yörelerinden pek çok âşıkla birlikte icrada bulunmuştur.

İsmail Aladağlı, 1980 yılında Ankara'ya taşınmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında birçok programa katılmıştır. Türkiye'de; Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Erzurum, Kars, Ardahan, Iğdır, Bayburt, Kastamonu, Malatya, Adana, Sivas, Kayseri, Manisa, Bolu gibi illerde, Avrupa'da; Belçika, Fransa, Almanya, Hollanda, Lüksemburg gibi ülkelerde bulunmuş, buralarda sanatını icra etmiştir. Katıldığı programlarda Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Erzade Kapan, Âşık Kul Nuri, Âşık Mustafa Aydın, Âşık Zeki Erdalî, Âşık Metin Bektaş, Âşık Mürsel Sinan, Âşık Günay Yıldız, yanı sıra diğer usta âşıklar ve akranlarıyla dinleyici huzuruna çıkmıştır. İsmail Aladağlı'nın katıldığı programlardan aldığı bazı plaketler şunlardır:

Hadim Belediyesi: "6. Bağbozumu Kültür ve Turizm Şenlikleri" (20-22 Eylül 1996)

Konya Büyükşehir Belediyesi: “26. Konya Millî Fuarı Altınbaşak Kültür ve Sanat Etkinlikleri” (1996)

Aralık Belediyesi: “Nevruz Şenlikleri” (1998)

Bolu Kalkınma ve Tanıtma Vakfı: “Kütüphaneler Haftası” (1 Nisan 1998)

Kars Belediyesi: “1. Âşık Murat Çobanoğlu Türkiye Kars Âşıklar Bayramı” (6-8 Mayıs 2005)

Âşık Veysel Anma ve Yaşatma Derneği: “Uluslararası Âşık Veysel Âşıklar Bayramı” (15-17 Temmuz 2005)

Manisa Belediyesi: “Âşıklar Şenliği ve Ramazan Etkinlikleri” (24-25 Ekim 2005)

Gazi Üniversitesi: “3. Geleneksel Âşıklar Şöleni” (29 Kasım 2011)

Develi Belediyesi: “Âşık Seyranî Kültür ve Sanat Festivali” (2013)

Gazi Üniversitesi: “4. Geleneksel Âşıklar Şöleni” (13 Mart 2013)

Keçiören Belediyesi: “Doğu Anadolu Bölgesi Kültür ve Sanat Günleri Festivali” (21-25 Mayıs 2013)

Kars Belediyesi: “9. Uluslararası Kars Âşıklar Bayramı” (20-22 Haziran 2013)

Etimesgut Belediyesi: “30 Ağustos Zafer Bayramı Âşıklar Şöleni” (Ağustos 2013)

“26. Ahilik Haftası Kutlamaları” (23-28 Eylül 2013)

Gazi Üniversitesi: “Yaşayan İnsan Hazineleri Âşıklar ve Gençlik Buluşması: Âşıklar Şöleni” (25 Aralık 2013)

Geleneği yurt içinde temsil noktasında, gerek Laçin Aladağlı’nın gerek İsmail Aladağlı’nın “gezginci âşık” olarak şehir şehir dolaştığını, çağdaşı âşıklarla birlikte icrada bulunduklarını söyleyebiliriz. İsmail Aladağlı, babasından farklı olarak yurt dışında da bulunmuş, Avrupa’nın farklı ülkelerinde sanatını başarılı bir şekilde icra etmiştir.

2.13. Plak, Kaset ve CD Çalışmaları

Kültür; "sözlü", "yazılı" ve "elektronik" olmak üzere üç farklı ortamda yaşatılmaktadır. Sözlü kültür ortamı, "insanların yazı, matbaa ve elektronik gibi ses ve sözü mekâna bağlayan teknolojiler kullanmaksızın yüz yüze ve sese dayanarak iletişim kurduğu ortam" (Çobanoğlu, 2000: 124) şeklinde tanımlanmaktadır. Yazı ve matbaa kavramlarının varlığından habersiz olan, yalnızca konuşma dili ile iletişim kuran kültürler "birincil sözlü kültür", varlığı yazı ve matbaa teknolojilerine dayanan, telefon, radyo ve televizyon gibi kitle iletişim araçlarına özgü kültürler ise "ikincil sözlü kültür" olarak nitelendirilmektedir (Ong, 2018: 23-24).

Yazılı kültür ortamının matbaanın gelişmesiyle yaygınlık kazandığı görülmektedir. Türkiye'de yazılı kültür ortamı, 1729 yılında matbaanın ülkemize girişiyle kurumsallaşmış ve 19. yüzyılda yaygınlık kazanmıştır. Elektronik kültür ortamı ise 20. yüzyılın başlarında gelişmeye başlamıştır (Çobanoğlu, 2000: 142, 152). Sözlü kültür ortamından yazılı kültür ortamına, yazılı kültür ortamında elektronik kültür ortamına geçişle birlikte, âşıklık geleneğinde çeşitli yapısal ve işlevsel değişimler yaşanmıştır (Çelikten, 2021: 292-300). Özkul Çobanoğlu (2000: 199-201), sözlü, yazılı ve elektronik kültür ortamında sürdürülen âşıklık hakkında şu bilgileri vermektedir:

> "Sözlü kültür ortamında âşık, aranılan, davet edilen, sanatını icra ettiği mekâna gidip dinlenilen kişidir. Bu kişi Hak vergisi olarak saz çalıp irticalen söz söyleme yeteneğini bir gecede kazandığı iddiasındadır. İcra töresi gereği iddiasını karşısına aynı iddia ile çıkan âşıklarla atışarak üstünlüğünü ispatlamak zorundadır. (…) Yazılı kültür ortamında âşık sizi arayıp bulan, kendisini dinlemeye davet eden ve yazıp bastırdığı eserine gününe göre hatırı sayılır bir fiyat biçip almanızı isteyen ticarî cephesi ön planda olan bir kişidir. Elektronik kültür ortamında âşık ise çoğunlukla kendisini yüz yüze bir ilişki içinde görmediğiniz, tanımadığınız bir kişidir. Posterinden veya kasetinin kapağına basılan resminden tanıdığınız bir kişinin plağa, kasete ve diğer elektronik malzemeye kaydedilmiş icrasıyla karşınızdadır. Âşık aradan tamamen çekilmiş sizi kaydedilmiş icrasıyla ve üçüncü şahıslar tarafından organize edilmiş ticarî bir ilişki bağlamında söz konusu meta ile baş başa bırakmıştır."

Âşıklar telefon, radyo, televizyon, kaset, plak gibi elektronik kültür araçlarıyla 20. yüzyılda tanışmışlardır. Başlangıçta gelenek üzerinde olumsuz etkisi olduğu düşünülmekle birlikte süreç içinde başta radyo programları olmak üzere televizyon yayınlarında yer almaya başlamalarıyla bu durum âşıkların daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır. Teknolojinin imkânlarından yararlanarak geleneği yaşatmak, geniş kitlelere ulaştırmak, şöhret sahibi olmak ve kazanç sağlamak çok daha kolay hâle gelmiştir. Bununla birlikte her âşık

elektronik kültür ortamında istediği kazancı elde edememektedir. İsmail Aladağlı, kaset ve CD çalışmalarının kendisi için bir maddi getirisi olmadığını ifade etmektedir:

> "Bu iş para kazanmak için yapılır. Biz öyle büyük bir şöhret sahibi olmadığımız için para da kazanamıyoruz. Bir de bu kasetlerin, CD'lerin korsanlarını yapıyorlar. Hâl böyle olunca hiçbir türlü para kazanamıyoruz" (Aladağlı, 28.10.2020).

Elektronik kültür ortamında âşıkların, âşık fasılları, hikâye anlatma, muamma çözme, çırak yetiştirme, bade içtiğini iddia etme gibi geleneklere eskisi kadar itibar etmedikleri görülmektedir (Çobanoğlu, 2000: 241). Medyanın toplum üzerindeki etkisine bağlı olarak gelenekte belli bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır (Özdemir, 2008: 259). Âşıklar elektronik kültür ortamında varlıklarını zamanın ve zeminin şartlarına uyarak sürdürmektedir (Sever, 2013: 32).

Âşıkların plak, kaset ve CD çalışmaları; serbest deyişleri, sistemli deyişleri, halk hikâyelerini ve hikâyeli türküleri ihtiva etmektedir (Özarslan, 2001a: 301-302). Bu çalışmalar, hevesli dinleyiciler açısından dolaylı bir eğitim sürecinin de önünü açmaktadır (Fidan, 2017: 32).

Laçin Aladağlı, herhangi bir plak, kaset ve CD çalışması yapmamıştır. İsmail Aladağlı ise üç kaset, bir de CD çalışması yapmıştır:

"Gülsima" (Kaset), 1983, Göksoy Plak.

"Dost Olalım" (Kaset)[12], Harika Kasetçilik.

"Vurma Kardeş" (Kaset), 1999, Harika Kasetçilik.

"Kirlenir" (CD), 2000, İstanbul Kasetçilik.

Türkiye'de radyo ve televiyonun yaygınlaşmasıyla beraber, âşıkların "misafir sanatçı" veya "mahalli sanatçı" olarak radyo ve televizyon programlarına katıldıkları, hatta bizzat radyo ve televizyon programları hazırlayıp sundukları görülmektedir (Fidan, 2017: 59-60). Radyo ve televizyon programları; âşıkların tanınırlığını sağlamak ve seslerini daha fazla kişiye ulaştırmak, âşıkların şöhretini yerelden ulusala taşımak, âşıklara yeni gelir kapıları açmak ve en önemlisi geleneği yaşatmak bakımından önem kazanmaktadır. Metin Özarslan (2001a: 331), âşıklar tarafından hazırlanan radyo ve televizyon programlarının

[12] Kasetin tarihi tespit edilememiştir.

başarılı olmadığını ancak bu programların daima belli başlı bir dinleyici kitlesine sahip olduğunu ifade etmektedir:

> "Radyo ve özellikle televizyon programlarında âşık kendi mesleğinin yanında sunuculuk gibi pek de alışık olmadığı bir görevi yerine getirmek zorundadır. Bir yandan mikrofon, diğer yandan kamera heyecanı dolayısıyla, âşık programları pek de başarılı değildir. Buna rağmen özellikle hedef dinleyici kitlesinin belli ölçüde de olsa homojen olma özelliği dolayısıyla bu programların sürekli dinleyicileri bulunmaktadır."

Süleyman Fidan (2017: 153), günümüzde âşıklar tarafından hazırlanan televizyon programları hakkında şu bilgileri vermektedir:

> "Hemen hemen yirmi beş yıldır kısa süreli kesintilerle ve sık sık kanal değiştirmelerle de olsa, âşık programları, dönemin öne çıkan âşıkları ve bu icra ortamında tanınırlığını gerçekleştirmek ve kültür endüstrilerinin sağladığı imkânlarla sanatını icra etmek isteyen âşıklar tarafından devam ettirilmektedir. Bugün için âşık programları genel yayın anlayışıyla hareket eden kanallarda değil, izlenme oranı daha düşük, yayın akışını ve misyonunu kanal sahiplerinin ideolojisine göre belirleyen veya tamamen ekonomik gereçlere göre yayın akışını düzenleyen, yerel düzeyde yayın yapan kanallarda sürdürülmektedir. Buna rağmen uydu ve dijital yayıncılıkla bu programların küresel ölçekte izlenmesi mümkündür. Ayrıca yayınları arasında daha önceki yıllarda bu türde âşık programlarının yer almadığı TRT de günümüzde müzik ve kültür kanallarında âşık programlarına yer vermektedir."

Laçin Aladağlı, radyoda sanatını icra etmekle beraber televizyon programlarında yer almamıştır. 1970'li yıllarda, TRT Ankara Radyosunda katıldığı bir programda "Necip ile Telli" hikâyesini anlatmıştır. İsmail Aladağlı; TRT Ankara Radyosu, TRT İstanbul Radyosu, Dünya Radyo, Hedef Radyosu, Erzurum Radyosu gibi radyo kanalları ile TRT Avaz, Kon TV, Kanal 5, TGRT, Kanal 6, Çay TV, Mesaj TV, Meltem TV, Ekin TV, Ulusal Kanal gibi televizyon kanallarında yayınlanan çeşitli programlara katılmıştır (Aladağlı, 28.10.2020). İsmail Aladağlı, katıldığı televizyon programlarında geleneğe uygun şekilde icrada bulunduğunu belirtmektedir (Taşlıova, 2014: 98).

İsmail Aladağlı, yaşadığı çağın imkânlarından faydalanarak elektronik kültür ortamında babası Laçin Aladağlı'ya nazaran daha fazla yer almış, kaset ve CD çalışmaları yapmış, birçok radyo ve televizyon programına katılmış, bu programlarda sanatını icra etme imkânı bulmuştur. Kaset ve CD çalışmalarının sınırlı sayıda kalmasını ise bu çalışmalardan yeterli maddi kazanç elde edememesi ile açıklamaktadır.

2.14. Âşıklığa Bakış ve Gelenek Hakkındaki Düşünceler

Âşıkların âşık sanatını algılama ve yorumlama biçimleri, çağlara, yörelere ve inanç gruplarına göre farklılıklar taşımaktadır. "Âşıklığa Bakış ve Gelenek Hakkındaki Düşünceler" başlıklı bu maddede, Âşık Laçin Aladağlı ve Âşık İsmail Aladağlı'nın âşıklık geleneğine ve âşık sanatına dair görüşlerine yer verilmiştir.

İsmail Aladağlı'nın verdiği bilgilere göre; Laçin Aladağlı, âşıklığı kutsal bir meslek veya bir geçim kaynağı olarak görmemektedir. Laçin Aladağlı âşıklığın ateşten bir çember ve zor bir sanat olduğunu düşünmektedir:

> "Babam âşıklığı kutsal bir meslek veya bir geçim kaynağı olarak görmezdi. Tarlası, çayırı vardı. Hayvancılık yapardı, canlı hayvan ticareti yapardı. Ama âşıklığı seviyordu. 'Âşıklık olmasa ben çoktan bitmiştim.' derdi. Çünkü iki ev geçindiriyordu. Âşıklık onun gamını kasavetini dağıtıyordu. Duygulandığı zaman sazına sarılıyordu. 'Bu sanat insanı acından öldürür, âşıklık ateşten çemberdir, çok zor bir sanattır.' derdi. 'Eğer içinde olursan, gayret edersen bir şeyler yaparsın, yoksa hiçbir şey yapamazsın.' derdi. 'O ateşin içine girersin, ateşle haşır neşir olursan alışırsın ama içine girmezsen o ateş seni yakar.' derdi. 'Bu sanatla tam beraber olacaksın, insanları memnun edeceksin.' diyordu. Bize âşıklığı tavsiye de etmiyordu ama benim âşıklığı devam ettirmemden memnundu. Beni beğeniyordu" (Aladağlı, 28.10.2020).

Laçin Aladağlı, âşıklığın geleceği hakkında umutsuz değildir, âşıklığın devam edeceğini düşünmektedir:

> "Babam âşıklığın kolay kolay bitmeyeceğini düşünüyordu. 'Oğlum kimisi bu işi iyi yapar, kimisi kötü yapar, zaman zaman düşer kalkar, bu kolay kolay bitmez. Bu insanların içinde olan bir şey. Bu duygu meselesi, yaratılış meselesi' derdi. 'Bu dönem âşıklık biraz düştü, bir bakarsın ikinci bir dönem gelir, âşıklık tam zirveye çıkar' derdi" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı, kendisini ve günümüz âşıklarını, geleneğin sözlü kültüre bağlı olarak güçlü olduğu dönemlerle mukayese etmekte, yaşadığı yüzyıla damgasını vuran âşıklarla karşılaştırmaktadır. Bu aşamada günümüz icracılarına dönük eleştirileri vardır. Kendisinin de bu kapsamda yalnızca "söz ustası" olduğunu düşünmektedir:

> "Ben günümüzdeki insanları âşık olarak görmüyorum. Ben kendimi de âşık olarak görmüyorum. Biz söz ustasıyız. Bana göre âşık; Hoca Ahmet Yesevî'dir, Hacı Bektaş-ı Veli'dir, Yunus Emre'dir. Şu an bu türden bir âşık yok. Bu bakımdan ben de âşık değilim, babam da âşık değil, hiç kimse de âşık değil. Dediğim gibi biz söz ustasıyız" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı âşıklığı sevdiği için yapmaktadır. Âşıkların geçim sıkıntısı çektiklerini ve bu sebeple âşıkların kendilerini yenilemeleri gerektiğini belirtmektedir. İsmail Aladağlı'ya göre "geleneğe körü körüne bağlı kalan âşık kaybetmeye mahkûmdur."

Onun yıllar içinde oluşturduğu kabul ve tecrübeye dayanarak söylediği "âşıkların çağa ayak uydurmaları" gerekliliği, önemli bir tespittir:

> "Ben de âşıklığı bir kutsal meslek olarak görmüyorum. Ben ne rüya gördüm ne bir şey gördüm. Ben bu işi sevdiğim için yapıyorum. Babam beni yetiştirdiği için yapıyorum. Ama birçok âşık arkadaşım açlıktan, yoksulluktan öldü. Şimdiki âşık, müziği dört dörtlük bilecek ve birkaç tane üniversite bitirecek ki insanlara hitap etsin ve ortaya bir şey çıkarsın. Yoksa bir şey yapamaz. Âşık çağa uyum sağlayacak. Geleneğe bağlı kalırsan acından ölürsün. Geleneğe bağlı kalan âşık kaybeder. Geçen Nevşehir'e bir programa gittik. Orada bizden Karaçi makamı istediler. 'Yahu senin o Karaçi'yi kim dinliyor, siz bizi acımızdan öldürüyorsunuz.' dedim. Ben onu dinleyecek iki tane Karslıyı nereden bulayım? Bırak da biraz başka şeyler söyleyeyim de ekmek parası kazanayım. Âşıkları hep böyle şartlandırmışlar. 'Âşık; âşık makamı söyler, başka bir şey söylemez.' diye şartlandırmışlar. Âşık acından mı ölsün?" (Aladağlı, 28.10.2020).

İsmail Aladağlı, âşıklık geleneğinin geleceği hakkında umutsuz değildir, âşıklık geleneğinin yaşayacağına inanmaktadır:

> "Ben de babam gibi düşünüyorum. Bu âşıklık kolay kolay bitmez ama benim dediğim şekilde olacak. Âşığın eğitimi çok iyi olacak. Bir de duygu varsa, ikisini birleştirirse anca öyle olur. Âşıklık bitmez, hayatta bitmez. Bu millet olduğu sürece bitmez. Âşıklık, Cenab-ı Allah'ın verdiği bir güzelliktir. Yarın da başka bir şekilde çıkar. Ben geleneğin yaşayacağına inanıyorum ama dönüşmesi lazım" (Aladağlı, 28.10.2020).

3. BÖLÜM: BABA-OĞUL ÂŞIKLARIN ŞİİRLERİNİN TÜR VE ŞEKİL YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

Şiirde "iç" ve "dış" olmak üzere iki ayrı yapıdan söz edilmektedir (İlaydın, 1958: 6). Konu, dil, üslup gibi unsurlar iç yapıyı; nazım birimi, kafiye şeması, ölçü, hacim gibi unsurlar dış yapıyı oluşturmaktadır (Durbilmez, 2016: 51). İç yapı yönünden karakteristik özellik gösteren şiirler "tür", dış yapı yönünden karakteristik özellik gösteren şiirler "şekil" başlığı altında ele alınmaktadır (Dilçin, 2019: 279, Oğuz, 2019: 16). Bir başka ifadeyle; konu ve üslup gibi unsurlar şiirin türünü; nazım birimi, kafiye şeması, ölçü ve hacim gibi unsurlar şiirin şeklini belirlemektedir (Erdal, 2015: 262). Tür ve şekil üzerine yapılan çalışmalarda[13]; tür yerine "nev", "enva"; şekil yerine "biçim", "tarz", "form", "forma", "yapı", "tip", "eşkâl" gibi kullanımlar görülmektedir (Oğuz, 1993: 13).

3.1. Baba-Oğul Âşıkların Şiirlerinin Tür Yönünden İncelenmesi

Halk şiirinde işlenen konuya göre verilen ad "tür" olarak nitelendirilmektedir. Tür kavramının, doğrudan doğruya şiirin konusu ile ilgili bir husus olduğu görülmektedir (Kaya, 2014a: 798). Şiirin türünü, şiirde işlenen ana konu <tema> belirlemektedir. Tema, sözlükte "öğretici veya edebî bir eserde işlenen konu, düşünce, görüş, tem, ana konu" şeklinde açıklanmaktadır (sozluk.gov.tr).

Baba-oğul âşıkların şiirlerinde "aşk", "sevgi ve barış", "dert", "hasret", "gurbet", "ayrılık", "yalnızlık", "yoksulluk", "yaşlılık", "sitem ve şikâyet", "ölüm", "tabiat", "memleket", "âşıklık ve âşıklar", "eğitim, öğretmen ve okul", "nasihat", "yergi", "millî konular", "dinî-tasavvufi konular" ve "popüler <güncel> konular" gibi temalar öne çıkmaktadır.

[13] Tür ve şekil üzerine yapılan çalışmalar hakkında birincil kaynaklarda yeterli düzeyde bilgi bulunduğu için burada terim ve kavram konusunda ileri sürülen görüşlerin ayrıntısına yer verilmeyecektir.

3.1.1. Aşk

Baba-oğul âşıklar, aşk temalı şiirlerinde, sevgiliye duydukları aşkı, bu aşk uğrunda çektikleri sıkıntıları, sevgilinin güzelliğini, erişilmezliğini, cefasını ve sevgiliye kavuşamamanın hüznünü ifade etmektedir. Aşk temasını benzer üsluplarla ele aldıkları; yüz, göz, kirpik, kaş, yanak, dudak, diş, saç gibi sevgilinin güzellik unsurlarının tasviri noktasında, âşık tarzı şiir geleneğinin kalıplaşmış ifadelerinden yararlandıkları görülmektedir. Bu tür şiirlerde sevgili, güzelliğiyle beraber vicdansızlık, vefasızlık, ikiyüzlülük, zalimlik gibi özellikleriyle de karşımıza çıkmaktadır. Yine bu şiirlerde aşkın çilesi ve vuslatın imkânsızlığı dile getirilmektedir.

Laçin Aladağlı, aşka sınır çizemediğini söylemektedir:

Hesapsızlar yoldan kayar
Yazık eder öze kıyar
Aşka sınır aşka değer
Biçebilmem biçilmez ki (10/4)

Aşk ateşinde piştiğini belirtmektedir. Buradaki "pişmek" fiili ile olgunlaşmak, kemale ermek kastedilmektedir:

Nice engelleri aştım
Aştım ya beşerim şaştım
Aşkın ocağına düştüm
Piştim ama yaralandım (12/5)

Sevgili, "hilal kaşlı" ve "ela gözlü" olarak karşımıza çıkmaktadır:

Yoktur hâllerimi bilen
Akan yaşlarımı silen
Aklımı başımdan alan
Hilal kaşların kaşların (22/4)
***
Görenler durur selama
Düşerler acı eleme
Destan olmuştur dilime
Ela gözlerin gözlerin (24/4)

Sevgilinin sırma saçları yelpazeyi andırmaktadır:

Güzelliğin görenleri yandırır
Meyhor eder sarhoş gibi döndürür
Sırma saçın yelpazeyi andırır
Rüzgâr dokundukça teli ne güzel (63/5)

Sevgilinin dişleri inci gibi parlamaktadır:

Dişler inci gibi gözleri kara
Bakmaya doyamam ben nazlı yâre
Bu nasıl bir aşk ki oldum biçare
Gece gündüz nöbetlere girerim (78/3)

Aşka düşenlerin ahvalini şöyle anlatmaktadır:

Dertli konuşkandır dili nic' olur
Şaşırır dolaşır yolu nic' olur
Aşka düşenlerin hâli nic' olur
Bir nazar eyleyip gör içerimde (40/5)

Sevgilinin vefasız, vuslatın imkânsız olduğunu belirtmektedir:

Mecnun gibi sahraları dolandım
Bahar seli gibi coştum bulandım
Bir vefasız yârin aşkına yandım
Bülbül gibi almış ah ü zar beni (57/2)

Vuslatım imkânsız endişem çoktur
Mucize Allah'tan umudum Hak'tır
Ah ü feryadımı duymayan yoktur
Dağa taşa kurda kuşa sor beni (57/5)

Sevgilinin eziyetlerinden dert yanmaktadır:

Vefasız yâr gözyaşımı
Çay ettin utanmadın mı
Bülbüle çalı kuşunu
Tay ettin utanmadın mı (8/1)

İsmail Aladağlı, bir nazlı dilbere gönül kaptırdığını belirtmektedir:

Bir nazlı dilbere gönül kaptırdım
Kavrulmuş yanmışım çare söyleyin
Dalmışım çıkmaza yolum' saptırdım
Deliye dönmüşüm çare söyleyin (352/1)

Düşkünlüğünün, şaşkınlığının sebebi olarak sevgiliyi göstermektedir:

Gam hanesi oldum aşkın
Zavallı perişan düşkün
Divane misali şaşkın
Oluyorum sebep sensin (78/4)

Sevgili bazen "ela gözlü" bazen "mavi gözlü" bazen de "zeytin gözlü" olarak karşımıza çıkmaktadır:

Ela gözlü yârimsin
Hayatta tek varımsın
Gönlüm seninle dolu
Neşemsin efkârımsın (11/1)
***
Sanki bir okyanus mavi gözlerin
Dalmaya korkarım girdap görünür
Aya doğma diyer nurlu yüzlerin
Bakmaya izin yok hicap görünür (425/1)
***
Zeytin gözlüm şirin karam
Bu sevda kavurdu beni
Çeke çeke oldum verem
Bitmez özlem sardı beni (41/1)

Sevgilinin lazerli bakışları âşığımızı yakıp kavurmaktadır. Birkaç şiirde karşımıza çıkan "lazerli bakış" benzetmesi dikkat çekmektedir:

İmdat dostlarım imdat
Nazlı yâr vurdu beni
Lazerli bakışlarla
Yaktı kavurdu beni (8/1)

Sevgiliden başkasında gözü olmadığını ifade etmektedir:

Aladağlı onsuz tadım tuzum yok
Anlatmam derdimi zaten lüzum yok
Ne malda ne mülkte asla gözüm yok
Sevdiğim yanımda olsaydı yeter (396/3)

Aşkının karşılıksız kaldığını belirtmektedir:

Karşılık görmeden gönül kaptırdım
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam
Ne yaptıysam haz vermiyor umudum
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam (229/1)

Gözleri daima sevgiliyi aramaktadır:

Gelin kızlar geldi allı yeşilli
Kimisi Ayşe'ydi kimisi Güllü
Kimisi Fatma'ydı kimisi Telli
Herkes vardı ama bir tek sen yoktun (365/3)

Sevgilinin hayaliyle arkadaşlık etmektedir:

Bir salisem dahi sensiz geçmiyor
Hayalin ruhuma arkadaş olmuş
Süsleyip püsleyip çiziyor seni
Eşi bulunmayan bir nakkaş olmuş (432/1)

Sevgilinin Kafdağı gibi ulaşılmaz, erişilmez olduğunu düşünmektedir:

Düşüne düşüne oldum divane
Hâlim ne olacak hep yana yana
Kafdağı ardında gibisin bana
Asla ulaşılmaz yer oldun yârim (265/4)

Sevgiliyi vicdansızlık, vefasızlık ve ikiyüzlülükle suçlamaktadır:

Sızı oldun canıma
Zehir oldun kanıma
Neşter vurdun tenime
Vicdanın yok mu senin (12/3)
***
Bensiz hayatın virandı
Gönül bu ya pek inandı
Birdenbire aşkın söndü
İkiyüzlü yalancısın (69/5)
***
İşit feryadımı vefasız zalim
Ruhum bunalıma düştü gel yetiş
Sensiz kederliyim perişan hâlim
Gam keder boyumu aştı gel yetiş (431/1)

3.1.2. Sevgi ve Barış

İsmail Aladağlı, sevgi ve barış temalı şiirlerinde, sevginin gücünü, barışın, kardeşliğin, birlik ve beraberliğin önemini vurgulamaktadır. Sevgi ve barışı; saygı, maneviyat, huzur, birlik, beraberlik, insanlık gibi soyut kavramlarla birlikte ele almakta, çeşitli benzetmelerle yüceltmektedir. Daha güzel bir dünya için sevgi ve barış temennisinde bulunmaktadır.

Sevgiyi güneşe benzetmektedir:

Sevgi güneştir
Doğması hoştur
Kin nefret leştir
Oldurmayalım (3/3)

Sevgiyi birliğin, dirliğin sembolü olarak görmektedir:

Sevgi dirliktir
Sevgi erliktir
Sevgi birliktir
Böldürmeyelim (3/4)

Her şeyin temeline sevgiyi yerleştirmektedir:

Sevgi bizim temelimiz
Şerefimiz kemalimiz
Kara olur cemalimiz
Sevgi saygı olmayınca (20/5)

İnsanlık için birlik beraberlik isteyerek sevgiye, muhabbete aç olduğunu ifade etmektedir:

İnsan birbirinden kaçmaz efendim
Sen olmasan ben bir hiçim inan ki
Birlik beraberlik budur muradım
Sevgi muhabbete açım inan ki (183/1)

Sevgiyi ve barışı ilke edinmektedir:

İnsanlığın ilkesini
Yıkma gönül dünyasını
Sevgi barış tarlasını
Ek ekebildiğin kadar (84/4)

Sevgiyi hayat ağacının suyuna benzetmektedir:

Dünyada en güzel iyi sevgidir
Sevenlerin hoştur huyu sevgidir
Hayat ağacının suyu sevgidir
Eğer gözeleri kurursa yandık (207/5)

Sevgisiz geçen bir ömrün mutluluktan uzak olduğunu düşünmektedir:

Düşmanın tükenmez arkası gelmez
Hayat zehir olur yüzün hiç gülmez
Sevgisiz bir ömür bahtiyar olmaz
Devrana zarardır bu saydıklarım (251/3)

Sevginin, barışın hâkim olduğu bir dünya temenni etmektedir:

Bir dünya isterim gül ve gülistan
Sevgi barış ordan asla gitmesin
Kimse hayatından olmasın pişman
Kaderine yazısına çatmasın (318/1)

Sevgiden, barıştan uzak insanlara şöyle seslenmektedir:

Bir gördüğün canı bir daha sına
Görmeye garantin var mı be adam
Öyle ise sevgi ile barışla
Dünyada yaşamak zor mu be adam (225/1)

Sevgi ve barış yolunda "gönüllü" olduğunu söylemektedir:

Gönüllüyüm insanlığa sevgi barış Hak için
Gel beraber benim ile sen de yarış Hak için
Yüreği güzel insanlar duysun benim sesimi
Çoğalsın sayımız artsın olsun duruş Hak için (475/1)

3.1.3. Dert

Baba-oğul âşıklar, dert temalı şiirlerinde çeşitli sebeplerden dolayı çektikleri sıkıntıları ve üzüntüleri dile getirmektedir. Bu tür şiirlerde; ortak bir üslup kullandıkları, konuyu kader, felek, talih gibi kavramlarla, "dertsizlere dert anlatmamak" gibi klişeleşmiş ifadelerle ele aldıkları görülmektedir. "Talih kemendiyle kollarım bağlı", "Kaderin sillesi yaktı canımı" gibi dizelerinden, çektikleri dertleri kader inancıyla ilişkilendirdikleri anlaşılmaktadır.

Laçin Aladağlı, dertlerini birbirinden seçemediğini, dertlerinin "kat kat" olduğunu söylemektedir:

Âşık Laçin efkârından
Göz açamaz kederinden
Dertlerimi birbirinden
Seçebilmem seçilmez ki (10/6)
***
Laçin bülbül gibi ederim feryat
El vurma dertlerim olmuştur kat kat
Eğer bağban isen bunu takdir et
Meyveli meyvesiz dalı bir tutma (36/6)

Dertleri kara bulut gibi üstüne çökmektedir:

Belalar çileler geldi üst üste
Bütün haşmetiyle daldı üst üste
Dertler kara bulut oldu üst üste
Birazcık öteye götüremedim (70/5)

Ömrünü dertler durağına benzetmektedir:

Çektin yüreğime kederi dağı
Fark edebilmezim yakın ırağı
Kısa ömrüm oldu dertler durağı
Beni hayatımdan yıldıran dünya (38/5)

Derdini insanlara açamamaktadır:

Kaderin elinden kaçamaz oldum
Sefa şerbetini içemez oldum
Derdimi kimseye açamaz oldum
İçimi oymayan sırlar mı kaldı (48/3)

Derdine çare bulamamaktadır:

İçerim yaralı ciğerim dağlı
Derdim çoktur her yanımda yara var
Talih kemendiyle kollarım bağlı
Ne kurtardım ne derdime çare var (91/1)

Dert ortağı olarak telli sazını görmektedir:

Âşık Laçin yürek dağım
Viranedir gönül bağım
Ömür boyu dert ortağım
Sarı tel oldu her zaman (18/6)

İsmail Aladağlı, dertleriyle baş başa kaldığını söylemektedir:

Zehir oldu ekmek suyum
Zarla geçer günüm ayım
Dertlerimle baş başayım
Bir selam salan olmadı (35/2)

Kendisini yalnızca dert çeken insanların anlayacağını düşünmektedir. Bu sebeple dertlerini dertsiz insanlarla paylaşmak istememektedir:

Acı ile çöken bilir
Gözyaşları döken bilir
Ancak derdi çeken bilir
Dertsiz olan zor yanarmış (103/2)
***
Hicran yaşı dökmeyene
Gam tarlasın' ekmeyene
Derdini dert çekmeyene
Dökmek akıl işi değil (47/3)

Dertlerini anlamaya çalışmaktadır:

Bu nasıl dert imiş emdi kanımı
Âlem duydu figanımı ünümü
Kaderin sillesi yaktı canımı
Çeşm-i didelerim dere bu sene (155/4)

Dertlerine sıra sıra ağıtlar yakılmasını istemektedir:

Ümitlerim öldü okunsun Yasin
Allah'tan gelene kimler ne desin
Söyleyin ozanlar ağıtlar yazsın
Dertlerime sıra sıra bu sene (155/3)

3.1.4. Hasret

Baba-oğul âşıklar, hasret temalı şiirlerinde sevgiliye duydukları özlemi dile getirmektedir. Bu tür şiirlerde, aşk ve dert temalarına da yer verdikleri, sevgiliye duydukları özlemi; genellikle yanmak, pişmek, haşlanmak, ateş, kor, köz, duman gibi yakın anlamlı ifadelerle ele aldıkları görülmektedir.

Laçin Aladağlı, bitmeyen özlemlerden dem vurmaktadır:

Aşkı divaneler döner gezermiş
Derdini âleme sunar gezermiş
Seven sevdiğine yanar gezermiş
Bitmeyen bir özlem var içerimde (40/3)

Fatma'ya ve Mihriban'a duyduğu hasreti dile getirmektedir:

Fren koyma süratine hızına
Hasret kaldım Mihriban'ın yüzüne
Sevdiceğim Fatma emim kızına
O dertli insana yetiştir beni (58/3)

İsmail Aladağlı, hasret ateşiyle yandığını, haşlandığını belirtmektedir:

Hasret ateşi bende
Yanar içim haşlanır
Sevda yarası canda
Kanar içim haşlanır (16/1)

Kaldım garip ellerde
Günlerim efkâr zarda
Özlem dumanı serde
Döner içim haşlanır (16/4)

Zeytin gözlü sevdiğini özlemektedir:

Zeytin gözlüm şirin karam
Bu sevda kavurdu beni
Çeke çeke oldum verem
Bitmez özlem sardı beni (41/1)

Hasretinden gözyaşları dökmektedir:

Yollarına baka baka
Gözlerim yaralı benim
Hasret yaşı döke döke
Yüzlerim yaralı benim (59/1)

Hasreti karanlık bir geceye benzetmektedir:

Çok görestim seni içim yanıyor
Çaresi yok mudur bele gelesin
Hasret bir karanlık gece misali
Tatlı uykuların' böle gelesin (339/1)

Özlemin çilesi ömrünü altüst etmektedir:

Eksik olmaz bu hayatın belası
Sardı kollarımı kader filesi
Aladağlı bu özlemin çilesi
Ömür duvarını yıkar gün boyu (439/5)

Sevgilinin hasreti içini yakmaktadır:

Hasretin içimi yakan köz oldu
Bu seven âşığa büyük haz oldu
Bahar geçti yaz tükendi güz oldu
Gençlik bir kuş gibi uçtu gelmedin (331/2)

3.1.5. Gurbet

Baba-oğul âşıklar, gurbet temalı şiirlerinde, memleketlerinden uzak kalmanın sıkıntılarını, yaban ellerde yaşamanın zorluklarını aktarmaktadır. Dert, hasret, gariplik, yalnızlık, tek başınalık, kimsesizlik, yoksulluk gibi kavramlara da değinmektedir. Bu tür şiirlerde benzer bir söyleyiş tarzına başvurdukları görülmektedir.

Laçin Aladağlı, bir lokma ekmek uğruna gurbetin her köşesini gezdiğini söylemektedir:

Diyar-ı gurbette handa otelde
Elim değmediği yerler mi kaldı
Bir lokma ekmeğe bir kaşık tuza
Boyun eğmediğim erler mi kaldı (48/1)

Gurbette gariplerin yalnız ve kimsesiz bırakıldığını düşünmektedir:

Her yan tipi boran esiyor yeller
Hangi garip nerde kalmış soran yok
O soğuk oteller buzlu caddeler
Kimler için mekân olmuş soran yok (60/1)

Gurbetin türlü meşakkatini dile getirmektedir:

Kimisini şâd eylemiş güldürmüş
Kimisini dertli etmiş soldurmuş
Kimisine darbe vurmuş öldürmüş
Kurda kuşa pay eylemiş gurbet el (61/2)

Gurbetten usandığını söylemektedir:

Doğuştan olmuşum seyyah-i âlem
Gurbet ele vara vara usandım
Yıllardır çekerim bitmez mi çilem
Böyle hayal kura kura usandım (72/1)

Gurbette aradığını bulamayan âşığımız, bir an önce ana yurduna, Kars'ına dönmek istemektedir:

Hele kulak verin benim sesime
Burda ölsem kimler gelir yasıma
Bu yüzdendir ana yurdum Kars'ıma
Bu dağları yara yara giderim (82/2)

Kendisini memleketine götürecek olan kara trene şöyle seslenmektedir:

Yürü kara tren kalma yollarda
O cennet vatana yetiştir beni
Derbeder kalmışım garip ellerde
Evlada canana yetiştir beni (58/1)

Aylardır bu hasret içimde yara
Diyar-ı gurbette bulmadım çare
Konu komşu yâren akrabalara
Bekleyen her cana yetiştir beni (58/2)

İsmail Aladağlı, gurbeti cehennem ateşine benzetmektedir:

Bitmez bu garibin ah ile zarı
Tek umudum Allah gönlümün varı
Gurbet el kavuran cehennem narı
Ben de kısmetimi almışım dostlar (378/2)

Gurbete şöyle ilenmektedir:

Sılamıza hasret koydun
Yıkılasın gurbet seni
İçerime dertler yaydın
Yıkılasın gurbet seni (45/1)

Kavim kardeş komşularım
Gece gündüz durmaz zarım
Ben köyümden bihaberim
Yıkılasın gurbet seni (45/3)

Gurbetteki hazin bayramlardan dert yanmaktadır:

Diyar-ı gurbet ellerde
Bayram yapmak kolay mıdır
Gözün kalırsa yollarda
Bayram yapmak kolay mıdır (93/1)

Ekmek parası uğruna geldiği gurbette gözyaşları dökmektedir:

Ararım ekmek aşımı
Hicran döndürdü başımı
Vatan için gözyaşımı
Saldım sana koca gurbet (106/2)

Gurbetin her köşesinde ayrı bir parçasının kaldığını, gurbette sararıp solduğunu söylemektedir:

Derdimin dermanı herkesle vuslat
Her yanda bir parçam kaldı gurbette
Hayal eyledikçe olurum berbat
Başımıza neler geldi gurbette (159/1)

Baba yurdum düştü ıraklarıma
Dişlerim musallat tırnaklarıma
Hazan yeli değdi yapraklarıma
Sarardı gül benzim soldu gurbette (159/2)

Gurbette günleri gam keder içinde geçmektedir:

Sevdiklerim kaldı gözden ırakta
Şaşkın ve perişan gezerim gurbet
Her gün kederliyim gönlüm merakta
Gam keder içinde yüzerim gurbet (433/1)

Gurbette, geride bıraktığı çocuklarına ağlamaktadır:

Aklıma gelince oğlum ve kızım
Temelli kudurur içimde sızım
Bir çeşme misali her iki gözüm
Girer köşelerde süzerim gurbet (433/2)

3.1.6. Ayrılık

Baba-oğul âşıklar, ayrılık temalı şiirlerinde, sevgiliden ayrı kalmanın üzüntüsünü işlemektedir. Bu tür şiirlerde aşk, dert ve hasret temalarına da yer verdikleri, ayrılık duygusunu çeşitli benzetmelerle ifade ettikleri ve ortak bir üslup kullandıkları görülmektedir.

Laçin Aladağlı, ayrılığı kor ateşe benzetmektedir:

Bülbülün çektiği zardır
Ona düşman olan hardır
Ayrılık sevene kordur
Uzlet günümüz yakındır (28/2)

Hicran günlerindeki çaresizliğini dile getirmektedir:

Zordur hicrana dalması
Dert üstüne dert alması
Kaderin güçlü çelmesi
Bana mı düştü bana mı (7/4)

Ayrılıp giden sevgiliye yanmaktadır:

Gücüm yetmez takatim yok ezginim
Talihime yığbalıma kızgınım
Umudum yok vuslatıma üzgünüm
O yâr benden aralandı yanarım (75/3)

İsmail Aladağlı, ayrılığı cellada benzetmektedir:

Bu aşka düştüm düşeli
Bir gün görmedim neşeli
Bu hicran cellat misali
Çarmıhlara gerdi beni (41/4)

Ciğerleri hicran ateşiyle yanıp tutuşmaktadır:

Aladağlı'nın yok lezzeti tadı
Hicran ateşiyle ciğeri yandı
Felek pençe vurdu saç beyazlandı
Ağlara güz gelmiş haberin var mı (170/4)

Ayrılık, âşığımızın sağlığına sıhhatine zarar vermektedir:

Gel zindan eyleme bize hayatı
Ayrılık zedeler sağlık sıhhati
Hasreti gönlümden silip vuslatı
Bulana kadar da unutmayacam (222/3)

Ayrılığı âşıklara en büyük zulüm olarak görmektedir:

Ayrılık sevene en büyük zulüm
Ne olur sevdiğim kal gitme benden
Yalnız ve perişan derbeder hâlim
Ne olur sevdiğim kal gitme benden (308/1)

Ölümlü dünyada ayrılıklara anlam verememektedir:

Rüyalar görürüm açarım suya
Elim' kaldırırım yüce Mevla'ya
Mademki ölüm var bu hicran niye
Ya sen gel buraya ya da ben gelem (230/2)

Ayrılıkların yok olup gitmesini temenni etmektedir:

Keşke ayrılıklar olmasa idi
Herkes bir tarafta kalmasa idi
Bunlar başımıza gelmese idi
Sevdiklerim akla düştü yanarım (256/4)

3.1.7. Yalnızlık

Baba-oğul âşıklar yalnızlık temalı şiirlerinde, yalnızlığın, garipliğin, kimsesizliğin, çaresizliğin acılarını anlatmaktadır. İsmail Aladağlı, babasına nazaran şiirlerinde yalnızlık temasına daha fazla yer vermekte, bu temayı aşk, dert, gurbet gibi kavramlarla birlikte işlemektedir.

Laçin Aladağlı, hiç dostu kalmadığını belirtmektedir:

Suçum neydi bilmem n'ettim
Öz özüme kızdım çattım
Başarıya gayret ettim
Yanımda dost kalmadı hiç (2/2)

İsmail Aladağlı, kendisini yalnız bir güle benzetmektedir:

Bülbülü terk etmiş yalnız gül kaldım
Derbeder perişan müşkül hâl kaldım
Yaprağı dökülmüş kuru dal kaldım
Poyraz yiyip solduğumu anladım (233/2)

Derdini yanacak, hâlini sunacak kimsesi olmadığını ifade etmektedir:

Yalnız ve perişan garip ellerde
Derdimi yanacak kimim var benim
Garip bir yolcuyum ıssız yollarda
Hâlimi sunacak kimim var benim (263/1)

Sevgilinin hayaliyle baş başa kaldığını belirtmektedir:

Aladağlı çölde kalmışım amma
Hayalin benimle yalnızım sanma
Umutsuzluk havasına boyanma
Gönlünden hüsranı sile gelesin (339/6)

Kendisini, annesini yitiren yalnız kuzulara benzetmektedir:

Şu yaban ellerde yalnız başıma
Derbeder perişan olmuşum dostlar
Anasın' yitirmiş bir kuzu gibi
Ortada yalınız kalmışım dostlar (378/1)

Yalnızlık içinde kıvranmaktadır:

Yalnızlık içinde kıvranan canım
Kesildi takatim yoktur amanım
Sanki elimde mi irademi benim
Düşünüp hâlime gülmüşüm dostlar (378/5)

3.1.8. Yoksulluk

Baba-oğul âşıklar, yoksulluk temalı şiirlerinde, ekmek kavgasını, hayat mücadelesini, geçim sıkıntısını ele almaktadır. Bu tür şiirlerde benzer noktalara temas ettikleri ve refaha kavuşma arzusunu dile getirdikleri görülmektedir.

Laçin Aladağlı, bir lokma ekmek için çırpınıp durduğunu söylemektedir:

Şanssızlık içimde en büyük derdim
Çaresi bulunmaz her kime sordum
Bir lokma ekmeğe çırpındım durdum
Kuramadım hayalimi düşümü (51/5)

Refah bir hayata kavuşmak istemektedir:

Âşık Laçin Hak'tan berat istedim
Refah bir hayata vuslat istedim
Yalvardım yakardım hüccet istedim
Kolay etsin gayretimi işimi (51/6)

Ekmeği atlıya, kendisini ise ekmek peşinde koşturan bir yayaya benzetmektedir:

Çilekeş hâlimi eyledim beyan
Olmadı feryad-ı zarımı duyan
Ekmek atlı oldu ben ise yayan
Evimde rahatça oturamadım (70/3)

İsmail Aladağlı, veresiye vere vere her şeyini tükettiğini bildirmektedir:

Veresiye vere vere
Hiçbir şey kalmadı bize
Her şeyimde oldu fire
Borç peşine geze geze (32/1)

Yoksulluğun yok olmasını istemektedir:

Her gün çektin beni dara
Düş eyledin ah ü zara
Muhtaç ettin namertlere
Yokluk seni yok olasın (68/2)

Çocuklarına bir hediye dahi alamamak âşığımızı yaralamaktadır:

Oğlum kızıma hediye
Alamıyorum ne diye
Eller atlı bense yaya
Yokluk seni yok olasın (68/6)

3.1.9. Yaşlılık

Baba-oğul âşıklar, yaşlılık temalı şiirlerinde, gelip geçen yılların acımasızlığından ve ihtiyarlığın meşakkatlerinden söz etmektedir. Baba-oğul âşıkların yaşlılığı dert-keder gibi kavramlarla birlikte ele aldıkları, yaşlılık ile ölüm arasında ilgi kurdukları görülmektedir.

Laçin Aladağlı, çektiği sıkıntılar sebebiyle erken yaşlandığını düşünmektedir:

Aşkın ağacıyım türlü barım var
Dallarımda biten ayva narım var
Zamanı gelmeden oldum ihtiyar
Çileli kederli günüm bitmedi (54/2)

Kendisi erken yaşlansa da gönlündeki aşk ve heyecan devam etmektedir:

Dünyanın cilveli hâline kanma
Aldanıp nefsine ateşe yanma
Saçlar beyazlandı kocaldım sanma
Gönül bu ya heyecanım bitmedi (54/5)

Saçlarının beyazlamasına, dişlerinin dökülmesine sebep olarak dertlerini göstermektedir:

Ta ezelden derdim ile inledim
Sazım ile ayar oldum ünledim
Çaresizliğimi ey'ce anladım
Saçlarımda beyaz teller açıldı (49/2)
***
Kurumuş ağaca çevirdi beni
Oldu acı poyraz devirdi beni
Hayatın cilvesi kavurdu beni
Ağarttı saçımı döktü dişimi (51/2)

İsmail Aladağlı, yaşlılığı dinmeyen bir rüzgâra benzetmektedir:

Yaşlılık dediğin dinmeyen rüzgâr
Çalmadığı kapı var mı acaba
Gafletten uyaran en güzel haber
Bilmediği kapı var mı acaba (116/1)

Hazan çiçekleri serinde açar
Güç kuvvet azalır olursun naçar
Sanki bir emanet bırakır geçer
Salmadığı kapı var mı acaba (116/3)

Yaşlılığı "ölüme adım adım koşmak" olarak algılamaktadır:

Bu ne biçim olgu hayrete düştüm
Kısa bir ömürle nelerden aştım
Her gün adım adım ölüme koştum
Yaşlana yaşlana ne hâle geldim (259/3)

3.1.10. Sitem ve Şikâyet

Baba-oğul âşıklar, sitem ve şikâyet temalı şiirlerinde, sevgi, saygı, dostluk, merhamet, adalet, güven gibi duyguların kayboluşu üzerine duydukları üzüntüleri paylaşmaktadır. Bu tür şiirlerde eleştirel bir üslup kullandıkları, üzüntü, alınganlık, kırgınlık vb. duyguları belirttikleri görülmektedir. Laçin Aladağlı; adaletsizlik, vefasızlık, vurdumduymazlık ve edepsizlikten şikayet ederken, İsmail Aladağlı; bencillik, itibarsızlık,

güvensizlik, sevgisizlik, saygısızlık, haksızlık, hukuksuzluk, ahlaksızlık, merhametsizlik, bencillik gibi konular üzerinde durmaktadır.

Laçin Aladağlı, dünyadaki adaletsizlikten ve gelir eşitsizliğinden şikâyet etmektedir:

Kimi servete belenir
Vefasız yalan dünyada
Kimi acından dilenir
Vefasız yalan dünyada (1/1)

Kiminde kutnu kumaşı
Kimisi bulamaz aşı
Kiminin belada başı
Vefasız yalan dünyada (1/2)

Vurdumduymazlıktan dert yanmaktadır:

Vurdumduymazlıktan çırparım yaka
Sözlerim doğrudur değildir şaka
Aman sen decilik çıkmış ayyuka
İnsanlık gereği ölmüş soran yok (60/5)

Vefasız dostlarına sitem etmektedir:

Dostum diye umut bağladıklarım
Bizden selamını kesti nedendir
Uğruna ciğerim' dağladıklarım
Ne olduysa bilmem küstü nedendir (96/1)

Daima her zaman övdüklerime
Sevgi temreniyle dövdüklerime
Bilmem ne eyledim sevdiklerime
Gören suratını astı nedendir (96/4)

Hak yolunda yürüyenlerin rağbet görmediklerini söylemektedir:

Hakk'a doğru giden yol rağbet görmez
Bu kervanda olan el rağbet görmez
İnsanca yaşayan kul rağbet görmez
Edepsiz hayâsız hâl aranıyor (98/5)

İnsanlığın da adamlığın da öldüğünü düşünmektedir:

Âşık Laçin görünüşe aldanma
Herkesi insanca yaşıyor sanma
Sözüm bu meclisten dışarı amma
İnsanlık adamlık ölmüş efendim (79/6)

İsmail Aladağlı, dünyadaki katliamlardan zulümlerden rahatsızlık duymaktadır:

Hoş görecek nesi kalmış dünyanın
Katliam bir yanda zulüm bir yanda
Feryadı ciğerler yakar çok canın
Yaralı bir yanda ölüm bir yanda (124/1)

İnsanların birbirlerine güvenmemesi, yardım eli uzatmaması onu rahatsız etmektedir:

Zaman mı değişti düzen mi bozuk
İtibar etmiyor kimse kimseye
Çamura batanın hesabı yoktur
Kolun' uzatmıyor kimse kimseye (160/1)

Muhteris, haset, ahlaksız insanlar karşısında şaşkınlık duymaktadır:

Hırs bürümüş gözü yürek kapkara
Hasetlik ganimet hile dubara
Bozulmuş insanlar ahlak beş para
Şaşkına çevirdi zamane beni (188/2)
***
Kesilmiş alaka yol erkân ile
Hoşgörü kalmamış âlem tan ile
Tıka basa haset kibir kin ile
Doluyoruz dirhem dirhem şaşkınım (248/2)

Hak, hukuk, sevgi, saygı gibi kavramların yok oluşuna üzülmektedir:

Hak hukuk kalmadı bize ne oldu
Bir garip olmuşuz öze ne oldu
Saygı sevgi denen söze ne oldu
İnsanlığın güzel lisanı bitti (197/3)

Ahlaksızlıktan, merhametsizlikten rahatsızlık duymaktadır:

Olmaz bundan kötü acı vahamet
Bozulmuş gidişat ahlak rezalet
Nerede fazilet nerde merhamet
Vicdanların hazzı karmakarışık (209/2)

İtibarsızlıktan, güvensizlikten dert yanmaktadır:

Selam versek yazık alan olmuyor
İnanmıyor kıymetini bilmiyor
İtibar kalmadı güven olmuyor
İnsanlıktan koptuk bize ne oldu (434/2)

Bencillikten şikâyet etmektedir:

Aladağlı doğru aşınmaz olduk
Gerçek hedeflere taşınmaz olduk
Bir başka birini düşünmez olduk
Nefise mi taptık bize ne oldu (434/6)

Fakirin fukaranın unutulduğunu, yetimlerin hor görüldüğünü, düşkünlere yardım eli uzatılmadığını belirtmektedir:

Fakir fukarayı hiç gözetmeyiz
Hor görür yetimi biz hazzetmeyiz
Düşmüşe yardımcı el uzatmayız
Kullarımız paramparça hayvah hay (442/5)

3.1.11. Ölüm

Baba-oğul âşıklar, ölüm temalı şiirlerinde, insanoğlunun fani, ölümün mukadder olduğunu dile getirmektedir. Bu tür şiirlerde; dinî inançlarına da yer verdikleri, çeşitli benzetmeler yoluyla insanlara uyarılarda bulundukları, ölümü Allah'ım emri ve dünyanın kanunu olarak algıladıkları görülmektedir.

Laçin Aladağlı, insan ömrünü yeşil bir yaprağa benzetmektedir.

İnsanlar yeşil yapraktır
Üç ay sonra hükmü yoktur
Aslımız kara topraktır
Her gün sesler gel efendim (15/2)

Yaşamı "yolda bir insana selam verip dönmek" şeklinde ifade etmektedir:

Âşık Laçin yana yana
Olmuşum deli divane
Sanki yolda bir insana
Selam verdim geri döndüm (17/6)

Ölümü bir binanın çöküşüne benzetmektedir:

Hakkız helal edin can komşularım
Gidenler geriye gelmez bir daha
Ömrümün binası çöktü çökecek
Bu düzen yerini almaz bir daha (34/1)

Topraktan gelen insanın yine toprak olacağını söylemektedir:

Bilir misin dostum neler olacak
Hakk'ın emri tam yerine gelecek
Kara toprak verdiğini alacak
Canlıları birer birer götürür (101/5)

Ölümden kaçmanın beyhude bir çaba olduğunu ifade etmektedir:

Gizlenmek kaç para ölüm elinden
Arar her tarafı tarar götürür
Kıskıvrak yakalar tutar kolundan
Vurur yerden yere serer götürür (102/1)

Gelen misafirler gitmeyecek mi
Sabah doğan güneş batmayacak mı
Her canlı ölümü tatmayacak mı
Hak'tan böyle çıkmış karar götürür (102/5)

İsmail Aladağlı, ölümü dünyanın kanunu olarak görmektedir:

Bu dünyanın kanunudur
Gelen bir gün gidecektir
Helal haram nasibini
Alan bir gün gidecektir (97/1)

Aladağlı ünlü ünsüz
İster dinli ister dinsiz
Velhasılı canlı cansız
Olan bir gün gidecektir (97/5)

Kimsenin bu dünyada ebedî kalmayacağını ifade etmektedir:

Âlimler zalimler daha nicesi
Sönmüş ocakları tütmez bacası
Aladağlı budur öz neticesi
Gelenler ebedî kalmaz dünyada (122/6)

Ecelin kimseyi sağ bırakmayacağını belirtmektedir:

Kim bilir ki başa neler gelecek
Hayatı ne şekil nasıl olacak
Elbet doğan canlı bir gün ölecek
Ecel hiç kimseyi kor mu be adam (225/3)

Dünyanın "doğum, yaşam ve ölüm" olmak üzere üç günlük olduğunu düşünmektedir:

Dünya üç günlüktür üç günde sondur
Doğup yaşadığın öldüğün gündür
Sözüm tüm âleme çobandır handır
Kimse uzun uzun hesap tutmasın (318/4)

Toprağa verilince, tek varlığının dini ve imanı olacağını söylemektedir:

Toprağa verilir bu tatlı canım
Tek varlığım olur dinim imanım
Bir gün olur mezar taşıma benim
Âşık Aladağlı yazılır o gün (367/6)

3.1.12. Tabiat

Baba-oğul âşıklar, tabiat temalı şiirlerinde, tabiat izlenimlerine yer vererek tabiatın güzelliklerini, nimetlerini anlatmaktadır. Bilhassa ilkbahar mevsiminin güzellikleri üzerinde durdukları, yağmur, kar, sel gibi tabiat hadiselerinden, dağlardan, çiçeklerden, çayırlardan, çimenlerden, kuşlardan bahsettikleri görülmektedir.

Laçin Aladağlı, tabiata ilkbaharın gelişini şöyle tasvir etmektedir:

Dağlar kar ile yoğruldu
Önümüz yaza çevrildi
Bitti şita bahar geldi
Çağlar yaralı yaralı (6/3)

Karlar erir seller kopar
Mevsim gider apar topar
Usta bağban aşı yapar
Bağlar yaralı yaralı (6/4)

İlkbahar sevincini dile getirmektedir:

Rahmet yağar zemin alır baharı
Tabiatta türlü hâller görürsün
Dilde zikrederim ol yüce yâri
Gönlümün bağında güller görürsün (90/1)

Ağaçlar yeşerir çiçekler açar
Rahmet deryasında olunmaz naçar
Köylü avdet eder yaylaya göçer
Mutluluğa giden yollar görürsün (90/4)

Tabiat izlenimlerini aktarmaktadır:

Seher vakti seyreyledim
Dağda duman mekân tutmuş
Karşı dağın yamacında
Yağız çoban mekân tutmuş (31/1)

Her taraftan geçer yolu
Yeşil çimen sanki halı
Enva-i renkten dopdolu
Gül ve gülşan mekân tutmuş (31/2)

İsmail Aladağlı, bahar ve yaz aylarında tabiatın neşesini şöyle dile getirmektedir:

Çok şükür kavuştuk bahara yaza
Irmaklar kükredi sel neşelendi
Çimenden bir halı baksana düze
Rengârenk donandı çöl neşelendi (181/1)

Rüzgâr ırgaladı filizi dalı
Çimenler süslendi sanki bir halı
Bağban gûş eyledi şeyda bülbülü
Diller coşa geldi gül neşelendi (181/3)

Rayihalar içinde tabiat ona daha bir güzel görünmektedir:

Bir başkadır yağmurları selleri
Dolar taşar dereleri gölleri
Ne güzeldir tabiatın hâlleri
Atmosfere reyha saçtığı zaman (302/2)

Dört mevsimi tek dörtlükte anlatmaktadır:

Bahar gider ardı sıra yaz gelir
Mevsim döner yeşil solar güz gelir
Hava dolar karlar yağar buz gelir
Yeşilin sarının geçtiği zaman (302/3)

Zaman zaman dağlarla sohbet etmektedir:

Dilerim Allah'tan alız yeşiliz
Hoyrat eli deyip solmasın dağlar
Kıyıp da gülünü koparan cani
Dünyada ahrette gülmesin dağlar (375/1)

Aladağlı senden cana gelmişim
Varıp eteğine mekân salmışım
Sana âşık oldum senden olmuşum
Sevdalım bu sırrı bilmesin dağlar (375/4)

Tabiatın nimetlerini sıralamaktadır:

Tarlamız var çayırımız ovamız
Onunla süslenir sıcak yuvamız
Ömür boyu onunladır davamız
Tabiatta bizler için neler var (385/3)

Ekeriz biçeriz ürün alırız
Neyse kısmetimiz onu buluruz
Bunları verene şükür kılarız
Tabiatta bizler için neler var (385/4)

Ağaçlar barlanır çiçek açarlar
Kuşlar kanat çırpar neşe saçarlar
Rençber tohum serper ekin biçerler
Tabiatta bizler için neler var (385/6)

3.1.13. Memleket

Baba-oğul âşıklar, memleket temalı şiirlerinde doğup büyüdükleri toprakların güzelliklerini işlemektedir. Bu tür şiirlerde; Kars, Kağızman, Selim, Camuşlu, Büyük Oluklu ve Aladağ'ın güzelliklerinden bahsettikleri, bilhassa Kars ilimizin tarihî ve manevi değerlerinden söz ettikleri, memleketleri ile övündüklerini görülmektedir.

Laçin Aladağlı, memleketi Kağızman'dan övgüyle söz etmektedir:

Etrafında sıradağı
Hele yeşil Kağızman'ın
Türlü yemiş verir bağı
Ele yeşil Kağızman'ın (21/1)

Beğenirsin ona varsan
Bağı bostanını görsen
Hâllerini bana sorsan
Böyle yeşil Kağızman'ın (21/4)

Doğduğu Camuşlu köyünü methetmektedir:

Doğunda Kağızman batın Aladağ
Seni seyre gelir eller Camuşlu
Etrafını sarmış bahçe ile bağ
Türlü neşe verir güller Camuşlu (105/1)

Yazılı kayada tarihî eser
Kim bilir orada ne anılar var
Suyu âb-ı hayat türlü pınarlar
Akar her yanından seller Camuşlu (105/2)

İsmail Aladağlı, "serhat diyarı" dediği Kars'a övgüler düzmektedir:

Her yanını gezdim seyran eyledim
Boyuna kurbanım serhat diyarı
Selçuklu Osmanlı Karsak yiğidim
Soyuna kurbanım serhat diyarı (176/1)
***
Güneş senden doğar serhat diyarı
Karanlığa yüz çekersin Kars eli
Kimler gelmiş geçmiş yaşamış sende
Tarihlere iz dökersin Kars eli (185/1)

Kars'ı Türkiye'nin "bel kemiği" olarak görmektedir:

Türkiye'nin bel kemiği serhat Kars
Bu vatanda çok önemli yerin var
Vatan aşkı bizde büyük ihtiras
Sevdan yüreğimde derin derin var (383/1)

Yaşadığı yerler de güzeldir ama doğup büyüdüğü topraklardan vazgeçememektedir:

Burası kötü mü bura da güzel
Ama sende doğdum varlığın ezel
Onun için yerin çok başka özel
Benim memleketim benim toprağım (240/2)

Şiirlerinde köyüne duyduğu hasreti dile getirmektedir:

Selam olsun Kars'a hem Kağızman'a
İlçeler köylere bütün her yana
Cihanı verseler değişmem sana
Seni çok özledim can şirin köyüm (296/4)
***
Çok özledim kemiklerim sızlıyor
Yöresi bir başka benim köyümün
İyisi kötüsü başımın tacı
Töresi bir başka benim köyümün (369/1)

Kağızman bağlarında bülbül olmak, Aladağ'dan Kağızman'ı seyretmek istemektedir:

Keşke bülbül olsaydım
Kağızman bağlarında
Muhabbete dalsaydım
Kağızman bağlarında (5/1)
***
Dumana bak dumana
Şu dağdaki dumana
Aladağ'ın başından
Seyretsem Kağızman'a (6/1)

Oluklu köyünü de unutmamaktadır:

Oluklu benim köyüm
Can Oluklu Oluklu
Güneş yıldızım ayım
Can Oluklu Oluklu (19/1)

Toprak taşına kurban
Ekmek aşına kurban
Ayak başına kurban
Can Oluklu Oluklu (19/4)

3.1.14. Âşıklık ve Âşıklar

Baba-oğul âşıklar, şiirlerinde Kars ve Kağızman yöresinin ünlü âşıklarına da yer vermektedir. Hıfzı, Yusuf Sezaî, Cemal Hoca gibi Kağızmanlı âşıklar başta olmak üzere Kars yöresinin gelenek temsilcilerinden ve bunların öne çıkan özelliklerinden bahsettikleri, usta âşıkları saygıyla yâd ettikleri, âşıklığın duygu ve gönül işi olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Laçin Aladağlı, bir şiirinde Kağızmanlı âşıklardan Hıfzı, Yusuf Sezaî ve Cemal Hoca'yı birlikte zikretmektedir:

Hıfzı Sezaî birlikte
Cemal Hoca daha yekte
Ataman ismi tarihte
Kale yeşil Kağızman'ın (21/3)

Kağızmanlı Âşık Hıfzı'dan övgüyle söz etmektedir:

Kağızman'ın söz ustası yazarı *Recep Hıfzı*
Hakikati fark eyleyen nazarı *Recep Hıfzı*
Gönüllerin han sultanı inmesi mümkün değil
Seyyah olmuş dilden dile gezeri *Recep Hıfzı* (112/1)

Her âşığın ayrı bir hâli olduğunu söylemektedir:

Ozanların muhabbetli dili var
Gönül sofrasında şeker balı var
Hepisinin ayrı ayrı hâli var
Dereyi tepeyi çölü bir tutma (36/5)

"Şairnameler, âşıklar tarafından genellikle on bir hece ile söylenen <yazılan>, çağdaşı yahut kendilerinden önce yaşamış olan şairlerin mahlaslarına ve onları niteleyen birtakım vasıflarına yer verilen şiirlerdir" (Kaya, 2009: 13). Bu tür şiirlere "âşıkname" de denilmektedir. Laçin Aladağlı aşağıdaki şairnamesinde pek çok âşığın ismini zikretmektedir:

Ozanlar dünyadan gittiği zaman
Her birinin bir hüneri kalacak
Kararınca verdim herkese puan
Mevlüt İhsanî'nin dürü kalacak

İlhami Demir çok derin sözlüdür
Rüstem Alyansoğlu gençtir nazlıdır
Murat Yıldız hatırlıdır özlüdür
Çobanoğlu'nun da zarı kalacak

Yaşar Reyhanî'dir bir çelik beden
Kokun güle benzer bülbüldür sedan
Şatıroğlu göç eyledi dünyadan
Kara toprak sadık yâri kalacak

Âşık Musa bilir kadir kıymeti
Soskertli Mehmet'in hoştur lezzeti
Taşlıova susturuyor av'katı
Firganî'nin boş barbarı kalacak

Meramî Çırağı civan çağlıdır
Ummanî Can Mevla'sına bağlıdır
Ruhanî'nin ciğerleri dağlıdır
Her tarafta hoş eseri kalacak

Nusret Torunî'nin hoştur sedası
Yadigâr bıraktı *Sümman'* dedesi
Hüseyin'i hoş yaratmış Hüda'sı
Edebi erkânı arı kalacak

Üzeyir Pünhanî Şevki beraber
Yavrum *İsmail*'dir size yadigâr
Mürsel Ali Rıza yeni biten bar
Günay âşıkların seri kalacak

Cemal Hoca âşıkların hocası
Takdir ettim düzdür vezin hecesi
Feremuz'un sazı *Veysel*'in sesi
İhsan'ın önünde sürü kalacak

İslam Erdener'in hoştur lisanı
Şöhret alamadı *Ahmet Cananî*
Dadaşoğlu kavrayamaz zamanı
Sedinin deride loru kalacak

Ümmanî Saraç'ın bakır dükkânı
Efkârî Baba'nın geçmiş zamanı
Ummana benziyor *Âşık Deryamî*
Türk edebiyatında yeri kalacak

Vahap Kocaman'ın budur hâlleri
Pervane misali döner dilleri
Şiir yazar destan eder yelleri
Zavallının bu materi kalacak

Mahzunî her yana layık seslenir
Cebel dağlar gibi başı puslanır
Her âşıkta bir nem vardır ıslanır
Yazık *Ceylanî* de kuru kalacak

Yaram çok derindir yoktur ilacı
Namertlerin sözü zehirden acı
Laçin Aladağlı aşkın ağacı
Dallarında biten barı kalacak (59)

İsmail Aladağlı, şiirlerinde Âşık Şenlik, Âşık Hıfzı, Âşık Yusuf Sezaî, Âşık Cemal Hoca, Âşık Laçin Aladağlı, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Rüstem Alyansoğlu ve Âşık Sadık Miskinî gibi Karslı âşıkların isimlerini zikretmektedir:

Aladağlı töresine çok uyar
Ozanların yatağıdır bu diyar
Sağ iken düşmana yurt vermem diyer
Şenlik gibi gözü kara erin var (383/5)
***
Recep Hıfzı Âşık Laçin Sezaî
Cemal Hoca âşıklığın özeği
Nice şairleri kültür bezeği
Sır var Kağızman'da gelin de görün (370/5)
***
Kağızman kültür ocağı fabrikası bacası
Merak eyle bir araştır göreceksin nicesi
Âşık Laçin Sezaî'si bir de *Cemal Hoca*'sı
Sadık Miskin' Aladağlı telimizde *Hıfzı* var (480/3)
***
Servi ağacıyla komşu
Olmuş yatar *Alyansoğlu*
Gerçek dünya âlemine
Dalmış yatar *Alyansoğlu* (108/1)
***
Bu acı haberi duymaz olaydım
Rahmetin bol olsun bol *Çobanoğlu*
Mevla'm affeylesin günahlarını
Hakk'ın huzurunda gül *Çobanoğlu* (436/1)

Âşık Hıfzı'yı bu kültürün "mihenk taşı" olarak görmektedir:

Kurduk gönül sofrasını elimizde *Hıfzı* var
Muhabbetin doruğunda hâlimizde *Hıfzı* var
Bu kültürün temelinde mihenk taşı sayarım
Örnek insan lokomotif yolumuzda *Hıfzı* var (480/1)

Âşık sanatını, "kültür", "ilim deryası", "ilahi kısmet" olarak görmektedir:

Bu sanat bir kültür ilim deryası
Bilenler bu işi yapsa ne güzel
İlahi bir kısmet nasibin' Hak'tan
Alanlar bu işi yapsa ne güzel (213/1)

Döğüş kolay gelir baksan ıraktan
Bu işler yapılmaz arzu meraktan
Âşıklık dediğin bir ilham Hak'tan
Bulanlar bu işi yapsa ne güzel (213/4)

Âşığı "duyguların sözcüsü" olarak nitelendirmektedir:

Âşık duyguların baş sözcüsüdür
Âşık gönüllerin yoludur beyler
Âşık aşk evinin yazıcısıdır
Âşık dilsizlerin dilidir beyler (394/1)

Âşıkların kinden, nefretten arınması gerektiğini düşünmektedir:

Aladağlı sevgi akmalı ozan
Kin nefret bendini yıkmalı ozan
Vatan türküleri yakmalı ozan
Sözü başka teli başka olamaz (447/5)

3.1.15. Eğitim, Öğretmen ve Okul

Baba-oğul âşıklar, eğitim, öğretmen ve okul temalı şiirlerinde çeşitli benzetmeler ve uyarılar yoluyla, cehaletin zararlarına, eğitim-öğretimin, bilginin, okulun, öğretmenin önemine dikkat çekmektedir.

Laçin Aladağlı, cehaleti bir hastalık olarak görmektedir:

Cehalet âlemde eylenmez yara
Tedavi olmayan olur biçare
Arifler babında almışım töre
Edebe bağlandım ara bağlandım (71/4)

Bu sebeple çocuklarına öğrenim hayatlarına devam etmelerini nasihat etmektedir:

Aman yavrularım devam eyleyin
Profesör hakan çıkar okuldan
İlmin deryasını ey'ce boylayın
Albay yarbay bakan çıkar okuldan (86/1)

Analar babalar tüm öğretmenler
Nice şampiyonlar bilgin insanlar
Tarihte yazılı er kahramanlar
Kemal gibi yakan çıkar okuldan (86/2)

İsmail Aladağlı, cehaleti kara perdeye benzetmektedir:

Oku ki lider ol yurda
Nasip olma kuşa kurda
Cehalet bir kara perde
Sök sökebildiğin kadar (84/2)

Kulak ver âlim sesine
Gir onların dünyasına
Oku ilim deryasına
Ak akabildiğin kadar (84/3)

Cehaletin zararlarından bahsetmektedir:

Cehalet hastaya Lokman olamaz
Cehalet kimseye imkân olamaz
Cehalet öldürür derman olamaz
Yaraya sürmenin sakıncası var (381/3)

İlmi ise karanlıklar üstüne doğan güneşe, susuz çöllere yağan yağmura benzetmektedir:

İlim okullardan karanlıklara
Güneşin doğuşu gibidir yavrum
Çorak topraklara susuz çöllere
Rahmetin yağışı gibidir yavrum (295/1)

Zerreyi görmenin okumakla mümkün olacağını düşünmektedir.

Hedefi on iki ortadan vuran
Böylelikle amacına tam eren
Okumuş bir insan zerreyi gören
Radarın bakışı gibidir yavrum (295/2)

Cehaletin toplumları yakıp kavurduğunu belirtmektedir:

İlim fikirleri güzel yoğurur
İlim hayatına güneş doğurur
Cehalet toplumu yakar kavurur
Cehennem yakışı gibidir yavrum (295/5)

İlim yolundan uzaklaşmamak gerektiğini söylemektedir:

Sen ilmin yolundan çıkıp kenara
Yalandan boş yere aşınmayasın
Bilinçsiz yaşayan uğrar zarara
Öğrenmeyi sakın üşenmeyesin (342/1)

Şiirlerinde öğretmeninden övgüyle söz etmektedir:

Bir gün seni göreceğim kendimde
Hâllerimde öğretmenim olacak
İnsanlar içinde söz hakkım olsa
Dillerimde öğretmenim olacak (203/1)

Bulut olup gökyüzünde gürlesem
Yağmur olup gül çiçeği barlasam
Arı olup bir kovanı sırlasam
Ballarımda öğretmenim olacak (203/3)

Öğretmeni hayata ışık tutan bir rehber olarak görmektedir. Bu sebeple öğretmenin hakkının ödenemeyeceğini düşünmektedir:

Aladağlı Hakk'a etmişim iman
Ondan başka var mı dayanak güman
Hayatıma ışık tutan öğretmen
Emeğini nasıl öderim hocam (224/6)

3.1.16. Nasihat

Baba-oğul âşıklar, nasihat temalı şiirlerinde, topluma ve bireye, çeşitli uyarılarda bulunmaktadır. Toplumu ve bireyi, iyiye, doğruya, güzele yönlendirmek istemektedir. Laçin Aladağlı'nın çalışkanlık, dürüstlük, doğruluk, İsmail Aladağlı'nın ise sadakat, bilgelik, tevazu, tedbir, tevekkül, çalışkanlık gibi değerler üzerinde daha çok durduğu görülmektedir.

Laçin Aladağlı, insanlara çalışmalarını, üretmelerini, boş işlerle meşgul olmamalarını nasihat etmektedir:

Çalış erkân ü edeple
Meşgul olma boş sebeple
Arı isen çiçek topla
Balına sahip ol yavrum (16/2)

Kadir bilmez insanlardan, dost görünümlü sahtekârlardan uzak durulması gerektiğini söylemektedir:

Kadir bilmezin yanında
Durmasan iyi edersin
Onun nahoş suratını
Görmesen iyi edersin (26/1)
***
Tutunduğun dallar kırılır gider
Uyanık olmazsan olursun heder
Oyun kurar ümitlerin' yok eder
Dost görünen sahtekâra yaslanma (35/2)

Zulme razı olmamayı nasihat etmektedir:

Mevla'm fırsat vermez asla zalime
Razı olup alkış tutma zulüme
Dikkat eyle darbe vurma mazluma
Maruz kalıp ah ü zara yaslanma (35/3)

Namertlerin lokmasından uzak durmak gerektiğini söylemektedir:

Yâren yoldaş hısım akraba deme
Namert olanlardan bir lokma yeme
Bu asırda güvenirsin sen kime
Hakk'a doğru giden yolunda ara (37/2)

İnsanlığın doğuştan gelen bir meziyet olduğunu düşünmektedir:

Birazcık düşünen bunu ey' bilir
Düşünen daima tedbirin' alır
Adamlık insanlık doğuştan olur
Ne parada ne de pulunda ara (37/5)

Kendini bilmez insanlardan uzak durulması gerektiğini belirtmektedir:

Kendin' bilmez ile muhatap olma
Efkâra düşersin zara düşersin
Ne seni düşünür ne de kendini
Çıkmaza girersin zora düşersin (89/1)

Ne pahasına olursa olsun, doğruluktan ayrılmamayı nasihat etmektedir:

Her yanına kılıç çalsalar dahi
Seni lime lime bölseler dahi
Kelleni koparıp alsalar dahi
Doğru söyle doğru yürü doğru ol (66/4)

Her insana sır vermenin yanlış olduğunu düşünmektedir:

Güvenip de sır söyleme her yâren yoldaşına
Zaman gelir bela olur sırrın senin başına
Hata yapsan koz kullanır koyar onu karşına
İnsanoğlu çiğ süt emmiş toruna güven etme (111/2)

İsmail Aladağlı, hasetliğin zararlarından bahsetmektedir:

Haset olma bre gardaş
Sen kendini bitirirsin
Müslüman'a uymaz bunlar
Özelliğin' yitirirsin (79/1)

Cahil insanlarla sohbet etmenin yanlış bir davranış olduğunu belirtmektedir:

Cahille hasbihâl olma
Ağzının ayarı yoktur
Sohbete çok derin dalma
Sözünün ayarı yoktur (100/1)

Sadakatin önemini vurgulamaktadır:

Anla bu dünyayı histe sadık ol
Eğer derviş isen posta sadık ol
İtibarın' sarsma dosta sadık ol
Sonra sözün geçmez hiçbir tarafa (128/2)

Kul hakkından uzak durulması gerektiğini belirtmektedir:

Hey benim efendim canım kardeşim
Mazlum kesesini soyandan olma
Daha büyümemiş yetim hakkını
Zevk ü sefa ile yiyenden olma (131/1)

Ne olursa olsun insanları küçümsememek gerektiğini ifade etmektedir:

Hodri meydan deyip piste çıkarsan
Önü alınmayan laflar dökersen
Hasmını hor görüp küçük bakarsan
Vurup yere şut ederse şaşırma (132/2)

Kin ve nefretin zararlarına işaret etmektedir:

Kin nefret öfkeyle oturup kalkma
İnsana zarardır bu saydıklarım
Ömür kısa yola bu şekil çıkma
Kervana zarardır bu saydıklarım (251/1)

Kibrin kötü bir davranış olduğunu belirtmektedir:

Nefsin tuzakları zordur aldanma
Şeytan fice verir sakın ha kanma
Kendini Rüstem Zal Köroğlu sanma
Bir sinek yıkarsa şaşar kalırsın (326/3)

Tedbirin ve tevekkülün önemine işaret etmektedir:

Akşamdan sabaha tedbirini al
Tevekkül Allah de sonra rahat ol
Gençlik elde iken kıymetini bil
Kafesten uçunca pişman olursun (362/2)

Tembelliğin zararlarını anlatmaktadır:

Tembellik miskinlik beladır cana
Muhtaç eder boyun büktürür sana
Özveriyle çalış iki cihana
Durursan kendine yazık edersin (346/2)

Kumarın kötülüklerinden söz etmektedir:

Gel peşini bırak bu rezaletin
Her yerde düşecek kadir kıymetin
Eş dostun yanında olmaz rağbetin
Seni her taraftan siler bu kumar (379/4)

3.1.17. Yergi

Baba-oğul âşıklar, yergi konulu şiirlerinde, toplumun ve bireyin olumsuz yönlerine çeşitli eleştiriler getirmektedir. Laçin Aladağlı'nın; fitneci, menfaatperest, riyakâr, gıybetçi, kibirli kişileri, İsmail Aladağlı'nın ise; müfteri, sonradan görme, fitneci, sahtekâr, düzenbaz kişileri ve görevini kötüye kullanan bazı devlet yöneticilerini eleştirdiği görülmektedir.

Laçin Aladağlı, kendi kusurlarını görmeyip başkalarında kusur arayan insanları eleştirmektedir:

Elleri tan etme gafil
Kendindeki yarana bak
Başkasında çöpü görme
Özündeki kerana bak (11/1)

Âleme söz eriştirip
İnsanları vuruşturup
Ortalığı karıştırıp
Sonra kenar durana bak (11/5)

Menfaat için dostlarına ihanet edenlere tepki göstermektedir:

Dostluğa sıkar destini
Sonra belirtir kastini
Menfaat için dostunu
Satana yazıklar olsun (27/2)

İnsanları birbirine düşüren fitnecilere seslenmektedir:

Çalışkan bağ eder dağı
Tembel viran eder bağı
Fitne olup ortalığı
Katana yazıklar olsun (27/4)

Kendini beğenmiş insanları eleştirmektedir:

Âşık Laçin bir gün olacak yalan
Olmamış ki sende ebedî kalan
Hoşgörüsü zayıf her şeyi bilen
Kendini beğenmiş kıllar var sende (41/6)

Gıybetçileri şöyle eleştirmektedir:

Laçin'in sözleri kalsın hediye
Gıybet eder düşer dedikoduya
Ben ne diyem senin gibi adiye
Çamurdan çamura batar hayâsız (109/7)

Riyakârları hedef almaktadır:

İnsanlığı kayıp düşmüş talana
Denize düşenler muhtaç yılana
İçi başka dışı başka olana
İkiyüzlü yârenlere ne dersiz (110/4)

İsmail Aladağlı, müfterilere şöyle seslenmektedir:

Kalbi fitne bozuk kanı
Terk etmiş dini imanı
İnsanlığın şerefini
Kırıp döken iftiracı (34/3)

Hâl hatır sormayan insanları eleştirmektedir:

Sen nasıl bir adamsın ki
Ne ararsın ne sorarsın
Yüreklerin taş mı sanki
Ne ararsın ne sorarsın (73/1)

"Sonradan görme" diye nitelendirdiği insanları çok ağır sözlerle eleştirmektedir:

Atar tutar hiç yorulmaz
Kibir ondan hiç ayrılmaz
Çok kıymetli el sürülmez
Malı sonradan görmenin (76/2)

Kudurmuş köpekten beter
Geleni gideni yırtar
Çok büyük lokmalar tutar
Eli sonradan görmenin (76/4)

Kendini beğenmiş insanları hedef almaktadır:

Kendini dev gören imansız dinsiz
Gurur kırılır mı vicdansız kansız
Öğüdünü kimden aldın be densiz
Başkasından yamalısın ukala (130/4)

Görevini kötüye kullanan devlet yöneticilerini de sert sözlerle eleştirmektedir:

Ellem kullem edip millet malını
Götürene zıkkım olsun inşallah
Ekonomi hasta görün hâlini
Yatırana zıkkım olsun inşallah (163/1)

Kalemler bozulup oldular zokma
Hoş görünen yüzler hepisi takma
Milleti sömürüp kanına lokma
Batırana zıkkım olsun inşallah (163/4)

Ülkeyi sağ-sol diye ikiye bölen, vatandaşın bütçesine göz diken siyasetçilere tepki göstermektedir:

Kiminiz sağ dediz kiminiz solcu
Bu milletin anasını ağlattız
Anası da söz mü ondan doğanı
Kuzusunu danasını ağlattız (456/1)

Siz bütçeyi yediz bizse yutkunduk
İnsafınız yok mu ne hâle geldik
Her gelen yumruğa kalkan biz olduk
Vatandaşın sinesini ağlattız (456/4)

Sahtekâr ve düzenbazların insanlara vaaz etmesi onu rahatsız etmektedir:

Şimdi dersiniz ki acaba n'olmuş
Arsızda yüzsüzde işkembe bolmuş
Sahtekâr düzenbaz eğitmen olmuş
Va'z edermiş el âleme duyduz mu (438/3)

3.1.18. Millî Konular

Baba-oğul âşıklar, millî konulu şiirlerinde Türklük, Türkiye, Cumhuriyet, Atatürk ve bayrak sevgisine, Türk ordusunun tarihî zaferlerine, kahramanlıklarına yer vermektedir. Millî hassasiyet noktasında benzer bir tutum sergiledikleri ve benzer konulara temas ettikleri görülmektedir.

Laçin Aladağlı, kendisini Türk milletinin âşığı olarak görmektedir:

Türk milleti âşıkıyım
Aladağlı'yım dağlıyım
Sevenlerin maşukuyum
Aladağlı'yım dağlıyım (14/1)

Oğlu İsmail'i askere uğurlarken ona soyunu ve tarihini hatırlatmaktadır:

Sen Selçuk oğlusun kanın Türk kanı
Sıdk ile git bekle aziz vatanı
Hiç unutma Medine'de yatanı
Haydi yavrum haydi git güle güle (42/2)

Yiğirmi ay ben çekerim hasreti
Aşk ile şevk ile sen tut nöbeti
Şanlı al bayrağa eyle hizmeti
Haydi yavrum haydi git güle güle (42/3)

Selçuklu hükümdarı Sultan Alparslan'ın zaferlerinden övgüyle söz etmektedir:

Ani Kalesi'ni nazar eyledim
Alparslan'ın orda ok yarası var
Gezip her yanını güzar eyledim
Bir değil beş değil çok yarası var (92/1)

Der Laçin duyunca oldum şadüman
Her ana doğurmaz böyle kahraman
Kendi Selçukoğlu ismi Alparslan
Düşmanda sayısız pek yarası var (92/6)

Kars'ın düşman işgalinden kurtuluş gününü anmaktadır:

Sevinç meşalesi yakın her yanda
Serhat Kars'ın huzur bulduğu gündür
Kara Kâzım Halit Paşa bir anda
Düşman ordusuna daldığı gündür (100/1)

Babamız dedemiz çektiler zulmet
Moskof Ermeni'den nice hakaret
Kahraman askerde oluştu gayret
Küffarı vatandan sildiği gündür (100/3)

Cumhuriyet'in kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ü sevgi ve saygıyla yâd etmektedir:

Ebedî tarihte ismin kalacak
Cepheden cepheye varan atamız
Bütün dünya seni deha bilecek
Gönüllerde mekân kuran atamız (108/1)

Hak yolda yürümek benim amelim
Böyle atılmıştır asıl temelim
Allah'ın bizlere lütfu Kemal'im
Sevgisi bizleri saran atamız (108/4)

Vatana nifak sokanları, Türk bayrağına kötü gözle bakanları sert bir dille uyarmaktadır:

Bu şanlı vatana nifak sokanlar
Bir gün gider uçuruma bilsinler
Sancağa bayrağa yanlış bakanlar
Alacaklar derin yara bilsinler (93/1)

İsmail Aladağlı, vatanına göz dikenlere şöyle seslenmektedir:

Vatanıma göz dikenler duysunlar
Toprağımız kıymetlidir güç yetmez
Oluk oluk kan dökmüşüz uğruna
Irmağımız kıymetlidir güç yetmez (452/1)

Cumhuriyet'in kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e şükran borcunu dile getirmektedir:

Cumhuriyet bize hatıra senden
Sevdan eksik olmaz bu yüzden candan
Yedi düvel sarmış idi her yandan
Biter miydi zulüm sen olmasaydın
Bükülmeyen kolum sen olmasaydın
Mustafa Kemal'im sen olmasaydın (309/4)

Atatürk ilkelerinden ayrılmayacağını belirtmektedir:

Bu yüce milletin ülkülerine
Babamın dedemin ülkelerine
Mustafa Kemal'in ilkelerine
Uyarım kanımın son damlasına (137/3)

Çanakkale ve Sarıkamış şehitlerini unutmamaktadır:

Sar'kamış'a varıp dağlarını gez
Vatan ne demekmiş yatanlara sor
Ay yıldız semada hava çok ayaz
İman ne demekmiş o canlara sor
Birazcık düşünüp manasına er (415/1)

Çanakkale bir de sen Sarıkamış
Senin her tarafın can Sarıkamış
Ağla Sarıkamış yan Sarıkamış
Tufan ne demekmiş batanlara sor
Bu yüzden yüreğim sönmeyen bir kor (415/2)

Türklüğe ve Türkiye'ye duyduğu bağlılığı şöyle ifade etmektedir:

Can veririm bu vatana bu ele
Her gün birkaç defa assalar bile
Gene Türk'üm derim Türkiye'm derim
Beni lime lime kesseler bile (147/1)

Vatanın herkesin vatanı, bayrağın herkesin bayrağı olduğunu dile getirmektedir:

Sakın farklı gözle bakma
Vatan bayrak hepimizin
Aramıza nifak sokma
Vatan bayrak hepimizin (80/1)

Türk bayrağını şeref nişanesi, tarih emaresi olarak görmektedir:

Kimliğim şerefim allı bayrağım
Nice koç yiğidin ünü var sende
Sanki yürüyorsun dalgalandıkça
Çünkü şehitlerin canı var sende (145/1)

Şiirlerinde, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından yürütülen Fırat Kalkanı (2016) ve Bahar Kalkanı (2020) harekâtlarına da yer vermektedir:

Türk ordusu menziline yetecek
Allah'ın izniyle zulüm bitecek
Dikenler budanıp güller bitecek
Kovandaki baldır Bahar Kalkanı (173/4)
***
Aladağlı her şey açık ve somut
Harekete emir verildi komut
Zalimlere yumruk mazluma umut
Böyle anılmalı Fırat Kalkanı (174/6)

3.1.19. Dinî ve Tasavvufi Konular

Baba-oğul âşıklar, dinî-tasavvufi konulu şiirlerinde, tevhit inancına, Allah, Peygamber ve Ehlibeyt sevgisine, Kur'an'ın, ibadetin ve nefisle mücadelenin önemine değinmektedir. Dinî hassasiyet noktasında benzer bir tutum sergiledikleri görülmektedir.

Laçin Aladağlı, Allah'ın varlığına ve birliğine gönülden inanmaktadır:

Yaradan'ın birliğine inandım
Ondan başka yoktur benim umudum
Sen de yoktun ben de yoktum efendim
Bizleri yarattı bir dane dane (44/4)

Ezel gününde iman ettiğini ve iman yolundan dönmeyeceğini dile getirmektedir:

Ervah-ı ezelden iman etmişim
Beni gelmez yola sürsen de dönmem
Ta o zaman ben bu yola girmişim
Bana kâinatı versen de dönmem (68/1)

Bütün dertlerinin dermanını Allah'tan istemektedir:

Hükmeden de sen ferman da sende
On sekiz bin âlem her yan da sende
Derdi veren sensin derman da sende
Dertlerime çare yetir Allah'ım (73/4)

Şiirlerinde yer yer Allah'a yakarmaktadır:

Allah'ım aşkınla pişenlerden et
Kaynayıp her yana taşanlardan et
Hakkıyla ihlasa koşanlardan et
Boşa giden ibadeti neyleyim (83/4)

Kâinatın Hz. Muhammed'in aşkı ile yaratıldığını düşünmektedir:

Yaratılış boş mu vardır bir gaye
Gayretin kadardır sendeki paye
Bir yârin aşkına geldik dünyaya
Kuşatıp her yandan sarsan da dönmem (68/5)

Cehennem ateşinden Allah'a sığınmaktadır:

Başarmak kolay mı zoru
Candan akıtmazsan teri
Allah'ım sen bizi koru
Narın elinden elinden (19/5)

Birçok sırrın Kur'an'da gizlendiğini düşünmektedir:

Âşık Laçin gel unutma Sübhan'ı
Kibirlenip sen incitme bir canı
Takip etsen delil gelen Kur'an'ı
Onda saklanmıştır sır dane dane (44/6)
***

Şiar ettim Medine'de duranı
Odur yüreğimin zikri yâreni
Bize rehber göndermiştir Kur'an'ı
Onda olan gizli sırra bağlandım (71/2)

Tek şefaatçi olarak Hz. Muhammed'i görmektedir:

Seni beni yaratan var
Dini tenkit etme kardeş
Şefaatçi ulu Muhtar
Başkasına gitme kardeş (30/1)

Gülün kokusunu Hz. Muhammed'den aldığını düşünmektedir:

Ötüşü hoş olur zarı bülbülün
Kıymetini bilir konduğu dalın
Rengi hoş olmaz mı bahçede gülün
Resulden almıştır ter dane dane (44/2)

İsmail Aladağlı, Allah'tan affını istemektedir:

Tek umudum sensin zordayım Mevla'm
Mahcubum yüzüm yok ardayım Mevla'm
Ben aciz kulunum dardayım Mevla'm
Ya Mümin ya Selam bağışla beni (187/2)

"La mahbube illallah" diyerek Allah'tan başka "sevgili" olmadığını belirtmektedir:

Meyil etme beşere kalırsın yana yana
Menfaatler bitince hep dönerler düşmana
Ondan başka sevgili var ise göster bana
Görmedim tanımadım la mahbube illallah (461/4)

Hz. Muhammed'den şefaat beklemektedir:

Âlemleri yürütenin
Rahmetiyle bürütenin
Habibisin yaratanın
Şefaat ya Resulallah (33/4)

Gökyüzündeki kuşlarla Hz. Muhammed'e selam göndermektedir:

Havadaki kuşlar sesimi duyun
Benim feryadımı âleme yayın
Aşk ile kavrulan yanan var deyin
Habib-i Ekrem'e selam söyleyin (353/3)

Kendisini yalnızca "Müslüman" olarak tanımlamakta, Alevilik gibi yollara Sünnilik gibi mezheplere bağlı bulunmadığını belirtmektedir:

Ne Alevi ne Sünni'yim
İslam yolunda bir canım
Muhammed Ali eriyim
Hakk'a doğrudur imanım (53/1)

Kur'an'ı Müslümanların tek rehberi kabul etmektedir:

Aladağlı Hak yolunda
Tek rehber Kur'an elinde
Kel'me-i tevhit dilinde
Öyle ölenler kazanır (94/6)

Hz. Ali'ye bağlılığını dile getirmektedir:

Yolundan gitmeyen dinsiz
Onu sevmeyen imansız
Müslüman olur mu onsuz
Ali bizim velimizdir (96/4)

Ehlibeyti sevmeyenleri, onların yolundan gitmeyenleri "Müslüman" kabul etmemektedir:

Ehlibeyiti sevmeyen
Ne Müslüman ne hiçbir şey
Onun yolundan gitmeyen
Ne Müslüman ne hiçbir şey (109/1)

Nefsini öldürüp yok etmek istemektedir:

Allah'ım fırsat ver gayret ver bana
Nefsimin katili olmak isterim
Her zaman getirdi ah ü zar bana
Tevhit temreniyle delmek isterim (270/1)

Kurtuluşun tek çaresi olarak tevhidi görmektedir:

Karanlığın ak çırası la ilahe illallah
Aladağlı can şırası la ilahe illallah
Kurtuluşun tek çaresi la ilahe illallah
Gece gündüz zikreylesin zımanın ne işi var (481/6)

3.1.20. Popüler <Güncel> Konular

İsmail Aladağlı, şiirlerinde Türkiye-AB ilişkileri, Rahip Brunson Krizi, COVID-19 salgını gibi popüler <güncel> konulara da yer vermektedir. Avrupa Birliği ülkelerine, ABD'ye, haksızlıklar ve zulümler karşısında duyarsızlaşan dünyaya çeşitli eleştiriler getirmektedir.

İsmail Aladağlı'ya göre; Avrupa Birliği ülkeleri, Türkiye'yi kendileri için "tehdit" olarak görmektedir. Bu sebeple Türkiye'yi birliğe dâhil etmemektedir:

Elli dört yıl oldu ipe un seren
Avrupa içine alır mı bizi
Seni hayatına tehlike gören
Kendisine ortak bilir mi bizi (200/1)

2017 yılında Türkiye ile Amerika Birleşik Devletleri arasında yaşanan "Rahip Brunson Krizi" üzerine dönemin Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Donald Trump'a mizahi bir üslupla şöyle seslenmektedir:

Bizim papaz sizde sizinki bizde
Trampa edelim Trump Efendi
Bence makul bilmem ne olur sizde
Bu yola gidelim Trump Efendi (179/1)

2019 yılında, Çin'in Vuhan şehrinde ortaya çıkan, 2020 yılında bütün dünyayı etkisi altına alan "COVID-19" salgınına karşı Tanrı'dan yardım istemektedir:

Cihan düştü Korona'nın derdine
Talan saldı insanlığın yurduna
Kimin gücü yeter senin orduna
Emir sende ferman sende ya Şafi (182/2)

Aladağlı derde kaptırdık yaka
Rabb'imin hesabı haktır mutlaka
Hastalar kıvranır çoğaldı vaka
Reçete-yi Lokman sende ya Şafi (182/6)

Tanrı'dan yardım istemekle birlikte insanlığın bu musibeti hak ettiğini düşünmektedir:

Düşkünler garipler hiç duyulmadı
Şaşkınlar gafiller güç ayılmadı
Zina serbest oldu suç sayılmadı
Biz bu musibeti hak ettik beyler (391/4)

Korona'ya şöyle seslenmektedir:

Belki de hak ettik başa geleni
Günahsız yerlerde gezme Korona
Allah'ım kurtarsın masum olanı
Onların içine sızma Korona (138/1)

Salgın sebebiyle "sosyal mesafe" kuralı önem kazanmış, alınan tedbirler kapsamında eğlenceler, toplantılar iptal edilmiş, ibadethaneler kapatılmış, insanlar evlerine kapanmak zorunda kalmışlardır. Âşığımız salgın sonrası yaşanan gelişmelere değinmektedir:

Ana baba kardeş evlat
Birbirinden eder uzlet
Suçlu biz mi yoksa Kovit
Bayramımız zehir oldu
Düşünenler ibret aldı (107/5)
***
Herkes birbirinden kaçar yanarım
Korona ölümler saçar yanarım
Akıllar fikirler naçar yanarım
Cumamızı geri gönder Allah'ım
Bizi yakan narı söndür Allah'ım (242/2)
***
Salgın sardı dünyayı çaresiz ilim bilim
Aladağlı şaşkınım bağlandı elim kolum
Hapis olduk evlere çıkmaza girdi yolum
Başka bir şey olamaz Hak'tan gelen fermandır (463/6)
***
Cesaretler dibe vurdu ishal oldu yüzünden
Akıl fikir şaşkın gibi aptal oldu yüzünden
Mutluluklar etkinlikler iptal oldu yüzünden
Tarihe damganı vurdun büyük illet Korona (465/3)

3.2. Baba-Oğul Âşıkların Şiirlerinin Şekil Yönünden İncelenmesi

3.2.1. Nazım Birimi

Dizelerin belli bir düzen içerisinde bir araya getirilmesiyle oluşan, nazım şekillerinin belirlenmesinde ölçüt olarak kullanılan kalıplaşmış şekillere nazım birimi denilmektedir (Çobanoğlu, 2007: 18, İlaydın, 1958: 74).

Türk halk şiirinin nazım birimi dörtlüktür (Boratav, 2014: 29, Dilçin, 2019: 95). Dörtlük, "dört dizeden meydana gelen birim" demektir. Âşık edebiyatında "dörtlük" yerine "bent" ve "hane" terimleri de kullanılmaktadır (Albayrak, 2010: 151, Boratav, 2014: 29).

Laçin Aladağlı'nın bütün şiirleri dörtlüklerden oluşmaktadır. İsmail Aladağlı'nın şiirleri, geleneğe bağlı olarak dörtlüklerden oluşmakla birlikte repertuarında beşlik <muhammes>, altılık <müseddes> ve sekizliklerden <müsemmen> oluşan örnekler de bulunmaktadır.

Dörtlük:

Yüce Mevla'm hoş yaratmış
Bakarım yâr senin için
Yüreğimi ateşine
Yakarım yâr senin için
…
Ya sevgilim ya ol kardeş
Aladağlı çeker telaş
Gidiyorsun peşinden yaş
Dökerim yâr senin için (74)

Beşlik:

Sana yürümek yakışır
Yürü başım ayaklarım
Uyumak ömür kısaltır
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım
…
Aladağlı feda yurda
Pay olmasın kuşa kurda
Düşürme bizleri derde
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım (55)

Altılık:

Keşke bülbül olsaydım
Kağızman bağlarında
Muhabbete dalsaydım
Kağızman bağlarında
Mor sümbüllü çiçekler
Tütüye dağlarında
…
Aladağlı varsaydım
Sevdiğimi görseydim
Beraberce dursaydım
Kağızman bağlarında
Mor sümbüllü çiçekler
Tütüye dağlarında (5)

Sekizlik:

Yaradan yârim
Sana yalvarım
Bütün ederim
Sana kavuşmak
Gönül pazarım
Seni ararım
En güzel kârım
Sana kavuşmak
…
Aladağ kulum
Sendendir hâlim
Sanadır yolum
Vuslatım ölüm
Ayrılık zulüm
Açarım elim'
Bütün amelim
Sana kavuşmak (2)

3.2.2. Nazım Şekilleri

Şiirde nazım birimi, kafiye şeması, ölçü, hacim gibi dış yapı unsurlarının belli kurallara bağlı olarak meydana getirdiği yapıya "nazım şekli" denilmektedir (Çobanoğlu, 2007: 19, Dilçin, 2019: 95, Kaya, 2014a: 609). Özkul Çobanoğlu (2007: 20), âşık şiirinde şeklin formülasyonunu "nazım birimi + ölçü + kafiye şeması = şekil" olarak açıklamaktadır.

Birçok araştırmacı halk şiirinde "mani" ve "koşma" olmak üzere iki ana şekil olduğunu söylemektedir (Boratav, 2014: 29, Çobanoğlu, 2007: 19, Dilçin, 2019: 279, Günay, 2015: 54, İlaydın, 1958: 78). Destanlar dörtlük sayısının fazla olması (Dilçin, 2019: 315, Oğuz, 2019: 19), sicillemeler ise en az sekiz dizelik bentlerden oluşmaları ve buna bağlı olarak kafiye şemasının farklı özellik taşıması nedeniyle (Kaya, 2014a: 711-712, 2019: 14-15) şekil kabul edilmektedir. Mani, koşma, destan, sicilleme gibi sözlü edebiyat kaynaklı/heceli nazım şekillerinin kafiye şemaları ve hacimleriyle, divan, selis, semai, kalenderî, satranç, vezn-i âher gibi yazılı edebiyat kaynaklı/aruzlu nazım şekillerinin ise ölçü kalıplarıyla birbirinden ayrıldığı görülmektedir. Bütün bu bilgilerden hareketle âşık edebiyatı nazım şekillerini şöyle gösterebiliriz:

Âşık Edebiyatı Nazım Şekilleri

A. Sözlü Edebiyat Kaynaklı/Heceli Nazım Şekilleri

I. Mani

II. Koşma

III. Destan

IV. Sicilleme (Oğuz, 2019: 21)

B. Yazılı Edebiyat Kaynaklı/Aruzlu Nazım Şekilleri

I. Divan

II. Selis

III. Semai

IV. Kalenderî

V. Satranç

VI. Vezn-i Âher (Dilçin, 2019: 354-366)

Laçin Aladağlı'nın koşma, destan ve divan; İsmail Aladağlı'nın ise mani, koşma, destan, divan ve sicilleme şekillerini kullandığı görülmektedir.

3.2.2.1. Mani

Yedi heceli dizelerden ve tek dörtlükten oluşan, "aaxa, abab, xaxa" şeklinde kafiyelenen şiirlere "mani" denir (Albayrak, 2003: 572, Gözaydın, 2013: 3, Onay, 1996a: 72). Maniler, Türk halk şiirinin en eski nazım şekillerindendir (Köprülü, 2003: 293, 2004b: 188, Onay, 1996a: 72). Fuad Köprülü (2003: 294), Pertev Naili Boratav (2014: 191-192) ve Ata Terzibaşı (1961: 41-43) "mani" kelimesinin Arapça "ma'na" kökünden geldiğini belirtmektedir. Niyazi Eset (1944:7-8), Türkçe "man" kelimesine –î nispet ekinin eklenmesiyle türetildiğini iddia etmektedir. Sami Akalın (1972: XIII), "Türkmen şiiri, Türkmen şarkısı" anlamındaki "Türkmânî" kelimesinin kısaltılmış hâli olabileceğini yahut "bağırmak" anlamındaki "manglamak" mastarından türetilmiş olabileceğini söylemektedir. Ali Torun (1989: 25) ise, "yasak etme, durdurma, caydırma" anlamındaki Arapça men' kelimesinden geldiğini düşünmektedir.

Maniler genellikle tek dörtlükten oluştuğu için bu şiirlerde duygu ve düşünce yoğun bir şekilde işlenmektedir (Boratav, 2014: 196). Halk arasında "mani söylemek" yerine "mani yakmak", "mani düzmek, "mani atmak" gibi terimler de kullanılmaktadır (Dilçin, 2019: 279, Oktürk, 1998: 63). Mani söyleyenlere ise "manici", "mani yakıcı", "mani düzücü", "manidar", "manicibaşı" denilmektedir (Dilçin, 2019: 279, Dizdaroğlu, 1968: 230, Kaya,

2014b: 40). Ülkemizde mani söyleme geleneğinin kadınlar ve kızlar arasında daha yaygın olduğu bilinmektedir (Albayrak, 2010: 374, Sakaoğlu-Alptekin, 2011: 21, Sevük: 1942: 207).

Maniler ülkemizde ve muhtelif Türk toplulukları arasında farklı adlarla anılmaktadır. Mani karşılığı olarak; Azerbaycan Türkleri "bayatı", "mahnı", Başkurtlar "şiğir törö", Irak Türkleri "hoyrat", Kırım Türkleri "çıng", Özbekler "aşule", "koşuk", "törtlik", Kırgızlar "tört sap", Kazaklar "aytıspa", "gayım öleng", "ölen türü", Tatarlar "şiğir töri", Nogaylar "şın", Türkmenler "rubayı", Uygurlar "törtlik" , Yugoslavya Türkleri "martifal" terimlerini kullanmaktadır (Kaya, 2014b: 40).

Maniler üzerine pek çok çalışma yapılmıştır. Araştırmacılar manileri yapılarına, konularına ve söylendikleri yerlere göre göre tasnif etmektedir (Akalın, 1972: XX-XXI, Boratav, 2014: 196-198, Güleç, 2017: 80-85, Kaya, 2014b: 61-64, Oktürk, 1998: 24-140, Sakaoğlu-Alptekin, 2011: 22-23). Maniler yapılarına göre düz mani, cinaslı/kesik mani, doldurmalı kesik mani, ayaklı mani gibi adlar almaktadır (Dilçin, 2019: 284-287, Oktürk: 1998, 24-26).

Yedi heceli, dört dizeden oluşan, "aaxa" şeklinde kafiyelenen manilere "düz mani" denilmektedir (Albayrak, 2012: 17, Torun, 1989: 24). En yaygın mani şeklidir. "Tam mani" veya "asıl mani" olarak da bilinmektedir (Dizdaroğlu, 1968: 223, Kaya, 2014b: 67, Sakaoğlu-Alptekin, 2011: 22).

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri "düz mani" dörtlüklerinden oluşmaktadır:

Esmer yârim ceylanım
Mavi gözlü sultanım
Yıllardır göremedim
Derbeder perişanım

Dağların yeşil alı
Her yanı güzel dolu
Güzellerden bana ne
Sensin gönlümün gülü

Kader mi yazı mıdır
Bilemedim ki nedir
Aşkın kavurdu beni
Gel de bu narı söndür

Aladağlı dert yanar
Dertsizler beni kınar
Bu ne biçim sevdaydı
Gözlerim oldu pınar (10)

İlk dizesi yedi heceden eksik olan, dizeleri arasında cinas bulunan manilere "cinaslı/kesik mani" denilmektedir (Albayrak, 2010: 326, Gözaydın, 2013: 9, Kaya, 2014b: 67). Kesik manilerde ilk dize, ayağı oluşturan kelime veya kelime grubudur. Kafiye şeması "aaxa" şeklindedir. Bu tip maniler için Urfa ve Kerkük'te "hoyrat-horyat", Azerbaycan'da "bayatı" terimi kullanılmaktadır (Albayrak, 2010: 327, Elçin, 2011: 281, Kaya, 2014b: 68).

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüğü cinaslı dizelerden oluşmaktadır lakin kesik mani sınıfına girmemektedir:

Sular yara düşende
Yara yara düşende
Dünyam bir başka oldu
Gönlüm yâra düşende (6/4)

3.2.2.2. Koşma

Hece ölçüsünün en çok 8 ve 11'li kalıpları ile söylenen, 3-7 dörtlükten oluşan, "abab-cccb-dddb"[14] şeklinde kafiyelenen şiirlere "koşma" denir (Albayrak, 2002: 226-227, Boratav, 2014: 29, Karahan, 1991: 552). Kelime anlamı "nazım, nazmetmek" (Arat, 2007: XII-XIII) veya "güfteye beste zam ve terdif etmek" (Köprülü, 2012: 236, Onay, 1996a: 92) şeklinde açıklanmaktadır[15].

Pertev Naili Boratav (2014: 199), "Bugünkü bilgimize göre, Türk halk şiirinde destansı nazımdan düzenli şiir biçimlerine geçişin ilk ve en eski örneği koşma düzenidir" demektedir. Koşma, âşık edebiyatının en çok rağbet gören nazım şeklidir (Dilçin, 2019: 305, Dizdaroğlu, 1968: 231, İlaydın, 1958: 80). Diğer şekillerden kafiye şeması ve hacminin yanı sıra hususi ezgileri ile de ayrılmaktadır (Köprülü, 2003: 294). Ezgilerine göre, Acem koşması, Kerem, Kesik Kerem, Garip, Köroğlu, Gevherî, Sümmanî, Ankara koşması, Elpük koşması, Yelpük koşması, Bayındır koşması, Sivrihisar koşması, Cem koşması, Bülbül koşması, Topal koşma gibi isimler almaktadır (Albayrak, 2002: 227, Dilçin, 2019: 306, Dizdaroğlu, 1968: 235, Onay, 1996a: 92-93, Ozanoğlu, 1940: 27). Koşmaların son

[14] Koşmalarda ilk dörtlüğün kafiye şeması "xbxb" veya "aaab" şeklinde de olabilir.
[15] Salih Şahin (1983: 27), koşmanın Doğu Anadolu âşıkları arasında "dizme, yapma, oluşturma, düzenleme" anlamında kullanıldığını söylemektedir.

dörtlüğünde koşmayı söyleyen âşığın mahlası yer almaktadır (Albayrak, 2010: 351, Boratav, 2014: 29, Dilçin, 2019: 306).

Araştırmacılar koşmaları yapılarına, konularına ve ezgilerine göre tasnif etmektedir (Artun, 2019: 130-141, Dilçin, 2019: 307-314, Dizdaroğlu, 1968: 235-243, Durbilmez, 2016: 56, Onay, 1996a: 92-127, Sakaoğlu, 1999b: 103-113, 2000: 619-640). Koşmalar yapılarına göre; düz koşma, koşma-şarkı, ayaklı koşma, yedekli koşma, musammat koşma, zincirleme koşma, cinaslı koşma, dedim-dedi koşma, lebdeğmez koşma, tekrarlama koşma[16], uçlama koşma[17] gibi isimler almaktadır (Dilçin, 2019: 307-314, Dizdaroğlu, 1968: 235-243, Durbilmez, 2016: 59, Onay, 1996a: 92-127, Sakaoğlu, 2014: 127-128).

Genellikle "abab-cccb-dddb" şeklinde kafiyelenen, dörtlük ve dize aralarında ilave dizeler, beyitler ve bentler bulunmayan koşmalara "düz koşma" denilmektedir (Albayrak, 2010: 159, Şahin, 1983: 27). Düz koşmalar, bir başka ifadeyle, "klasik şemaya uygun düşen koşmalar"dır (Dizdaroğlu, 1968: 235). Düz koşmalara, Ahmet Talat Onay (1996a: 93) "adi koşma", Saim Sakaoğlu (2014: 109) ise "asıl koşma" adını vermektedir. En yaygın koşma şeklidir (Albayrak, 2010: 159, Dizdaroğlu, 1968: 236).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri düz koşma örneğidir:

Kem talihin kara bahtın elinden
Kanadım yaralı kolum yaralı
Aslı bozuk bir hoyratın dilinden
Ulusum yaralı elim yaralı

Hele bakın bu talihsiz bağbana
Derde düşmüş muhtaç olmuş dermana
Beslediğim fidan har olmuş bana
Filizim yaralı dalım yaralı

Ey'leşmez yaralar imkânsız derdim
Görülmesi çetin içimde kurdum
Nice mihnet ile bir bağ becerdim
Çiçeğim yaralı gülüm yaralı

Acılar yürekte nice ton gelir
Bitirir ömrümü belki son gelir
Söyledikçe içerimden kan gelir
Dehanım yaralı dilim yaralı

[16] Tekrarlama terimi, Doğan Kaya'ya (2014a: 766-777) aittir.
[17] Uçlama terimi, Ahmet Talat Onay'ın (1996a: 388) bildirdiğine göre Nevzat Ayas'a aittir.

Kader sillesini yiyenler gülmez
Daima eziktir bahtiyar olmaz
Kan ağlar dideler durmayı bilmez
Dü çeşmim ah çeker selim yaralı

Laçin dertlerini dile getirir
Söyledikçe kederini artırır
Bu üzüntü bir gün beni götürür
Ahvalim yaralı hâlim yaralı (50)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri düz koşma örneğidir:

Neler gördün neler hâlen görürsün
Bilinmeyen kara kutu İstanbul
Sende mekân kıldı sende eğlendi
Nice iyi nice kötü İstanbul

Bedelin çok ağır kanda candadır
Tarihin çok renkli özü bendedir
Peygamberin mihmandarı sendedir
Konaklarsın böyle zatı İstanbul

Aladağlı söyler sevgin candadır
Vatanımsın aşkın bende kandadır
Nice milletlerin gözü sendedir
Kuzey doğu güney batı İstanbul (217)

Dörtlüklerin son dizesi aynen tekrarlanan koşmalara "koşma-şarkı" denilmektedir (Albayrak, 2002: 227, Dilçin, 2019: 309, Onay, 1996a: 106). Koşma-şarkıların son dizeleri "kavuştak" veya "nakarat" olarak adlandırılmaktadır. Koşma-şarkılar tek ayaklı şiirlerdir. Kafiye şemaları "abab-cccb-dddb" şeklindedir.

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri koşma-şarkı örneğidir:

Beni bu dertlere salan
Ela gözlerin gözlerin
Varımı eyledi talan
Ela gözlerin gözlerin

Acep gözlerinde ne var
Gönlümü kıldı tarumar
Her bakışta canım' dağlar
Ela gözlerin gözlerin

Yüreğime saldı keder
Günümü eyledi heder
Göreni derbeder eder
Ela gözlerin gözlerin

Görenler durur selama
Düşerler acı eleme
Destan olmuştur dilime
Ela gözlerin gözlerin

Yolcular yolundan kalır
Senden bir ricam var n'olur
Nikabın' çek nazar alır
Ela gözlerin gözlerin

Âşık Laçin aldı dile
Soktun beni hâlden hâle
Eyledi kendine köle
Ela gözlerin gözlerin (24)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri koşma-şarkı örneğidir:

Her şeyden vazgeçiyorum
Sesini duyduğum zaman
Kanatlanıp uçuyorum
Sesini duyduğum zaman

Cana gelir duygularım
Kayıp olur kaygılarım
Felekler gibi dönerim
Sesini duyduğum zaman

Hiçbir şeyi görmez gözüm
O an doruktadır hazzım
Çarpar kalbim titrer dizim
Sesini duyduğum zaman

Kalpten kalbe yol olurum
Açılan bir gül olurum
Ban başka bir hâl olurum
Sesini duyduğum zaman

Birden fırlarım yerimden
Toparlanırım arımdan
Kurtulurum kederimden
Sesini duyduğum zaman

Sensin benim şirin canım
Damarda dolaşan kanım
Aladağlı dünya benim
Sesini duyduğum zaman (67)

İlk dörtlüğün ikinci ve dördüncü dizeleri ile diğer dörtlüklerin son dizelerinin altına, önceki dizelerle kafiyeli, ilave dizelerin veya dörtlüklerin getirilmesiyle oluşan koşmalara

"ayaklı koşma" denilmektedir (Albayrak, 2002: 227, Dilçin, 2019: 312, Dizdaroğlu, 1968: 240). Ayaklı koşmaların kafiye şemaları "ab(b)ab(b)-cccb(b)-dddb(b)" şeklindedir.

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri ayaklı koşma örneğidir:

Hakk'a doğru giden doğru yolumdan
Dönersem namerdim vursunlar beni
Üfürürsen volkan patlar külümden
Sönersem namerdim vursunlar beni
Bütün her yanımdan yarsınlar beni

Şehadet rahmettir korkmam ölümden
Allah'ın izniyle kaçmam zalimden
Vatan bayrak ezan düşmez dilimden
Dinersem namerdim vursunlar beni
Götürüp çarmığa gersinler beni

Ne olur şaşkınlar gerçeği bilse
Birazcık düşünüp doğruyu bulsa
Bize bizden başka dost çıkıp gelse
Kanarsam namerdim vursunlar beni
İşte doğrusu bu görsünler beni

Asla dediğimden düşmem ırağa
Düşersem hayatım döner çorağa
Bu sevda özümü çekmiş doruğa
İnersem namerdim vursunlar beni
Vurup yerden yere sarsınlar beni

Böyle yerleştirdim bilinçaltına
Emanet bakarım elin atına
Onun için eyer vurmam sırtına
Binersem namerdim vursunlar beni
Diyardan diyara sürsünler beni

Aladağlı aşkın fırkasındayım
Âşıkla maşukun yakasındayım
Sözüm teminattır arkasındayım
İnersem namerdim vursunlar beni
Yalancısın diye kırsınlar beni (190)

Dörtlüklerin ikinci dizeleri ile üçüncü dizeleri arasına, bir önceki dizelerle kafiyeli, ilave dizelerin veya mani dörtlüklerinin getirilmesiyle oluşan koşmalara "yedekli koşma" denilmektedir (Albayrak, 2002: 227, Dizdaroğlu, 1968: 236, Şahin, 1983: 29). Yedekli koşmaların kafiye şemaları "ab(bbxb)ab-cc(ccxc)cb-dd(ddxd)db" şeklindedir. Yedekli koşmalar, Doğu Anadolu'da ve Azerbaycan sahasında daha yaygındır (Dizdaroğlu, 1968: 236).

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri yedekli koşma örneğidir:

Kırdı kollarımı hasret rüzgârı
Bir o yana bir bu yana düşerim
Kardeş yana düşerim
Bacı yana düşerim
Yaktı beni bu acı
Yana yana düşerim
Eğer göremezsem ben nazlı yâri
Derbeder perişan ana düşerim

Hayalini yüreğimde gizlesem
Vuslat aşkı ile yanıp sızlasam
Yanıp yanıp sızlasam
Korda yanıp sızlasam
Ben yârimi unutmam
Gorda yanıp sızlasam
Gelmese sevdiğim yolun' gözlesem
Sabrım kalmaz ben o yana düşerim

Aladağlı duygularım ölmesin
Dilerim muratlar yarı kalmasın
N'olur yarı kalmasın
Aşkım yarı kalmasın
Aksın sevgi pınarı
Dünya yarı kalmasın
Gönül sultanıma zarar gelmesin
Yaş keser baş keser kana düşerim (269)

Dörtlüklerin son dizelerinde yer alan, ayağı oluşturan kelime veya kelime grubunun bir sonraki dörtlüğün ilk dizesinde tekrarlanmasıyla oluşturulan koşmalara "zincirleme koşma" denilmektedir (Albayrak, 2002: 227, Dizdaroğlu, 1968: 241, Karahan, 1991: 552). Zincirleme koşmalar, şiirin ezberlenmesini, akılda kalmasını kolaylaştırmaktadır (Dilçin, 2019: 314).

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri zincirleme koşma örneğidir. Şiirin ayağını oluşturan "sohbet", "icraat", "ticaret", "merhamet" ve "adalet" kelimeleri, bir sonraki dörtlüğün ilk dizesinde tekrar edilmiştir:

Söz ustası derler bize
*Muhabbet*i öz yapalım
Benim sözüm hepimize
Bu *sohbet*i öz yapalım

Sohbet ile hemdem olup
Nefsimize galip gelip
Gaye doğruları bulup
*İcraat*ı öz yapalım

*İcraat*a girer isek
Hedefimiz' görür isek
Bir kârhane kurar isek
*Ticaret*i öz yapalım

*Ticaret*i kursak şehre
Güler yüz olmalı çehre
Maruz kalmayalım kahra
*Merhamet*i öz yapalım

*Merhamet*i bol eylesek
İlke edip yol eylesek
Paylaşarak bal eylesek
*Adalet*i öz yapalım

*Adalet*li hoş danıştık
Aladağlı ey'ce piştik
Hakk'ı bilip Hak konuştuk
*Şecaat*i öz yapalım (52)

B,f,m,p,v dudak ünsüzlerini kullanmadan söylenen koşmalara "lebdeğmez koşma" denilmektedir (Güvenç, 2014: 37). Lebdeğmez koşmalarda dudaklar birbirine değmez. Bu sebeple bu koşmalar "dudakdeğmez" olarak anılmaktadır.

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri lebdeğmez koşma örneğidir. Şiirde "b, f, m, p, v" sesleri kullanılmamıştır:

Yanlış etsen işlerini
Düşer yanarsın yanarsın
Akıtırsın yaşlarını
Taşar yanarsın yanarsın

Kötü söz gelse diline
İllet çıkarır yoluna
Dikkat eyle her hâline
Şaşar yanarsın yanarsın

Herkeste istekler çoktur
Hak dilerse olacaktır
Dikkat eyle sınır haktır
Aşar yanarsın yanarsın

Zerre hisse alır isen
Gönlü yanık kalır isen
Aşka düçar olur isen
Coşar yanarsın yanarsın

Gidersen şeytan izine
Sızı katarsın sızına
Uyarsan onun sözüne
Şişer yanarsın yanarsın

Gelen giden her şey yalan
Sen de olacaksın talan
Aladağlı kötü yazsan
Eşar yanarsın yanarsın (72)

Bütün dizeleri aynı kelime veya kelime grubuyla başlayan koşmalara "tekrarlama koşma" denilmektedir (Kaya, 2014a: 776). Dize başında tekrarlanan kelimelerle şiirde belli bir ahenk sağlanmaktadır.

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri tekrarlama koşma örneğidir. Şiirin ilk dizesinde yer alan "şiir yazdım" ifadesinin, her dizenin başında aynen tekrar edildiği görülmektedir:

Şiir yazdım üstatlara nazire
Şiir yazdım gönüllere hoş olsun
Şiir yazdım hemen kondum hazıra
Şiir yazdım yârenlere eş olsun

Şiir yazdım Kazanoğlu söz bilen
Şiir yazdım Mehmet Atar öz bilen
Şiir yazdım aşka çıra köz bilen
Şiir yazdım duygular ataş olsun

Şiir yazdım namerdine merdine
Şiir yazdım koç yiğitler yurduna
Şiir yazdım el âlemin derdine
Şiir yazdım dideleri yaş olsun

Şiir yazdım muhabbeti baş ettim
Şiir yazdım dinleyeni keş ettim
Şiir yazdım gönülleri hoş ettim
Şiir yazdım ekmek olsun aş olsun

Şiir yazdım her yana sevgi ektim
Şiir yazdım kini nefreti yıktım
Şiir yazdım karanlığa sur çektim
Şiir yazdım âleme güneş olsun

Şiir yazdım Aladağlı nidalı
Şiir yazdım bu sanatı güdeli
Şiir yazdım el âleme faydalı
Şiir yazdım türkücüye iş olsun (360)

3.2.2.3. Destan

Destan, Farsça bir kelimedir, aslı "dâstân"dır. Hikâye, masal, sergüzeşt, kıssa, vak'a, tarih, roman gibi anlamlarda kullanılmaktadır (Yetiş, 1994: 202). Âşık edebiyatında "destan" terimiyle âşıklar tarafından söylenen, çok defa bir hadiseyi hikâye eden uzun soluklu şiirler kastedilmektedir (Bölükbaşı, 2015: 98).

Destanlar; genellikle hece ölçüsünün 8 ve 11'li kalıplarıyla söylenen, en az 8 dörtlükten oluşan, "abab-cccb-dddb" şeklinde kafiyelenen hacimli şiirlerdir (Karahan, 1991: 552, Onay, 1996a: 135, Şenel, 1994a: 209). Âşık edebiyatında 100 dörtlüğü geçen destan örnekleri bulunmaktadır (Başgöz, 2014: 275, Çobanoğlu, 2000: 3, Dilçin, 2019: 315). Araştırmacılar, destanları yapılarına, konularına ve ezgilerine göre tasnif etmektedir (Boratav, 2016: 168-178, Çobanoğlu, 2000: 18-24, 56-89, Dizdaroğlu, 1968: 250-252, Koz, 1985: 92-104, Yakıcı, 1993: 19-22).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri destan örneğidir:

Yetmiş üç yılında eskin senede
Kırdı köylülerin belini saman
İş kalmadı öküz inek danada
Taladı milletin malını saman

Samanı olanlar çalıyor kaval
Ey tembel çalış da ayağın' denk al
Kocakarıların sırtında çuval
Gevene gönderdi gelini saman

Öküzünü bonduruğa çekmezsen
Çalışıp da yüzünden ter dökmezsen
Boz arpayı kara herge ekmezsen
Sattırır odadan halını saman

Bizim sofu gelmiş tam ortaçağa
Boş avare gezer sol ile sağa
Her kim tarlasını verse ortağa
Değmeyin şaşırsın yolunu saman

Ne kadar yüksekten kurmuş havale
Böyle şeyler hiç gelmezdi hayale
Mereklerden çıktı girdi çuvala
Çekti terazinin milini saman

Sükût etti diktatörü zorbayı
Bu sene çoğuna vurdu darbeyi
Mustafa Göresim aldı torbayı
Açtırdı ellere elini saman

Muhabbet eyledim Hakk'ı sevene
İyi kötü belli oldu bu sene
Camuşlu'da tos sarıldı gevene
Attı parçaladı kolunu saman

Benim sözlerimden ibret almazsan
Bu eskin seneyi tarih kılmazsan
Âşık Laçin sen de tedbir almazsan
Lal eder sazında telini saman (87)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri destan örneğidir:

Altın kıymetini sarrafı bilir
Zer var Kağızman'da gelin de görün
Görenler mutlaka bir şeyler bulur
Kâr var Kağızman'da gelin de görün

Bağı bostanı var hoştur havası
Aburgozu hele uzun elması
Leziz meyveleri dertler devası
Bar var Kağızman'da gelin de görün

Yiğitleri nam salmıştır her yana
Şairleri nakış etmiş destana
İnsanları sevecendir her cana
Yer var Kağızman'da gelin de görün

Hiç kararsız kalma düşünme derin
Görülmeye değer olsun haberin
Eğer istiyorsan aradıkların
Pür var Kağızman'da gelin de görün

Recep Hıfzı Âşık Laçin Sezaî
Cemal Hoca âşıklığın özeği
Nice şairleri kültür bezeği
Sır var Kağızman'da gelin de görün

Aklıma gelmişken o ulu sultan
Tarihte yeri var dillere destan
Eski Narinkale Hacı Kağızman
Pir var Kağızman'da gelin de görün

Yaşayanlar kıymetini ey' bilir
Hürmet eder ülfetini ey' bilir
Ismarlayan lezzetini ey' bilir
Nar var Kağızman'da gelin de görün

Sevgiliye ikram güldür sözleri
Gönülden gönüle yoldur sözleri
Nice var ozanı baldır sözleri
Şir var Kağızman'da gelin de görün

Çek ki rahatlarsın nargilesi var
Latife muhabbet nur gülesi var
Üç katar dönesi nar gelesi var
Bar var Kağızman'da gelin de görün

Camuşlu Oluklu köyüm var benim
Bunları metheden huyum var benim
Cömert sofrasında çayım var benim
Nur var Kağızman'da gelin de görün

Aladağlı bu el bana aşiyan
Gönüller çok sıcak olmaz üşüyen
Kültür bayrağını elde taşıyan
Er var Kağızman'da gelin de görün (370)

3.2.2.4. Divan

Hece ölçüsünün 15'li kalıbıyla[18] veya aruz ölçüsünün fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün kalıbıyla söylenen, genellikle 3-7 dörtlükten oluşan, "aaxa-bbba-ccca"[19] şeklinde kafiyelenen şiirlere "divan" veya "divanî" denir (Dilçin, 2019: 354, Onay, 1996a: 181, Şenel, 1994b: 376).

Âşık fasıllarında meclis bir divan ile açılmaktadır (Boratav, 2015: 65, Günay, 2015: 55, Yakıcı, 2009: 199). Divanlar genellikle konuşurcasına bir eda ile (resitatif) icra edilmektedir (Şenel, 1994b: 377). Ezgilerine göre Kars Divanîsi, Mereke Divanîsi, Osmanlı Divanîsi, Yerli Divanîsi, Çıldır Divanîsi, Kağızman Divanîsi, Türkmen Divanîsi, Bektaşi Divanîsi, Terekeme Divanîsi, Erzurum Divanîsi, Borçalı Divanîsi, Gazeli Divanîsi, Semai

[18] Âşık edebiyatında 14 ve 16 heceli divan örnekleri de vardır (Kaya, 2014a: 266).
[19] Divanın ilk dörtlüğünün kafiye şeması "aaaa" veya "abab" şeklinde de olabilir.

Divanîsi, Müstezat Divanîsi, Şahnazı Divanîsi, Esme Sultan Divanîsi gibi isimler almaktadır (Kırzıoğlu, 1964: 200-203, Taşlıova, 1976: 136-142). Divanlar yapılarına göre ayaklı divan, zincirleme divan, cinaslı divan, lebdeğmez divan şeklinde adlandırılmaktadır (Balkaya, 2011: 59-63).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri divan örneğidir:

Bu dünya çark-ı fanidir zoruna güven etme
Vaktinde gülün açmazsa zarına güven etme
Bu çağ kabul etmez olmuş edep usul erkânı
Al üzerinden perdeni arına güven etme

Güvenip de sır söyleme her yâren yoldaşına
Zaman gelir bela olur sırrın senin başına
Hata yapsan koz kullanır koyar onu karşına
İnsanoğlu çiğ süt emmiş toruna güven etme

Nasihatim alanadır umarım ki alırsın
Nazar etsen olanlara kıymetini bilirsin
Dost görünür düşman çıkar sonra şaşar kalırsın
Maskeliler kol geziyor erine güven etme

Kötü fikirli olanlar şirin hâle bürünür
Şeytanlığın sonu hüsran mutlak bir gün sürünür
Haksız kazanç fayda etmez ancak öyle görünür
Temelinde haram varsa kârına güven etme

Sahte yaşayan insanlar asla doğruyu gütmez
Mayası bozuk olana nasihatin kâr etmez
Bütün güçler senin olsa kadere gücün yetmez
Neyin varsa boşa çıkar varına güven etme

Âşık Laçin kibirlenip bel bağlama varlığa
Bir gün varlık elden gider düş olursun darlığa
Bir bakarsın yön tutmuşsun gidersin mezarlığa
Gün bu gün saat bu saat yarına güven etme (111)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri divan örneğidir:

Olma cahil ile yoldaş meziyetin kirlenir
Anlamaz senin dilinden nasihatin kirlenir
Tahrip eder âlemini düzeltmesi zor olur
Rezil olursun âleme cemiyetin kirlenir

Kur metaın' pazar eyle kâinata cevherin'
Ehli ile hasbihâl ol asla olmaz zararın
Sarraftan başka kimseye teslim etme hünerin'
Yazık olur eserine maharetin kirlenir

Dost kişiler hep böyledir acı olur sohbeti
İdrak etmez bunu cahil ziyan olur kıymeti
Kalbi kara insanların eksik olur rahmeti
Zalimlerden uzak dolaş merhametin kirlenir

Aladağlı laf anlamaz insana ne demeli
Münafığın dü cihanda kara olur cemali
Er kişiden zarar gelmez mertlik onun temeli
Namert ile mahtap olma mürüvvetin kirlenir (486)

Dörtlüklerin son dizesinin altına, önceki dizelerle kafiyeli, ilave dizelerin getirilmesiyle oluşturulan divanlara "ayaklı divan" denilmektedir (Dilçin, 2019: 355). Kafiye şemaları "aaxa(a)-bbba(a)-ccca(a)" şeklindedir.

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri ayaklı divan örneğidir:

Sevgi muhabbetle beni doldur yüce Yaradan
Aşkın ile hülyalara daldır yüce Yaradan
Şefkatinden mahrum etme Mevla'm aciz kulunu
Affın ile müjde eyle güldür yüce Yaradan
Ellerimi açtım sana yalvarırım her zaman
Muhammed'in hürmetine etme beni perişan

La ilahe illallahı zikir eder zımanım
Ancak sana yönelirim senden olur amanım
Senden başka yoktur benim el atacak bir canım
Düştüm günah batağına kaldır yüce Yaradan
Ellerimi açtım sana yalvarırım her zaman
Muhammed'in hürmetine etme beni perişan

Şaşkın gönüllere düşen buz ile kar sendendir
Aladağlı şüphem yoktur yok ile var sendendir
Her şey senin elindedir hayır ve şer sendendir
İçimdeki kini kibri öldür yüce Yaradan
Ellerimi açtım sana yalvarırım her zaman
Muhammed'in hürmetine etme beni perişan (473)

B, f, m, p, v dudak ünsüzlerini kullanmadan söylenen divanlara "lebdeğmez divan" denilmektedir (Balkaya, 2011: 59). Lebdeğmez divanlarda dudaklar birbirine değmez. Bu sebeple bu divanlar "dudakdeğmez" olarak anılmaktadır. Kafiye şemaları "aaxa-bbba-ccca" şeklindedir.

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri lebdeğmez divan örneğidir:

Aşk ateşi yakar yıkar canı canan zar çeker
Seyirciye kolay gelir oda yanan zar çeker
Âşığın isteği yârdır ne anlasın acizler
Ancak derdi çeken anlar yorgun dinen zar çeker

Yükseklerde kanat açar döner durur şahinler
Kâinatın sırrı çetin aciz kalır kâhinler
Herkes nazar etsin dursun şaşkınlaşır zihinler
Aşkın kalesi çetindir çıkan inen zar çeker

Hayatın hicranla geçer şaşırırsın gidersin
Ayrılığın acısını sindirdikçe nidersin
Aşkı şıra zehirdendir hoş görünür tadarsın
Tatlı değil yakıcıdır içen kanan zar çeker

Nasıl illettir kişide hâlini soran anlar
Hoşgörüye layık kılar yanında duran anlar
Her yanında nar-ı niran içine giren anlar
Derdi lider ilan olur yanan sönen zar çeker

Hicran yok eder soldurur yeşili allarını
Dideleri coşa gelir akıtır sellerini
Aladağlı destan eyle âşığın hâllerini
Aşkı naçar yaşayanı gören duyan zar çeker (483)

3.2.2.5. Sicilleme/Şeki

Azerbaycan sahasında yaygın olarak görülen bu şiir biçimi Türkiye'de özellikle Karslı âşıklar arasında kullanılmaktadır. "Sicillemeler; 5-16 hece ile aynı kafiye ile en az 8 dizeden oluşan bent yahut bentlerle söylenen; nasihat, millîlik, mistik ve belli bir inanç konularında söylenmesi gerekenlerin sayılıp döküldüğü şiirlerdir" (Kaya, 2019: 11).

Araştırmacılar, sicilleme şeklinin ilk örneklerini Azerbaycan'ın Şeki (Nuha) şehrinde yaşayan âşıkların verdiğini, bu sebeple bu şiirlere "şeki" denildiğini belirtmektedir (Makas, 2000: 256, Şahin, 1983: 35). Fahrettin Kırzıoğlu (1962: 656), bu şekle Kars yerlilerinin "şeki", Çıldır Terekemelerinin ise "sicilleme" adını verdiğini ifade etmektedir.

Zeynelabidin Makas (2000: 257), zor bir şiir biçimi olması sebebiyle sicilleme örneklerinin az olduğunu bildirmektedir. Doğan Kaya (2014a: 711), sicillemeleri yapılarına göre "tek bent olan sicillemeler" ve "bentlerden olan sicillemeler" şeklinde tasnif etmektedir.

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri sicilleme örneğidir. Şiir sekiz dizeli üç bentten oluşmaktadır. Hece ölçüsünün beşli kalıbıyla söylenmiştir. Duraksızdır. Kafiye şeması "aaabaaab-cccccccb-ddddddddb" şeklindedir:

Yaradan yârim
Sana yalvarım
Bütün ederim
Sana kavuşmak
Gönül pazarım
Seni ararım
En güzel kârım
Sana kavuşmak

Ağlıyor gözüm
Bozuldu hazzım
Hikmetin lazım
Sendedir çözüm
İçimde sızım
Gayretim arzum
Senden niyazım
Sana kavuşmak

Aladağ kulum
Sendendir hâlim
Sanadır yolum
Vuslatım ölüm
Ayrılık zulüm
Açarım elim'
Bütün amelim
Sana kavuşmak (2)

3.2.3. Ölçü/Vezin

Arapça bir kelime olan "vezin", sözlüklerde "bir şeyi ölçmek, tartmak, ölçü, tartı, ölçek" olarak açıklanmaktadır. Bir edebiyat terimi olarak, "hecelerin ya da uzun ve kısa hecelerin belirli miktarlarda tekrarına dayanan, müzikal ve fonetik ahengi sağlayan kalıplar dizisi" şeklinde tanımlanmaktadır (Durmuş, 2013: 77). Türk halk edebiyatında ölçü/vezin yerine seyrek de olsa "tartı" terimi de kullanılmaktadır (Dizdaroğlu, 1968: 198, Kaya, 2014a: 649).

Türk edebiyatında hece ve aruz olmak üzere iki temel ölçü sistemi görülmektedir (İlaydın, 1958: 28). Aruz ölçüsünde hecelerin uzun-kısa, kapalı-açık olmaları esas alınırken (Çetin, 1991: 424), hece ölçüsü dizelerdeki hece sayısının belli bir düzen içerisinde eşitliğine dayanmaktadır (Albayrak, 1998: 148, Artun, 2008: 216, Durmuş, 2013: 78).

Türk halk şiirinin temel ölçüsü, hece ölçüsüdür (Dizdaroğlu, 1968: 199). Araştırmacılar hece ölçüsünün Türk dilinin yapısına en uygun ölçü olduğunu dile getirmektedir (Albayrak, 1998: 150, 2010: 265, Artun, 2019: 125, Dizdaroğlu, 1968: 199,

Durmuş, 2013: 78, İlaydın, 1958: 29-30, Köprülü, 1999: 126, 2003: 103). Hece ölçüsünü millî bir vezin olarak değerlendiren Fuad Köprülü (1999: 126, 2003: 103), bu ölçünün İslamiyet'ten çok önce teşekkül ettiğini belirtmektedir.

Hece ölçüsünde "hece sayısı" ve "durak" olmak üzere iki temel özellik görülmektedir (Albayrak, 1998: 150, 2010: 265, Dilçin, 2019: 40). Dizenin belli bölümlere ayrılmasına "durgulama", bu bölüm yerlerine de "durak" denilmektedir (Artun, 2008: 215, Dilçin, 2019: 40, İlaydın: 1958: 30). Durak yerine "durgu" ve "ölçüm" terimleri de kullanılmaktadır (Kaya, 2014a: 296, Onay, 1996b: 13). Hece ölçüsündeki "durak", aruz ölçüsündeki "takti"ye benzetilmektedir. Taktide kelimelerin ortadan bölünmesi mazur görülürken, durakta kelimelerin ortadan bölünmesi bir kusur kabul edilmektedir (Onay, 1996b: 13, Rayman, 1996: 27, Sevük: 1942: 203).

Aynı şiirde birden çok durak kullanma hususunda araştırmacıların farklı görüşleri bulunmaktadır. Ahmet Talat Onay (1996b: 18), "Millî vezinle yazılmış bir şiirin tam manasıyla mevzun sayılabilmesi için her mısraının aded-i hecesi diğerleriyle müsavi ve taktilerinin mütevazin olması şarttır" demektedir. Farklı görüşler de bulunmaktadır; bazı araştırmacılar, aynı kalıp içinde birden çok durak kullanmanın tekdüzeliği ortadan kaldırdığını ve ritmi zenginleştirdiğini düşünmektedir (Albayrak, 1998: 150, Dilçin, 2019: 40, Dizdaroğlu, 1968: 200, İlaydın, 1958: 34, Sevük 1942: 203).

Dizelerdeki hece sayısı, o dizenin kalıbını göstermektedir (Albayrak, 1998: 150, İlaydın, 1958: 30). Örneğin, her dizesi yedi heceden oluşan bir şiirin kalıbı, "7'li" olarak ele alınmaktadır. Âşık şiirinde hece ölçüsünün 7, 8, 11 ve 15'li kalıpları daha çok kullanılmıştır (Albayrak, 2010: 265, Dizdaroğlu, 1968: 200, İlaydın: 1958: 32).

Laçin Aladağlı, şiirlerinde hece ölçüsünün 8, 11, 15 ve 16'lı kalıplarını kullanmıştır. 11 heceli şiirlerinde "6+5" ve "4+4+3" duraklarını bir arada kullanmıştır. 15 heceli şiirleri "8+7", 16 heceli şiirleri ise "8+8" duraklıdır. Laçin Aladağlı'nın şiirlerinde kullandığı hece kalıplarını şöyle gösterebiliriz:

8'li hece ölçüsü:

Vefasız yâr gözyaşımı
Çay ettin utanmadın mı
Bülbüle çalı kuşunu
Tay ettin utanmadın mı
…

Âşık Laçin dertli sine
Garazın ne idi bana
Zulmetmeyi sevdiğine
Huy ettin utanmadın mı (8)

11'li hece ölçüsü:

Yaradan'a kulum habibe ümmet
El-Melik'e El-Cebbar'a bağlandım
Âlemlere rahmet gelmiştir Ahmet
Muhammed Mustafa nura bağlandım
…
Müminler içindir Hakk'ın cinanı
Âşık Laçin Hak'tan ister amanı
Her şeye kadirdir keremler kânı
Ölmez itmez sadık yâre bağlandım (71)

15'li hece ölçüsü:

Yaradan'ın habibisin yüce sultan el aman
Şefaat senden olacak canım kurban el aman
Dembedem saat be saat nefse köle olmuşuz
Himmet eyle ümmetine derde derman el aman
…
Laçin pervane olmuştur habibullah aşkına
Allah'ım affeyle bizi döndük yolu şaşkına
Nazar kıl mümin kalbine yardım eyle düşküne
Sende imkân sende emir sende ferman el aman (113)

16'lı hece ölçüsü:

Ey gönül vazgeç hevandan gaflettesin uyanmadın
Benle davan nedir söyle ne dediysem inanmadın
Meskenin bir köşededir kimse göremez yüzünü
Sana öğüt kâr eylemez el içinde kınanmadın
…
Âşık Laçin feda eder dosta sarf eder varını
Her türlü renge boyandın bilmedim senin sırrını
Hep kendi dediğin' yaptın yenebilmedim zorunu
Beni zarara düşürdün acıyıp bir dem yanmadın (115)

İsmail Aladağlı, şiirlerinde hece ölçüsünün 5, 7, 8, 11, 14 ve 15'li kalıplarını kullanmıştır. Şiirleri kalıp yönünden oldukça zengindir. 8, 11 ve 15'li kalıpları daha yaygın kullandığını görülmektedir. 11 heceli şiirlerinde "6+5" ve "4+4+3" duraklarını bir arada kullanmıştır. 14 heceli şiirleri "7+7", 15 heceli şiirleri "8+7" duraklıdır. İsmail Aladağlı'nın şiirlerinde kullandığı hece kalıplarını şöyle gösterebiliriz:

5'li hece ölçüsü:

Şirin sözlü yâr
Eda nazlı yâr
Ela gözlü yâr
Yandırma beni
…
Aladağlı'yım
Bağrı dağlıyım
Her gün ağlayım
Yandırma beni (1)

7'li hece ölçüsü:

Hiçbir şeyi düşünmem
Sen yanımda olunca
Mutsuzluğu yaşamam
Sen yanımda olunca
…
Gönlüm sevgi doluyor
Aladağlı beliyor
Hayat başka oluyor
Sen yanımda olunca (4)

8'li hece ölçüsü:

Dünya bağında bağbanım
Çınarım devrildi oğul
Esti ecelin rüzgârı
Kül oldu savruldu oğul
…
Aladağlı aldı dile
Ne tez düştün gelmez yola
Sevenlerin bu acıyla
Büküldü kıvrıldı oğul (48)

11'li hece ölçüsü:

Üç günlük dünyada yaşar gideriz
Üç aşağı beş yukarı sonunda
Zamanı gelince aşar gideriz
Üç aşağı beş yukarı sonunda
…
Aladağlı zaman gelir göçersin
Hısımından akrabandan geçersin
Ecel şerbetini mutlak içersin
Üç aşağı beş yukarı sonunda (126)

14'lü hece ölçüsü:

Sana ayandır Rabb'im hâllerimiz yamandır
Cürmümüz yaktı bizi dilimizde amandır
Çaresiz derde düştük kastı kavurdu bizi
Ne görünür ne tüter bu nasıl bir dumandır
…
Salgın sardı dünyayı çaresiz ilim bilim
Aladağlı şaşkınım bağlandı elim kolum
Hapis olduk evlere çıkmaza girdi yolum
Başka bir şey olamaz Hak'tan gelen fermandır (463)

15'li hece ölçüsü:

Ela gözlü nazlı dilber ne olur kaçma benden
Döndür yüzünü göreyim tek dileğim bu senden
Bu dünyanın kanunudur seven sevilen olur
Gel de itiraf edeyim seni sevmişim candan
…
Aladağlı cazibene kandım yok diyemedim
Düştüm bu sevda yoluna geriye cayamadım
Şikâyet ettim hâkime suçunu sayamadım
Mahkûm etti beni aşkın davacıyım ben ondan (474)

3.2.4. Kafiye

Kafiye, dizelerin başında, ortasında veya sonunda bulunan, dizeler arasında ahengi sağlayan, farklı görevdeki ek, kelime veya kelime gruplarıyla kurulan ses benzerlikleridir (Bekki, 2008: 59, Kaya, 2014a: 429, Rayman, 1996: 28). Kafiye yerine Türkçe "uyak" kelimesi de kullanılmaktadır (Pala-Öztürk-Durmuş, 2001: 150).

Reşit Rahmeti Arat (2007: 19), eski Türk şiirinde kafiyenin dizelerin başında yer aldığını belirtmektedir[20]. Fuad Köprülü (1999: 129) ise eski Türk şiirinde kafiyenin kesin kaidelere bağlı olmadığını ve genellikle tek ses benzerliği üzerine kurulduğunu bildirmektedir.

Türk halk şiirinde kulak için kafiye anlayışı esas alınmaktadır (Albayrak, 2010: 55, Yetiş, 2016: 129). Kulak için kafiye, âşıklar açısından "ses benzerliği"ne dayalı olarak kurulan kafiye yapısıdır. Kafiye, nazım şekillerinin belirlenmesinde, sözlü kültür ürünlerinin ezberlenmesinde ve uzun süre bellekte tutulmasında önemli rol oynamaktadır (Bekki, 2008: 56).

[20] Türk halk şiirinde dize başı kafiyeler için bkz. Kaya D. (1998). Türk halk şiirinde mısra başı kafiyeler. *Erciyes*, 250:100-105.

Doğan Kaya (2014a: 429), âşık şiirindeki kafiyeleri "ilk üç dizede oluşturulan kafiye" ve "dörtlük sonlarında oluşturulan kafiye" olmak üzere iki grupta ele almaktadır. İlk üç dizede oluşturulan kafiyeler için "kafiye" veya "uyak", dörtlük sonlarında oluşturulan kafiyeler için "ayak" terimini kullanmaktadır.

Âşık şiirinde kafiyeler yapılarına göre "çeyrek kafiye", "yarım kafiye", "tam kafiye", "zengin kafiye" ve "cinaslı kafiye" olmak üzere beşe ayrılmaktadır (Kaya, 2014a: 429-432).

3.2.4.1. Çeyrek/Sözde Kafiye

Çıkakları birbirine yakın olan "ç-ş", "m-n", "k-g", "ğ-y", "s-z" gibi seslerle kurulan kafiyedir (Kaya, 2014a: 429). Bu kafiye çeşidinde esas olan seslerin aynılığı değil benzerliğidir.

Laçin Aladağlı'nın l-n, h-k, ğ-y, ç-ş sesleriyle çeyrek kafiye kurduğu görülmektedir:

Hıfzı Sezayî birli**k**te
Cemal Hoca daha ye**k**te
Ataman ismi tari**h**te
Kale yeşil Kağızman'ın (21/3)
***
Odur kametimi e**ğ**en
O bir atlı ben bir ya**y**an
Ok gibi sineme de**ğ**en
Hilal kaşların kaşların (22/2)
***
Beyaz kollar kula**ç** gibi
Dert doğradı tala**ş** gibi
Akşam batan güne**ş** gibi
Aştı gitti Fatma gelin (23/4)
***
Dağlar gibi başı dumanda ka**l**dım
Sonum rahatlığa çıkacak sa**n**dım
Bir hayırsız bağın bağbanı o**l**dum
Ellere yerinmem neye yaradı (46/4)

İsmail Aladağlı'nın l-n, ğ-y, ç-ş sesleriyle çeyrek kafiye kurduğu görülmektedir:

Kir çekmeyiz alı**n**lara
Hoyrat olmayız gü**l**lere
Sevgi ile gönü**l**lere
Yollar vardır içimizde (30/2)
***

Aladağlı bana kı**y**ma
Otuz bini hiçe sa**y**ma
Sadece sazıma de**ğ**me
Başlık parası parası (38/6)
***
Her gün kan ağlıyor i**ç**im
Yiğidim gitmiş gideli
Gözümde durmuyor ya**ş**ım
Yiğidim gitmiş gideli (40/1)
***
Töreyi bilmez ası**l**sız
Hiçbir işi yok kusu**r**suz
Zamansız yersiz usu**l**süz
Öttüm zararını çektim (64/3)

3.2.4.2. Yarım Kafiye

Tek ses benzerliğine dayanan kafiyedir (Bekki, 2008: 59, Durbilmez, 2020: 149, Kaya, 2014a: 430). Kaynaklarda "ses benzerliği" ifadesi kullanılmakla birlikte, bu benzerliği, "aynılık" mı yoksa "yakınlık" mı olduğu hususunda net bir bakış oluşmuş değildir. Bununla birlikte, ses "aynılığını ve-veya benzerliğini" karşılamak üzere genel olarak "ses benzerliği" ifadesinin kullanıldığını görmekteyiz.

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde yarım kafiye kullandığı görülmektedir:

Çeke çeke bu dert bi**t**mez
Kuvvet yetmez gücüm ça**t**maz
Güller solmuş bülbül ö**t**mez
Bağlar yaralı yaralı (6/2)
***
Ötüşü hoş olur zarı bülbü**l**ün
Kıymetini bilir konduğu da**l**ın
Rengi hoş olmaz mı bahçede gü**l**ün
Resulden almıştır ter dane dane (44/2)
***
Asla düzelmedi Laçin'in çar**k**ı
Durmadan akıyor gözünün ar**k**ı
Nereye saplanmış feleğin o**k**u
Kimin ciğerini delmiş soran yok (60/6)
***
Hele kulak verin benim se**s**ime
Burda ölsem kimler gelir ya**s**ıma
Bu yüzdendir ana yurdum Kar**s**'ıma
Bu dağları yara yara giderim (82/2)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde yarım kafiye kullandığı görülmektedir:

Her an başa bela ge**l**ir
Muradın yarıda ka**l**ır
Güzellikler kayıp o**l**ur
Sevgi saygı olmayınca (20/3)
***
Telaşlandık vardan yo**k**tan
Fayda yok çoluk çocu**k**tan
Umudunu kesme Ha**k**'tan
Ağla didelerim ağla (23/5)
***
Olanlardan hisse ka**p**amayanlar
Yanlıştan vazgeçip ko**p**amayanlar
Hesabını doğru ya**p**amayanlar
Mutlak sıkıntıya girerler usta (140/3)
***
Ne kadar zarifsin ca**n** bir tanemsin
Akşam sabah bugün dü**n** bir tanemsin
Değişmem cihana se**n** bir tanemsin
Bu Aladağlı'nın gözü sendedir (407/5)

3.2.4.3. Tam Kafiye

En az iki ses benzerliğine dayanan kafiyedir (Bekki, 2008: 59, Kaya, 2014a: 431).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde tam kafiye kullandığı görülmektedir:

Kiminde kutnu kum**aş**ı
Kimisi bulamaz **aş**ı
Kiminin belada b**aş**ı
Vefasız yalan dünyada (1/2)
***
İşe yaramıyor dünyanın v**ar**ı
Ateşim' söndürmez dağların k**ar**ı
Yıllardı çekerim bu ah ü z**ar**ı
Korkarım talihim gülmez bir daha (34/3)
***
Bakırı getirir altına k**at**ar
Yalan sermayesi bal gibi s**at**ar
Nereyi boş görse orada y**at**ar
Gezer kapıları kaniş yalancı (45/2)
***
Yüreğim ah çeker daim niy**az**da
Hiç kimse olmasın böyle mar**az**da
Lokmalarım düğümlenir boğ**az**da
Sanki Mansur gibi almış dar beni (57/4)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde tam kafiye kullandığı görülmektedir:

Var tarlamız çay**ır**ımız
Koyun kuzu bay**ır**ımız
Mereğimiz ah**ır**ımız
Onlar başka biz bambaşka (22/3)
***
Evlatlar hep muhtaç anaya ta**bi**
Şefaatçin olsun Mustafa Ne**bi**
Şahinden çekinen bir suna gi**bi**
Kırılmış kanadım göl ortasında (125/5)
***
Derdimi sorarsan yüceden yü**ce**
Hangisini diyem niceden ni**ce**
Ne günüm gün oldu ne gecem ge**ce**
Ana sen buradan gittikten sonra (139/5)
***
Gönüller sohbette göz ile me**şk**te
Arzu hakem olmuş gönülde kö**şk**te
Âşığın suçu yok kabahat a**şk**ta
Hâkimler suçsuzu asar mı gülüm (292/2)

3.2.4.4. Zengin Kafiye

En az üç ses benzerliğine dayanan kafiyedir (Bekki, 2008: 59, Durbilmez, 2020: 151, Kaya, 2014a: 431).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde zengin kafiye kullandığı görülmektedir:

Varlıkların gök**çeğ**isin
Güzellerin pür**çeğ**isin
Din bağının çi**çeğ**isin
Harabede bitme kardeş (30/2)
***
Bela çıkar ş**aka**sından
Cahilin fiy**aka**sından
Tut nefsinin y**aka**sından
Başkasına çatma kardeş (30/4)
***
Geçme yiğidin m**erd**inden
Kaç cimrilerin f**erd**inden
Âşık Laçin'in d**erd**inden
Teller bilir kimse bilmez (32/6)
***
Felek bozdu fiyakamı c**aka**mı
Bilen n'etsin başa gelen v**aka**mı
Kader mi yazı mı iki y**aka**mı
N'ettimse yan yana getiremedim (70/4)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde zengin kafiye kullandığı görülmektedir:

Kimse kimseye bir s**elam**
Vermez etmez iki k**elam**
Sözün kısası vess**elam**
Onlar başka biz bambaşka (22/4)
***
Çarkı çevirsen de malzeme ge**rek**
Buğday olmayınca olur mu çö**rek**
Ne gaye hâllolur ne çörek bö**rek**
Çalışkan gayretli er olmayınca (117/2)
***
İslam çemberinde dönüp **çark** eyle
Kendin' bu âleme batır **gark** eyle
Yeri göğü yaratanı **fark** eyle
Hayat tabiattır diyenden olma (131/4)
***
Aladağlı her şey açık ve so**mut**
Harekete emir verildi ko**mut**
Zalimlere yumruk mazluma u**mut**
Böyle anılmalı Fırat Kalkanı (174/6)

3.2.4.5. Cinaslı Kafiye

Arapça kökenli olan "cinas", sözlükte "iki şeyin birbirine benzemesi" şeklinde açıklanmaktadır (Kılıç-Yetiş: 1993: 12). Cinaslı kafiye yazılışları bir, anlamları ayrı kelime veya kelime gruplarıyla kurulan kafiyedir (Bekki, 2008: 59, Kaya, 2014a: 432, Yetiş, 2016: 135). Bütün kafiyeleri cinaslı olan şiirlere "tecnis" denilmektedir (Dilçin, 2019: 77).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlükte cinaslı kafiye kullandığı görülmektedir.

Kar duman tutmuş başını
Dereye döker **yaş**ını
Kim bilir senin **yaş**ını
Sende zaman mekân tutmuş (31/5)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde cinaslı kafiye kullandığı görülmektedir:

Sular **yara** düşende
Yara **yara** düşende
Dünyam bir başka oldu
Gönlüm **yâra** düşende (6/4)
***
Huzurunda **saf** eylesin
Arındırsın **saf** eylesin
Mevla'm bizi af eylesin
Muhammed doğduğu gece (28/4)
***

Yolum düştü ben de geldim **o yana**
Bu ne biçim hazdır yandım **oy ana**
Nice koç yiğitler tutuldu sana
Od olur yakarsın sevda pınarı (175/3)
***
Yarına zarardır atma **boş adım**
Kini ve nefreti sildim **boşadım**
Kısmet olduğunca uydum yaşadım
Çok şükür ki şeriatı öğrendim (261/5)

3.2.5. Redif

Redif, "arkadan gelen, takip eden" anlamlarına gelmektedir (Albayrak, 2007: 523). Bir edebiyat terimi olarak, genellikle dize sonlarında bulunan[21], kafiyeden sonra gelen, eş görevli ek, kelime veya kelime gruplarıdır (Durbilmez, 2020: 151, Kaya, 2014a: 671, Rayman, 1996: 28).

Redifler, şiire anlam ve ahenk yönünden zenginlik katmaktadır (İlaydın, 1958: 67). Redifler yapılarına göre, "ek hâlinde redifler", "kelime hâlinde redifler", "ek ve kelime hâlinde redifler olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır (Kaya, 2014a: 672).

3.2.5.1. Ek Hâlinde Redifler

Dize sonlarında eş görevli eklerin tekrarlanması yoluyla kurulan rediflerdir.

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde ek hâlinde rediflere yer verdiği görülmektedir:

Yoluna koymuşum can<u>ı</u>
Yazık anlamadın ben<u>i</u>
Seni seven bu insan<u>ı</u>
Zay' ettin utanmadın mı (8/2)
***
Şaşırırsın hikmet<u>lere</u>
Boğulursun kısmet<u>lere</u>
Nankör olma nimet<u>lere</u>
Karalarsın vicdanını (9/5)
***
Köyler kentler her yan<u>ımda</u>
Güzellik vardır şan<u>ımda</u>
Nice canlar mekân<u>ımda</u>
Aladağlı'yım dağlıyım (14/4)

[21] Çok kafiyeli şiirlerde dize içi rediflere de rastlanmaktadır (Durbilmez, 2020: 151).

***
Âşık oldu cemalini görmedi
Çok aradı muradına ermedi
Anası da fazla izin vermedi
Onun aşkı Veysel Karan'da kaldı (47/2)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde ek hâlinde rediflere yer verdiği görülmektedir:

Selam salıp dört bir yana
Kardeş deyip her insana
Muhabbete hoş lisana
Uyan gelsin baş üstüne (31/3)
***
Dereye tepeye hep düz bakarsın
Bu yanlış hesapla ömür yakarsın
Kendini kaybeder yoldan çıkarsın
İnsanlık peşinden koşamadıkça (120/3)
***
Hatasız yaşamak dünyada zordur
Her insanda mutlak kusurlar vardır
Bunları hoş gören er oğlu erdir
Kalbine kin nefret sarmayasın ha (129/6)
***
Aladağlı duysun aklı fakirler
Az gelir etsek de nice şükürler
Fatihler Yavuzlar Karabekirler
Yiğitlerin er meydanı var sende (145/6)

3.2.5.2. Kelime Hâlinde Redifler

Dize sonlarında kelimelerin tekrarlanması yoluyla kurulan rediflerdir.

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde kelime hâlinde rediflere yer verdiği görülmektedir:

Hakk'ı bilen öz anlatır
Meramını göz anlatır
Âşık Laçin söz anlatır
Telinen beraber olur (29/6)
***
Talih beni zehirledi mar gibi
Sağdan soldan yaraladı har gibi
Yüce dağ başında namlı kar gibi
Tükenmem erimem neye yaradı (46/2)
***

Gönüller dopdolu iman içinde
Tarih boyu böyle zaman içinde
Ozanların vardır devran içinde
Ehl-i dil muhabbet elin ne güzel (64/5)
***
Hakk'a doğru giden yol rağbet görmez
Bu kervanda olan el rağbet görmez
İnsanca yaşayan kul rağbet görmez
Edepsiz hayâsız hâl aranıyor (98/5)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde kelime hâlinde rediflere yer verdiği görülmektedir:

Uğraşlarım hep boş çıktı
Zayıf aklım sarhoş çıktı
Bağrımdakiler taş çıktı
Döşüm korkutuyor beni (42/5)
***
Oluşlara ferman sende
Çaresize aman sende
Dert veren sen derman sende
Senden başka kime gidem (50/2)
***
Halka rehber olmak insan işidir
Yaradan'ın bize ihsan işidir
Gurur kibir anca şeytan işidir
Bu grupta kümelisin ukala (130/3)
***
Gönül sofrasına lezzet tuz kattım
Destan yazdım şiir yazdım söz kattım
Ömür boyu sohbetlere öz kattım
Türkülerle devran ettim haz aldım (237/2)

3.2.5.3. Ek ve Kelime Hâlinde Redifler

Dize sonlarında, eş görevli eklerin ve kelimelerin tekrarlanması yoluyla kurulan rediflerdir.

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde ek ve kelime hâlinde rediflere yer verdiği görülmektedir:

Tırpanlayıp biçti gitti
Her tarafa saçtı gitti
Bunca ömrüm geçti gitti
Ahvâlimi bilmedi hiç (2/3)
***

Himmet alabilse idim
Berrak kalabilse idim
Keşke olabilse idim
Hakk'a layık kul efendim (15/5)
***
Aşkı divaneler döner gezermiş
Derdini âleme sunar gezermiş
Seven sevdiğine yanar gezermiş
Bitmeyen bir özlem var içerimde (40/3)
***
Âşık Laçin daim sözümde benim
Ondan başkası yok gözümde benim
Sırat-ı müstakim özümde benim
Dağlar gibi engel dursan da dönmem (68/6)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde ek ve kelime hâlinde rediflere yer verdiği görülmektedir:

Zara düşürdün beni
Dara düşürdün beni
Nara düşürdün beni
Vicdanın yok mu senin (12/2)
***
Cevap veremezsin dilin tıkanır
Takatin kesilir kolun tıkanır
Emeğin zay' olur yolun tıkanır
Yaptığın bir işte kâr olmayınca (117/5)
***
Dinlesin ki baksın sevmek ne imiş
Kalbi bu duyguyla ovmak ne imiş
Gününü onunla savmak ne imiş
Anlasın pür zaman dünya durdukça (121/2)
***
İkramın bitmedi bende büyüdü
Bugünde büyüdü dünde büyüdü
Yediğim içtiğim sende büyüdü
Ten sana doymadım yalan yok dünya (143/4)

3.2.6. Ayak

Ayak, "genellikle ilk dörtlüğün ikinci dizesinde başlatılan, bütün dörtlüklerin son dizelerinde yarım, tam, zengin hatta cinaslı kafiyelerle vücuda getirilen yahut dizenin tamamında aynen tekrarlanan sözlerle oluşturulan" (Kaya, 2014a: 127) kafiyedir.

Pek çok araştırmacı "ayak" yerine "ana kafiye/temel kafiye" gibi terimleri de kullanmaktadır (Artun, 2008: 211, 2019: 125, Dilçin, 2019: 95, Güleç 2017: 65, İlaydın,

1958: 66). Bayram Durbilmez (2020: 148) ise, "ayak dizesi aynen tekrar edilen şiirlerin de yaygın olması" sebebiyle "ana kafiye" teriminin "ayak" terimini karşılamadığını düşünmektedir. Doğan Kaya (2000: 34), âşıkların "ayak" sözü ile dörtlüklerin son dizelerinde yer alan kafiyeyi kastettiklerini belirtmektedir. Umay Günay (1990: 33, 2015: 226-227) ise ayağı "kafiye + redif" şeklinde açıklamaktadır.

Doğan Kaya (2000: 35), âşık şiirinde ayakların icra ettikleri fonksiyonları beş maddede sıralamaktadır:

1. Şiirin şekillenmesinde belirleyicilik vasfı vardır.

2. Bünyesinde ortak sesler bulundurmalarından dolayı şiirde ahenk sağlarlar.

3. Gerek ait olduğu dörtlükteki mısralar arasında gerekse şiirin tamamında dörtlükler arasında ilişki sergileyerek anlam bütünlüğünün oluşmasına yardımcı olurlar.

4. Karşılaşmalarda âşıkların sanat güçlerini sergilemesinde etkin rol oynarlar.

5. Şiirin sazla söylendiğinde, işlenen konuyla bağlantılı olarak yeni ezgilerin ve tavırların oluşmasını sağlarlar.

Âşıklık geleneğinde; ayak açma, ayak alma, ayak arama, ayak değiştirme, ayak düşürme, ayak hazırlama, ayak ikileme, ayak isteme, ayak kurma, ayak söyleme, ayak tekrar etme, ayak tüketme, ayak uydurma, ayak verme, ayaktan çıkma, ayaktan düşme gibi ayakla ilgili pek çok terim kullanılmaktadır (Artun, 2008: 211-213, Kaya: 2000, 37-39).

Ayaklar yapılarına göre "tek ayak" ve "döner ayak", zorluk derecelerine göre "geniş ayak", "dar ayak" ve "kapanık ayak" diye adlandırılmaktadır (Kaya, 2000: 37, 2014a: 129).

3.2.6.1. Tek Ayak

Dörtlüklerin son dizelerinde aynen tekrar edilen ayaktır (Albayrak, 2010: 518, Durbilmez, 2020: 93, Kaya, 2000: 44, 2014a: 759). Birinci dörtlüğün ikinci ve dördüncü dizesinde de değişmeden görülmektedir. Âşıklar tek ayaklı şiirlerinde, vurgulamak ve dikkat çekmek istedikleri duygu ve düşüncelerini dörtlüklerin son dizelerine işlemektedir (Çelikten, 2020: 82). Böylece âşığın vermek istediği mesaj, dinleyiciye/okuyucuya ulaşmaktadır.

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri tek ayaklıdır:

Beni müşkül hâl eyledi
Hilal kaşların kaşların
Mecnun gibi del eyledi
Hilal kaşların kaşların

Odur kametimi eğen
O bir atlı ben bir yayan
Ok gibi sineme değen
Hilal kaşların kaşların

Beni canımdan bezdiren
Gurbet elleri gezdiren
Katlime ferman yazdıran
Hilal kaşların kaşların

Yoktur hâllerimi bilen
Akan yaşlarımı silen
Aklımı başımdan alan
Hilal kaşların kaşların

Aşk nedir ne bilsin nadan
Habersiz olur dünyadan
Gecelerim' gündüz eden
Hilal kaşların kaşların

Aklıma gelince haçan
Laçin ağlar düşer saçan
Yüreğimde yara açan
Hilal kaşların kaşların (22)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri tek ayaklıdır:

Yüzünde solgunluk bir durgunluk var
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın
Ne senden haberin ne de benden var
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Ellerin koynunda şaşkın gezersin
Ah çektikçe yüreğini ezersin
Damla damla yaşlarını süzersin
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Başın bir tarafta gözün şaş' bakar
Görenler hâline yürekler yakar
Hesabın kitabın hep yanlış çıkar
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Hayal eyledikçe geçen mazini
Gece gündüz uyku tutmaz gözünü
Hiçbir şey dindirmez senin sızını
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Maniler düzersin sanki şairsin
Mevla'm seni bu dertlerden kayırsın
Ne yiyer içersin ne de uyursun
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Aladağlı yüreğimi haşladın
Duygularım' tahrip ettin taşladın
Sayır bayır konuşmaya başladın
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın (319)

3.2.6.2. Döner Ayak

Dörtlüklerin son dizelerinde, birbiriyle kafiyeli farklı kelime veya kelime gruplarıyla kurulan ayaktır (Albayrak, 2010: 150, Durbilmez, 2020: 95, Kaya, 2014a: 273). Tek ayak gibi döner ayak da birinci dörtlüğün ikinci ve dördüncü dizesinde başlayan ayak çeşididir. Döner ayaklar, kafiyeli kelimenin azlığına veya çokluğuna göre "geniş ayak", "dar ayak" ve "kapanık ayak" olmak üzere üçe ayrılmaktadır (Kaya, 2014a: 273).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri döner ayaklıdır:

Aşkın bağlarında kıldım kararı
Konup tutunacak *dal*ım var benim
Şeyda bülbül gibi çekerim zarı
Ah ü zar çektiren *gül*üm var benim

Herkes kısmetini Mevla'dan alır
Arayan eğriyi doğruyu bulur
Dertliler daima söyleyen olur
Hâlimi arz eden *dil*im var benim

Ezelden çekerim kederi gamı
El vurma kırıktır gönlümün camı
Gönül deryasında olmuşum gemi
Nice yüzülecek *göl*üm var benim

Bu nasıl bir sevda üzdürür beni
Girdaplar içinde yüzdürür beni
Seyyah-i âşıkım gezdirir beni
Dikenler içinde *yol*um var benim

Sönmeyen bir suzan kanar gezerim
Alev topu olmuş döner gezerim
Bir yârin uğruna yanar gezerim
Derbeder perişan *hâl*im var benim

Âşık Laçin kederlenir gamlanır
Aşkın ocağında pişer demlenir
Gece gündüz didelerim nemlenir
Dicle Fırat gibi *sel*im var benim (80)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri döner ayaklıdır:

Aşkın tokadını dolu gözlerden
*Bak*ıyor anlıyor fark ediyorum
Çektiğin hicranı yanık sözlerden
*Çak*ıyor anlıyor fark ediyorum

Anlattıkça kemiklerim eriyor
Gam gasavet bedenimi bürüyor
Ruhumu bir hüzün özlem sarıyor
*Çök*üyor anlıyor fark ediyorum

Aşkı çeken bilir sedalarımdan
Yer gök zar ağlıyor nidalarımdan
Gözyaşım göğsüme didelerimden
*Ak*ıyor anlıyor fark ediyorum

Ozan Aladağlı sevdim can gibi
Sevda içerimde bir suzan gibi
Aşkın çilesini ben de sen gibi
*Çek*iyor anlıyor fark ediyorum (287)

3.2.6.3. Geniş Ayak

Geniş ayak, "bir döner ayak çeşidi olup kökünde aynı sesi taşıyan ve sayısı çok olan kelimelerle yapılan ayaktır" (Kaya, 2000: 43, 2014a: 360). Geniş ayaklar, umumiyetle "ç, k, l, r, s, ş, t, z" seslerini taşıyan kelime veya kelime gruplarıyla kurulmaktadır (Durbilmez, 2020: 119, Özarslan, 2001c: 98). Kolaylığı bakımından en fazla tercih edilen ayaktır (Albayrak, 2010: 202).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri geniş ayaklıdır. Şiirin ayağı "z" sesi üzerine kurulmuştur:

Gam gölünde dalga kesti yolumu
Geri döner *yüze yüze* giderim
Havale eyledim Hakk'a hâlimi
Dertlerimi *yaza yaza* giderim

Allah'tan korkmazsın vicdanın hani
Yaptığın zulümdür kendini tanı
Yıktın umutlarım' kandırdın beni
Duygularım' *boza boza* giderim

Hiç yokumuş sende şeref ile ar
Cimrilikle toplamışsın servet var
İnsanlığın bu mu ey kalleş kemter
Çok içlendim *kıza kıza* giderim

Münacatım Hakk'a var ah ü zarım
Ondan başkasına olmaz havarım
Nasip kısmet yokmuş böyle sayarım
Tekrar geri *geze geze* giderim

Laçin iyi bilir senin öteni
Hani ya ikrarın sözünü tanı
Sözünden cayanın bozuktur kanı
Hâllerini *seze seze* giderim (81)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri geniş ayaklıdır. Şiirin ayağı "l" sesi üzerine kurulmuştur:

Bu sanat bir kültür ilim deryası
*Bil*enler bu işi yapsa ne güzel
İlahi bir kısmet nasibin' Hak'tan
*Al*anlar bu işi yapsa ne güzel

Bu sanatın dekorunu düzenler
Gerçek olan hoş mısralar yazanlar
Aşkın deryasında daim yüzenler
*Dal*anlar bu işi yapsa ne güzel

Manasız lügatler alır diline
Bunun ne faydası olur eline
Sanat aşkı sevgi barış gönlüne
*Dol*anlar bu işi yapsa ne güzel

Döğüş kolay gelir baksan ıraktan
Bu işler yapılmaz arzu meraktan
Âşıklık dediğin bir ilham Hak'tan
*Bul*anlar bu işi yapsa ne güzel

Kavramalı muhabbetin özünü
Sürmemeli kötü nefsin izini
Hakk'ın tokmağını Hakk'ın sazını
*Çal*anlar bu işi yapsa ne güzel

Aladağlı ben bu rahın postası
Doktor kabul etmez gönül hastası
İşinin erbabı asıl ustası
*Ol*anlar bu işi yapsa ne güzel (213)

3.2.6.4. Dar Ayak

Dar ayak, "bir döner ayak çeşidi olup aynı sesi taşıyan fakat sayısı az olan kelimelerle yapılan ayaktır" (Kaya, 2000: 39, 2014a: 225). Dar ayak yerine zor ayak terimi de kullanılmaktadır (Albayrak, 2010: 122, Durbilmez, 2020: 132, Kaya, 2000: 39, 2014a: 225). Âşıklar karşılaşmalarda rakiplerini güç duruma düşürmek için dar ayaklara başvurmaktadır (Albayrak, 2010: 122, Kaya, 2014a: 225, Yetiş, 1991: 192).

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri dar ayaklıdır. Şiirin ayağı "k" sesi üzerine kurulmuştur:

Sana çok şükürler olsun Allah'ım
Evimi *bark*ımı ihya eyledin
Senin iznin ile yürürüm rahım'
Dönen bu *çark*ımı ihya eyledin

Rahmet saldın bu kulunun yurduna
Zeval verme ailesin' ferdine
Tek başıma düştüm geçim derdine
Bol ettin *rızk*ımı ihya eyledin

Âşık Laçin geldi mutluluk cana
Ne kadar şükretsem az gelir sana
Bir istedim senden on verdin bana
Soyumu *ırk*ımı ihya eyledin (88)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki şiiri dar ayaklıdır. Şiirin ayağı "ağ" sesleri üzerine kurulmuştur:

Sonbahar zamanı seyran eyledim
*Dağ*lara güz gelmiş haberin var mı
Şeyda bülbül gibi durmaz feryadım
*Bağ*lara güz gelmiş haberin var mı

Dağlar gibi kalkmaz başımdan duman
Dardayım Allah'ım aman el aman
Bozulmuş insanlar değişmiş zaman
*Çağ*lara güz gelmiş haberin var mı

Gevezenin sözü kafa çınlatır
Boşuna bağırır boşa anlatır
Ben doktorum diyer hasta inletir
*Sağ*lara güz gelmiş haberin var mı

Aladağlı'nın yok lezzeti tadı
Hicran ateşiyle ciğeri yandı
Felek pençe vurdu saç beyazlandı
*Ağ*lara güz gelmiş haberin var mı (170)

İkili, üçlü, dörtlü, beşli, altılı ve cinaslı ayaklar da dar ayak sınıfına girmektedir (Durbilmez, 2020: 132, Kaya, 2014a: 226). İsmail Aladağlı'nın şiirlerinde ikili ve üçlü ayak örnekleri vardır.

İkili ayak:

Güneş senden doğar serhat diyarı
Karanlığa *yüz çek*ersin Kars eli
Kimler gelmiş geçmiş yaşamış sende
Tarihlere *iz dök*ersin Kars eli

Geçmişin renklidir bilen insana
Nice kahramanla oldun can cana
Ozanların nam salmıştır her yana
Muhabbete *söz yak*arsın Kars eli

Dillere destandır edebi arı
Seni hep korusun Cenab-ı Bari
Dünya insanların imtihan yeri
Meseleye *öz bak*arsın Kars eli

Aladağlı bu can yoluna kurban
Gerekse veririm şüphesiz bu an
Vatan millet bayrak dendiği zaman
Baş koyarsın *diz çök*ersin Kars eli (185)

Üçlü ayak:

Dinleyip anlarsan yansıtır seni
Şiir *bir ayna*dır *bak*abilene
Düzene sokarsın aklı bedeni
Şiir *her ayna*dır *çak*abilene

Çakıp da bir şeyler bulduğun zaman
Dosdoğru kendine geldiğin zaman
Sanki bir nefestir aldığın zaman
Şiir *pür kayna*dır *çek*ebilene

Çekebilir isen deşarj olursun
Şiirin tadını o an alırsın
Haz ile mest olur öyle kalırsın
Şiir *bar oyna*dır *çık*abilene

Aladağlı sohbet dinleyenindir
Hitabet aşk ile ünleyenindir
Söz diyenin değil anlayanındır
Şiir *kâr beyne*dir *sok*abilene (154)

3.2.7. Kelime Tekrarları

Âşıklar şiirde belli bir ahenk oluşturmak amacıyla kelime tekrarlarına başvurmaktadır.

Laçin Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde kelime tekrarlarına yer verdiği görülmektedir:

Kimisini eylemişsin lal gibi
Kimisini çiğnetirsin yol gibi
Kimisini açtırmışsın gül gibi
Acı poyraz olup solduran dünya (38/3)
***
Siyah *neme lazım* ağ *neme lazım*
Ova *neme lazım* dağ *neme lazım*
Bahçe *neme lazım* bağ *neme lazım*
Gönlümün bülbülü uçtu gelmedi (53/4)
***
Kimisini şad eylemiş güldürmüş
Kimisini dertli etmiş soldurmuş
Kimisine darbe vurmuş öldürmüş
Kurda kuşa pay eylemiş gurbet el (61/2)
***
Kime ne üzenden üzüleninden
Kime ne yazandan yazılanından
Kime ne gezenden gezileninden
Vatan da benimdir el de benimdir (95/2)

İsmail Aladağlı'nın aşağıdaki dörtlüklerde kelime tekrarlarına yer verdiği görülmektedir:

İsterse durdurur *ister* yol verir
İsterse hiç verir *ister* bol verir
İsterse kişiye nice hâl verir
Mevla'yı kulundan ayrı düşünme (151/3)
***
Bazen kızar *bazen* kurban olursun
Bazen halim *bazen* yaman olursun
Bazen dostsun *bazen* düşman olursun
Ben seni bir türlü anlayamadım (236/3)
***
Güller sade *gül* mü *güller* hayattır
Güller zulüm değil *güller* şefkattir
Güller hicran değil *güller* vuslattır
Yâr biliyor hiç şüphesiz bir gülüm (293/4)
***
Cehalet hastaya Lokman olamaz
Cehalet kimseye imkân olamaz
Cehalet öldürür derman olamaz
Yarana sürmenin sakıncası var (381/3)

4. BÖLÜM: BABA-OĞUL ÂŞIKLARIN ŞİİRLERİ

Çalışmamızın "Baba-Oğul Âşıkların Şiirleri" başlıklı bu bölümünde, Laçin Aladağlı'nın 115, İsmail Aladağlı'nın 490 şiirine yer verilmiştir. Bütün şiirler İsmail Aladağlı'nın arşivinden alınmıştır[22]. Şiirler önce hece kalıplarına göre tasnif edilmiş, daha sonra her şiirin ilk dörtlüğünün son dizesinin son harfine göre alfabetik olarak sıralanmıştır. Bazı şiirlerin nakarat dörtlükleri ve şiirler üzerine yapılan açıklamalar dipnotta gösterilmiştir. Çalışmamızın bir önceki bölümünde baba-oğul âşıkların şiirleri tür ve şekil yönünden incelendiği için, bu bölümde şiirlerin tür ve şekil özelliklerine değinilmemiştir.

Laçin Aladağlı'nın şiirleri 8, 11, 15 ve 16 heceli şiirler olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. 8 ve 11 heceli şiirlerinin yoğunlukta olduğu görülmektedir. Şiirleri ağırlıklı olarak döner ayaklıdır. İsmail Aladağlı'nın şiirleri 5, 7, 8, 11, 14 ve 15 heceli şiirler olmak üzere altı bölümden oluşmaktadır. 8, 11 ve 15 heceli şiirlerinin yoğunlukta olduğu görülmektedir. Şiirleri ağırlıklı olarak döner ayaklıdır.

Âşık tarzı şiir geleneğinde, şiir metinlerine başlık veya ad verme bir kural veya yaygın bir kulanım değildir. Bununla birlikte âşıkların defterlerinde veya basılı kitaplarında bulunan şiirlerde başlık mahiyetinde olmak üzere şiire ad verildiği görülmektedir. Baba-oğul âşıkların bütün şiirlerinde başlık yer almaktadır. Baba-oğul âşıklarda şiire ad verme veya başlık kullanma, umumiyetle şiirin birinci dörtlüğünün ikinci veya dördüncü dizelerinde bulunan "ayak" kelime veya kelime grubunun yahut şiirin birinci dörtlüğünde bulunan kafiye ve redifi teşkil eden kelime veya kelime grubunun şiire ad verilmesi şeklinde geçekleşmektedir. Baba-oğul âşıkların nadiren de olsa "Yöre Canbazlarına", "Asker Oğluma", "Gelin Kızıma", "Türk Askerine", "Âşık Hıfzı'ya" gibi şiirin kimin için söylendiğine/yazıldığına dair bilgi veren başlıklara veya "Oltu Güzellemesi", "Kıbrıs Destanı", "Münacat", "Alyansoğlu'na Ağıt", "Lebdeğmez" gibi şiirin şekil ve türüyle ilgili başlıklara yer verdikleri görülmektedir.

[22] Âşık İsmail Aladağlı, babası Âşık Laçin Aladağlı'nın binin üzerinde şiiri olduğunu lakin babasının vefatından sonra bu şiirlerin kaybedildiğini ifade etmiştir.

4. 1. BABA ÂŞIK LAÇİN ALADAĞLI'NIN ŞİİRLERİ

4.1.1. SEKİZ HECELİ ŞİİRLERİ

-1- Yalan Dünya
Kimi servete belenir
Vefasız yalan dünyada
Kimi acından dilenir
Vefasız yalan dünyada

Kiminde kutnu kumaşı
Kimisi bulamaz aşı
Kiminin belada başı
Vefasız yalan dünyada

Unutamam Sübhan'ımı
Kurban ederim canımı
Kayıp ettim fidanımı
Vefasız yalan dünyada

Çoğun' keyfe beler gördüm
Daha neler neler gördüm
Acı bağrın' deler gördüm
Vefasız yalan dünyada

Nicesini ettim nazar
Dertleri var hazar hazar
Ömür biter azar azar
Vefasız yalan dünyada

Açan çiçeklerim soldu
Âşık Laçin heder oldu
Başımıza neler geldi
Vefasız yalan dünyada
05.09.1973

-2- Talih Bahtım
Talihim bahtım nedense
Benle hoşnut olmadı hiç
Hep düşürdü gama yasa
Bir gün yüze gülmedi hiç

Suçum neydi bilmem n’ettim
Öz özüme kızdım çattım
Başarıya gayret ettim
Yanımda dost kalmadı hiç

Tırpanlayıp biçti gitti
Her tarafa saçtı gitti
Bunca ömrüm geçti gitti
Ahvalimi bilmedi hiç

Çekil insanlık yolundan
Elini çek amelinden
El hazar ettim elinden
Merhamete gelmedi hiç

Olmuşum kadere tabi
Beni affeyle ya Rabbi
Şans gürleyen bulut gibi
Rahmetini salmadı hiç

Viran etti yapımızı
Dar eyledi çapımızı
Âşık Laçin kapımızı
Mutlu bir gün çalmadı hiç
04.05.1969

-3- Kötü Komşu
Kötü komşunun yanında
Git eylenme git eylenme
Vazgeç servetten malından
At eylenme at eylenme

Bela getirir serine
Yazık edebi arına
Altınını pul yerine
Sat eylenme sat eylenme

Sevgi saygı nedir bilmez
El âlemden ibret almaz
Ondan başka bir şey olmaz
Dert eylenme dert eylenme

Durdukça çekersin çile
Başına alırsın bela
Gece gündüz Hakk’a eyle
Virt eylenme virt eylenme

Gayret etsen ülfet için
O uğraşır illet için
Hak'tan iste uzlet için
At eylenme at eylenme

Gel düşün körpe kuzunu
Lekeler oğul kızını
Âşık Laçin'in sözünü
Tut eylenme tut eylenme
08.05.1972

-4- Size Ne Size Ne
Saçlarımda gözüküyor
Ağlar size ne size ne
Gönlümün gençliği bitmez
Çağlar size ne size ne

Hayatın güzel çağında
Mecnun'um Leyla dağında
Bülbülüm dostun bağında
Zağlar size ne size ne

Aşk elinden yana yana
Olmuşum deli divane
Deli gönlüm yâr uğruna
Ağlar size ne size ne

Binen sevda burağını
Bilmez yakın ırağını
Aşka düşen yüreğini
Dağlar size ne size ne

Çekmeyen derdi bilir mi
Olandan ibret alır mı
Gönül bahçesi solar mı
Bağlar size ne size ne

Âşık Laçin serim duman
Olmuştur hâllerim yaman
Mevla'm çaresize imkân
Sağlar size ne size ne
15.01.1970

-5- Yaraladı
Beni bir asılsız hoyrat
Dili ile yaraladı
Bilmez imiş kadir kıymet
Hâli ile yaraladı

Kanlar karıştı yaşıma
Zehir doğradı aşıma
Gör neler açtı başıma
Feli ile yaraladı

Kuru dere çalkanır mı
Meyvesiz dal silkenir mi
Ey'lik başa kalkınır mı
Balı ile yaraladı

Bulanık sular duruldu
İçinde ne var görüldü
Güvenmiş idim kırıldı
Dalı ile yaraladı

Bu değildi ezel vakti
İçime ateş bıraktı
Dost görünüp düşman çıktı
Gülü ile yaraladı

Âşık Laçin çağlarıma
Karlar düştü dağlarıma
Hazan oldu bağlarıma
Yeli ile yaraladı
09.09.1971

-6- Dağlar Yaralı Yaralı
Etrafını kar bürümüş
Dağlar yaralı yaralı
Sular Hak için yürümüş
Çağlar yaralı yaralı

Çeke çeke bu dert bitmez
Kuvvet yetmez gücüm çatmaz
Güller solmuş bülbül ötmez
Bağlar yaralı yaralı

Dağlar kar ile yoğruldu
Önümüz yaza çevrildi
Bitti şita bahar geldi
Çağlar yaralı yaralı

Karlar erir seller kopar
Mevsim gider apar topar
Usta bağban aşı yapar
Bağlar yaralı yaralı

Kattılar gamın göçüne
Sormadılar ki suçu ne
Felek mi vurmuş Laçin'e
Ağlar yaralı yaralı
10.04.1969

-7- Bana Mı Düştü
Bu dünyanın gam kederi
Bana mı düştü bana mı
Hayatın kara günleri
Bana mı düştü bana mı

Gurbet elde aşınması
Derin derin düşünmesi
Gam yüküyle taşınması
Bana mı düştü bana mı

Yaş dolandı geçti zaman
Kurtuluşa yoktur güman
Gece gündüz ah ü şivan
Bana mı düştü bana mı

Zordur hicrana dalması
Dert üstüne dert alması
Kaderin güçlü çelmesi
Bana mı düştü bana mı

El âleme yerinmeler
Gam kedere karılmalar
Düşe kalka sürünmeler
Bana mı düştü bana mı

Laçin yaptı sana nazı
Mevla'm güldür n'olur bizi
İçimdeki dinmez sızı
Bana mı düştü bana mı
04.02.1970

-8- Utanmadın Mı
Vefasız yâr gözyaşımı
Çay ettin utanmadın mı
Bülbüle çalı kuşunu
Tay ettin utanmadın mı

Yoluna koymuşum canı
Yazık anlamadın beni
Seni seven bu insanı
Zay' ettin utanmadın mı

Çaresiz şaşırdım kaldım
Gam ile kederle doldum
Yüzünden derbeder oldum
Toy ettin utanmadın mı

Bir nazar eyle hâlime
Nereden çıktın yoluma
Rezil ettin el âleme
Pay ettin utanmadın mı

Âşık Laçin dertli sine
Garazın ne idi bana
Zulmetmeyi sevdiğine
Huy ettin utanmadın mı
10.09.1974

-9- Misafirhane
Dünya bir misafirhane
Gelen çeker kervanını
Ev sahibi ikram sunar
Süren geçer devranını

Cilveleri çoktur kanma
İblisin atına binme
Güllük gülistanlık sanma
Hara vurur her yanını

Arayıp dostu bulursan
Kametini düz alırsan
Hak'la beraber olursan
İhlas edersin canını

Doğruyu söyleyim sana
Leke getirme imana
Daim şükreyle Rahman'a
Bal eylersin lisanını

Şaşırırsın hikmetlere
Boğulursun kısmetlere
Nankör olma nimetlere
Karalarsın vicdanını

Âşık Laçin durdum safa
Muhtacım berata affa
Habibiullah Mustafa
Zikir eyle sultanını
15.04.1974

-10- Geçilmez Ki
Hakiki sadık dostumdan
Geçebilmem geçilmez ki
Bal olsa namert destinden
İçebilmem içilmez ki

Büryan oldum yana yana
Bu can muhtaçtır dermana
Derdimi naşi Lokman'a
Açabilmem açılmaz ki

Ümit beklerim birimden
Kimse anlamaz zarımdan
İyi kötü kaderimden
Kaçabilmem kaçılmaz ki

Hesapsızlar yoldan kayar
Yazık eder öze kıyar
Aşka sınır aşka değer
Biçebilmem biçilmez ki

İnsanlığı puç eyleyip
Kötülüğü taç eyleyip
Ar aburu hiç eyleyip
Saçabilmem saçılmaz ki

Âşık Laçin efkârından
Göz açamaz kederinden
Dertlerimi birbirinden
Seçebilmem seçilmez ki
05.05.1971

-11- Etme Gafil
Elleri tan etme gafil
Kendindeki yarana bak
Başkasında çöpü görme
Özündeki kerana bak

Gamın yok telaşın yoktur
Dünyada bir eşin yoktur
Temelin yok taşın yoktur
Baykuş gibi virane bak

Cahil öğüt alır mı hiç
Doğru yola gelir mi hiç
Aslana söz olur mu hiç
Hele kemik kırana bak

Bakın soysuz neler yapmış
Günah isyanına batmış
Ariflere bühtan atmış
Sen bu himar sürene bak

Âleme söz eriştirip
İnsanları vuruşturup
Ortalığı karıştırıp
Sonra kenar durana bak

Âşık Laçin boş hâllenmez
Yiğit aleyhe dillenmez
Sendeki yara eylenmez
Dönüp dönüp orana bak
07.09.1974

-12- Yaralandım
Derdimi kadir bilmeze
Açtım ama yaralandım
Bir vefasız ateşine
Düştüm ama yaralandım

Bezdim aşkın gemisinden
Ben usandım hepisinden
Muhannetin köprüsünden
Geçtim ama yaralandım

Bülbül vazgeçmez gülünden
Geçilmez aşkın selinden
Bazı da doğru yolumdan
Şaştım ama yaralandım

Yüreğimde bitmez firkat
Dertlerimiz olmuş kat kat
Vefasız elinden şerbet
İçtim ama yaralandım

Nice engelleri aştım
Aştım ya beşerim şaştım
Aşkın ocağına düştüm
Piştim ama yaralandım

Laçin gerçeği bildikçe
Arayıp özü buldukça
Nefsin elinden oldukça
Koştum ama yaralandım
10.12.1970

-13- İzi Olaydım
Hacca giden müminlerin
İzi olaydım olaydım
N'olur Mevla'm o günlerin
Özü olaydım olaydım

Arzusuna erenlerin
Beytullah'ı saranların
Medine'yi görenlerin
Gözü olaydım olaydım

Görmeyi ederim heves
İmkânım yok çekerim yas
Beytullah'ta kara libas
Bezi olaydım olaydım

Aşkı beni etmiş talan
Bülbül gibi ettim nalan
Arafat'ta kurban olan
Kuzu olaydım olaydım

Düşünürüm derin derin
Eli olsam o günlerin
Allah'ım kutsal yerlerin
Tozu olaydım olaydım

Âşık Laçin orta çağın
Bara düşmüş bahçe bağın
Sizi götüren uçağın
Hızı olaydım olaydım
04.08.1970

-14- Aladağlı'yım Dağlıyım
Türk milleti âşıkıyım
Aladağlı'yım dağlıyım
Sevenlerin maşukuyum
Aladağlı'yım dağlıyım

Her yanımda açan güller
Dost eline giden yollar
Yolcular aşıran beller
Aladağlı'yım dağlıyım

Başımızda dumanımız
Yaylağımız çobanımız
Haktır bizim imanımız
Aladağlı'yım dağlıyım

Köyler kentler her yanımda
Güzellik vardır şanımda
Nice canlar mekânımda
Aladağlı'yım dağlıyım

Seyrederim Kağızman'a
Sarıkamış'ta ormana
Umut verir her bir cana
Aladağlı'yım dağlıyım

Orda erdim muradıma
Lezzet katmıştır tadıma
Laçin diyerler adıma
Aladağlı'yım dağlıyım
03.05.1970

-15- Bil Efendim
Buna devr-i dünya derler
Bunu böyle bil efendim
Geldi geçti neler neler
Biraz ibret al efendim[23]

İnsanlar yeşil yapraktır
Üç ay sonra hükmü yoktur
Aslımız kara topraktır
Her gün sesler gel efendim

Basiretsiz olan görmez
Asıl hakikate ermez
Giden gelmez gelen durmaz
Bu nasıl bir hâl efendim

Her oluşta var bir gaye
Hak'tan atılmış bu maya
Niye geldik bu dünyaya
Gerçekleri bul efendim

Himmet alabilse idim
Berrak kalabilse idim
Keşke olabilse idim
Hakk'a layık kul efendim

[23] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Al efendim al efendim
Sen kendine gel efendim
Bu dünyanın sonu boştur
Biraz ibret al efendim

Ey’ dinle Âşık Laçin’i
Uyarmak istedim seni
Anan baban atan hani
Haydi ara bul efendim
15.11.1969

-16- Yavrum
Terbiyedir başta gelen
Hâline sahip ol yavrum
Bülbül gibi etsen nalan
Diline sahip ol yavrum

Çalış erkân-ı edeple
Meşgul olma boş sebeple
Arı isen çiçek topla
Balına sahip ol yavrum

Nefse uyma heva yapar
Derdi büyük dava yapar
Biri gelir yuva yapar
Dalına sahip ol yavrum

Bedenin boş yorulmasın
Kimse senden kırılmasın
Hak’tan öte ayrılmasın
Yoluna sahip ol yavrum

Sakın olma kötü nadan
Boşa geçersin dünyadan
İyisi kötüsü senden
Eline sahip ol yavrum

Âşık Laçin yoldan sapma
Hayâsızdan hisse kapma
Fuzuli masıraf yapma
Malına sahip ol yavrum
19.08.1971

-17- Geri Döndüm
Dünya bir han ben de yolcu
Geldim girdim geri döndüm
Beni aldattı yalancı
Böyle gördüm geri döndüm[24]

[24] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Geri döndüm geri döndüm
Günahları iri döndüm
Hesap kitap yanlış oldu
İflas etmiş biri döndüm

Yenebilmedim fendini
Çözebilmedim bendini
Yıprattım kendi kendimi
Boşa yordum geri döndüm

Dalabilseydim derine
Belki varırdım kârına
Kulak asmadım yarına
Tembel durdum geri döndüm

Yönümü çevirdim dosta
Yarınım olmasın yasta
Cürmüm yığıldı üst üste
Kat kat ördüm geri döndüm

Unutmadım Allah'ımı
Çağırırım ol şahımı
Dağlar kadar günahımı
Cana sardım geri döndüm

Âşık Laçin yana yana
Olmuşum deli divane
Sanki yolda bir insana
Selam verdim geri döndüm
10.09.1969

-18- Her Zaman
Seyyah oldum koca cihan
Bana yol oldu her zaman
Yıllardır hâlim perişan
Çeşmim sel oldu her zaman

Olmadı lezzetim tadım
Hak'tan istedim muradım'
Bir yâr için Mecnun oldum
Mesken çöl oldu her zaman

Seven döner mi yolundan
Zikrini koymaz dilinden
Çok âşıklar aşk elinden
Yandı kül oldu her zaman

Aşka düşen kalır darda
Gece gündüz olur narda
Deli gönlüm ah ü zarda
Müşkül hâl oldu her zaman

Derdi çeken bunu anlar
Hak versin sözüme canlar
Vuslata eren gönüller
Kaymak bal oldu her zaman

Âşık Laçin yürek dağım
Viranedir gönül bağım
Ömür boyu dert ortağım
Sarı tel oldu her zaman
29.03.1970

-19- Yârin Elinden
Ne ağlarsın deli gönül
Yârin elinden elinden
Bülbül güle hasret kalmış
Harın elinden elinden

Gözyaşlarım çürür gider
Duman dağı bürür gider
Nice canlar çürür gider
Yerin elinden elinden

Bilmeyenler kırar döker
Gönül yıkar canlar yakar
İnsanoğlu neler çeker
Torun elinden elinden

Hayattır bu neler olur
Düşünen doğruyu bulur
Nefis başa neler alır
Körün elinden elinden

Başarmak kolay mı zoru
Candan akıtmazsan teri
Allah'ım sen bizi koru
Narın elinden elinden

Âşık Laçin yoldan sapmaz
Asla doğrulardan kopmaz
Varsa kişi yanlış yapmaz
Arın elinden elinden
13.05.1970

-20- İki Evlenen
Benim gibi aklın yoktur
İki evlenen evlenen
Keyfinden kederin çoktur
İki evlenen evlenen

İyisi elde varındır
Saygı duymak tek kârındır
Sonun her an uçurumdur
İki evlenen evlenen

Suyun dalga vurur akmaz
Büyüğü yerinden kalkmaz
Küçüğü sözüne bakmaz
İki evlenen evlenen

Bu dünyada yüzün gülmez
Dost yanında kıymet almaz
Kesende bereket kalmaz
İki evlenen evlenen

Döğüş kavga hat safhada
Olursun huzurdan cüda
Rezil olursun dünyada
İki evlenen evlenen

Bir bilene varmadın mı
Derde çare sormadın mı
Sen Laçin'i görmedin mi
İki evlenen evlenen
08.08.1970

-21- Yeşil Kağızman'ın
Etrafında sıradağı
Hele yeşil Kağızman'ın
Türlü yemiş verir bağı
Ele yeşil Kağızman'ın

Onu severim ne kadar
Zeval vermesin mukadder
Bülbülleri feryat eder
Güle yeşil Kağızman'ın

Hıfzı Sezaî birlikte
Cemal Hoca daha yekte
Ataman ismi tarihte
Kale yeşil Kağızman'ın

Beğenirsin ona varsan
Bağı bostanını görsen
Hâllerini bana sorsan
Bele yeşil Kağızman'ın

Bahar vakti eyle nazar
Gerdanına güller dizer
Ehlidir sohbeti benzer
Bala yeşil Kağızman'ın

Sözlerim hatıra kalsın
Her taraf işitsin bilsin
Âşık Laçin methin' alsın
Dile yeşil Kağızman'ın
11.10.1969

-22- Hilal Kaşların
Beni müşkül hâl eyledi
Hilal kaşların kaşların
Mecnun gibi del' eyledi
Hilal kaşların kaşların

Odur kametimi eğen
O bir atlı ben bir yayan
Ok gibi sineme değen
Hilal kaşların kaşların

Beni canımdan bezdiren
Gurbet elleri gezdiren
Katlime ferman yazdıran
Hilal kaşların kaşların

Yoktur hâllerimi bilen
Akan yaşlarımı silen
Aklımı başımdan alan
Hilal kaşların kaşların

Aşk nedir ne bilsin nadan
Habersiz olur dünyadan
Gecelerim' gündüz eden
Hilal kaşların kaşların

Aklıma gelince haçan
Laçin ağlar düşer saçan
Yüreğimde yara açan
Hilal kaşların kaşların
12.06.1971

-23- Fatma Gelin
Zalim ecel pençesine
Düştü gitti Fatma Gelin
O ebedi dünyasına
Göçtü gitti Fatma Gelin

Açtı soldu bir gül gibi
Susuz kalmış bir dal gibi
Feryat eden bülbül gibi
Uçtu gitti Fatma Gelin

Çok harcadı parasını
Bulamadı çaresini
İçindeki yarasını
Deşti gitti Fatma Gelin

Beyaz kollar kulaç gibi
Dert doğradı talaş gibi
Akşam batan güneş gibi
Aştı gitti Fatma Gelin

Yavruları yetim kaldı
Bütün âlem ona yandı
Ömür bitti zaman döndü
Geçti gitti Fatma Gelin

Yavrularım boyun büksün
Gece gündüz yaşlar döksün
Sevenlerim yürek yaksın
Pişti gitti Fatma Gelin

Doymadı yeşil alına
Gitti ebedî eline
O da ben gibi hâline
Şaştı gitti Fatma Gelin

Bu dertliye oldun bacı
Olmadı derdin ilacı
Yüreklerde dinmez acı
Açtı gitti Fatma Gelin

Âşık Laçin sohbetini
Hak'tan diler cennetini
Tezden ecel şerbetini
İçti gitti Fatma Gelin

-24- Ela Gözlerin
Beni bu dertlere salan
Ela gözlerin gözlerin
Varımı eyledi talan
Ela gözlerin gözlerin

Acep gözlerinde ne var
Gönlümü kıldı tarumar
Her bakışta canım' dağlar
Ela gözlerin gözlerin

Yüreğime saldı keder
Günümü eyledi heder
Göreni derbeder eder
Ela gözlerin gözlerin

Görenler durur selama
Düşerler acı eleme
Destan olmuştur dilime
Ela gözlerin gözlerin

Yolcular yolundan kalır
Senden bir ricam var n'olur
Nikabın' çek nazar alır
Ela gözlerin gözlerin

Âşık Laçin aldı dile
Soktun beni hâlden hâle
Eyledi kendine köle
Ela gözlerin gözlerin
08.08.1973

-25- Meydan Etmesin
Nasihat verin serçeye
Doğana meydan etmesin
Düşmesin demir pençeye
Sığana meydan etmesin

Tükenir kalmaz umudu
Bozulur lezzeti tadı
İçimde aşkın buludu
Yağana meydan etmesin

Bulut yağar şimşek çakar
Dereler kükreyip akar
Nuh tufanı şaha kalkar
Boğana meydan etmesin

Heder olur batar gider
Özün hiçe katar gider
Çapulcular yiter gider
Kağana meydan etmesin

Kanatsızlar uçabilmez
Avcı zalim kaçabilmez
Yorgun ceylan geçebilmez
Muğana meydan etmesin

Laçin binmiş aşk atını
Nazar eyle süratini
Karga bilmez kıymetini
Fiğana meydan etmesin
09.02.1971

-26- İyi Edersin
Kadir bilmezin yanında
Durmasan iyi edersin
Onun nahoş suratını
Görmesen iyi edersin

Çekmektense her gün çile
Hemen ayrıl koyul yola
Onunla bir kalmakala
Girmesen iyi edersin

Onlar olmuş nefse köle
Nefis insanlığa bela
Uzaklaş bir selam bile
Vermesen iyi edersin

Ondan olmaz imkân çare
Gönlünü düşürür zara
İlaç olsa yaralara
Sürmesen iyi edersin

Sakın girme âlemine
Harf eyleme kalemine
Sohbetine kelamına
Karmasan iyi edersin

Âşık Laçin muradını
Bozarsın lezzet tadını
Düzelir diye kendini
Yormasan iyi edersin
22.09.1979

-27- Yazıklar Olsun
Boş düşünüp boş söyleyen
Atana yazıklar olsun
Malayani batağına
Batana yazıklar olsun

Dostluğa sıkar destini
Sonra belirtir kastini
Menfaat için dostunu
Satana yazıklar olsun

Gayretli olmazsa kişi
Çileden kurtulmaz başı
Bile bile namert aşı
Yutana yazıklar olsun

Çalışkan bağ eder dağı
Tembel viran eder bağı
Fitne olup ortalığı
Katana yazıklar olsun

Avareler düşer derde
Boyun eğer kuşa kurda
Keyfe keder orta yerde
Sürtene yazıklar olsun

Âşık Laçin bu ahali
Hesap etmez mi ahvali
Hak'tan uzak giden yolu
Tutana yazıklar olsun
03.03.1970

-28- Sabır Eyle
Sabır eyle sevdiceğim
Vuslat günümüz yakındır
Mevla'm izin verir ise
Murat günümüz yakındır

Bülbülün çektiği zardır
Ona düşman olan hardır
Ayrılık sevene kordur
Uzlet günümüz yakındır

Rabb'im atmasın ırağa
Gönlüm düşmesin merağa
Ömür boyu mutluluğa
Gayret günümüz yakındır

Âşık maşukuna deli
Olur ise ne demeli
Tüm sevenler kavuşmalı
Hilat günümüz yakındır

Aşk elinden yana yana
Ahım çıktı asumana
Mutluluğun zirvesine
Sürat günümüz yakındır

Laçin mutlu gün gelecek
Acıların son bulacak
Samanlık seyran olacak
Rahat günümüz yakındır

-29- Beraber Olur
Şeyda bülbül figan eder
Gülünen beraber olur
Muhabbeti hat safhada
Dalınan beraber olur

Tabiatı ettim nazar
Ne bir ne beş nice hezar
Arı çiçekleri gezer
Balınan beraber olur

Cahil olan bunu bilmez
Olanlardan ibret almaz
İnsanlık töresiz olmaz
Yolunan beraber olur

Hâlimiz vahim rezalet
Mevla'm bize ver hidayet
Düğün dernek hoş muhabbet
Elinen beraber olur

Rabb'im verirse imkânı
Kimse durduramaz seni
Yiğidin Köroğlu şanı
Dalınan beraber olur

Hakk'ı bilen öz anlatır
Meramını göz anlatır
Âşık Laçin söz anlatır
Telinen beraber olur
15.07.1971

-30- Etme Kardeş
Seni beni yaratan var
Dini tenkit etme kardeş
Şefaatçi ulu Muhtar
Başkasına gitme kardeş

Varlıkların gökçeğisin
Güzellerin pürçeğisin
Din bağının çiçeğisin
Harabede bitme kardeş

Tatlı canım eder keder
Zoruma geldi ne kadar
Kabul etmez Perverdigâr
Mümine taş atma kardeş

Bela çıkar şakasından
Cahilin fiyakasından
Tut nefsinin yakasından
Başkasına çatma kardeş

Sakın sen haddini aşma
Gel de doğrulardan şaşma
Nefsin tuzağına düşme
Ahiretin' satma kardeş

Âşık Laçin efkârımı
Kimse anlamaz zarımı
Unutup dediklerimi
Bir kenara atma kardeş
15.05.1970

-31- Mekân Tutmuş
Seher vakti seyreyledim
Dağda duman mekân tutmuş
Karşı dağın yamacında
Yağız çoban mekân tutmuş

Her taraftan geçer yolu
Yeşil çimen sanki halı
Enva-i renkten dopdolu
Gül ve gülşan mekân tutmuş

Seni gören yeriniyor
Hoş bir hâle bürünüyor
Nice canlı barınıyor
Giden gelen mekân tutmuş

Âşık olan sever candan
Bunları ne bilsin nadan
Nice seven geçti senden
Can ve canan mekân tutmuş

Kar duman tutmuş başını
Dereye döker yaşını
Kim bilir senin yaşını
Sende zaman mekân tutmuş

Ömür boyu ettim nazar
Her yanın' güzeller gezer
Âşık Laçin destan yazar
Nice ozan mekân tutmuş
05.05.1970

-32- Kimse Bilmez
Bende olan gam telaşı
Hâller bilir kimse bilmez
Aşk ile olan savaşı
Diller bilir kimse bilmez

Türlü kelam yazdığımı
Manasını çözdüğümü
Dertli garip gezdiğimi
Yollar bilir kimse bilmez

Her an yâd eyle birini
Sen o zaman gör kârını
Şeyda bülbülün zarını
Güller bilir kimse bilmez

Hata çıkarma dilinden
Ayrılma doğru yolundan
Yeşil sonanın hâlinden
Göller bilir kimse bilmez

Ele boyun büktüğümü
Acı yaşlar döktüğümü
Ömür boyu çektiğimi
Yıllar bilir kimse bilmez

Geçme yiğidin merdinden
Kaç cimrilerin ferdinden
Âşık Laçin'in derdinden
Teller bilir kimse bilmez
28.03.1970

-33- Günümüz
Allah'a şükürler olsun
Yâr ile devran günümüz
Âlem gelsin nazar kılsın
Samanlık seyran günümüz

Gerek var mı başka söze
İki âşık girdi naza
Bakan gıpta eder bize
Âleme hayran günümüz

Ne gam kaldı ne de keder
Kötü günler oldu heder
Hasret bitti mutluluk var
Vuslatı büryan günümüz

Yarınları Mevla bilir
Umarım hep böyle kalır
Aşk yarası derin olur
Çok şükür derman günümüz

Sevdamız gönül davamız
Mutluluk doldu yuvamız
Hak kabul etti duamız'
Rabb'ime şükran günümüz

Âşık Laçin anımızdır
Bu aşk bizim ünümüzdür
Bugün mutlu günümüzdür
Dillere destan günümüz

4.1.2. ON BİR HECELİ ŞİİRLERİ

-34- Can Komşularım
Hakkız helal edin can komşularım
Gidenler geriye gelmez bir daha
Ömrümün binası çöktü çökecek
Bu düzen yerini almaz bir daha

Yâreni yoldaşı düşürdüm gama
Kırık cam tutar mı olur mu yama
Ecel pençesini takmış yakama
Canım' almayınca salmaz bir daha

İşe yaramıyor dünyanın varı
Ateşim' söndürmez dağların karı
Yıllardır çekerim bu ah ü zarı
Korkarım talihim gülmez bir daha

Aklı olan daim hakkı yürütür
Kini ve nefreti ezer çürütür
Dünya ahiretin kazanç yeridir
Bu fırsat kapımı çalmaz bir daha

Zamanı gelince erir bitersin
Âşık Laçin kaybolursun yitersin
İşe yaramazsa kırar atarsın
Çatlak testi asla dolmaz bir daha

-35- Yaslanma
Sekte vurur düzenine bozulur
Ümit edip bir ağyara yaslanma
Mahiyeti sudur erir çözülür
Sırtın' verip buza kara yaslanma

Tutunduğun dallar kırılır gider
Uyanık olmazsan olursun heder
Oyun kurar ümitlerin' yok eder
Dost görünen sahtekâra yaslanma

Mevla'm fırsat vermez asla zalime
Razı olup alkış tutma zulüme
Dikkat eyle darbe vurma mazluma
Maruz kalıp ah ü zara yaslanma

Anlamaza haddi bildiremezsin
Nasihat kaç para aldıramazsın
Öyle bir şey der ki kaldıramazsın
Sözü zehir dili mara yaslanma

Maneviyat deryasına dalmamış
Arayıp da doğru yolu bulmamış
İnsanlıktan nasibini almamış
Aklı zayıf gönlü tora yaslanma

Âşık Laçin Hak'tan kısmet alırsın
Hâline şükredip mutlu olursun
İnsanlığın baş belası bilirsin
Lanete müstahak köre yaslanma
15.06.1974

-36- Bir Tutma
İnsanların gönlü bir bağa benzer
Ne olur dikenle gülü bir tutma
Her taraftan aşkın pınarı sızar
Bir damla su ile gölü bir tutma

Önem verme bir manasız yalana
Hakikati elde alet kılana
Bir çift sözüm vardır sarraf olana
Reşat altın ile pulu bir tutma

Yıllar boyu böyle yandıkça yandım
Vurdumduymazlardan bıktım usandım
Sonra vebal sende kalır efendim
Keteni ipeği çulu bir tutma

İçerimde yanar sönmez bir sızı
Her yiğitte olur ayrı bir arzu
Kimisi hoş çalar eldeki sazı
Güfteyi besteyi teli bir tutma

Ozanların muhabbetli dili var
Gönül sofrasında şeker balı var
Hepisinin ayrı ayrı hâli var
Dereyi tepeyi çölü bir tutma

Laçin bülbül gibi ederim feryat
El vurma dertlerim olmuştur kat kat
Eğer bağban isen bunu takdir et
Meyveli meyvesiz dalı bir tutma
12.11.1973

-37- Yolunda Ara
Herkes muhitinde kara dikendir
Nasibini gurbet yolunda ara
Kara cahil ağzı kitli dükkândır
Maharet' arifin dilinde ara

Yâren yoldaş hısım akraba deme
Namert olanlardan bir lokma yeme
Bu asırda güvenirsin sen kime
Hakk'a doğru giden yolunda ara

Sen gönülden sığın ulu Pervar'a
Gayret et dua et olma avare
Hey benim efendim derdine çare
Yaradan'ın rahmet gölünde ara

Kötülük fenalık alma diline
Her ne yapsan o gelecek yoluna
Rabb'im kısmet etmiş salih kuluna
İrşadı dervişin hâlinde ara

Birazcık düşünen bunu ey' bilir
Düşünen daima tedbirin' alır
Adamlık insanlık doğuştan olur
Ne parada ne de pulunda ara

Her şeyin sahibi Cenab-ı Kudret
Acı hâlimize eyle merhamet
Yeter Âşık Laçin eyleme feryat
Muhabbet sazının telinde ara
12.02.1971

-38- Dünya
Anladım ki senin vefan yok imiş
Bizleri gaflete daldıran dünya
Cilven şirin meşakkatin çok imiş
Kendisini doğru bildiren dünya

Kimisini seyyah ettin gezdirdin
Kimisini varlık ile bezdirdin
Aslanları tilkilere ezdirdin
Ayılara kaval çaldıran dünya

Kimisini eylemişsin lal gibi
Kimisini çiğnetirsin yol gibi
Kimisini açtırmışsın gül gibi
Acı poyraz olup solduran dünya

Söyle n'ettin Medine'de duranı
Yemen ellerinde Veysel Karani
Ne civan acıdın ne de piranı
Nice yiğitleri öldüren dünya

Çektin yüreğime kederi dağı
Fark edebilmezim yakın ırağı
Kısa ömrüm oldu dertler durağı
Beni hayatımdan yıldıran dünya

Bunlar kader yazı biçare Laçin
Zamanı gelince yüklenir göçün
O da ah eyledi bir Şirin için
Ferhat'a dağları deldiren dünya
20.04.1969

-39- Olur Mu Hiç
İyiyi kötüyü bilen insanlar
Bilenle bilmeyen tay olur mu hiç
Ne çözüm getirir ne sözden anlar
Görgüsüz cahilden bey olur mu hiç

Olanlardan ibret almazsa kişi
Arayıp doğruyu bulmazsa kişi
Oturup kalkmayı bilmezse kişi
Onunla muhabbet toy olur mu hiç

Vicdanı mahkeme ederse insan
Yaptığı işlerden olur mu pişman
Hak ile oturup Hak ile kalkan
Gayreti emeği zay' olur mu hiç

Hak verir sözüme bunu bilenler
Kurtarır hayattan ibret alanlar
Anaya babaya asi olanlar
Akıbeti hüsran ey’ olur mu hiç

Nefsinin emrinden uzak kaçanlar
Gece gündüz ona savaş açanlar
Yâreni yoldaşı doğru seçenler
Çakala berduşa pay olur mu hiç

Âşık Laçin budur benim uyarım
Sahtekârın dostluğundan cayarım
Verdiği lokmayı zehir sayarım
Namerdin ikramı çay olur mu hiç
05.11.1971

-40- Zar İçerimde
Aşkın bağlarında bülbül olmuşum
Feryat içerimde zar içerimde
Özümü sevdaya oda salmışım
Alev içerimde kor içerimde

Aşkım bir çiçektir ben de bir arı
Türlü tat veriyor gönlümün varı
Yıllardır olmuşum aşkın tüccarı
Zarar içerimde kâr içerimde

Aşkı divaneler döner gezermiş
Derdini âleme sunar gezermiş
Seven sevdiğine yanar gezermiş
Bitmeyen bir özlem var içerimde

Derdi çeken bilir illetimizi
Allah’ım şaşırma sıratımızı
Hak nasip etmezse vuslatımızı
Bu yara ey’leşmez zor içerimde

Dertli konuşkandır dili nic’ olur
Şaşırır dolaşır yolu nic’ olur
Aşka düşenlerin hâli nic’ olur
Bir nazar eyleyip gör içerimde

Bu Âşık Laçin’in söylenir adı
Yâr ile beraber olmak muradı
İçimde dolanır aşkın buludu
Boran içerimde kar içerimde
03.09.1972

-41- Var Sende Dünya
Güllük gülistanlık değilsin dünya
Bizim için nice hâller var sende
Allah'ım doğruyu nasip eylesin
Yürünecek nice yollar var sende

Geçici bir hansın özü bilene
Asla kulak asmam falan filana
Tozpembe değilsin aklı olana
Aşılması çetin beller var sende

Geçici bir hayat biz fani beşer
Nefsine uyanlar yolunu şaşar
Gerçeği fark eden insanca yaşar
Yolunu şaşıran kullar var sende

Sahtekâr insanı çevreler beler
İçine bitmeyen umutlar salar
Elini attın mı kırılır gelir
Güvenmesi çok zor kullar var sende

Bir yere varamaz laf dinlemeyen
Bunu söylüyorum ayan ve beyan
Kaburgası kalın söz anlamayan
Düzelmesi vacip eller var sende

Âşık Laçin bir gün olacak yalan
Olmamış ki sende ebedî kalan
Hoşgörüsü zayıf her şeyi bilen
Kendini beğenmiş kıllar var sende
02.12.1976

-42- Asker Oğluma
Mukaddes vatana besledim seni
Haydi yavrum haydi git güle güle
Sana yardım etsin ol yüce Gani
Haydi yavrum haydi git güle güle

Sen Selçuk oğlusun kanın Türk kanı
Sıdk ile git bekle aziz vatanı
Hiç unutma Medine'de yatanı
Haydi yavrum haydi git güle güle

Yiğirmi ay ben çekerim hasreti
Aşk ile şevk ile sen tut nöbeti
Şanlı al bayrağa eyle hizmeti
Haydi yavrum haydi git güle güle

Sen gidersen benim hâlim nic’ olur
Kanadım nic’ olur kolum nic’ olur
Peteğim nic’ olur balım nic’ olur
Haydi yavrum haydi git güle güle

Bu kutsal görevdir kafana takma
Peygamber ocağı emirden çıkma
Şerefsiz ihanet edene bakma
Haydi yavrum haydi git güle güle

Laçin içerime düştü bir sızı
Ara sıra gönder bir satır yazı
Asla merak etme dert etme bizi
Haydi yavrum haydi git güle güle
20.03.1976

-43- Eyleme
Sana yalvarırım yüce Allah’ım
Bağımı bahçemi gülsüz eyleme
Ben ki bu bahçenin şeyda bülbülü
Lal eyleyip beni dilsiz eyleme

Sendedir umudum ol yüce şahım
Ümitsiz perişan şaşkındır rahım
Bir başıma koyma beni Allah’ım
El âleme karşı dalsız eyleme

Açtım ellerimi arzum var benim
İçimde eylenmez sızım var benim
Dört tane biricik kuzum var benim
Ne olur sahipsiz elsiz eyleme

Evlat bu hayatın tadı lezzeti
Çorbanın olur mu tuzsuz kıymeti
Oğul babasının gücü kuvveti
Kesip takatimi hâlsiz eyleme

Laçin bu dert ile yüreğim yanar
Bazen alevlenir bazen de söner
Kartal yükseklerde pervane döner
Kırıp kanadını kolsuz eyleme

-44- Dane Dane
Hak yolcusu cemalinden bellidir
Yüzünden dökülür nur dane dane
Muhabbet hoş lisan tatlı dillidir
Her sözü bir cevher zer dane dane

Ötüşü hoş olur zarı bülbülün
Kıymetini bilir konduğu dalın
Rengi hoş olmaz mı bahçede gülün
Resul'den almıştır ter dane dane

Ey' dinle sözümü kulak ver bana
Seni aldatıyor kurduğun bina
Bir nazar etsene giden insana
Bağrına basıyor yer dane dane

Yaradan'ın birliğine inandım
Ondan başka yoktur benim umudum
Sen de yoktun ben de yoktum efendim
Bizleri yarattı bir dane dane

Bunlar bir gerçektir sen de bilirsin
Vurdumduymaz olma naçar kalırsın
Tövbe et Allah'a ihlas olursun
Senden uzaklaşır kor dane dane

Âşık Laçin gel unutma Sübhan'ı
Kibirlenip sen incitme bir canı
Takip etsen delil gelen Kur'an'ı
Onda saklanmıştır sır dane dane
05.11.1973

-45- Yalancı
Yaradan'ın emri kitabın hükmü
Birinci düşmanım demiş yalancı
İnsanlığı bilmez bozuktur zihni
İmanı hayâyı yemiş yalancı

Bakırı getirir altına katar
Yalan sermayesi bal gibi satar
Nereyi boş görse orada yatar
Gezer kapıları kaniş yalancı

İnanmayın ona arabozanmış
Doğru kelimeyi yanlış yazanmış
Aslını öğrendim gölde uzanmış
Olmuştur zurnaya kamış yalancı

Asla dinlemeyin bunun sözünü
Edasını cilvesini nazını
Bakın tahlil edin kara yüzünü
İblis yalağında yumuş yalancı

On sekiz bin âlemlerin şahı var
Ona götürecek doğru rahı var
Kandırdığın insanların ahı var
Nice Mehmet nice Memiş yalancı

Laçin seyreyledim onun hâlini
Yalana bühtana açar dilini
O kadar almış ki el vebalini
Bunu götüremez camış yalancı
14.01.1971

-46- Neye Yaradı
Yıllardır ki böyle gayret ederim
Telaşa bürünmem neye yaradı
Rızkım için diyar diyar giderim
Boş imiş direnmem neye yaradı

Talih beni zehirledi mar gibi
Sağdan soldan yaraladı har gibi
Yüce dağ başında namlı kar gibi
Tükenmem erimem neye yaradı

Hiç temel tutmadı servetim varım
Hesaplar karışık zararım kârım
Makbule geçmedi boş emeklerim
Ya benim sürünmem neye yaradı

Dağlar gibi başı dumanda kaldım
Sonum rahatlığa çıkacak sandım
Bir hayırsız bağın bağbanı oldum
Ellere yerinmem neye yaradı

Bu nasıl bir ateş kavurdu beni
Esti acı poyraz savurdu beni
İçimdeki kurtlar devirdi beni
Çok sağlam görünmem neye yaradı

Şansım gülmez Âşık Laçin yüzüme
Ah ettikçe yaşlar dolar gözüme
Bir hayırsız için vurdum dizime
Dövünüp vurunmam neye yaradı
16.05.1980

-47- Kaldı
Gül için bülbülün ömrü hiç olur
Baykuşun meskânı viranda kaldı
Bu gidişle hâllerimiz nic’ olur
Medet Medine’de duranda kaldı

Âşık oldu cemalini görmedi
Çok aradı muradına ermedi
Anası da fazla izin vermedi
Onun aşkı Veysel Karan'da kaldı

Allah'ın emriyle Cebrail vardı
Müjdeledi onu huzurda durdu
Refrefi de ona emanet verdi
Sırları habib-i yârende kaldı

İdris Nebi hülle biçer elinen
Tevhidi zikreder daim dilinen
Cennet-i âlâya girdi gülünen
Sorgusuz cennete girende kaldı

Âşık Laçin her an bağrını döver
Hak'tan gelen emre boynunu eğer
İsmail kendine vermedi değer
Hak için canını verende kaldı
22.10.1971

-48- Yerler Mi Kaldı
Diyar-ı gurbette handa otelde
Elim değmediği yerler mi kaldı
Bir lokma ekmeğe bir kaşık tuza
Boyun eğmediğim erler mi kaldı

Mevla'm seyyah etti âleme bizi
Ne bayır bıraktım ne dağ ne düzü
Ne baharı koydum ne yazı güzü
Yarıp gitmediğim karlar mı kaldı

Kaderin elinden kaçamaz oldum
Sefa şerbetini içemez oldum
Derdimi kimseye açamaz oldum
İçimi oymayan sırlar mı kaldı

Kerem Aslı'sına yandı bir kere
Bu acı sevdayı kandı bir kere
Aşkı duman oldu söndü bir kere
Benim girmediğim korlar mı kaldı

Boş yere konuşmak bana ar geldi
Sorumsuz yaşadım ondan kir geldi
Cahillere öğüt verdim zor geldi
Beni incitmeyen torlar mı kaldı

Âşık Laçin aşkın kölesi oldu
Sevdası başının belası oldu
Hayatım çilenin kalesi oldu
Örüp dikmediğim surlar mı kaldı
03.02.1972

-49- Güller Açıldı
Bara düştü bu gönlümün bağları
Sevda çiçekleri güller açıldı
Mecnun Leyla için gezdi dağları
Dereler vadiler çöller açıldı

Ta ezelden derdim ile inledim
Sazım ile ayar oldum ünledim
Çaresizliğimi ey'ce anladım
Saçlarımda beyaz teller açıldı

Duman almış bu gönlümün camları
Derdim çoktur yüklenmişim gamları
El âlem dünyada yaptı demleri
Benim de başıma hâller açıldı

Ellerim koynumda bağlar gezerim
Ah çeker yüreğim' dağlar gezerim
Ben kendi kendime ağlar gezerim
Dü çeşmim perişan seller açıldı

Gece gündüz gamın içine daldım
Çırpındım çaresiz imkânsız kaldım
Nasip kısmet bu ya seyyahi oldum
Diyar-ı gurbete yollar açıldı

Laçin arzularım dinletemedim
Bu ateş içinde kavruldum yandım
Ben kendi kendimi anlatamadım
Sazım dile geldi teller açıldı
12.05.1969

-50- Yaralı
Kem talihin kara bahtın elinden
Kanadım yaralı kolum yaralı
Aslı bozuk bir hoyratın dilinden
Ulusum yaralı elim yaralı

Hele bakın bu talihsiz bağbana
Derde düşmüş muhtaç olmuş dermana
Beslediğim fidan har olmuş bana
Filizim yaralı dalım yaralı

Ey’leşmez yaralar imkânsız derdim
Görülmesi çetin içimde kurdum
Nice mihnet ile bir bağ becerdim
Çiçeğim yaralı gülüm yaralı

Acılar yürekte nice ton gelir
Bitirir ömrümü belki son gelir
Söyledikçe içerimden kan gelir
Dehanım yaralı dilim yaralı

Kader sillesini yiyenler gülmez
Daima eziktir bahtiyar olmaz
Kan ağlar dideler durmayı bilmez
Dü çeşmim ah çeker selim yaralı

Laçin dertlerini dile getirir
Söyledikçe kederini artırır
Bu üzüntü bir gün beni götürür
Ahvalim yaralı hâlim yaralı
15.05.1973

-51- Kara Talihim
Talihim çok aksi yığbalım kara
Nere gitsem terk eylemez peşimi
İçimde eylenmez en büyük yara
Bu yüzdendir akıtırım yaşımı

Kurumuş ağaca çevirdi beni
Oldu acı poyraz devirdi beni
Hayatın cilvesi kavurdu beni
Ağarttı saçımı döktü dişimi

Çok uğraştım sıhhat bulmadı arzum
Kalmadı lezzetim kalmadı hazzım
Kime can dediysem çor geldi sözüm
Zehir etti ekmeğimi aşımı

Gam keder gasavat servetim benim
Olmaz mı dünyada rahatım benim
Demek ki böyleymiş kısmetim benim
Kurtarmadım karametten başımı

Şanssızlık içimde en büyük derdim
Çaresi bulunmaz her kime sordum
Bir lokma ekmeğe çırpındım durdum
Kuramadım hayalimi düşümü

Âşık Laçin Hak'tan berat istedim
Refah bir hayata vuslat istedim
Yalvardım yakardım hüccet istedim
Kolay etsin gayretimi işimi
08.07.1973

-52- Yöre Canbazlarına
Ey' dinleyin beni muhabbetim var
İncitmek istemem asla bir canı
Hepisi yârenim candan birader
Onun için rahat tuttum dehanı[25]

Ben ozanım âlem için yazarım
Muhabbete türkü beyit düzerim
Dostlarımı nakışlarım bezerim
Onun için yapacağım ihsanı

Mehmet Demirci'nin boyuna bakın
Aman kardeş aman kendini sakın
O elinden alır emeğin' hakkın'
Heyecandan topuk vurur lisanı

Şakir Demirci'nin veçine bakın
Ankara'ya giden göçüne bakın
Başından dökülen saçına bakın
O biçarenin de geçmiş zamanı

Halis merhameti bir yana atar
Arkadaşı Cevat ondan besbeter
Bunlar üçe alır beş bine satar
Onların da zerre yoktur imanı

Mürze müşteriyi pişman eyledi
Çoğunu avlayıp talan eyledi
Doyurdu karnını şişman eyledi
Sanki bir mereğe basmış samanı

Bacanağım Davut olmuştur ayar
O da çoğusunun gözünü boyar
Aldığı korudu taksiye koyar
Sürdükçe göklere çıkar dumanı

Sıra sana geldi Kötekli Kara
Elinden zar ağlar Iğdır biçare
Asla ey'lik görmez fakir fukara
Kovar kapısına gelen mihmanı

[25] Âşık Laçin Aladağlı, bu şiiri Kağızman yöresinde canlı hayvan alım satımı yapanlar için söylemiştir.

Abit çuvaldaki kartola benzer
Gider köşelerde dağarcık keser
Deli bir rüzgârdır her yandan eser
Onun da şiddeti almış her yanı

Fevzi Yılmaz gibi tatlı dikeni
Batırma vücuda zehirler kanı
Dakkada çevirir bin bir dümeni
Şaşkına çevirir koyar insanı

Fazıl ile Çındı el ele tutar
Osman da kendini onlara katar
Bunlar beşe alır üç bine satar
Onlar da boşuna gezer meydanı

Muhabbetin ucu gitti her yana
Sevgiyle dostluğa şirin bahane
Bu kadar yârenlik yetmez mi sana
Âşık Laçin çok uzatma destanı
05.01.1970

-53- Gelmedi
Bizleri terk etti sevgili yavrum
Yüreğime yara açtı gelmedi
Gece gündüz durmaz ah ile zarım
Evimize şivan düştü gelmedi

Arı idim arzum kaldı balında
Şekerden şerbetten tatlı dilinde
Ana yurdum Oluklu'nun gölünde
Ecel şerbetini içti gelmedi

Benim hâllerimden anlamak gerek
Böyle acılara dayanmaz yürek
Ah eyledim yavru yavru diyerek
İçerde ciğerim pişti gelmedi

Siyah neme lazım ağ neme lazım
Ova neme lazım dağ neme lazım
Bahçe neme lazım bağ neme lazım
Gönlümün bülbülü uçtu gelmedi

Yeter Âşık Laçin eyleme feryat
Böyle emreylemiş Cenab-ı Kudret
Anadan babadan talihsiz Mehmet
Bacıdan kardeşten geçti gelmedi

-54- Bitmedi
Şansıma darıldım şansıma küstüm
İçimdeki ah amanım bitmedi
Çark ile çevrildim yelinen estim
Yıllardır üğündüm denim bitmedi

Aşkın ağacıyım türlü barım var
Dallarımda biten ayva narım var
Zamanı gelmeden oldum ihtiyar
Çileli kederli günüm bitmedi

İçimde nice sır taşıdıklarım
Gâh sevincim oldu gâhi efkârım
İyi veya kötü yaşadıklarım
Anlata anlata anım bitmedi

Bu hayatın gam gölüne dalmışım
Çeke çeke sararmışım solmuşum
Nefsimin elinden bizar olmuşum
Nefretim bitmedi kinim bitmedi

Dünyanın cilveli hâline kanma
Aldanıp nefsine ateşe yanma
Saçlar beyazlandı kocaldım sanma
Gönül bu ya heyecanım bitmedi

Bu kader kısmettir ötme boşuna
Âşık Laçin iş alırsın başına
Düşmüşüm dünyanın gam telaşına
Figanım bitmedi ünüm bitmedi
10.03.1973

-55- Mal Etmedi Mi
Nicesin' devretti bu yalan dünya
Varlığın varise mal etmedi mi
Kavakta biçildi ol Zekeriya
Akan kanlarını göl etmedi mi

Derde sabır etti Hazret-i Eyup
Bu nasıl metanet kaldım acayip
Yusuf'um diyerek Hazret-i Yakup
Akıtıp gözyaşın' sel etmedi mi

Daim zikrederdi ol yüce şahı
Ondan başkasına varmadı rahı
Ateşe attılar Halilullah'ı
Yaradan her yanı gül etmedi mi

Bazen öz özüme ederim sitem
Zavallı hâlime tutarım matem
Gerçeği fark eden İbrahim Ethem
Aşkı çöle saldı del’ etmedi mi

Ağlatan Mevla’mdır güldüren Mevla’m
Ol deyince hemen olduran Mevla’m
Dünyayı nimetle dolduran Mevla’m
Nice mucizeler bol etmedi mi

Âşık Laçin nidem taç ile tahtı
Nicesini gafletlere bıraktı
Kibir Firavun’u ne hâle soktu
Ameli günahkâr kul etmedi mi
04.02.1969

-56- Yan Beni
Ey’ dinlesin beni dostum diyenler
Bir gün terk edecek tatlı can beni
Ben öldükten sonra acı duyanlar
İş odur ki sağlığımda yan beni

Bu hâl tesir etti şirin canıma
İliğime damarıma kanıma
Geniş günde tez gelirdin yanıma
Dar günümde hiç sormazsın sen beni

Dünya hevesine daldıkça daldım
Ne bahtiyar oldum ne murat aldım
Nefsimin elinde oyuncak oldum
Hâlim korkutuyor günbegün beni

Ümidim yok hatıramdan anımdan
Bugünümden yarınımdan dünümden
Ne elden medet var ne de canımdan
İnan korkutuyor bu zaman beni

Nefsini tevhitle döven kalmamış
Kini ve nefreti kovan kalmamış
İtibar kalmamış güven kalmamış
Şaşkına çevirdi bu talan beni

Âşık Laçin buna aklım ermiyor
Düşenin derdini kimse sormuyor
Kardeş de kardeşe selam vermiyor
Deliye döndürdü bu devran beni
12.03.1969

-57- Bu Şikâr Beni
Avcı idim bir ceylanın peşinde
Divane eyledi bu şikâr beni
Gündüz hayalimde gece düşümde
Bu gidişle eder derbeder beni

Mecnun gibi sahraları dolandım
Bahar seli gibi coştum bulandım
Bir vefasız yârin aşkına yandım
Bülbül gibi almış ah ü zar beni

Çıkmazlara girdim şaşırdım kaldım
Çaresiz imkânsız sarardım soldum
Derdimi kimseye diyemez oldum
İçin için kemiriyor ar beni

Yüreğim ah çeker daim niyazda
Hiç kimse olmasın böyle marazda
Lokmalarım düğümlenir boğazda
Sanki Mansur gibi almış dar beni

Vuslatım imkânsız endişem çoktur
Mucize Allah'tan umudum Hak'tır
Ah ü feryadımı duymayan yoktur
Dağa taşa kurda kuşa sor beni

Âşık Laçin dertlilere tay olur
Akar didelerim coşar çay olur
Bu derdin elinden ömrüm zay' olur
O zaman da bekler bir mezar beni
21.05.1969

-58- Kara Tren
Yürü kara tren kalma yollarda
O cennet vatana yetiştir beni
Derbeder kalmışım garip ellerde
Evlada canana yetiştir beni

Aylardır bu hasret içimde yara
Diyar-ı gurbette bulmadım çare
Konu komşu yâren akrabalara
Bekleyen her cana yetiştir beni

Fren koyma süratine hızına
Hasret kaldım Mihriban'ın yüzüne
Sevdiceğim Fatma emim kızına
O dertli insana yetiştir beni

Bakmaz mısın bu garibin hâline
Ne durursun devam etsen yoluna
Bir ömür harcadım serhat eline
Götür de o yana yetiştir beni

Makinist duydun mu kalma avare
Kıvranır dururum oldum biçare
Camuşlu Oluklu bütün köylere
Hacı Kağızman'a yetiştir beni

Âşık Laçin yolda bitmek istemem
O derin uykuya yatmak istemem
Vagonlarda ölüp gitmek istemem
Kurban olam sana yetiştir beni

-59- Ozanlar

Ozanlar dünyadan gittiği zaman
Her birinin bir hüneri kalacak
Kararınca verdim herkese puan
Mevlüt İhsanî'nin dürü kalacak

İlhami Demir çok derin sözlüdür
Rüstem Alyansoğlu gençtir nazlıdır
Murat Yıldız hatırlıdır özlüdür
Çobanoğlu'nun da zarı kalacak

Yaşar Reyhanî'dir bir çelik beden
Kokun güle benzer bülbüldür sedan
Şatıroğlu göç eyledi dünyadan
Kara toprak sadık yâri kalacak

Âşık Musa bilir kadir kıymeti
Soskertli Mehmet'in hoştur lezzeti
Taşlıova susturuyor av'katı
Firganî'nin boş barbarı kalacak

Meramî Çırağı civan çağlıdır
Ummanî Can Mevla'sına bağlıdır
Ruhanî'nin ciğerleri dağlıdır
Her tarafta hoş eseri kalacak

Nusret Torunî'nin hoştur sedası
Yadigâr bıraktı *Sümman'* dedesi
Hüseyin'i hoş yaratmış Hüda'sı
Edebi erkânı arı kalacak

Üzeyir Pünhanî Şevki beraber
Yavrum *İsmail*'dir size yadigâr
Mürsel Ali Rıza yeni biten bar
Günay âşıkların seri kalacak

Cemal Hoca âşıkların hocası
Takdir ettim düzdür vezin hecesi
Feremuz'un sazı *Veysel*'in sesi
İhsan'ın önünde sürü kalacak

İslam Erdener'in hoştur lisanı
Şöhret alamadı *Ahmet Cananî*
Dadaşoğlu kavrayamaz zamanı
Sedinin deride loru kalacak

Ümmanî Saraç'ın bakır dükkânı
Efkârî Baba'nın geçmiş zamanı
Ummana benziyor *Âşık Deryamî*
Türk edebiyatında yeri kalacak

Vahap Kocaman'ın budur hâlleri
Pervane misali döner dilleri
Şiir yazar destan eder yelleri
Zavallının bu materi kalacak

Mahzunî her yana layık seslenir
Cebel dağlar gibi başı puslanır
Her âşıkta bir nem vardır ıslanır
Yazık *Ceylanî* de kuru kalacak

Yaram çok derindir yoktur ilacı
Namertlerin sözü zehirden acı
Laçin Aladağlı aşkın ağacı
Dallarında biten barı kalacak
02.02.1971

-60- Soran Yok
Her yan tipi boran esiyor yeller
Hangi garip nerde kalmış soran yok
O soğuk oteller buzlu caddeler
Kimler için mekân olmuş soran yok

Ovalarda kar var dağlarda duman
Her şeye kadirdir ol Gani Yezdan
Bir garip yoluna gittiği zaman
Talih kimi yere çalmış soran yok

Dertliler dermana feryat ederler
Gece gündüz bu acıyı tadarlar
Garipler gurbete niçin giderler
Ne derdi var niçin gelmiş soran yok

Kötü bir çıkmaza sokmuş yiğidi
Sevda ateşine yakmış yiğidi
Kaderin çelmesi yıkmış yiğidi
Sararmış gül benzi solmuş soran yok

Vurdumduymazlıktan çırparım yaka
Sözlerim doğrudur değildir şaka
Aman sen decilik çıkmış ayyuka
İnsanlık gereği ölmüş soran yok

Asla düzelmedi Laçin'in çarkı
Durmadan akıyor gözünün arkı
Nereye saplanmış feleğin oku
Kimin ciğerini delmiş soran yok
08.02.1970

-61- Gurbet El
Dinleyin ahbaplar yâren yoldaşlar
Nicesini yay eylemiş gurbet el
Zarından ağlamış gökteki kuşlar
Gözyaşını çay eylemiş gurbet el

Kimisini şad eylemiş güldürmüş
Kimisini dertli etmiş soldurmuş
Kimisine darbe vurmuş öldürmüş
Kurda kuşa pay eylemiş gurbet el

Kimisinin açtırmıştır gülünü
Kiminin kem yerde kırmış belini
Kimisinin şaşırmıştır yolunu
Günlerini ay eylemiş gurbet el

Allah düşürmesin aman ha aman
Dağlar gibi kalkmaz başımdan duman
Bir garip sahipsiz öldüğü zaman
Acımadan toy eylemiş gurbet el

Değere değmeze satar insanı
Ölmekten de eder beter insanı
Özlem deryasına atar insanı
Çekilmeyen huy eylemiş gurbet el

Kimisinin derisini üzdürdü
Âşık Laçin'i de candan bezdirdi
Saz elinde diyar diyar gezdirdi
Genç ömrünü zay' eylemiş gurbet el
20.07.1973

-62- Yürü Mektup Yürü
Yürü mektup yürü yollarda kalma
Ankara iline var da geri gel
Garip askerimi görmemiş olma
Mübarek hatrını sor da geri gel

Nazik elleriyle açtığı zaman
Okuyup manayı seçtiği zaman
Sevinçten havaya uçtuğu zaman
Bir müddet yanında dur da geri gel

Sorarsa bu hasret yakar bizleri
Gama gasavata sokar bizleri
Sabrımız tükendi sıkar bizleri
Bu haberi ona ver de geri gel

Mektup dert yüküdür can bezer ise
Zaman bulamayıp geç yazar ise
Hazan mevsimidir yol uzar ise
Önümüz şitadır karda geri gel

Birazcık gayret et çok ağır gitme
Mektup bir umuttur yabana atma
Hele bu sözümü asla unutma
Leke kondurmasın yurda geri gel

Bu Âşık Laçin'e sevgili yavru
Yardımcısı olsun Cenab-ı Bari
Adı İsmail'dir bando askeri
Sorup hâllerine er de geri gel
09.09.1976

-63- Ne Güzel
Bir güzel simasın' nazar eyledim
Sağ yanak üstünde halı ne güzel
Nerelisin diye sordum söyledim
Verdi cevabımı dili ne güzel

Kaşlar hilal gibi uymuş çağına
Benler sıralanmış ağ bukağına
Yeni kadem basmış aşkın bağına
Bülbül feryat eder gülüne güzel

Onun gibi güzel daha gelmemiş
Bu dünyada muradını almamış
Ne yazık ki ayarını bulmamış
Çok acıdım senin hâline güzel

Methiye layıktır özüne haktır
Yaralı gönlüme olmalı doktor
Para pul servetin kıymeti yoktur
Kıyas etmem dünya malına güzel

Güzelliğin görenleri yandırır
Meyhor eder sarhoş gibi döndürür
Sırma saçın yelpazeyi andırır
Rüzgâr dokundukça teli ne güzel

Âşık Laçin gördü senin yüzünü
Müjgân kirpiğini ela gözünü
O anda bağrına bastı sazını
Keşke çıkmasaydın yoluna güzel
11.10.1969

-64- Oltu Güzellemesi
Geldikçe hürmetim artar Oltu'da
Edebin erkânın hâlin ne güzel
Zinnun-i Mısrî yatar Oltu'da
Hakk'ı zikreyleyen dilin ne güzel

Vaktinde verilir salatı selam
Hiç keder vermesin Hazret-i Mevla'm
Camilerde yer bulunmaz her zaman
Hakk'a doğru giden yolun ne güzel

Atasından almış güzel öğütler
Namazını kılar civan yiğitler
Ezan vakti esnaf dükkân kilitler
İpeğin kumaşın şalın ne güzel

Hiç engel olmasın senin işine
Onlar koşar hakikatin peşine
Tevhitle vururlar nefsin başına
İşte böyle kalmakalın ne güzel

Gönüller dopdolu iman içinde
Tarih boyu böyle zaman içinde
Ozanların vardır devran içinde
Ehl-i dil muhabbet elin ne güzel

Bu Âşık Laçin'ın orta çağları
Etrafını sarmış sıradağları
Türlü türlü yemiş verir bağları
Fidanın filizin dalın ne güzel
03.03.1971

-65- Belli Değil
Bakıp insanları nazar eyledim
Güzel belli değil hor belli değil
Fikir eleğinden süzer eyledim
Edep belli değil ar belli değil

Hak hukuk tanımaz zayıf imanı
Merhameti yoktur kırık vicdanı
İkiyüzlü kandırıyor insanı
Namert belli değil er belli değil

İyi kötü birbirine tay olmuş
Asalet bozulmuş kırık soy olmuş
Saygı sevgi heder olmuş zay' olmuş
Usta belli değil tor belli değil

Doğruyu bulmaya dağlar aşanlar
Hayat bu şaşırıp yoldan düşenler
Bukalemun gibi renk değişenler
Düzgün belli değil hor belli değil

Aklı olmayanlar gerçeği n'eyler
Anlatsan anlamaz haftalar aylar
Hiç kimse yerini tanımaz beyler
Ayak belli değil ser belli değil

İnsanları seçmek biraz zor olmuş
Âşık Laçin derdin set hezar olmuş
Babası bilinmez ana sır olmuş
Sümük belli değil şir belli değil
08.02.1970

-66- Doğru Ol
İnsanca yaşayıp öleyim dersen
Doğru söyle doğru yürü doğru ol
Hakkı hakikati bulayım dersen
Doğru söyle doğru yürü doğru ol

Hile kurma hiç kimsenin işine
Mani olma ekmeğine aşına
Ettiklerin döner gelir başına
Doğru söyle doğru yürü doğru ol

Fitne fücurların sözüne kanma
Telaşa kapılıp dolanıp dönme
Ne kadar sarsılsa yıkılır sanma
Doğru söyle doğru yürü doğru ol

Her yanına kılıç çalsalar dahi
Seni lime lime bölseler dahi
Kelleni koparıp alsalar dahi
Doğru söyle doğru yürü doğru ol

Birkaç yüzlü olup her yana sünme
Nefse köle olup emrine kanma
Mansur gibi dara çekseler dönme
Doğru söyle doğru yürü doğru ol

Aman sen de deme Âşık Laçin'e
Zehir katma hayatının içine
Ortak olma sahtekârın suçuna
Doğru söyle doğru yürü doğru ol
07.04.1970

-67- Hocam
Kaç gündür gelmezsin ne oldu sana
Yolcunun zamanı kalmadı hocam
Tehlike zilleri çalıyor cana
Kesildi amanı kalmadı hocam

Takatim yok bedenimde kolumda
Ölüm kol geziyor yakam elinde
Kel'me-i şehadet tevhit dilimde
Canımın gümanı kalmadı hocam

Âşık Laçin Hakk'a tamdır imanım
Yetiş ki tamamdır benim zamanım
Gelip de nazar et tükenir canım
Bu bağın bağbanı kalmadı hocam

-68- Dönmem
Ervah-ı ezelden iman etmişim
Beni gelmez yola sürsen de dönmem
Ta o zaman ben bu yola girmişim
Bana kâinatı versen de dönmem

Ashab-ı kiramı duymadın mı hiç
Bunları aklına koymadın mı hiç
Birazcık düşünüp aymadın mı hiç
Her yandan mengene vursan da dönmem

Haksız yaşayanlar zavallı fakir
Yarın mahşer günü olurlar hakir
İkrarım Allah'a tamdır çok şükür
Alıp çarmıhlara gersen de dönmem

Bir damla sudanım başka ben neyim
Yaradan'a kulum ona tabiyim
Hak için yeşeren çınar gibiyim
Baltayla satırla yarsan da dönmem

Yaratılış boş mu vardır bir gaye
Gayretin kadardır sendeki paye
Bir yârin aşkına geldik dünyaya
Kuşatıp her yandan sarsan da dönmem

Âşık Laçin daim sözümde benim
Ondan başkası yok gözümde benim
Sırat-ı müstakim özümde benim
Dağlar gibi engel dursan da dönmem
12.06.1973

-69- Allah Dedim Ağladım
Dertlerim yüzünden ey'ce darıktım
Aman Allah Allah dedim ağladım
Nedir bu çektiğim karalı bahtım
Dü çeşmim kan ağlar coştum çağladım

Hazan gülü gibi sarardım soldum
Deli poyraz yedim ey'ce dağıldım
Çaresiz kıvrandım imkânsız kaldım
Ah çekerek yüreğimi dağladım

Bu dünyada olamadım umutlu
Acılar üst üste katlı mı katlı
Nicesin' görmüşüm bahtiyar mutlu
Ben de sinemdeki derdi çokladım

Allah'ım ne olur fırsatımı ver
İçim rahat etsin olam bahtiyar
Nefse yenik düştüm intikamım var
Tevhit ile kılıcımı yağladım

Nice namertlere mihnete düştüm
Yıkıldım kahroldum zillete düştüm
Çilekeş hayatım cinnete düştüm
Öz özümü neşterledim tığladım

Âşık Laçin hiçbir yana gidemem
Hak'tan ötesine meyil edemem
Ondan başkasından medet istemem
Umudumu Yaradan'a bağladım
08.08.1973

-70- Kurtaramadım
Şu fani dünyayı ettim seyahat
Kendimi kaderden kurtaramadım
Çalıştım çırpındım eyledim gayret
Nasip kısmetimi artıramadım

Ta ezelden düçar oldum coşuna
Beni aldı sürükledi peşine
Tevhit ile vurdum nefsin başına
Yine tesirini bitiremedim

Çilekeş hâlimi eyledim beyan
Olmadı feryad-ı zarımı duyan
Ekmek atlı oldu ben ise yayan
Evimde rahatça oturamadım

Felek bozdu fiyakamı cakamı
Bilen n'etsin başa gelen vakamı
Kader mi yazı mı iki yakamı
N'ettimse yan yana getiremedim

Belalar çileler geldi üst üste
Bütün haşmetiyle daldı üst üste
Dertler kara bulut oldu üst üste
Birazcık öteye götüremedim

Âşık Laçin felek ile inada
Düşer isen eremezsin murada
Fazlaca yıprandım yalan dünyada
Arzumu yerine yetiremedim
30.11.1969

-71- Bağlandım
Yaradan'a kulum habibe ümmet
El-Melik'e El-Cebbar'a bağlandım
Âlemlere rahmet gelmiştir Ahmet
Muhammed Mustafa nura bağlandım

Şiar ettim Medine'de duranı
Odur yüreğimin zikri yâreni
Bize rehber göndermiştir Kur'an'ı
Onda olan gizli sırra bağlandım

Gafil olma fayda yoktur varından
İmdat iste Yaradan'dan birinden
Gülü yaratmıştır onun nurundan
Habib-i Ekrem'de tere bağlandım

Cehalet âlemde eylenmez yara
Tedavi olmayan olur biçare
Arifler babında almışım töre
Edebe bağlandım ara bağlandım

Müminler içindir Hakk'ın cinanı
Âşık Laçin Hak'tan ister amanı
Her şeye kadirdir keremler kânı
Ölmez itmez sadık yâre bağlandım
04.07.1971

-72- Usandım
Doğuştan olmuşum seyyah-i âlem
Gurbet ele vara vara usandım
Yıllardır çekerim bitmez mi çilem
Böyle hayal kura kura usandım

Nefis doymak bilmez obur mu obur
Elinden kurtulmak çok çetin çok zor
Gönül her şey ister dört başı mamur
Eksik fazla vere vere usandım

Kederliyim her an bir nebze gülmem
Üç günlük dünyadan bir lezzet almam
Ne olacak hâlim sonumuz bilmem
Düşünürüm kara kara usandım

Her günüm bir yerde neşir eyledim
Eyyub'un sabrını meşhur eyledim
Derdimi âleme teşhir eyledim
Sergiledim sara sara usandım

Yemek sorulur mu midesi açа
İster ki bir lokma bir yudum içe
Dereyi görmeden toplanmaz paça
Ön yargıyı kıra kıra usandım

Âşık Laçin hünerini satmaya
Gayret eyle sarrafına gitmeye
Gücüm yetmez eğriyi düz tutmaya
Ben kendimi gere gere usandım
05.06.1973

-73- Allah'ım
Geceyi gündüzü yaratan sensin
Dertlerime çare yetir Allah'ım
Bütün âlemleri yürüten sensin
Dertlerime çare yetir Allah'ım

Mevla’m Medine’de duran aşkına
Sorgusuz cennete giren aşkına
Hak için canını veren aşkına
Dertlerime çare yetir Allah’ım

Aşkına gark eyle ruhu bedeni
Gece gündüz zikir eylesin seni
Aciz bir kulunum bağışla beni
Dertlerime çare yetir Allah’ım

Hükmeden de sen ferman da sende
On sekiz bin âlem her yan da sende
Derdi veren sensin derman da sende
Dertlerime çare yetir Allah’ım

Gamın deryasında yüzer dururum
Bu canı bedeni üzer dururum
Çaresiz imkânsız gezer dururum
Dertlerime çare yetir Allah’ım

Kerbela’da şehit yatan aşkına
Ağ devin bendini tutan aşkına
Âşık Laçin dönmüş yolu şaşkına
Dertlerime çare yetir Allah’ım
31.07.1971

-74- Ağlarım
Herkesin bir derdi vardır efendim
Sular gibi coş eyledim ağlarım
Gözyaşım özüme oldu bir bade
Kederlendim nuş eyledim ağlarım

Olamadım mutluluğun yanında
Kader beni tuş eyledi sonunda
Hayatımın her gününde anında
Dertlerimi baş eyledim ağlarım

Asıl gerçekleri bir yana koydum
Kime ne oldu ki kendime kıydım
Nefsime çalıştım nefsime uydum
Emeğimi boş eyledim ağlarım

Kara kura çöktü bağır ha bağır
Kendini acıyla kederle yoğur
Günahlarım baskın canda çok ağır
Geleceğim farş eyledim ağlarım

Her günüm çileli kavruldum yandım
Yolunu kaybetmiş deliye döndüm
Çürükmüş çok insan nasıl güvendim
Bu nasıl bir iş eyledim ağlarım

Âşık Laçin durmaz efkârım zarım
Zararım hat safha bilinmez zarım
Bir ömür boşuna gitti korkarım
İşlerimi yaş eyledim ağlarım
13.05.1969

-75- Yaralandı Yanarım
Bir yârin aşkına derbeder oldum
Ciğerlerim paralandı yanarım
Ah ü zar içinde sarardım soldum
Her tarafım yaralandı yanarım

Özümü bıraktım ateşe saldım
Sanki bir volkanın içine daldım
Çaresi imkânsız derde tutuldum
Acılarım sıralandı yanarım

Gücüm yetmez takatim yok ezginim
Talihime yığbalıma kızgınım
Umudum yok vuslatıma üzgünüm
O yâr benden aralandı yanarım

Hâlimi anlamaz bilmez ki nadan
Bir umut beklersin bıktırır candan
Suçum günahım ne nazlı yâr benden
Uzlet etti pirelendi yanarım

O gündür bu gündür gülemez oldum
Hayattan bir lezzet alamaz oldum
Kaybettim cismini bulamaz oldum
Kim bilir ki nerelendi yanarım

Bu Âşık Laçin'in dertli avazı
Derdine bir derman Hak'tan niyazı
Bahtım tura dedi ben ise yazı
Oyun döndü turalandı yanarım
25.10.1979

-76- Piştim Yanarım
Kınamayın beni yâren ahbaplar
Bir yârin aşkına düştüm yanarım
Bu nasıl bir ateş havar ha havar
Kıvrandım kavruldum piştim yanarım

Bu duygular verem eder insanı
Telaşım çok büyük sardı her yanı
Gücüm yetmez söndüremem volkanı
Allah'ım yardım et şaştım yanarım

Duman olup gökyüzünü kapladım
Ağrıyı acıyı cana topladım
Fokur fokur her tarafa zıpladım
Kükredim her yana taştım yanarım

Lavlarım kavurur eli yandırır
Görenleri mat eyleyip dondurur
Bu dert beni iflah etmez öldürür
Sabrım iflas etti coştum yanarım

Derbeder eyledi edebim arım
Onun için durmaz ah ile zarım
Çaresiz imkânsız kıvranıyorum
Patlayacak kadar şiştim yanarım

Laçin gece gündüz ağlarım gülmem
Arzularım çetin ben iflah olmam
Çaresi olur mu derdimin bilmem
Dermana her yana koştum yanarım

-77- Geriledin Yanarım
El götür yakamdan ey zalim nefsim
Amelimi karaladın yanarım
Elinden yorgunum çıkmıyor sesim
Doğruları geriledin yanarım

Her ne ettim ise ünleyemedim
Yazık dertlerimi sonlayamadım
Sen nasıl dünyasın anlayamadım
Her tarafa küreledin yanarım

Derbeder perişan geldim ne hâle
Nefsin arzuları başıma bela
Gece gündüz daim çekerim çile
Dertlerimi sıraladın yanarım

Hakk'a doğru gider her zaman yolum
Zavallı perişan derbeder hâlim
Kavruldum yanarım aciz bir kulum
İçerimi çıraladın yanarım

Gücüm yetmez sana vurdun devirdin
Yanardağ misali yaktın kavurdun
Acı poyraz gibi estin savurdun
Gül benzimi sarıladın yanarım

Âşık Laçin insaf yok mudur sende
Takat bırakmadın ilikte kanda
Yarınlara umut koymadın bende
Altım' üstüm' kuruladın yanarım
29.06.1972

-78- Sevda Ateşine Düştüm Düşeli
Sevda ateşine düştüm düşeli
Gece uykum yoktur gündüz kararım
Deli gönlüm dalga atıp coşalı
Günden güne artmaktadır zararım

Yâr yüzünde sıralanmış halları
Şekerden şerbetten tatlı dilleri
Dostun bahçesinde açan gülleri
İlaç diye bu yarama sararım

Dişler inci gibi gözleri kara
Bakmaya doyamam ben nazlı yâre
Bu nasıl bir aşk ki oldum biçare
Gece gündüz nöbetlere girerim

Canıma od salan canım cananım
Uğruna kavrulup pişen yananım
Aşkın tuzağına tutulan canım
Azat için çıkış yolu ararım

Tutmuş her yanımdan kıvırır beni
Deli divaneye çevirir beni
Bu nasıl bir aşk ki kavurur beni
Yürekten ah çeker yanar dururum

Âşık Laçin ben bir yaralı kulum
Kırıktır kanadım kırıktır kolum
Deliye dönmüşüm perişan hâlim
Kahrolurum tükenirim eririm
12.10.1969

-79- Efendim
Size haber verem bazı hâllerden
Bir bakın ki neler olmuş efendim
Serçeler şahine okuyor meydan
Dünya ne hâllere kalmış efendim

Saygı sevgi bitmiş nerede kalmış
İnsanlık bir âlem sararmış solmuş
Bilenler işini yapamaz olmuş
Naşiler meydanı almış efendim

Allah’ım bizlere sabır ver sabır
Rahman’sın Rahim’sin Kebir’sin Kebir
Sevgi iflas etmiş nefretle kibir
İçimiz dışımız dolmuş efendim

Cahil nasihate gelmez bilirim
Kaburgası kalın almaz bilirim
Elde olan beyde olmaz bilirim
Çok fazla konuşma bilmiş efendim

Hesap ettim zararımı kârımı
Sıfıra çıkardım elde varımı
Şöyle bir düşündüm dediklerimi
Başımıza neler gelmiş efendim

Âşık Laçin görünüşe aldanma
Herkesi insanca yaşıyor sanma
Sözüm bu meclisten dışarı amma
İnsanlık adamlık ölmüş efendim
08.11.1971

-80- Dalım Var Benim
Aşkın bağlarında kıldım kararı
Konup tutunacak dalım var benim
Şeyda bülbül gibi çekerim zarı
Ah ü zar çektiren gülüm var benim

Herkes kısmetini Mevla’dan alır
Arayan eğriyi doğruyu bulur
Dertliler daima söyleyen olur
Hâlimi arz eden dilim var benim

Ezelden çekerim kederi gamı
El vurma kırıktır gönlümün camı
Gönül deryasında olmuşum gemi
Nice yüzülecek gölüm var benim

Bu nasıl bir sevda üzdürür beni
Girdaplar içinde yüzdürür beni
Seyyah-i âşıkım gezdirir beni
Dikenler içinde yolum var benim

Sönmeyen bir suzan kanar gezerim
Alev topu olmuş döner gezerim
Bir yârin uğruna yanar gezerim
Derbeder perişan hâlim var benim

Âşık Laçin kederlenir gamlanır
Aşkın ocağında pişer demlenir
Gece gündüz didelerim nemlenir
Dicle Fırat gibi selim var benim
22.06.1972

-81- Kıza Kıza Giderim
Gam gölünde dalga kesti yolumu
Geri döner yüze yüze giderim
Havale eyledim Hakk'a hâlimi
Dertlerimi yaza yaza giderim[26]

Allah'tan korkmazsın vicdanın hani
Yaptığın zulümdür kendini tanı
Yıktın umutlarım' kandırdın beni
Duygularım' boza boza giderim

Hiç yokumuş sende şeref ile ar
Cimrilikle toplamışsın servet var
İnsanlığın bu mu ey kalleş kemter
Çok içlendim kıza kıza giderim

Münacatım Hakk'a var ah ü zarım
Ondan başkasına olmaz havarım
Nasip kısmet yokmuş böyle sayarım
Tekrar geri geze geze giderim

Laçin iyi bilir senin öteni
Hani ya ikrarın sözünü tanı
Sözünden cayanın bozuktur kanı
Hâllerini seze seze giderim
26.06.1971

-82- Giderim
Doktorları birer birer dolandım
Bulamadım derde çare giderim
Felek darbe vurdu ben yaralandım
Ciğerlerim pare pare giderim

Hele kulak verin benim sesime
Burda ölsem kimler gelir yasıma
Bu yüzdendir ana yurdum Kars'ıma
Bu dağları yara yara giderim

[26] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu tarihte (26.06.1971) Baba Laçin'i bir köye düğüne götürürler fakat düğünde çalıp söylemesine izin vermezler. Baba Laçin bozulur çünkü çoluk çocuğunun rızkı engellenmiştir. Baba Laçin bir şey yapamaz ancak sazına sarılır."

Bu derdin yüzünden her yanım yara
Arzuhâl yazmışım ulu Settar'a
Eğer verir ise derdime çare
Yaralarım' sara sara giderim

Çaresi imkânsız içimde derdim
Hakkız helal edin sizleri yordum
Bu garip ellerde sızlandım durdum
Bu derdin elinden nere giderim

Yüreğim ah çeker içim közdedir
Acılarım yüksek dil avazdadır
Kimler geldi geçti sıra bizdedir
Kabristana bir mezara giderim

Varıp da köyümde olursam eğer
Âşık Laçin biraz kalırsam eğer
Vadem tamam olup ölürsem eğer
Yaradan'a ol Settar'a giderim

-83- Neyleyim
O ki bu dünyaya ben misafirim
Saltanatı boş serveti neyleyim
Geldim gideceğim vardır haberim
Sultan olup tacı tahtı neyleyim

Melekü'l-mevt bir gün soracak beni
Ecel cellatları vuracak beni
Bir gün kara toprak saracak beni
Meyl-i dünya muhabbeti neyleyim

Müslüman'ın daim Hakk'a niyazı
Hak'tan gelenlere olmalı razı
Uyandır Allah'ım gafletten bizi
İflas etmiş akıbeti neyleyim

Allah'ım aşkınla pişenlerden et
Kaynayıp her yana taşanlardan et
Hakkıyla ihlasa koşanlardan et
Boşa giden ibadeti neyleyim

Başıma belalar getirecekse
Dertlerimi ey'ce artıracaksa
Beni ateşlere götürecekse
Haram lokma ticareti neyleyim
04.04.1972

-84- Yüzdükçe Yüzdüm
Bilemedim sebebini özünü
Gamın deryasında yüzdükçe yüzdüm
Tedbir aldım köşk ü saray kurmaya
Yapması bir yana bozdukça bozdum

Yığbalım uyanmaz şansım uyudu
Cebirle çektiğim aşkın yayıydı
Kime ne ettim ki suçum neyidi
Seyyah olup böyle gezdikçe gezdim

Asla bel bağlamam dünya varına
Bülbül de düşmüştür gülün zarına
Aklım ermez bu dünyanın sırrına
Kendimi boş yere ezdikçe ezdim

Derbeder hâlimi ele sunarım
Pişmanlığın acısını kanarım
Gerçekleri göremedim yanarım
Her şeyden habersiz sızdıkça sızdım

Hayatım çileli lezzet almadım
Ne yaptıysam aradığım' bulmadım
Gam ile kederden azat olmadım
Dertlerim' üst üste dizdikçe dizdim

Âşık Laçin mümin çaresiz kalmaz
Hak'tan ümitsizin talihi gülmez
Takdir Allah'tandır ötesi olmaz
Düşündüm kendime kızdıkça kızdım
15.11.1969

-85- Yavru Can
Yetmiş üç yılında bir cuma günü
Felek darbesine gelen yavru can
Seslenmiş bir yana yetmemiş ünü
Bulanık sularda kalan yavru can[27]

Bu feci haberi duyan ağladı
Bacıların karaları bağladı
Dertli anan ciğerini dağladı
Şen gönlüme saldın talan yavru can

Ana demiş baba demiş seslenmiş
Nefesi kesilmiş sesi kıslanmış
Su altında çamurlara yaslanmış
Amansız ecelden ölen yavru can

[27] Âşık Laçin Aladağlı bu şiiri, 1973 yılında, Büyük Oluklu köyünde bulunan bir gölde boğularak hayatını kaybeden oğlu Mehmet için söylemiştir.

Azrail darbesi şirin canında
Hareket yok damarında kanında
On iki yaşında ilkokulunda
Kitabı çantada kalan yavru can

Böyle emreylemiş Cenab-ı Kudret
Göl dalga vurdukça edermiş feryat
Daha yeni fidan ismi de Mehmet
Sedası ciğerler delen yavru can

Oluklu köyüne düştü velvele
Kıymetli komşular verdi el ele
Kendin' suya attı Tahsin talebe
Ecel pençesinde bulan yavru can

Felek gelmez yola sürdü göçünü
Dertli koydun bu talihsiz Laçin'i
Kara yere serdin ipek saçını
Dünya oldu sana yalan yavru can
1973

-86- Çıkar Okuldan
Aman yavrularım devam eyleyin
Profesör hakan çıkar okuldan
İlmin deryasını ey'ce boylayın
Albay yarbay bakan çıkar okuldan

Analar babalar tüm öğretmenler
Nice şampiyonlar bilgin insanlar
Tarihte yazılı er kahramanlar
Kemal gibi yakan çıkar okuldan

Oku gör atalar çekmiş ne bela
Kars ilinde şahit Ani'de kale
Alparslan Bizans'a saldı velvele
Şimşek gibi çakan çıkar okuldan

Nasihatim budur sözlerim size
Kemal'e Çakmak'a bakın Yavuz'a
Zalim düşmanları döken denize
Ardı sıra bakan çıkar okuldan

Yeter Âşık Laçin düşme telaşa
Meydan vermediler kemter kalleşe
Kara Kâzım Halit Paşa baş başa
Düşmanları yıkan çıkar okuldan
26.04.1973

-87- Saman
Yetmiş üç yılında eskin senede
Kırdı köylülerin belini saman
İş kalmadı öküz inek danada
Taladı milletin malını saman

Samanı olanlar çalıyor kaval
Ey tembel çalış da ayağın' denk al
Kocakarıların sırtında çuval
Gevene gönderdi gelini saman

Öküzünü bonduruğa çekmezsen
Çalışıp da yüzünden ter dökmezsen
Boz arpayı kara herge ekmezsen
Sattırır odadan halını saman

Bizim sofu gelmiş tam orta çağa
Boş avare gezer sol ile sağa
Her kim tarlasını verse ortağa
Değmeyin şaşırsın yolunu saman

Ne kadar yüksekten kurmuş havale
Böyle şeyler hiç gelmezdi hayale
Mereklerden çıktı girdi çuvala
Çekti terazinin milini saman

Sükût etti diktatörü zorbayı
Bu sene çoğuna vurdu darbeyi
Mustafa Göresim aldı torbayı
Açtırdı ellere elini saman

Muhabbet eyledim Hakk'ı sevene
İyi kötü belli oldu bu sene
Camuşlu'da tos sarıldı gevene
Attı parçaladı kolunu saman

Benim sözlerimden ibret almazsan
Bu eskin seneyi tarih kılmazsan
Âşık Laçin sen de tedbir almazsan
Lal eder sazında telini saman
30.03.1973

-88- İhya Eyledin
Sana çok şükürler olsun Allah'ım
Evimi barkımı ihya eyledin
Senin iznin ile yürürüm rahım'
Dönen bu çarkımı ihya eyledin

Rahmet saldın bu kulunun yurduna
Zeval verme ailesin' ferdine
Tek başıma düştüm geçim derdine
Bol ettin rızkımı ihya eyledin

Âşık Laçin geldi mutluluk cana
Ne kadar şükretsem az gelir sana
Bir istedim senden on verdin bana
Soyumu ırkımı ihya eyledin

-89- Düşersin
Kendin' bilmez ile muhatap olma
Efkâra düşersin zara düşersin
Ne seni düşünür ne de kendini
Çıkmaza girersin zora düşersin

Yanında bir adam sayarsın güya
Seni rezil eder çobana beye
Güvenirsin dal budağım var diye
Yıkar umudunu dara düşersin

Çoban etsen kurt çağırır mallara
Sultan saysan zulüm eder ellere
Bağban etsen su veremez güllere
Gül toplayım dersin hara düşersin

Uzun kısa söyler hokkabaz dilli
Usulü kaideyi bilmez zavallı
Kişinin kimliği yârenden belli
Seçimini ey' yap ara düşersin

Asla düzelmeye göstermez çaba
Nasihat işlemez kaba mı kaba
İster yâren olsun ister akraba
Cahilse yüzünden tora düşersin

Âşık Laçin işte söyledim sana
Uzak dur yaklaşma böyle insana
Ey' dinle sözümü atma yabana
Pişmanlıktan yanar nara düşersin
21.07.1973

-90- Görürsün
Rahmet yağar zemin alır baharı
Tabiatta türlü hâller görürsün
Dilde zikrederim ol yüce yâri
Gönlümün bağında güller görürsün

Güller göründükçe seven çoğalır
Kimisi bahçede kimin' dağ alır
Şeyda bülbül muhabbete boğulur
Aşkı zikreyleyen diller görürsün

Gayretle uğraşır beşer efendim
Rızıklar fışkırır taşar efendim
Her canlı rızkına koşar efendim
Arı kovanında ballar görürsün

Ağaçlar yeşerir çiçekler açar
Rahmet deryasında olunmaz naçar
Köylü avdet eder yaylaya göçer
Mutluluğa giden yollar görürsün

Nasip kısmet olur düşersen yola
Bir selam arz eyle dereye çöle
Seyyah-i âlem ol bir nazar eyle
Hakk'ın mucizesi neler görürsün

Var ise kişinin gerçek imanı
Hiçbir zaman kesmez Hak'tan gümanı
Âşık Laçin haydi sohbet zamanı
Muhabbete yoldaş teller görürsün
05.02.1976

-91- Yara Var
İçerim yaralı ciğerim dağlı
Derdim çoktur her yanımda yara var
Talih kemendiyle kollarım bağlı
Ne kurtardım ne derdime çare var

Hep ağladım bu dünyada gülmedim
Gam ile mihnetten azat olmadım
Ne yaptıysam asla murat almadım
Yokladım ki talihimde kara var

Allah'ım affeyle benim özümü
Senden başka kime diyem arzumu
Yalvarırım sana güldür yüzümü
Daha başka gidilecek nere var

Nefis daim ister doymaz bir türlü
Vardığı yanlıştan caymaz bir türlü
Şanssızlık yakamı koymaz bir türlü
Nere gitsem benim ile beraber

Bu nasıl bir dünya zardayım zarda
Bitmedi kederim boğuldum derde
Allah'ım yardım et zordayım zorda
Bu aciz kuluna havar ha havar

Âşık Laçin böyle çalınmış maya
Senden evvel gelip giden hani ya
Seni de durdurmaz bu yalan dünya
Bir gün nöbet gelir bekle sıra var
05.08.1973

-92- Ani Kalesi
Ani Kalesi'ni nazar eyledim
Alparslan'ın orda ok yarası var
Gezip her yanını güzar eyledim
Bir değil beş değil çok yarası var

Ne kadar cesaret ne kadar gayret
Bizleri yaratan vermiş mürüvvet
Elde siyre kılıç altta yağız at
Taşlarda nal izi mık yarası var

Yanında yavrusu Melikşah bile
Heyecanla kalkan almıştı kola
O zaman düşmana düştü velvele
Bölük bölük kaçtı tak yarası var

Bilmem methedeyim ben hangisini
On iki yaşında er yavrusunu
Allah Allah deyip o süngüsünü
Düşmanın göğsüne çak yarası var

Can ile baş ile halkın askeri
Kükremiş geliyor Hakk'ın askeri
Allah'ın ordusu Türk'ün askeri
Hak için çarpışan ak yarası var

Der Laçin duyunca oldum şaduman
Her ana doğurmaz böyle kahraman
Kendi Selçukoğlu ismi Alparslan
Düşmanda sayısız pek yarası var
05.05.1969

-93- Bilsinler
Bu şanlı vatana nifak sokanlar
Bir gün gider uçuruma bilsinler
Sancağa bayrağa yanlış bakanlar
Alacaklar derin yara bilsinler

Birlikten güç doğar gelir mi zarar
Aklın fikrin yok mu edersin firar
Keskin sirke ancak küpünü yarar
Olacaklar pare pare bilsinler

Türk eline yanlış fikir salanlar
Kurtarır mı sandın fesat olanlar
Hakikati elde alet kılanlar
Rast gelecek zülfikara bilsinler

Bu milleti uçuruma itenler
El âlemi birbirine katanlar
Meydanı boş bulup cirit atanlar
Bir gün takılırlar tora bilsinler

İçi fesat olan ele yaranmaz
Başa gelecekler asla görünmez
Fitne fücur ile çözüm aranmaz
Dert keder var ise çare bilsinler

Laçin geçilirse kırmızı hatlar
O zaman durur mu yiğitler mertler
Bu milleti ölü sanmasın itler
Bir gün üfürülür sura bilsinler
18.07.1976

-94- Dile Dayanır
Seher vakti hoca ezan verende
Kelime-i tevhit dile dayanır
Yaradan'ın huzuruna duranda
Mevla'nın ihsanı kula dayanır

Arayıp gerçeği bulan insanlar
Daima orada kalan insanlar
Hak ile beraber olan insanlar
Elife dayanır dala dayanır

Dilinde salavat göğsünde iman
Olanlar daima bahtiyar insan
Allah bir Resul hak diyen Müslüman
Muhammed Mustafa kula dayanır

Nefsine uyanlar yolundan çıkar
Yolundan çıkanlar kendini yakar
Aklı olan gerçeklere öz bakar
Sırat-ı müstakim yola dayanır

Nazarı başkadır yüzü başkadır
Tarağı başkadır bezi başkadır
Takva sahibinin sözü başkadır
Yaradan'ın aşkı hâle dayanır

Laçin kendisini yoklayanların
Sevgisini canda saklayanların
Hak için kendini paklayanların
Akar gözyaşları sele dayanır
02.01.1973

-95- Benimdir
Hepimiz de bir ağacın dalıyız
Fidan da benimdir dal da benimdir
Sen de ben de Yaradan'ın varıyız
Hedef de benimdir yol da benimdir

Kime ne üzenden üzüleninden
Kime ne yazandan yazılanından
Kime ne gezenden gezileninden
Vatan da benimdir el de benimdir

Bu bahçenin bülbülüyüm şakırım
Bazen tatlı bazen acı okurum
Tezgâhımda türlü kumaş dokurum
Keten de benimdir şal da benimdir

Nice maharetler hünerler elde
Sevgi var saygı var erkânda yolda
Arılar dolanır çiçekte gülde
Kovan da benimdir bal da benimdir

Anlayana sır var kelam içinde
Allah'ın rahmeti selam içinde
Bunca laf eyledik âlem içinde
Sohbet de benimdir dil de benimdir

Bu Âşık Laçin'in dünü var onda
Büyük Türk milleti şanı var onda
Atamın dedemin kanı var onda
Hilal de benimdir al da benimdir
05.08.1973

-96- Nedendir
Dostum diye umut bağladıklarım
Bizden selamını kesti nedendir
Uğruna ciğerim' dağladıklarım
Ne olduysa bilmem küstü nedendir

Canı esirgemem dostun yolundan
Acep bir hata mı duydu dilimden
Zarı bülbül vazgeçer mi gülünden
Şimdi ötmez oldu sustu nedendir

Çıkmazlara girdim havar ha havar
Başıma gelenler akıla zarar
Gönül bağlarıma acı bir rüzgâr
Havada bulut yok esti nedendir

Daima her zaman övdüklerime
Sevgi temreniyle dövdüklerime
Bilmem ne eyledim sevdiklerime
Gören suratını astı nedendir

Şanssızlık içimde en büyük sızım
Alnıma yazılmış kaderim yazım
Kime can dediysem çor geldi sözüm
Gam keder özümü bastı nedendir

Görenler hâlime üzgün baktılar
Âşık Laçin'i de derde soktular
Gönül verdiklerim yamyam çıktılar
Bulamadım sadık dostu nedendir
06.05.1969

-97- Dostlarım
Bu dünyanın hâli böyle dostlarım
Derbeder hâlimi gören yanıyor
Her yanım acıda dinmiyor zarım
Ah çektikçe ciğerlerim kanıyor

Bu yüzdendir ne edersem gülemem
Daralır nefesim ey'ce alamam
Umudum yok dermanımı bulamam
Ecel dört yanımı sarmış dönüyor

Tek çare kurtuluş Hakk'ın beratı
Ancak o olacak canım rahatı
Yıllardır çekerim ben bu illeti
Ekmeğimi gam kedere banıyor

İlletim çok büyük kesmiş yolumu
Elim kolum bağlı kırmış belimi
Gafiller görsünler düşkün hâlimi
Cahiller dünyayı baki sanıyor

Hamdolsun Allah'a imanım paktır
Yüreğim kanıyor dertlerim çoktur
Söyletmeyin beni takatim yoktur
Anlattıkça acılarım sünüyor

Dilbaz oldum el âleme söz sattım
Âşık Laçin fazla sattım az sattım
Aşkın ocağında yandım köz sattım
Yavaş yavaş alevlerim sönüyor

-98- Aranıyor
Aklım ermez şu dünyanın işine
Arısız petekte bal aranıyor
Bu hâl gitmez sarrafların hoşuna
Altının yanında pul aranıyor

Yiğitlik yürekte dille olur mu
Muhabbet cahille kalla olur mu
İnsanlık parayla pulla olur mu
Sorgusuz sualsiz mal aranıyor

Söyletmeyin beni dertlerim çoktur
Yanlış anlamayın sözlerim haktır
Mananın mantığın kıymeti yoktur
İşkembeci çirkef dil aranıyor

Yazık ne hâllere kalmış zamane
Nice kötülerle dolmuş zamane
Öze kıymet vermez olmuş zamane
İpeğin yanında çul aranıyor

Hakk'a doğru giden yol rağbet görmez
Bu kervanda olan el rağbet görmez
İnsanca yaşayan kul rağbet görmez
Edepsiz hayâsız hâl aranıyor

Cahillerin asla olmaz tasası
Haksızın zalimin yoktur yasası
Âşık Laçin işte sözün kısası
Şaşkına düşküne yol aranıyor
08.09.1970

-99- Kıbrıs Destanı
İşit naraları ey k…. Yunan
Koç gibi meydanda duran geliyor
Kükremiş Mehmetçik nice bin civan
Allah Allah deyip vuran geliyor

Kutsaldır özüne Türk'ün yerleri
Derbeder olursun gitme ileri
Mustafa Kemal'in yiğit erleri
Akdeniz'i hedef gören geliyor

Sakarya Harbi'ni getirsen yâda
Yoksa unuttun mu ey kemter geda
Dumlupınar Kocatepe Ege'de
Düşman setlerini yaran geliyor

Oku tarihleri tanırsın beni
Karşında rakibin kimdir ey' tanı
Sana kaptırmazlar aziz vatanı
Denize seccade seren geliyor

Allah nidası var daim dilinde
Hiçbir engel dayanamaz yolunda
Resul'ün ümmeti sancak elinde
Şehitle yan yana yâren geliyor

İyirmi temmuzdur çıkarma günü
Keşke izleseydim o heyecanı
Kükremiş zaptolmaz Türk'ün aslanı
Ortalık toz duman boran geliyor

Laçin de kurbandır bu şirin can da
Bu milletin eseri var her yanda
Şehitler yerinden kalkar bir anda
Vatana canını veren geliyor
03.07.1974

-100- Kars'ın Kurtuluşu
Sevinç meşalesi yakın her yanda
Serhat Kars'ın huzur bulduğu gündür
Kara Kâzım Halit Paşa bir anda
Düşman ordusuna daldığı gündür

Kahramanlar kükreyerek geldiler
Bu vatanı düşmanlardan aldılar
Arap at üstünde kılıç çaldılar
Köpek sürüsünün yıldığı gündür

Babamız dedemiz çektiler zulmat
Moskof Ermeni'den nice hakaret
Kahraman askerde oluştu gayret
Küffarı vatandan sildiği gündür

Halit Paşa kızdı pervanelendi
Türk ordusu coşa geldi ırgandı
Kara Kâzım Paşa komuta verdi
Allah Allah deyip çaldığı gündür

Aslan Mehmetçikler geldiler coşa
Komutanlar emir verdi savaşa
İşgalci köpekler düştü telaşa
Laçin bu milletin güldüğü gündür
30.08.1969

-101- Sorar Götürür
Feleğin elinden saklanmak olmaz
Köşe bucak seni arar götürür
Her ne yana kaçsan yoktur faydası
Açar künyemizi sorar götürür

Gülüne hoş gelir bülbül sedası
Kulu darda bırakır mı Mevla'sı
Varlığının sana yoktur faydası
Üç beş arşın beze sarar götürür

Fazla geç olmadan olmalı tövben
Hanidir validen hanidir baban
Seni kurtaramaz hısım akraban
Eğer dallarını kırar götürür

Bütün gerçekleri sen de bilirsin
Kırma insanları yalnız kalırsın
Zamanı gelince mutlak ölürsün
Kimler tabutuna girer götürür

Bilir misin dostum neler olacak
Hakk'ın emri tam yerine gelecek
Kara toprak verdiğini alacak
Canlıları birer birer götürür

Âşık Laçin hata alma diline
Her ne yapsan o gelecek yoluna
Kimin gücü yeter Hak'tan gelene
Ecel tokadını vurur götürür
05.03.1969

-102- Serer Götürür
Gizlenmek kaç para ölüm elinden
Arar her tarafı tarar götürür
Kıskıvrak yakalar tutar kolundan
Vurur yerden yere serer götürür

Vaden tamam olmuş sonun gelmişse
Zamanın dolmuşsa günün gelmişse
Dünyayı terk etme anın gelmişse
Bir bohça misali dürer götürür

Kılıcın kalkanın kolların olsa
Askerin leşkerin dalların olsa
Şah olsan âlemde ellerin olsa
Sırasıyla birer birer götürür

Ağlasan sızlasan tedbir almaya
Fırsat kalmaz saçın' başın' yolmaya
Gücün yetmez direnmeye kalmaya
Tekme tokat sürer sürer götürür

Gelen misafirler gitmeyecek mi
Sabah doğan güneş batmayacak mı
Her canlı ölümü tatmayacak mı
Hak'tan böyle çıkmış karar götürür

Âşık Laçin ecel bakar mı naza
Umudunu bağla Hakk'a niyaza
Nefis şirin tutar dünyayı göze
Uğraştırır seni yorar götürür
04.04.1969

-103- Dili Lal Olmuş
Baktım şu dünyaya benim diyenler
Dönmüyor ağzında dili lal olmuş
Servetini korka korka yiyenler
Geri kalan varislere mal olmuş

Topladılar yığıldılar geldiler
Pay ettiler hisselere böldüler
Benim azdır senin çoktur dediler
Söz uzanmış böyle kalmakal olmuş

Sevindiler servetine varına
Bir bardak su vermediler hayrına
İcabında diyen oldu goruna
Yaşadığı yalan bir hayal olmuş

Ben kimim ki deyip bağıran hani
Kendine kibirlik çağıran hani
Acı kelimeler doğuran hani
Vücut üryan iki kolu dal olmuş

Derbeder perişan canı cananı
Acılar hat safha serde dumanı
Üç beş seveni var candan yananı
Göz pınarı taşmış her yan sel olmuş

Der Laçin bu tapmış boş saltanata
Önemi olmamış hacca zekâta
Bakın binmiş gider bir cansız ata
Boyun eğmiş bir mezara el olmuş
11.12.1973

-104- Muhannet
Bugün dost elinden aldım bir name
Bu nasıl haberdir yazdı muhannet
Beni de düşürdü feryad-ı gama
Aşkın çemberinde ezdi muhannet

Onun için neler geldi başıma
Acımadı gözden akan yaşıma
Bir avcı misali gezdim peşine
Tülek terlan gibi tezdi muhannet

İnsan olan haksızlığı güder mi
Ah almak ateştir onu tadar mı
Sevilen sevene zulüm eder mi
Ağzımın tadını bozdu muhannet

Seven sevdiğini uyandırırmış
Sohbete övgüye boyandırırmış
Fazla naz âşığı usandırırmış
Seni seven candan bezdi muhannet

Gücüm yetmez ardı sıra gidemem
Aşk-ı vuslat lezzetini tadamam
Sormayın dostlarım tarif edemem
Yüreğimi yakan közdü muhannet

Dolaştım cihanı ben adım adım
Âşık Laçin dilde söylenir adım
Sevip sevmediğin' anlayamadım
Bu nasıl cilveydi nazdı muhannet
03.03.1969

-105- Camuşlu
Doğunda Kağızman batın Aladağ
Seni seyre gelir eller Camuşlu
Etrafını sarmış bahçe ile bağ
Türlü neşe verir güller Camuşlu

Yazılı kayada tarihi eser
Kim bilir orada ne anılar var
Suyu âb-ı hayat türlü pınarlar
Akar her yanından seller Camuşlu

Türklük eseri var damarda kanda
Gizli hazineler Cemal Turan'da
Bunca öğretmenler yetişti sende
Daha nice nice hâller Camuşlu

Gelen turistlerin seyrana geçer
Pungar göze çeşmesinden su içer
İnsanların ağı karayı seçer
Çalkanır her yanda göller Camuşlu

Erkânı devletim geldi seyrana
Âşık Laçin nakşeyledi destana
Namın dağılmıştır bütün her yana
Güzelliğin' söyler diller Camuşlu
02.04.1970

-106- Doktor Bey
Bu dert benim etrafımı bağladı
Çıkmaya bulamam ara doktor bey
Darbe vurdu ciğerimi dağladı
Evelallah sende çare doktor bey

Dert öyle bir şey ki satabilemem
Kendimi ayakta tutabilemem
Çift döşek üstünde yatabilemem
Her tarafım olmuş yara doktor bey

Lokman Hekim sev'yesine vardın mı
Bu bahçenin meyvesini derdin mi
Acep sen de hayatında gördün mü
Benim gibi bahtı kara doktor bey

Bu illet yüzünden zorda kalmışım
İçerim yaralı zarla dolmuşum
Evelallah seni diye gelmişim
Şaşkınım gideyim nere doktor bey

Allah izin verse sendedir imkân
Ne olur yardım et kurtarsın bu can
Ah ettikçe kan geliyor içimden
Birazcık gayret et bre doktor bey

Laçin bundan sonra gülecek miyim
Dertlerime çare bulacak mıyım
Yoksa bu dert ile ölecek miyim
Ne atarsın ora bura doktor bey

-107- Düzelmez
Asalet soran yok asıl soran yok
Tabi' ki bozulur hâller düzelmez
Yazık hakikati asla gören yok
Artar günden güne feller düzelmez

Nazar eden gerçekleri görmezse
Manasına mantığına ermezse
Sırat-ı müstakim yola girmezse
Hep şaşkın dolaşır kullar düzelmez

Açma saramazsın benim yaramı
Bilemezsin içimdeki dramı
Arı kovanını sarsa harami
Varlığı hiç olur ballar düzelmez

Yıkılır duvarlar çok nem alırsa
Vicdanı olanlar boğulur yasa
Bir ağacın kurdu içten olursa
Kurur damarları dallar düzelmez

Gücüm yettiğince aldım kaleme
Ezber ettim yüreğime dilime
Nifak tohumunu serpme âleme
Fesatlık edersen eller düzelmez

Vatan aşkı ile yanmazsa kişi
Böyle bir sevdayı kanmazsa kişi
Âşık Laçin Hakk'a dönmezse kişi
Eğri büğrü giden yollar düzelmez
27.05.1973

-108- Atamız
Ebedî tarihte ismin kalacak
Cepheden cepheye varan atamız
Bütün dünya seni deha bilecek
Gönüllerde mekân kuran atamız

Kimler karşı durdu baş edemedi
İtler oyun kurdu baş edemedi
Yedi düvel sardı baş edemedi
Düşmanı yurdumdan süren atamız

Ey benim kardeşim tanı atanı
Kolay kazanmadık biz bu vatanı
Bu asil milletin can komutanı
Ateş çemberini yaran atamız

Hak yolda yürümek benim amelim
Böyle atılmıştır asıl temelim
Allah'ın bizlere lütfu Kemal'im
Sevgisi bizleri saran atamız

Bu milletin doğru gören gözüdür
Doğan güneşidir bahar yazıdır
Çanakkale ispatıdır özüdür
Nice düşmanları kıran atamız

Âşık Laçin bilir genci kocası
Kaynayan kazanı tüten bacası
Kara Kâzım Halit Paşa nicesi
Türk milleti sana yâren atamız
10.10.1971

-109- Hayâsız
Sözümü tutana kalsın nasihat
Mümini yolundan atar hayâsız
Kendi kusurunu sayar maharet
Eli birbirine katar hayâsız

Zevk sefasın' bulur idi küplerden
Reyhasını alır idi tüplerden
Zamanında çıkmaz idi diplerden
Şimdi burnun' yana tutar hayâsız

Yüzünde kalmamış hayâ-yı perde
Yaradan düşürsün onulmaz derde
Güveç altın olsa ya kepçe nerde
Kendin' sağa sola sürter hayâsız

Çirkef hâllerine ben gülmez miyim
Birazcık düşünüp ben dalmaz mıyım
Onun hâllerini ben bilmez miyim
Bostancıya tere satar hayâsız

Bazı uyku verir seni yatırır
Bazı çeker karanlığa götürür
Nam kazanır şöhretini artırır
Arada bir çifte atar hayâsız

Nasıl anlamazlık nasıl cehalet
Özüne mal olmuş kötü hıyanet
El içinde olacaksın malamat
Kendine hâkim ol yeter hayâsız

Laçin'in sözleri kalsın hediye
Gıybet eder düşer dedikoduya
Ben ne diyem senin gibi adiye
Çamurdan çamura batar hayâsız
03.04.1970

-110- Ne Dersiz
Mevla'ya kul olan habibe ümmet
Dine balta vuranlara ne dersiz
Bu nasıl usuldür nasıl adalet
Ayrı dona girenlere ne dersiz

Bizi yaratmıştır ezel iptida
Buna bazıları yapıyor idda
O lain Yezid'e asker olup da
İmamları kıranlara ne dersiz

Gel sapma yolundan aman ha aman
Mümin için hazırlanmıştır cinan
Doğru bir kelime sorduğun zaman
Yanlış cevap verenlere ne dersiz

İnsanlığı kayıp düşmüş talana
Denize düşenler muhtaç yılana
İçi başka dışı başka olana
İkiyüzlü yârenlere ne dersiz

Bu tip yaşayandan olmuşum ırak
Ömür boyu böyle hep ettim merak
İmansız inançsız hak yoldan uzak
Firavunca duranlara ne dersiz

Âşık Laçin saran yoktur yaranı
Gel unutma Medine'de duranı
Bize delil gelen güzel Kur'an'ı
Yanlış yola yoranlara ne dersiz
03.03.1970

4.1.3. ON BEŞ HECELİ ŞİİRLERİ

-111- Güven Etme
Bu dünya çark-ı fanidir zoruna güven etme
Vaktinde gülün açmazsa zarına güven etme
Bu çağ kabul etmez olmuş edep usul erkânı
Al üzerinden perdeni arına güven etme[28]

Güvenip de sır söyleme her yâren yoldaşına
Zaman gelir bela olur sırrın senin başına
Hata yapsan koz kullanır koyar onu karşına
İnsanoğlu çiğ süt emmiş toruna güven etme

Nasihatim alanadır umarım ki alırsın
Nazar etsen olanlara kıymetini bilirsin
Dost görünür düşman çıkar sonra şaşar kalırsın
Maskeliler kol geziyor erine güven etme

Kötü fikirli olanlar şirin hâle bürünür
Şeytanlığın sonu hüsran mutlak bir gün sürünür
Haksız kazanç fayda etmez ancak öyle görünür
Temelinde haram varsa kârına güven etme

Sahte yaşayan insanlar asla doğruyu gütmez
Mayası bozuk olana nasihatin kâr etmez
Bütün güçler senin olsa kadere gücün yetmez
Neyin varsa boşa çıkar varına güven etme

Âşık Laçin kibirlenip bel bağlama varlığa
Bir gün varlık elden gider düş olursun darlığa
Bir bakarsın yön tutmuşsun gidersin mezarlığa
Gün bu gün saat bu saat yarına güven etme
05.01.1969

-112- Âşık Hıfzı'ya
Kağızman'ın söz ustası yazarı Recep Hıfzı
Hakikati fark eyleyen nazarı Recep Hıfzı
Gönüllerin han sultanı inmesi mümkün değil
Seyyah olmuş dilden dile gezeri Recep Hıfzı

Hak'tan ilham duygusuna ermiş öyle yol almış
Aşk sevdanın lezzetine girmiş öyle yol almış
Edebiyat tezgâhını kurmuş öyle yol almış
İlmek ilmek nakış nakış bezeri Recep Hıfzı

[28] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Uyan uyan insanoğlu dünyayı baki sanma
Dalma heva-yı nefsine boş yaşayıp boş dönme
Sırat-ı müstakim olsun yolun Hakk'a ulaşsın
Tövbe eyle günahlara varıp ateşe yanma

Ermeni katliamında şehidi Kağızman'ın
Bu millete ışık tutan saidi Kağızman'ın
Arı berrak edebiyat vahidi Kağızman'ın
Sık dokuyup sık eleyen gözeri Recep Hıfzı

Marifeti göz alıcı anlatayım nereden
Sefil Baykuş Çiçekler'i asla değil sıradan
Onlar ölüdür saymayın diri saymış Yaradan
Kağızman'ın sır perdesi mezarı Recep Hıfzı

Âşık Laçin hizmetkârı olmuşum hakikatin
Bilinmelidir kıymeti ondaki marifetin
Pirinden icazet almış müridi tarikatın
Hak yoluna revan olmuş özeri Recep Hıfzı
05.04.1979

-113- El Aman
Yaradan'ın habibisin yüce sultan el aman
Şefaat senden olacak canım kurban el aman
Dembedem saat be saat nefse köle olmuşuz
Himmet eyle ümmetine derde derman el aman

Ümmetini kurtarmaktır bilirim ki muradın
Âlemler için rahmettir zikredilen her adın
Rabb'im Allah nebim sensin habibiullah adın
Hakk'ın rahmeti kuluna büyük Lokman el aman

Günahkâr bir aciz kulum yüreğim dolu yara
Seni beni yaratana yalvarırım ol bire
Nasıl çıkam hak huz'runa elim boş yüzüm kara
İslam'ın doğan güneşi hâlim yaman el aman

Nefsin sarhoşu olmuşum ne âkıl ne deliyim
Çaresizim imkânsızım bilemedim neyleyim
Sığındım ism-i azama çünkü onun kuluyum
Benim için dua eyle büyük insan el aman

Sırat-ı müstakim için varan yolcu olurum
Allah'ım nasip ederse muradımı alırım
Sen ki Hakk'ın resulüsün habibisin bilirim
Müslüman'a zulüm eder nice düşman el aman

Laçin pervane olmuştur habibullah aşkına
Allah'ım affeyle bizi döndük yolu şaşkına
Nazar kıl mümin kalbine yardım eyle düşküne
Sende imkân sende emir sende ferman el aman
05.11.1971

4.1.4. ON ALTI HECELİ ŞİİRLERİ

-114- Buna Çark-ı Fani Derler
Buna çark-ı fani derler durdurmaz gelen insanı
Hiç mi fikir eylemezsin bizden evvel gelen hani
Yeri göğü yaratan var biz de onun kullarıyız
İster isen rızasını yoluna kurban et canı

Hazret-i Kur'an göndermiş insanlığı öze çağrı
Kur'an'dan başkası olur daim başımıza ağrı
İki seçenek yol koymuş biri yanlış biri doğru
Doğru olana cehdeyle bulasın güzel cinanı

İmtihan için gelmişiz doğruları bilmeliyiz
Gece gündüz gayret edip başarılı olmalıyız
Mevla'm akıl vermiş bize düşünüp yol almalıyız
Nefsine mahkûm olursan ağlar koyarsın ananı

Doğruları bulmak için gayretimi farz eyledim
Aldım kalemi elime öz canıma tarz eyledim
Sordum atadan dededen geçmişleri arz eyledim
Niceleri geçip gitmiş hem iyisi hem yamanı

Seni çeker bir oyuna tatlı dillidir bu dünya
İyi tahlil etmelisin garip hâllidir bu dünya
Cilveli geline benzer allı pulludur bu dünya
Görünüşüne aldanma kimse kurtarmaz yananı

Âşık Laçin bu cihana olur mu hiç boşa gelmek
Her şeyden habersiz olup uzun amellere dalmak
Sana düşen tek vazife arayıp doğruyu bulmak
Meyil etme bu dünyaya nasıl olsa her şey fani
15.06.1971

-115- Ey Gönül
Ey gönül vazgeç hevandan gaflettesin uyanmadın
Benle davan nedir söyle ne dediysem inanmadın
Meskenin bir köşededir kimse göremez yüzünü
Sana öğüt kâr eylemez el içinde kınanmadın

Çekip beni sürükledin dolandırdın diyar diyar
Asla müsaade etmedin bir yerde kılayım karar
Ben senden kâr bekler iken boyuna eyledim zarar
Daha bel bağlamam sana evvelinden sınanmadın

Sen nasıl bir yârensin ki daima bozdun hazzımı
Çok kez mahcup ettin beni kara çıkardın yüzümü
Bir ömür gayret eyledim niye tutmadın sözümü
Düştün nefsin ardı sıra asla geriye dönmedin

Gücün kuvvetin eksilmez kükrersin aslan gibisin
Meydan okursun âleme sanki pehlivan gibisin
Doğduğun gibi aynısın tazesin civan gibisin
Yaş dolandı ömür bitti yorulmadın hiç dinmedin

Eğri doğru seyyah oldum yolumuz perişan oldu
Acı tatlı söz konuştum dilimiz perişan oldu
Derbeder oldum yüzünden hâlimiz perişan oldu
Şikâyetim vardır senden omuzlarımdan inmedin

Âşık Laçin feda eder dosta sarf eder varını
Her türlü renge boyandın bilmedim senin sırrını
Hep kendi dediğin' yaptın yenebilmedim zorunu
Beni zarara düşürdün acıyıp bir dem yanmadın
12.06.1971

4.2. OĞUL ÂŞIK İSMAİL ALADAĞLI'NIN ŞİİRLERİ

4.2.1. BEŞ HECELİ ŞİİRLERİ

-1- Yandırma Beni
Şirin sözlü yâr
Eda nazlı yâr
Ela gözlü yâr
Yandırma beni[29]

Kibar dilinle
Leb-i balınla
Zülfün telinle
Yandırma beni

Budur hülyamda
Vuslat gayemde
Her gün rüyamda
Yandırma beni

Aladağlı'yım
Bağrı dağlıyım
Her gün ağlayım
Yandırma beni
14.02.1996

[29] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Yâr beni beni
Severim seni
Kurban ederim
Sana bu canı

-2- Senden Niyazım
Yaradan yârim
Sana yalvarım
Bütün ederim
Sana kavuşmak
Gönül pazarım
Seni ararım
En güzel kârım
Sana kavuşmak

Ağlıyor gözüm
Bozuldu hazzım
Hikmetin lazım
Sendedir çözüm
İçimde sızım
Gayretim arzum
Senden niyazım
Sana kavuşmak

Aladağ kulum
Sendendir hâlim
Sanadır yolum
Vuslatım ölüm
Ayrılık zulüm
Açarım elim'
Bütün amelim
Sana kavuşmak
08.02.1996

-3- Sevgi
Sevgi bir güldür
Soldurmayalım
Kin nefret ile
Öldürmeyelim[30]

Sevgi hayattır
Gönlünü kaptır
Seven rahattır
Âşık olalım

Sevgi güneştir
Doğması hoştur
Kin nefret leştir
Oldurmayalım

[30] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Ha gayret gayret
Sevmeye gayret
Sevmekten iyi
Var mıdır servet

Sevgi dirliktir
Sevgi erliktir
Sevgi birliktir
Böldürmeyelim

Sevgi bir kıymet
Hayata mürvet
Eldeki servet
Aldırmayalım

Aladağlı'yım
Hakk'a bağlıyım
Gönlü dağlıyım
Sevgi çalalım
23.09.1999

4.2.2. YEDİ HECELİ ŞİİRLERİ

-4- Sen Yanımda Olunca
Hiçbir şeyi düşünmem
Sen yanımda olunca
Mutsuzluğu yaşamam
Sen yanımda olunca[31]

Mah yüzlüm al yanaklım
Hoş sözlüm bal dudaklım
Başımdan gider aklım
Sen yanımda olunca

Işık gelir gözüme
Sen baktıkça yüzüme
Takat girer dizime
Sen yanımda olunca

Kalmaz gamım kederim
Her şeyi terk ederim
Dünyayı fethederim
Sen yanımda olunca

[31] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Buna sevgi diyorlar
Seviyorsan ne mutlu
Başka bir söz diyemem
Yüreğim sevgi dolu

Gönlüm sevgi doluyor
Aladağlı beliyor
Hayat başka oluyor
Sen yanımda olunca
05.12.1996

-5- Kağızman Bağlarında
Keşke bülbül olsaydım
Kağızman bağlarında
Muhabbete dalsaydım
Kağızman bağlarında
Mor sümbüllü çiçekler
Tütüye dağlarında

Hele gelin bir görün
Birkaç gün orda durun
Güzeller narin narin
Kağızman bağlarında
Mor sümbüllü çiçekler
Tütüye dağlarında

Turnalar katar katar
İsaklar ne hoş öter
Gamın kederin biter
Kağızman bağlarında
Mor sümbüllü çiçekler
Tütüye dağlarında

Sayısız şairleri
Âşığı hem pirleri
Cennet gibi yerleri
Kağızman bağlarında
Mor sümbüllü çiçekler
Tütüye dağlarında

Uzun elma kokusu
Abırgozun var bahsi
Dut pekmezinin forsu
Kağızman bağlarında
Mor sümbüllü çiçekler
Tütüye dağlarında

Aladağlı varsaydım
Sevdiğimi görseydim
Beraberce dursaydım
Kağızman bağlarında
Mor sümbüllü çiçekler
Tütüye dağlarında
10.12.2013

-6- Dumana Bak Dumana
Dumana bak dumana
Şu dağdaki dumana
Aladağ'ın başından
Seyretsem Kağızman'a

Oy nazlı yâr nazlı yâr
Sensiz çekerim keder
Sen orada ben burda
Her gün çekerim keder

O dağda kar izi var
Üstünde yâr izi var
Sular akmış yer etmiş
Yamaçta yar izi var

Sular yara düşende
Yara yara düşende
Dünyam bir başka oldu
Gönlüm yâra düşende

Oyar yandırır beni
Küle döndürür beni
Vuslat olursa bir gün
Ancak kandırır beni

Yücelerden eserim
Aşkım benim eserim
Bu sevdadan vazgeçmem
Sana kurbandır serim

Aladağlı yanarım
Ya alevim ya narım
Gönül bağım kavruldu
Kalmadı ayva narım
27.02.2014

-7- Dön Bu Yana
Ela gözlü ceylan kız
Dön bu yana bu yana
Bu garibe etme naz
Dön bu yana bu yana

Gülüşün yakar beni
Değişmem ele seni
Verdiğin ikrar hani
Dön bu yana bu yana

Olurum sana kurban
Sensin gönlüme güman
Yaradan'ı seversen
Dön bu yana bu yana

Yüreğimi yandırma
Beni nazla kandırma
Âşığı usandırma
Dön bu yana bu yana

Aladağlı'nın yaşı
Eritir toprak taşı
Dosta düşmana karşı
Dön bu yana bu yana
03.03.1995

-8- İmdat Dostlarım İmdat

İmdat dostlarım imdat
Nazlı yâr vurdu beni
Lazerli bakışlarla
Yaktı kavurdu beni[32]

Sönmeyen fener idim
Aşk ile yanar idim
Asırlık çınar idim
Vurup devirdi beni

Budadı dallarımı
Bir görün hâllerimi
Yakıp da küllerimi
Esti savurdu beni

Bülbülüm ya zarım yok
Ne gülüm ne harım yok
Dünyadan haberim yok
Taşa çevirdi beni

Aladağlı'ya n'etti
Gama kedere kattı
Ele nazargâh etti
Sahneye sürdü beni
17.02.2014

[32] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Oy beni beni beni
N'olur kurtarın beni
Âşıklar doktoruna
Alın götürün beni

-9- Bizim Köyün Kızları
Bizim köyün kızları
Ha leylim ha leylim yâr
Ateş gibi gözleri
Baldan tatlı sözleri[33]

Bizim köyün kızları
Keklik gibi sekerler
Göze sürme çekerler
Görenleri yakarlar

Bizim köyün kızları
Bir kere etse nazar
Ruhu bedenden süzer
Candan olursun bezar

Bizim köyün kızları
Bu sevdayı kanarsın
Bir deliye dönersin
Aladağlı yanarsın
13.04.2010

-10- Esmer Yârim
Esmer yârim ceylanım
Mavi gözlü sultanım
Yıllardır göremedim
Derbeder perişanım

Dağların yeşil alı
Her yanı güzel dolu
Güzellerden bana ne
Sensin gönlümün gülü

Kader mi yazı mıdır
Bilemedim ki nedir
Aşkın kavurdu beni
Gel de bu narı söndür

Aladağlı dert yanar
Dertsizler beni kınar
Bu ne biçim sevdaydı
Gözlerim oldu pınar

[33] Şiirin nakarat bendi şöyledir:
Havar dostlarım havar
İçimde bir kor yanar
Ne görünür ne söner

-11- Oy Nazlı Yâr
Ela gözlü yârimsin
Hayatta tek varımsın
Gönlüm seninle dolu
Neşemsin efkârımsın

Oy nazlı yâr nazlı yâr
Baldan tatlı sözlü yar
Yadlar bakmasın sana
Dudağı kirazlı yar

Hayat sensiz olur mu
Tadı tuzu kalır mı
Yârdan uzak olanlar
Muradını alır mı

Keşke görmez olaydım
Cana sarmaz olaydım
Aşkın yolu dikenli
Şaştım girmez olaydım

Sevda çekenler bilir
Bu yolda neler olur
Allah nasip etmezse
Muratlar yarı kalır

Aşk ile gönlüm yanar
Kavrulur kora döner
Ne olacaksa olsun
Kalmasın senden kenar

Aladağlı bir ozan
Sevgiye destan yazan
Seni sevdim bir kere
Bu can yoluna kurban
19.03.2003

-12- Vicdanın Yok Mu Senin
Beni perişan ettin
Vicdanın yok mu senin
Yalanlarla avuttun
Vicdanın yok mu senin[34]

[34] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Bela mısın sen bana
Savul benden o yana
Sac ekmeği misali
Döndün o yan bu yana

Zara düşürdün beni
Dara düşürdün beni
Nara düşürdün beni
Vicdanın yok mu senin

Sızı oldun canıma
Zehir oldun kanıma
Neşter vurdun tenime
Vicdanın yok mu senin

Bana yâr olmaz senden
Anlamalıydım dünden
Beni bıktırdın candan
Vicdanın yok mu senin

Âşık Aladağlı'yım
Ben babamın oğluyum
Öz sevgime bağlıyım
Vicdanın yok mu senin
03.03.2003

-13- Nerdesin
Gözlerim yolda kaldı
Cananım yâr nerdesin
Aşkından benzim soldu
Sultanım yâr nerdesin[35]

Gece gündüz ararım
Uçan kuştan sorarım
Taştı sabrı kararım
Kurbanım yâr nerdesin

Yâda düştü maziler
Gönül yâri arzular
Yaralarım sızılar
Dermanım yâr nerdesin

Özlem devirdi beni
Yaktı kavurdu beni
Köze çevirdi beni
Suzanım yâr nerdesin

[35] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Aradım köşe bucak
Bilmem hâlim n'olacak
Yetiş canım sevdiğim
Ecel canım' alacak

Aladağlı nic’ olur
Yaşaması güç olur
Sensiz ömrüm puç olur
Devranım yâr nerdesin
08.02.1996

-14- Oynayın Kız Oynayın
Kağızman üstü bağlar
Alt yanda Aras çağlar
Eğer yâri görmesem
Gözlerim durmaz ağlar

Oynayın kız oynayın
Boş oturup durmayın
Sevene yazık olur
Boşa ümit vermeyin

Kağızman’a giderim
Günümü gün ederim
Yâri bana verseler
Bu dünyayı niderim

Aladağlı sızım var
Elde telli sazım var
Dünyayı bahşetseler
Sevdiğimde gözüm var
20.09.2014

-15- Vardır
Bahar geçti güz oldu
Yolumuzda kış vardır
Ömür bitti toz oldu
Gönülde telaş vardır[36]

Düşün gelip gideni
Nedir bunun nedeni
Hüzün sardı bedeni
Gözümüzde yaş vardır

Geçmişini al yâda
Kötülükten ol cüda
Haksız olma dünyada
Cezası ateş vardır

[36] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Uyan gafletten uyan
Uyan gerçeğe dayan
Sonra çok çeç olmadan
Rahmanî aşkla boyan

Doğru yola götüren
Umudunu artıran
İnsanlığı kurtaran
Altı vardır beş vardır

İyi kulak ver bana
İkazımdır bu sana
Gelme nefsin oy'nuna
Çelme vardır tuş vardır

Aladağlı dostuna
Candan sarıl destine
Tövbekâr kul üstüne
Doğan bir güneş vardır
24.12.2020

-16- Haşlanır
Hasret ateşi bende
Yanar içim haşlanır
Sevda yarası canda
Kanar içim haşlanır

Her gün artar kederim
Onsuz hayat niderim
Günbegün umutlarım
Söner içim haşlanır

Allah'ım bu kuluna
Acı düşkün hâline
Hoyrat gülün dalına
Konar içim haşlanır

Kaldım garip ellerde
Günlerim efkâr zarda
Özlem dumanı serde
Döner içim haşlanır

Sevda çekenler gülmez
Sevmeyen bunu bilmez
Vuslat günümüz gelmez
Süner içim haşlanır

Aladağlı her zaman
Eksilmez serden duman
Felek şerbet-i hicran
Sunar içim haşlanır
03 03 1995

-17- Münacat
Yeri göğü yaratan
Hidayet eyle n'olur
Şefaatçi ol sultan
Şefaat eyle n'olur

Boyuma dek çamura
Battım ben yara yara
Artık oldum biçare
Bir rahmet eyle n'olur

Âlemleri kuransın
Cansıza can verensin
Affeden hoş görensin
Merhamet eyle n'olur

Cümle İslam elini
Hakk'a çevir yolunu
Kem sözlerden dilini
Feragat eyle n'olur

Sensin benim gümanım
Can içinde cananım
Sana olan imanım
Selamet eyle n'olur

Canım kurban yoluna
Elifine dalına
Aladağlı kuluna
Dirayet eyle n'olur
17.05.1995

-18- Dökülür
Müzeyyen sineli yâr
Yüzünden nur dökülür
Edalı hoş sözlü yâr
Ağzından dür dökülür[37]

Gönlümün efkârısın
İniltisi zarısın
Kavuran aşk narısın
Közünden kor dökülür

Seyreyledim veçhini
Sevda yakmış içini
Ak eylemiş saçını
Zülfünden ter dökülür

[37] Şiir çift ayaklıdır.

Çatılmış yay kaşların
İnci gibi dişlerin
Keder dolu yaşların
Gözünden zer dökülür

Aladağlı gel nazlım
Dudağı bal hoş sözlüm
Dargın mısın gül yüzlüm
Özünden har dökülür
12.01.1990

-19- Can Oluklu
Oluklu benim köyüm
Can Oluklu Oluklu
Güneş yıldızım ayım
Can Oluklu Oluklu[38]

Anlatsam derin derin
Yüreğimde var yerin
Anılarım eserin
Can Oluklu Oluklu

Partiyaya giderdim
Tapul dırmık ederdim
Koyun kuzu güderdim
Can Oluklu Oluklu

Toprak taşına kurban
Ekmek aşına kurban
Ayak başına kurban
Can Oluklu Oluklu

İyin de kötün de var
Büyükler çeker ayar
Herkes töreye uyar
Can Oluklu Oluklu

[38] Şiirin nakarat dörtlükleri şöyledir:
Can Oluklu Oluklu
Hasret çekenler haklı
Tarlasında gezseydim
Ayakları çarıklı

İnce dere suları
Akar yenişe akar
Şirin Dede pungarı
Hasreti canım' yakar

Kuru dereden kalktım
Koştum kuzeye çıktım
İnce dereye baktım
Can Oluklu Oluklu

Aladağlı ozanın
Kalem tutan yazanın
Hoştur yâren düzenin
Can Oluklu Oluklu
24.02.2014

4.2.3. SEKİZ HECELİ ŞİİRLERİ

-20- Sevgi Saygı
Hayatın tadı olur mu
Sevgi saygı olmayınca
İnsanda huzur kalır mı
Sevgi saygı olmayınca

Kalp kararır gözler görmez
Eş dost birbirini sormaz
Kin bitmez akan kan durmaz
Sevgi saygı olmayınca

Her an başa bela gelir
Muradın yarıda kalır
Güzellikler kayıp olur
Sevgi saygı olmayınca

Hep üzülür gülemezsin
Rahat nedir bilemezsin
Hak yolunu bulamazsın
Sevgi saygı olmayınca

Sevgi bizim temelimiz
Şerefimiz kemalimiz
Kara olur cemalimiz
Sevgi saygı olmayınca

Aladağlı görür zarar
Ederse bunlardan firar
Yuvalar olur tarumar
Sevgi saygı olmayınca
09.04.1996

-21- Sen O Yanda Ben Bu Yanda
Gurbet parçaladı bizi
Sen o yanda ben bu yanda
Ayrı koydu ikimizi
Sen o yanda ben bu yanda[39]

Kırılmış kanat kolumuz
Solmakta gönül gülümüz
Ne olacak bu hâlimiz
Sen o yanda ben bu yanda

Hasret ile pişiyoruz
Keder ile taşıyoruz
Ah vah ile yaşıyoruz
Sen o yanda ben bu yanda

Bismillah deyip duaya
El kaldıralım havaya
Yalvarmalıyız Mevla'ya
Sen o yanda ben bu yanda

Eyvah eyvah naçar olduk
Gam kedere düçar olduk
Gözyaşımız' saçar olduk
Sen o yanda ben bu yanda

Aladağlı bu davamı
Kimse bilemez devamı
Böyle yaşamak reva mı
Sen o yanda ben bu yanda
10.09.1998

-22- Onlar Başka Biz Bambaşka
Köyden şehire göç ettim
Onlar başka biz bambaşka
İyiyle kötüyü seçtim
Onlar başka biz bambaşka

Hayret ettim geçmiş düne
Hayalledim kana kana
Ah of çektim yana yana
Onlar başka biz bambaşka

[39] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Sen o yanda ben bu yanda
Hasretin uyandı bende
Mecalim kalmadı canda
Merhamet yok mudur sende

Var tarlamız çayırımız
Koyun kuzu bayırımız
Mereğimiz ahırımız
Onlar başka biz bambaşka

Kimse kimseye bir selam
Vermez etmez iki kelam
Sözün kısası vesselam
Onlar başka biz bambaşka

Saydır be ozanım saydır
Gelenleri geri caydır
Herkes vatanında ey'dir
Onlar başka biz bambaşka

Köylüdür gönlümün süsü
Aladağlı'nın dünyası
Eğlencesi tiyatrosu
Onlar başka biz bambaşka
10.06.1980

-23- Ağla Didelerim
Civan ömrüm heder oldu
Ağla didelerim ağla
Geleceğim keder oldu
Ağla didelerim ağla

Gerçekleri göremedim
Hak sırrına eremedim
Manasına varamadım
Ağla didelerim ağla

Almadım âlemden hisse
Düşürdüm kendimi yasa
Kapıldım heva-yi nefse
Ağla didelerim ağla

Ümit ettim şöhret şana
Meşk eyledim döne döne
Kapıldım dünya hırsına
Ağla didelerim ağla

Telaşlandık vardan yoktan
Fayda yok çoluk çocuktan
Umudunu kesme Hak'tan
Ağla didelerim ağla

Aladağlı dur duaya
Ellerini aç Mevla'ya
İhlastır candaki gaye
Ağla didelerim ağla
07.06.1995

-24- Ağla İki Gözüm Ağla
Sana hak verme zamanı
Ağla iki gözüm ağla
Bu ayrılık vurdu beni
Yârdan ayrı koydu seni
Ağla iki gözüm ağla

Eyvah dinmiyor efkârım
Ta arşa dayandı zarım
Koy kurusun gözelerim
Odur benim yokum varım
Ağla iki gözüm ağla

Derdine bir çare yoktur
Hiçbir şey yapamaz doktor
Engellerin çok büyüktür
Bu ne çekilmez bir yüktür
Ağla iki gözüm ağla

Üşütür aklım' saparım
Bu dertten acı kaparım
Acep onsuz ne yaparım
Derdimi kimlere derim
Ağla iki gözüm ağla

Bugün hâlimiz çok feci
Görülmemiş böyle acı
Yoktur bu derdin ilacı
Bu ne büyük dinmez sancı
Ağla iki gözüm ağla

Aladağlı'm ne oluyor
Gönlümün gülü soluyor
Yüreğime od salıyor
Acı ciğerim' deliyor
Ağla iki gözüm ağla
07.11.1997

-25- Tabiata
Mevla'm neler hibe etmiş
Tabiatın toprağına
Çise düşmüş rahmet yağmış
Kan yürümüş yaprağına

Her şeyi yazar eylesem
Âleme pazar eylesem
Dolaşıp nazar eylesem
Yakınına ırağına

Bak ki hele neler olmuş
Her yer mucizeyle dolmuş
Canlıyı cansızı almış
Köhne dünya kucağına

Aklım fikrim oldu sarhoş
Yüce Mevla'm çizmiş ne hoş
Yarı bahar yarısı kış
Baksan şu yüce dağına

Yazmayla hesaba gelmez
Kalem yetmez defter almaz
Aladağlı baki kalmaz
Varacak son durağına
05.08.1989

-26- Allah Muhammed Aşkına
Gelin gerçeği seçelim
Allah Muhammed aşkına
Bu yolda yemin içelim
Allah Muhammed aşkına

Bir olursak eğilmeyiz
El âleme kıyılmayız
Zaten kardeş değil miyiz
Allah Muhammed aşkına

Bir anadan olmadık mı
Kâinata dolmadık mı
Kulluk için gelmedik mi
Allah Muhammed aşkına

Muhabbetinden yarattı
Kendisine habip etti
Bütün her şeyi yürüttü
Allah Muhammed aşkına

Kin nefreti yıkmalıyız
Meşalesin' yakmalıyız
Sevgi barış kokmalıyız
Allah Muhammed aşkına

Aladağlı coşuyorum
Dolup dolup taşıyorum
Hak yoluna koşuyorum
Allah Muhammed aşkına
07.05.1996

-27- Hakkın' Helal Eyle Dünya
Bir ömür çektin kahrımı
Hakkın' helal eyle dünya
Hoş ettin gönül şehrimi
Hakkın' helal eyle dünya

Ne ikramlar sundun cana
Faydalandık kana kana
Yine kahpe dedik sana
Hakkın' helal eyle dünya

Suç işledik kızdık sana
Eksikleri yazdık sana
Nice ağız bozduk sana
Hakkın' helal eyle dünya

Hak emretti geldik sana
Kucak açtın çok mihmana
Oldun bize baba ana
Hakkın' helal eyle dünya

Anamız senden değil mi
Kanımız senden değil mi
Tenimiz senden değil mi
Hakkın' helal eyle dünya

Nimetlerin' heder ettik
Helaline haram kattık
Nefis yaptı sana çattık
Hakkın' helal eyle dünya

Ailem oğlum kızım senden
İşim aşım tuzum senden
Tüm bedenim özüm senden
Hakkın' helal eyle dünya

Kırdık döktük her yanını
Belki incittik canını
Anlamadık lisanını
Hakkın' helal eyle dünya

Sen bir hansın gelen geçer
Kimi mutlu kimi naçar
Kim ne ekse onu biçer
Hakkın' helal eyle dünya

Hakk'ın kuluyuz beşeriz
Bazen yolumuz' şaşarız
Bir gün toprağa düşeriz
Hakkın' helal eyle dünya

Sen Hakk'ın bir ihsanısın
Kazananın cinanısın
Rızıkların harmanısın
Hakkın' helal eyle dünya

İyi kötü geldik sana
Ayırmadın hiçbir yana
Herkesi bastın bağrına
Hakkın' helal eyle dünya

Sen de Hakk'ın ben de Hakk'ın
Yâr var mı ki ondan yakın
Dava etme bizi sakın
Hakkın' helal eyle dünya

Bütün yoğum varım sende
Zararım hem kârım sende
Ölüm sende dirim sende
Hakkın' helal eyle dünya

Aladağlı ben bir kulum
Hakk'a doğru gider yolum
Yaradan'a ayan hâlim
Hakkın' helal eyle dünya
09.05.2020

-28- Muhammed Doğduğu Gece
Bakın hele neler oldu
Muhammed doğduğu gece
Âlemler nur ile doldu
Muhammed doğduğu gece

Yalvarırım Yaradan'a
Kavuştursun o sultana
Hidayet eylesin bana
Muhammed doğduğu gece

Odur yüreğimin varı
Bir hâl sardı göğü yeri
Yıkıldı saray burçları
Muhammed doğduğu gece

Huzurunda saf eylesin
Arındırsın saf eylesin
Mevla'm bizi af eylesin
Muhammed doğduğu gece

Çok şey duyduk sedalardan
Ateş söndü gedelerden
Sular taştı vadilerden
Muhammed doğduğu gece

Karanlıklar bitmedi mi
Husumetler gitmedi mi
Save gölü batmadı mı
Muhammed doğduğu gece

Aladağ döndüm dergâha
Elim' açtım yüce şaha
Dua edelim Allah'a
Muhammed doğduğu gece
27.07.1996

-29- Kaynanam Bizde
Sormayın üzgün hâlimi
Bu sene kaynanam bizde
Her yönden kesti yolumu
Bu sene kaynanam bizde

Hiçbir yana gidemiyom
Günümü gün edemiyom
Dedikodu tadamıyom
Bu sene kaynanam bizde

Sakın dokunmayın bana
Ağlayacam yana yana
Günlerim döndü zindana
Bu sene kaynanam bizde

Kız anam gidin başımdan
Yoksa ayırır eşimden
Takipçi koyar peşimden
Bu sene kaynanam bizde

Gelen olmaz giden olmaz
Beni bir tarafa salmaz
Onun için yüzüm gülmez
Bu sene kaynanam bizde

Otursam kalksam söz olur
Lambayı yaksam söz olur
Balkona çıksam söz olur
Bu sene kaynanam bizde

Başıma iş almasam ey'
Melül mahzun kalmasam ey'
Kanser verem olmasam ey'
Bu sene kaynanam bizde

Bunlar şaka kaynanama
Ana demişim ben ona
O da yavrum diyer bana
Çok şükür kaynanam varmış

Sevdiğimi doğmuş bana
Minnettarım o insana
Aladağlı koy destana
Çok şükür kaynanam varmış
13.05.2018

-30- İçimizde
Halkımıza ikram için
Güller vardır içimizde
Biz arıyız çiçeklerden
Ballar vardır içimizde

Kir çekmeyiz alınlara
Hoyrat olmayız güllere
Sevgi ile gönüllere
Yollar vardır içimizde

Coşkusu yürekler yakan
Kin ile nefreti yıkan
Çorak gönüllere akan
Seller vardır içimizde

Biz âşığız söz yazarız
Doğru mısralar düzeriz
Aşkın nehrinde yüzeriz
Sallar vardır içimizde

Gönlümüzde Hak yaratan
Ezelden etmişiz iman
Dostluğu sımsıkı tutan
Eller vardır içimizde

Aladağlı eder devran
Yaradan'dan bize ihsan
Maharetli şirin lisan
Diller vardır içimizde
06.03.1994

-31- Baş Üstüne
La ilahe illallahı
Diyen gelsin baş üstüne
Terk eyleyip yanlış rahı
Cayan gelsin baş üstüne

Rehberimiz Kur'an ile
Cehdeyleyip düşen yola
Sevgi barış cümle ele
Yayan gelsin baş üstüne

Selam salıp dört bir yana
Kardeş deyip her insana
Muhabbete hoş lisana
Uyan gelsin baş üstüne

Olur daim başa bela
Sakın olma ona köle
Kötü nefse tevhit ile
Kıyan gelsin baş üstüne

Canım kurban o insana
Hak ile çıkar meydana
Mertlik hırkasını cana
Giyen gelsin baş üstüne

Aladağlı işte özüm
Anlayana sazım sözüm
Şiarımız budur bizim
Duyan gelsin baş üstüne
26.05.2020

-32- Veresiyeci
Veresiye vere vere
Hiçbir şey kalmadı bize
Her şeyimde oldu fire
Borç peşine geze geze

Kalp kırarsak odur neden
Bizi bıktırdı dünyadan
El bıkar mı vereseden
Ben usandım yaza yaza

Akşam olur getirmezsin
Sabah olur yetirmezsin
Neden verip bitirmezsin
Verem oldum kıza kıza

Belki biraz ayıp ettim
Hoşgörümü kayıp ettim
Amma kendim' Eyüp ettim
Tatlı canım' üze üze

Parası var ondan alır
Parası yok senden alır
Sinir eder candan alır
Moralini boza boza

Aladağlı bir ekmeğe
Muhtaç olmayalım gaye
Gücüm yetmedi kimseye
Döktüm söze vurdum saza
08.07.1996

-33- Ya Resulallah
Rahman ve Rahim aşkına
Şefaat ya Resulallah
Himmet eyle bu düşküne
Şefaat ya Resulallah

Her yanım kor içindeyim
Çekerim zar içindeyim
Kalmışım dar içindeyim
Şefaat ya Resulallah

Ramazan rahmet ayında
Kula merhamet ayında
Cana mağfiret ayında
Şefaat ya Resulallah

Âlemleri yürütenin
Rahmetiyle bürütenin
Habibisin yaratanın
Şefaat ya Resulallah

Ta Kalû'dan ettik iman
Vazgeçmedik hiçbir zaman
Seni yaratana kurban
Şefaat ya Resulallah

Aladağlı Hakk'a tabi
Sensin resul sensin nebi
Çaresizim ya habibi
Şefaat ya Resulallah
02.06.2017

-34- İftiracı
Evin ocağın yıkılsın
Yuva yıkan iftiracı
Çarkın çemberin dağılsın
Yürek yakan iftiracı

İnsan gerçeği boyar mı
Fesadın karnı doyar mı
Yumurtaya kulp uyar mı
Boynuz takan iftiracı

Kalbi fitne bozuk kanı
Terk etmiş dini imanı
İnsanlığın şerefini
Kırıp döken iftiracı

Hele bu çöl faresine
Uymaz İslam töresine
İnsanların arasına
Nifak sokan iftiracı

Aladağlı dinle beni
Dön de bir kendini tanı
Allah ıslah etsin seni
Canlar sıkan iftiracı
15.08.1989

-35- Bilen Olmadı
Yıllardır feryat ederim
Hâlimi bilen olmadı
Günbegün arttı kederim
Çaresin' bulan olmadı

Zehir oldu ekmek suyum
Zarla geçer günüm ayım
Dertlerimle baş başayım
Bir selam salan olmadı

Yüreğim’ dağlar gezerim
Ah ile çağlar gezerim
Çaresiz ağlar gezerim
Gözyaşım’ silen olmadı

Yorgun düştü nazik beden
Yürek yakar gelen giden
Umutlarım uzak benden
Beklerim gelen olmadı

Gönül çare özler durur
Elden medet gözler durur
Yaralarım sızlar durur
Dermanı çalan olmadı

Aladağlı duysun canlar
Derdi olan beni anlar
Hazan yemiş bağ bostanlar
Ben gibi talan olmadı
03.09.2019

-36- Gözün Aydın Olsun
Gözün aydın olsun zalim
Dediğin yerine geldi
Sevenlere ettin zulüm
Ellerim koynumda kaldı

Haber eyleyin canana
Acep gelmez mi bu yana
Kül olmalı yana yana
Sevdiğini eller aldı

Sevenler hor görülür mü
Birbirinden ayrılır mı
Taze fidan kırılır mı
Dallarına böcek daldı

El çek hain bizden el çek
Bir sırtlan olduğun gerçek
Vakitsiz mi açtı çiçek
Böyle çabucacık soldu

Hele bakın bu maraza
Derdimizi kimler yaza
Kara diken oldun bize
Acı ciğerimi deldi

Aladağlı kara çalmak
Bu karadan murat almak
Sevenlere engel olmak
İstediğin buysa oldu
02.05.1999

-37- Benliğini Yitirenler
Benliğini yitirenler
Yok olmaktan korkmazlar mı
Öz özünü bitirenler
Hâllerine bakmazlar mı

Vurdumduymaz bey ve paşa
Çalmayın bizleri taşa
Cahiller düşse ateşe
Seni beni yakmazlar mı

Neni gamsız lori lori
Sen ölmüşsün diri diri
Vurdumduymaz milletleri
Tepe üstü yıkmazlar mı

Bozuldu beldeler köyler
Değişti âdetler huylar
Batı'yı nakşeden beyler
Vicdan zoru çekmezler mi

Aladağlı n'oluyoruz
Dirhem dirhem ölüyoruz
Alabora oluyoruz
Bu afetten ürkmezler mi
30.06.1995

-38- Başlık Parası
Seni hiç olmaz olsaydın
Başlık parası parası
Bizlerde kalmaz olsaydın
Başlık parası parası

Çok yerde yüz bini buldu
Eller koynumuzda kaldı
Bekârlar evlenmez oldu
Başlık parası parası

Araya cambaz katarlar
Hesabı dilde tutarlar
Sanki hayvandır satarlar
Başlık parası parası

Hâllerimiz oldu beter
Zaten dertler katar katar
Baba oğul papaz yatar
Başlık parası parası

Düşürdün bizleri düze
Beledin toprağa toza
Merhametin yok mu bize
Başlık parası parası

Aladağlı bana kıyma
Otuz bini hiçe sayma
Sadece sazıma değme
Başlık parası parası
07.04.1978

-39- Gittin Gideli
Hayatın tadı kalmadı
Sen burdan gittin gideli
Suratım asla gülmedi
Sen burdan gittin gideli

Dünyam oldu sade zindan
Derbeder hâlim perişan
Dağlar gibi başım duman
Sen burdan gittin gideli

Bir kararda durmaz oldum
Her kapıya varmaz oldum
Mutlu bir gün görmez oldum
Sen burdan gittin gideli

Uyku girmedi gözüme
Yaşlarım indi dizime
Canlar dayanmaz sızıma
Sen burdan gittin gideli

Gam ile kederle doldum
Şaşırdım yolumu kaldım
Hiçbir yere sığmaz oldum
Sen burdan gittin gideli

Dünya bana dar görünür
Yaptıklarım hor görünür
Aladağlı har görünür
Sen burdan gittin gideli
26.10.2009

-40- Yiğidim Gideli
Her gün kan ağlıyor içim
Yiğidim gitmiş gideli
Gözümde durmuyor yaşım
Yiğidim gitmiş gideli[40]

Kapı çalınsa koşarım
Açar bakarım şaşarım
Dünyaya küskün yaşarım
Yiğidim gitmiş gideli

Hayali gözümden gitmez
Bu acıya ömür yetmez
Gecelerim uyku tutmaz
Yiğidim gitmiş gideli

Aladağlı düştüm zara
Çaresiz kaldım biçare
Ciğerlerim oldu yara
Yiğidim gitmiş gideli
21.03.2007

-41- Zeytin Gözlüm
Zeytin gözlüm şirin karam
Bu sevda kavurdu beni
Çeke çeke oldum verem
Bitmez özlem sardı beni

Bir haber gelecek diye
Yâr beni bulacak diye
Vuslatım olacak diye
Bu heyecan yordu beni

Gece gündüz ağlar gülmem
Bu gidişle biter kalmam
Bu nasıl bir sevda bilmem
Çıkmazlara sürdü beni

Bu aşka düştüm düşeli
Bir gün görmedim neşeli
Bu hicran cellat misali
Çarmıhlara gerdi beni

[40] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
O balam balam balam
Yok oldu kalkanım kalam
Bu acıya yetmez kalem
Görülmemiş böyle elem

Ne olacak benim hâlim
Kırıldı kanadım kolum
Nerde kaldın şen bülbülüm
Hoyrat gelip derdi beni

Aladağlı nere varsın
Yitiğini kime sorsun
Dermesi bir yana dursun
Yerden yere sürdü beni
20.03.2000

-42- Korkutuyor Beni
Her yanımı duman aldı
Başım korkutuyor beni
Baharım yazım güz oldu
Kışım korkutuyor beni

Gençliğimi hiç eyledim
Yazık ettim puç eyledim
Her günümü suç eyledim
İşim korkutuyor beni

Ömür geçti mazi kaldı
Yüreğimde izi kaldı
Çoğu gitti azı kaldı
Yaşım korkutuyor beni

Az uyanık olamadım
Gerçekleri bilemedim
Hak aşkıyla dolamadım
Boşum korkutuyor beni

Uğraşlarım hep boş çıktı
Zayıf aklım sarhoş çıktı
Bağrımdakiler taş çıktı
Döşüm korkutuyor beni

Aladağlı şaştım kaldım
Korkudan sarardım soldum
Kötü nefsle yâren oldum
Eşim korkutuyor beni
27.10.2014

-43- Vicdanım Öldürür Beni
Elin gururuna değmem
Vicdanım öldürür beni
Asla şerefine kıymam
Vicdanım öldürür beni

Kendimi onda görürüm
Döner özüme sorarım
Yerden yerlere sürerim
Vicdanım öldürür beni

Zulme meydan verir isem
Zalim ile durur isem
Bu sınıfa girer isem
Vicdanım öldürür beni

Hakk'a hayır diyer isem
Yiğitliğe kıyar isem
İnsanlıktan cayar isem
Vicdanım öldürür beni

Namert hırkası giyersem
Arı aburu soyarsam
Beyaza kara diyersem
Vicdanım öldürür beni

Benden zayıfı yıkarsam
Aladağlı'yı yakarsam
Gariplere hor bakarsam
Vicdanım öldürür beni
09.10.1995

-44- Unutmak Kolay Mı
Benden vazgeç unut dersin
Unutmak kolay mı seni
Bütün azalarımdasın
Unutmak kolay mı seni

Yüreğimde zar olmuşsun
Beni yakan kor olmuşsun
Sevdiğim can yâr olmuşsun
Unutmak kolay mı seni

Aklımdasın başımdasın
Hayalimde düşümdesin
Hüznümdesin yaşımdasın
Unutmak kolay mı seni

Serim belendi dumana
Kül olurum yana yana
Hayat zindan olur bana
Unutmak kolay mı seni

Ceylan gözlüm fidan boylum
Şirin dillim güzel huylum
Ayrı kalmak bana zulüm
Unutmak kolay mı seni

Şöyle bir eyledim nazar
Aladağlı şaşkın gezer
Derdim birken oldu hezar
Unutmak kolay mı seni
07.11.1997

-45- Yıkılasın Gurbet Seni
Sılamıza hasret koydun
Yıkılasın gurbet seni
İçerime dertler yaydın
Yıkılasın gurbet seni

Yokluk çekti beni sana
Dert kazandım kana kana
Hasret kaldım dost insana
Yıkılasın gurbet seni

Kavim kardeş komşularım
Gece gündüz durmaz zarım
Ben köyümden bihaberim
Yıkılasın gurbet seni

Lal ettin dilimi benim
Soldurdun gülümü benim
Zor ettin hâlimi benim
Yıkılasın gurbet seni

Çile çektirmek muradın
Ameline nail oldun
Densize boyun eğdirdin
Yıkılasın gurbet seni

Dökülüp ağardı saçım
Aladağlı neydi suçum
Hasret ile yanar içim
Yıkılasın gurbet seni
15.02.1993

-46- Bizim Köyün Güzelleri
Hülyaya sokarlar beni
Bizim köyün güzelleri
Köz olur yakarlar beni
Bizim köyün güzelleri

Onlar dünyanın lezzeti
Bilinmelidir kıymeti
Değerler çok memleketi
Bizim köyün güzelleri

Çiçekler gibi açarlar
Gönlüme nakış geçerler
Kelebek gibi uçarlar
Bizim köyün güzelleri

Huri midir bilmem nedir
Elma yanak sima bedir
İzzet iffet sahibidir
Bizim köyün güzelleri

Menekşe gibi biterler
Genizlerde hoş tüterler
Yüreklere ok atarlar
Bizim köyün güzelleri

Aladağlı n'etti beni
Perperişan etti beni
Elemlere kattı beni
Bizim köyün güzelleri
14.03.1996

-47- Akıl İşi Değil
Bir pire uğruna yorgan
Yakmak akıl işi değil
Sonra pişman olup seyre
Bakmak akıl işi değil[41]

Alırsın başına bela
Rezil eder seni ele
Kendin' bilmez ile yola
Çıkmak akıl işi değil

Hicran yaşı dökmeyene
Gam tarlasın' ekmeyene
Derdini dert çekmeyene
Dökmek akıl işi değil

[41] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
İşi değil işi değil
Bunlar insan işi değil
Hevasına kapılanlar
Bence tam bir kişi değil

Kötülüğü bile bile
Girerse kişi vebale
Fitne tohumları ele
Ekmek akıl işi değil

Acırım zalim hâline
Almış zulmatı eline
Haksız kazanç el malına
Çökmek akıl işi değil

Aladağlı beni duyun
Sözlerimi akla koyun
Tembel yatıp ele boyun
Bükmek akıl işi değil
01.11.1995

-48- Oğul Oğul Civan Oğul
Dünya bağında bağbanım
Çınarım devrildi oğul
Esti ecelin rüzgârı
Kül oldu savruldu oğul[42]

Acın yüreğimde derin
Benimledir bugün yarın
Anan bacın kardeşlerin
Derdinle kavruldu oğul

Aladağlı aldı dile
Ne tez düştün gelmez yola
Sevenlerin bu acıyla
Büküldü kıvrıldı oğul
21.03.2007

-49- Yüce Mevla'm
Hasta gönüllere çare
Derman sende yüce Mevla'm
Günahlarım bende yara
Lokman sende yüce Mevla'm

İznin yoksa mehtap doğmaz
Güneş karanlığı boğmaz
Rüzgâr esmez yağmur yağmaz
Ferman sende yüce Mevla'm

[42] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Oğul oğul civan oğul
Hâlim oldu yaman oğul
Evimizde şivan oğul
Bu ne acı zaman oğul

Habib-i Ekrem-i Ahmet
Şefaatçim ol Muhammet
İnşallah eder şefaat
Sultan sende yüce Mevla'm

Günahlarım katar katar
Bu yüzdendir derdim artar
Müslüman'a rızan yeter
İhsan sende yüce Mevla'm

Ne yapsam yüzüm gülmüyor
Nefis yakamı salmıyor
Hiçbir yer sensiz olmuyor
Her yan sende yüce Mevla'm

Kalbim zikreylerse seni
O zaman kurtarır canı
Çaresiz eyleme beni
İmkân sende yüce Mevla'm

Aladağlı muhtaç sana
N'olur beni atma yana
Erebilsem manasına
Kur'an sende yüce Mevla'm
27.05.2005

-50- Kime Gidem
Sensin benim tek umudum
Senden başka kime gidem
İhlastır benim muradım
Senden başka kime gidem

Oluşlara ferman sende
Çaresize aman sende
Dert veren sen derman sende
Senden başka kime gidem

Nefsim etti bana zulüm
Beni korkutuyor hâlim
Sen yaratan ben bir kulum
Senden başka kime gidem

Ömrümü eyledim heder
Hata etmişim ne kadar
Yardım eyle yüce Settar
Senden başka kime gidem

Gönül hasret yâri ister
Kavuşmaya gayret eder
Bu âcize bir yol göster
Senden başka kime gidem

Bütün gönlüm sana bağlı
Aşkınla ciğerim dağlı
Çaresizdir Aladağlı
Senden başka kime gidem
31.07.1996

-51- Mektup
Sene gelmenin yolunu
Arirem ya bulamirem
Bu derdin bir çaresini
Düşünirem bilemirem

Karamsarlık sarir beni
Hüzün keder bürir beni
Yerden yere vurir beni
Ne edirsem gülemirem

Buradan gittiğin günü
Bir şey demiştin ya hani
Daha çok bekletme beni
Neydim sensiz olamirem

Sensiz bir hayat tadirem
Günümü zindan edirem
Hülya gölüne gidirem
Sen olmasan dalamirem

Bele görmüştüm rüyamda
Cennet vermiş bene Hüda
Zindan olur bene o da
Sensiz lezzet alamirem

Aladağlı'ya bu sene
Bir destan yazdırdım sene
Bir de kaset yapmış bene
Hep ağlirem çalamirem
07.05.1997

-52- Öz Yapalım
Söz ustası derler bize
Muhabbeti öz yapalım
Benim sözüm hepimize
Bu sohbeti öz yapalım

Sohbet ile hemdem olup
Nefsimize galip gelip
Gaye doğruları bulup
İcraatı öz yapalım

İcraata girer isek
Hedefimiz' görür isek
Bir kârhane kurar isek
Ticareti öz yapalım

Ticareti kursak şehre
Güler yüz olmalı çehre
Maruz kalmayalım kahra
Merhameti öz yapalım

Merhameti bol eylesek
İlke edip yol eylesek
Paylaşarak bal eylesek
Adaleti öz yapalım

Adaletli hoş danıştık
Aladağlı ey'ce piştik
Hakk'ı bilip Hak konuştuk
Şecaati öz yapalım
18.01.2020

-53- Ne Alevi Ne Sünni'yim
Ne Alevi ne Sünni'yim
İslam yolunda bir canım
Muhammed Ali eriyim
Hakk'a doğrudur imanım

Ebubekir Ömer Osman
Gönlümüzdedir her zaman
Ehlibeyte bu can kurban
Yolunda giden kervanım

Rehberimiz Kur'an ile
Gayret edip düştük yola
Aşka düşen çeker çile
Aşkın odunda yananım

La ilahe illallahı
Diyen bence bulmuş rahı
Terk edemem güzergâhı
Bulmuşum canım' cananım'

Fatma Ana kuzuları
Yüreğimde sızıları
Acı dolu mazileri
Hem ananım hem sunanım

Aladağlı'yım oy ana
Kerbela ateştir cana
Aklım kestikten bu yana
Ben bu acıyı kananım
21.05.2020

-54- Küskünüm
Beni çilelere salan
Ele küskünüm dargınım
Yüreğime neşter çalan
Dile küskünüm dargınım

Ne ararken neyi buldum
Hep kaybettim şaşkın kaldım
Eyvah ben nefsime oldum
Köle küskünüm dargınım

Hayata boyun bükerim
Ona hizmetçi nökerim
Doğuştan böyle çekerim
Çile küskünüm dargınım

Vay belalı başım benim
Zehir oldu aşım benim
Kurudu gözyaşım benim
Sele küskünüm dargınım

Aladağlı can dağlarım
Gönlüm şikeste ağlarım
Viran oldu şen bağlarım
Dala küskünüm dargınım
15.08.1989

-55- Yürü Başım Ayaklarım
Sana yürümek yakışır
Yürü başım ayaklarım
Uyumak ömür kısaltır
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım[43]

[43] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Yürü başım ayaklarım
Meseleye öz bakarım
Dünyaya hâkim olmayı
Gece gündüz sayıklarım

Sen yolcusun üren ürsün
Manzarayı gören görsün
Hep var idin yine varsın
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Selçuklu'dan hızın vardır
Osmanlı'dan özün vardır
Her tarafta izin vardır
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Miskinlik yakışmaz bize
Artık dönmeliyiz öze
Yoksa çevirirler toza
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Bedenimde virüsler var
Havar yüce Mevla'm havar
Yavuz hırsız baskın çıkar
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Kim ne diyer desin durma
Heyecan şevkini kırma
Bendeki gayreti sorma
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

İki bin iğirmi üçe
Kavuşmalıyız o güce
Allah'ım yolunu açа
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Uyansın bu aziz millet
Hedefe eylesin gayret
Kınından çıkmalı pusat
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Fatih Yavuz dedelerim
Onlardır benim gururum
Yolunda hazır dururum
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Havar be öz canım havar
İçimizde yılanlar var
Toyunu kur kararın' ver
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Bu vatana can verenler
Al bayrağa kan verenler
Küser bize şan verenler
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım

Aladağlı feda yurda
Pay olmasın kuşa kurda
Düşürme bizleri derde
Haydi başım ayaklarım
Yürü başım ayaklarım
25.06.2016

-56- Derdimi Kime Yanayım
Hele akıl verin bana
Derdimi kime yanayım
Kıvranırım yana yana
Derdimi kime yanayım[44]

Anam yok ki yaşlar döksün
Babam yok ki derdim' çeksin
Merak eden seyre çıksın
Derdimi kime yanayım

Bu dert ile içim yanmış
Bütün umutlarım sönmüş
Kardeş bacı ele dönmüş
Derdimi kime yanayım

Umutlar belimi büktü
Beni yarı yol bıraktı
Dal budağım çürük çıktı
Derdimi kime yanayım

Emeklerim hiçe döndü
Civan ömrüm puça döndü
İnsanlığım suça döndü
Derdimi kime yanayım

[44] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, bu tarihlerde (12.09.2019) ablam Meliha amansız bir hastalığa yakalanmıştı. Her ziyaret ettiğimizde karşılıklı ağlamalar sızlamalar olurdu. Özellikle maniler söyleyerek bizleri karşılardı. Ben dayanamadım, onun ağzıyla söylenmiş gibi o ağıtlardan birkaçını şiirleştirdim, türkü hâline getirdim."

İçime neşter saldılar
Nice parçaya böldüler
Doktorlar aciz kaldılar
Derdimi kime yanayım

Dert veren sen derman sende
Rabb'im sensin aman sende
Kurtuluşa ferman sende
Derdimi kime yanayım

Aladağlı döndüm ona
Sığındım yüce Rahman'a
Rabb'im merhamet et bana
Derdimi kime yanayım
12.09.2019

-57- Rabb'im
Bu vatanı bu duruma
Salanlar kahrolsun Rabb'im
Kendi evinin hırsızı
Olanlar kahrolsun Rabb'im

Halk düşmanı bozuk kanı
Paradır dini imanı
Altmış milyonun rızkını
Çalanlar kahrolsun Rabb'im

Midemizi bulandırıp
Beynimizi sulandırıp
Kapı kapı dilendirip
Gülenler kahrolsun Rabb'im

Bakmaz Hakk'ın yasasına
Girer elin kasasına
Gariplerin kesesine
Dalanlar kahrolsun Rabb'im

Allah'ım bizleri kurtar
Vicdanlar eylemiş firar
Ceplerde sanki fare var
Delenler kahrolsun Rabb'im

Aladağlı çeker cefa
Kimseden görmedik vefa
Sırtımızdan zevk ü sefa
Bulanlar kahrolsun Rabb'im
02.06.1994

-58- Sebebim
Beni canandan ayıran
Benden beter ol sebebim
Muradına eremeyip
Yarı yolda kal sebebim

Düşesin her gün eleme
Kör diken oldun gülüme
Rezil olasın âleme
Senden kaçsın el sebebim

Gece gündüz budur duam
Hak yanında olsun davam
Öyle bir dert versin Mevla'm
Saçlarını yol sebebim

Dileğim var yüce yârdan
Derman bulunmasın derden
Ne istedin gariplerden
Şeytanından bul sebebim

Yolumu duman eyledin
Hâlimi yaman eyledin
Beni perişan eyledin
Bir çıkmaza dal sebebim

Vicdan azabın uyansın
Aladağlı şükür desin
Canın boğaza dayansın
Bu acıyla öl sebebim
19.06.1999

-59- Yaralı Benim
Yollarına baka baka
Gözlerim yaralı benim
Hasret yaşı döke döke
Yüzlerim yaralı benim

Vurdum başım' taştan taşa
Gözlerim belendi yaşa
Ardın sıra koşa koşa
Dizlerim yaralı benim

Azrail cana çökmeden
Ecel terleri dökmeden
Yetiş son nefes çıkmadan
Özlerim yaralı benim

Keşke sevmeseydim seni
Derbeder eyledin beni
Hasretin kavurdu canı
Közlerim yaralı benim

Hâllerim destandır ele
Figanım aksetti tele
Vuslat bulmadı yâr ile
Sözlerim yaralı benim

Aladağlı benim adım
Yâre kavuşmak muradım
Bozuldu lezzetim tadım
Hazlarım yaralı benim
02.01.1996

-60- Bir Çıkmazın İçindeyim
Bir çıkmazın içindeyim
Nere varır yolum benim
Düşünemez oldu beynim
Perişandır hâlim benim

Bilmem neden yüzüm gülmez
Hayattan hiç neşe almaz
Derdim çoktur diyebilmez
Tutulmuştur dilim benim

Her yandan kesik umudum
Mevla'dan çare muradım
Yaralı şahine döndüm
Kırık kanat kolum benim

Kurumuş solmuş gibiyim
Zaten kaybolmuş gibiyim
Ölmeden ölmüş gibiyim
Neyim' alır ölüm benim

Hayattan hiç neşe almam
Bir an olsun dahi gülmem
Yiyip içtiğimi bilmem
Zehir oldu balım benim

Aladağlı aklım ermez
Acılarım neden durmaz
Bu ne amansız bir maraz
Yakam' koymaz zalim benim
15.07.1997

-61- Sensin Benim
Seni asla terk edemem
Varım yoğum sensin benim
Beni bende fark edemem
Yürek dağım sensin benim

Hayatımı zar istemem
Yârdan ayrı yâr istemem
Tipi boran kar istemem
Gönül dağım sensin benim

Ben sevgimi boşayamam
Böyle bir dert taşıyamam
Sen olmazsan yaşayamam
Hayat bağım sensin benim

Bu gerçeği ey' bilirim
Kalsam seninle kalırım
Ölsem seninle ölürüm
Can ortağım sensin benim

Aşk bir vurgun oldum kail
Ayıl be yüreğim ayıl
Dünya umurumda değil
Tek merağım sensin benim

Aladağlı söyler candan
Bir dileğim vardır senden
Ellerini çekme benden
Dayanağım sensin benim
11.05.2004

-62- Dudağı Kirazlı Yârim
Hülyalara dalıyorum
Çaresizim nazlı yârim
Seni orda buluyorum
Yüreğimde gizli yârim

Kavuşmaya çalışırım
Can evimde buluşurum
Hayalinle konuşurum
Baldan tatlı sözlü yârim

Bu hasret gönlümü ezer
Ruhumu bedenden süzer
Bakışların sanki lazer
Yandım zeytin gözlü yârim

Yanmak söz mü kebap oldum
Taze bir çiçektim soldum
Derbeder bir hâle geldim
Canlar yakan közlü yârim

Sensin benim tek telaşım
Uğrunda veririm başım'
Şu gönlümdeki nakışım
Mor menekşe yüzlü yârim

Aladağlı'm kurban sana
Bir tebessüm eyle bana
Rengi desendir cihana
Dudağı kirazlı yârim
15.01.2000

-63- Severmişim
Kendime hayret ederim
Seni ne çok severmişim
Canım ruhum bütün varım
Seni ne çok severmişim

Gece gündüz ağlıyorum
Sular gibi çağlıyorum
Ciğerimi dağlıyorum
Seni ne çok severmişim

Hayal gölünde yüzerim
Her gün şiirler yazarım
Her an aşkınla gezerim
Seni ne çok severmişim

Sensin benim iki gözüm
Gönlüme geçmiyor sözüm
Güneşim ayım yıldızım
Seni ne çok severmişim

Gecemde gündüzümdesin
Nere baksam gözümdesin
Dilimdesin sözümdesin
Seni ne çok severmişim

Gözüm uyku tutmaz oldu
Gecelerim bitmez oldu
Elim işe gitmez oldu
Seni ne çok severmişim

Aladağlı gülemiyor
Hiç aklından silemiyor
Gönlüm ferman dinlemiyor
Seni ne çok severmişim
15.12.1997

-64- Zararını Çektim
Bilmeden sahteye meyil
Ettim zararını çektim
Düşünmedim ardı sıra
Gittim zararını çektim

Alelacel' verdim karar
Bu yüzden görmedim yarar
Cahil toplumunda cevher
Sattım zararını çektim

Töreyi bilmez asılsız
Hiçbir işi yok kusursuz
Zamansız yersiz usulsüz
Öttüm zararını çektim

Kötü sözünden dilinden
Usandım sahte hâlinden
Kıymet bilmezin elinden
Tuttum zararını çektim

Yanlış bir yârene çattım
Bilemedim nasıl ettim
İnsanlıktan iflas ettim
Battım zararını çektim

Aladağlı n'olur hâlin
Bir çıkmaza girdi yolun
Cahilde kaburga kalın
Dürttüm zararını çektim
10.09.1999

-65- Gurbet Elde
Gurbet elde melül mahzun
Her gün çile çekiyorum
İhlas eyle Yaradan'ım
Sana boyun büküyorum

Düşündükçe yavruları
Özledikçe nazlı yâri
İçim ağlar zarı zarı
Kanlı yaşlar döküyorum

Düşünürüm çok dalarım
Yüreğime köz salarım
Çiçekler gibi solarım
Dirhem dirhem çöküyorum

Kader yazı bulacaktır
Doğan bir gün ölecektir
Hâlimiz ne olacaktır
Hep kafama takıyorum

Gam keder ruhumu sardı
Aladağlı'yı kavurdu
Çile beynimi durdurdu
Şaşkın şaşkın bakıyorum
29.10.1994

-66- Yola Düştüm
Rızan için bir kulunu
Görmek için yola düştüm
Nasip etsen huzuruna
Varmak için yola düştüm

Bir ukde var idi canda
Bugünse mutluluk bende
Habibin ahlakı onda
Ermek için yola düştüm

Hakk'ı çağırır dilimiz
Sana ayandır yolumuz
Ne olacaktır hâlimiz
Sormak için yola düştüm

Nazar ettim dağa bağa
Gücüm yetmez bir yaprağa
Karanlıktan aydınlığa
Girmek için yola düştüm

Haklı mıyım haksız mıyım
Dünyada kalacak neyim
Verdiğim ikrarda daim
Durmak için yola düştüm

Aladağlı Hakk'a geda
Çare yoktur ondan mede
Nefsin kemendi kalbimde
Kırmak için yola düştüm
27.05.2005

-67- Sesini Duyduğum Zaman
Her şeyden vazgeçiyorum
Sesini duyduğum zaman
Kanatlanıp uçuyorum
Sesini duyduğum zaman

Cana gelir duygularım
Kayıp olur kaygılarım
Felekler gibi dönerim
Sesini duyduğum zaman

Hiçbir şeyi görmez gözüm
O an doruktadır hazzım
Çarpar kalbim titrer dizim
Sesini duyduğum zaman

Kalpten kalbe yol olurum
Açılan bir gül olurum
Ban başka bir hâl olurum
Sesini duyduğum zaman

Birden fırlarım yerimden
Toparlanırım arımdan
Kurtulurum kederimden
Sesini duyduğum zaman

Sensin benim şirin canım
Damarda dolaşan kanım
Aladağlı dünya benim
Sesini duyduğum zaman
27.08.1998

-68- Yok Olasın
Beni perişan eyledin
Yokluk seni yok olasın
Hayata pişman eyledin
Yokluk seni yok olasın[45]

Her gün çektin beni dara
Düş eyledin ah ü zara
Muhtaç ettin namertlere
Yokluk seni yok olasın

[45] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Sanki ateşten gömleksin
Âlemi yakar nefesin
Yalvarırım yaratana
Seni insanlardan alsın

Fakirlerin yüzü hordur
Senin yükün çok ağırdır
Sanki zehirli bir mardır
Yokluk seni yok olasın

Ne yapsam suratım gülmez
Arzularım sıhhat bulmaz
Evimde huzurum olmaz
Yokluk seni yok olasın

Yiğidi baktırdın yere
Düşündürdün kara kara
Aslanı eyledin fare
Yokluk seni yok olasın

Oğlum kızıma hediye
Alamıyorum ne diye
Eller atlı bense yaya
Yokluk seni yok olasın

Allah'a şükürler olsun
Âmin seni benden alsın
Aladağlı'm biraz gülsün
Yokluk seni yok olasın
17.06.1999

-69- İkiyüzlü Yalancısın
Hani sevgin bitmiyordu
İkiyüzlü yalancısın
Yerim' kimse tutmuyordu
İkiyüzlü yalancısın

Yalanların beni yıktı
Vaatlerin boşa çıktı
Bu yalana gerek yoktu
İkiyüzlü yalancısın

Yüreğime saldın gamı
Şimdi vicdanın rahat mı
Ben çekmişim sana dert mi
İkiyüzlü yalancısın

Bu kaçıncı yara bana
Mevla'm insaf versin sana
Beni koydun yana yana
İkiyüzlü yalancısın

Bensiz hayatın virandı
Gönül bu ya pek inandı
Birdenbire aşkın söndü
İkiyüzlü yalancısın

Aladağlı verdim yaka
Verem olurum mutlaka
Seni tapşırmışım Hakk'a
İkiyüzlü yalancısın
17.07.2002

-70- Ben Böyleyim
Sorma hâlim' derbederim
Ben böyleyim sen nasılsın
Gün boyu hayal ederim
Ben böyleyim sen nasılsın

Bu sevdayı atamıyom
Yaşlarımı tutamıyom
Geceleri yatamıyom
Ben böyleyim sen nasılsın

Dalıp dalıp gidiyorum
Bazen sitem ediyorum
Nedir çektiğim diyorum
Ben böyleyim sen nasılsın

Gözleri yaşlı gezerim
Döver bağrımı ezerim
Hülya gölünde yüzerim
Ben böyleyim sen nasılsın

Gölden çıkınca üşürüm
Deli olurum şaşarım
Aşkınla yanar pişerim
Ben böyleyim sen nasılsın

Aladağlı kurban sana
Bak yüzüme kana kana
Dayanamam bu hicrana
Ben böyleyim sen nasılsın
07.11.1997

-71- Utansın
Yanında var has mücevher
Göremeyenler utansın
İnsanlığın gereği var
Eremeyenler utansın

Uzaklaşma kur sempati
Maziyle var olur ati
Yanlış doğruyla empati
Kuramayanlar utansın

Elini vicdana götür
Biraz düşünceye yatır
Gönül sarayı rahmettir
Giremeyenler utansın

Sevgiyle dindir acını
Fazla artırma sancını
Nifak haset direncini
Kıramayanlar utansın

Olayın özüne inip
Bakın neler yazmış edip
Fesatlığa gayret edip
Duramayanlar utansın

Aladağlı nefse meydan
Verenlerin hâli yaman
Kanayan yaraya derman
Saramayanlar utansın
17.01.2021

-72- Yanarsın (Lebdeğmez)
Yanlış etsen işlerini
Düşer yanarsın yanarsın
Akıtırsın yaşlarını
Taşar yanarsın yanarsın

Kötü söz gelse diline
İllet çıkarır yoluna
Dikkat eyle her hâline
Şaşar yanarsın yanarsın

Herkeste istekler çoktur
Hak dilerse olacaktır
Dikkat eyle sınır haktır
Aşar yanarsın yanarsın

Zerre hisse alır isen
Gönlü yanık kalır isen
Aşka düçar olur isen
Coşar yanarsın yanarsın

Gidersen şeytan izine
Sızı katarsın sızına
Uyarsan onun sözüne
Şişer yanarsın yanarsın

Gelen giden her şey yalan
Sen de olacaksın talan
Aladağlı kötü yazsan
Eşar yanarsın yanarsın
20.10.2018

-73- Sen Nasıl Bir Adamsın Ki

Sen nasıl bir adamsın ki
Ne ararsın ne sorarsın
Yüreklerin taş mı sanki
Ne ararsın ne sorarsın[46]

Âlem birbiri içindir
Derdin varsa Mevla kadir
Sendeki bu yadlık nedir
Ne ararsın ne sorarsın

İster el ol ister kardeş
İnsan olmak zaten beleş
Sen için çekerim telaş
Ne ararsın ne sorarsın

Sevgiler hiç naza gelmez
Aklı kesmez bunu bilmez
Dostsan böyle dostluk olmaz
Ne ararsın ne sorarsın

Başım nice dara düştü
Acılarım doldu taştı
Gam gasavet boyum' aştı
Ne ararsın ne sorarsın

Aladağlı çağırırım
Günüm' dertle yoğururum
İmdat diye bağırırım
Ne ararsın ne sorarsın
08.06.2020

[46] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Benim sözüm tüm âleme
Herkes muhtaçtır selama
Böyle adamlık olur mu
Sakın bahane arama

-74- Senin İçin
Yüce Mevla'm hoş yaratmış
Bakarım yâr senin için
Yüreğimi ateşine
Yakarım yâr senin için[47]

Huri mi melek mi soyun
Unutmam ölene değin
Kapında bekleyip boyun
Bükerim yâr senin için

İçimde bir ateş yanar
Dumanım başımda döner
Ciğer paramparça kanar
Çekerim yâr senin için

Bu bir aşk mı derin daldım
Aklım gitti şaşkın oldum
Sanki vurgun yedim kaldım
Çökerim yâr senin için

Ya sevgilim ya ol kardeş
Aladağlı çeker telaş
Gidiyorsun peşinden yaş
Dökerim yâr senin için
16.09.1993

-75- Bahtı Kara Sarı Gelin
Allah'ın şifası sana
Bahtı kara sarı gelin
Koyma bizi yana yana
Bahtı kara sarı gelin[48]

Köyün sevgili insanı
İncitmemiştir bir canı
Kedere boğdun her yanı
Bahtı kara sarı gelin

Hak'tan kesme umudunu
O verecek muradını
Eller zikreder adını
Bahtı kara sarı gelin

[47] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, bir yolculuk esnasında görülmemiş bir güzele denk geldim. Kendimi alamadım. Eh âşık bahane arar. İşte bu dörtlükler ortaya çıktı."
[48] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, ablam 18 kardeşin en kıymetlisi. Yüce Mevla'm o kadar güzel bir huyla yaratmış ki eşi bulunmaz desek yakışır. Fakat bir o kadar da çileli hayatı vardı. Kayınvalidesi 'benim sarı gelinim' diye hitap ederdi. Güzelliği gereksiz korku ve kıskançlığa neden olmuştu. Bu yüzden bazı durumlara maruz kalmıştı, çok çile çekmişti. Onun için 'bahtı kara sarı gelin' dedim."

Rabb’im kurtar bu kulunu
Silsin gözünün selini
Mutlu eylesin elini
Bahtı kara sarı gelin

Çok fazla korkuttun bizi
İçerime düştü sızı
Mevla’m senden olsun razı
Bahtı kara sarı gelin

Eşin yoktur bu cihanda
Vefasızlık vardır canda
İnsanlık furyası sende
Bahtı kara sarı gelin

Bakın hele neler olmuş
Doktorlar çaresiz kalmış
Yazık bir gül gibi solmuş
Bahtı kara sarı gelin

Kadere boynumuz eğri
Elden bir şey gelmez gayrı
Can canından olmaz ayrı
Bahtı kara sarı gelin

Moralini yıkma sakın
Umutsuzluklardan sakın
Çaresi olacak Hakk’ın
Bahtı kara sarı gelin

Kıymetlisin yuvamızda
Berat istek davamızda
Gece gündüz duamızda
Bahtı kara sarı gelin

Gafur’dur Rahim’dir Mevla’m
İsm-i azamına ricam
Kabul olsun şifa duam
Bahtı kara sarı gelin

Aladağlı’nın arzusu
Dilerim dinsin sızısı
Baba Laçin’in kuzusu
Bahtı kara sarı gelin
09.10.2019

-76- Sonradan Görme
Dikkat edin çok gariptir
Hâli sonradan görmenin
Zehirli yılan gibidir
Dili sonradan görmenin

Atar tutar hiç yorulmaz
Kibir ondan hiç ayrılmaz
Çok kıymetli el sürülmez
Malı sonradan görmenin

Herkesten çok fazla bilir
İblisten öğütler alır
Her an sarp kayada olur
Yolu sonradan görmenin

Kudurmuş köpekten beter
Geleni gideni yırtar
Çok büyük lokmalar tutar
Eli sonradan görmenin

Aladağlı ayar olmaz
Asla ölçüsünde kalmaz
Nerde neye yarar bilmez
Pulu sonradan görmenin
12.10.1999

-77- Başımın Belası Mısın
Nereden çıktın karşıma
Başımın belası mısın
Kanlar karıştı yaşıma
Ömrümün çilesi misin

Niye bozdun rahatımı
Zedeledin sıhhatimi
Sevdan kesti takatimi
Sırtımın şelesi misin

Çok derin vurdun yaramı
Kimse bulamaz çaremi
Aslı kül etmiş Kerem'i
Acaba öylesi misin

Erittin koca bedeni
Sen oldun bunun nedeni
Kıskıvrak tutmuşsun beni
Avcının filesi misin

Havadan bilmem karadan
Gönlüme girdin nereden
Kurtar kendini buradan
Kalbimin kölesi misin

Aladağlı yordun beni
Çıkmaza daldırdın beni
Yarı can öldürdün beni
Sen aşkın güllesi misin
09.12.1997

-78- Sebep Sensin
Gece gündüz yaşlarımı
Salıyorum sebep sensin
Gam kederin çukuruna
Doluyorum sebep sensin

Bir testi al gel eline
Bak bu âşığın hâline
Nazar eyle dert gölüne
Dalıyorum sebep sensin

Bu acı hayır getirmez
Muradım' başa yetirmez
Gözyaşı çiçek bitirmez
Soluyorum sebep sensin

Gam hanesi oldum aşkın
Zavallı perişan düşkün
Divane misali şaşkın
Oluyorum sebep sensin

Her gün yaş döktüklerime
Ele baş büktüklerime
Bütün bu çektiklerime
Biliyorum sebep sensin

Aladağlı çile derdik
Bu uğurda ömür yorduk
Velhasıl-ı kelam artık
Ölüyorum sebep sensin
25.09.1998

-79- Haset Olma
Haset olma bre gardaş
Sen kendini bitirirsin
Müslüman'a uymaz bunlar
Özelliğin' yitirirsin

Kabir sıkar yer dar olur
Arkadaşın bir mar olur
Hesap vermen çok zor olur
Başa bela getirirsin

Hak vermişse alamazsın
Ona galip gelemezsin
Asla rahat olamazsın
Boş yorulur otursun

Bitirir cismini yiyer
İki cihanına kıyar
Hayat gemisini oyar
Öz özünü batırırsın

Yürüdüğün yanlış rahtır
Sonu pişmanlıktır ahtır
Hainlik büyük günahtır
Kendin' nere götürürsün

Aladağlı erliğine
Birliğine dirliğine
Sevin dostun varlığına
Şerefini artırırsın
03.01.1996

-80- Vatan Bayrak Hepimizin
Sakın farklı gözle bakma
Vatan bayrak hepimizin
Aramıza nifak sokma
Vatan bayrak hepimizin

Ne solcunun ne sağcının
Ne bağcının ne dağcının
Gözü çıksın nifakçının
Vatan bayrak hepimizin

Hemi Kürt'üm hemi Türk'üm
Laz Çerkez'den yoktur farkım
Zerresinde vardır hakkım
Vatan bayrak hepimizin

Can vermişiz bu toprağa
Kanım nakşolmuş bayrağa
Duysun falan filan ağa
Vatan bayrak hepimizin

Beraberce cephelerde
Kalkan olmadık mı yurda
Çekme bu gerçeğe perde
Vatan bayrak hepimizin

Menfaatler yıktı bizi
Hor eyledi hepimizi
Bunu bilir çoğu azı
Vatan bayrak hepimizin

Bu birliğe alışalım
Düzelmeye çalışalım
Adaletle bölüşelim
Vatan bayrak hepimizin

Aladağlı koruyalım
Uğrunda can sürüyelim
Derde çare arayalım
Vatan bayrak hepimizin
12.06.1998

-81- Yazık Olsun
Bir o yana bir bu yana
Dönenlere yazık olsun
Seni başka beni başka
Sunanlara yazık olsun

Fesat kokan nefesine
İkiyüzlü cilvesine
Nifakçının fitnesine
Kananlara yazık olsun

Ne sanıyor kendin' hıyar
Yükünü raflara koyar
Eloğlunu düşük ayar
Sananlara yazık olsun

Leke kondurmaz zatına
Can koşturur hizmetine
Fakir fukara sırtına
Binenlere yazık olsun

Yiğit sözü kesin olur
Kararında daim kalır
Aladağlı böyle bilir
Sünenlere yazık olsun
10.06.1995

-82- Hak İçin Olsun
Gelin aşkla yürüyelim
Yolumuz Hak için olsun
Bu yolda can sürüyelim
Hâlimiz Hak için olsun

Gönülden alalım yâda
Kulu ondan olmaz cüda
Bu ilke doğrultusunda
Elimiz Hak için olsun

Yâr aşkına ağlayalım
Yüreğimiz' dağlayalım
Sular gibi çağlayalım
Selimiz Hak için olsun

Aşk şerbetin' kanmalıyız
Dosta sevgi sunmalıyız
Yâr aşkına yanmalıyız
Külümüz Hak için olsun

Doğru yoldan kaymayalım
Gerçeklerden caymayalım
Nefsimize uymayalım
Ölümüz Hak için olsun

Aladağlı'yım özümüz
Dilimizdeki sözümüz
Elimizde kopuzumuz
Telimiz Hak için olsun
30.08.1995

-83- Çobanyıldızı
Hiç kimse sevemez seni
Ben seni sevdiğim kadar
Keşke sevebilsen beni
Ben seni sevdiğim kadar[49]

Bizim gibi olan çoktur
Sözlerim doğrudur haktır
Balın bile tadı yoktur
Ben seni sevdiğim kadar

[49] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Sensin benim iki gözüm
Güneşim ayım yıldızım
Cana geldi geçen mazim
Sen benim çoban yıldızım

Oldun bana tatlı bela
Çektirirsin her gün çile
Kendimi sevmedim bile
Ben seni sevdiğim kadar

Gönülde arzular bitmez
İster ama ömür yetmez
Bülbül güle feryat etmez
Ben seni sevdiğim kadar

Aladağlı sözden caymaz
Bu güzel duyguya kıymaz
Toprak suya gerek duymaz
Ben seni sevdiğim kadar
21.06.1997

-84- Bildiğin Kadar
İlmin yüksek binasına
Çık çıkabildiğin kadar
Ordan inanç dünyasına
Bak bakabildiğin kadar

Oku ki lider ol yurda
Nasip olma kuşa kurda
Cehalet bir kara perde
Sök sökebildiğin kadar

Kulak ver âlim sesine
Gir onların dünyasına
Oku ilim deryasına
Ak akabildiğin kadar

İnsanlığın ilkesini
Yıkma gönül dünyasını
Sevgi barış tarlasını
Ek ekebildiğin kadar

Bu uğurda sevap vardır
Tabii ki kazanmak zordur
Mükâfatı tam huzurdur
Çek çekebildiğin kadar

Aladağlı düş peşine
Emeğin gitmez boşuna
Kendini aşk ateşine
Yak yakabildiğin kadar
03.03.1981

-85- Pişman Olacaklar
Karaya beyaz diyenler
Bir gün pişman olacaklar
Olmadan oldu diyenler
Bir gün pişman olacaklar

Nedir diye sormayanlar
Üzerinde durmayanlar
Haklıya hak vermeyenler
Bir gün pişman olacaklar

Sevgili dostlar yârenler
Biraz dikkat eden anlar
Cahile meydan verenler
Bir gün pişman olacaklar

Daim haksızlık güdenler
Haram lokmalar yudanlar
Mazluma zulüm edenler
Bir gün pişman olacaklar

Biraz aklı olan canlar
Eşit değil bütün günler
Zamanı boş harcayanlar
Bir gün pişman olacaklar

Zulüm gören nice canlar
İmdat imdat diye ünler
Aladağlı zulmedenler
Bir gün pişman olacaklar
13.01.2021

-86- Kadınlar
Yanlış hesap haksızlıktır
Her alanda var kadınlar
Bilene kıymeti çoktur
Anlayana zer kadınlar

Cahil doğruyu bilir mi
Bilenden öğüt alır mı
Anasız yuva olur mu
Cihandaki yâr kadınlar

Sohbet odaklarındadır
Nefret ıraklarındadır
Cennet ayaklarındadır
Karanlığa nur kadınlar

Gerçeği söyleyim hemen
Onlarsız hâlimiz yaman
İyisine canım kurban
Yiğide onur kadınlar

Oğlu kızıdır kolları
Her yana uzar dalları
Hayatın solmaz gülleri
Bülbüllere zar kadınlar

Aladağlı ders almalı
Doğru olanı bulmalı
Hak'la beraber olmalı
Maharetli hür kadınlar
15.02.2020

-87- Ben Yanarım Yârim Yanar
Sevda denen derde düştüm
Ben yanarım yârim yanar
Kaybettim yolumu şaştım
Ben yanarım yârim yanar

Çok uzaktır aralarım
Arşa çıktı naralarım
Sargı tutmaz yaralarım
Ben yanarım yârim yanar

Ağlıyorum zarı zarı
İstiyorum nazlı yâri
İçimizde aşkın narı
Ben yanarım yârim yanar

Dumanım başımdan tüter
Ne görünür ne de biter
Aslı Kerem'den de beter
Ben yanarım yârim yanar

Gönül haber almaz ise
Sevdiğini bulmaz ise
Vuslatımız olmaz ise
Ben yanarım yârim yanar

Çileyle geçer günümüz
Aladağlı her anımız
Acep ne olur sonumuz
Ben yanarım yârim yanar
08.12.1997

-88- Başörtüsü
Tesettürle uğraşmayın
Nice büyük derdimiz var
Kolayı zora koşmayın
Hayat dolu yurdumuz var[50]

Ekmek midir karınlara
İlaç mıdır sarsın yara
Zulmetmeyin yarınlara
Koruyacak ardımız var

Aladağlı'yım taşmayın
Gelin sınırı aşmayın
Çınar devrilse şaşmayın
İçimizde kurdumuz var
03.05.1999

-89- Zara Düşer
Ah öyle bir virüstür ki
Geldiği yer zara düşer
Sakın ola almayasın
Olduğu yer zara düşer

Pislik akan ark gibidir
Kan öğüten çark gibidir
Zehirli bir ok gibidir
Deldiği yer zara düşer

Onda olmaz kanun yasa
İnsanı düşürür yasa
Kimi eline alırsa
Bulduğu yer zara düşer

[50] Şiirin nakarat dörtlükleri şöyledir:
Kimi açar kimi örter
Kimi eder alakadar
Dedikodu bizi yutar
Etmeyin beyler yapmayın

Yaratanın emri berrak
Saygısızlık etme günah
Yargıyı Allah'a bırak
Etmeyin beyler yapmayın

Demokrasi Türkiye'de
İdda edenlerden cüda
Böyle şey yoktur dünyada
Etmeyin beyler yapmayın

Ah bir haktır sen bilirsin
Sana gelmez sen alırsın
O an belayı bulursun
Daldığı yer zara düşer

İmandaki dirayeti
Mahkemede adaleti
Gönüllerde merhameti
Sildiği yer zara düşer

Aladağlı bu ne acı
Helalleşmek tek ilacı
Elinde var kör kılıcı
Çaldığı yer zara düşer
14.05.1999

-90- Acemiye Düşer
Usta olan zaten belli
Gayret acemiye düşer
Saygı hürmet bilmelidir
Hizmet acemiye düşer

Eksik olur töre onda
Bu noksanlık yara onda
Bilen çekmiş sıra onda
Zahmet acemiye düşer

Nasihati alabilse
Kıymetini bilebilse
Hak yolunu bulabilse
Rahmet acemiye düşer

Yüreği aşk dolar ise
Sevgi onu beler ise
Pirden himmet alır ise
Kıymet acemiye düşer

Hedefini seçer ise
Kanat açıp uçar ise
Hocasını geçer ise
Rağbet acemiye düşer

Eğri gelip doğrulursa
Emin olup çağrılırsa
Meydanlarda yoğrulursa
Kispet acemiye düşer

Meziyetli bir yürekse
Kişi olmalı gerekse
Başarılı bir çıraksa
Hilat acemiye düşer

Doğruya sadık kalmazsa
Bu haslet onda olmazsa
Vefa borcunu bilmezse
İllet acemiye düşer

Düşünmelidir çok defa
Talip olmalı ön safa
Yetişmek için hedefe
Sürat acemiye düşer

Haber getirince posta
Yolcu aheste aheste
Sırayı devreder usta
Mirat acemiye düşer

Aladağlı böyle bilir
Gördüğünden ibret alır
Her şeyin başında gelir
İffet acemiye düşer
02.12.1996

-91- Gel Yeter
Bu hasret kavurdu beni
Geleceksen di gel yeter
Kül edip savurdu beni
Geleceksen di gel yeter

Yüreğime acı doldu
Bu hasret bağrımı deldi
Gözlerim yollarda kaldı
Geleceksen di gel yeter

Her yanım dert boş kalmadı
Yüreğimde coş kalmadı
Gözlerimde yaş kalmadı
Geleceksen di gel yeter

Kem rüzgâr eser gülüme
Hoyratlar çıkar yoluma
Eller üzülür hâlime
Geleceksen di gel yeter

Aklım fikrim şaştı kaldı
Neden hicran bizi buldu
Günüm gecem zindan oldu
Geleceksen di gel yeter

Sarardı gül benzim soldu
Hayallerim yarı kaldı
Aladağlı verem oldu
Geleceksen di gel yeter
16.03.2000

-92- Yeter
Kalp gözümü aç ya Rabbi
Ben beni izleyim yeter
Nasıl bir günahkârmışım
Hâlimi gözleyim yeter

Müslüman kör dolaşamaz
Bakarkörler yol aşamaz
Hedefine ulaşamaz
Hak yolda hızlayım yeter

Biraz nefse dokunayım
Asıl kendimi kınayım
Günahlardan sakınayım
Kendimi gizleyim yeter

Beni yakan var istemem
Ahretimi nar istemem
Senden başka yâr istemem
Hep seni özleyim yeter

Arayıp doğruyu bulsam
Aladağlı orda kalsam
Hak yolunda dozer olsam
Nefsimi düzleyim yeter
27.05.2005

-93- Gurbette Bayram
Diyar-ı gurbet ellerde
Bayram yapmak kolay mıdır
Gözün kalırsa yollarda
Bayram yapmak kolay mıdır

Gönül yakın menzil ırak
Ana yurdum' ettim merak
Anadan babadan uzak
Bayram yapmak kolay mıdır

Ana baba bir kenarda
Yavruların varsa bir de
Hasret uyanırsa yârda
Bayram yapmak kolay mıdır

O gün boğulursun derde
Olursun alevde korda
Boynu bükük bir kenarda
Bayram yapmak kolay mıdır

Ne gelen var ne giden var
Aladağlı'm doldu keder
Yokluk gurbet hep beraber
Bayram yapmak kolay mıdır
16.03.2000

-94- Kazanır
Bu dünyanın hâli budur
Bunu bilenler kazanır
Vurdumduymaz çeker keder
İbret alanlar kazanır

Doğar yaşayan olursun
Kısmetin neyse bulursun
Helal haramı bilirsin
Haklı olanlar kazanır

Allah bir Muhammed haktır
Bundan asla şüphem yoktur
Rahmeti ganimet çoktur
Hızla dalanlar kazanır

Kimler gelip geçti hani
Kayboldu şöhreti şanı
Nefse hâkim olup onu
Yere çalanlar kazanır

İyilik yaptıysan ele
Ancak o gelir seninle
Lokmasını gariplerle
Kesip bölenler kazanır

Aladağlı Hak yolunda
Tek rehber Kur'an elinde
Kel'me-i tevhit dilinde
Öyle ölenler kazanır
30.08.2011

-95- Baba
Bizim için el derdini
Çeken baba değil midir
Ömrünü yavrular için
Yıkan baba değil midir

Yuvadan kuş uçumuna
Göğe kanat açımına
Bir ailenin geçimine
Bakan baba değil midir

Biz için rızık arayan
Evladına hep yarayan
Kaza beladan koruyan
Kalkan baba değil midir

Ömür kısa uzun zaman
Mevla'm nasip etsin iman
Hayat gemisine kaptan
Yelken baba değil midir

Aladağlı nöbet duran
Vatan için göğüs geren
Al bayrağa rengin' veren
Al kan baba değil midir
17.12.1996

-96- Ali Bizim Velimizdir
Yanlış kıymet biçmeyelim
Ali bizim velimizdir
Yolundan vazgeçmeyelim
Ali bizim velimizdir[51]

Allah'ın aslanı odur
Şahit buna Uhud Bedir
Muhammed'in damadıdır
Ali bizim velimizdir

Kerbela'nın kanlı taşı
Akıtır gözümden yaşı
On iki imamın başı
Ali bizim velimizdir

[51] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Ali bizim velimizdir
Hakk'a giden yolumuzdur
İlmin kapısı denilmiş
Hazinemiz dolumuzdur

Yolundan gitmeyen dinsiz
Onu sevmeyen imansız
Müslüman olur mu onsuz
Ali bizim velimizdir

Dağ da bilir bağ da bilir
Gelmiş geçmiş çağ da bilir
Ölü bilir sağ da bilir
Ali bizim velimizdir

Hakk'a doğrudur imanım
Aladağlı'yım her anım
Yoluna kurbandır canım
Ali bizim velimizdir
10.08.1996

-97- Gerçek Sonuç
Bu dünyanın kanunudur
Gelen bir gün gidecektir
Helal haram nasibini
Alan bir gün gidecektir[52]

Vurdumduymazlık eline
Alanların vay hâline
Heva-yı nefsin gölüne
Dalan bir gün gidecektir

Sade değil Ali Veli
Düşünmeli tüm ahali
İnsanlar çiçek misali
Solan bir gün gidecektir

Kişinin varsa imanı
Tasdik etmelidir bunu
Neyse herkesin zamanı
Dolan bir gün gidecektir

Aladağlı ünlü ünsüz
İster dinli ister dinsiz
Velhasılı canlı cansız
Olan bir gün gidecektir
15.03.2000

[52] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Dünyaya kara gelmişiz
Kâra zarara gelmişiz
Ahretin kazanç yeridir
Öyle bir yere gelmişiz

-98- Dalım Sensiz Yaşanmıyor
Yüzünden karnım yırtıldı
Dalım sensiz yaşanmıyor
Serçe fil ile tartıldı
Dalım sensiz yaşanmıyor[53]

Parmak tetiği zorlarmış
Fişek barutla fırlarmış
Ağaç dalıyla gürlermiş
Dalım sensiz yaşanmıyor

Çok önemli bir husustur
Saygınlıkta dal esastır
Teklik Allah'a mahsustur
Dalım sensiz yaşanmıyor

Ezilirim üzülürüm
Son sıraya yazılırım
Köşelerde büzülürüm
Dalım sensiz yaşanmıyor

Aladağlı'ya tut şemsin'
Cismim aşkın ile yansın
Gazım hızım takviyemsin
Dalım sensiz yaşanmıyor
20.11.1995

-99- Yüreğimi Yakan Dilber
Yüreğimi yakan dilber
Yükseklerden uçma n'olur
Servi boylu güzel ceylan
Kenar kenar kaçma n'olur

Gül yüzün' eyledim tema
Deli gönlüm düştü gama
Sevdanla dolan kalbime
Derin yara açma n'olur

Sevenler bunu ey' bilir
Sevgisiz bir hayat ölür
Gerçek sevgi daim olur
Kısa ömür biçme n'olur

[53] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Yaşanmıyor yaşanmıyor
Dalım sensiz yaşanmıyor
Dalsız budaksız olanlar
Adam yerine konmuyor

Sahte değil öz isterim
Yâri yüzde yüz isterim
Ben sevdama söz isterim
Im gım edip sürçme n'olur

Seni sevene hicret et
Aç kolların' mürüvvet et
Düşün biraz merhamet et
Aman deyip geçme n'olur

Bu canım canana bağlı
Vurgun yedim ciğer dağlı
Seni seven Aladağlı
Başkasını seçme n'olur
10.09.1991

-100- Ayarı Yoktur
Cahille hasbihâl olma
Ağzının ayarı yoktur
Sohbete çok derin dalma
Sözünün ayarı yoktur

Hatalarına uyanmaz
Bilene sorup dayanmaz
Üstelik seni beğenmez
Özünün ayarı yoktur

Nefsin emrinden kaçamaz
Hevalarından geçemez
Eğri doğruyu seçemez
Gözünün ayarı yoktur

Nasihat etmeye gelmez
Versen dahi asla almaz
Toplumda yerini bilmez
Pozunun ayarı yoktur

İnsanlık yoluna girmez
Girse bir kararda durmaz
Ar abura selam vermez
Yüzünün ayarı yoktur

Aladağlı türkü yakar
Cahil kördür yoldan çıkar
Her yanından fitne kokar
Düzünün ayarı yoktur
30.11.2019

-101- Yeri Yoktur
Şeriata hor bakanın
Aramızda yeri yoktur
Türbana kanca takanın
Aramızda yeri yoktur

Yanlış basan topukların
Kendin' bilmez sapıkların
Hak'tan ipi kopukların
Aramızda yeri yoktur

Nifak tohumu ekenin
Doğruyu eğip bükenin
Karaçalının dikenin
Aramızda yeri yoktur

Arsız nursuz suratların
Oyunbozan şirretlerin
Karıştıran fesatların
Aramızda yeri yoktur

İçi küfür dolanların
Aka kara çalanların
Dine düşman olanların
Aramızda yeri yoktur

Yoldan çıkmış gedaların
Asi olmuş sedaların
Din imandan cüdaların
Aramızda yeri yoktur

Aladağlı doğru düşün
Refah olur daim işin
Sözünü bilmez sarhoşun
Aramızda yeri yoktur
26.10.1995

-102- Geziyoruz Yavaş Yavaş
Biz âşığız Hak yolunda
Geziyoruz yavaş yavaş
Kara toprağın bağrını
Eziyoruz yavaş yavaş

Hesap et zarar kârını
Boşa harcama varını
Hayatın gerçeklerini
Seziyoruz yavaş yavaş

Nazar et düşen gazele
Düşün fikrini tazele
Gördüğümüz her güzele
Yazıyoruz yavaş yavaş

Varırız şehire köye
Bazı atlı bazı yaya
Seyyah olmuşuz dünyaya
Uzuyoruz yavaş yavaş

Daldık yaşam furyasına
Kaptan olduk gemisine
Girdik hayat deryasına
Yüzüyoruz yavaş yavaş

Aladağlı hevesini
El âlem duysun sesini
Hakk'a kulluk gayesini
Çözüyoruz yavaş yavaş
01.03.1994

-103- Ateş Düşen Yer Yanarmış
Kimse kınamasın beni
Ateş düşen yer yanarmış
Evlat yitiren babanın
Yüreğinde kor yanarmış[54]

Acı ile çöken bilir
Gözyaşları döken bilir
Ancak derdi çeken bilir
Dertsiz olan zor yanarmış

Aladağlı derdim artar
Artar ya cismimi yutar
Bu acılar kordan beter
Tutuşursa nar yanarmış
21.03.2007

[54] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Havar be dostlarım havar
Bu acıyla canım yanar
Güller solmuş bülbül ötmez
Bağımız virana döner

-104- Babamdan Bir Haber Aldım
Babamdan bir haber aldım
Tövbe eden kurtulurmuş
İki kezdir uyarıldım
Tövbe eden kurtulurmuş[55]

İşimi sordular bana
Ben âşığım dedim ona
Babam celallendi bana
Tövbe eden kurtulurmuş

O gün bugün düştüm gama
Rahmetler olsun babama
Gerçeğe vurulmaz yama
Tövbe eden kurtulurmuş

Hak yolunu şirin cana
Nakşetseydim kana kana
İnanmışım Yaradan'a
Tövbe eden kurtulurmuş

Dağ kadar günahım az mı
Mevla'm ver kurtarma azmi
Kur'an-ı Kerim demez mi
Tövbe eden kurtulurmuş

Tövbe ilacıymış derdin
Rabb'im bana fırsat verdin
Kıymeti ölçülmez virdin
Tövbe eden kurtulurmuş

Aladağlı hâlim yaman
Allah'tan dilerim aman
Himmet eyle gavs-ı zaman
Tövbe eden kurtulurmuş
19.09.2005

[55] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "1995 yılı Ramazan ayında İzmir'de arkadaşım Mansur Alyansoğlu'nun evinde misafirken rüyamda gördüğüm manzara beni hayli şaşırtmıştı. Babam Âşık Laçin ve Âşık Rüstem Alyansoğlu atışma yapıyorlardı. Atışmanın konusu 'tövbe et imana gel' idi. Sanki bana bir uyarıymış gibi bir hâldi, bir ikazdı. Aradan epey bir zaman geçti. Demek ki ben bu ikazı önemsemiş olmadım ki ikinci bir rüya daha gördüm. 07.03.2005 tarihinde, yine rüyamda üç beş kişi ve babam bir aradalar. Ben de oradayım. O insanlardan biri bana sordu: 'Sen ne iş yapıyorsun?' Ben de 'âşıklık yapıyorum' dedim. Ben böyle deyince hemen sağ yanımda duran babam Laçin bana kızdı. 'Ne âşıklık maşıklık' dedi. Ben de 'Baba küçük yaşta ilk öyle başladım ya' dedim. Babam bana şu cevabı verdi: 'Tövbe eden kurtulur.' Ben uyandıktan sonra hayli bir bunalıma girdim. O gün bugündür bir sıkıntı içindeyim. Çünkü babam bana âşıklığı bırak der gibiydi. İki arada bir derede kalmış gibiyim. Yapılan bu iki uyarı benim için belki bir kurtuluş olur."

-105- İmana Kavuş
Bu mevsim nevbahar ayı
Tövbe et imana kavuş
On bir ayın reisine
Ramazan sultana kavuş[56]

Yapılmaz büyük tarifi
Dinle âlimi arifi
Okut Yasin-i Şerif'i
O güzel Kur'an'a kavuş

Herkes dönecektir ona
Zamanında gel imana
Yeri göğü yaratana
Rahim ve Rahman'a kavuş

Sakın doğru yoldan sapma
Hak'tan gayrısına tapma
Cehennem ameli yapma
Gel şirin cinana kavuş

Ay baca aşmadan fark et
Yolunu şaşmadan fark et
İş işten geçmeden fark et
Düşmeden imkâna kavuş

Aladağlı var yoluna
Dikkat eyle ameline
Hakk'ın habibi kuluna
Sevgili canana kavuş
16.02.1995

-106- Koca Gurbet
Bulutları yara yara
Geldim sana koca gurbet
Ya nasip dedim bismillah
Daldım sana koca gurbet[57]

Ararım ekmek aşımı
Hicran döndürdü başımı
Vatan için gözyaşımı
Saldım sana koca gurbet

[56] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlarım, bu tarihlerde İzmir'de arkadaşım Mansur Alyansoğlu'yla beraber Ramazan şenlikleri düzenliyoruz. Arkadaşım Mansur Alyansoğlu'nun evinde kalıyoruz. Bir gün sahur yapıp yattıktan sonra yarım saat veya bir saat geçmişti ki sabah namazına doğru rüyamda babam Âşık Laçin ile Âşık Rüstem Alyansoğlu'nun atışma yaptığını gördüm. Ayak 'imana kavuş' ve 'sultana kavuş' idi. Uyandım ve hemen kalem alıp bu şiiri yazdım."
[57] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiirimi yurt dışına turneye gittiğimde yazmıştım. Asıl gurbet; vatandan, bayraktan uzak kalmakmış. Onun için 'koca gurbet' dedim."

Çok özlemişim hasmını
Hayal eyledim resmini
Hayatımın bir kısmını
Böldüm sana koca gurbet

Nicesini bay etmişsin
Kimisini zay' etmişsin
Karışık bir soy etmişsin
Güldüm sana koca gurbet

Gelenleri burda tutma
Aladağlı'yı ağlatma
Beni çok fazla söyletme
Doldum sana koca gurbet
10.05.1996

-107- Bayramımız Zehir Oldu
Allah'ım rahatlat bizi
Bayramımız zehir oldu
Müminin sanadır nazı
Bayramımız zehir oldu
Gönlümüze hüzün doldu

Belki hayırdır bilemem
Aklım acizdir alamam
Bu yüzden mutlu olamam
Bayramımız zehir oldu
Neşemiz yarıda kaldı

Ne gelen var ne giden var
Bu yüzden çekerim keder
Rabb'im Korona'dan kurtar
Bayramımız zehir oldu
Bu illet nereden geldi

Ben Türk'üm ve Müslüman'ım
Sevgi saygıdır imanım
Affet bizi yüce şahım
Bayramımız zehir oldu
Hak eden cezayı buldu

Ana baba kardeş evlat
Birbirinden eder uzlet
Suçlu biz mi yoksa kovit
Bayramımız zehir oldu
Düşünenler ibret aldı

Aladağlı görüşmedik
Küsülüler barışmadık
Muhabbete karışmadık
Bayramımız zehir oldu
Bu sene dostluklar öldü
25.05.2020

-108- Alyansoğlu'na Ağıt
Servi ağacıyla komşu
Olmuş yatar Alyansoğlu
Gerçek dünya âlemine
Dalmış yatar Alyansoğlu[58]

Kaderine olmuş tabi
Affeyle n'olur ya Rabbi
Ömrü kısa çiçek gibi
Solmuş yatar Alyansoğlu

Her yanda söylenir şanı
Unutmak kolay mı onu
En son gerçek mekânını
Bulmuş yatar Alyansoğlu

Oğlu kızını eşini
Hayallerini düşünü
Bu dünyanın telaşını
Silmiş yatar Alyansoğlu

Çekip gittin civan yaşta
Acın var kavim kardeşte
Bu dünya bu kadar işte
Bilmiş yatar Alyansoğlu

Geçmiş günler geldi yâda
Aladağlı olduk cüda
Kara toprağın bağrında
Kalmış yatar Alyansoğlu
09.02.1995

[58] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlarım, bu tarihlerde program için İzmir'e gitmiştim. Mansur Alyansoğlu'yla beraber, rahmetli üstadım Rüstem Alyansoğlu'nun mezarını ziyaret ettim. Sanki hiç dünyaya gelmemiş gibiydi. Tabii ki etkilendik, üzüldük ama takdir-i ilahi bu. Nihayetinde biz de gideceğiz. Allah ölenlerimize rahmet eylesin. İki servi ağacı arasında mezarında sessizce yatan üstat için birkaç dörtlük karalamış bulundum."

-109- Ne Müslüman Ne Hiçbir Şey
Ehlibeyiti sevmeyen
Ne Müslüman ne hiçbir şey
Onun yolundan gitmeyen
Ne Müslüman ne hiçbir şey[59]

Kerbela'yı düşünmeyen
Bu dert ile aşınmayan
Aşkı ile döşenmeyen
Ne Müslüman ne hiçbir şey

Hüseyin'e ağlamayan
Hasan için çağlamayan
Karaları bağlamayan
Ne Müslüman ne hiçbir şey

Bu duyguyu yaşamayan
Ta yürekten coşamayan
Gönüllerde taşımayan
Ne Müslüman ne hiçbir şey

Aladağlı yanlış gören
Kalbine kin nefret saran
Hak yolundan ayrı duran
Ne Müslüman ne hiçbir şey
10.06.1999

-110- İnsan Olamaz
Ekmek yiyip sonra bıçak
Vuranlar insan olamaz
El âleme kara leke
Sürenler insan olamaz

Kişi bilmeli yerini
Zararını hem kârını
Delikanlı gururunu
Kıranlar insan olamaz

Mazlumu alır ağına
İncir diker ocağına
El âlemi parmağına
Saranlar insan olamaz

[59] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Hüdey hüdey bir aşkına
Dönsün canlar pir aşkına
Ali Hasan Hüseyin'im
Muhammed'im nur aşkına

Şerefini vermiş yele
İnsanlara olur bela
Şehvet ile sağa sola
Ürenler insan olamaz

Düşüncesiz cahil nadan
Yoz gelir gider dünyadan
Hep kendini hesap eden
Yârenler insan olamaz

Aladağlı doğru yürü
Azap çekme diri diri
Gerçekleri eğri büğrü
Görenler insan olamaz
22.10.1995

-111- Bu Dünyanın Hâline Bak
Bu dünyanın hâline bak
Gelen durmaz giden gelmez
Aklı olan etsin merak
Akılsızlar ibret almaz

Gitme nefsinin peşine
Bela açarsın başına
Vurdumduymazlık boşuna
Kimseye faydası olmaz

Yaşım gençtir daha tıfıl
Diyersen olursun sefil
Ömür kısa olma gafil
Kurtuluşa zaman kalmaz

Hazır ol vakit dolacak
Açan güllerin solacak
Ecel ne zaman gelecek
Bunu hiçbir kimse bilmez

Hayat rüya ölüm haktır
Bu düzeni koyan Hak'tır
Nefsin tuzakları çoktur
Düşünenler asla dalmaz

Bu telaşın nedir böyle
Malın mülkün kalır ele
Aladağlı gayret eyle
Yapılan iy'likler ölmez
19.04.2015

-112- Nifakçılara
Bir bahçenin çeşidiyiz
Bir emeğin bütünüyüz
Bir başakta toplanmışız
Bir tohumun biteniyiz

Gerçeğe değiniyoruz
Bir hedefe oynuyoruz
Bir ocakta kaynıyoruz
Bir bacanın tüteniyiz

Ta mahfuzda okunmuşuz
Ahdetmişiz yekinmişiz
Bir tezgâhta dokunmuşuz
Bir kumaşın keteniyiz

Aksisini diyemezsin
Öyle nane yiyemezsin
Başka bir yol koyamazsın
Bir hedefin gideniyiz

Kürt'ü Türk'ü Laz'ı birdir
Bunu görmeyenler kördür
Yanlış düşünen himardır
Gerçeklerin güdeniyiz

Aladağlı hak yoldayız
Hem güldeyiz hem baldayız
Her birimiz bir daldayız
Bülbülleri öteniyiz
11.11.1997

-113- Âşık Hıfzı'ya
Âşık Recep Hıfzı bizim
Özümüzde anıyoruz
Muhabbette dizim dizim
Sözümüzde anıyoruz

Duygusuyla akıyoruz
Sözleriyle şakıyoruz
Okullarda okuyoruz
Yazımızda anıyoruz

Mısraları dile uymuş
Hitapları ele uymuş
Türküleri tele uymuş
Sazımızda anıyoruz

Genç ölümler yıkar bizi
Hülyalara sokar bizi
Sefil Baykuş yakar bizi
Sızımızda anıyoruz

Aladağlı'yım çağlarız
Acıyla yürek dağlarız
Muratsızlara ağlarız
Gözümüzde anıyoruz
11.07.1997

4.2.4. ON BİR HECELİ ŞİİRLERİ

-114- Aba[60]
Merak ediyorsan düşkün hâlimi
Çürümüş hor halı gibiyim aba
Her taraftan bağlamışlar yolumu
Zindancının kulu gibiyim aba[61]

Duyarım var imiş ağrın ve acın
Dilerim Allah'tan olsun ilacın
Samyelinin devirdiği ağacın
Kırılmış her dalı gibiyim aba

Aheste aheste yola koyuldum
Menzil uzun yorgunluktan yayıldım
Her gelene boyun büktüm eğildim
Bükülmüş pir beli gibiyim aba

Ne arayan olur ne de ki soran
Bulunmaz derdine bir merhem saran
Herkesten bir yardım bekleyip duran
Uzanan kör eli gibiyim aba

Aladağlı ümit sağlığın varın
Kimse dolduramaz yücedir yerin
Velhasıl her şeyden habersiz yavrun
Yaşayan bir ölü gibiyim aba
19.07.1989

[60] Aba kelimesi yöre ağzında hala ve kimi kullanımlarda "anne" karşılığında görülmektedir.
[61] Şiir çift ayaklıdır.

-115- Baba
Tarif etmek için gücüm yetmiyor
Âdemsin Havva'sın âlemsin baba
Meleklerin secde ettiği cansın
Cihana en büyük selamsın baba

Herkes bilmelidir senin farkını
Omzunda çok ağır hayat yükünü
Kendi hakkı saymış senin hakkını
Kıymeti çok büyük kelamsın baba

Her evin çatısı hemi direği
Aile düzeninin budur gereği
Evlatları için atar yüreği
Ağasın paşasın hulamsın baba

Cepheden cepheye koşar çıkarsın
Düşmanların icabına bakarsın
Füze olur hedefini yakarsın
Kılıcım kalkanım kalemsin baba

Çanakkale Sar'kamış'ta sen vardın
Vatan için bayrak için can verdin
Mehmetçiği nöbetçisi han yurdun
Sancağım flamam alemsin baba

Aladağlı sensin umutlar dağı
Bilirim edersin yakın ırağı
Göklerin şerefli allı bayrağı
Hilalim yıldızım şulemsin baba
23.01.2018

-116- Yaşlılık
Yaşlılık dediğin dinmeyen rüzgâr
Çalmadığı kapı var mı acaba
Gafletten uyaran en güzel haber
Bilmediği kapı var mı acaba

Hasat çağı gelir biçer misali
Paletli üstünden geçer misali
Sanki bir maymuncuk açar misali
Olmadığı kapı var mı acaba

Hazan çiçekleri serinde açar
Güç kuvvet azalır olursun naçar
Sanki bir emanet bırakır geçer
Salmadığı kapı var mı acaba

Zamanı gelince çıkar eyleme
Asla kabul etmez tercih oylama
İster buyur eyle ister eyleme
Dalmadığı kapı var mı acaba

Bazen düşünürüm ederim merak
Nasıl uzlet eder olurum uzak
Bilsek de oraya varıp saklansak
Bulmadığı kapı var mı acaba

Aladağlı gerçekleri ey' bilir
Herkes bu kervandan kısmetin' alır
Sanki tsunami sel olur gelir
Dolmadığı kapı var mı acaba
04.06.2017

-117- Olmayınca
Taşınma su ile değirmen dönmez
Çağlayanın suyu gür olmayınca
Okyanuslar gelse yine de kanmaz
Çarkı çevirecek per olmayınca

Çarkı çevirsen de malzeme gerek
Buğday olmayınca olur mu çörek
Ne gaye hâllolur ne çörek börek
Çalışkan gayretli er olmayınca

Akıllı insanlar doğruyu bulur
Asla terk eylemez orada kalır
Varlığın kıymeti ne kadar olur
Mayasında emek ter olmayınca

Hak nasip ederse kısmetler taşar
Doğru kullanmayan yolunu şaşar
Kişinin söz hakkı sıfıra düşer
Elde avucunda var olmayınca

Cevap veremezsin dilin tıkanır
Takatin kesilir kolun tıkanır
Emeğin zay' olur yolun tıkanır
Yaptığın bir işte kâr olmayınca

Aladağlı bundan gayrısın' bilmez
Boşa koysam dolmaz dolu da almaz
Kim ne derse desin bir şey hâllolmaz
Yaradan kuluna yâr olmayınca
15.11.2010

-118- Ömür Boyunca
Yâr seninle bir anlaşma yazalım
Sözümüz bir olsun ömür boyunca
Nefsimizin arzusunu çizelim
Hazzımız bir olsun ömür boyunca
Âlem gıpta eder bizi duyunca

Becerirsek bu yol veli yoludur
Ama her tarafı diken doludur
Görünüşe bakma gönül delidir
Özümüz bir olsun ömür boyunca
Yolcu heder olur yoldan kayınca

İçimiz dışımız bir olsa eğer
O zaman nefsimiz bizlerden cayar
Hedef Hakk'a doğru olmalı ayar
İzimiz bir olsun ömür boyunca
Bunu yaşayalım ey'ce doyunca

Nefse köle olan yolundan sapar
Götürür özünü kodese teper
Seven sevdiğine hata da yapar
Nazımız bir olsun ömür boyunca
Hayat bir imtihan sanma oyunca

Aşk ateşi Allah için olmalı
Hak yolcusu nasibini almalı
Yüreğimiz bu sevgiyle dolmalı
Farzımız bir olsun ömür boyunca
Başımızı ta toprağa koyunca

Yapacak bir şey yok duadan mede
Aladağlı asla olmadım cüda
Bize vuslat lazım burda orada
Yüzümüz bir olsun ömür boyunca
Kaybederiz bu ikrardan cayınca
08.12.2012

-119- Hoca
Sakın isyan etme şükrünü arttır
Seven sevdiğini sınarmış hoca
Her şeyin sebebi beteri vardır
Bir gün olur devran dönermiş hoca

Hak'tan başkasına döner mi yüzüm
Başka düşünürsem kör olsun gözüm
Biraz kendimizi yoklamak lazım
Nefis hep karşıyı kınarmış hoca

Dilin kemiği yok kolay söylemek
Haklıyı haksızı doğru oylamak
Başa gelenlere sabır eylemek
Çok büyük beceri hünermiş hoca

Fark eylemek lazım dolu boşları
Ona göre atmak lazım taşları
Cahiller zor eder kolay işleri
İrfanlar irfanca sunarmış hoca

Ey' dinle sözümü söyleyim sana
Doğru ise eğer sen hak ver bana
Hak'tan gelen her şey layıktır cana
İmansızlar bundan kenarmış hoca

Aladağlı canda vardır bir gaye
Yok ise dünyaya geldik biz neye
La havle denirse gelen pisliğe
Kötülükler ordan tünermiş hoca
20.05.2017

-120- Doğrusu Bu
Kin nefret dünyadan asla silinmez
İnsanlar dürüstçe yaşamadıkça
Zalimden mazlumun hakkı alınmaz
Hâkim adil vicdan taşımadıkça

Kimi emmim diyer kimisi dayım
Bu derdin yüzünden nere gideyim
Böyle varamayız bir yere beyim
Kayırma seddini aşamadıkça

Dereye tepeye hep düz bakarsın
Bu yanlış hesapla ömür yakarsın
Kendini kaybeder yoldan çıkarsın
İnsanlık peşinden koşamadıkça

Amacı olmayan yola varırsın
Şaşırırsın çaresizce yürürsün
Olanı biteni yanlış görürsün
Bir rehber elinde pişemedikçe

Hayatın şenlenmez ocağın tütmez
Refah bulamazsın sıkıntın bitmez
Kötülükler seni asla terk etmez
Tevhidi gönlüne döşemedikçe

Söyledikçe boğulurum eleme
Aladağlı acıyan yok hâlime
Münafıklık nikâh kıymış âleme
Hayat zindan olur boşamadıkça
18.02.2000

-121- Dünya Durdukça
Sevgi hiç bitmesin aşk ocağında
Kaynasın nur kazan dünya durdukça
Fokurdayan sevda melodisini
Dinlesin her insan dünya durdukça[62]

Dinlesin ki baksın sevmek ne imiş
Kalbi bu duyguyla ovmak ne imiş
Gününü onunla savmak ne imiş
Anlasın pür zaman dünya durdukça

Anlasın ki gelenlere anlatsın
Aşka talip olanlara anlatsın
Sevgi derya dalanlara anlatsın
İnlesin gür umman dünya durdukça

Giremeyen bu rahmete buğzeder
Hasetten yüreği yanar cız eder
Dalanlar Mevla'dan hep niyaz eder
Olmasın bir liman dünya durdukça

Bu kervan yürüsün dediğim ana
Hiç muhtaç olmasın hana limana
Aladağlı yalvarırım Rahman'a
Ölmesin ser lokman dünya durdukça
08.02.2001

-122- Dünyada
Hak hukuk sınırı aşılmadıkça
Hiçbir rahatsızlık olmaz dünyada
Bunların hesabı yapılmadıkça
Eğri doğru hiza bulmaz dünyada

Vicdan sahipleri başta olmazsa
Tokmağını Hak Hak diye çalmazsa
Vebali çok büyük bunu bilmezse
Mazlumun ahından gülmez dünyada

[62] Şiir üç ayaklıdır.

Hatasız kul olmaz boşarsak eğer
Bu gayretle daim koşarsak eğer
İnsan geldik insan yaşarsak eğer
Kimseye bir bela gelmez dünyada

Rabb'imden tertemiz bizdeki maya
Hakk'a kulluk etmek burdaki gaye
Bunlar tüm âleme olursa şaye
O zaman insanlık ölmez dünyada

Sulh barıştır üzerine varırsak
Sırat-ı müstakim ile yürürsek
Ak ile karayı doğru görürsek
Sevgi çiçekleri solmaz dünyada

Âlimler zalimler daha nicesi
Sönmüş ocakları tütmez bacası
Aladağlı budur öz neticesi
Gelenler ebedî kalmaz dünyada
27.04.2017

-123- Ayaklarımda
Yanlış yolda isem serde kabahat
Günahı arama ayaklarımda
Aldı isem eğri doğru nasihat
Elbet o kalacak kulaklarımda

Duyduklarım yer ettiyse kalbimde
Şekillenip dizildiyse albümde
Hafızamda ne var ise beynimde
Ancak o canlanır dudaklarımda

Eğer ki hedefe yetemiyorsam
Bir yaraya deva katamıyorsam
Karanlığa ışık tutamıyorsam
Tabii ki arıza odaklarımda

Aladağlı sohbetimde kelamda
Bozuk hitap mevcut ise dilimde
Kendin' bilmez biri isem âlemde
Mürüvvet olur mu konaklarımda
05.12.1989

-124- Bir Yanda
Hoş görecek nesi kalmış dünyanın
Katliam bir yanda zulüm bir yanda
Feryadı ciğerler yakar çok canın
Yaralı bir yanda ölüm bir yanda

Kalleş birleşenler yıktılar beni
Gör nice hâllere soktular beni
Ben Bosnalı bir can yaktılar beni
Dumanım bir yanda külüm bir yanda

Bakın seyirciler görün hâlimi
Vicdansızlar hoş görürler zalimi
Koparırlar bileğimi elimi
Cesedim bir yanda kolum bir yanda

Yüreği yaralı bükük bir boyun
Acı feryadımı birazcık duyun
Sanki bir senaryo yazılmış oyun
Seyirci bir yanda filim bir yanda

Bu ne biçim acı yüreğim' dağlar
Aladağlı kan kokuyor bu çağlar
Azerbaycan Çeçenistan kan ağlar
Gözyaşı bir yanda elem bir yanda
01.09.1995

-125- Çöl Ortasında
Dokuz ay karnında gezdirdin beni
Ya niye terk ettin çöl ortasında
Anasız kuzunun hâli ne olur
Delice dönerim yol ortasında

Sensiz yaşamakla zordayım ana
Sanki bir alevde kordayım ana
Hâlimi sorarsan dardayım ana
Melül mahzun kaldım kul ortasında

Başımıza bunlar gelmez olaydı
Çilekeş anamı bulmaz olaydı
Kanser yeryüzünde kalmaz olaydı
Kalmışım perişan hâl ortasında

Güzel anam nerde ederim imdat
Sesimi duyan yok gelmiyor medet
Sensiz hayat bana bir kara bulut
Kaldım tsunami sel ortasında

Evlatlar hep muhtaç anaya tabi
Şefaatçin olsun Mustafa Nebi
Şahinden çekinen bir suna gibi
Kırılmış kanadım göl ortasında

Çaresizim döndüm kolu bağlıya
Kimse çare bilmez yürek dağlıya
Derdimi anlattım Aladağlı'ya
Rahmet niyaz etti el ortasında
20.08.2018

-126- Üç Aşağı Beş Yukarı
Üç günlük dünyada yaşar gideriz
Üç aşağı beş yukarı sonunda
Zamanı gelince aşar gideriz
Üç aşağı beş yukarı sonunda

İnsana insanlık eser kalacak
Bütün gönüllerde karar kılacak
Yaşadığın günler yalan olacak
Üç aşağı beş yukarı sonunda

Bağ becerir fidan diker sularsın
Emek verir karşılığın' alırsın
Hazan olur yaprak döker bilirsin
Üç aşağı beş yukarı sonunda

Bağırmak çağırmak neyine senin
Felek zehir katar suyuna senin
Bir gün ölüm uğrar köyüne senin
Üç aşağı beş yukarı sonunda

Aladağlı zaman gelir göçersin
Hısımından akrabandan geçersin
Ecel şerbetini mutlak içersin
Üç aşağı beş yukarı sonunda
29.12.1993

-127- Ana Baba Evlat
Bu dünyanın geleceği sizlerde
Ana baba evlat üçü bir yerde
Her ne eker isek onu biçeriz
N'olur yarınları sokmayın derde
Bizden sonra gelen ne yapar burda

Hak yolu olmalı hedefim izim
Refah yaşamaya tek budur çözüm
Eşref-i mahlûkat adımız bizim
Layık yaşayalım olalım kârda
Geçici dünyada biz bu pazarda

Hayat çilelidir bıkar gideriz
Eriyip tükenir akar gideriz
Bir gün bu gurbetten çeker gideriz
Sevgi barış kalsın yalan diyarda
Hâkimiyet kılsın dağda bayırda

Hiçbir yanlış şeyi cana işleme
Kendinden ziyade ele aşlama
İnsanlığın gereğini boşlama
Bugünün yarının olmasın zorda
Vicdan azabıyla kalırsın korda

Yanlış olan yerde rezalet vardır
Doğrunun yanında adalet vardır
İnancın var ise ahiret vardır
Haklı çıkmalıyız burada orda
Yüzümüz ak olsun Hak huzurunda

Aladağlı böyle eyledim nazar
Gönül sevdiğini arar mı arar
Allah'a kul geldik görevimiz var
Bir gün döneceğiz biz ana yurda
Allah yardım etsin ulu mahşerde
15.11.2010

-128- Tembih
Sakın acemiye değer biçtirme
Altın kıymetini danış sarrafa
Naşiler derdine bulamaz çare
Bocalar bocalar düşerler gafa

Anla bu dünyayı histe sadık ol
Eğer derviş isen posta sadık ol
İtibarın' sarsma dosta sadık ol
Sonra sözün geçmez hiçbir tarafa

Yaramaz damgası vurdurma üstten
Kötü söz duyarsın düşmandan dosttan
Öyle bir iş yap ki dillere destan
Tarih yaprağına aç bir parafa

Alana bir iki kelime sundum
Âleme faydalı olmak muradım
Elde olan beyde olmaz efendim
Kimisi Köroğlu kimisi efe

Aklın olur tam kemale erersin
Hem kendine hem âleme yararsın
Ak ile karayı doğru görürsün
Azmeyleyip biraz yorarsan kafa

Aladağlı bu hayatın cilvesi
Ansızın takılır kader çelmesi
İnsanların itibarsız olması
Leke olur haysiyete şerefe
05.10.1984

-129- Gelin Kızıma
Sana nasihatim biricik yavrum
Kaynanayı dile sarmayasın ha
Nasip olsa sen de olacaksın ya
Onun kusurunu görmeyesin ha

Her ne yapsan o gelecek yoluna
Onun için güller topla eline
Sevgi hürmet ikram eyle eline
Sakın ola bir kalp kırmayasın ha

Sen evlat kaynana evin reisi
Seni korumaktır her an gayesi
Herkese saygılı olmak iyisi
Çirkefleşip karşı durmayasın ha

Gelin adı gibi gelin olmalı
Geleneği töreleri bilmeli
Edepli erkânlı öyle kalmalı
Hayâ perdesini cırmayasın ha

Şeytan insanlarla asla oturma
Zaman çok kıymetli kötü bitirme
Ona buna söz götürüp getirme
Eli birbirine karmayasın ha

Hatasız yaşamak dünyada zordur
Her insanda mutlak kusurlar vardır
Bunları hoş gören er oğlu erdir
Kalbine kin nefret sarmayasın ha

Gel de nasihatim' eyleme heder
Üzme Aladağlı çekmesin keder
Hayat insanlarla idame eder
Konuya komşuya ürmeyesin ha
11.03.1998

-130- Ukala
Ben basit değilim halk âşığıyım
Sen şeytanın hamalısın ukala
Gerçekleri gören göz ışığıyım
Bana umut demelisin ukala

Türkülerle cephelere koşarız
Savaş kazandırıp engel aşarız
Gönül adamıyız türap yaşarız
Ekâbirlik temelisin ukala

Halka rehber olmak insan işidir
Yaradan'ın bize ihsan işidir
Gurur kibir anca şeytan işidir
Bu grupta kümelisin ukala

Kendini dev gören imansız dinsiz
Gurur kırılır mı vicdansız kansız
Öğüdünü kimden aldın be densiz
Başkasından yamalısın ukala

Benlik güdenlerin sonu kündedir
Aladağlı Hakk'ın yolu bendedir
Belki de iblisin özü sendedir
Hâllerinden imalısın ukala
09.08.1995

-131- Olma
Hey benim efendim canım kardeşim
Mazlum kesesini soyandan olma
Daha büyümemiş yetim hakkını
Zevk ü sefa ile yiyenden olma

Asla kayıp etme edebin' arın'
Ahlak sergisinde olsun eserin
İslam adabını yaşa hoş görün
Üstüne başına siyenden olma

Dosdoğru olana imren ülfet et
Gerçekleri görüp saygı hürmet et
Beleşten yaşama biraz gayret et
El âlem sırtından doyandan olma

İslam çemberinde dönüp çark eyle
Kendin' bu âleme batır gark eyle
Yeri göğü yaratanı fark eyle
Hayat tabiattır diyenden olma

Ozan Aladağlı dizerim beste
Hakikat olanı ederim liste
İtibarın olsun güvenin dosta
Söz verip ikrardan cayandan olma
15.06.1994

-132- Şaşırma
İyilik kötülük karşılıklıdır
Eloğludur fit ederse şaşırma
Elde mahirane hünerler vardır
Hafızanı mat ederse şaşırma

Hodri meydan deyip piste çıkarsan
Önü alınmayan laflar dökersen
Hasmını hor görüp küçük bakarsan
Vurup yere şut ederse şaşırma

Kötü amellere kendin' yorduysan
Bu yoldaki hedefine vardıysan
Elin kapısına fiske vurduysan
Bir gün kapın küt ederse şaşırma

Böbürlenip ekâbirlik güdersen
Densizleşip hokkabazlık edersen
Hiç sayıp birini bu da kim dersen
Kapısına it ederse şaşırma

Aladağlı çok zorlama zarını
Doğru gözet zararını kârını
Elde arif çoktur yaptıklarını
Bir kenara not ederse şaşırma
21.01.1990

-133- Can Öğretmenim
Senden bir arzum var can öğretmenim
Balamı yavrumu özden ayırma
Umudum güvencim yarınım benim
Sırat-ı müstakim izden ayırma

İzinden ayrılıp şaşkın olmasın
Gursuz onursuz pişkin olmasın
Heva-yı nefsine düşkün olmasın
İnsanlık Hak için farzdan ayırma

Farzı bilmeyenin yolu bozuktur
Şöyle bir nazar et hâli bozuktur
Yâreni yoldaşı eli bozuktur
Yakıp ciğerimi bizden ayırma

Ciğeri yananlar şaşkın delidir
Benim istediğim Hakk'ın yoludur
Ehl-i dil muhabbet er olmalıdır
Âleme hoş lisan sözden ayırma

Sözden ayırma ki yol yordam bilsin
İnsanlık öğrensin kendine gelsin
Çakallar kol gezer tedbirin' alsın
Sahip ol balama gözden ayırma

Sahip olunmazsa kaybolur canlar
Aladağlı sızlar yanar vicdanlar
Bilirim kutsaldır öz öğretmenler
Beni bu lezzetten hazdan ayırma
28.12.2019

-134- Mihriban Ana
Analara güzel demek az olur
Gönlümün güzeli Mihriban Ana
Gücüm yetmez seni tarif etmeye
Âlemin güzeli Mihriban Ana

Güzelliğin vurmuş içten dışarı
Sevgiye boğmuştur nice beşeri
Ailenin yorulmaz yiğit iş eri
Hâlimin güzeli Mihriban Ana

Edebi erkânı senden öğrendim
Merhamet vicdanı senden öğrendim
Bu şirin lisanı senden öğrendim
Dilimin güzeli Mihriban Ana

Hakkını helal et uğraştın bizle
Becerdin büyüttün çok büyük özle
Babam ozan idi sen daha fazla
Telimin güzeli Mihriban Ana

Yüce Mevla'm sana merhamet kılsın
Muhammed Mustafa yanına alsın
Dilerim cennette hep senin olsun
Âlemin güzeli Mihriban Ana

Var ise yok ise biz idik derdin
Aladağlı yavrum büyüsün derdin
Bağban oldun çöl içinde becerdin
Gülümün güzeli Mihriban Ana

-135- Esmaü'l Hüsna
Esmaü'l Hüsna'na sığındım senin
Rahman'sın Rahim'sin yardım et bana
El-Melik El-Kuddus Es-Selam sensin
El-Mümin Müheymin yardım et bana

Aziz’sin Cebbar’sın Mütekebbir’sin
Halık’sın Bari’sin El-Musavvir’sin
Gaffar’sın Vehhab’sın hem El-Kahhar’sın
Er-Rezzak El-Fettah yardım et bana

El-Alim El-Kabıd El-Basıt Hafıd
Er-Rafi El-Muiz El-Müzil Mukit
Es-Semi El-Basir eyle merhamet
El-Hakem El-Âdil yardım et bana

El-Latif El-Habir El-Halim sensin
El-Azim El-Gafur Es-Şekur sensin
El-Ali El-Kebir El-Hafiz sensin
El-Hasib El-Celil yardım et bana

El-Kerim Er-Rakib El-Mücib sensin
El-Vasi El-Hakim El-Vedûd sensin
El-Mecid El-Bais Eş-Şehid sensin
El-Hak El-Vekil yardım et bana

El-Kavi El-Metin El-Veli sensin
El-Hamid El-Muhsi El-Mübdi sensin
El-Muid El-Muhyi El-Mümit sensin
El-Hay El-Kayyum yardım et bana

El-Vacid El-Macid El-Vahid sensin
El-Ehad Es-Samed El-Kadir sensin
Muktedir Mukaddim Muahhir sensin
El-Evvel El-Ahir yardım et bana

Ez-Zahir El-Batın El-Vali sensin
Müteali El-Berr Et-Tevvab sensin
Müntakım El-Afüv Er-Rauf sensin
Malikü’l-mülk sensin yardım et bana

Zü’l-Celali ve’l-İkram Muksit sensin
El-Cami El-Gani El-Muğni sensin
El-Mani sen Ed-Darr sensin En-Nafi sensin
En-Nur El-Hadi’sin yardım et bana

El-Hadi El-Bedi El-Baki sensin
El-Varis El-Reşid Es-Sabur sensin
Celle Celalüh’sün Allah’ım sensin
Bu aciz kuluna yardım et bana

Anlatmaya gücüm yetmedi seni
Sığındım kapına bağışla beni
Aladağlı kulun diler amanı
Rahman’sın Rahim’sin yardım et bana
19.07.2013

-136- Aferin Sana (Ters Öğüt Destanı)
Duydum doğruları eğmiş bükmüşsün
Ne güzel etmişsin aferin sana
Dürüstlüğe ateş vermiş yakmışsın
Ne güzel etmişsin aferin sana
Destan edeceğim seni her yana

Kim sana ne diyer yol senin yolun
Geriye dönersen kırılsın belin
Evini yıkmışsın ahbabın elin
Ne güzel etmişsin aferin sana
Yaptıkların yakışır mı insana

Edebi yıkmaya açmışsın dava
Biraz gayret eyle olmasın hava
Çilingir sofrası kurmuşsun eve
Ne güzel etmişsin aferin sana
Edepten hayâdan bahsetme bana

Namus hayâ neymiş vurmuşsun taşa
Haklısın bunların hepisi boşa
Buzlu su katmışsın kaynamış aşa
Ne güzel etmişsin aferin sana
Bozguncu mu geldin sen bu cihana

Bir şey daha duydum baban' dövmüşsün
Ananın da ak saçına sövmüşsün
Konuyu komşuyu evden kovmuşsun
Ne güzel etmişsin aferin sana
Sana göre bu hâllerin şahane

Dediler ki paran gitmiş kumara
Rakibin şeş sen atınca dubara
Çocuklar acından çıkmış duvara
Ne güzel etmişsin aferin sana
Bir gün kalacaksın sen yana yana

Varsın çıksın boş ver sen bak işine
Sıkı sarıl okeylerin taşına
Küller elemişsin kendi başına
Ne güzel etmişsin aferin sana
Son tövbeler fayda vermez pişmana

Aladağlı söyler ciğeri yanar
Acıdan sözleri tersine onar
İnsani gayretten olmuşsun kenar
Ne güzel etmişsin aferin sana
Sözüm olmaz artık nefse kurbana
27.05.1999

-137- Kanımın Son Damlasına
Milletim uğruna canımı bile
Koyarım kanımın son damlasına
Yurduma namussuz olursa bela
Kıyarım kanımın son damlasına

Çocuğum unutma sakın özünü
Türk evladı hep ak eder yüzünü
Vatanıma yan bakanın gözünü
Oyarım kanımın son damlasına

Bu yüce milletin ülkülerine
Babamın dedemin ülkelerine
Mustafa Kemal'in ilkelerine
Uyarım kanımın son damlasına

Osmanlı hatunu ey büyük ana
Sevgiler övgüler yakışır sana
Türklüğümün şiarını her yana
Yayarım kanımın son damlasına

Aladağlı hiddetlendin sen yine
Toz kondurmam bayrağımın rengine
Mızrağımı hainlerin göğsüne
Dayarım kanımın son damlasına
23.11.1989

-138- Korona - I
Belki de hak ettik başa geleni
Günahsız yerlerde gezme Korona
Allah'ım kurtarsın masum olanı
Onların içine sızma Korona

Hayır şer Allah'tan iyi bilirim
Aklım varsa bunu böyle alırım
Düşünürüm derinlere dalarım
Bizi daha fazla üzme Korona

Hayat durdu şöyle bir bak âleme
Koskoca cihanı saldın eleme
Takdir-i ilahi hâkim gönlüme
Bizleri listeye yazma Korona

Şer gördük belki de faydaların var
Zalimler çok cana veriyor zarar
Dünyada zulmeden çok imansızlar
Mazlumu garibi ezme Korona

Korku verir canımızı yakarsın
Girer köşe bucak seyre bakarsın
Hak edene çelme atar yıkarsın
Fazla mı aşıldı çizme Korona

Aladağlı tedbir aldın destine
Tövbe eyle ihlas dolsun testine
Hak'tan ne gelirse başım üstüne
Halis duygularım' bozma Korona
05.03.2020

-139- Ana
Dünyamız değişti başka hâl oldu
Ana sen buradan gittikten sonra
Elimiz kolumuz sanki budandı
Ana sen buradan gittikten sonra

Yüreklerim yandı pişkin gezerim
Gözlerim kan ağlar taşkın gezerim
Umutlarım söndü şaşkın gezerim
Ana sen buradan gittikten sonra

Evimin kilidi umudum anam
Senin yokluğuna nasıl dayanam
Hâlimi derdimi ben kime yanam
Ana sen buradan gittikten sonra

Dünyayı verseler gözüm yok benim
Kalmadı lezzetim tuzum yok benim
Mevsim kışa döndü yazım yok benim
Ana sen buradan gittikten sonra

Derdimi sorarsan yüceden yüce
Hangisini diyem niceden nice
Ne günüm gün oldu ne gecem gece
Ana sen buradan gittikten sonra

Ciğerim kan ağlar sızım kan ağlar
Ah çeker dururum gözüm kan ağlar
Aladağlı söyler özüm kan ağlar
Ana sen buradan gittikten sonra
20.01.2018

-140- Usta
Ağacı yaş iken eğemeyenler
Odunu bükemez kırarlar usta
Bu atasözüne uyamayanlar
Dizine başına vururlar usta

Kısmetsizmiş erken kalkamayanlar
Kaybeder nefsini yıkamayanlar
Bahçeye su verip bakamayanlar
Gül yerine diken dererler usta

Olanlardan hisse kapamayanlar
Yanlıştan vazgeçip kopamayanlar
Hesabını doğru yapamayanlar
Mutlak sıkıntıya girerler usta

Vicdansızda asla acıma olmaz
Merhameti yoktur hak nedir bilmez
Haksızlar cazgırdır suçunu almaz
İşi hep yokuşa sürerler usta

Şaşkının girdiği yol eğri büğrü
Şöyle bir nazar et hâl eğri büğrü
Yolun ne suçu var kul eğri büğrü
Dikkat et defterin' dürerler usta

Saygı sevgi edep hayâ atanlar
Yüzde ar aburu suya atanlar
Aladağlı kıya kıya atanlar
Çaresizce bir gün ararlar usta
14.01.2014

-141- Bizi İçimizden Vuranlar Var Ya
Ne ele küserim ne de düşmana
Bizi içimizden vuranlar var ya
Nifak tohumunu ekip her yana
Nefret sabanıyla sürenler var ya

İblis fice verir ekmek verir mi
Aklı olan bu yanlışa girer mi
İnsan öz başına çorap örer mi
Eğriyi doğruca görenler var ya

Zulümkârlar Hak yolunda olmazlar
Yalvarsan yakarsan yine gelmezler
Yarı yolda kalacağın' bilmezler
Kendi ayağına vuranlar var ya

İçimde eylenmez yaram çok benim
Derdimin dermanı ancak Hak benim
Ne sağdan ne soldan korkum yok benim
Düşmanın safında duranlar var ya

Komşular ne hâlde gözünüz kör mü
Bunu fark eylemek o kadar zor mu
Kurda doğru koşar bu herif ker mi
Cehennem yoluna girenler var ya

Aladağlı uymam şeytan olana
Özüme neslime düşman olana
Yaşamak çok kolay insan olana
İşi hep yokuşa sürenler var ya
12.12.2015

-142- İnanmışım
Her şeyin bir sonu olacak elbet
Bugünler hep böyle sürüp gitmez ya
Dert veren dermanın' verecek mutlak
Kulunu her zaman dertli etmez ya

Kadere güç yetmez olma avanak
Fayda vermez çaresizce ağlamak
Her işin başıdır hedefe mutlak
Hak'tan izin yoksa kimse yetmez ya

Büyümüş dağ gibi hatalarımız
Belki de sebebi ötelerimiz
Böyle söylemişler atalarımız
Yanmayan ocaktan duman tütmez ya

Her an Mevla diye bağıran şeyda
Kalbini onunla yoğuran şeyda
Esmaü'l-Hüsna'yı çağıran şeyda
Boşuna bağırıp boşa ötmez ya

Aladağlı yüreğimde köz tuttum
Nasihat' Kur'an'dan aldım söz tuttum
Tövbe ettim divanına yüz tuttum
Rahmeti bol dergâhından atmaz ya
14.09.1989

-143- Yalan Yok Dünya
Bütün âlem senden şikâyetçi ya
Ben sana doymadım yalan yok dünya
Görene her yanın nimet-i derya
Can sana doymadım yalan yok dünya

Hakkını helal et karnım' doyurdum
Sende mekân kurdum vatanım yurdum
Bir ömür her yanın' dağıttım kırdım
An sana doymadım yalan yok dünya

Sevene dikensin bir deste gülsün
Allah'ın nimeti sende çok bolsun
Gelene konaksın gidene yolsun
Han sana doymadım yalan yok dünya

İkramın bitmedi bende büyüdü
Bugünde büyüdü dünde büyüdü
Yediğim içtiğim sende büyüdü
Ten sana doymadım yalan yok dünya

Tabiatsın toprak oldun taş oldun
Tüm canlıya ekmek oldun aş oldun
Benim için beden oldun baş oldun
Sen sana doymadım yalan yok dünya

Aladağlı gelen göçüp gidiyor
İyiyi kötüyü seçip gidiyor
Ömür kısa zaman geçip gidiyor
Gün sana doymadım yalan yok dünya
28.12.2019

-144- Derdi Var Bende
Kaybolan şikârım' buldum dostlarım
Yorgun maralımın derdi var bende
Kaderin sillesi belli yüzünde
Vurgun maralımın derdi var bende

Nazar ettim bitkin yorgundur canan
Yardımcısı olsun ol Gani Sübhan
Bir sebep uğruna ateşe yanan
Kırgın maralımın derdi var bende

Alın yazısı mı yıkmış bir kere
Çileye kedere sokmuş bir kere
Feleğin kahrını çekmiş bir kere
Durgun maralımın derdi var bende

Çile pınarından yıkanmış yunmuş
Hayatım ikbalim ne acı günmüş
Kimler zulüm etti deliye dönmüş
Çılgın maralımın derdi var bende

Ben bir aciz kulum bilemiyorum
Bu yüzdendir asla gülemiyorum
Derdini bir türlü anlamıyorum
Dalgın maralımın derdi var bende

Aladağlı nazlı çiçeğim solmuş
Amansız bir kaçış hayli yorulmuş
Yüreği çok yufka dayanmaz olmuş
Algın maralımın derdi var bende
23.06.2000

-145- Allı Bayrağım
Kimliğim şerefim allı bayrağım
Nice koç yiğidin ünü var sende
Sanki yürüyorsun dalgalandıkça
Çünkü şehitlerin canı var sende

Layıksın göklerde dalgalanmaya
Güzellik katarsın mavi semaya
Asil bir milletten sendeki maya
Osmanlı'nın şeref' şanı var sende

Kaynağın şüheda aktın sel oldun
Çanakkale Sar'kamış'ta bol oldun
Düşmanı dağlayan bir sembol oldun
Bu milletin günü dünü var sende

Yedi düvel karşısında şan verdik
Ağa verdik paşa verdik han verdik
Çekilmeyen zulumata son verdik
Acı hikâyeler anı var sende

Ulusumun asla yenilmez gücü
Sana hor bakanın hâli ne acı
Hakk'ın ikramısın başımın tacı
Müslüman'ın din' imanı var sende

Aladağlı duysun aklı fakirler
Az gelir etsek de nice şükürler
Fatihler Yavuzlar Karabekirler
Yiğitlerin er meydanı var sende
18.09.2015

-146- Bizim Ellerde
Sıla-yı rahime avdet eyledim
Her anım zer oldu bizim ellerde
Birikmiş özlemle vuslat eyledim
Mutluluk var oldu bizim ellerde

İki hasret birbirine koşunca
Duygular kükreyip boydan aşınca
Sevinç gözyaşları dolup taşınca
Ağlamak kâr oldu bizim ellerde

Yıllardır gurbette boğulduk derde
Boynumuz büküldü çakala kurda
Nasip kısmet bu ya herkes bir yerde
Ayrılık pür oldu bizim ellerde

Hicran ateşi var çok hepimizde
Kimimiz dumanda kimimiz közde
Toplandı insanlar kaynaştık özde
Muhabbet kor oldu bizim ellerde

Unutmak mümkün mü o güzel anı
Ömrüme nakşoldu ölmez bir anı
Allah'ın rahmeti sardı her yanı
Gönüller nur oldu bizim ellerde

Aladağlı bunu çok basit sanma
Allah'ın emrinden geriye dönme
Sıla-yı rahimi eyledik amma
Dönüşü zor oldu bizim ellerde
24.08.2018

-147- Karar
Can veririm bu vatana bu ele
Her gün birkaç defa assalar bile
Gene Türk'üm derim Türkiye'm derim
Beni lime lime kesseler bile[63]

Ateşi sönmeyen kaynar ocağım
Dünyayı kavurur volkan sıcağım
Onların namına haykıracağım
Ülküm kardeşlerim sussalar bile

Bu uğurda çok hainler yakarım
Yanlış yolcuları hemen çakarım
Allah Allah diyer yarar çıkarım
Bütün her yanımda pussalar bile

Parçalanıp dal ucuna takılmam
Çelik bir bedenim kolay bükülmem
Ben ocaksam hiçbir güce yıkılmam
Deli poyraz gibi esseler bile

[63] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Ben Kürt'üm Çerkez'im Dadaş'ım Laz'ım
Alevi Sünni'si hepisi bizim
Türklük hepimizin adıdır gözüm
Bir çatı şemsiye tek budur çözüm

Yüce Mevla'm işimizi zor etmez
Sevdiği kulunu asla dar etmez
Bizde panzehir var inan kâr etmez
Üstümüze zehir kussalar bile

Yardımcımız olsun yüce ilahi
Aladağlı yemin ettim vallahi
İkrarımdan geri dönmem billahi
Şu beynime kurşun bassalar bile
01.07.1996

-148- Nur Yüzlü Balam
Veren de sen alan da sen Allah'ım
Nur yüzlü balama merhamet eyle
Rahman'sın Rahim'sin ol yüce şahım
Nur yüzlü balama merhamet eyle[64]

Kenzü'l-arş duası ederim sana
Acım yüreğimde kor yana yana
Affeyle acizim muhtacım buna
Nur yüzlü balama merhamet eyle

Endişem kusurdur babayım işte
Utandırma bizi sana dönüşte
Gönderdik kuzumu en güzel yaşta
Nur yüzlü balama merhamet eyle

Derdine bir derman bulamadık ya
Yarasına merhem çalamadık ya
Tutunacak dalı olamadık ya
Nur yüzlü balama merhamet eyle

Sen ki âlemlerin Rabb'isin Mevla'm
Senden başkasına sunulmaz davam
Yalvarırım sana kabul et duam'
Nur yüzlü balama merhamet eyle

Aladağlı canım lezzeti kuzum
Allah'ın bizlere nimeti kuzum
Habib-i Ekrem'in ümmeti kuzum
Nur yüzlü balama merhamet eyle
08.02.2018

[64] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiirimi bu tarihlerde amansız bir hastalık yüzünden 34 yaşında kaybettiğimiz bir çocuk annesi, kızım Zeynep için yazmıştım."

-149- Merhamet Eyle
Allah'ım rahmetin boldur bilirim
Kardeşim Kenan'a merhamet eyle
Olduran da sensin öldüren de sen
Yaralı canına merhamet eyle

Dikenli yollarda koşar düşeriz
Haddimiz' bilmeyip aşar düşeriz
Bazen yolumuzu şaşar düşeriz
Birine binine merhamet eyle

Bu bayram gününde bu acı zordur
Yakar yüreğimi sanki bir kordur
Ben günahkâr kulum onun da vardır
Yakışır şanına merhamet eyle

Emrine yoluna kurban olurum
Aklım varsa çok ibretler alırım
Hayır şer sendendir iyi bilirim
Götürdün yanına merhamet eyle

Güzel ismin Er-Rahman'a sığındım
Gönderdiğin ol Kur'an'a sığındım
Kabir azabından sana sığındım
Ruhuna tenine merhamet eyle

Aladağlı dertli döner gezerdi
Derdini âleme sunar gezerdi
Şehit babasıydı yanar gezerdi
Derbeder sonuna merhamet eyle
11.07.2016

-150- Deli Rüzgâr
Yapma deli rüzgâr bu nasıl haber
Sevdiğin ellere yâr olmuş deme
Hani gönül dağı buzlanmaz idi
Şimdi tipi boran kar olmuş deme[65]

Söz veren ikrardan cayar gider mi
Heva-yı nefsine uyar gider mi
Seven sevdiğini koyar gider mi
Artık bu usuller var olmuş deme

[65] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Yapma deli rüzgâr yapma
Etme deli rüzgâr etme
Bu acı haberi deme
Deme deme deme deme

Nasıl bu acıyı kanar gezerim
O güzel günleri anar gezerim
Eğer öyle ise yanar gezerim
Hayat onun için zor olmuş deme

Bilirim çaresiz kalmış bir tanem
Belki de çıkmaza dalmış bir tanem
Kim bilir ki nasıl olmuş bir tanem
Ağlaya ağlaya kör olmuş deme

Muhabbeti şeker şirin huylunu
Mecnun oldun yadlar aldı Leyli'ni
Daha göremezsin ceylan boylunu
Kaybolmuş ebedî sır olmuş deme

Artık ne edersin sen bundan geri
Aladağlı yâre dua et bari
Dilerim ki mutlu geçsin günleri
Dünya onun için dar olmuş deme
05.04.2000

-151- Ayrı Düşünme
Üç günlük dünyada kısa zamanda
Bülbülü gülünden ayrı düşünme
Hayat bahçesinin yakışanları
Yaprağı dalından ayrı düşünme

Çiçek sevdasına aşka kapılan
Akla yol vermiyor böyle bir plan
Birisi yapandır biri yapılan
Arıyı balından ayrı düşünme

İsterse durdurur ister yol verir
İsterse hiç verir ister bol verir
İsterse kişiye nice hâl verir
Mevla'yı kulundan ayrı düşünme

Sayısı bellisiz çok gidip gelen
Bu nasıl bir handır görmedim kalan
Birisi gidendir biri gidilen
Yolcuyu yolundan ayrı düşünme

Gök gürleyip şimşek çakar hâl olur
Sicim gibi yağmur döker sel olur
Aladağlı coşar akar göl olur
Ummanı selinden ayrı düşünme
20.08.1995

-152- Boyun Eğdirme
Sana yalvarırım yüce Allah'ım
Kavime kardeşe boyun eğdirme
Düşkünün garibin sahibi sensin
Mazlumu kalleşe boyun eğdirme

Yoluna kurbanı benden isterim
Kuluna rızanı candan isterim
Merhamet amanı senden isterim
Yürekleri taşa boyun eğdirme

Aşkını cana ver kavursun yaksın
Sevgin damarımda sel olsun aksın
Beni sen yarattın Kadir'sin Hak'sın
Ne dolu ne boşa boyun eğdirme

Nefsimin elinden çekerim çile
Her zaman başıma olmuştur bela
Seni sevenlere hizmetkâr eyle
Sarhoşa berduşa boyun eğdirme

İmanımı doğru öz eyle benim
Gönlüm ferahlasın haz eyle benim
Allah'ım yolumu düz eyle benim
İnişe yokuşa boyun eğdirme

Aladağlı oda yandırma beni
Huzurundan mahcup döndürme beni
Namert kapısına gönderme beni
Mihnet kokan aşa boyun eğdirme
01.11.2014

-153- Sana Ne
O büyük yolculuk anı gelince
Köşkten sarayından handan sana ne
Şakağın terleyip benzin solunca
Mecali kalmamış candan sana ne

Hazır ol sorguya kalma ilimsiz
Yükün dağlar kadar olma çelimsiz
Son varış ebedî hayat ölümsüz
Dünya şöhretinden şandan sana ne

Hicran kokusunu fark ediyorsun
Ölüm çemberinde çark ediyorsun
Her şeyi bırakıp terk ediyorsun
Akşamdan sabahtan dünden sana ne

Dünya gafillere hep bayram düğün
Farkı kalmayacak nökerin beyin
Herkes yaptığından sorumlu o gün
Anandan babandan benden sana ne

Aladağlı gerçekleri buyurur
Gafillere şaye eder duyurur
Kara toprak aç karnını doyurur
İlikten damardan kandan sana ne
31.10.1989

-154- Ayna
Dinleyip anlarsan yansıtır seni
Şiir bir aynadır bakabilene
Düzene sokarsın aklı bedeni
Şiir her aynadır çakabilene[66]

Çakıp da bir şeyler bulduğun zaman
Dosdoğru kendine geldiğin zaman
Sanki bir nefestir aldığın zaman
Şiir pür kaynadır çekebilene

Çekebilir isen deşarj olursun
Şiirin tadını o an alırsın
Haz ile mest olur öyle kalırsın
Şiir bar oynadır çıkabilene

Aladağlı sohbet dinleyenindir
Hitabet aşk ile ünleyenindir
Söz diyenin değil anlayanındır
Şiir kâr beynedir sokabilene
26.02.2017

-155- Bu Sene
El âleme bayram gelmiş bana ne
Benim ki bayramım kara bu sene
Bu rahmet ayında mutlu günlerde
Ciğerlerim oldu yara bu sene

Tükendi umudum yoktur dünyadan
Derdi çeken bilir ne bilsin nadan
Derbeder perişan hâlim bir yandan
Sanki çekilmişim dara bu sene

[66] Şiir üç ayaklıdır.

Ümitlerim öldü okunsun Yasin
Allah'tan gelene kimler ne desin
Söyleyin ozanlar ağıtlar yazsın
Dertlerime sıra sıra bu sene

Bu nasıl dert imiş emdi kanımı
Âlem duydu figanımı ünümü
Kaderin sillesi yaktı canımı
Çeşm-i didelerim dere bu sene

Dardayım zordayım imkân Allah'ım
Ancak senden olur derman Allah'ım
İçerim yanıyor aman Allah'ım
Bedenim gark oldu nara bu sene

Aladağlı duygularım' yazarım
Bu nasıl bir hâldir candan bezerim
Deli koyun gibi şaşkın gezerim
Bilmem yolum gider nere bu sene
02.06.2019

-156- Miki Fare
Teknede bir lokma ekmek koymadın
Ciğerin patlasın vay Miki Fare
Bir ambar hasadı yedin doymadın
Yüreğin çatlasın hey Miki Fare[67]

Ne merek bıraktın ne de ki ahır
Deldin çuvalları ettin tamtakır
Elinde bir tuzak bir avuç zehir
Avcılar bekliyor duy Miki Fare

Yokluk acısını tadarlar her gün
Hırs ile kin nefret güderler her gün
Ah çeker beddua ederler her gün
Şehir Miki Fare köy Miki Fare

Düşündüm taşındım doldum sen için
Büyük kararlara daldım sen için
İnan ki çok tedbir aldım sen için
Artık günlerini say Miki Fare

Perişan eyledin halkın hâlini
Ziyan ettin parasını pulunu
Tok olan anlamaz açın dilini
Ne kötü bir durum şey Miki Fare

[67] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiirimi o günkü şartların beni rahatsız etmesi üzerine yazmıştım. Acayip dümenler dönüyordu. Hırsızlar falan filan, halk zor durumda idi. Ben de böyle bir teşbih yaptım."

Hak sahibi bir gün hesabın' sorar
Bitirir işini defterin' dürer
Bana giren kazık sana da girer
Kendinden habersiz toy Miki Fare

Bu Aladağlı'yı gama salarsın
Acımazsın hâlimize gülersin
Haramın temeli çürük bilirsin
Çalmaktan çırpmaktan cay Miki Fare
18.05.1994

-157- Kızım Zeynep'in Ağzıyla Cevap (Baba)
Gelmeyi kolay mı sanırsın baba
Ben ana yurduma vardım bir kere
Herkes günahına etmeli tövbe
Dönüşsüz bir yola girdim bir kere

Hakk'ın emri böyle n'ederim baba
Ayrılık acısı tadarım baba
Hayy'dan geldim Hû'ya giderim baba
Atımı menzile sürdüm bir kere

Elden bir şey gelmez ömür bu kadar
Zalim kanser beni eyledi heder
Bilirim çekersin ah ü zar keder
Ölüm acısını gördüm bir kere

Biricik balamın gözü yaş imiş
Derdi olmayanın gönlü taş imiş
Dünyanın çileli hâli boş imiş
Özümü toprağa verdim bir kere

Derdimin dermanı Hak'tır sunayım
Yaradan'ın rahmetini kanayım
Kim dönmüş geriye ben de döneyim
Berzah âlemine durdum bir kere

Babam Aladağlı eyleme feryat
Hak nasip ederse olurmuş vuslat
Emir ferman onda Hak'ta merhamet
Şahadet sırrına erdim bir kere

-158- Sensiz Yaşamanın Hâli Bu İşte
Dalıp hülyalara süzülüyorum
Sensiz yaşamanın hâli bu işte
Ümitler altında eziliyorum
Sensiz yaşamanın hâli bu işte

Bade-yi aşk ile sarhoş gibiyim
Bir garip olmuşum nahoş gibiyim
Kanadı kırılmış bir kuş gibiyim
Sensiz yaşamanın hâli bu işte

Yatar iken birden uyanıyorum
Uyanıp kedere boyanıyorum
Bu acıya böyle dayanıyorum
Sensiz yaşamanın hâli bu işte

Alır avucuma yüzü dayarım
Bakar bir noktaya gözü dayarım
Of çeker kalbime sızı dayarım
Sensiz yaşamanın hâli bu işte

Akşam yediğimi sabah bilemem
Üç günlük dünyadan lezzet alamam
Ararım ya yitiğimi bulamam
Sensiz yaşamanın hâli bu işte

Aladağlı hâllerimi yazarım
Ne bıkar usanır ne de bezerim
Yüreğim yaralı öyle gezerim
Sensiz yaşamanın hâli bu işte
10.09.1997

-159- Vay Zalım Gurbet
Derdimin dermanı herkesle vuslat
Her yanda bir parçam kaldı gurbette
Hayal eyledikçe olurum berbat
Başımıza neler geldi gurbette

Baba yurdum düştü ıraklarıma
Dişlerim musallat tırnaklarıma
Hazan yeli değdi yapraklarıma
Sarardı gül benzim soldu gurbette

Derdi çeken bilir hâlimi anlar
Hak verir sözüme acımı dinler
Bir lokma ekmeğe çırpınan canlar
Garip diyarlarda öldü gurbette

Kalmadı takatim gücüm yok gayrı
Kurumuş ağacın olur mu hayrı
Kader kısmet bu ya boynumuz eğri
İçimiz dert keder doldu gurbette

Bir gaye uğruna gelen insanlar
Dipsiz bir kuyuya dalan insanlar
Çaresiz imkânsız kalan insanlar
Derbeder perişan oldu gurbette

Aladağlı canı üzdüm ağladım
Gözlerimden yaşlar süzdüm ağladım
Türküler ağıtlar yazdım ağladım
Dertliler hep beni buldu gurbette
11.11.2017

-160- Kimse Kimseye
Zaman mı değişti düzen mi bozuk
İtibar etmiyor kimse kimseye
Çamura batanın hesabı yoktur
Kolun' uzatmıyor kimse kimseye

İnsanlık gereği hani nerede
Yanlışlar fitneler döner arada
Şimdi menfaatler tam ön sırada
Dostluğa gitmiyor kimse kimseye

Namerdin zehiri aşında hazır
Töhmeti mihneti peşinde hazır
Düşenin tekmesi başında hazır
Çare gözetmiyor kimse kimseye

Diyen yok derdin ne telaşın nedir
Kim kime dum duma desem yeridir
Bu işin şekli bu şeması budur
Bir şey anlatmıyor kimse kimseye

Doğrusunu bilen yüce Allah'tır
Ebedî tek olan yüce Allah'tır
Bir kararda kalan yüce Allah'tır
Neden el atmıyor kimse kimseye

Aladağlı üzgün dert keder doldu
Umutları soldu hevesi soldu
Hatırı kırk yıllık kahve ne oldu
Bir fincan tutmuyor kimse kimseye
20.01.2002

-161- Ya Niye
Mademki Müslüman insan doğmuşuz
Kibir deryasına girmek ya niye
Siyahla beyazı yan yana koyup
İkisini aynı görmek ya niye

Edep ar insanda yüzler içindir
Hakk'ı doğru görmek özler içindir
Konuşmak anlaşmak bizler içindir
Yolu sarp kayaya sürmek ya niye

Küskünlere ara buldurmuyorsan
Kin ile nefreti öldürmüyorsan
Düşeni görüp de kaldırmıyorsan
Üstüne üstelik vurmak ya niye

Misafirler gelip bir gün gidermiş
Canlı olan ecelini tadarmış
Mademki bu dünya üç gün kadarmış
Bir canı küstürmek kırmak ya niye

Kibirlenmek kuruntuya bürünmek
Çok zor olur bu pislikten arınmak
İy'lik yapıp el âleme görünmek
Sonra da peşinden ürmek ya niye

Aladağlı yanlış yoldan çıkarmış
Yoldan çıkan kendisini yakarmış
Namert lokmasını başa kalkarmış
Onun sofrasında durmak ya niye
02.07.2005

-162- Yolla Bize
Necmettin Hoca'ya sesleniyorum
Bazı isteklerim var yolla bize
Yıllardır el âlem ısmarlar durur
Varsa Kağızman'da nar yolla bize[68]

Gönderirsen adresime alırım
Dünya benim olur mutlu olurum
Narın hikâyesi acı bilirim
Diktiysez toprağa pür yolla bize

Senin olsun yoksa narı ayvası
Abırgozu yeter uzun elması
Kağızman'ın boldur çeşit meyvesi
İğdeyi dalıyla kır yolla bize

Miskinî'ye söyle yapsın bir haber
El âlem olmasın bizden bihaber
Pestilin zamanı dutla beraber
Cevizli kömbeyi sar yolla bize

[68] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlarım bu şiirimi Kağızman'da Millî Eğitim Müdürlüğü yapmış emekli Necmettin Turan öğretmene yazmıştım."

Ne yağmur ne yağış yaş göstermedi
Zamanıdır ama kış göstermedi
Ankara'da hâlen baş göstermedi
Yağdıysa çömçeye kar yolla bize

Aladağlı varsa kısmetin olur
İran'da Turan'da olsa da gelir
Kağızman bal yurdu el âlem bilir
Tereyağı çeçil lor yolla bize
30.11.2019

-163- Zıkkım Olsun
Ellem kullem edip millet malını
Götürene zıkkım olsun inşallah
Ekonomi hasta görün hâlini
Yatırana zıkkım olsun inşallah[69]

Hesap etmezler mi yoklarımızı
Yokluk heder etti çoklarımızı
Koltuğa bağlayıp haklarımızı
Oturana zıkkım olsun inşallah

Sizler getirdiniz sözü bu hâle
Ekmeği bu hâle tuzu bu hâle
Bizler böyle miydik bizi bu hâle
Getirene zıkkım olsun inşallah

Kalemler bozulup oldular zokma
Hoş görünen yüzler hepisi takma
Milleti sömürüp kanına lokma
Batırana zıkkım olsun inşallah

Aladağlı nerde merhamet kayıp
Ayak şaşkın gezer baş bir acayip
Mazlumların rızkı ile oynayıp
Bitirene zıkkım olsun inşallah
17.01.1998

-164- Yine Olmadı
Senden kurtulmanın tüm yollarını
Keşf-i nazar ettim ama olmadı
Çaresiz kıvrandım dizime vurdum
Kaderime çattım ama olmadı

[69] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu tarihlerde TBMM'de büyük bir harcama yapıldı. Meclisteki koltukların derisi yurt dışından ithal edildi. Gereksiz bir harcama olmuştu. Herkes isyanlardaydı. Ben de halkın dili âşık olarak şiirimle görevimi yaptım."

Kadere çatılmaz günahkâr oldum
Üzüldüm kendime kedere daldım
Hatayı günahı ben bende buldum
Yüreğime attım ama olmadı

Attım ya yüreğe kıvırır beni
Vurur sağa sola devirir beni
Bu ne biçim ateş kavurur beni
Alev aldım tüttüm ama olmadı

Sana olan tutkum galip ateşe
Tutmaya dayanmaz ne el ne maşa
Dumanım bir bulut perde güneşe
Gökyüzünü tuttum ama olmadı

Tuttum ya bu aşkın kıvılcımları
Ürüşan eyledi kara gökleri
Birden delilendi gönlüm rüzgârı
Ortalığı kattım ama olmadı

Kattım ya her yanda oldu bir parçam
Aladağlı yeter bu kadar tamam
Hak'tan başkasından medet beklemem
Kırk boyaya battım ama olmadı
11.05.1999

-165- Edepsizle Laf Yarışı
Edepsizle girdim laf yarışına
Sözünü ağzına tıktım olmadı
Bu nasıl bir zulüm susturamadım
Boğazlamak için kalktım olmadı

Zerre bulamazsın yiğitlik mertlik
Her şeyi kaybolmuş ar abur yitik
Yeter ulan dedim bu kadar itlik
Vurdum yerden yere yıktım olmadı

Nasihat alanın dinleyenindir
Sevabı yanlışı önleyenindir
Söz diyenin değil anlayanındır
Şiirler ağıtlar yaktım olmadı

Çenesi çok gevşek fazla süratli
Malayani lisan ekşi suratlı
Kaburgası kalın öküz inatlı
Yoruldum usandım bıktım olmadı

Yeter artık ağam beyim dedim ya
Muhabbettir benim huyum dedim ya
Biraz daha uğraşayım dedim ya
Boşa harcayacak vaktim olmadı

Aladağlı nasıl bu kadar daldım
Karşımda bin bela bin illet buldum
Çok kez uysallaştım bal kaymak oldum
Bazen insanlıktan çıktım olmadı
16.08.2016

-166- Olmamalı
Halkın temsilcisi ağır olmalı
Kavaktan uçuşan tüy olmamalı
Vakarlı bir insan içi dopdolu
Acemi ot çaylak toy olmamalı

Gördüğü şeylerden ibret almalı
Elde olan beyde olmaz demeli
Herkes mevkiini yerin bilmeli
Önüne gelene tay olmamalı

Eğer bilmiyorsa karayı akı
Yoksa kötü çarpar feleğin çarkı
Topluma faydalı anlayış farkı
Sıpanın büyüğü şey olmamalı

Sevgi muhabbeti serde tutmalı
Sohbetine lisanına katmalı
Âleme yakışır devran etmeli
Kimsenin sabrına muy olmamalı

İşini bilene kurban olurum
İlim sahibinden öğüt alırım
Âşığın gönlünü derya bilirim
Akarı kurumuş çay olmamalı

Gerçekler acıdır bunu bilmeli
Aladağlı daim böyle kalmalı
Hak ile yaşayıp Hak'la ölmeli
Koca ömür boşa zay' olmamalı
07.07.1994

-167- 15 Temmuz - II
On beş temmuz bence kurtuluş günü
Tarihte miladi gün sayılmalı
Ürüşan eyledi bugünü dünü
Hayata verilmiş kan sayılmalı

Hastalığa teşhis kondu sayarım
Zehire panzehir sindi sayarım
Fitnekâr oyunlar söndü sayarım
Yeniden diriliş an sayılmalı

Haçlı oyunları düzenmiş meğer
Hak izin vermedi bozuldu ayar
Çanakkale Sarıkamış eşdeğer
Çok büyük başarı ün sayılmalı

Avanaklık asla olmaz bu kadar
Akılsız hainler oldular heder
Güneş doğar karanlığı yok eder
Sabahın müjdesi tan sayılmalı

Hain olanların yüzü gülmesin
Silinsin dünyada izi kalmasın
On beş temmuz ruhu asla ölmesin
Dünyada bitmeyen can sayılmalı

Tanka topa karşı gelen milletim
Vatanı uğruna ölen milletim
Aladağlı gören bilen milletim
Bir değil beş değil bin sayılmalı
16.06.2017

-168- Hesabı Olmayacak Mı
Kan gölüne çevirdiniz dünyayı
Bunun bir hesabı olmayacak mı
Mazlumlar titretti arş-ı âlâyı
Onun bir hesabı olmayacak mı

Yıllardır Filistin Suriye Irak
Mısır Afganistan Uygurlara bak
Zulmedip canları edenler helak
Canın bir hesabı olmayacak mı

Zalimin zulmünü görmez mi Mevla
Mahkeme-yi kübra etmez mi dava
Gece gündüz mazlum ederse dua
Sonun bir hesabı olmayacak mı

Hayatı zor eder fitne güdersiz
Bunun hesabını nasıl ödersiz
İslam'ı dünyadan silmek istersiz
Dinin bir hesabı olmayacak mı

Bir gün virüs gelir bir gün karınca
Kurbağa çekirge daha var nice
Ebabil kuşları serde dönünce
Dünün bir hesabı olmayacak mı

Mazlumlar güçsüzler horca dışlandı
Aladağlı ciğerlerim haşlandı
Her türlü melanet onda işlendi
Hanın bir hesabı olmayacak mı
20.03.2020

-169- Tamam Mı
Bir karar alalım ahdimiz olsun
Ölene dek seveceğiz tamam mı
Başımıza neler gelirse gelsin
Ölene dek seveceğiz tamam mı

Gökten başımıza kayalar düşse
Bedenim ezilip yere yapışsa
Vuslatımız imkânsıza dönüşse
Ölene dek seveceğiz tamam mı

Bir ateş içinde her gün olsak da
Bu sebepten yandığımız' bilsek de
Her birimiz bir köşede kalsak da
Ölene dek seveceğiz tamam mı

Sevda bu kolay mı çekenler bilir
Darbesi büyüktür eseri kalır
Sakın ikrarından vazgeçme n'olur
Ölene dek seveceğiz tamam mı

Ferhat gibi yüce dağlar yarsak da
Leyla Mecnun olup çöle varsak da
Aslı Kerem misli oda girsek de
Ölene dek seveceğiz tamam mı

Aladağlı sözüm sana sevdiğim
Aşkın karar kıldı cana sevdiğim
İkimiz de düşsek kana sevdiğim
Ölene dek seveceğiz tamam mı
15.08.1998

-170- Haberin Var Mı
Sonbahar zamanı seyran eyledim
Dağlara güz gelmiş haberin var mı
Şeyda bülbül gibi durmaz feryadım
Bağlara güz gelmiş haberin var mı

Dağlar gibi kalkmaz başımdan duman
Dardayım Allah'ım aman el aman
Bozulmuş insanlar değişmiş zaman
Çağlara güz gelmiş haberin var mı

Gevezenin sözü kafa çınlatır
Boşuna bağırır boşa anlatır
Ben doktorum diyer hasta inletir
Sağlara güz gelmiş haberin var mı

Aladağlı'nın yok lezzeti tadı
Hicran ateşiyle ciğeri yandı
Felek pençe vurdu saç beyazlandı
Ağlara güz gelmiş haberin var mı
05.11.1976

-171- Olmaz Mı
Kişi tövbesine sadık kalırsa
Pak olur günahtan halas olmaz mı
Rehberi Furkan'dan ibret alırsa
Yaradan nezdinde ihlas olmaz mı

Mevla aşkı ile hidayet bulan
Yüreği merhamet sevgiyle dolan
Rahmet deryasından nasibin' alan
Mürüvvet sahibi hassas olmaz mı

Bir insan kibirli haset olursa
Sevimsiz acı dil hoyrat olursa
Toplumda münafık fesat olursa
Divandan kovulmuş hannas olmaz mı

Hakikat yolunda fikir güdense
Çar imam İslami mezhebindense
Ümmet-i Muhammed ashabındansa
Müminin sıratı esas olmaz mı

Aladağlı sözlerini dinleyen
Bu yorumdan asla hisse almayan
Yaratılış gayesini bilmeyen
Ebedi imandan iflas olmaz mı
14.11.1989

-172- Etme Doktor Etme
Daha hayatının ilkbaharında
Etme doktor etme kurtar balamı
Umutları yatar yarınlarında
Etme doktor etme kurtar balamı

Soldurma gülümü yanar gezerim
Acılar içinde döner gezerim
Derdimi âleme sunar gezerim
Etme doktor etme kurtar balamı

Bir tane kuzusu anasız olmaz
Bilirsin ki yetim ah çeker gülmez
Giden anaların yeri hiç dolmaz
Etme doktor etme kurtar balamı

Bilirim ki bu dertlerle yanmışsın
Ömür boyu nice acı kanmışsın
Duyguların bitmiş taşa dönmüşsün
Etme doktor etme kurtar balamı

Allah'ın emrine saygımız vardır
Birazcık gayret et kaygımız vardır
Biz de bir insanız duygumuz vardır
Etme doktor etme kurtar balamı

Allah'ım yardım et düşküne n'olur
Aladağlı döndü şaşkına n'olur
Hazret-i Lokman'ın aşkına n'olur
Etme doktor etme kurtar balamı
15.01.2018

-173- Bahar Kalkanı
Bahar bir müjdedir bahar vuslattır
İnsanlığa güldür Bahar Kalkanı
Karşımızda duran büyük illettir
Mazlumları güldür Bahar Kalkanı

Bahar gelir çiçek açar yaz olur
Tipi biter boran geçer yaz olur
Kara kış zemheri kaçar yaz olur
Mutluluğa yoldur Bahar Kalkanı

Katil zulümkârın yoktur vicdanı
Derbeder eyledi sabi sübyanı
Zalimin zulmüne dur deme günü
Bu ne güzel hâldir Bahar Kalkanı

Türk ordusu menziline yetecek
Allah'ın izniyle zulüm bitecek
Dikenler budanıp güller bitecek
Kovandaki baldır Bahar Kalkanı

Kan yerine güller diker toprağa
Mutluluk yayılır ovaya dağa
Bağbanı olmayan virane bağa
Filizlenmiş daldır Bahar Kalkanı

Aladağlı duman başımız bizim
Düşküne bölünmüş aşımız bizim
Düşeni kaldırmak işimiz bizim
Uzanan bir eldir Bahar Kalkanı
03.03.2020

-174- Fırat Kalkanı
İki bin on altı ağustos ayı
Mazlumların dalı Fırat Kalkanı
Şaşkına çevirdi bütün dünyayı
Osmanlı'nın kolu Fırat Kalkanı

Pekaka Peyede yerle bir oldu
Işid canisinin beli kırıldı
Suriye halkının umudu oldu
Merhametin eli Fırat Kalkanı

Hiç mi acımazsın bunca insana
Zalim Esad dinle söyleyim sana
Kimin gücü yeter Hak ordusuna
Yiğitlerle dolu Fırat Kalkanı

Telaş düştü Amerikan köşküne
Darbe indi sahtekâra pişkine
Tarihlerce yardım etmiş düşküne
Türk milleti eli Fırat Kalkanı

Sorarsanız kimdir bunları nedir
İslam âleminin yarınlarıdır
Selçuklu Osmanlı torunlarıdır
İşitsin ahali Fırat Kalkanı

Aladağlı her şey açık ve somut
Harekete emir verildi komut
Zalimlere yumruk mazluma umut
Böyle anılmalı Fırat Kalkanı
30.08.2016

-175- Sevda Pınarı
Âdem'den Havva'dan ta ordan beri
Derdin ne akarsın sevda pınarı
Sesin titretiyor göğü ve yeri
Etrafın' yıkarsın sevda pınarı

Sana kapılanlar nereye gider
Korkarım bu yolda olayım heder
Suyun' içen âşık olur derbeder
Seyrine bakarsın sevda pınarı

Yolum düştü ben de geldim o yana
Bu ne biçim hazdır yandım oy ana
Nice koç yiğitler tutuldu sana
Od olur yakarsın sevda pınarı

Seni gören hülyalara boyanır
Ne uyur görünür ne de uyanır
Ne güç yeter sana ne can dayanır
Katlarsın bükersin sevda pınarı

Sevenler tacısın çok kıymetlisin
Âşık yorgun ama sen kuvvetlisin
Hemi çilelisin hemi tatlısın
Hayatsın şekersin sevda pınarı

Duyanlar üzülür benim zarımı
Fark edemem zararımı kârımı
Aladağlı'yım ya kestin ferimi
Ömrümü sökersin sevda pınarı
08.01.1998

-176- Serhat Diyarı
Her yanını gezdim seyran eyledim
Boyuna kurbanım serhat diyarı
Selçuklu Osmanlı Karsak yiğidim
Soyuna kurbanım serhat diyarı

Nice yiğit yetiştirdin han yurda
Asla boyun eğmez çakala kurda
İnsanlığın emaresi her yerde
Huyuna kurbanım serhat diyarı

Sana selam veren görür mü zarar
Daima kazanır büyük itibar
Kırk yıllık kahvenin güzelliği var
Çayına kurbanım serhat diyarı

Terekeme Türkmen Yerli ve Kürd'ü
Azeri Laz Çerkez yiğidin merdi
Topyekûn kurmuşuz yenilmez ordu
Oyuna kurbanım serhat diyarı

Adalet var ağasında beyinde
Helal lokma ekmeğinde suyunda
Karapapak şah kaldırır düğünde
Toyuna kurbanım serhat diyarı

Kars Kalesi meşhur tarihte adı
Yurdun kalkanıdır sokmadı yadı
Hasan Harakanî manevi tadı
Beyine kurbanım serhat diyarı

Aladağlı nakşeyledi bir yazı
Daim var olasın budur niyazı
Büyük küçük saygı sevgi merkezi
Köyüne kurbanım serhat diyarı
20.08.2019

-177- Kardeş Acısı
Dinleyin ahbaplar söyleyim size
Yandıran bir kordur kardeş acısı
Derdi çeken bilir hak versin bize
Tarifi çok zordur kardeş acısı

Yuvası dağıldı perişan oldu
Sorun yavruları nerede kaldı
Hayatı acıyla kederle doldu
Yürekteki zardır kardeş acısı

Derbeder eyledi bunu duyanı
Allah rezil etsin sana kıyanı
Perçinlenir gitmez candan oyanı
Sanki bir mısmardır kardeş acısı

Varlığını ümit eder taşırsın
Yiğitliğin zirvesine koşarsın
Yokluğunu hissedersin üşürsün
Zemheride kardır kardeş acısı

Sürüyü kaybeden kuzu olursun
Feryat eder korku ile dolarsın
Seni koyar gider yalnız kalırsın
Ölümden beterdir kardeş acısı

Aladağlı bu dert batırır seni
Gamın çukuruna yatırır seni
Eninde sonunda götürür seni
Ömüre zarardır kardeş acısı
13.07.2016

-178- İçimde Heyecan Var
İçimde heyecan bir titreme var
Bir oluş bir doğuş olacak gibi
Kulağım çınlıyor gözüm dalıyor
Uzaktan bir haber gelecek gibi

Kimi akıllıdır kimisi deli
Hâlime bakmıyor bir Allah kulu
Haykırmak isterim içim dopdolu
Çeşm-i didem kan yaş salacak gibi

Umudunu Hakk'a bağlayan gözler
Durmadan dinmeden çağlayan gözler
Bir yârin aşkına ağlayan gözler
Vuslat-ı yâr ile gülecek gibi

Muhabbet hoş olur dil ince ince
İki hasret bir araya gelince
Kavuşmak güzel şey sevgi olunca
Bu arzu yerini bulacak gibi

Beklemekle geçer akşam sabahım
Tek umudum sensin ol yüce şahım
Aladağlı şaşkın himmet Allah'ım
Bu merak içimde kalacak gibi
16.07.1995

-179- Öneri
Bizim papaz sizde sizinki bizde
Trampa edelim Trump Efendi
Bence makul bilmem ne olur sizde
Bu yola gidelim Trump Efendi[70]

Trampa ne demek dersen bir takas
Bizim yaptığımız kısasa kısas
Aklın karışmasın bu yol tam esas
Acilen güdelim Trump Efendi

Düşün taşın baş koşalım icaba
Bu öneri benden sana bir caba
Anlar mı hak hukuk nedir acaba
Sen gibi bir zalim Trump Efendi

İnsanlıktan uzak vicdandan kopuk
Ancak böyle olur sen gibi sapık
Söz verdin kızına al götür çabuk
Hâllerin çok elim Trump Efendi

[70] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu tarihlerde Amerika ile aramızda 'Papaz Brunson' gerginliği yaşanıyordu. Aramız bozuktu. Böyle bir şiir ortaya çıktı."

Kanun var yasa var olur mu böyle
Ayarsız ölçüsüz düşmüşsün yola
Son söz Türkiye'nin var rica eyle
Biz yiğit biz âlim Trump Efendi

Allah'ım ıslah et sen bu delini
Aladağlı konuşturdun dilini
Karın bile beğenmedi hâlini
Bu sana bir ölüm Trump Efendi
16.08.2018

-180- Mehmet Efendi
Şu âlemde bir tek benim diyerdin
Ne alıp götürdün Mehmet Efendi
Başından çok büyük lokma yiyerdin
Nereni artırdın Mehmet Efendi[71]

Artırmayı bırak zararın' söyle
Çünkü sen nefsine olmuştun köle
Yanlışların destan yayılmış dile
Her şeyi batırdın Mehmet Efendi

Keşke gerçekleri görebilseydin
Yanlışlardan uzak durabilseydin
Hayatına düzen verebilseydin
Kendini bitirdin Mehmet Efendi

Deli poyraz gibi eser atardın
Gönülleri kırar hasar atardın
Vurur öldürürdün keser atardın
Baltaydın satırdın Mehmet Efendi

Gariplerin suratına gülmezdin
İnsanları kırar hatrın' almazdın
Sevgi barış nedir asla bilmezdin
Aralar katardın Mehmet Efendi

Benim gördüklerim bu kadar tamam
Yaptıkların çoktur dahasın' demem
Yiğidi öldürür hakkını yemem
Yamandın beterdin Mehmet Efendi

[71] Şiirin nakarat dörtlükleri şöyledir:
Efendi efendi Mehmet Efendi
Efendinin fendi kendini yendi
Kendini yenenler ebedî yandı
Totoyu yatırdın Mehmet Efendi

Ne alıp götürdün Mehmet Efendi
Kendini batırdın Mehmet Efendi
Geriye dönüş yok yalan dünyada
Fırsatı yitirdin Mehmet Efendi

Senin yiğitliğin nerede kaldı
Yârenin yoldaşın zulmetin oldu
Rotayı şaşırdın gemin bozuldu
Karaya oturdun Mehmet Efendi

Aladağlı zalim olamaz kârda
Mevla'm insanları koyar mı zorda
Hesap günü gelir sorarlar orda
Söyle ne getirdin Mehmet Efendi
08.04.2011

-181- Neşelendi
Çok şükür kavuştuk bahara yaza
Irmaklar kükredi sel neşelendi
Çimenden bir halı baksana düze
Rengârenk donandı çöl neşelendi

Bülbülün mekânı bahçeye bağa
Kurumuş ağaca solmuş yaprağa
Gök gürledi şimşek çaktı toprağa
Her yer dolup taştı göl neşelendi

Rüzgâr ırgaladı filizi dalı
Çimenler süslendi sanki bir halı
Bağban gûş eyledi şeyda bülbülü
Diller coşa geldi gül neşelendi

Rahmet yağdı tabiata can geldi
Yaslanıp da dinlenecek an geldi
Emek verdik zaman geldi gün geldi
Bağlar bara düştü dal neşelendi

Aladağlı tamam hedefe vardık
Yapılan emeğin değerin' gördük
Meyveden komşuya göz hakkı verdik
İçim rahatladı el neşelendi
17.07.1989

-182- Ya Şafi
Kedere boğulduk olduk perişan
Dert veren sen derman sende ya Şafi
Sana ayandır ki hâlimiz yaman
Kurtar bizi aman sende ya Şafi

Cihan düştü Korona'nın derdine
Talan saldı insanlığın yurduna
Kimin gücü yeter senin orduna
Emir sende ferman sende ya Şafi

Mazlumun garibin acı avazı
Ne hâle getirdi koskoca arzı
Emrin baş üstüne bağışla bizi
Merhamet et ihsan sende ya Şafi

Ol deyince olduransın bilirim
Yok edensin öldürensin bilirim
Düşkünleri kaldıransın bilirim
Her şey sende imkân sende ya Şafi

Alanlara bu musibet kâr olsun
Merhametin üstümüze nur olsun
Zalimlere kısmet eyle var olsun
İkram eyle vicdan sende ya Şafi

Aladağlı derde kaptırdık yaka
Rabb'imin hesabı haktır mutlaka
Hastalar kıvranır çoğaldı vaka
Reçete-yi Lokman sende ya Şafi
16.04.2020

-183- İnan Ki
İnsan birbirinden kaçmaz efendim
Sen olmasan ben bir hiçim inan ki
Birlik beraberlik budur muradım
Sevgi muhabbete açım inan ki[72]

Üç beş değil nice bin olmak için
Beraberce tek bir can olmak için
Sana yaklaşıp da sen olmak için
Gayret ile kaynar içim inan ki

Ortak buluşalım sefa elemde
Gözün gözlerimde elin elimde
Eğer insan isen koca âlemde
Sensin benim başta tacım inan ki

Kenetlenmek için el verir isek
Kökleşip her yana dal verir isek
Eğer ki can cana dal verir isek
Dünyaya denk gelir gücüm inan ki

Bu terör yüzünden tüm âlem yasta
Sevgi iflas etmiş gönüller yasta
Bu arzular bende değil herkeste
Oğlum kızım anam bacım inan ki

[72] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiirimi yıllardır memleketimizde kaynayan terör illetinden çok etkilendiğim için yazmıştım Allah terörü dünyadan silsin."

Aladağlı mutlu bir yuva kursak
Bunun lezzetine beraber ersek
Birlikten olurmuş bir güç doğursak
O zaman çok kolay geçim inan ki
24.10.1995

-184- Ya Ali
Yolunuz yolumdur yemin ederim
Ebubekir Ömer Osman ya Ali
Sonsuza dek ben bu izden giderim
Ebubekir Ömer Osman ya Ali[73]

Seni ayrı beni ayrı görenler
Fitne olup ara yere girenler
Mezhep değil Hak yolunda erenler
Ebubekir Ömer Osman ya Ali

Gerçek müminlerin gönülde varı
Sizler Müslüman'ın yüce serveri
Resul-ü Ekrem'in can pareleri
Ebubekir Ömer Osman ya Ali

Ebubekir Sıddık emin mi emin
Adalet Ömer'de bulmuştur zemin
Osman-ı Zinnureyn Kur'an-ı Mübin
Ebubekir Ömer Osman ya Ali

Şah-ı merdan Ali başımın tacı
Allah'ın aslanı Hakk'ın kılıcı
Hepisi Hak için çektiler acı
Ebubekir Ömer Osman ya Ali

Aladağlı özün' eyleme heder
Yarın mahşer günü çekersin keder
Dilerim mümine şefaat eder
Ebubekir Ömer Osman ya Ali
03.08.2020

-185- Kars Eli
Güneş senden doğar serhat diyarı
Karanlığa yüz çekersin Kars eli
Kimler gelmiş geçmiş yaşamış sende
Tarihlere iz dökersin Kars eli[74]

[73] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Ya Ali ya Ali onurlu veli
Sizi ayrı gören delidir deli
Nifak sokanların çoktur vebali
Ne yapsın ne etsin şaşkın ahali
[74] Şiir çift ayaklıdır.

Geçmişin renklidir bilen insana
Nice kahramanla oldun can cana
Ozanların nam salmıştır her yana
Muhabbete söz yakarsın Kars eli

Dillere destandır edebi arı
Seni hep korusun Cenab-ı Bari
Dünya insanların imtihan yeri
Meseleye öz bakarsın Kars eli

Aladağlı bu can yoluna kurban
Gerekse veririm şüphesiz bu an
Vatan millet bayrak dendiği zaman
Baş koyarsın diz çökersin Kars eli
08.05.2005

-186- Mehmet Emmi
Almanya'ya vardım rızık peşine
Oturdu yanıma bir Mehmet Emmi
Beni yarar görmüş belki işine
Açmaya başladı sır Mehmet Emmi[75]

Yavrum altmış üçte geldim buraya
Köle oldum gâvurdaki paraya
Gel de bir bak içimdeki yaraya
Baktım ki çekiyor zar Mehmet Emmi

Kader yazı bu ya düştüm devrildim
İcap etti eşimden de ayrıldım
Yirmi yıldır boşanmaya yoruldum
Bu uğurda dökmüş var Mehmet Emmi

Yoruldum ya gayretlerim boşuna
Çektiğim gelmesin düşman başına
Dedi geldim kalleşlerin tuşuna
Olmuş sıkıntıdan pir Mehmet Emmi

Mehmet Emmi sade saf mı görülmüş
Onun için kıvrım kıvrım dürülmüş
Aladağlı baktım cidden yorulmuş
Dedim senin işin zor Mehmet Emmi
27.04.1997

[75] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "1997 yılında, Almanya'ya turneye çıkmıştım. Münister şehrinde bir arkadaşımın dükkânında oturuyordum ki saçı sakalı ağarmış perişan bir ihtiyar içeri girdi. Tanıştıktan sonra ihtiyar dertlerini açmaya başladı. Eğer ki bu ihtiyarı tamamen kaleme almış olsaydım ortaya bir kitap çıkardı. O günün anısına birkaç dörtlük karaladım."

-187- Bağışla Beni
Affetmeyi seven yüce Allah'ım
Rahman'sın Rahim'sin bağışla beni
Noksanlıktan uzak ol yüce şahım
Ya Kuddüs ya Melik bağışla beni

Tek umudum sensin zordayım Mevla'm
Mahcubum yüzüm yok ardayım Mevla'm
Ben aciz kulunum dardayım Mevla'm
Ya Mümin ya Selam bağışla beni

Sana ayandır ki hâllerim yaman
Yardım et Allah'ım oldum perişan
Galip olan sensin gözetenim sen
Ya Aziz Müheymin bağışla beni

Haşa ortağın yok bütün hak senin
On sekiz bin âlem dönen çark senin
Yapan yaptıran sen eşin yok senin
Cebbar Mütekebbir bağışla beni

Kurtar beni Rabb'im narı nur eden
Darda kalanları bahtiyar eden
Kusursuz yaratan yoktan var eden
Ya Bari ya Halik bağışla beni

Bu aciz kuluna merhamet eyle
Kalan günlerimi selamet eyle
Tövbemi kabul et hidayet eyle
Ya Tevvap ya Hadi bağışla beni

Affı bol Yaradan ol yüce şahım
Aladağlı şaşkın bulamam rahım'
Duaları kabul eden Allah'ım
Ya Mucip ya Gafur bağışla beni
16.06.2017

-188- Kur'an'a Beni
Sendendir dileğim yüce Allah'ım
Meftun eyleyesin Kur'an'a beni
Dert verip semaya yükseltsen ahım'
Düş eyleme naşi Lokman'a beni

Hırs bürümüş gözü yürek kapkara
Hasetlik ganimet hile dubara
Bozulmuş insanlar ahlak beş para
Şaşkına çevirdi zamane beni

Hak için öğütler almalı içim
Bir ayna misali olmalı içim
Sevgi merhametle dolmalı içim
İnsan doğurduysa bir ana beni

Vadem tamam olup sıram gelince
Azrail göğsümde canım' alınca
Tükenip nefesim o an ölünce
Eyleme imansız virane beni

Aladağlı sadık sözüne erler
İkrarsız olanlar sözden cayarlar
Sağ gözden sol göze fayda yok derler
El avuç açtırma bir cana beni
11.04.1987

-189- Yâd Eyle Beni
Bir gün olur senden ayrı kalırsam
Hatırla hayal et yâd eyle beni
Güzel dostluğuna hasret ölürsem
Hatırla hayal et yâd eyle beni[76]

Bülbülün arzusu var gonca gülde
Çığrışır ötüşür haz duyar dalda
Gecede gündüzde düşte hayalde
Hatırla hayal et yâd eyle beni

Ayrılık bizleri soktu ne hâle
Doğuştan çekerim hep böyle çile
Ölürsem ruhuma Fatiha söyle
Hatırla hayal et yâd eyle beni

Rızık için yola çıktığımızı
Hayata umutla baktığımızı
Tipide boranda çektiğimizi
Hatırla hayal et yâd eyle beni

Gönülleri hoş eyledik ün yaptık
Muhabbete neşe kattık gün yaptık
İki ozan meşk eyledik şan yaptık
Hatırla hayal et yâd eyle beni

[76] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar bu tarihlerde çeşitli il ve ilçelerde üç aylık bir program düzenlemiştik. Her gün ayrı bir yerde programımız vardı. Yanımda kader arkadaşım Âşık Metin Bektaş vardı. Üç ayın sonunda vedalaşıp helalleşip ayrılma ânımız gelmişti. O günlerin anısına bu şiiri yazmıştım."

Aladağlı düş eyleyip duyarak
Hayalleyip özlemine doyarak
Çilekeş bir dostum vardı diyerek
Hatırla hayal et yâd eyle beni
20.01.1980

-190- Vursunlar Beni
Hakk'a doğru giden doğru yolumdan
Dönersem namerdim vursunlar beni
Üfürürsen volkan patlar külümden
Sönersem namerdim vursunlar beni
Bütün her yanımdan yarsınlar beni

Şehadet rahmettir korkmam ölümden
Allah'ın izniyle kaçmam zalimden
Vatan bayrak ezan düşmez dilimden
Dinersem namerdim vursunlar beni
Götürüp çarmığa gersinler beni

Ne olur şaşkınlar gerçeği bilse
Birazcık düşünüp doğruyu bulsa
Bize bizden başka dost çıkıp gelse
Kanarsam namerdim vursunlar beni
İşte doğrusu bu görsünler beni

Asla dediğimden düşmem ırağa
Düşersem hayatım döner çorağa
Bu sevda özümü çekmiş doruğa
İnersem namerdim vursunlar beni
Vurup yerden yere sarsınlar beni

Böyle yerleştirdim bilinçaltına
Emanet bakarım elin atına
Onun için eyer vurmam sırtına
Binersem namerdim vursunlar beni
Diyardan diyara sürsünler beni

Aladağlı aşkın fırkasındayım
Âşıkla maşukun yakasındayım
Sözüm teminattır arkasındayım
İnersem namerdim vursunlar beni
Yalancısın diye kırsınlar beni
08.04.2007

-191- Öldürür Beni
Adaletsiz yargıların kararı
Zalimlerin gücü öldürür beni
Zalimin mazluma değse zararı
İşte böyle acı öldürür beni

Biri bir menzile çaba yetirse
Soyup soyup kuyruğuna getirse
Hak yerine nahak gelip otursa
Emeksizin tacı öldürür beni

Allah misafiri gitsem köyüne
Selam versem ağasına beyine
Dudak vursam kahvesine çayına
Konak sevmez hancı öldürür beni

Divan-ı mahşeri duydum korkarım
Ben kendi kendime kıydım korkarım
Heva-yı nefsime uydum korkarım
İçimdeki sancı öldürür beni

Aladağlı hata alma diline
El âlemi güldürürsün hâline
Desinlere gitmem Kâbe yoluna
Şeytanın amacı öldürür beni
30.04.1996

-192- Sandınız Beni
Nice yanlışlara imza atmışım
Ben benden razı mı sandınız beni
Samanlar altından su yürütmüşüm
Dil bilmez kuzu mu sandınız beni[77]

Dünya pazarına tertemiz girdim
Ak alnıma kara lekeler sürdüm
Ahmet'in hakkını Mehmet'e verdim
Doğru bir d…. mü sandınız beni

Ben soyguncu vurguncuyum hortumcu
Ne kimse tanırım ne kardeş bacı
Dünyada olmamış böyle bir acı
Çok ehven sızı mı sandınız beni

Yiye yiye aygırları solladım
Memleketin anasını belledim
Şerefi namusu attım yolladım
Erlerin özü mü sandınız beni

Çıkarsız sohbete yer verir miyim
Suyumu almadan bar verir miyim
Beş almazsam eğer bir verir miyim
Âlemin yozu mu sandınız beni

[77] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiirimi sahte siyasetçiler için yazmıştım."

Aladağlı boşa dolanır mıyım
Zavallı postuna belenir miyim
İneğe öküze yalanır mıyım
Mağara tuzu mu sandınız beni
14.08.2001

-193- Tipi
Yetmiş dokuz yılı on ikinci ay
Çeper çekti kesti yolumu tipi
Kesildi takatim yıkıldım kaldım
Perişan eyledi hâlimi tipi[78]

Birkaç arkadaşım ön safı aldı
Ozan Metin durdu tıkandı kaldı
Bütün her yanımı vurdu budadı
Kırdı kanadımı kolumu tipi

Birçokları imdat diye bağırdı
Kimisi taş gibi dikildi durdu
Bu ne afet idi her yandan sardı
Eyledi başıma zulümü tipi

Aladağlı dinmez imdat feryadım
Çaresiz imkânsız şaşırdım kaldım
O an hatırladım aile efradım'
Akıttı gözümden selimi tipi
05.12.1979

-194- Geri Gel Geri
Yüzüm gülmez sen buradan gideli
Neredesin gülüm geri gel geri
Mecnundan beterim divane deli
Neredesin gülüm geri gel geri
Sen idin ömrümün serveti varı

İçimde yangın var sönüp bitmiyor
Gözlerim kan ağlar uyku tutmuyor
Geceler çok uzun şafak atmıyor
Neredesin gülüm geri gel geri
Seninle süslensin düşlerim bari

Görmedim dünyada dertsiz yarasız
Gelen giden yok mu haber veresiz
Kuzuların meleşirler çaresiz
Neredesin gülüm geri gel geri
Dursun yüreklerin efkârı zarı

[78] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, bu tarihlerde arkadaşım Metin Bektaş'la Ardahan'ın Hoçvan köyüne giderken tipiye tutulduk, ölümden döndük. Bu şiiri bu sebeple yazmıştım."

Allah'ım sevmiş ki çok daha seni
Alıp rahmetine gark etti canı
Bir başıma koydun bıraktın beni
Neredesin gülüm geri gel geri
Sönmüyor içimin alevi narı

Bu karanlık beni boğar mı boğar
Gasvet yağmur olur üstüme yağar
Ne şafaklar atar ne güneş doğar
Neredesin gülüm geri gel geri
Gönlümün ziyası ağar tan yeri

Aladağlı nice acılar kandın
Ömrümde nur ışık aydınlık sendin
Hangi rüzgâr esti karardın söndün
Neredesin gülüm geri gel geri
Dizimin takati gözümün nuru
01.02.2021

-195- Türk'ün Askeri
Sen Hakk'ın ordusu hareketisin
Yürü haydi yürü Türk'ün askeri
İnsanlığın huzur selametisin
Yürü haydi yürü Türk'ün askeri
Yardımcınız olsun ol yüce Bari[79]

Kükremiş sel gibi coşmuş geliyor
Şiddeti çok büyük taşmış geliyor
Dereyi tepeyi aşmış geliyor
Yürü haydi yürü Türk'ün askeri
Yardımcınız olsun ol yüce Bari

Zerrende hayat var can kurtarırsın
Mazlum garibanı sen kurtarırsın
Bir değil beş değil bin kurtarırsın
Yürü haydi yürü Türk'ün askeri
Yardımcınız olsun ol yüce Bari

Yiğitlerin coşa gelsin gürlesin
Kükresin bendini yıksın zorlasın
Şerefsiz köpekler baksın hırlasın
Yürü haydi yürü Türk'ün askeri
Yardımcınız olsun ol yüce Bari

[79] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Vur vur inlesin
Hain olan dinlesin
Yiğitlik nasıl olur
Bütün dünya anlasın

Selçuklu Osmanlı torunusun sen
Büyük bir milletin yarınısın sen
Vicdanlı insanlar ürünüsün sen
Yürü haydi yürü Türk'ün askeri
Yardımcınız olsun ol yüce Bari

Aslan Mehmetçiğe kuvvet Allah'ım
Türk'ün ordusuna himmet Allah'ım
Aladağlı bitsin illet Allah'ım
Yürü haydi yürü Türk'ün askeri
Yardımcınız olsun ol yüce Bari
10.10.2019

-196- Nasuh Tövbesi
Boyumuzu aştı hatalarımız
Şahsıma özüme Nasuh tövbesi
Sana ayandır ki ah ü zarımız
Çare ver sızıma Nasuh tövbesi

Nice firavunlar sardı her yanı
Ne hâle soktular koca cihanı
Söz verip cayandan eyleme beni
Dilime sözüme Nasuh tövbesi

Zavallı perişan bu hâllerine
Bir ışık bir çıkış ver yollarına
Allah'ım nasip et tüm kullarına
Oğluma kızıma Nasuh tövbesi

Dilimde bir çift söz elimde kalem
Çaresiz şaşkınım ederim kelam
Dayanma gücü ver ikrarda kalam
Günüme mazime Nasuh tövbesi

Yolum şaşkın şaşkın gitsin istemem
Çamura batağa batsın istemem
Haksız bir temaşa etsin istemem
Aklıma gözüme Nasuh tövbesi

Aladağlı hâlim' eyledim beyan
Görürsün bilirsin şahsına ayan
Ben günahkâr kulum sen bağışlayan
Çoğuma azıma Nasuh tövbesi
11.04.2020

-197- Zamanı Bitti
Ya Allah bismillah deyip kalk yürü
Düşeni kaldırma zamanı bitti
Babamda dedemde bunlar var idi
Düşkünün garibin amanı bitti

Merhamet insafı kayıp edenler
Küffara imrenip öyle gidenler
Bitirdiler bizi gafil nadanlar
Birçok vicdansızın imanı bitti

Hak hukuk kalmadı bize ne oldu
Bir garip olmuşuz öze ne oldu
Saygı sevgi denen söze ne oldu
İnsanlığın güzel lisanı bitti

Uyan be kardeşim uyan gafletten
Kurtulmamız lazım biz bu zilletten
Yaradan kurtarsın bizi illetten
Aklım aciz kaldı dermanı bitti

Velhasıl-ı kelam yaktılar bizi
Derin bir kuyuya tıktılar bizi
Bireysel yaşama soktular bizi
Aile düzeninin devranı bitti

Bir parça çocuğa söz geçmez olmuş
Çünkü öğüdünü doğru almamış
Kimse yanlışlara engel olmamış
Bu Aladağlı'nın gümanı bitti
02.11.2018

-198- Bağışla Bizi
Ancak senden olur benim amanım
Yâr bağışla bizi bağışla bizi
Sensin benim canda dinim imanım
Yâr bağışla bizi bağışla bizi

Cürmüm yüreğimi yakar kavurur
Kül eder cismimi atar savurur
Dağlar kadar suçum sırtımda durur
Yâr bağışla bizi bağışla bizi

Fitne insanlardan sana sığındım
Güzel ismin ol Rahman'a sığındım
Gönderdiğin nur Kur'an'a sığındım
Yâr bağışla bizi bağışla bizi

Affetmeyi seven bağışlayansın
İhsan et rahmetin' yüreğim kansın
Aşkınla tutuşsun her yanım yansın
Yâr bağışla bizi bağışla bizi

Şeytanın şerrinden sana sığındım
Kalplerin kirinden sana sığındım
Nefsimin kârından sana sığındım
Yâr bağışla bizi bağışla bizi

Aladağlı bilir yaratan birsin
Nasip et gafiller gerçeği görsün
Her yerde her zaman kadimsin varsın
Yâr bağışla bizi bağışla bizi
22.09.1995

-199- Etme Ana Gitme
Allah'ın emrine kurban olurum
Etme ana gitme bırakma bizi
Sensiz bu dünyada şaşkın kalırım
Etme ana gitme bırakma bizi

Anasız bir kuzu meler dolanır
Feryadı ciğerler deler dolanır
Yüreğine ateş kalar dolanır
Etme ana gitme bırakma bizi

Bizim için dalda oldun rüzgâra
Çilekeş hayatın kara mı kara
Bu yüzden yanarım düşerim zara
Etme ana gitme bırakma bizi

Hakk'ın emri böyle ya ben neyleyim
Acın yaktı beni nasıl güleyim
Ya ben dertlerimi kime söyleyim
Etme ana gitme bırakma bizi

Evlatların gelinlerin kan ağlar
Torunların nenem diyer can dağlar
İnsanlığın' bilir hastalar sağlar
Etme ana gitme bırakma bizi

Aladağlı yazdı destan eyledi
Gönül yaramıza derman eyledi
Bu acı hâlimi duman eyledi
Etme ana gitme bırakma bizi
20.01.2018

-200- Avrupa
Elli dört yıl oldu ipe un seren
Avrupa içine alır mı bizi
Seni hayatına tehlike gören
Kendisine ortak bilir mi bizi

Sende edep hayâ onda arsızlık
Bize yakışır mı bu onursuzluk
Yeter basiretsiz iktidarsızlık
Onlardan bir hayır bulur mu bizi

İnsanlar bu acı gerçeği bilse
Vazgeçip inattan özünde kalsa
Bal kaymak olsan da acından ölse
Alıp ekmeğine çalar mı bizi

Avrupa'nın derdi bizi bitirmek
Yıllardır yatırdı yine yatırmak
El açtırıp kapısına götürmek
Yoksa barmağına dolar mı bizi

Ey' dinle Yahudi Hristiyanlar
İslam'ın düşmanı yılan çıyanlar
Şeriatı bilmez bizden ne anlar
Ona benzemesen salar mı bizi

Aladağlı patlar sinirden sızlar
Bize biz yeteriz be onursuzlar
Dost değil yine de asla olmazlar
Yoksa terör yapıp böler mi bizi
03.04.2017

-201- Nefsimin Hevası
Ya Rabbi aşkına ihtiyacım var
Nefsimin hevası beni yakacak
Zamansız mekânsız dolaşır durur
Gönlümün davası canı yakacak

Derde derman için ederim niyaz
Çaresiz şaşkınım kalmışım ayaz
Ar abur dinlemez eş dost tanımaz
Üç günlük dünyamı hanı yakacak

Vazgeç bre gönlüm olmazlar olmaz
Desem de dinlemez hiç öğüt almaz
Bu nasıl bir zalim acıma bilmez
Bugünü yarını dünü yakacak

Bir duman dönüyor dertli başımda
Gece gündüz dolanıyor peşimde
Can alıcı gibi durmuş karşımda
Ruhumu kabzedip teni yakacak

Bu nasıl bir zehir kandım bir kere
Nuş ettim deliye döndüm bir kere
Dünyadan vazgeçtim yandım bir kere
Öldürecek beni sini yakacak

Aladağlı bilmem bu nasıl hâldir
Yardım et Allah'ım yüzümü güldür
Kaldır bu ateşi yolumdan kaldır
Argın yorgun bu kervanı yakacak
02.12.2012

-202- Kâr Mı Kalacak
Hayatı zor eden zulümkârların
Yaptığı yanına kâr mı kalacak
Haklısın vicdan yok hayâ yokların
Yüzünde utanma ar mı olacak[80]

Birkaçını daha edeyim beyan
Bunlardan ibret al uykudan uyan
Emeksiz yaşayan kul hakkı yiyen
Helal rızık için ter mi salacak

Yâren yoldaşını sormamış biri
Düşenin yanında durmamış biri
Elden ibret alıp görmemiş biri
Oturup kalkmaya yer mi bilecek

Gerçeği gizleyen bilen âlimler
Haksızlık insanı dilim dilimler
Yetimi mazlumu üzen zalimler
Sonları hüsrandır pür mü gülecek

Bu dünya fanidir bilmeyen keştir
Her şey senin olsa yine de boştur
İnsan yaşayanın hayatı hoştur
Yaradan yolunu dar mı kılacak

Aladağlı seyret gönül dağını
Ne hâlde görürsün aşk otağını
Bülbüller terk etse sevgi bağını
Solarsa gül solar har mı solacak
03.06.2017

-203- Öğretmenim Olacak
Bir gün seni göreceğim kendimde
Hâllerimde öğretmenim olacak
İnsanlar içinde söz hakkım olsa
Dillerimde öğretmenim olacak

[80] Şiir çift ayaklıdır.

Yolun ilk başında duruşundayız
Başarı çalışmak görüşündeyiz
Hedefi hayatın yarışındayız
Yollarımda öğretmenim olacak

Bulut olup gökyüzünde gürlesem
Yağmur olup gül çiçeği barlasam
Arı olup bir kovanı sırlasam
Ballarımda öğretmenim olacak

Hayat çisesinden bir zerre olsam
Sevgiyle barışla umutla dolsam
Çınarlaşıp her tarafa kök salsam
Dallarımda öğretmenim olacak

Bu koca âlemde bütün varımda
Zararımda olsun ister kârımda
Yanlış veya doğru yaptıklarımda
Kollarımda öğretmenim olacak

Aladağlı başı çektiğim zaman
Bütün engelleri söktüğüm zaman
Bayrağı zirveye diktiğim zaman
Ellerimde öğretmenim olacak
24.11.1999

-204- Bakanım
Evelallah sizden çare bakanım
Soyumuz tükendi bitti bitecek
İlgisizlik beynimizi kuruttu
Hafızam silinip gitti gidecek[81]

Dünya kurulalı ta nice asır
Bu yola baş koyduk olduk kul esir
Benliğimiz olan böyle bir unsur
Ne vahim bu kültür yitti yitecek

Bu çöküş ürkütür tırsar bizleri
Gel Allah aşkına kurtar bizleri
Bu ne acı poyraz sarsar bizleri
Bizi bir meçhule attı atacak

[81] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, birkaç âşık arkadaş ile dönemin Kültür Bakanı Fikri Sağlar'ın huzuruna çıkmıştık. Âşıklık geleneğimizin sarsıntılı bir dönemiydi. Devletin bu kültüre el atması için müracaatta bulunmuştuk ama maalesef yüzümüze bile bakmadılar. İki türkü söyleyen insanları devlet sanatçısı yaptılar, halk âşıkları havasını aldı. İşte bu şiir böyle ortaya çıktı."

Aladağlı'nın yok gücü takati
Zaman gerçeklere kulak tıkadı
Popu cazı beyinleri yıkadı
Bu canavar bizi yuttu yutacak
10.02.1994

-205- Nerden Bilecek
Kişinin kendine saygısı yoksa
Ele saygı nedir nerden bilecek
İnsan olduğunu fark edemezse
Kula saygı nedir nerden bilecek

El âlemden ibret alamayanlar
Cehaleti elden salamayanlar
Toplum adabını bilemeyenler
Hâle saygı nedir nerden bilecek

Ayarsız ölçüsüz yersiz biriyse
İnsanlıktan zayıf fersiz biriyse
Edepsiz erkânsız arsız biriyse
Yola saygı nedir nerden bilecek

Yargısızca eli karalayanlar
İftira damgası sıralayanlar
Sözünü bilmeden yaralayanlar
Dile saygı nedir nerden bilecek

Muhabbete güzelliğe buğzeden
Daima nefreti kini hazzeden
Duyguları karanlığa göz eden
Hile saygı nedir nerden bilecek

Aladağlı şeytan onu uyutmuş
Alıp karanlığın içine atmış
Heva-yı nefsine kendini etmiş
Köle saygı nedir nerden bilecek
10.12.2001

-206- İtiraf
Boşuna gelmedik biz bu dünyaya
Ama boş dolandık ibret almadık
Nefsimiz bizleri soktu hevaya
Bir nahoş dolandık ibret almadık

Asıl dünyamızdan geçmiş gibiyiz
Özünü kaybetmiş uçmuş gibiyiz
Hayat meyhane mi içmiş gibiyiz
Hep sarhoş dolandık ibret almadık

İnancımız tamdır eksiktir sanma
İblis fice verir sakın ha kanma
Acından öleni görmedik amma
Bitelaş dolandık ibret almadık

Rehberin fikrine kulak asmadık
Ulema zikrine kulak asmadık
Nimetler şükrüne kulak asmadık
Boş beleş dolandık ibret almadık

Olanların manasına ermedik
Nazar edip gerçekleri görmedik
Aman isteyene kulak vermedik
Gönlü taş dolandık ibret almadık

Aladağlı nefis daldırdı bizi
Dünya hevesiyle doldurdu bizi
Ölmeden uyutup öldürdü bizi
Bir naaş dolandık ibret almadık
22.06.2015

-207- Yandık
Sakın selamını kesme sevdiğim
Araya soğukluk girerse yandık
Sevgi kenetlenmiş zincir bağıdır
Tek bir halkasını kırarsa yandık

Kopuk yaşayanlar olmuşlar heder
Hayatını sarmış hüzün ve keder
Bu şekil yaşamak zoruma gider
Maazallah böyle sürerse yandık

Aşkın yaksın beni Mecnun olayım
Bu aşk ile çölden çöle dalayım
Sensiz boş bir hayat ruhu neyleyim
Gönlümüzü nefret sararsa yandık

Gül açarsa çıkar bülbülün sesi
O zaman ölçülmez hayat hevesi
Sahipsiz olur mu gönül bahçesi
Yadlar güllerini dererse yandık

Dünyada en güzel iyi sevgidir
Sevenlerin hoştur huyu sevgidir
Hayat ağacının suyu sevgidir
Eğer gözeleri kurursa yandık

Gel de bu hasletler bizde olmasın
Başımızı dertten derde salmasın
Aladağlı eller bize gülmesin
İnsanlar bizleri yererse yandık
26.05.2001

-208- Vurdumduymazlık
Toparlan kendine gel bre gafil
İnsana zarardır vurdumduymazlık
Yok olmaktan kurtar gafletten ayıl
Yatana zarardır vurdumduymazlık

Hayatı tozpembe görüp yaşama
Atını rastgele sürüp yaşama
Özünden vazgeçip garip yaşama
Hep sana zarardır vurdumduymazlık

İnsan kültürüyle ayakta durur
Düşmanlar tam burdan darbeyi vurur
Sende hiç yok mudur onur ve gurur
Her yana zarardır vurdumduymazlık

Uyma el âleme düşme talana
Canım kurban olsun Hakk'ı bilene
Özüne sahip çık senden olana
Atana zarardır vurdumduymazlık

Geleneği töreleri kaldırma
Adetleri usulleri öldürme
Pişman olup saçın' başın' yoldurma
Devrana zarardır vurdumduymazlık

Aladağlı olmam yanlışa kail
Kail olur isem olurum zail
Velhasıl-ı kelam sade biz değil
Cihana zarardır vurdumduymazlık
20.01.2020

-209- Karmakarışık
Bu ne biçim iştir anlamıyorum
İnsanların yüzü karmakarışık
Kimsede düz ikrar bulamıyorum
Lisanların sözü karmakarışık[82]

Olmaz bundan kötü acı vahamet
Bozulmuş gidişat ahlak rezalet
Nerede fazilet nerde merhamet
Vicdanların hazzı karmakarışık

[82] Şiir çift ayaklıdır.

Korku yüreğimi yiyer bitirir
Aklıma bin türlü şeyler getirir
Bu gidiş bizleri nere götürür
Kervanların hızı karmakarışık

Herkes bir taraftan alt üst ediyor
Soran yok ki bu herifler ne diyor
Ateş almış duman göğe gidiyor
Harmanların közü karmakarışık

Şeref şerefsize olmuş hediye
İyilikten bahsederiz ne diye
Nasıl ise pes ediyor kediye
Aslanların kozu karmakarışık

Aladağlı yürekciğim sızılar
Sarmış çevremizi kötü cazılar
Gerçeklere perde çeken yazılar
Yazanların özü karmakarışık
19.08.1998

-210- Yazık
Şeytanın nihayet yeri nirandır
Mümin arasını katarsan yazık
İki kişi uzlaşınca bir anda
Arada bir engel bitersen yazık

Sen İslam'sın doğru rahı ara bul
Hoşgörülü sevgi dolu biri kal
Üstün ahlak tatlı lisan ehli ol
Yârene yoldaşa çatarsan yazık

Ekâbir postuna bürünme sakın
Bu gibi şeylere yerinme sakın
Olduğundan fazla görünme sakın
Lafazanlık edip atarsan yazık

Davetliysen cilvelenip naz katma
Sıcak gönüllere soğuk buz katma
Ağırbaş ol her sohbete söz katma
Sıran gelmeyince ötersen yazık

Kendin' bilen asla boş laf eylemez
Zaten kimse kulak verip dinlemez
El ariftir tarif icap eylemez
Bostancıya tere satarsan yazık

Kibir insanları küfre götürür
Haset varlığını yiyer bitirir
Bir gün olur başa bela getirir
Eğer büyük lokma yutarsan yazık

Şaşkının çaresi yoktur tabipte
Rahmet bulunur mu fikri çürükte
Öğüdümün tam tersini yapıp da
Kendini ateşe itersen yazık

Aladağlı gerçekleri taradı
Anlayana bu sözlerim yaradı
Fehmi noksan dili dırdır avradı
Saniye evinde tutarsan yazık
25.11.1989

-211- N'ettik
Anadan dünyaya bir lokma geldik
Kocaman bir adam olduk da n'ettik
Civan ömrüm gaflet içinde geçti
Dünya rahmet gölü daldık da n'ettik

Şu gördüğün âlem sanki bir rüya
Hayra çıksın diye bakarım suya
Cennet cehennemin tapusu dünya
Böyle bir gerçeği bildik de n'ettik

Ta kalubeladan vermişiz ikrar
Yarınlara umut ne güzel karar
Cihana gelmenin bir sebebi var
Yaradan aşkına geldik de n'ettik

Helali haramı ayırt etmedik
Kin ile kibiri kenar itmedik
İhlas için nefsimize çatmadık
Her şeyi boş verip saldık da n'ettik

Kulluk vazifesi mecburiyettir
Hakk'a kulluk etmek tek hürriyettir
Bunları unuttuk ne rezalettir
Nefsin davulunu çaldık da n'ettik

Aladağlı sonsuz bildik bu yolu
Sorumsuz salladık eli ve kolu
Geçici bir hayat gam keder dolu
Sorumsuz umursuz güldük de n'ettik
14.08.2001

-212- Fesat Gazete
Gerçekleri yalan yalanı gerçek
Yazan gazetenin günahı büyük
Ortalığı karıştırıp huzuru
Bozan gazetenin günahı büyük[83]

Gayesi şeytanca fikir üretip
Sevgiden barıştan fakir üretip
Sahtekâr aldatan zikir üretip
Düzen gazetenin günahı büyük

Yalancıya kızmak haktır efendim
Bu hastaya n'eyler doktor efendim
İyisine sözüm yoktur efendim
Bazen gazetenin günahı büyük

Haddini bilmeyip sınırı aşan
Karanlık ameller peşinde koşan
Nifak kazanında kaynayıp pişen
Azan gazetenin günahı büyük

Ak üstüne kara leke çekenin
Dosdoğru olanı eğip bükenin
Aladağlı buna karşı çıkanın
Kızan gazetenin günahı büyük
15.07.1996

-213- Âşıklık
Bu sanat bir kültür ilim deryası
Bilenler bu işi yapsa ne güzel
İlahi bir kısmet nasibin' Hak'tan
Alanlar bu işi yapsa ne güzel

Bu sanatın dekorunu düzenler
Gerçek olan hoş mısralar yazanlar
Aşkın deryasında daim yüzenler
Dalanlar bu işi yapsa ne güzel

Manasız lügatler alır diline
Bunun ne faydası olur eline
Sanat aşkı sevgi barış gönlüne
Dolanlar bu işi yapsa ne güzel

[83] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Yapmayın etmeyin günahtır beyler
Şeytanlık kötüdür feci hâl eyler
Aka ak demesen karaya kara
Çekilir kılıçlar çekilir yaylar

Döğüş kolay gelir baksan ıraktan
Bu işler yapılmaz arzu meraktan
Âşıklık dediğin bir ilham Hak'tan
Bulanlar bu işi yapsa ne güzel

Kavramalı muhabbetin özünü
Sürmemeli kötü nefsin izini
Hakk'ın tokmağını Hakk'ın sazını
Çalanlar bu işi yapsa ne güzel

Aladağlı ben bu rahın postası
Doktor kabul etmez gönül hastası
İşinin erbabı asıl ustası
Olanlar bu işi yapsa ne güzel
01.04.1994

-214- İsmail
Herkes birer birer çekilip gitti
Sıra sana gelir dayan İsmail
Üç günlük dünyada kim bina tuttu
Yattığın gafletten uyan İsmail

Dünyaya kananın sıratı dardır
Gerçeği görmeyen elbette kördür
Her oluşun mutlak bir sonu vardır
Her şey açık seçik beyan İsmail

Canlının cansızın sahibi Hak'tır
İnancım tamamdır hiç şüphem yoktur
Takva sahibinin kazancı çoktur
Ya sen güvenirsin neyen İsmail

Gidenler dönmüyor elini bilmem
Mevla'm hiç üzer mi kulunu bilmem
Acep ne olacak hâlini bilmem
Her zaman nefsine uyan İsmail

Bize yasa koymuş Cenab-ı Bari
Odur âlemlerin tek iktidarı
İki seçenek var eğri ve doğru
N'olur iyisini beğen İsmail

Aladağlı Hak yoluna uyasın
Sepetine bol nevale koyasın
Öyle yolcu ol ki rahmet duyasın
Olmasın peşinden söğen İsmail
03.08.1998

-215- İnsan

İnsan şah-ı eser aklı olana
İnsan bir hazine insan boş değil
İnsan hiç benzemez akrep yılana
İnsan eşrefidir insan kuş değil[84]

İnsan her alanda mahir kamberdir
İnsan kucaklayan mutlu çemberdir
İnsan muhabbette misk ü amberdir
İnsan derelerde kokmuş leş değil

İnsan mutlu eder insan güldürür
İnsan düşündürür insan daldırır
İnsan yön gösterir hedef buldurur
İnsan taka değil insan muş değil

İnsan insanlığa Hakk'a açılır
İnsan insan ise değer biçilir
İnsan ne yenilir ne de içilir
İnsan soya değil insan maş değil

İnsan yolda eğri büğrü giderse
İnsan daim kötülüğü güderse
İnsan nefis için gayret ederse
İnsan çok kötüdür insan hoş değil

İnsan Aladağlı insan olmuşsa
İnsan olup gereğini bilmişse
İnsan rahmetini Hak'tan almışsa
İnsan boran değil insan kış değil
06.01.2021

[84] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiir Ramazan Saç'ın "İnsan" adlı şiirine yaptığım naziredir." Bahsedilen şiir şöyledir:

İnsan insanlıktan nasip almalı
İnsan hayvan değil insan taş değil
İnsan insanlığa bağlı kalmalı
İnsan kuru gövde kuru baş değil

İnsan insan ise sırra ermeli
İnsan hakkı tutup zulmü yermeli
İnsan konuşunca lezzet vermeli
İnsan yavan pişmiş acı aş değil

İnsan ey Ramazan aşkta erirse
İnsan insan olur gönül verirse
İnsan güzel bakıp güzel görürse
İnsan âmâ değil insan şaş' değil

-216- Hayat Arkadaşım
Hayat arkadaşım bunca yıl oldu
Hayatı benimle paylaştın sağ ol
Destek oldun kuvvet oldun yâr oldun
Ülfeti benimle paylaştın sağ ol[85]

Mevla'm layık görmüş yârimsin benim
Servetimsin benim varımsın benim
Namusum şerefim arımsın benim
İffeti benimle paylaştın sağ ol

Bu şiiri yazmak bana hak oldu
Hayat bir yudumdur içtik sek oldu
İyi kötü günlerimiz çok oldu
Kısmeti benimle paylaştın sağ ol

Hayat bir imtihan sonuçları var
Yanlışlar her yerde her zaman zarar
Doğruyu bulanlar görecek yarar
Gayreti benimle paylaştın sağ ol

Aladağlı her yarışta finiş var
Kaybeden kazanan diye sunuş var
Hayat bir iş dünya diyar dönüş var
Gurbeti benimle paylaştın sağ ol
07.11.2000

-217- İstanbul
Neler gördün neler hâlen görürsün
Bilinmeyen kara kutu İstanbul
Sende mekân kıldı sende eğlendi
Nice iyi nice kötü İstanbul

Bedelin çok ağır kanda candadır
Tarihin çok renkli özü bendedir
Peygamberin mihmandarı sendedir
Konaklarsın böyle zatı İstanbul

Aladağlı söyler sevgin candadır
Vatanımsın aşkın bende kandadır
Nice milletlerin gözü sendedir
Kuzey doğu güney batı İstanbul
22.03.2008

[85] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Rüyamda eşimle muhabbet ederken sorduğu sorulara şiirle cevap veriyordum ve uyandıktan sonra bu şiirimi yazdım."

-218- Asker Oğul
Şöyle bir tarafa gel görüşelim
Kimse ağladığım' görmesin oğul
Vatan bayrak ezan namus bilirsin
Düşman bu toprağa girmesin oğul

Komşunun başına gör neler geldi
Namus elden gitti payimal oldu
Çünkü vatanına Coniler doldu
İtler bu tarafa ürmesin oğul

Esir yaşayanın suratı gülmez
Hain olanların vicdanı olmaz
Vatansız insanın bir şeyi kalmaz
Kimse nöbetinden farmasın oğul

Sırayla bir gelir birisi gider
Yazılan görülür ne ise kader
Bu kutsal göreve Hak yardım eder
Yüreğini telaş sarmasın oğul

Yürü yavrum yürü var vatan için
Mermiyi namluya sür vatan için
Gerekse canını ver vatan için
Hainler şevkini kırmasın oğul

Söyle ozan söyle Aladağlı'sın
Vatana millete içten bağlısın
Türk Müslüman doğdun sen Türk oğlusun
Kimse şecereni cırmasın oğul
28.05.2010

-219- Olsun Oğul
İnsansız bir hayat zindandır cana
Yârenin yoldaşın bol olsun oğul
Selamın kelamın olsun her yana
Gönüllere varan yol olsun oğul

Bazıları vardır dini imanı
Yolu menfaatten geçmez o yanı
Öyle dost edin ki can görsün seni
Hak ile yaşayan kul olsun oğul

Dün bugün aynıydı yarın da öyle
Yokluk yiğitleri ediyor köle
Muhtaç olmamaya ahbaba ele
Sende de birazcık mal olsun oğul

Sakın dediğimi yabana atma
Haset insanların yanına gitme
Dal budak çürükse itibar etme
Bırak uzaklaşsın el olsun oğul

Çeken bilir bu hayatın zorunu
İyi gözet zararını kârını
Kararınca harca elde varını
İster derya deniz sel olsun oğul

Aladağlı bu dünyadan giderim
Hak yardım ederse hesap öderim
Dilerim Allah'tan bu dediklerim
Şekillensin sende hâl olsun oğul
25.01.2021

-220- Yetmiyor Oğul
Yıllar oldu böyle yanar gezerim
Unutmaya gücüm yetmiyor oğul
Yokluğuna yanar ağıt yazarım
Acın yüreğimden gitmiyor oğul

Gencecik yaşında taze bir civan
Evimizden eksik olmadı şivan
Derbeder perişan olmuştur anan
Hayalsiz rüyasız yatmıyor oğul

Evimin umudu bir idin balam
Gönlümüze neşe nur idin balam
Ecel erken geldi eridin balam
Hiç kimse yerini tutmuyor oğul

Yeri cennet olsun nazlı kuzumun
Asla kurumadı yaşı gözümün
Dermanı bulunmaz yürek sızımın
Doktorların gücü çatmıyor oğul

Aramızdan gittin ansız evladım
Şen yuvamız kaldı sensiz evladım
Sevgin gönlümüzde sonsuz evladım
Bu nasıl bir dert ki bitmiyor oğul

Aladağlı böyle destana alır
Alır ya acısı bağrını deler
Evlat acısını çekenler bilir
Hiçbir şey teselli etmiyor oğul
17.11.2018

-221- Uyan Artık Gönül
Uyan artık uyan yakışıyor mu
Zamansız mekânsız gezersin gönül
Davul bile dengi dengine vurur
Ar abur bilmezsin azarsın gönül

Bilirim kükreyen aslan gibisin
Şahtan onaylanmış ferman gibisin
Rotasın' kaybetmiş kaptan gibisin
Girdaplar içinde yüzersin gönül

Hedefi çok uzak yola çıkarsın
Aklın olsa bir kendine bakarsın
Arzuların bitmez şaha kalkarsın
Ne bıkarsın ne de bezersin gönül

Ne akıllı deli ne saf dinlersin
Ne kanun ne ceza ne af dinlersin
Ne güç yeter sana ne laf dinlersin
Önüne çıkanı ezersin gönül

Can dayanmaz sevgilinin nazına
Baş koymak istersin her an dizine
Ordu gelse gücü yetmez hızına
Sanki şimşeklenmiş lazersin gönül

Hâlden anlamayan bilmezlerinen
Aşkı muhabbetle dolmazlarınan
Beni mahcup etme olmazlarınan
Bu Aladağlı'yı üzersin gönül
03.12.2012

-222- Unutmayacam
Sen unuttun ama ben unutmadım
Ölene kadar da unutmayacam
Pişman olup tekrar geriye bana
Gelene kadar da unutmayacam

Yasa boyanmıştır yeşilim alım
Bu seven âşığa büyük bir zulüm
Sensiz yaralıyım mutlu değilim
Olana kadar da unutmayacam

Gel zindan eyleme bize hayatı
Ayrılık zedeler sağlık sıhhati
Hasreti gönlümden silip vuslatı
Bulana kadar da unutmayacam

Yiyemedim zehir ettin aşımı
Her gün bir çareye vurdum başımı
Sana kavuşup da sevinç yaşımı
Silene kadar da unutmayacam

Gel şenlet ne olur yasta kapımı
Kapalı tutmadım dosta kapımı
Senden müjde ile posta kapımı
Çalana kadar da unutmayacam

Aladağlı senden değildir cüda
Ben nasıl ereyim sensiz murada
Bir saniye dahi ömrüm dünyada
Kalana kadar da unutmayacam
28.10.1998

-223- Zardayım Hocam
Külli şeyin sebebi var bilirsin
Acılarım' dindir zardayım hocam
Umarım yarama merhem olursun
Maharetin' kondur dardayım hocam[8687]

Pazar yok alan yok satamaz oldum
Belayı başımdan atamaz oldum
Rahat yok uyku yok yatamaz oldum
Bu ateşi söndür kordayım hocam

Hak'tan öte bilmen dini imanı
El âleme rahmet yaratmış seni
Allah'ım kapına gönderdi beni
Sıhhatimi ondur burdayım hocam

Ümitsizlik benden değildir cüda
Hak nasip ederse geldim murada
Derman gözetirim kale burcunda
Beni burdan indir surdayım hocam

Rabb'imin amanı kelam içinde
Dilerim umarım selam içinde
Siz Allah'ın lütfu âlem içinde
Bu ne güzel gündür erdeyim hocam

Aladağlı bir dehlizde kalmışım
Çaresizlik sararmışım solmuşum
Rahmet deryasından suya gelmişim
Mutlu biri döndür kârdayım hocam
19.09.2020

[86] Şiir çift ayaklıdır.
[87] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiirimi beyin cerrahı Prof. Dr. Murat Bavbek için yazmıştım."

-224- Hocam
Bir veda töreni yaptık burada
Hakkın' helal eyle giderim hocam
Bütün okul anım gelecek yâda
Senin dediğini güderim hocam[88]

Günaydın diyerek başlardık söze
İlme temel attık biz yaza yaza
Az bir zaman değil emeğin bize
Hayat öğretmenim pederim hocam

İsteyip yanına varamayınca
Kollarım' boynuna saramayınca
Seni özleyip de göremeyince
Çaresiz özlemle niderim hocam

Emeğin çok oldu kuzularına
Bizleri nakşettin mazilerine
Hak için aldığım yazılarına
Ömrümü canımı adarım hocam

Âleme faydalı el yetiştirdin
Bir değil beş değil bol yetiştirdin
İlmin bahçesinde gül yetiştirdin
Çıkan dikenleri budarım hocam

Aladağlı Hakk'a etmişim iman
Ondan başka var mı dayanak güman
Hayatıma ışık tutan öğretmen
Emeğini nasıl öderim hocam
06.06.1994

-225- Be Adam
Bir gördüğün canı bir daha sına
Görmeye garantin var mı be adam
Öyle ise sevgi ile barışla
Dünyada yaşamak zor mu be adam

Gönül odur kocamadan kocaya
Hak'la vara gündüz ile geceye
Ölüm hiç bakar mı gence kocaya
O kadar felsefen dar mı be adam

Kim bilir ki başa neler gelecek
Hayatı ne şekil nasıl olacak
Elbet doğan canlı bir gün ölecek
Ecel hiç kimseyi kor mu be adam

[88] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlarım, kızımın okulda veda töreni vardı. 'Baba bana öğretmenim için bir şiir yazar mısın?' dedi ve ben de bu şiirimi yazdım."

Zihinler şaşırtan an var dünyada
O da bir gün biter son var dünyada
Nice basiretli can var dünyada
Herkes senin gibi kör mü be adam

Aklı olan biraz kendine gelir
Gayret eder artık gerçeği bulur
Bu dünyanın malı dünyada kalır
Seni kibirleten var mı be adam

Aladağlı dünya bakidir sanma
Aldanıp faniye ateşe yanma
Akıllı ol her simaya aldanma
Her gördüğün insan er mi be adam
23.12.1998

-226- Ateşten Gömlek
Ateşten bir gömlek giydim canıma
Çıkarmaya gücüm yetmiyor ağam
Acısı kor olup girdi kanıma
Bu nasıl bir ateş tütmüyor ağam

Böyle mi olurmuş bahtın karası
İmkânsızdır bu darbenin çaresi
Ne kılıç yarası ne dil yarası
Sevda acısı bu bitmiyor ağam

Yangın yüreğimde söndüremedim
Şiddeti çok büyük dindiremedim
Ne yaptım ne ettim kandıramadım
Gönül hile falan yutmuyor ağam

Kavruldum kavruldum büryana döndüm
Çok medet bekledim her yana döndüm
Bizi yaratana bir yana döndüm
İmdat için yüzüm tutmuyor ağam

Satan olsa dermanımı alırım
Ömür boyu ona köle olurum
Cana kıymak günah iyi bilirim
Onun için elim gitmiyor ağam

Derdimi anlattım ah ü zar ile
Aladağlı edep ile ar ile
Bu derdin çaresi vuslat yâr ile
Hiç kimse pazarda satmıyor ağam
04.12.2012

-227- Karşılıksız Sevgi
Karşılık görmeden gönül kaptırdım
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam
Ne yaptıysam haz vermiyor umudum
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam

Şaşkına dönmüşüm yüreğim yanar
Gâhi alevlenir gâhi de söner
Sabrım karar kılmaz deliye döner
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam

Duygularım yaktı beni ateşe
Dumanım yükseldi semaya arşa
Bedenim kor oldu bir baştan başa
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam

Yandım büryan oldum zara düş oldum
Güle gönül verdim hara düş oldum
Vefasız cefalı yâre düş oldum
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam

Yusuf Kenan olsan hor görünürsün
Lale gül olsan da har görünürsün
Aşkın fayda etmez mar görünürsün
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam

Yârdaki nefreti kovduramadım
Bir türlü kendimi sevdiremedim
Aşkım büyük amma övdüremedim
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam

Aladağlı yüreğimi dağladım
Gece gündüz onun için ağladım
Umudumu Yaradan'a bağladım
Sevilmemek nasıl zor imiş ağam
10.10.1999

-228- Sensiz Olamam
Aramayım dedim dayanamadım
Bağışla sevdiğim sensiz olamam
Çok uğraştım ama unutamadım
Bağışla sevdiğim sensiz olamam

Bir karar almıştık görüşmemeye
Mademki böyleydi bu sevgi niye
Şikâyet etsen de ağaya beye
Bağışla sevdiğim sensiz olamam

Bir an çıkmıyorsun hayal düşümden
Gönül der canana yetiş peşinden
Kurşun yağdırsan da durup karşımdan
Bağışla sevdiğim sensiz olamam

Sevgi bir kaledir kurşun kâr etmez
Gönül divanedir öğütler tutmaz
Gerçek sevgilerin varlığı bitmez
Bağışla sevdiğim sensiz olamam

Ne gecem gecedir ne günüm gündür
Kerem et sevdiğim acımı dindir
Ruhum hep seninle dolu bir candır
Bağışla sevdiğim sensiz olamam

Aladağlı zaten hülyalardayız
Gerçekte olmasa rüyalardayız
Kararı geçersiz davalardayız
Bağışla sevdiğim sensiz olamam
09.08.1998

-229- Anne
Dünyaya ilk adım attığım zaman
Ağlayıp da seni aradım anam
Büyüdüm yetiştim o ak sütünle
Kanınla canınla yürüdüm anam

Gecede gündüzde beni düşündün
Mutlu olacağım anı düşündün
Murat alacağım günü düşündün
Seninle olmaktır muradım anam

Kişinin aynası iffet bilirim
Anaya yakışır hürmet bilirim
Ayağının altı cennet bilirim
Ben bu arzu ile eridim anam

Gözümün ışığı canım pederim
Sizlerin hakkını nasıl öderim
Düşündükçe artar gamım kederim
Korkudan şaşırdım kurudum anam

Yüce Yaradan'ım etsin merhamet
Dilerim eylesin yerini cennet
Ananın babanın umudu evlat
Sizin için yiğit er idim anam

Aladağlı bilmez geleceğini
Yarının ne şekil olacağını
Şöyle bir düşündüm öleceğini
Yıkıldım kahroldum çürüdüm anam
06.01.1996

-230- Ya Sen Gel Buraya Ya Da Ben Gelem
Bu kadar hasretlik yetmez mi gülüm
Ya sen gel buraya ya da ben gelem
Ayrılık sevene en büyük zulüm
Ya sen gel buraya ya da ben gelem

Rüyalar görürüm açarım suya
Elim' kaldırırım yüce Mevla'ya
Mademki ölüm var bu hicran niye
Ya sen gel buraya ya da ben gelem

Sevda selidir bu delice akar
Nereden giderse orayı yıkar
Bu özlem içimi kavurur yakar
Ya sen gel buraya ya da ben gelem

Vuslat olsun muhabbete dalalım
Bazen ağlayalım bazen gülelim
Gel Allah aşkına bir yol bulalım
Ya sen gel buraya ya da ben gelem

Feryadım yükseldi her yana yetti
Beni çıkmazların içine attı
Sabrım heder oldu tükendi bitti
Ya sen gel buraya ya da ben gelem

Aladağlı'yım ya sözüm kan ağlar
Derdimin ortağı sazım kan ağlar
Ciğerlerim yanar sızım kan ağlar
Ya sen gel buraya ya da ben gelem
08.12.2012

-231- Ne Bilem
Dost görünüp kapımızı çalanlar
Kuyumuzu kazacakmış ne bilem
İçi şeytan dışı insan olanlar
Düzenimiz' bozacakmış ne bilem

Asla kulak asmam falan filana
Boynumuz eğridir Hak'tan gelene
Birileri sebep olur olana
Kader beni üzecekmiş ne bilem

Hayat cilvelidir aklını kullan
Sahtekâr insanın dostluğu yalan
Nefsinin uğruna şerefsiz olan
Bana hile düzecekmiş ne bilem

Hasetler gözüne olursun diken
Yürümek mümkün mü onlar var iken
İçimde dertlerim' gizleyim derken
Gözyaşlarım' süzecekmiş ne bilem

İmdat istemedim Allah'tan mede
Gece gündüz aldım aşk ile yâda
Hayırdır inşallah gam deryasında
Tatlı canım yüzecekmiş ne bilem

Aladağlı fark ettin mi talanı
Düşmanım görmesin sana olanı
Hak layık görmüş ki başa geleni
Alnımıza yazacakmış ne bilem
22.05.2017

-232- Üzülmem
Allah'tan her gelen başım üstüne
Evveline sonrasına üzülmem
Hiç gönül koyar mı dostu dostuna
Zamanına sırasına üzülmem

Bir sebebi vardır vermişse derdi
Onu durduramaz nice bin ordu
Ağacı devirse içteki kurdu
Ötesine berisine üzülmem

Kaderim elinde olan Allah'a
Yemin ederim ki vallah' billaha
Boyun büktüm kamet ettim ol şaha
Beyazına karasına üzülmem

Kısmetim ne ise mecbur alırım
Bazen tatlı bazen acı bulurum
Veren de o alan da o bilirim
Eksiğine firesine üzülmem

Evdeki hesabı çarşı pazara
Uyduran görmedim olma mudara
Evlat acısıdır candaki yara
Kanununa töresine üzülmem

Aladağlı çaresi yok olanın
Varlığı zarardır cana yalanın
Gerçeği bilirim Hak'tan gelenin
Şurasına burasına üzülmem
08.03.2018

-233- Anladım
Babam gitmiş idi anam da gitti
Şimdi öksüz kaldığımı anladım
Allah'ın emrine karşı gelinmez
Ey'ce fani olduğumu anladım

Bülbülü terk etmiş yalnız gül kaldım
Derbeder perişan müşkül hâl kaldım
Yaprağı dökülmüş kuru dal kaldım
Poyraz yiyip solduğumu anladım

Nice köşk saraylar viran kalmadı
İçinde zevk sefa süren kalmadı
Kimler geldi geçti duran kalmadı
Ben de sıra aldığımı anladım

Bu dünyanın gam kederi biter mi
Kısa ömrüm kurtuluşa yeter mi
Altından kalkmaya gücüm çatar mı
Yüküm keder dolduğumu anladım

Mecburen dizildik bu gerçek safa
Çıkış yolu yoktur hiçbir tarafa
Ömür defterinden her gün bir sayfa
Karalayıp sildiğimi anladım

İnsan odur gafletinden uyana
Lüzum var mı açık seçik beyana
Aladağlı doğduğumdan bu yana
Azar azar öldüğümü anladım
24.06.2011

-234- Yâr Bulamadım
Şöyle bir düşündüm fikir eyledim
Hak'tan başka sadık yâr bulamadım
Onun birliğine her an inandım
Hak'tan başka sadık yâr bulamadım

Denedim oğluma kızıma kadar
Hatta ben kendime özüme kadar
Kula boyun eğdim dizime kadar
Hak'tan başka sadık yâr bulamadım

Ona hizmet etmek her şeyden âlâ
Onun rızasına çıkarım yola
Beni benden fazla düşünen Mevla
Hak'tan başka sadık yâr bulamadım

Kimisi ağaya beye yaslanmış
Bilmem ne umutla neye yaslanmış
Kimi toprak kimi suya yaslanmış
Ben de Hak'tan başka yâr bulamadım

Güvenme toprağa az çok alırsın
Bazen de hiç vermez hep yok alırsın
Bağlan yaratana tam hak alırsın
Ondan başka sadık yâr bulamadım

Kurdu âlemleri vatanı yurdu
Aladağlı aşkı ruhumu sardı
İsyan ettim yine rızkımı verdi
Ondan başka sadık yâr bulamadım
21.04.1996

-235- Alışamadım
Âleme saygım var amma velakin
Sözünü bilmeze alışamadım
Bed hoyrat ayarsız çirkef topyekûn
Şoma hokkabaza alışamadım

Bahtiyar olunmaz yalan dolanla
Sohbet edilir mi dili yılanla
İnsanca yaşadım insan olanla
Aklı fikri yoza alışamadım

Bir adım gelene on adım gittim
Kini ve nefreti kenara ittim
Faydası var ise aldım ve sattım
Boş yere avaza alışamadım

Fitne fücur düşünceyle dolanlar
El âleme kötülükler salanlar
Şeytani fikirle hemdem olanlar
Bağışlayın size alışamadım

Yanlış hesaplarla fikir kurmadım
Kuranlarla bir arada olmadım
Ekâbirlik edip küçük görmedim
Bu iblisî tarza alışamadım

Aladağlı eksiklere gülmedim
Eksiği olandan neşe almadım
Düşene acıdım mutlu olmadım
Bu şekil bir hazza alışamadım
11.12.2020

-236- Anlayamadım
Ne dostluğun belli ne düşmanlığın
Ben seni bir türlü anlayamadım
Bazen umut verir bazen kırarsın
Ben seni bir türlü anlayamadım[89]

Bazen diken bazen güle benzersin
Bazen zehir bazen bala benzersin
Bazen cansın bazen ele benzersin
Ben seni bir türlü anlayamadım

Bazen kızar bazen kurban olursun
Bazen halim bazen yaman olursun
Bazen dostsun bazen düşman olursun
Ben seni bir türlü anlayamadım

Görmedim sen gibi insafsız zalim
Merhametin yok mu edersin zulüm
Sen kimsin sen nesin ey deli gönlüm
Ben seni bir türlü anlayamadım

Ne doymak bilirsin ne de usanmak
Eminim sen seni edersin merak
Ne olur olsana birazcık berrak
Ben seni bir türlü anlayamadım

Gönül gönül dedik haddini aştın
Kafayı mı yedin yolunu şaştın
Aladağlı derim çok fazla taştın
Ben seni bir türlü anlayamadım
29.08.2018

-237- Haz Aldım
İnsanın emeği alın teridir
İşime gücüme kattım haz aldım
Mahsulümü sergiledim âleme
Hüner saçtım kelam sattım haz aldım

[89] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Bırak yakamızı uslan be gönül
Hakk'ın emri ile hislen be gönül
Daha ötesi yok sözümü dinle
İdrak eyle bunu beslen be gönül

Gönül sofrasına lezzet tuz kattım
Destan yazdım şiir yazdım söz kattım
Ömür boyu sohbetlere öz kattım
Türkülerle devran ettim haz aldım

Mana vardır her kelamın içinde
Sevgi saygı hak kelamın içinde
Seyyah oldum el âlemin içinde
Toplumdan topluma gittim haz aldım

Özümü kaybedip asla azmadım
Yârenimi ahbabımı üzmedim
Boşa bağırmadım boşa gezmedim
Duygulara ışık tuttum haz aldım

Fitne olup ortalığı katmadım
Garibe düşküne hava atmadım
Kin ile nefrete meyil etmedim
Yüreğimden söktüm attım haz aldım

Aladağlı Hakk'a dönüktür yüzüm
Gerisi yalandır bize bu lazım
Bir yanık yüreğim bir yanık sazım
Gönül bağlarında öttüm haz aldım
16.09.2016

-238- Usandım
İçi başka dışı başka olandan
İkiyüzlü insanlardan usandım
Melek görünüp de aslı yılandan
Şeytan özlü insanlardan usandım

Bu gidişle varacaklar nereye
Kin nefret husumet sokar araya
Bir merhem beklerken derin yaraya
Eli tuzlu insanlardan usandım

Bu tip yaşayandan olur mu yâren
Gönül hanesini ederler viran
Bukalemun gibi renk değiştiren
Bozuk tarzlı insanlardan usandım

Bunların yüzünden çekerim kahır
Âlemi üzmekte mahirler mahir
Yürekte haset var dilinde zehir
Acı sözlü insanlardan usandım

Vicdanın sesini dinleyemezler
Bu yüzden Hak diye ünleyemezler
Duyarlar görürler anlayamazlar
Beygir gözlü insanlardan usandım

Birazcık bir işe yararsa özü
Kibirlik hat safha değişir özü
Islah edemezsin böyle bir yozu
Kötü nazlı insanlardan usandım

Hele sahtekârın bakın işine
Zehir katar el âlemin aşına
Mazlum insanları takar peşine
Yanlış izli insanlardan usandım

Vatan bayrak ezan aşkını bilmek
Bilene yakışır uğrunda ölmek
Millî şuurdandır beraber olmak
Sizli bizli insanlardan usandım

Özündeki güzelliği bitiren
Daima nefreti kini artıran
İnsanlıktan kopup özün' yitiren
Sahte tezli insanlardan usandım

Aladağlı kurt düşerse davara
Çoban muhtaç olur çıkar havara
Adamlıktan çıkmış olmuş maskara
Maymun pozlu insanlardan usandım
14.10.2013

-239- Sormaz Olaydım
Bir bayram gecesi telefon geldi
Keşke n'oldu diye sormaz olaydım
İnanmadım kızdım bibim oğluna
Meğerse gerçekmiş kırmaz olaydım[90]

Şakacıydı bazen denerdi bizi
Severler mi diye sınardı bizi
Çok soyuksuz diye kınardı bizi
Ne olurdu kenar durmaz olaydım

[90] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "05.07.2016 tarihinde, Ramazan Bayramının birinci gününde, elim bir trafik kazası sonucu kardeşim Kenan'ı kaybettim. Bu kara haberi o gece bana gelen bir telefon sonucu öğrendim. Bibimin oğlu Muzaffer Göresim, telefonda dolaylı yollardan bana anlatmaya çalıştı. Ben inanmadım çünkü rahmetli kardeşim Kenan biraz şakacıydı. Bazen böyle şakalar yapardı. Herhâlde yine şaka yapıyor dedim ve bibimin oğluna kızdım. 'Bu konuda beni bir daha arama' dedim kapattım fakat içime bir kurt düştü. Araştırdım, ne yazık ki gerçekmiş. İşte bu şiiri bu olayın anısına yazdım."

Kenan'ımın öldüğünü anladım
Bir tufana geldiğini anladım
Paramparça olduğunu anladım
Delice yağlıya varmaz olaydım

Dört kardeş beraber gittik yanına
Ölüm kasteylemiş şirin canına
Parçalanmış kolu düşmüş yanına
Derbeder hâlini görmez olaydım

Asfalt kan olmuştu bir baştan başa
Ölüm pay eylemiş toprağa taşa
Nasıl dayanırım ben bu kardaşa
Kanlı kefenlere sarmaz olaydım

Aladağlı kızar idim hâline
Dinlemezdi gider idi yoluna
Dövsen dahi söz almazdı diline
Dünya bu kadarmış kırmaz olaydım
05.07.2016

-240- Benim Memleketim
Özlemin içimi yakar kavurur
Benim memleketim benim toprağım
Gurbet el ömrümü yıkar devirir
İlle memleketim benim toprağım

Burası kötü mü bura da güzel
Ama sende doğdum varlığın ezel
Onun için yerin çok başka özel
Benim memleketim benim toprağım

Kars Kağızman ilçem Selim var benim
Oluklu Camuşlu köyüm yâr benim
Herkes bir tarafta içim kor benim
İlle memleketim benim toprağım

Babam dedelerim sende yatıyor
Herkesin hayali bende yatıyor
Anam gurbet elde sinde yatıyor
İlle memleketim benim toprağım

Sabah güneş doğar nur başka olur
Bahar çimen kışın kar başka olur
Doğup büyüdüğün yer başka olur
Benim memleketim benim toprağım

Nasip kısmet böyle imiş neyleyim
Elimde mi gurbet eli paylayım
Destan yazıp güzelliğin' söyleyim
Benim memleketim benim toprağım

Dünyayı verseler dar gelir bana
Bu hicran yarası kor gelir bana
Can dese bu eller çor gelir bana
İlle memleketim benim toprağım

Havan suyun damarımda kanımda
Katmer katmer bedenimde canımda
Değerin ölçülmez büyük yanımda
Benim memleketim benim toprağım

Kars Ardahan Iğdır illerin vardır
Vatanına kurban ellerin vardır
Ozanlar diyarı dillerin vardır
Benim memleketim benim toprağım

Doksan bin şehit var topraklarında
Sarıkamış'taki konaklarında
Olsaydım dağların doruklarında
Benim memleketim benim toprağım

Aladağlı bir gün gelir inşallah
Daima seninle olur inşallah
Ebedî Müslüman kalır inşallah
Benim memleketim benim toprağım
19.02.2017

-241- Allah'ım
Nefsine bir mahkûm saydım kendimi
Beratımı nasip eyle Allah'ım
Dünyaya tertemiz geldim kirlendim
Hilkatimi nasip eyle Allah'ım

Özüme çok ağır nefsin vebali
Bu yüzden hep akar gözümün seli
Bülbülün mekânı çalının dalı
Vuslatımı nasip eyle Allah'ım

Yakar yüreğimi efkârım zarım
İçimi kemirir edebim arım
Kader tuzağında çırpınıyorum
Nusretimi nasip eyle Allah'ım

Sen bilirsin bu zavallı hâlimi
Zikrinle meşgul et daim dilimi
İnsanlıktan ayırt etme yolumu
Gayretimi nasip eyle Allah'ım

Çok şükür insanım asaletim var
İçimde bitmeyen merhametim var
Şu zalim nefsimden şikâyetim var
Uzletimi nasip eyle Allah'ım

Aladağlı oldum her şeyden cüda
Çaresiz imkânsız kaldım burada
Senden başka hâkim var mı dünyada
Azadımı nasip eyle Allah'ım
22.03.2017

-242- Cumamızı Geri Ver Allah'ım
Suçluyuz Allah'ım bağışla bizi
Cumamızı geri gönder Allah'ım
Müminin haftalık bayram niyazı
Cumamızı geri gönder Allah'ım
N'olur bu hasreti dindir Allah'ım

Herkes birbirinden kaçar yanarım
Korona ölümler saçar yanarım
Akıllar fikirler naçar yanarım
Cumamızı geri gönder Allah'ım
Bizi yakan narı söndür Allah'ım

Bu rahmet ayında sığındık sana
Beratını gönder cümle cihana
Rahmetin yayılsın bütün her yana
Cumamızı geri gönder Allah'ım
Bu nasıl çekilmez gündür Allah'ım

Salalar verilir yüreğim sızlar
Emrine ram olsun bükülsün dizler
Camiler mescitler mümini gözler
Cumamızı geri gönder Allah'ım
Yalvarırım bizi ondur Allah'ım

Şaşkınız bir çare bilemez olduk
Ölenin yanında olamaz olduk
Cenaze namazın' kılamaz olduk
Cumamızı geri gönder Allah'ım
Bu nasıl bir kötü sondur Allah'ım

Bu dert insanlığı yakan bir kordur
Çekilmesi güçtür çetindir zordur
Rahmetin büyüktür görmeyen kördür
Cumamızı geri gönder Allah'ım
Cihanı âlemi yundur Allah'ım
23.04.2020

-243- Marmara Depremi - I
On yedi ağustos saat tam üçte
Türkiye'm yanıyor medet Allah'ım
Ne yaptık ki böyle derde düş olduk
Ocaklar sönüyor medet Allah'ım

Azat eyle bizi sen tufanından
İmdat umuyoruz yüce şanından
Kabahat bizdedir affetmek senden
Yaralar kanıyor medet Allah'ım

Başa taç eyledim senin yazını
Kimse reddedemez yüce arzunu
Analar arıyor oğul kızını
Deliye dönüyor medet Allah'ım

Kaldırma bizlerden yüce rahmeti
Aciz kullarına eyle himmeti
Muhammed aşkına durdur afeti
Ölümler sunuyor medet Allah'ım

Rahmet emirini yüce katından
Gönder kullarına o servetinden
Her gün ceset çıkar göçük altından
Dertlerim sünüyor medet Allah'ım

Aladağlı böyle çekerim çile
Geldi başımıza görünmez bela
Görenler şaşırır kalır bu hâle
Akıllar donuyor medet Allah'ım
20.08.1999

-244- Uyan Ceylan Gözlüm
Hazırlığın yok mu bugün bayramdır
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım
El öpmeye gidilmez mi babaya
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım[91]

[91] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Rahmetli kızım Zeynep'in mezarına bayram ziyaretine gitmiştim. O gün ortaya böyle bir türkü çıkıverdi. Allah rahmet eylesin."

Bu sefer ben geldim hastasın diye
Bir Yasin bir İhlas aldım hediye
Sevenlerin gelmiş misafirliğe
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Yârenin yoldaşın Hak mıdır senin
Gelenin gidenin çok mudur senin
Şekerin ikramın yok mudur senin
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Bir kaldır başını kimler var burda
Çaresiz imkânsız boğulduk derde
Allah'ım yavrumu koymasın zorda
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Bağışla babanı affeyle kızım
Çaresi imkânsız büyüktür sızım
El öpme hediyen hazır be kızım
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Eksiler yanlışlar yara bizdedir
Çileli günümüz kara bizdedir
Bekle yolumuzu sıra bizdedir
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım

Kaldırdım elimi ulu Rahman'a
Aladağlı dua ederim sana
Hakkını helal et gül yavrum bana
Uyan ceylan gözlüm bayramlaşalım
16.06.2018

-245- Benim Bayramım
Bayram ibadettir yalan dünyada
Sana geldiğim gün benim bayramım
Zikreyleyip kus'rum yoksa hürmette
Vuslat bulduğum an benim bayramım

Vuslat nasip oldu durdum huz'runa
Cürmüm yüreğimde kor yana yana
Boynum bükük başım düşse bir yana
Kabul olduğum gün benim bayramım

Kabul olsam bile yüzde utanç çok
Affeder umarım kadirdir mutlak
Tahiyatta daim eylerim merak
Berat aldığım gün benim bayramım

Berat kurtuluştur en mutlu gündür
İkram et Allah'ım gönlümü kandır
Kel'me-yi tevhitle dilimi döndür
Öyle öldüğüm gün benim bayramım

Ölüp de mezara girdiğim zaman
Karşımda melekler gördüğüm zaman
Sorulana cevap verdiğim zaman
Doğru bildiğim gün benim bayramım

Aladağlı bilip aştığım zaman
Defterim sağımda geçtiğim zaman
Cennet-i âlâya düştüğüm zaman
Hizmet kıldığım gün benim bayramım
11.12.2008

-246- Oy Şirin Canım
Duygular eksildi heves kalmadı
Hararetin n'oldu oy şirin canım
Neden hiçbir şeyi kesmiyor gözün
Cesaretin n'oldu oy şirin canım

Güzel yüzün yavaş yavaş buruşur
Geçen yıllar zamanını kırışır
Unutursun doğru yanlış karışır
Faziletin n'oldu oy şirin canım

Hayatın şekli bu düşün ve tanı
Tehlikeye sokma dini imanı
Becerecek varsa kurtarsın seni
Uhuvvetin n'oldu oy şirin canım

Maziye baktın mı kara mı ak mı
Gelen bir gün gider telaşın çok mu
Düşene acırdın kendine yok mu
Merhametin n'oldu oy şirin canım

Yorgun argın revan oldum yoluma
Yüküm ağır eza ceza belime
Bir tesellin yok mu şaşkın hâlime
Ferasetin n'oldu oy şirin canım

Aladağlı ne hâllere girerdin
El âleme eşe dosta yarardın
Hayata bin türlü desen verirdin
Dirayetin n'oldu oy şirin canım
05.02.2021

-247- Bir Canım
Sorarsan özümü kimim ben neyim
Hak için dünyaya gelen bir canım
Eşref-i mahlûkat denmişim beyim
Sorumlulukları olan bir canım

Gayret ettim bu cihanda yol aldım
Çok uğraştım düştüm kalktım yoruldum
Bazen iyi bazen kötü görüldüm
Eğriyi doğruyu bilen bir canım

Nefsimin yüzünden coştu kederim
Bu derdin yüzünden nasıl ederim
Aha geldim bugün yarın giderim
Varlığı dünyada yalan bir canım

Ne cevap veririm Hakk'a vuslatta
Kusurum var iken ona hürmette
Bunca zaman nasıl geçti gaflette
Ömrü ziyan olan talan bir canım

Hesap günü gelir zararım kârım
Önüme konunca nasıl ederim
Cürmüm nefesimi keser korkarım
Elleri koynunda kalan bir canım

Duamla zikrimle susmadım asla
Aladağlı sesim' kısmadım asla
Ümidimi Hak'tan kesmedim asla
Teselliyi böyle bulan bir canım
07.12.2018

-248- Dirhem Dirhem
Ömrümün baharı geçti güz oldu
Soluyoruz dirhem dirhem şaşkınım
Geçmişe bırakıp güzel günleri
Siliyoruz dirhem dirhem şaşkınım

Kesilmiş alâka yol erkân ile
Hoşgörü kalmamış âlem tan ile
Tıka basa haset kibir kin ile
Doluyoruz dirhem dirhem şaşkınım

Meyil edip bu faniye yaslandık
Unuttuk her şeyi coştuk süslendik
Sevdiğimiz bu âlemden usandık
Yılıyoruz dirhem dirhem şaşkınım

Aladağlı gerçeklere el attı
Gör ki âlem insanlara ne etti
Kalmadı güzellik gösteriş bitti
Ölüyoruz dirhem dirhem şaşkınım
24.02.1990

-249- Korkarım
Hesapsız ölçüsüz düşüncesizden
Bühtancıdan iftiradan korkarım
Edepsiz erkânsız asaletsizden
Bed hoyrattan yok töreden korkarım

Bazen iyi bazen kötü yaşarım
Bazen doğru gider bazen şaşarım
Hatasız kul olmaz ben bir beşerim
Yüz kızartan hatıradan korkarım

Bir gün olur gider isem bu handan
Ağır yük taşıyan yorgun bir beden
Kervanımı konak eden hancıdan
Can bedeli bu kiradan korkarım

Aladağlı hayat gölüne daldık
Acı tatlı helal haramı bulduk
Nice nimetlerin sahibi olduk
Hesaplanmış faturadan korkarım
05.02.1992

-250- Ağlarım
Hasretin içimde kor yakar beni
Ahu gözlerini anar ağlarım
Eşini yitirmiş kumrular gibi
Bir kafes içinde döner ağlarım

Seninle süslenir hayalim düşüm
Kan ağlar gözlerim kederli yaşım
Nelere katlanır talihsiz başım
Hicran ateşiyle yanar ağlarım

Uğruna koymuşum canı bedeni
Mah yüzlüm değişmem dünyaya seni
Her gün kahrediyor bu hasret beni
Derdimi âleme sunar ağlarım

Yavrusu kaybolmuş analar gibi
Yüreği ateşli sineler gibi
Avcılar peşinde sonalar gibi
Varıp gölden göle konar ağlarım

Aladağlı aşka olmuşum köle
Hayatım gamhane çektiğim çile
İçerim elinden zehiri bile
Çekerim sineye kanar ağlarım
26.08.1989

-251- Bu Saydıklarım
Kin nefret öfkeyle oturup kalkma
İnsana zarardır bu saydıklarım
Ömür kısa yola bu şekil çıkma
Kervana zarardır bu saydıklarım

Yolundan çıkarır bu hâller seni
Tehlikeye sokar dini imanı
Aman sen de deme ey' dinle beni
Her yana zarardır bu saydıklarım

Düşmanın tükenmez arkası gelmez
Hayat zehir olur yüzün hiç gülmez
Sevgisiz bir ömür bahtiyar olmaz
Devrana zarardır bu saydıklarım

Allah'ım bunları al canımızdan
Var ise damarda sil kanımızdan
Def olsun yok olsun her günümüzden
Zamana zarardır bu saydıklarım

İnsanlıktan kopar yalnız kalırsın
Her şey Allah'tandır bunu bilirsin
Bunlarla iblise yâren olursun
İmana zarardır bu saydıklarım

Aladağlı dinim imanım haktır
Allah'ım affetsin eksiğim çoktur
Asla insanlığa faydası yoktur
Her cana zarardır bu saydıklarım
19.03.2020

-252- Hırsızlar
Para pul kalmadı bütçede cepte
Hırsızlar çevreyi sardı dostlarım
Ekmeğe soğana şükür ederken
Aç gözler onu da gördü dostlarım[92]

[92] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlarım, bu tarihlerde memlekette acayip yolsuzluklar dönüyordu. Birçok insan bir lokma ekmeğe muhtaçken baştaki idareciler malı götürüyorlardı. Eh işte biz de ancak birkaç kelime sözle kendimize teselli bulduk."

Yürür iken bu hayatın yolunda
Yorgun argın herkes kendi hâlinde
Heder olduk haramiler elinde
Yolumuz nereye vardı dostlarım

Kasap gibi derimizi soyarak
Kanımıza canımıza kıyarak
Tüysüz yetimlerin hakkın' yiyerek
Herkes sefasını sürdü dostlarım

Vaatler gerçektir doğrudur sandık
Avanak göründük hoş söze kandık
İçinden çürüyen ağaca döndük
Saldılar ormana kurdu dostlarım

Aladağlı nice edepsiz arsız
Kalpler karalanmış suratlar nursuz
Öküzü bacadan çıkardı hırsız
Ne hâle koydular yurdu dostlarım
17.04.1994

-253- Ona Yanarım
Vardım diyarına nazlı cananın
Göremeden geldim ona yanarım
Nasip kısmet beni çekti oradan
Duramadan geldim ona yanarım

Ne bir nazar ettim ne sohbet kelam
Bu derdime derman nerede bulam
Uzaktan uzağa kuru bir selam
Veremeden geldim ona yanarım

Duyamadım onun şirin dilini
Tadabilse idim leb-i balını
Nazik bedenini ince belini
Saramadan geldim ona yanarım

Aladağlı sevdiceğin hanidir
Sevilen sevenin tatlı canıdır
Vuslat âşıkların murat anıdır
Eremeden geldim ona yanarım
07.06.1998

-254- Hayatın Cilvesi
Hayatın cilvesi şaşırdı beni
Bir volkan içine düştüm yanarım
Böyle bir şiddete can mı dayanır
Eridim tükendim piştim yanarım

Atomdan bir parça düştü yoluma
Meydan okunur mu böyle zalime
Ferhat külüngünü aldım elime
Koca yanardağı deştim yanarım

Çıkmaya çalıştım daldıkça daldım
Daldıkça acıyı kederi buldum
Her ne yana döndüm çıkmazda oldum
Çaresiz imkânsız şaştım yanarım

Bu bir aşk mı acep örttü gözümü
Aladağlı dindiremem sızımı
Onun için kayıp ettim özümü
Kaynadım kaynadım taştım yanarım
01.12.2012

-255- Döndüm Yanarım
Gam çölünde bocaladım bir zaman
Kurumuş bir dala döndüm yanarım
Katardan ayrılmış bir turna gibi
Ipıssız çöllere kondum yanarım

Eser aşk rüzgârı savurur beni
Vurur sağa sola devirir beni
İçimdeki hicran kavurur beni
Ben kendi hâlime yandım yanarım

Avaz avaz âlem beni dinlerken
Evhalımda dertlerimden anlarken
Gönlümdeki aşk pınarı kaynarken
Neden acı şerbet kandım yanarım

Aladağlı umut bekler birinden
Bir fayda görmedi talih zarından
Hayatın cilvesi oyunlarından
Bıktım bir köşeye sindim yanarım
21.01.1993

-256- Düştü Yanarım
Yığılın ahbaplar gelin yanıma
Sevdiklerim akla düştü yanarım
Özlemi kor gibi tatlı canıma
Sevdiklerim akla düştü yanarım

Bu nasıl bir ateş yandıkça yandım
Eridim tükendim kül oldum söndüm
Anasın' kaybetmiş kuzuya döndüm
Sevdiklerim akla düştü yanarım

Bir yanda kardeşim bir yanda bacım
Anam babam dertlerime ilacım
Onlarsız yaşamak en büyük acım
Sevdiklerim akla düştü yanarım

Keşke ayrılıklar olmasa idi
Herkes bir tarafta kalmasa idi
Bunlar başımıza gelmese idi
Sevdiklerim akla düştü yanarım

Kader yazı bunlar boynumuz eğri
İnancım bu yolda düşünmem ayrı
Tükendi kalmadı sabrım yok gayrı
Sevdiklerim akla düştü yanarım

Yâren yoldaşlarım bir de yârim var
Aladağlı her gün çekerim keder
Ayrılık canımı eder derbeder
Sevdiklerim akla düştü yanarım
29.01.2012

-257- Normal Sayarım
Edepsizce yaşar ise bir kişi
Ardan uzak ise normal sayarım
Ona benzer ise eşi yoldaşı
Erden uzak ise normal sayarım

Boşboğazda malayani çok vardır
Sanırsın âlemde kendi tek vardır
İnsanlığın temelinde Hak vardır
Ordan uzak ise normal sayarım

Yanlışlar içinde pişkin gezeni
Hevası çok yüksek şişkin gezeni
Yolunu kaybedip şaşkın gezeni
Pirden uzak ise normal sayarım

Doğrudan vazgeçip cayanlar var ya
Yazık kendisine kıyanlar var ya
Her şeye tabiat diyenler var ya
Birden uzak ise normal sayarım

Kendini bilmeyen bizi ne bilsin
Hedefi ne bilsin izi ne bilsin
Sünneti ne bilsin farzı ne bilsin
Nurdan uzak ise normal sayarım

Aladağlı faydası yok boşların
Merhameti olmaz gönlü taşların
Bereketi yoktur bazı işlerin
Terden uzak ise normal sayarım
23.12.2015

-258- Düşman Sayarım
Yangın söndürmeye suyla gidilir
Körükle gideni düşman sayarım
Suçlular aranır tespit edilir
Sebebi nedeni düşman sayarım

Dumanlı günlerde çakal kurt çoktur
Tedbir alınması elzemdir haktır
Olmuşla ölmüşün çaresi yoktur
Fesatlık edeni düşman sayarım

Eksiğe gediğe olur mu alay
Aklı kesmeyene her şey çok kolay
Sav sav olmuş bitmiş kötü bir olay
Debertip dideni düşman sayarım

Düzenbaz kötülük kalbime girse
Bütün hiddetiyle orada dursa
Temelde kin nefret öç alma varsa
Babanı dedeni düşman sayarım

Yetimi ağlatıp sövüp kovanı
İtibarı sıfır kötü güveni
Mazluma zulmedip ezip döveni
Hakkını yudanı düşman sayarım

Aladağlı sohbet sözünü bilmez
Ar abur terk etmiş yüzünü bilmez
Hak'tan uzak gezip özünü bilmez
Nefisi bedeni düşman sayarım
18.07.2014

-259- Ne Hâle Geldim
Dünya bana gurbet düştüm oduna
Haşlana haşlana ne hâle geldim
Kader bir fil gibi bense karınca
Tuşlana tuşlana ne hâle geldim

Doğarken tertemiz filim bezimiz
Oraya nakşoldu şekil pozumuz
Bir nakkaş misali alın yazımız
İşlene işlene ne hâle geldim

Bu ne biçim olgu hayrete düştüm
Kısa bir ömürle nelerden aştım
Her gün adım adım ölüme koştum
Yaşlana yaşlana ne hâle geldim

Bütün gayret midesine beline
Bu uğurda set çektirmez yoluna
Oyuncak olmuşuz nefsin eline
Fişlene fişlene ne hâle geldim

Aladağlı kaptırmışım selemi
Kabahat bana mı yoksa sele mi
Şeytani fikirler sarmış âlemi
Aşlana aşlana ne hâle geldim
24.02.1997

-260- Bilen Durur
Bilen durur bilmeyenler konuşur
Ne acayip hâle geldik efendim
Kabahat kimdedir bilemiyorum
Ne ettik de böyle olduk efendim

Böyle olacağı ayetle tespit
O da bizim çağa olmuştur kısmet
Serçeler fil için giyinmiş kispet
Kederlendik hem de güldük efendim

Acınacak şeye gülmek çok ayıp
Hâlimiz ne vahim çöküş acayip
Sinirlenip hırsımızdan kocayıp
Patlayacak kadar dolduk efendim

Dört yanımız' kaçıranlar bürümüş
Belirsizlik başın' almış yürümüş
Saygı iflas etmiş yüzsüz türemiş
Eğer yitirmesek bulduk efendim

Doktor ne eylesin aklı âcize
Çaresiz olmalı kadere rıza
Bu derdin çaresi ancak mucize
İmkânsız şaşırıp kaldık efendim

Aladağlı bu hastalık milletten
Millet vazgeçmeli böyle illetten
Yaradan kurtarsın bizi gafletten
Kötü bir çıkmaza daldık efendim
15.12.1998

-261- Öğrendim
Ervah-ı ezelden ikrar eyledim
Ta o günden salavatı öğrendim
Mevla'm nasip etti cihana geldim
Hak emrine itaati öğrendim

Gelen hayatını yaşamış ölmüş
Dünya defalarca boşalmış dolmuş
Sebepsiz hiçbir şey yaratılmamış
İmtihanı ibadeti öğrendim

İnsanlığın töresinden kopmadım
İtildim kakıldım düştüm sapmadım
Onun yaptığını asla yapmadım
Zalimlerden merhameti öğrendim

Nasibimi aldım edepten ardan
Uzlet eylemişim daim kibirden
Anadan babadan veliden pirden
İnsanlığa muhabbeti öğrendim

Yarına zarardır atma boş adım
Kini ve nefreti sildim boşadım
Kısmet olduğunca uydum yaşadım
Çok şükür ki şeriatı öğrendim

Aladağlı bilir arı iffeti
İlke edinmiştir cana mürveti
Elimden geldikçe doğru sohbeti
Muhabbette icraatı öğrendim
04.05.2018

-262- Hasta Yârim
Duydum ki nazlı yâr hasta yatarmış
Yarasına merhem sürebilseydim
Sevdamız uğruna hâli betermiş
Kavuşup bağrıma sarabilseydim

Takati yoğumuş ilaç yudamaz
Bu hicran yüzünden rahat edemez
Belki de yataktan kalkıp gidemez
Varıp da koluna girebilseydim

Sevgi denen şeye değer biçilmez
Her şeyden geçilir yârdan geçilmez
Hastaya zor olur sabah açılmaz
Yanında hizmetçi durabilseydim

Aladağlı varsam yâre nereden
Engeller çok büyük kalkmaz aradan
Tek muradım arzum senden Yaradan
Ölmeden cananı görebilseydim
29.12.1997

-263- Kimim Var Benim
Yalnız ve perişan garip ellerde
Derdimi yanacak kimim var benim
Garip bir yolcuyum ıssız yollarda
Hâlimi sunacak kimim var benim

Dardayım zordayım aman ha aman
Umudum tükendi kalmadı güman
Kardeş bacı ele dönmüş bu zaman
Düşünüp anacak kimim var benim

Gam gasavet çöktü hâllerim yaman
Tek umudum sensin yüce Yaradan
Yaralı kumruyum şahinden kaçan
Ardına sinecek kimim var benim

Sahtekârın oyunları dalımda
Yorgunluk var takatimde belimde
Güvendiğim dallar koptu elimde
Sözüne kanacak kimim var benim

Yürekler kaskatı sanki taş gibi
Duygular bozulmuş olmuş leş gibi
Dal budak insana ekmek aş gibi
Lokmamı banacak kimim var benim

Aladağlı budur daima duam
Senden başkasına sunulmaz davam
Yardım et kuluna dardayım Mevla'm
Yüzümü dönecek kimim var benim
08.09.2018

-264- İşim Var Benim
Anadan dünyaya dosdoğru geldim
Sağınan solunan işim var benim
Hayat bir imtihan içine daldım
Çağınan yılınan işim var benim[93]

İmtihan bitince geri dönerim
Ya sevincim artar ya da kederim
Bir elma yediysem hesap öderim
Bağınan elinen işim var benim

[93] Şiir çift ayaklıdır.

Yasaklanmış şeyden kaçamadıysam
Heva-yı nefsimden geçemediysem
Helali haramı seçemediysem
Yağınan balınan işim var benim

Mevla'mın rahmeti sarmış her yanı
Derde deva kılmış sabrı zamanı
İkisi de uğraştırır insanı
Yoğunan malınan işim var benim

Dönen dünya yorulacak dinecek
Sırtımıza çok ağır yük binecek
Haklı haksız bir gün Hakk'a dönecek
Dağınan yolunan işim var benim

Aladağlı aşkla pişmek kolay mı
Aşk yolu dikenli koşmak kolay mı
Dereyi tepeyi aşmak kolay mı
Çığınan yelinen işim var benim
27.04.2006

-265- Zar Oldun Yârim
Keşke görmeseydim seni sevdiğim
Yüreğimi yakan kor oldun yârim
Gel gör ki ne ettin canı sevdiğim
Yaralı gönlüme zar oldun yârim

Neredesin elim ulaşmaz sana
Muhtaç ettin beni yetiş amana
Hangi dağda mahkûm oldun dumana
Hasta yüreğime kar oldun yârim

Beni korkutuyor gönlüm telaşı
Çay olmuş akıyor gözümün yaşı
Ömrümde görmedim böyle savaşı
Aşkın pehlivanı er oldun yârim

Düşüne düşüne oldum divane
Hâlim ne olacak hep yana yana
Kafdağı ardında gibisin bana
Asla ulaşılmaz yer oldun yârim

Bu nasıl bir zaman bu nasıl gündür
Allah'ım ömrümü geriye döndür
Demez misin karşımdaki bir candır
Ha bire okladın zor oldun yârim

Aladağlı bundan kaçamıyorum
Bu nasıl bir tutku geçemiyorum
Derdimi kimseye açamıyorum
İçimi kemiren sır oldun yârim
16.12.2012

-266- Canımı Feda Ederim
Ak ile karayı doğru bilene
Görene canımı feda ederim
Sevgi ağlarını insan olana
Örene canımı feda ederim

Adamın varlığı umut insana
Önem verir merhamete vicdana
Lokmasını dostla paylaşan cana
Yârene canımı feda ederim

Selam vermem aklı fikri yılana
Gönülleri kırıp zehir çalana
Velhasıl-ı kelam insan olana
Mirana canımı feda ederim

İnsanlık yoksunu bunları n'eyler
Olanı hor görür gereksiz söyler
Gönüllerde yıkılmayan saraylar
Kurana canımı feda ederim

Yolu Hak olanın özü pak olur
Doğruyu bilenin gözü tok olur
Düşkünde garipte yara çok olur
Sarana canımı feda ederim

Sarrafa çıkardım candan havale
Koysun dükkânına birkaç nevale
Aladağlı kim olursa bu yola
Girene canımı feda ederim
13.01.2021

-267- Yurduma
Saygılar sevgiler güzel yurduma
Bayramınız kutlu olsun dilerim
Analar bacılar gençler yaşlılar
Bayramınız kutlu olsun dilerim

Çocukların sevişecek günüdür
Hasretlerin kavuşacak günüdür
Dargınların barışacak günüdür
Bayramınız kutlu olsun dilerim

Sevgi bağlarında gül yapmalıyız
Gönülden gönüle yol yapmalıyız
Birlik olup çelik kol yapmalıyız
Bayramınız kutlu olsun dilerim

Dünyaya nazar et her taraf korda
Ateşi söndürmek su serpmek nerde
Allah'ım bir çare gönder bu derde
Bayramınız kutlu olsun dilerim

Bütün Müslüman'ın gelecek günü
Gönüllere sevgi dolacak günü
Fakirin yoksulun gülecek günü
Bayramınız kutlu olsun dilerim

Aladağlı herkes coşsun çağlasın
Nifakçının yüreğini dağlasın
Gönüller bir olsun birlik sağlasın
Bayramınız kutlu olsun dilerim
13.03.1994

-268- Vatan Bekçisi
Ben bir serhatlıyım sınır bekçisi
Göğsümü düşmana germiş beklerim
Hiçbir güç sökemez beni yerimden
Çoktan kararımı vermiş beklerim

Şehit kanı ile sulanan yerler
Bunun sahibidir er oğlu erler
Eski düşman asla dost olmaz derler
Ben bu kanaate varmış beklerim

Sancağı elinde bir mücahit ben
Destan yazan onu gören şahit ben
Gazi benim melül benim şehit ben
Tüfeğim koynumda sarmış beklerim

Can veririm vatanıma elime
Baş koymuşum sancağıma aleme
Yemin ettim ikrar aldım dilime
Mermiyi namluya sürmüş beklerim

Acıklıdır bizim elin öyküsü
Dinledikçe artar gönlümün yası
Ne güzeldir şehitlerin mevkisi
Şahadet sırrına ermiş beklerim

Doğan gözlü yiğit arlı namuslu
Gözü kara mert yürekli çok hırslı
Ben Iğdırlı Ardahanlı ben Karslı
Aslan ordusunu kurmuş beklerim

Kuşandık kılıcı bindik atları
Aladağlı nişan aldık hatları
Nice siperleri nice setleri
Allah sesleriyle yarmış beklerim
23.11.1994

-269- Düşerim
Kırdı kollarımı hasret rüzgârı
Bir o yana bir bu yana düşerim
Kardeş yana düşerim
Bacı yana düşerim
Yaktı beni bu acı
Yana yana düşerim
Eğer göremezsem ben nazlı yâri
Derbeder perişan ana düşerim

Hayalini yüreğimde gizlesem
Vuslat aşkı ile yanıp sızlasam
Yanıp yanıp sızlasam
Korda yanıp sızlasam
Ben yârimi unutmam
Gorda yanıp sızlasam
Gelmese sevdiğim yolun' gözlesem
Sabrım kalmaz ben o yana düşerim

Aladağlı duygularım ölmesin
Dilerim muratlar yarı kalmasın
N'olur yarı kalmasın
Aşkım yarı kalmasın
Aksın sevgi pınarı
Dünya yarı kalmasın
Gönül sultanıma zarar gelmesin
Yaş keser baş keser kana düşerim
03.03.2005

-270- İsterim
Allah'ım fırsat ver gayret ver bana
Nefsimin katili olmak isterim
Her zaman getirdi ah ü zar bana
Tevhit temreniyle delmek isterim

Öyle deleyim ki belensin kana
Pişman olsun geldiğine cihana
Ahtapot misali o yan bu yana
Vurup taştan taşa çalmak isterim

Nice pisliklere batırdı beni
Varılmaz yerlere götürdü beni
Çamurdan çamura yatırdı beni
Acı intikamım' almak isterim

Bitmez arzuları bela başımda
Darbesi var kirpiğimde kaşımda
Cismani bir varlık olsa karşımda
Saçını başını yolmak isterim

Aciz bir kulunum kime gideyim
Nasip et ki bu lezzeti tadayım
Allah'ım güç ver ki mağlup edeyim
Argın yorgun bitkin salmak isterim

Aladağlı zindan etti günümü
Zehir etti yutkunamam nanımı
Ben bunu yapmadan alma canımı
Başarıp da öyle ölmek isterim
25.03.2017

-271- Can Öğretmenim
Al benim kuzumu can öğretmenim
Şu minik yavrumu insan isterim
Umudum güvenim yarınım benim
Dosdoğru yürüyen bir can isterim

Hayat bir imtihan vardır bir gaye
Kulluk görevi var yüce Mevla'ya
Hak bizi pırlanta saldı dünyaya
Sevgiyle bezenmiş gülşan isterim

Gülşan yetiştir ki bülbüller konsun
Aşk ile şevk ile muhabbet dönsün
Kin ile nefretin yüreği yansın
Kalplere hükmeden lisan isterim

Lisanından ballar aksın âleme
Lezzeti bulaşsın söze kelama
Âlem gıpta etsin dursun selama
Gönüller tahtına sultan isterim

Sultan olsun ama şeytan olmasın
Cihana fitneyi katan olmasın
Vatanı milleti satan olmasın
Adalet sahibi vicdan isterim

Vicdanı yoklarda merhamet olmaz
Düşküne garibe acıma bilmez
Aladağlı asla yanlışa gelmez
Hak ile beraber yeksan isterim
24.11.2016

-272- Kırıldı Kanadım
Kırıldı kanadım kırıldı kolum
Yaralı perişan ağlar gezerim
Menzile varamam kapandı yolum
Ellerim koynumda bağlar gezerim

Âlem duydu figanımı zarımı
Ararım bulamam nazlı yârimi
Durduramam çeşmi didelerimi
Bahar seli gibi çağlar gezerim

Bu nasıl bir derttir bilemiyorum
Ne yapsam ne etsem gülemiyorum
Kaybolan ceylanım' bulamıyorum
Dereler ovalar dağlar gezerim

Gönül bahçemizin meyvesi barı
Dolu vurdu kırdı bütün dalları
Can gülümü aldı ecel rüzgârı
Teselli bulmaya sağlar gezerim

Derdime bir ortak bulamadım ki
Bir türlü kendime gelemedim ki
Son gülüm dedim ya gülemedim ki
Yanar ciğerlerim dağlar gezerim

Aladağlı dinmez efkârım zarım
Yanan yüreklere destan yazarım
Aklıma geldikçe artar efkârım
Ah çeker yüreğim' tığlar gezerim
21.02.2021

-273- Ağlar Gezerim
Bir karalı bayram erişti yine
Arar ağamızı ağlar gezerim
Hasreti kâr etti bu şirin cana
Yakar ciğerimi dağlar gezerim[94]

[94] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, babam Âşık Laçin 1980 yılında Allah'ın rahmetine kavuştu. Biz babamıza 'ağa' diyerdik ve onsuz geçen ilk kara bayramımızdı. İşte bu şiir böyle ortaya çıktı. Allah bütün geçmişlerimize rahmet eylesin."

Bülbülü şakıyan gülden bana ne
Faydası olmayan daldan bana ne
Bayram eylesinler elden bana ne
Ben de karaları bağlar gezerim

Talihi karalı yazılar gibi
Dinmez yaralarım sızılar gibi
Anasın' yitiren kuzular gibi
Dereler tepeler dağlar gezerim

Hülyalarım anılarım dün ağlar
Kıvranır yerinde durmaz can ağlar
Sözüm geçmez didelerim kan ağlar
Bahar seli gibi çağlar gezerim

Yavrun Aladağlı çalar telini
Nakşeyledin muhabbetin dilini
Ağam yok bayramda öpsem elini
Gamı gasavatı çoğlar gezerim
1980

-274- Yanar Gezerim
Sormayın derbeder perişan hâlim'
Özümden vurgunum yanar gezerim
Zamansız kurudu yaprağım dalım
Şansıma kırgınım yanar gezerim

Anam babam canım ciğerim özüm
Amucam kardeşim akrabam gözüm
Kime can dediysem çor geldi sözüm
Kendime dargınım yanar gezerim

Hele bakın neler varmış dünyada
Herkes birbirinden cüda mı cüda
Vefasızlık darbesi var canımda
Bu yüzden yorgunum yanar gezerim

Nazar edip hâllerimi bilenler
İçerime bitmez sızı salanlar
Kader mi yazı mı başa gelenler
Sanki bir sürgünüm yanar gezerim

Güle meyil ettim düştüm harlara
Günlerim boğuldu ah ü zarlara
Öz canım özümü vurdu yerlere
Artık bir argınım yanar gezerim

Aladağlı çeker daima eyler
Dertli söyleyendir ben gibi söyler
Ağaç dalı ile gürlermiş beyler
Yaralı gerginim yanar gezerim
08.09.2018

-275- Boğazım Nefsim
Doğuştan bu yana sırtıma bir yük
Başımın belası boğazım nefsim
Hiç bitmez tasası telaşı büyük
Ömrümün çilesi boğazım nefsim

Koca yazılara ekin ektirdin
Sırtımızda arpa buğday çektirdin
Kanı bozuklara boyun büktürdün
Düşmanın âlâsı boğazım nefsim

Dünya hevesine beni kaptırdı
Gerçeği gizleyip yolum' saptırdı
Yanlış doğru isteğini yaptırdı
Eyledi kölesi boğazım nefsim

Bir gün mahrum kalsa âlemi katar
Asla sabır etmez ar abur atar
Helali haramı seçmeden yutar
Oburlar filesi boğazım nefsim

Boyuma dek gark eyledin günaha
Set çekersin kurtuluşa felaha
Ne cevap veririm ol yüce şaha
Seni kahrolası boğazım nefsim

Bak bu Aladağ'ın yürek dağına
Bağban etti bahçesine bağına
Balık gibi takılırsın ağına
Şeytanın filesi boğazım nefsim
28.03.1994

-276- Şehitler Tepesi
Aşkı olmayanın meşki olur mu
Şehitler tepesi vatandır beyim
Şehitsiz topraklar kıymet alır mı
Şehitler tepesi vatandır beyim
Bizi bir arada tutandır beyim

Yatanları düşün basiretli ol
Şehitler yıldızdır şehitler hilal
Vatan bayrak ezan şehide delal
Şehitler tepesi vatandır beyim
Kefensiz toprakta yatandır beyim

Yatanlar biz için can vermişlerdir
Zalimin zulmüne son vermişlerdir
Şanlı al bayrağa kan vermişlerdir
Şehitler tepesi vatandır beyim
Müslüman Türk isen atandır beyim

Şehidin gözü yok şöhrette şanda
Bu duygu şereftir olmaz her canda
Namustur vicdandır insan olanda
Şehitler tepesi vatandır beyim
Sembolü dinmeyen ezandır beyim

Birazcık da olsa anlattım işte
Asla geçit vermez çakala p...ta
Çoğu Çanakkale Sarıkamış'ta
Şehitler tepesi vatandır beyim
Bizi tarihlere katandır beyim

Şehitsiz vatanın sahibi yoktur
Aladağlı bunlar bize ıraktır
Anlamaz insana anlatmak haktır
Şehitler tepesi vatandır beyim
İzah et densizi utandır beyim
02.03.2020

-277- Oldu Beyim
Saçlarım döküldü kalan ağardı
Mevsimler değişti güz oldu beyim
Gençlik uçup gitti terk etti yurdu
Çekilmez bir acı haz oldu beyim

Oyuncağı olduk elde kaderin
Hesabı olmadı gelir giderin
Kıymetini bilemedik bir ömrün
Harman yeri bitti toz oldu beyim

Hayvah deyip ellerini ovsan da
Kurtuluşa gayret edip ivsen de
Geriye dönüş yok dizin' dövsen de
Pişmanlık içime köz oldu beyim

Ne zaman tükettim bunca yolumu
Gaflete kaptırdım elim' kolumu
Birazcık düşündüm vahim hâlimi
Kurudu kanlarım buz oldu beyim

Yola vurdumduymaz çıkmaz olsaydım
Özümü nefs ile yıkmaz olsaydım
Keşke aynalara bakmaz olsaydım
Yarama basılan tuz oldu beyim

Aladağlı gerçekleri söyledim
Bazen hayıflandım bazen payladım
Gelmişi geçmişi hayal eyledim
Burkuldu yüreğim cız oldu beyim
29.11.2020

-278- Etmez Beyim
Duygular algılar mankurt misali
Ne şair ne şiir kâr etmez beyim
Fehmi noksan aklı kesmez ahali
Ne bugün ne yarın kar etmez beyim

Vurdumduymaz libasına bürünmek
O zaman layıktır sana sürünmek
Özden kopup el âleme yerinmek
Kişiyi bitirir var etmez beyim

Hak için doğrular olursa gaye
Temeli sağlamda bozulmaz maya
İstediğin kadar sarıya boya
Kaplama bakırı zer etmez beyim

Ciğeri çürümüş etmez beş para
Böyle birisinde olur mu dara
Nasihat işlemez onursuzlara
Hatayı günahı ar etmez beyim

Gerçeği fark edip yürüyen cana
Asla sözüm olmaz böyle insana
Sırat-ı müstakim yürür her yana
Yaradan yolunu dar etmez beyim

Aladağlı asla anlamaz otlar
Üst üste yığılır tükenmez dertler
Altında şahlansa küheylan atlar
Asla yüreksizi er etmez beyim
14.06.2020

-279- Neyleyim
Kader mi oyun mu geldi başıma
Hep hicran günüme düştü neyleyim
Felek tokadını çaldı başıma
Kollarım yanıma düştü neyleyim

Görmedim bir beşer dertsiz yarasız
Gam üstüne gelir gamlar arasız
Bulunmaz dermanım oldum çaresiz
Sabretmek şanıma düştü neyleyim

Hep çile çektirdi bana bu bahtım
Kederli hayattan usandım bıktım
Geçmişime şöyle bir nazar ettim
Bir korku canıma düştü neyleyim

Azdı yaralarım sarardım soldum
Lütf-i Hüda ile teselli buldum
Bu derdi çekmeye mükellef oldum
Başarmak yönüme düştü neyleyim

Ben Aladağlı'yım gülemiyorum
Bu ne biçim dünya anlamıyorum
Doğru yolda mıyız bilemiyorum
Kuşkular beynime düştü neyleyim
28.10.1989

-280- Bizim
Türk milleti Türk gençliği kulak ver
Vatan bizim bayrak bizim el bizim
Yüz binlerce şehit verdik bu yurda
Yatan bizim bayrak bizim al bizim[95]

Haçlı seferini salan amana
Kelle koltuğunda dönen pervane
Düşman ordusunu toza dumana
Katan bizim bayrak bizim kul bizim

Bir karış toprağa canından geçen
Bu vatana siper bağrını açan
Yurdu korumaya yeminler içen
Tutan bizim bayrak bizim dil bizim

Çanakkale Sar'kamış'ta öz verdik
Bu vatanı korumaya düz durduk
Yedi düvel karşısında biz vardık
Çatan bizim bayrak bizim kol bizim

Ahdimiz var bizim söyleyim sana
Sözümü ey' dinle kulak ver bana
Baş koymuşuz bu vatanın uğruna
Kervan bizim bayrak bizim yol bizim

Müşrikin bağrına süngü vuranlar
Aladağlı hakikati görenler
Düşman çevresini hilal saranlar
Tutan bizim bayrak bizim hâl bizim
26.08.1994

[95] Şiir çift ayaklıdır.

-281- Zor Olur Bizim
Sorumsuz insanlar görev başında
Oldukça işimiz zor olur bizim
Tekme tokat kovulmalı böylesi
Kaldıkça işimiz zor olur bizim

Haram çıkmayınca çöreğimizden
Fayda göremeyiz ereğimizden
Allah korkusunu yüreğimizden
Sildikçe işimiz zor olur bizim

Haksız karşısında dinelmedikçe
Bizler bu görevde ün almadıkça
Hidayet yoluna yönelmedikçe
Oldukça işimiz zor olur bizim

Düzenbazlar döndürüyor çarkını
Çoğaltıyor dolarını markını
Tüyü büyümemiş yetim hakkını
Çaldıkça işimiz zor olur bizim

Canım kurban olsun ilim satana
Bu Aladağlı'ya ışık tutana
Batı'nın kültürü güzel vatana
Doldukça işimiz zor olur bizim
29.10.1994

-282- Oğluma Nasihat
Sana bir nasihat verem alırsan
Eğer aklın varsa kanarsın oğlum
Hak ile oturup Hak'la kalkarsan
Kurtuluş atına binersin oğlum

Yaptığın işlerde kanun ve yasa
Yok ise yaşarsın korku ve tasa
Gittiğin yollarda taş çamur varsa
Sözümü tutarsan dönersin oğlum

Nefsin arzusuyla olunmaz yâren
Tevhide sadakat göster ve diren
Olandan bitenden bir şeyler öğren
Vurdumduymaz olma yanarsın oğlum

Pısırık yaşama derdin çok olur
Yamyamlar haksızlar hep seni bulur
Dünya senin olsa yel vurur alır
Haramdan uzak dur sönersin oğlum

Düzgün yaşayanlar olmaz biçare
Aklına yerleştir bunu bir kere
Saf olup aldanma görünüşlere
Düşmanını dostun sanarsın oğlum

Aladağlı seni hep mutlu bilsin
Bütün güzellikler yoluna gelsin
Haklı ol âlemde başın dik olsun
Yoksa köşe bucak sinersin oğlum
30.03.2017

-283- İçimdeki Nefret
İçimde bir nefret bir kin birikmiş
Ne yapsam ne etsem atamıyorum
Meğer insanların özü çürükmüş
Bu derdin elinden yatamıyorum

Yaşamı tatmadan soldu hevesim
Her an kederliyim içimde yasım
Tutulmuş dillerim çıkmıyor sesim
Metaım' âleme satamıyorum

Tövbe et Allah'a sevaptır haktır
Dile dergâhından rahmeti çoktur
Kesilmiş muhabbet itibar yoktur
Kimsenin elini tutamıyorum

Teşrif edip âlemlere karıştım
Geleneğe törelere alıştım
Kispet giydim felek ile yarıştım
Ne yapsam peşinden yetemiyorum

Savcı sen hâkim sen sendedir davam
Durdum huzuruna ederim duam'
Ben aciz kuluna yardım et Mevla'm
Sıkıntıyı öte itemiyorum

Çürümüş bir ağaç gibi kırıldım
Aladağlı düştüm yere serildim
Dil yarası yüreğimden vuruldum
Çaresi yok ilaç katamıyorum
26.08.1989

-284- Kızamıyorum
Yıllardır çekerim senin yüzünden
Yine de ben sana kızamıyorum
Aşkı lazer geldi cana gözünden
Yine de ben sana kızamıyorum

Bu nasıl bir lazer geldi aynıma
Elimi kolumu saldı koynuma
Hükmeyledi hayatıma beynime
Yine de ben sana kızamıyorum

Beynim dalgalandı aklım' şaşırdı
Derbeder perişan hâle düşürdü
Sanki bir kordayım yaktı pişirdi
Yine de ben sana kızamıyorum

Ciğerlerim pişti hâlim perişan
Feryadı figanda dilim perişan
Kırıldı kanadım kolum perişan
Yine de ben sana kızamıyorum

Hâlimi derdimi arz ettim sana
Bu kadar ettiğin yetmez mi cana
Figanım duyuldu cümle cihana
Yine de ben sana kızamıyorum

Vefasız bir yârin çilesindeyim
Aladağlı aşkın belasındayım
Ümitsizliklerin elasındayım
Yine de ben sana kızamıyorum
05.04.2019

-285- İnanmıyorum
Türk'ün merhameti dillere destan
Senin Türklüğüne inanmıyorum
İnsan öz nesline olur mu düşman
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

Türk olsan Türklere silah çekmezsin
Hiç uğruna kanlarını dökmezsin
Müslüman'san imanını yıkmazsın
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

Türkler zulüm etmez dardan kurtarır
Darda olanları zardan kurtarır
Vatanını hainlerden kurtarır
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

İslam dini çok şerefli bir dindir
Müslümanlar ona mensup öz candır
Senin hesapların kin nefret kandır
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

Himmet himmet dedin soydun milleti
Yazık ne hâllere koydun milleti
Yeter artık yeter duydun milleti
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

Sana inananlar yere batsınlar
Batsınlar ki tükensinler bitsinler
Def olsunlar bu yerlerden gitsinler
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

Kaç insanlık âlemini öldürdün
Bu sözlerin manasını bilirdin
Suçsuz olsan öz yurdunda kalırdın
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

Kâfirlere hizmet ettiğin belli
Sen kimin itisin ey ağzı yallı
Maşasın uşaksın garip zavallı
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

Hipnoz mu eyledin sen bu millete
Umarım düşersin acı illete
Vatan bekçileri koşar nöbete
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum

Seni mahkûm etsin vicdan yasası
Vicdanı kıtların olmaz tasası
Aladağlı budur sözün esası
Senin Türklüğüne inanmıyorum
Hele bir Müslüman hiç sanmıyorum
31.07.2016

-286- Size Diyorum
Hiç mi vicdanız yok zulüm edenler
Eline düşmanlar size diyorum
Vatansız mekânsız nere gidersiz
Eline düşmanlar size diyorum

Gururu olmayan vatanı satar
Vatanı satanın sonu çok beter
Bu gidiş sizleri ateşe atar
Yoluna düşmanlar size diyorum

Vatan toprakları kanla yoğrulmuş
Nice civanlarla canla yoğrulmuş
Hemi senle hemi benle yoğrulmuş
Alına düşmanlar size diyorum

Kimini öldürüp kimini yaktız
Ocaklar söndürüp yuvalar yıktız
Canım Türkiye'yi ne hâle soktuz
Malına düşmanlar size diyorum

Çoluğu çocuğu naçar eylediz
Herkesi evinden kaçar eylediz
Nice fidanları biçer eylediz
Dalına düşmanlar size diyorum

Haklısın ne benden ne de ondansın
Bu Aladağlı'ya zaten nadansın
Ortada şeytansın kinden kandansın
Hâline düşmanlar size diyorum
23.12.2015

-287- Fark Ediyorum
Aşkın tokadını dolu gözlerden
Bakıyor anlıyor fark ediyorum
Çektiğin hicranı yanık sözlerden
Çakıyor anlıyor fark ediyorum[96]

Anlattıkça kemiklerim eriyor
Gam gasavet bedenimi bürüyor
Ruhumu bir hüzün özlem sarıyor
Çöküyor anlıyor fark ediyorum

Aşkı çeken bilir sedalarımdan
Yer gök zar ağlıyor nidalarımdan
Gözyaşım göğsüme didelerimden
Akıyor anlıyor fark ediyorum

Ozan Aladağlı sevdim can gibi
Sevda içerimde bir suzan gibi
Aşkın çilesini ben de sen gibi
Çekiyor anlıyor fark ediyorum
24.06.1994

[96] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, bu şiirimi otuz yıl sevda ateşiyle yanan, Battalgazi İlköğretim Okulu Müdürü Nazım Meriç Bey abimizin duygularına hitaben yazmıştım. Allah sevenleri kavuştursun."

-288- Üzülüyorum
Dünyadan habersiz yaşayanlara
Ot gelip gidene üzülüyorum
Kalbine kin kibir döşeyenlere
Put gelip gidene üzülüyorum

Eşiyadan ibret almayanlara
Düşünüp gerçeği bulmayanlara
Geliş gayesini bilmeyenlere
Et gelip gidene üzülüyorum

Dikene zararlı güle zararlı
Zehire zararlı bala zararlı
Kendine zararlı ele zararlı
Dert gelip gidene üzülüyorum

Bir kurt olup çınarları kemiren
Kemirip de yerden yere deviren
İnsanların kanlarını sömüren
Bit gelip gidene üzülüyorum

İhlas defterine yazılmayana
Bir derviş elinde ezilmeyene
Kırışığı asla düzelmeyene
Pot gelip gidene üzülüyorum

Yazık rakibini küçük görene
Gidip namertlere boyun burana
Onun bunun arkasından ürene
İt gelip gidene üzülüyorum

Aladağlı düşünürüm çok zaman
Düşündükçe olur hâllerim yaman
Akıldan fikirden beyinden noksan
Kıt gelip gidene üzülüyorum
29.08.1997

-289- Bakar Bakar Dururum
Âşık mı olirem sen tek maşuka
Gözlerine bakar bakar dururum
Bir nazlı dilbere kaptırdım yaka
Sözlerine bakar bakar dururum

Bakışları bir hoş bağrımı deler
Yüreğime sönmez bir ataş salar
Edası cilvesi aklımı çalar
Nazlarına bakar bakar dururum

Olmamış gönüle karşı direten
Maşukudur âşıkını aratan
Özenle yaratmış yüce yaratan
Yüzlerine bakar bakar dururum

Bu ne biçim duygu aşk mı nedeni
Sana teslim ettim canı bedeni
Ressam mı zannettin acep sen beni
Pozlarına bakar bakar dururum

Derdimin dermanı sensin ilacı
Deva olamazsan çekerim acı
Sen bir ceylan Aladağlı bir avcı
İzlerine bakar bakar dururum
05.11.1997

-290- Gönlüm
Bitmez arzuları yasak tanımaz
Döner bir çark gibi pervane gönlüm
Nasihat dinlemez laftan anlamaz
Başımın belası divane gönlüm

Hiç çekilmez cilveleri zor olur
Bazen ateş bazen buzlu kar olur
Her güzele aba yakar kör olur
Ne zaman çıkarsa seyrana gönlüm

Yüreğimde aslan küheylan yatar
Yıkmaz gururumu başım' dik tutar
Hep sevgiye sevilmeye can katar
Asla razı olmaz üryana gönlüm

Gözü yücelikte şöhrette şanda
Zindedir civandır bıkmaz cihanda
Bir yârin aşkıyla aşkın narında
Yana yana döndü büryana gönlüm

Aladağlı hilaf çıkmaz dilimden
Şikâyet eylemem Hakk'a hâlimden
Açık sözlü hiç çekinmez âlemden
Aşikâre ilan her yana gönlüm
11.12.1989

-291- Divane Gönlüm
Sevinip üzülme başa gelene
Ellerde neler var divane gönlüm
Şöyle bir nazar et falan filana
Kullarda neler var divane gönlüm

Kimisi sürünür kimisi yürür
Kimi meta ile şaşar kudurur
Kimi bataklıkta çırpınır durur
Hâllerde neler var divane gönlüm

Sahibini yakar kora çevirir
Hâlini derbeder zara çevirir
Aşkı muhabbeti hara çevirir
Dillerde neler var divane gönlüm

Sırat-ı müstakim yolundan şaşma
İnsanlıktan çıkıp haddini aşma
Tedbirli ol Hak'tan uzak dolaşma
Yollarda neler var divane gönlüm

Doğru mu yanlış mı özendiklerin
Temiz mi kirli mi bezendiklerin
Helal mı haram mı kazandıkların
Pullarda neler var divane gönlüm

Aladağlı bazen derine daldım
Bazen mutlu oldum bazen üzüldüm
Muhabbet bağının bülbülü oldum
Güllerde neler var divane gönlüm
27.01.2020

-292- Gülüm
Âşığın maşuka nazı olmaz mı
Seven sevdiğine küser mi gülüm
İnsanlarda kusur bazı olmaz mı
Adam selamını keser mi gülüm

Gönüller sohbette göz ile meşkte
Arzu hakem olmuş gönülde köşkte
Âşığın suçu yok kabahat aşkta
Hâkimler suçsuzu asar mı gülüm

Soktun yüreğime aşk-ı suzanı
Gel gör ki ne hâle koydu bu canı
Sevda yeli eritirmiş insanı
Bu da senden bana eser mi gülüm

Konuş dillerinden ballar saçılsın
Gül ki yanağında güller açılsın
Bağışlansın suçlar hırstan geçilsin
Sevilenler asla kasar mı gülüm

Derdimi kimseye açamam ardan
Ya ben dermanımı bulayım nerden
Sana gelen yollar kapandı birden
Yıkılmaz nefretin hisar mı gülüm

Aladağlı yârin zülfü telini
Yanarım kim vursa ona elini
Yad ellere kaptırırsa gülünü
Yaralı bülbüller susar mı gülüm
12.01.2011

-293- Bir Gülüm
Gül görünce akla habibiullah
Nur geliyor hiç şüphesiz bir gülüm
Bu kadar zarafet tebessüm onda
Ter oluyor hiç şüphesiz bir gülüm

Gül deyince başta asalet gelir
Sahibinden bize şefaat gelir
Şefaat alana hidayet gelir
Er kılıyor hiç şüphesiz bir gülüm

Er öyle bir er ki güllerin başı
On sekiz bin âlem ellerin başı
Âdemden bu güne kulların başı
Ser kalıyor hiç şüphesiz bir gülüm

Güller sade gül mü güller hayattır
Güller zulüm değil güller şefkattir
Güller hicran değil güller vuslattır
Yâr biliyor hiç şüphesiz bir gülüm

Gül demek ne demek aklı karıştır
Cevap bulamazsan sevgi barıştır
Gönül bülbülünü ona alıştır
Yer buluyor hiç şüphesiz bir gülüm

Aladağlı meyil etme yalana
Meyil etsen dost olursun falana
Güle bülbül değil karga olana
Bir gülüyor hiç şüphesiz bir gülüm
08.10.1999

-294- Üzgünüm
Gösteriş günahtır elde nefis var
Acık cıcık yapanlara üzgünüm
Elde olan beyde olmaz be himar
Tam bir gıcık yapanlara üzgünüm

Güler yüz tebessüm gülden güzeldir
İnsan olanlarda zaten ezeldir
Hoş lisan muhabbet bence özeldir
Sözü bozuk yapanlara üzgünüm

Cahili kınama görüşü dardır
Bir kelime dahi anlatmak zordur
Hödüklüğün bile sınırı vardır
Ey'ce kazık yapanlara üzgünüm

Bir damla sudanız bu nasıl eda
Kibiri böbürü hoş görmez Hüda
İnsan geldin insan yaşa dünyada
Özü vırrık yapanlara üzgünüm

Filede ekmeği götürmek bize
Ayıp değil miydi sorarım size
Gel de bu töreyi anlat öküze
Buna yazık yapanlara üzgünüm

Aladağlı hata yapma kelamda
Hatırlattım hayır vardır selamda
Berrak su gibidir görgü âlemde
Çamur mırık yapanlara üzgünüm
26.07.2018

-295- İlim
İlim okullardan karanlıklara
Güneşin doğuşu gibidir yavrum
Çorak topraklara susuz çöllere
Rahmetin yağışı gibidir yavrum

Hedefi on iki ortadan vuran
Böylelikle amacına tam eren
Okumuş bir insan zerreyi gören
Radarın bakışı gibidir yavrum

Cahillik insanı çaldırır taşa
Her zaman çiledir beladır başa
İlim insanları yüceltir arşa
Füzenin çıkışı gibidir yavrum

Muhabbet bilmeyen dilde rahat yok
Bu şekil yaşayan elde rahat yok
Cahilin gittiği yolda rahat yok
Everest yokuşu gibidir yavrum

İlim fikirleri güzel yoğurur
İlim hayatına güneş doğurur
Cehalet toplumu yakar kavurur
Cehennem yakışı gibidir yavrum

Aladağlı ilmin ışık saçması
Hoş olur âlimin ağız açması
Aydınların engelleri geçmesi
Irmağın akışı gibidir yavrum
06.06.1994

-296- Can Şirin Köyüm
Yıllar oldu ayrı kaldım ben senden
Seni çok özledim can şirin köyüm
Hasretin fışkırır tatlı canımdan
Seni çok özledim can şirin köyüm

Bir lokma ekmeğe düştük yollara
Boynu bükük geldik garip ellere
Kokun için muhtaç olduk yellere
Seni çok özledim can şirin köyüm

Tüm sülalem sende babam da orda
Bu uzak ellerde boğulduk derde
Canım kurban olsun sen gibi yurda
Seni çok özledim can şirin köyüm

Selam olsun Kars'a hem Kağızman'a
İlçeler köylere bütün her yana
Cihanı verseler değişmem sana
Seni çok özledim can şirin köyüm

Anılarım gizli her bir yerinde
Kalbimde saklıdır sırdır derinde
Senin özlemin var nicelerinde
Seni çok özledim can şirin köyüm

Müslüman doğmuşum öyle yaşadım
Hep aynı kalırsın sende umudum
Aladağlı Hak'tan budur muradım
Seni çok özledim can şirin köyüm
05.10.2009

-297- Marmara Depremi - II
Doksan dokuz yılı ağustos ayı
Başımıza neler geldi ana can
Nice şirin canlar uykuda iken
Ecel kucağında kaldı ana can

Mantığı olanlar çok ibret anlar
Nedenini düşünmeli insanlar
İmdat imdat diye bağıran canlar
Sesler ciğerimi deldi ana can

Yalova İstanbul İzmit'im zarda
Eskişehir Bursa boğuldu derde
Adapazar' Gölcük Sakarya zorda
Marmara virane oldu ana can

Yiğitler gelinler gömdük toprağa
Yuvalar dağıldı düştük merağa
Kimi taze fidan dikilmiş bağa
Yazık gün görmeden soldu ana can

Kimisinin kolu kiminin başı
Çoğusunun bitti dünya telaşı
Artık dayanmıyor gözümün yaşı
Boşalıp boşalıp doldu ana can

Çürüklük yapıda değil bizlerde
Aladağlı çünkü fitne özlerde
İman ikrar nerde sade sözlerde
Dünya heveslerim öldü ana can
20.08.1999

-298- Ceylan
Kirpiklerin oktur kaşın yay gibi
Yakıp ciğerimi dağladın ceylan
Sevda nedir hâlen daha bilmezdim
Beni aşkın ile bağladın ceylan

Davet ettim vuslat için gelmedin
Yaralı gönlüme derman olmadın
Ne yaptıysam kıymetimi bilmedin
Pişmanlık boşuna ağladın ceylan

Aladağlı yandım oldum biçare
Bu nasıl bir talih kara mı kara
Sevdan yüreğimde eylenmez yara
Vurup her yanımdan tığladın ceylan
12.02.1972

-299- Dünyaya Geldiğim Zaman
Derin bir sınava girmişim meğer
Ağlayıp dünyaya geldiğim zaman
Allah'ım ne olur sen beni uyar
Heva-yı nefsime daldığım zaman

Hayat yolu çizgisinden akarım
Çok hikmetler görüp şaşar bakarım
Yanlış seçim yapmamızdan korkarım
Helali haramı bulduğum zaman

Merhamet et çaresizin hâline
Şaşıracak engel koyma yoluna
Yardım et Allah'ım aciz kuluna
Özümü günaha saldığım zaman

Ömrümü boş yere ettirme heder
Her şeye kadirsin sensin mukadder
Allah'ım affeyle beratımı ver
Kendimi huz'runda bulduğum zaman

Nicesin' devretmiş bu devr-i âlem
Kim bilir kimlerle eylemiş eylem
La ilahe illallah demeyi Mevla'm
Nasip edecek mi öldüğüm zaman

Aladağlı bu âlemden giderim
Ölüm lezzetini mutlak tadarım
Mezarımda fark edince n'ederim
Kendi öldüğümü bildiğim zaman
04.02.1993

-300- Bir Zaman
Derbeder hâlimi yaşlı gözümü
Duyan yanar gören ağlar bir zaman
Olmayan hazzımı derin sızımı
Duyan yanar gören ağlar bir zaman[97]

Dünya malı yoktur benim gözümde
Âleme insanlık mevcut özümde
Vefasızlık darbesini yüzümde
Duyan yanar gören ağlar bir zaman

Anlatsam derdimi dağlar bel verir
Hava bozar yağmur yağar sel verir
Od düşer özüme yanar kül verir
Duyan yanar gören ağlar bir zaman

Aladağlı nasıl nere gideyim
Mevla'm uygun görmüş ben de böyleyim
Söyletmeyin beni dert gözesiyim
Duyan yanar gören ağlar bir zaman
30.11.1999

[97] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiirimi, sinema sanatçısı Sami Hazinses'in bir TV programında spikerin sorusuna vermiş olduğu cevaptan etkilenerek yazdım."

-301- Vurduğu Zaman
Şaşırır kalırsın olan bitene
Öz elin özüne vurduğu zaman
Aklın aciz kalır olur divane
Nedeni kendine sorduğu zaman

Sorup da bir gayret içine girse
Hatayı yanlışı fark edip görse
Kim bilir kapılır nasıl bir hırsa
Asıl gerçekleri gördüğü zaman

Düzeltmek çetindir şaşkını beyler
Nasihat zor gelir âlemi paylar
Çaresiz kıvranır imkânsız n'eyler
Derbeder bir hâle girdiği zaman

Bunların zuhuru özden kopunca
Özünden kopup da yoldan sapınca
İnsanlığın tam tersini yapınca
İyice anlarsın ürdüğü zaman

Mahcup eder atasını elini
Hiçe sayar budağını dalını
Seyretmeli böylesinin hâlini
Düşmanlar belini kırdığı zaman

Aladağlı bunu bilsin dilerim
El âlemden ibret alsın dilerim
İş işten geçmemiş olsun dilerim
Hakikat sırrına erdiği zaman
29.01.2020

-302- Bahar Faslı
Ruhum neşelenir gönlüm hoş olur
Bahar gelip çiçek açtığı zaman
İkisinin muhabbeti baş olur
Arı gülden güle uçtuğu zaman

Bir başkadır yağmurları selleri
Dolar taşar dereleri gölleri
Ne güzeldir tabiatın hâlleri
Atmosfere reyha saçtığı zaman

Bahar gider ardı sıra yaz gelir
Mevsim döner yeşil solar güz gelir
Hava dolar karlar yağar buz gelir
Yeşilin sarının geçtiği zaman

Gerçek sahibinin varlıklar mülkler
Aladağlı ancak bir bekçi bekler
Bir gün yok olacak bu güzellikler
Yaradan son karar biçtiği zaman
23.02.1996

-303- Özlem
Sevdiğim gözlerim kapıda kaldı
Bekledim yolunu her an her zaman
Sessizlik beynimde zil çalar oldu
Varlığın bu cana ümit bir güman[98]

Rahman ve Rahim'den beklerim azat
Ondadır merhamet onda mucizat
Ayrılık üstüme çeker gasavet
Kararır gözlerim olur ser duman

Bitmez çilelerin tükenmez ardı
Yıllardır peşimde dolaştı durdu
İçimi bir hiddet hırçınlık sardı
Bu derdin elinden el hazar aman

Allah'ım bahtiyar eyle sonumu
Bağışla affeyle kötü anımı
İp ile çekerim vuslat günümü
Bu özlem elinden oldum perişan

Daha sadık yâren mi var dünyada
Umursayıp gören mi var dünyada
Hak'tan başka veren mi var dünyada
Ondadır icazet ondadır ferman

Aladağlı yazdım kadir Sübhan'a
Boynumuz eğridir muhtacız ona
Sabrımız' taşırma sokma isyana
Çekil yolumuzdan lain kör şeytan
30.08.1989

-304- Olmaktan
Elbette mübahtır dürüst yaşamak
Sahtekâr düzenbaz softa olmaktan
Güzeldir arife kul köle olmak
Cahiller babında safta olmaktan

Sevgiyi dostluğu gayesi ey'dir
Riyadan hasetten hayâsı ey'dir
Kişi bildiğini şayesi ey'dir
Pas tutup köşede rafta olmaktan

[98] Şiir çift ayaklıdır.

Yakışmaz gerçeği görüp bilmemek
Ne yarar ki özsüz şeyler söylemek
Çok daha iyidir sükûn eylemek
Geveze boşboğaz lafta olmaktan

Aladağlı Hak yoluna özenmek
Cehdeyleyip Hak yoluna uzanmak
Bir lokma da olsa helal kazanmak
İnan ki makbuldür sahte olmaktan
13.02.1990

-305- Ya Delidir Ya Şeytan
Sırrını âleme ifşa eyleyen
Ya ahmaktır ya delidir ya şeytan
Maskeler altında özü gizleyen
Ya ahmaktır ya delidir ya şeytan

Ar abur bilir mi kancık olanlar
Ha bire doğurur renkli yalanlar
İnsanlara fitne fücur olanlar
Ya ahmaktır ya delidir ya şeytan

Hak'la görünüp de Hak'sız yaşayan
Şer odağı olup pislik taşıyan
Âleme iftira sözler döşeyen
Ya ahmaktır ya delidir ya şeytan

Ettiğim yanıma kalır sananlar
Söz verip ikrardan ansız dönenler
Nefsin hevasına ey'ce kananlar
Ya ahmaktır ya delidir ya şeytan

Bir başka birine tuzak koyanlar
Kendileri düşer yoldan kayanlar
Altına çamuru leke sayanlar
Ya ahmaktır ya delidir ya şeytan

İnsan görünüp de tazı olanlar
Aladağlı fitne cazı olanlar
Bu dünyada iki yüzü olanlar
Ya ahmaktır ya delidir ya şeytan
16.06.2013

-306- Şehr-i Ramazan - I
Sefa geldin can evime hoş geldin
Kusurumu görme şehr-i ramazan
Çok şükür ki yine mihmanım oldun
Müslüman'a arma şehr-i ramazan

Terbiye edersin nefsi bedeni
Mahşerde unutma tez tanı beni
Hak için severim tutarım seni
Gerisini sorma şehr-i ramazan

Düşünür dururum n'olacak hâlim
Ben kendi kendime eyledim zulüm
Derdimi sorarsan günahkâr kulum
N'olur uzak durma şehr-i ramazan

Aladağlı feda sen gibi dosta
Nefsin hevasıyla olmuşum hasta
Biz için Allah'tan şefaat iste
Dua et gel kırma şehr-i ramazan

-307- Şehr-i Ramazan - II
Rahmete beledin Müslümanları
Seneye çabuk gel şehr-i ramazan
Sensin bu âlemin en güzel kârı
Seneye çabuk gel şehr-i ramazan

Ömrüm olsa bekleyecem yolunu
Görmek için huzur dolu hâlini
Ancak sen kırarsın nefsin belini
Seneye çabuk gel şehr-i ramazan

On bir ayın sultanısın bilirim
Gönlümüzün mihmanısın bilirim
Fakirlerin amanısın bilirim
Seneye çabuk gel şehr-i ramazan

Eksiğimiz çoktur mahcubuz sana
Bu kor yüreğimde hep yana yana
Huzur-u Bari'de dua et bana
Seneye çabuk gel şehr-i ramazan

Sofraların bereketi sendedir
İnsanların hareketi sendedir
Yüreklerin merhameti sendedir
Seneye çabuk gel şehr-i ramazan

Ölürsem hakkını helal et bana
Layık olamadım emr-i Sübhan'a
Ömrümün lezzeti oldun her sene
Seneye çabuk gel şehr-i ramazan

Seni görenlerin ömrü uzanır
Aladağlı rahmetinle bezenir
Misafirperverler her an kazanır
Seneye çabuk gel şehr-i ramazan
16.07.2015

-308- Kal Gitme Benden
Ayrılık sevene en büyük zulüm
Ne olur sevdiğim kal gitme benden
Yalnız ve perişan derbeder hâlim
Ne olur sevdiğim kal gitme benden[99]

Sensiz yaşamanın kıymeti olmaz
Dideler kan ağlar suratım gülmez
İnsan sevdiğini bir anda silmez
Ne olur sevdiğim kal gitme benden

Gözlerimin feri ışığım yârim
Sevdiğim cananım âşığım yârim
Gönlümün ser tacı maşuğum yârim
Ne olur sevdiğim kal gitme benden

Gönül sarayımı viran eyleme
Yazıktır günümü şivan eyleme
Şu kısa ömrümü talan eyleme
Ne olur sevdiğim kal gitme benden

Toprak susuz olmaz kavurma beni
Kurumuş çöllere çevirme beni
Deli rüzgâr olup savurma beni
Ne olur sevdiğim kal gitme benden

Aladağlı asla gülemem sensiz
Dünya benim olsa olamam sensiz
Kaybeder yolumu bulamam sensiz
Ne olur sevdiğim kal gitme benden
09.03.2015

-309- Mustafa Kemal
Bu hürriyet bu saltanat n'olurdu
Mustafa Kemal'im sen olmasaydın
Belki de karanlık suçla dolardı
Hedefim amelim sen olmasaydın
Liderim ser elim sen olmasaydın
Mustafa Kemal'im sen olmasaydın

[99] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Dur dur kal gitme
Bizi ateşe atma
Bu sevdanın hatrına
Dünyamı zehir etme

Karanlığa güneş çalar mı idi
Bu nur gönlümüze dolar mı idi
Bu kadar mükemmel olur mu idi
Hürriyet temelim sen olmasaydın
Yıldızım hilalim sen olmasaydın
Mustafa Kemal'im sen olmasaydın

Esarette kalır zorda olurdum
Her gün çile çeker zarda olurdum
Her gelen bir tekme yerde olurdum
Düzelmezdi belim sen olmasaydın
Tutunacak dalım sen olmasaydın
Mustafa Kemal'im sen olmasaydın

Cumhuriyet bize hatıra senden
Sevdan eksik olmaz bu yüzden candan
Yedi düvel sarmış idi her yandan
Biter miydi zulüm sen olmasaydın
Bükülmeyen kolum sen olmasaydın
Mustafa Kemal'im sen olmasaydın

Bağbansız olmazdı bostanım bağım
İlkelerin olmuş yolum yolağım
Kaynayan kazanım yanan ocağım
Savrulurdu külüm sen olmasaydın
Perişandı hâlim sen olmasaydın
Mustafa Kemal'im sen olmasaydın

Yaradan kurtuluş fırsatı verdi
Bu asil milleti bir gayret sardı
Aladağlı kime mensup olurdu
Ne olurdu dilim sen olmasaydın
Kapanırdı yolum sen olmasaydın
Mustafa Kemal'im sen olmasaydın
29.10.2010

-310- Türk Askerine
Bu vatan görevi canından aziz
Bilmek görevindir unutma sakın
Malından mülkünden kanından aziz
Kılmak görevindir unutma sakın

Düşmanda göz çıkar süngü vurarak
El açıp yalvartıp bağrın' cırarak
Bir kartal misali hücum sürerek
Dalmak görevindir unutma sakın

Sen Türk'ün evladı korkmazsın haşa
Allah Allah deyip gelirsin coşa
Arayıp haini köşe be köşe
Bulmak görevindir unutma sakın

Vatan bayrak aşkı ilkeyse sana
Aşk ile şevk ile nakşolur cana
Gerekirse vereceksin uğruna
Ölmek görevindir unutma sakın

Gayretli bir yürek akıl ve sabır
Düşmesin dilinden Allahuekber
Vurdumduymaz olma bin çeşit tedbir
Almak görevindir unutma sakın

Aladağlı görevini hak etmek
Alnın açık yüzlerini ak etmek
Cephede düşmanı ezip yok etmek
Silmek görevindir unutma sakın
15.01.1983

-311- Anacığımın
Masmavi gökyüzü yanan yıldızlar
Tırnağı olamaz anacığımın
Toplansa menekşe lale nergisler
Yanağı olamaz anacığımın

Herkes bilir analarım dilini
Ninnisinin sohbetinin balını
Bütün dünya verse şefkat elini
Vurmağı olamaz anacığımın

Sarayların şahı veziri olsam
Dünyada rahatı bulup yayılsam
Cennette en güzel sefayı bulsam
Kucağı olamaz anacığımın

Bunca saydıklarım bana bir yasa
Bunları fark eden çeker mi tasa
Tüm insanlar beni sevip okşasa
Kızmağı olamaz anacığımın

Jüriler toplanıp görüş eylese
Gerçek bir karara varış eylese
Birçok ana gelip yarış eylese
Çırağı olamaz anacığımın

Sevgi ocağında kaynayıp pişsem
Sığmayıp kabıma kükreyip taşsam
Aladağlı bu lezzete ulaşsam
Sıcağı olamaz anacığımın

-312- Ana Baba
Birisi anadır birisi baba
Özünde biz varız bu iki canın
Bir lokma ekmeğe harcarlar çaba
Tuzunda biz varız bu iki canın
Evlatlık yapmasan bozuktur kanın

Hep böyle değil mi cihan-ı âlem
Biz için çekerler keder ve elem
Ötesi berisi yoktur vesselam
Tezinde biz varız bu iki canın
Emeğiyle dolu bütün her yanın

Onlardır hayatın öğretmenleri
Rızasını alan kalır mı geri
Âdem'den Havva'dan o günden beri
İzinde biz varız bu iki canın
Üyesi olmuşuz biz bu kervanın

Ciğer deyip kötüsünü atmazlar
Reddeyleyip bir kenara itmezler
Dünyayı verseler kabul etmezler
Gözünde biz varız bu iki canın
Ondan başkası yok sana kurbanın

Biz için eğilir boyunlar başlar
Yarınımız için hayaller düşler
Bunlarsız olur mu yuvada kuşlar
Hazzında biz varız bu iki canın
Başına taç eyle varsa vicdanın

Ne kadar kızsalar yine cayarlar
Aladağlı kuzusunu duyarlar
Gece gündüz oğlum kızım diyerler
Sözünde biz varız bu iki canın
Ana baba desin dursun lisanın
29.01.2020

-313- Dünyanın
Gündüz hayalimde gece düşümde
Ne olacak akıbeti dünyanın
Ansızın bir bela gelir başına
Hiç düzelmez tahribatı dünyanın

Bağban oldum bahçesine bağına
Ömrüm nasip olmuş uzay çağına
Nice günahkârı basmış bağrına
Nasıl olur ahireti dünyanın

Varsayımlar olmuş tarih bilinmiş
Kaç kere yazılmış kaç kez bozulmuş
Kim bilir kaç sefer alt üst olunmuş
Bozulmuştur bekâreti dünyanın

Çekilmez üstümden gamım efkârım
Günbegün artıyor kederim zarım
Volkan dağlarına bakar ürkerim
Cehennemi harareti dünyanın

Boşalıyor tek tek doluyor tek tek
Bütün canlı varlık ölüyor tek tek
Verdiğini geri alıyor tek tek
Canlar mıdır mükâfatı dünyanın

Aladağlı çalar elde saz tutar
İlham gelir Hak'tan dilde söz tutar
Can çekişir yok olmaya yüz tutar
Bir gün gelir zekaratı dünyanın
10.02.1994

-314- Uzay Çağının
Kimi kuyruk takmış kimisi küpe
Üyesi bozulmuş uzay çağının
Hak'tan başkasına meyilli züppe
Gayesi bozulmuş uzay çağının

Sürüde panik var şaşkın koyuncu
Tedbirler alırız başa değince
Sahtekâr düzenbaz fitne oyuncu
Piyesi bozulmuş uzay çağının

Görevi damızlık iğne çoğaldı
Kocasız doğuran ana çoğaldı
Aslına çekmeyen dana çoğaldı
Mayası bozulmuş uzay çağının

Kimi travesti kimisi tele
Kader yazı belki düşmüş bu yola
İnsanı kahreder böyle bir bela
Düğesi bozulmuş uzay çağının

Kimi kurnaz tilki kimi enayi
Alabora olmuş bayanı bayı
Mevla'm baştan yarat n'olur dünyayı
Öğesi bozulmuş uzay çağının

Kalmamış anane kalmamış töre
Aladağlı bekler Mevla'dan çare
Dalmış hülyalara boş amellere
Rüyası bozulmuş uzay çağının
11.07.1995

-315- Pehlivan
Pehlivan minderi yiğitler yeri
Yüreksizler bu meydana gelmesin
Ata sporudur çok merttir eri
Hevesi olanlar geri kalmasın

Bizde güreş dostlukların hâlidir
Sporcumuz sevgi barış doludur
Tuttuğu yol Hamzaların yoludur
Hadi gençlik bu gelenek ölmesin

Mazimiz çok eski yeni bilmeyin
Sorumsuzluk edip geri kalmayın
Ahmetler Mehmetler sakın yılmayın
Aslanlar yerini çakal almasın

Biz güçlüyüz ama caka satmayız
İnsan şerefini yada atmayız
Yıkarız rakibi zulüm etmeyiz
İsteriz ki hakkı bizde kalmasın

Davullar çalınır başlar hararet
Aladağlı başaranın nihayet
Haydi yiğit haydi koçum gayret et
İzleyenler hâlimize gülmesin
24.04.1998

-316- Böyle Olmasın
Geçmişini bilmez özünden kopuk
Bizim gençliğimiz böyle olmasın
Ahlakı tarumar ortada sapık
Bizim gençliğimiz böyle olmasın

Edepsizlik ilke edebi zahir
Namussuz olmakta mahir mi mahir
Küfürbaz muhabbet dilinde zehir
Bizim gençliğimiz böyle olmasın

Saygı sevgi perdesini kaldırmış
İnsanlığın gereğini öldürmüş
Hayatına yanlışları doldurmuş
Bizim gençliğimiz böyle olmasın

Sırrını âleme eyleyen beyan
Şerefsizlik âleminde oynayan
Onlar da kim deyip geçmişe söğen
Bizim gençliğimiz böyle olmasın

Aladağlı yanar asır be asır
Usul nedir bilmez her hâli kusur
Özünü kaybetmiş olmuş bir esir
Bizim gençliğimiz böyle olmasın
03.02.2001

-317- Kardeş Olmasın
İyisine söz yok canımız kurban
Faydası olmayan kardeş olmasın
Ağaç dalı ile gürler her zaman
Bunları bilmeyen kardeş olmasın

Kardeş güvencedir kardeş olunca
Düşman ürker bunu böyle bilince
Birinin başına bir iş gelince
Duyup da gelmeyen kardeş olmasın

Kardeş bir umuttur bütün anlarda
Takattir kuvvettir şirin canlarda
İyi kötü acı tatlı günlerde
Kapımı çalmayan kardeş olmasın

Dualar ederim ulu Rahman'a
Hayırlı kardeşler doğsun her ana
Kardeş dert ortağı sevgidir cana
Gönlüme dolmayan kardeş olmasın

Kuvvetle dönüyor dünyanın çarkı
Arkası olanın bellidir farkı
Tam bir adam olup düşmana korku
Titretip salmayan kardeş olmasın

Aladağlı karıştırma derini
Artırırsın kederini zarını
Allah'ım ıslah et kötülerini
Şad olup gülmeyen kardeş olmasın
20.02.2016

-318- Bir Dünya İsterim
Bir dünya isterim gül ve gülistan
Sevgi barış ordan asla gitmesin
Kimse hayatından olmasın pişman
Kaderine yazısına çatmasın

Kader yazı haktır mahkûmuz ona
Yönümüz her zaman ulu Rahman'a
Merhamet insaf ver zalim insana
Mazlum olanlara zulüm etmesin

Bilirim her şeyin hesabı vardır
Duymayan görmeyen sağırdır kördür
Herkesin akıbet sonu mezardır
Boş avare vurdumduymaz yatmasın

Dünya üç günlüktür üç günde sondur
Doğup yaşadığın öldüğün gündür
Sözüm tüm âleme çobandır handır
Kimse uzun uzun hesap tutmasın

Bir gün yıkılmaz mı bozuk düzenler
Belasını bulur hile dizenler
İnsanların kuyusunu kazanlar
Yel söndürsün ocağını tütmesin

Aladağlı nasihatim söz ile
Daim yansıtırım hoş avaz ile
Ölüm yanımızda her an biz ile
Akılsızlar çok uzağa atmasın
02.04.2017

-319- Sevdalı Mısın
Yüzünde solgunluk bir durgunluk var
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın
Ne senden haberin ne de benden var
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Ellerin koynunda şaşkın gezersin
Ah çektikçe yüreğini ezersin
Damla damla yaşlarını süzersin
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Başın bir tarafta gözün şaş' bakar
Görenler hâline yürekler yakar
Hesabın kitabın hep yanlış çıkar
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Hayal eyledikçe geçen mazini
Gece gündüz uyku tutmaz gözünü
Hiçbir şey dindirmez senin sızını
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Maniler düzersin sanki şairsin
Mevla'm seni bu dertlerden kayırsın
Ne yiyer içersin ne de uyursun
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın

Aladağlı yüreğimi haşladın
Duygularım' tahrip ettin taşladın
Sayır bayır konuşmaya başladın
Sevdaya mı düştün sevdalı mısın
10.05.2001

-320- Kendime
İt ile çuvala girersen eğer
Kılına tüyüne katlanacaksın
Hadsizle yan yana durursan eğer
Diline huyuna katlanacaksın[100]

Adam olmak zordur kınamam seni
Benimki de söz mü kendime yani
İnsan doğdu isen fark eyle bunu
Yoluna soyuna katlanacaksın

Uygun değil ise girme kareye
Daralırsın kıvranırsın çareye
Okyanusu geçip gelsen dereye
Seline suyuna katlanacaksın

Gerçekleri görüp olmalı ayar
Aklı olan yanlışından tez cayar
Kanından canından biriyse eğer
Deline toyuna katlanacaksın

Faydasız bir sözü boşa savurma
Oldu öldü bitti konuya girme
Kısmetin böyleymiş çırpınıp durma
Malına payına katlanacaksın

Aladağlı söz ustası eriysen
Bu meyanda ayaktaysan diriysen
Eğitimci terbiyeci biriysen
Filine ayına katlanacaksın
07.12.2019

[100] Şiir çift ayaklıdır.

-321- Kârlı Çıkarsın
Kimine merhamet sevgi ters teper
Bunlardan uzak dur kârlı çıkarsın
Cahilde ar abur yırtılır kopar
Onlardan uzak dur kârlı çıkarsın

Timsah gözyaşları dökerse kişi
Tuzağa düşürür olursan naşi
Kuyudan zor çıkar delinin taşı
Şunlardan uzak dur kârlı çıkarsın

Çaresiz kalırsın istersin aman
Hava dumanlıysa uyanır düşman
İnsan maskesine bürünmüş şeytan
Canlardan uzak dur kârlı çıkarsın

Edep bozuk erkân bozuk yol bozuk
Olur ise muhakkak ki kul bozuk
İçi fitne dışı fitne dil bozuk
Kunlardan uzak dur kârlı çıkarsın

Gönül kalesini yıkacak olan
Viran bayrağını dikecek olan
Kin nefret uğruna akacak olan
Kanlardan uzak dur kârlı çıkarsın

Aladağlı kararınca söyledi
Dinleyenler sevdi veya payladı
İblis de demişti kayıp eyledi
Benlerden uzak dur kârlı çıkarsın
06.05.2017

-322- Anlarsın
Gurbet elde yalnız kalmak kolay mı
Hele bir başına gelsin anlarsın
Anadan babadan kardeşten uzak
Gözlerin yaş ile dolsun anlarsın

Akan yaşlarını silen olmazsa
Hatırını soran biri gelmezse
Eş dost gelip bir gün kapın' çalmazsa
Ellerin koynunda kalsın anlarsın

Hayalin kabarır gözlerin dalar
Daldıkça yüreğin hüzünle dolar
Didelerin yavaş yavaş nem alır
Kâbuslar uykunu bölsün anlarsın

Hasret ateşiyle yanar pişersin
İmkânsız küllenir söner üşürsün
Yükün ağır gelir bitkin düşersin
Bütün ümitlerin solsun anlarsın

Başına gelenler tecrübe alır
Vurdumduymaz olan biçare kalır
Nasip kısmet herkes bir yerde olur
Her parçan bir yerde olsun anlarsın

Yoldaş edinirsin gamı kederi
Gözyaşların sular bütün her yeri
Aladağlı duyguların rehberi
Sazını eline alsın anlarsın
08.04.2015

-323- Yanarsın
At izi it izi karışır ise
Aradığın' bulamazsın yanarsın
Çaresiz kalırsın düşersin yasa
Gece gündüz gülemezsin yanarsın

Akıl mantık ile yola gitmezsen
Hesap kitabını iyi tutmazsan
Hayat bir imtihan gayret etmezsen
Mutlu sonuç alamazsın yanarsın

Haramdan uzak dur varma yanına
Nar olur yapışır yazık canına
Mazlumun düşkünün girme kanına
Asla mesut olamazsın yanarsın

Yol benim iz benim kime ne dersen
Vazgeçersin hak olanı bilirsen
Yetimin güçsüzün hakkını yersen
Bu lekeyi silemezsin yanarsın

Bir kişi hedefe yola koyulsa
Sağa sola her tarafa yayılsa
Yârenin yoldaşın insan değilse
Sen de temiz kalamazsın yanarsın

İşin doğrusunu söyleyim sana
Özüne zulmetme kulak ver bana
Aladağlı gönlün sevgi kabına
Giremezsin dolamazsın yanarsın
01.04.2017

-324- Hava Alırsın
Bütün beceriler senden olmalı
Elden bekler isen hava alırsın
Her ne ister isen Allah'tan iste
Kuldan bekler isen hava alırsın

Mutluluğun zirvesinde olmayı
El âlemin takdirini almayı
Hedefe varmayı huzur bulmayı
Yoldan bekler isen hava alırsın

Yollar yürünürse yetirir seni
Takatin var ise götürür seni
Azmin ve gayretin artırır seni
Yelden bekler isen hava alırsın

Amaçlar gayeler her canda olur
Yürümek isteyen kervanda olur
Adamlık insanlık insanda olur
Kaldan bekler isen hava alırsın

Ele boyun eğmek sana ar olsun
Helal lokma için alnın ter olsun
Birazcık gayret et rızkın pür olsun
Selden bekler isen hava alırsın

Aladağlı konuş sözün Hak olsun
Başka şey düşünme tezin Hak olsun
Kalbini düz tut ki özün Hak olsun
Belden bekler isen hava alırsın
01.11.2017

-325- Çocuğum
Çocuğum işini şansa bırakma
Yoksa melül mahzun düşer kalırsın
Aman sen decilik sözüne bakma
Sonra olanlara şaşar kalırsın

Dağıtma kendini topla gücünü
İtinalı davran yolma saçını
Sakın salıverme ipin ucunu
Meşakkat içinde yaşar kalırsın

Âlimler huzuru olsun mekânın
Hoş kelime hitap etsin dehanın
Arkadaşı olma yobaz insanın
Acı sözleriyle şişer kalırsın

Aladağlı dal çevirme ülfete
Toz kondurma şerefine iffete
Toparla kendini dalma gaflete
Yoksa ay bacayı aşar kalırsın
16.12.1989

-326- Şaşar Kalırsın
Hor görme düşeni tefekkür eyle
Yoluna çıkarsa şaşar kalırsın
Felek sillesini yiyenler bilir
Bir tokat çakarsa şaşar kalırsın

Yüzümü döndürdüm ol yüce şaha
İradem elinde olan Allah'a
Yemin ederim ki vallah' billaha
İçini yakarsa şaşar kalırsın

Nefsin tuzakları zordur aldanma
Şeytan fice verir sakın ha kanma
Kendini Rüstem Zal Köroğlu sanma
Bir sinek yıkarsa şaşar kalırsın

Mevla'm insaf versin doğru bakmaza
Olanı biteni asla takmaza
Hayatın cilvesi sokar çıkmaza
Belini bükerse şaşar kalırsın

Kimin n'olacağın yaratan bilir
Zamanı gelince yazılan gelir
Sakın olmaz deme sana da olur
Sırtına çökerse şaşar kalırsın

Aladağlı fazla bilmez efendi
Ahlar hiç kimseye kalmaz efendi
Elde olan beyde olmaz efendi
Dişini sökerse şaşar kalırsın
11.03.2017

-327- Yaralanırsın
Tırnağın var ise başın' kaşırsın
Elden medet umma yaralanırsın
Görünüşe çok aldanma şaşarsın
Hiç güvenme kanma yaralanırsın

Söz verir ikrarı dilde bırakır
Derbeder perişan hâlde bırakır
İtibarsız seni yolda bırakır
Tarafına dönme yaralanırsın

Yolda kalır isen çekersin çile
Uğraşırsın varamazsın menzile
Derdini hâlini bilene söyle
Bed hoyrata sunma yaralanırsın

Bed hoyrat cahildir iğneler seni
Dili zehirlidir yaralar canı
Huzursuz olursun tanırım onu
Hizasına inme yaralanırsın

Gayret et özünü muhtaç bırakma
İhtiyaçlı olup kendini yakma
Namertlerin sofrasında bir lokma
Çorbasına banma yaralanırsın

Aladağlı biraz gayret et n'olur
Aklı olan mutlak tedbirin' alır
Suçlular korkaktır tedirgin olur
Haksız olup sinme yaralanırsın
31.01.2021

-328- Anlatamazsın
Bir üstat demiş ya sakın ha düşme
Sızını kimseye anlatamazsın
Beşer bile olsan yine de şaşma
Arzunu kimseye anlatamazsın

Derin derin bakar yüzün' keserler
Çıkmaya çırpışan hızın' keserler
Üç beş kelimeyle sözün' keserler
Mazini kimseye anlatamazsın

Kimseden fayda yok bunu ey' bil ki
Toparlan gayret et kendine gel ki
Evliya olsan da tedbirli ol ki
Tarzını kimseye anlatamazsın

Duyan feryadımı âleme yaysın
Vurdumduymazlıktan vazgeçsin caysın
Ağzından çıkanı kulağın duysun
Sözünü kimseye anlatamazsın

Kötü nefse sarıldın mı her kere
Çelmesi çetindir düşürür yere
Yanlış gözle görüldün mü bir kere
Özünü kimseye anlatamazsın

Fitne fücur yüreğini dağlatır
Aladağlı kollarını bağlatır
P… kalleşler dertlerini çoğaltır
Dozunu kimseye anlatamazsın
20.03.2017

-329- Sahtekâr ve Hainlere
Hani bizi düşünürdün be densiz
Camiyi okulu evimi yıktın
Cami yıkılır mı imansız dinsiz
İçimde sönmeyen bir ateş yaktın

Haklısın sen zaten bizden değilsin
Bunu bilmeyenler duysun ayılsın
Caniliğin her tarafta duyulsun
Candan bir milleti ne hâle soktun

Seni bilemedim çakal it nesin
Yeter düş yakamdan pire bit nesin
Çok büyük başarı yaman fitnesin
İnsanları birbirine bıraktın

Ağababaların n'ettiler seni
Kucaktan kucağa ittiler seni
Birinden birine sattılar seni
Zaten sen namusa ara ıraktın

Ey' bilenler feryadımı duysunlar
Özün nedir soyun nedir yaysınlar
Kandırdığın cahiller de caysınlar
Yeter içimizden kopardın söktün

Seni doğuranlar girsin derine
Aladağlı lanet desin goruna
Hiç vicdanın yok mu sevgi yerine
Nifak tohumunu her yere ektin
23.12.2015

-330- Karıştırmayın
Uyanın gafletten uyuyan beyler
Ak ile karayı karıştırmayın
Belirsizlik insanları bitirir
Usulü töreyi karıştırmayın

Sorumsuzluk insanlığın düşmanı
Buhrana düşürür yakar her yanı
Yolsuzluk kayadan atar insanı
Tepeyi dereyi karıştırmayın

Vurdumduymaz olur daim biçare
Düşene kimseler gelmez havara
Güzeli çirkini kendinde ara
Orayı burayı karıştırmayın

Aladağlı yanlışlarda acı var
Acıyı çekende büyük sancı var
Tasarrufun akla ihtiyacı var
Yorganı pireyi karıştırmayın
02.12.2001

-331- Gelmedin
Hani söz vermiştin gelecem diye
Vakit doldu zaman geçti gelmedin
Bir ömürdür bekliyorum yolunu
Saçlarımda çiçek açtı gelmedin

Hasretin içimi yakan köz oldu
Bu seven âşığa büyük haz oldu
Bahar geçti yaz tükendi güz oldu
Gençlik bir kuş gibi uçtu gelmedin

Sevdiğini Mecnun eyledi Leyla
Vuslattır yâr ile candaki dava
Sevip sevilene cennettir dünya
Bu da bir fırsattı kaçtı gelmedin

Nefis hep aldatır doğru güder mi
Ona mahkûm olan huzur tadar mı
Seven sevdiğine zulüm eder mi
Senin yaptıkların suçtu gelmedin

Deli gönlüm tamamladı çilesin'
Hiç olmasa mezarıma gelesin
Seni seven âşık öldü bilesin
Ecel şerbetini içti gelmedin

Akşam olur gelmez idi zor sabah
Aladağlı görse idim bir sabah
Senin için süslenirdim her sabah
Eller beyaz kaftan biçti gelmedin
28.03.1996

-332- Göreydin
Zemheri ayında soğuk günlerde
Soğuk suyla buzu kazdık göreydin
Kimi kazma ile kimi kürekle
Onun derisini üzdük göreydin

Kalesini yıktık burcunu yıktık
Odasını söktük damını söktük
O fazla soğuktu bizler sıcaktık
Kırdık düzenini bozduk göreydin

Herkes bir tarafta meşgul işinde
Çoğusu muhabbet gırgır peşinde
Yârenler toplandık buzun başında
Oynadık kudurduk azdık göreydin

Seyretseydiz hâlimize gülersiz
Ömür boyu parmağıza dolarsız
Bir yumurta kırk askeri bilirsiz
Tarihe bu şekil yazdık göreydin

Bir kişi bu işi yapardı mutlak
Koca bir bölüğe var mıydı gerek
Askerlik ne imiş hâlimize bak
Verdik veriştirdik kızdık göreydin

Önümüze gelen buzları kaptık
Aladağlı rüzgâr tipiye kattık
O bize biz ona şakalar yaptık
Yüzünü gözünü çizdik göreydin
20.01.1977

-333- Dedelerimin
Bana yaşanacak vatan bırakmış
Mekânı nur olsun dedelerimin
Her köşesi cennet mekân bırakmış
Mekânı nur olsun dedelerimin

Can vermiş düşmana vatan vermemiş
İşte bu toprakta yatan vermemiş
Olmuş her taşına kurban vermemiş
Mekânı nur olsun dedelerimin

Hain olup memleketi satmamış
Bu yüzdendir varlığımız bitmemiş
Bizi el âleme köle etmemiş
Mekânı nur olsun dedelerimin

Edep hayâ namus okutmuş bize
Ondandır ar abur akseder yüze
Rahmet okuyalım gelin biz bize
Mekânı nur olsun dedelerimin

Çanakkale ruhu canımda benim
Şerefimde benim şanımda benim
Onların aşkı var kanımda benim
Mekânı nur olsun dedelerimin

Geçmişini bilmeyene sözüm yok
Ona anlatmaya zaten lüzum yok
Duyarsız ne oğlum ne de kızım yok
Mekânı nur olsun dedelerimin

Yurtsuz yuvasızın hâline bakın
Şaşkınca çark eden yoluna bakın
Gözdeki çaresiz seline bakın
Mekânı nur olsun dedelerimin

Elin nifakları vız gelir bize
Kiminin yaptığı yoz gelir bize
Ne kadar şükretsek az gelir bize
Mekânı nur olsun dedelerimin

Haydi Aladağlı gayret edelim
Şehitlerin mezarına gidelim
Bu rahmetin havasını tadalım
Mekânı nur olsun dedelerimin
20.12.2015

-334- Boz Güvercin
Yuvan mı dağıldı avcı mı kovdu
Söyle boz güvercin derdin ne senin
Gece on ikide işin ne burda
Söyle boz güvercin derdin ne senin[101]

Güzel anam hasta ağlarım gülmem
Belki de bir haber getirdin bilmem
Hayırlı değilse al götür almam
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Azrail'sen dilim varmaz sormaya
Dayanamam o acıya girmeye
Anam mısın geldin beni görmeye
Söyle boz güvercin derdin ne senin

[101] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "23 Mayıs 2011 tarihinde annem ansızın rahatsızlandı. Beyin kanamasından hastaneye kaldırdık. Doktorlar yoğun bakıma aldılar. Ha bugün ha yarın derken, annem 15-16 gün yoğun bakımda kaldı ve hiç kimse bir şey yapamadı. 7 Haziran 2011 gününün akşamı, Keçiören'deki evimde yatmaya hazırlanırken, oturma odasında otururken, cam önünde bir kanat çırpma sesi duydum. Hemen perdeyi açtım ki bir güvercin yüzüme bakıyor. Başını aşağı yukarı sallayarak 'Hadi kalk, ne duruyorsun?' dercesine bana işaret ediyordu. Hemen annem aklıma geldi. 'Acaba anneme bir şey mi oldu?' dedim kendi kendime. Dualarımı okudum, birkaç dörtlük yazdım, yattım. Sabah 06.30 suları bir telefon çaldı. Ahizeyi kaldırdım, 'Alo' dedim. Arayan kişi, annemin doktoru İdris Bey'di. 'Başınız sağ olsun, annenizi kaybettik' dedi ve biz ne yapmamız gerekiyorsa onu yaptık. Allah anneme ve cümlemizin geçmişine rahmet eylesin. İşte Boz Güvercin türküsü böyle ortaya çıktı."

Sakın anan öldü deme yanarım
Böyle bir kederi nasıl kanarım
Derbeder olurum biter sönerim
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Süleyman değilim dilini bilsem
Müneccim değilim hâlini bilsem
Seni anlamanın yolunu bilsem
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Anamdan hoş haber versen coşarım
Seni ömür boyu sırtta taşırım
Ben anamsız dayanamam düşerim
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Adım İsmail'dir anam Mihriban
Doğru yerde isen cevap ver hemen
Meraktan çatladım hâlim çok yaman
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Bir şeyler söylersin ben anlayamam
Birazcık açık ol can anlayamam
Kaş göz edersin ya sen anlayamam
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Güzel anam kendisine geldi mi
Dertlerinin dermanını buldu mu
Yaradan'dan beratını aldı mı
Söyle boz güvercin derdin ne senin

Gücüm yetmez elim kollarım bağlı
Çaresiz kalmıştır bu Aladağlı
Anamın derdiyle ciğerim dağlı
Söyle boz güvercin derdin ne senin
07.06.2011

-335- Lanet İblis
Lanet iblis her taraftan çıkarsın
İnsanlığa kinin bitmez mi senin
Önüne geleni suça sokarsın
Bunca yaptıkların yetmez mi senin

Hak yoluna koşanları görürsün
İçten dıştan her taraftan sararsın
Âdemden bu yana hızla yürürsün
Hasedin takatin gitmez mi senin

Sen de bilirsin ki işin zor senin
Ebedî kalacak yerin kor senin
Lanetlenmiş her tarafın kir senin
Vicdanın özüne çatmaz mı senin

Masum insanları dara sokarsın
Alay eder göre göre sokarsın
Hakk'ın kullarını zora sokarsın
Burnunu yerlere sürtmez mi senin

Her şeyin sonu var o gün gelince
Ettiklerin mutlak seni bulunca
Kıyamet olup da süren dolunca
Cismin zulmetine batmaz mı senin

Çok doldurdun bardakları şişirdin
Çalkalayıp her tarafa taşırdın
Fice verip yollarını şaşırdın
Aladağlı yakan' tutmaz mı senin
13.03.2017

-336- Yâr Senin
Sen ki âlemlerin Rabb'isin Rabb'im
Rahmetine sığınmışım yâr senin
Her şeyim elinde olan Allah'ım
İzzetine sığınmışım yâr senin

Sensiz hiçbir yere varamıyorum
Asla bir murada eremiyorum
Senden yücesini göremiyorum
Kudretine sığınmışım yâr senin

Sen beni yaratan başımın tacı
Dertlerin dermanı sensin ilacı
Günahkâr kulunum hâlime acı
Nusretine sığınmışım yâr senin

Bu hayatın gerçeğine ermişim
Bile bile yanlışlara girmişim
Yüzüm kara huzuruna durmuşum
Beratına sığınmışım yâr senin

Nefsimin elinde oldum oyuncak
Hâlim ne olacak ederim merak
Varlığın sonsuzdur asla şüphem yok
Neşetine sığınmışım yâr senin

Aladağlı aciz kulundur sana
Ümmettir Habib-i Ekrem sultana
Rahmet hazinenden ikram et bana
Necatına sığınmışım yâr senin
11.01.2017

-337- Sevda Yorgunu
He sevda yorgunum anlarım seni
Sen mahbup vurgunu yaran var senin
Belli kara sevda sarmış her yanı
Gözlerin yaş dolu işin zor senin[102]

Belki de bu gece yatmayacaksın
Kalkıp meyhaneden gitmeyeceksin
Bu gamı kederi atmayacaksın
Emret ağam paşam koca yer senin

Derdinin ortağı bir kadeh rakı
Fark edebilmezsin yakın ırakı
Gider gönlündeki gamı merakı
Bu stres ömrünü tez yiyer senin

Ozan Aladağlı senden çok beter
Bu derde kapılan kaybolur yiter
Dönebilirsen dön buradan yeter
Bir deri bir kemik eder kor senin
27.04.1998

-338- Kelimelerin
Hayatı anlamak yaşamak için
Dili çok önemli kelimelerin
Bu canı sağ salim taşımak için
Yolu çok önemli kelimelerin

Bazen doğru gider bazen de sapar
Kimi çirkin kapar kimi hoş kapar
Nereye uzanır kime ne yapar
Kolu çok önemli kelimelerin

Kelimeler var ki hayat yaratır
Kelimeler var ki ömür çürütür
Kelimeler var ki bela üretir
Hâli çok önemli kelimelerin

[102] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Zor senin zor senin işin zor senin
Yürekte çok büyük yaran var senin
Aşktan başka şeye gözün kör senin
He sevda yorgunum anlarım seni

Kelimeler var ki savaş eylemiş
Kelimeler var ki gönül eylemiş
Kimler meşk eylemiş kimler söylemiş
Dalı çok önemli kelimelerin

Sözü el âleme yayana bağlı
Kumaşın kıymeti giyene bağlı
Güzeldir çirkindir diyene bağlı
Şalı çok önemli kelimelerin

Yiğit ona derim deli taşısın
Sevgi merhameti dolu taşısın
Öyle söz söyle ki eli taşısın
Beli çok önemli kelimelerin

Âşık doğru söyle el faydalansın
Hakk'ı zikreylesin dil faydalansın
Âlem oh eylesin bol faydalansın
Deli çok önemli kelimelerin

Kelime insanı yere batırır
Kelime mahveder küfre götürür
Kelimeler varlığını bitirir
Pili çok önemli kelimelerin

Aladağlı hoş nağmeler doğursun
Yüreğini güzellikle yoğursun
Öyle mızrap at ki Hakk'ı çağırsın
Teli çok önemli kelimelerin
18.03.2012

-339- Gelesin
Çok görestim seni içim yanıyor
Çaresi yok mudur bele gelesin
Hasret bir karanlık gece misali
Tatlı uykuların' böle gelesin

Olur ya uykudan kalktığın zaman
Umutla yollara baktığın zaman
Sevinç meşalesi yaktığın zaman
Vuslat yollarını bula gelesin

Sensin hayatımın lezzeti tadı
Senin hasretinle ciğerim yandı
Bekleyemem artık sabrım kalmadı
Böyle bir gerçeği bile gelesin

Yollar çok uzanır heyecanından
Ruhun çıkmak ister hep bedeninden
Bir müjde hediye isterim senden
Ayrılığı yere çala gelesin

Ah ile vah ile sazlanıp durma
Hülyalara dalıp sızlanıp durma
Mecnunun olmuşum gizlenip durma
Sen de Leyla isen çöle gelesin

Aladağlı çölde kalmışım amma
Hayalin benimle yalnızım sanma
Umutsuzluk havasına boyanma
Gönlünden hüsranı sile gelesin
01.02.1999

-340- Gelesin Yâr Gelesin
Sen için çağlayan hasret pınarın
Gözeleri kurumadan gelesin
Gönül bahçesinin sevgi ağacı
Hicran çekip çürümeden gelesin[103]

Hoş geldin deyip de sıksam elini
Sevgi muhabbetle duysam dilini
Heyecanla bekliyorum yolunu
Ümitlerim erimeden gelesin

Bir haber eylemez gelip gideni
Yüreğim kan ağlar sensin nedeni
Hasretinle yanan nazik bedeni
Beyaz bezler bürümeden gelesin

Aladağlı her an arzular seni
N'olur daha fazla bekletme beni
Olur ya çatarsa ölüm kervanı
Alıp beni yürümeden gelesin
28.03.1996

-341- Uzak Durmasın
Dalı olmayanın gövdesi olmaz
Kimse kendisinden uzak durmasın
El âlem içinde bir hükmü kalmaz
Dediğimi sakın küçük görmesin

[103] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Gelesin yâr gelesin
Hâllerimi bilesin
Şu yaralı gönlüme
Bir teselli olasın

İyisi kötüsü seninse eğer
Herkes birbirine olmalı ayar
Birlik beraberlik çok büyük değer
Menfaatler bu bağları kırmasın

Nefsin arzuları şaşırır seni
Avcı olur tora düşürür seni
Varılmaz yollardan aşırır seni
Bu duygular hiçbir canı sarmasın

Herkesin arzusu isteği vardır
Doğruyu başarmak tabi' ki zordur
Üstesinden gelen yiğittir erdir
Allah becerene darlık vermesin

Bunu hesap etsin düşünsün her can
Yanlış hesapların hâli çok yaman
Nifak tohumunu ekerse bir can
Mutlu olup hiçbir sefa sürmesin

Aladağlı özden geçen öküzler
Fakiri düşkünü seçen öküzler
Hısım akrabadan kaçan öküzler
İmdat diye dizlerine vurmasın
12.04.2017

-342- Nasihat
Sen ilmin yolundan çıkıp kenara
Yalandan boş yere aşınmayasın
Bilinçsiz yaşayan uğrar zarara
Öğrenmeyi sakın üşenmeyesin

Yapılacak işe sakın boş verme
Akşamın işini yarına deme
Beş kuruş kazanıp on kuruş yeme
Çul palaz sırtında taşınmayasın

Bağban isen gülü düşürme hara
Bahçeye su ver ki yetişsin bara
Çalış uğraş çırpın çık yücelere
Duvar diplerinde kaşınmayasın

Dinle sözlerimi gerçekler budur
Duymaz isen beni şaşırıp kudur
Elden bir yediysen bir de sen yedir
Beleşçi olup da döşenmeyesin

Aladağlı sözü düşünüp söyle
Yoksa destan olur düşersin dile
Attığın adıma çok dikkat eyle
Sonra pişman olup düşünmeyesin
08.05.1985

-343- Adam Değilsin
Yokluğunda bana varında ele
Gider isen bence adam değilsin
Şerefsizlik yakışır mı insana
Güder isen bence adam değilsin

Kul hakkı zehirdir neyine gerek
Uzaklaş saygı duy boyun eğerek
Haklının hakkını zulüm ederek
Öder isen bence adam değilsin

Her oluşun vardır mutlak nedeni
Nedenler olmalı haklı medeni
Kuruması için taze fidanı
Budar isen bence adam değilsin

Tuzağa takılmış çok canlar gördüm
Kimse yem olmasın düşüncem derdim
Sahtekâra maddi manevi yardım
Eder isen bence adam değilsin

Kuyudan zor çıkar delinin taşı
Boşunadır tedbirsizin uğraşı
Zehirden acıdır namerdin aşı
Tadar isen bence adam değilsin

Aladağlı sana söyleyim uyan
Odur insanlara en büyük düşman
Heva-yi nefsine kendini kurban
Adar isen bence adam değilsin
09.01.2003

-344- Düşüren Sensin
Kaderi bilirim çok inanırım
Beni bu hâllere düşüren sensin
Suçum ne günahım neydi yanarım
Yakıp ciğerimi pişiren sensin

Gece gündüz yandım döndüm büryana
Figanım dayandı ta asumana
Hayatın cilvesi derim ben buna
Düz giden yolumu şaşıran sensin

Bilirsin bu duygu nar idi bize
Muhabbet yürekte sır idi bize
Bunu ifşa etmek ar idi bize
Bardağı doldurup taşıran sensin

Aladağlı boşa dolmaz efendim
Boş söyleyip boşa gülmez efendim
Üfürükle dostluk olmaz efendim
Balonu çok fazla şişiren sensin
10.06.2013

-345- Edersin
Ondan sana fayda gelecek sanma
Yalakadan ancak maşa edersin
Yalanı çok olur sakın ha kanma
Sonra pişman olur haşa edersin

Leke eder şerefini şanını
Hüsrana uğratır her zamanını
El âlem içinde ağa canını
Onun sayesinde poşa edersin

Yalaka başına bela getirir
Şu âlemde itibarın' yitirir
Seyreder hâline güler oturur
Eline koz verir paşa edersin

Eğriyi doğruyu bilmez her insan
Bilinçsiz olanlar olur perişan
Pisliğinden kurtulmaya çalışsan
Bütün gayretleri boşa edersin

Umarım hiç kimse olmasın böyle
Böyle olanların hayatı hile
Kulak asıp anlayana söz söyle
Yoksa muhabbeti taşa edersin

Aladağlı geçme yiğit erinden
Onlar hata yapmaz edep arından
Vazgeç be kardeşim fesat birinden
Hayatında güzel bir şe' edersin
02.06.2017

-346- Yazık Edersin
Hayatı tozpembe görüp rastgele
Yürürsen kendine yazık edersin
Gamsız gasavetsiz sorumsuz hâle
Girersen kendine yazık edersin

Tembellik miskinlik beladır cana
Muhtaç eder boyun büktürür sana
Özveriyle çalış iki cihana
Durursan kendine yazık edersin

Mutlak döneceğiz yüce Settar'a
Topla nevaleyi olma avare
Ey nefsim elin boş yüzün kapkara
Varırsan kendine yazık edersin

Gayret et haklı çık davalarında
Himmet ihlas iste dualarında
Kurtuluşu nefsin hevalarında
Ararsan kendine yazık edersin

Var ise kurtarır haklı ameller
Haksız yaşayanlar çaresiz n'eyler
Kısacık ömürde uzun hayaller
Kurarsan kendine yazık edersin

Aladağlı benim sözüm insana
Bunlar duyulmalı bütün her yana
Kötü arzuların yükünü cana
Sararsan kendine yazık edersin
30.01.2020

-347- Bir Çuval İncir
Yalakaya yâren mehtap olursan
Bir çuval inciri berbat edersin
Onun yalanını esas alırsan
Ondan farkın kalmaz nispet edersin

Bir dene nazar et neler görürsün
Sen o zaman kanaate varırsın
Cahili hoş görme fırsat verirsin
Ona sebep olur şirret edersin

Aradığım' bulamadım nerede
Canım kurban olsun mert oğlu merde
Fesat olan söz gezdirir her yerde
Kulak asma cana külfet edersin

Yiğitlerle meşgul eyle her anı
Zor duruma düşürmezler insanı
Şerefsize kaptırdın mı yakanı
Aşılması çok güç illet edersin

Fitneler çıkarır seni yolundan
Koparırlar yâreninden elinden
İpin ucu kaçar ise elinden
Çaresiz imkânsız imdat edersin

Birazcık insanlık varsa kanında
Fark eyleyip vazgeçersin anında
Aladağlı pişman olsan sonunda
O zaman kendinden nefret edersin
09.05.2017

-348- İnsanoğlu
Ne kısacık ömrün var insanoğlu
Bir rüya misali geçer gidersin
Hayal eder dünyaları kurarsın
Bir anda dağıtır saçar gidersin

Azrail ruhunu alır yurdundan
Oğlun kızın yürek yakar derdinden
Ya iyi ya kötü derler ardından
Tarihe bir sayfa açar gidersin

Bozulur endamın ağ düşer saçan
Görmedim duymadım ölümden kaçan
Zamanı gelince dürülür bohçan
Ebedî yerine göçer gidersin

Bırakma elinden Hakk'a niyazı
Asla terk eyleme sünneti farzı
Heva-yı nefsine kaptırma özü
Zavallı perişan naçar gidersin

Doğan yaşar ölür sanki güneştir
Anlayana çok önemli bir iştir
On bin yıl yaşasan yine de boştur
Ecel şerbetini içer gidersin

Aladağlı n'olur gezme avare
Meşakkat çekersin düşersin dara
Dünya senin olsa etmez beş para
Sadece bir kefen biçer gidersin
20.02.1994

-349- Bilirsin
Hâline şükreyle sabreyle dostum
Beterin beteri vardır bilirsin
Bir kararda kalan yüce Allah'tır
Bunu bilmeyenler kerdir bilirsin

Bazen düşer bazen kalkar yürürsün
İyi kötü bir sonuca varırsın
Kazanırsın gâh da zarar görürsün
Hayat çilelidir zordur bilirsin

Hazret-i Kur'an'a sarıl öz yaşa
Yaradan aşkına yürek köz yaşa
Tedbirli ol akıl kullan düz yaşa
Ömür çok kısadır dardır bilirsin

Dünya hevesine kapılıp koşma
Engin ol kükreyip sel gibi coşma
Kabından dışarı köpürüp taşma
Kibirin atası kördür bilirsin

Bir lokma iyilik senin yoldaşın
Ekmeğin azığın katığın aşın
Ozan Aladağlı orayı düşün
Mekânımız bir mezardır bilirsin
28.10.1994

-350- Bir Kişi
Hem kanmaz hem zalim olsa bir kişi
Karayı beyazı gördüremezsin
Haksızlıkla geçer hayat akışı
Özünü doğruya erdiremezsin

Sözüm sözdür temin ederim sizi
Adamla yan yana koymam öküzü
Muhatap alırsan aklı kesmezi
Haklı bir sonuca vardıramazsın

Allah'ım düzeltsin böyle birini
Hesap etmez zararını kârını
Hoş görme cahilin yaptıklarını
Saldırır her yana durduramazsın

Ömür yaşanır mı çıyan mar ile
Günün geçer efkâr ile zar ile
Ölmüşü öldüren zulümkâr ile
Asla bir arada sardıramazsın

Bu şekil olanlar topluma yara
Yâren yoldaşını düşürür dara
Yaptığı hatayı görmeyen köre
Hakkını haklıya verdiremezsin

Aladağlı daim sıkıntı nadan
Allah'ım kötüyü silsin dünyadan
Kalma hicret eyle zalim yanından
Hayatını rahat sürdüremezsin
10.04.2020

-351- Gelmezsin
Her kapı çalanı sensin sanarım
Fırlarım çıkarım ama gelmezsin
Pişman olur için için yanarım
Ağıtlar yakarım ama gelmezsin

Bu dertle yüreğim erir Allah'ım
Gözyaşlarım nehir yürür Allah'ım
Olur ya mucize verir Allah'ım
Yollara bakarım ama gelmezsin

Evlat acısı bu damarda kanda
Ateşi tükenmez volkandır canda
İmkânsız umutlar beslenir bende
Kafama takarım ama gelmezsin

Gece gündüz bu dert ile dururum
Gam kederin dehlizine girerim
Geleceğin' bilsem canım' veririm
Beynime sıkarım ama gelmezsin

Allah'ım affetsin sana kıymasın
Cennetinden başka yere koymasın
Benim feryadımı isyan saymasın
Canımdan bıkarım ama gelmezsin

Aladağlı âlem duydu zarımı
Kim ne bilsin zararımı kârımı
Hasret gözyaşımla yanaklarımı
Süzerim yıkarım ama gelmezsin
11.06.2019

-352- Çare Söyleyin
Bir nazlı dilbere gönül kaptırdım
Kavrulmuş yanmışım çare söyleyin
Dalmışım çıkmaza yolum' saptırdım
Deliye dönmüşüm çare söyleyin

Köz eyledim yüreğime cananı
Her yanım kor oldu çıkmaz dumanı
Aşk badesi yakar imiş insanı
Nuş etmiş kanmışım çare söyleyin

Bu acı yüzünden asla gülemem
Onsuz bu hayattan lezzet alamam
Bu derdin çaresi var mı bilemem
Sizlere sunmuşum çare söyleyin

Elde olsa kimse buna bulaşmaz
Kimseler bu derdi asla üleşmez
Aklım beynim şoka girdi çalışmaz
Kurumuş donmuşum çare söyleyin

Aladağlı didelerim hep akar
Görenler şaşırır hâlime bakar
Sevda yolu dikenlidir can yakar
Üstüne inmişim çare söyleyin
28.09.1998

-353- Selam Söyleyin
Her yanımda duran nurlu melekler
Habib-i Ekrem'e selam söyleyin
Deyin bir ümmetin şefaat bekler
Habib-i Ekrem'e selam söyleyin

Ziyarete gelemezsem yanarım
Bu arzuyla kıvranırım dönerim
Salat ü selamla aşkla anarım
Habib-i Ekrem'e selam söyleyin

Havadaki kuşlar sesimi duyun
Benim feryadımı âleme yayın
Aşk ile kavrulan yanan var deyin
Habib-i Ekrem'e selam söyleyin

Bu garip düşkünden alın bir haber
Gücüm yetse gelsem olsam bahtiyar
Allah'ın rahmeti esen rüzügâr
Habib-i Ekrem'e selam söyleyin

Nasip olsa yüzüm' sürsem sinine
Şefaat yakışır onun şanına
Kısmet olup gelemezsem yanına
Habib-i Ekrem'e selam söyleyin

İslam'ın şartına kurbandır canım
Nasip olsa gelsem olsa bir anım
Aladağlı haktır dinim imanım
Habib-i Ekrem'e selam söyleyin
02.06.2017

-354- Hüseyin
Bir baktım konuşur kendi kendine
Tutuşmuş bir alev yanar Hüseyin
Zamlar yüreğini büryan eylemiş
Bu gidişle bir gün söner Hüseyin[104]

Ömründe görmemiş sağlık afiyet
Yarını düşünür durur her saat
Zaten kader vurmuş her yanı sakat
Çaresiz kıvranır döner Hüseyin

Bütçesi daralmış büyümüş derdi
Sülo babasına verdi de verdi
Turgut Özal ey'di az zam koyardı
Deyip sözlerini sunar Hüseyin

Ne kadar yanmışsın kendine dedim
Bir dolap almaktır dedi muradım
Sanmayın ki Hüseyin'i uyardım
Yalana dolana kanar Hüseyin

Korkudan dudağı göz göz patlamış
Sanki bir iskelet ölü hortlamış
Sırtındaki yükten gözü portlamış
Paket korkusundan siner Hüseyin

Düşünürdü bazen hep kara kara
Dertten konuşurdu yüreği yara
Bir yılbaşı kurtulursun biçare
Bekle talih kuşu konar Hüseyin

Çok Hüseyin yemiş kafayı beyler
Aladağlı bu garibe ne eyler
Bazen Fatihlerden Yavuz'dan söyler
Kendini padişah sanar Hüseyin
22.01.1995

-355- Olsun
Gel yavrum gel kuzum dinle sözümü
Yaşayan canlara hürmetin olsun
Büyüğe saygılı küçüğe sevgi
Bütün insanlara kıymetin olsun[105]

[104] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, 22.01.1995 tarihinde, İzmir'den Ankara'ya gitmek için otobüse bindim. Aradan yarım saat geçmişti ki bazı sesler duydum. Bu sesler hayatın yükü altında erimiş, tükenmiş bir garibin sesiydi. Kendi kendine siyasi liderlerin atmış olduğu kazıkları hesap ediyor, bazen gülüyor bazen hiddetleniyor, verip veriştiriyordu. Ekeceği tarlanın tohumunu, gübresini hesap edip bir türlü işin içinden çıkamıyordu. Bu parayı nereden, nasıl bulacağım diye kıvranıp duruyordu. Biz âşıklar da söz yazmak için bahane arıyoruz. İşte Hüseyin!"
[105] Şiir çift ayaklıdır.

Dedeler neneler büyük reisler
Onlar yuvamızın her yerin' süsler
Anne bebeğini sevgiyle besler
Şirin lisanlara lügatin olsun

Toplumun temeli aileden başlar
Sağlam örülmeli el aman taşlar
Perakende kalır yuvasız kuşlar
Darda olanlara himmetin olsun

Çok şeyler görürsün zaman içinde
Kendini bulursun meydan içinde
İnsanlığa giden kervan içinde
Rastgelen hanlara hilatin olsun

Hilekâr düşünce fikir saçana
Meyil etme buna kucak açana
Zulüm etme güçsüzlere kaçana
Senden sinenlere azadın olsun

Aladağlı şaşmaz hak yoldan giden
Her zaman kaybeder yanlışı güden
Kaçmak gerekirse kötü komşudan
Zulüm sunanlara bir atın olsun
11.10.1994

-356- Bana Yazıklar Olsun
Ben beni dünyada fark edemedim
Yazık bana bana yazıklar olsun
Yanlıştan çark edip düz gidemedim
Yazık bana bana yazıklar olsun

Mevla'm akıl vermiş düşünemedim
Bu yüzden menzile taşınamadım
Heva-yı nefsimden boşanamadım
Yazık bana bana yazıklar olsun

Doğrulara karar verdim tutmadım
Boş ver aman dedim durdum tutmadım
Ak ile karayı gördüm tutmadım
Yazık bana bana yazıklar olsun

Hak'tan ne istedim verdi özüme
İnkâr eder isem durur gözüme
Çok günahla leke vurdum yüzüme
Yazık bana bana yazıklar olsun

Gece oldu gündüz oldu bilmedim
Olandan bitenden ibret almadım
Verilen unvana layık olmadım
Yazık bana bana yazıklar olsun

Yanlışı görsem ne zaman tükendi
Aladağlı özüm özümü yendi
Pişmanlık kor gibi içime sindi
Yazık bana bana yazıklar olsun
09.01.2011

-357- Yazıklar Olsun
Ne edep ne hayâ kalmamış bizde
Hayvana dönmüşüz yazıklar olsun
Sanki ilk insanlar var günümüzde
Üryana dönmüşüz yazıklar olsun[106]

Kalmamış dünyanın lezzeti tadı
Bu illet yüzünden ciğerim yandı
Anlayış tükendi saygı kalmadı
Samana dönmüşüz yazıklar olsun

Yalan temel atar çıkarız köşke
Hile dubarayla gireriz meşke
İçimiz bir başka dışımız başka
Dümene dönmüşüz yazıklar olsun

Batı hâllerine çok yeriniriz
Benliğimiz' örten şal bürünürüz
Haklıya haksıza bir görünürüz
Her yana dönmüşüz yazıklar olsun

Aladağlı güç mesele önlemek
Ne anlamak ister ne de dinlemek
Nasihat kaç para boşa ünlemek
Kime ne dönmüşüz yazıklar olsun
13.02.1994

-358- Şükürler Olsun
Dünyayı emrime sunmuşsun benim
Daha ne isterim şükürler olsun
Senin habibindir benim sultanım
Daha ne isterim şükürler olsun

El vermişsin doğruları tutmaya
Ayak verdin hedefime gitmeye
Dil vermişsin meramım' arz etmeye
Daha ne isterim şükürler olsun

[106] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, bu şiirimi belediye otobüsünde uygunsuz davranan bir kadın ve bir erkek için yazmıştım."

Göz vermişsin nimetlerin’ görmeye
Dimağ verdin lezzetine ermeye
Var mı nefes gibi büyük sermaye
Daha ne isterim şükürler olsun

Ta kalubeladan çalınmış maya
İslam odur ikrarından caymaya
Gücüm yetmez nimetlerin’ saymaya
Daha ne isterim şükürler olsun

Nimetlerin başı akıl vermişsin
Onun ile dünyaları kurmuşsun
Beni mahlûkata lider görmüşsün
Daha ne isterim şükürler olsun

Kel’me-i tevhidi vermişsin bana
Bir keresi ağır gelir cihana
Aladağlı bunu bilse daha ne
Daha ne isterim şükürler olsun
08.02.2000

-359- Uyu Yavrum Uyu
Yıkılsın ocağı evi kanserin
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun
Acın yüreğimde kor derin derin
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Yanarım muradı yarı kalana
Civan ömrü geçti gitti talana
Boynumuz eğridir Hak’tan gelene
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Derbeder perişan olduk bilesin
Yaradan’dan beratını alasın
Fatma anamıza komşu olasın
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Merak etme torunumu Allah var
Merhamet sahibi verir mi keder
Hepimizi korur yüce mukadder
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Yerin cennet olsun gül yüzlü yavrum
Pırlanta yürekli bal sözlü yavrum
Yaradan yâr olsun can nazlı yavrum
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun

Baban Aladağlı hakkımı helal
Eyledim sesimi duy da haber al
Yaradan'ım orda vermesin zeval
Uyu yavrum uyu yerin nur olsun
18.02.2018

-360- Şiir Yazdım
Şiir yazdım üstatlara nazire
Şiir yazdım gönüllere hoş olsun
Şiir yazdım hemen kondum hazıra
Şiir yazdım yârenlere eş olsun[107]

Şiir yazdım Kazanoğlu söz bilen
Şiir yazdım Mehmet Atar öz bilen
Şiir yazdım aşka çıra köz bilen
Şiir yazdım duygular ataş olsun

Şiir yazdım namerdine merdine
Şiir yazdım koç yiğitler yurduna
Şiir yazdım el âlemin derdine
Şiir yazdım dideleri yaş olsun

Şiir yazdım muhabbeti baş ettim
Şiir yazdım dinleyeni keş ettim
Şiir yazdım gönülleri hoş ettim
Şiir yazdım ekmek olsun aş olsun

Şiir yazdım her yana sevgi ektim
Şiir yazdım kini nefreti yıktım
Şiir yazdım karanlığa sur çektim
Şiir yazdım âleme güneş olsun

Şiir yazdım Aladağlı nidalı
Şiir yazdım bu sanatı güdeli
Şiir yazdım el âleme faydalı
Şiir yazdım türkücüye iş olsun
05.10.2018

-361- Son Durak
Yârenim yoldaşım akrabam komşum
Olanlara hakkım helal hoş olsun
Beni hak huz'runa yolcu etmeye
Gelenlere hakkım helal hoş olsun
Bu ikram sizlerden bana da gelsin

[107] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, sosyal medyada Selahattin Kazanoğlu ve Mehmet Atar kardeşlerimin yazışmalarından etkilendim ve bu şiiri kendilerine nazire olarak yazdım."

Cemaatim olmak için saflara
Görüp ibret almak için saflara
Namazımı kılmak için saflara
Dolanlara hakkım helal hoş olsun
Bu ikram sizlerden bana da gelsin

Dünyanın bizlere tapusu budur
Girişi çıkışı kapısı budur
Hayat bir imtihan hepisi budur
Bilenlere hakkım helal hoş olsun
Bu ikram sizlerden bana da gelsin

Hakk'a dönüp yürüyorum yüzümü
Ondan başka kim kurtarır özümü
Benden sonra Hak Hak diye sazımı
Çalanlara hakkım helal hoş olsun
Bu ikram sizlerden bana da gelsin

Nefsime çok uydum çoktur kederim
Rabb'imin affını ümit ederim
Vadem tamam oldu öze giderim
Kalanlara hakkım helal hoş olsun
Bu ikram sizlerden bana da gelsin

Aladağlı sende âlemsin âlem
Herkesin işi var çok etme kelam
Ardımdan Fatiha bir Yasin selam
Salanlara hakkım helal hoş olsun
Bu ikram sizlerden bana da gelsin
28.08.2015

-362- Pişman Olursun
Yaşayan bir ölü olma be miskin
Fırsatlar kaçınca pişman olursun
Zamanın var iken gayret et dövün
İş işten geçince pişman olursun

Akşamdan sabaha tedbirini al
Tevekkül Allah de sonra rahat ol
Gençlik elde iken kıymetini bil
Kafesten uçunca pişman olursun

Bilmem bekliyorsun acep sen neyi
Baki mi kalacak sandın dünyayı
Her gelene kapattığın kapıyı
Azrail açınca pişman olursun

Ya dağa ya beye dayanmıyorsun
Bu tatlı uykuya doyunmuyorsun
Daldığın gafletten uyanmıyorsun
Dünyadan göçünce pişman olursun

Gerçekleri görüp bak bu zamanda
Aladağlı kusur etme imanda
Ak ile karayı ulu divanda
Fark edip seçince pişman olursun
25.02.1995

-363- Heder Olursun
Yetiştir kendini ilime alış
Duvara benzeme heder olursun
Hakkını yedirme kendine çalış
Davara benzeme heder olursun

Omuzuna talimatlar yükleme
Hayatı yokuşa sürüp dikleme
İşinin ehli ol emir bekleme
Yavere benzeme heder olursun

Kapılmış dünyaya coşmuş süslenmiş
Kararmış yüreği hasta paslanmış
İçi dışı küfür ile beslenmiş
Sövere benzeme heder olursun

Seçici davranıp işe dolaşma
Beleşçi yaşayıp leşe dolaşma
Vurdumduymaz ile yâren dolaşma
Avare benzeme heder olursun

Eninde sonunda var ise ölüm
Bu Aladağlı'ya eyleme zulüm
Mazluma yardım et gel olma zalim
Dövere benzeme heder olursun
05.07.1994

-364- Olur Musun
Gönül havzalarım kurumuş kalmış
Damlaya damlaya göl olur musun
Damla düşen yerde hayat olurmuş
Sevgi bahçesinde gül olur musun

Bağban olsam yaprağına dalına
Kulak versem bülbüllerin diline
Arı olsam çiçeğine gülüne
Aşk-ı muhabbete bal olur musun

Herkeste bitmeyen arzular vardır
Kiminde birçoktur kiminde birdir
Gönül kalesini fethetmek zordur
Birinden birine yol olur musun

Bu duygu içimi yakar pişirir
Hangi kaba koysam dolar taşırır
Aşk-ı cenk insanı yorgun düşürür
Tutup da kaldıran el olur musun

Hicrandır her zaman beni korkutan
Cana can katana olurum kurban
İnsanı yaşatan ayakta tutan
Damarımda gezen al olur musun

Aladağlı aşka düşen yanarmış
Bu acıyı gece gündüz kanarmış
Aşk-ı beşer ilahiye dönermiş
Beni götürecek hâl olur musun
04.03.2016

-365- Bir Tek Sen Yoktun
Hayırlı bir işte cem oldu dostlar
Herkes vardı ama bir tek sen yoktun
Geleni gideni eyledim nazar
Herkes vardı ama bir tek sen yoktun

Çalgılar çalındı oyun oynandı
Sanatçılar şarkı türküler sundu
Gözlerim aradı ciğerim yandı
Herkes vardı ama bir tek sen yoktun

Gelin kızlar geldi allı yeşilli
Kimisi Ayşe'ydi kimisi Güllü
Kimisi Fatma'ydı kimisi Telli
Herkes vardı ama bir tek sen yoktun

Nur doğmadı o gün o muhabbete
Sıkıldım üzüldüm daldım gasvete
Muhabbet kuşları girdi sohbete
Herkes vardı ama bir tek sen yoktun

Onlar sohbetinde ben bir kenarda
Darıldım sıkıldım boğuldum derde
Seven sevgililer yığılmış burda
Herkes vardı ama bir tek sen yoktun

Aladağlı dertli çalıp söyledi
El âlem dinleyip gönül eyledi
Oradaki gerçek işte böyleydi
Herkes vardı ama bir tek sen yoktun
17.06.1999

-366- 15 Temmuz - III
On beş temmuz deyip geçme kardeşim
İşgalin rotası verildi o gün
Parazitler tek tek çıktı ortaya
Düşmanlar net açık görüldü o gün

Unutmak mümkün mü cinnet hâlini
Çok şükür ki o gün kırdık belini
Millet her taraftan kesti yolunu
Feto'nun defteri dürüldü o gün

Bu herif ne millet Türk değil bence
Haçlı bir piyondur bu olur anca
İçimize girmiş nasıl oyunca
Hainlerin beli kırıldı o gün

Oyuna gelmedi imanlı asker
Hak'tan gücün' alan fermanlı asker
Halisdemir var ya vicdanlı asker
İşte bu kahraman vuruldu o gün

Onlar diridirler olamaz meyyit
Mevla'mın buyruğu ölür mü şehit
İki yüz kırk dokuz şüheda yiğit
Berat fermanına sarıldı o gün

Vatanı bayrağı bilen insanlar
Hainlere talan salan insanlar
Millî duyguları olan insanlar
Makinalı gibi kuruldu o gün

Ne falan ne filan hedef İslam'dır
Başka izahı yok inancım tamdır
Bu büyük bir illet büyük bir gamdır
Tam bir kanaate varıldı o gün

Aladağlı aklı kesmez otların
Sonu alınmalı bu namertlerin
Korktukları bu ya haçlı itlerin
Osmanlı'nın ruhu dirildi o gün
18.06.2017

-367- O Gün
Vadem tamam olur sıra gelince
Ömrümün sarayı bozulur o gün
Can alıcı melek kapım' çalınca
Ruhum bedenimden süzülür o gün

Ayaksız tahta at durur yanınca
Çaresi yok artık mecbur binince
Cenazem makbere doğru dönünce
Komşular peşimden düzülür o gün

Kimi ana diyer kimisi sırdaş
Kimi ahbap diyer kimisi yoldaş
Kimi baba diyer kimisi kardeş
Kan ağlar yürekler ezilir o gün

Yaş olur dideler sızılar yürek
Manzaradan ibret almamız gerek
Kimi kazma alır kimi de kürek
Mekânım mezarım kazılır o gün

Dünya bizim için geçici pazar
Bin yaşasan sonun yine de mezar
Boynu bükük yetim kalan yavrular
Mahzun mahzun bakar üzülür o gün

Toprağa verilir bu tatlı canım
Tek varlığım olur dinim imanım
Bir gün olur mezar taşıma benim
Âşık Aladağlı yazılır o gün
20.01.1995

-368- Günüdür Bugün
O olmasa neye yarar bu dünya
Sevgili sevdamın günüdür bugün
Sevgisiz tersine sarar bu dünya
Sevgili sevdamın günüdür bugün

Ben sevgisiz yaşayamam bilesiz
Sade ben mi değil âlem bile siz
Bugünler yaşasın dertsiz belasız
Sevgili sevdamın günüdür bugün

El ele tutuşup yola düşelim
Bu sevda yayılsın dile düşelim
Aşkın çağlayanı sele düşelim
Sevgili sevdamın günüdür bugün

Bu sel çarpsın beni toprağa taşa
Tadını anlarsın gelirse başa
Bütün dünya gelsin etsin temaşa
Sevgili sevdamın günüdür bugün

Dokunmayın bana havam yerinde
Sevenler hayatın her an kârında
Sevmeyenin bence aklı zorunda
Sevgili sevdamın günüdür bugün

Herkesin elinde bir çift gül olsun
Güller gönüllerden geçen yol olsun
Aladağlı muhabbetin bol olsun
Sevgili sevdamın günüdür bugün
11.02.2003

-369- Benim Köyümün
Çok özledim kemiklerim sızlıyor
Yöresi bir başka benim köyümün
İyisi kötüsü başımın tacı
Töresi bir başka benim köyümün

Edeptir orası ardır orası
Eşi benzeri yok zerdir orası
Gönlümde bitmeyen yerdir orası
Mirası bir başka benim köyümün

Oluklu köyümdür Kars'tır yöresi
Benim için cennet her bir karesi
Vadisi tepesi yayla merası
Deresi bir başka benim köyümün

Adam gibi adam yiğidi eri
Onun için Rabb'im bırakmaz geri
Çalışkan insanı hep alın teri
Parası bir başka benim köyümün

Komşuluk bağları vakar mı vakar
Hasretim gurbet el belimi büker
Sevgiye barışa dostluğa yakar
Çırası bir başka benim köyümün

Eğer dediğimi edersen merak
Varıp görmek için değildir ırak
Gazonlu'da mantar topla da ye bak
Orası bir başka benim köyümün

Âşık Laçin Celal Hoca ozanı
Aladağlı İso türkü yazanı
Selim kazasının yeni düzeni
Merası bir başka benim köyümün

Bir destan söyledim ağalar beyler
Alsın muhabbete şehirler köyler
Emim oğlu Mısto hoş türkü söyler
Şirası bir başka benim köyümün

Nadide komşular gülden ötedir
Kardeşlik kömeklik daldan ödedir
Her canı hürmetkâr baldan ötedir
Burası bir başka benim köyümün

Aladağlı Oluklu'nun âşığı
Odur yüreğimin hasret maşuğu
Şehitler kellesi hele taşlığı
Terası bir başka benim köyümün
02.06.2017

-370- Var Kağızman'da
Altın kıymetini sarrafı bilir
Zer var Kağızman'da gelin de görün
Görenler mutlaka bir şeyler bulur
Kâr var Kağızman'da gelin de görün

Bağı bostanı var hoştur havası
Aburgozu hele uzun elması
Leziz meyveleri dertler devası
Bar var Kağızman'da gelin de görün

Yiğitleri nam salmıştır her yana
Şairleri nakış etmiş destana
İnsanları sevecendir her cana
Yer var Kağızman'da gelin de görün

Hiç kararsız kalma düşünme derin
Görülmeye değer olsun haberin
Eğer istiyorsan aradıkların
Pür var Kağızman'da gelin de görün

Recep Hıfzı Âşık Laçin Sezaî
Cemal Hoca âşıklığın özeği
Nice şairleri kültür bezeği
Sır var Kağızman'da gelin de görün

Aklıma gelmişken o ulu sultan
Tarihte yeri var dillere destan
Eski Narinkale Hacı Kağızman
Pir var Kağızman'da gelin de görün

Yaşayanlar kıymetini ey' bilir
Hürmet eder ülfetini ey' bilir
Ismarlayan lezzetini ey' bilir
Nar var Kağızman'da gelin de görün

Sevgiliye ikram güldür sözleri
Gönülden gönüle yoldur sözleri
Nice var ozanı baldır sözleri
Şir var Kağızman'da gelin de görün

Çek ki rahatlarsın nargilesi var
Latife muhabbet nur gülesi var
Üç katar dönesi nar gelesi var
Bar var Kağızman'da gelin de görün

Camuşlu Oluklu köyüm var benim
Bunları metheden huyum var benim
Cömert sofrasında çayım var benim
Nur var Kağızman'da gelin de görün

Aladağlı bu el bana aşiyan
Gönüller çok sıcak olmaz üşüyen
Kültür bayrağını elde taşıyan
Er var Kağızman'da gelin de görün
14.10.2001

-371- Deli Yüreğim
Karışmayın çeksin deli yüreğim
Haddi aşmak neymiş baksın da görsün
Sevip sevilmenin bedeli vardır
Canını ateşe yaksın da görsün

Bu dertli kervanın yolu nicedir
Deresi tepesi çölü nicedir
Âşıkla maşukun hâli nicedir
Şöyle bir kenara çıksın da görsün

Hesap edemezsen asıl gerçeği
Hep baki sanırsın yalan dünyayı
İzlemek kolaydır tsunamiyi
Çıldırmış sularda aksın da görsün

Aşkın çilesini çekenler bilir
Çaresizce boyun bükenler bilir
Gece gündüz yaşlar dökenler bilir
Şu tatlı canından bıksın da görsün

Aslı'yı Kerem'i külde bırakır
Leyla'yı Mecnun'u çölde bırakır
Şakıyan bülbülü dalda bırakır
Hele bir kafaya taksın da görsün

Aladağlı bulanmasa durulmaz
Dibi görünmeyen göle girilmez
Dönüşü olmayan yola varılmaz
Başını taşlara çaksın da görsün
30.12.2012

-372- Mütait İso
Yıllar oldu sömürürsün garibi
Yetmedin mi hâlâ Mütait İso
Tek amacın sırtımızdan yükünü
Tutmadın mı hâlâ Mütait İso

Heva-yı nefsine çok derin daldın
Zavallılar ocağına su saldın
O kadar ah aldın ah ü zar aldın
Bitmedin mi hâlâ Mütait İso

Dikersin mideye günde üç rakı
Bahşiş bekler senden başgarson saki
Bir avuç hap gibi Memo'nun hakkı
Yutmadın mı hâlâ Mütait İso

Hırsızlık yapmaya edersin heves
Her yol Paris sana engel yok serbes'
Dürüst çalışmayan edermiş iflas
Etmedin mi hâlâ Mütait İso

Safo ile bir hesaba oturdun
O garibe ne engeller getirdin
Hile dubarayla Oytun bitirdin
Ütmedin mi hâlâ Mütait İso

Aladağlı şaşkın nere giderler
Zenginin borusu çalınır derler
Karar vermiş o da çaldırmak ister
Ötmedin mi hâlâ Mütait İso
22.02.1994

-373- Garip Garip
Kim bilir ne derdi vardı garibin
Döker gözlerinden sel garip garip
Hıçkırdıkça eyvah eyvah diyenler
Âleme temaşa hâl garip garip[108]

Anadan babadan öksüz mü kalmış
Göçmüş vatanından ıssız mı kalmış
Aç mı kalmış acep susuz mu kalmış
Diyemez derdini dil garip garip

Hiç kimse hâlini soran olmadı
Derdine bir ortak yâren olmadı
Görünmez yarayı saran olmadı
Manalı bakışlar el garip garip

Belki de köyünden gurbete düşmüş
Ayrılık acısı ciğeri pişmiş
İçinde gam keder feleği şaşmış
Durmadan ovalar el garip garip

Aladağlı dünya dönen çark mıdır
Sinen gam kedere açık park mıdır
Bu çıkmazın bir çaresi yok mudur
Arayıp bulamaz yol garip garip
21.11.1995

-374- Akşama Kadar
Bir umut bekleyen sevdiklerinden
Bakar yollarına akşama kadar
Akşam olur sabah olur gelmezler
Döker yaşlarını akşama kadar

Bekleye bekleye olur bir sarhoş
Yüreği yanıktır gözleri hep yaş
Hayal kurar rüya görür yine boş
Büker endamını akşama kadar

Rüyasını hayra yoramaz ise
Firkat yarasını saramaz ise
O gün de bekleyip göremez ise
Yakar yüreğini akşama kadar

Özlemini çeker ağıtlar yakar
Çaresi tükenir boynunu büker
Kaybolur umudu dert keder çöker
Çeker sinesini akşama kadar

[108] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "İstanbul'da bir otobüste yolculuk yapıyordum. Yolcular arasındaki genç bir bayanın çok hüzünlü, perişan bir hâlde ağlaması beni çok etkilemişti. O günün anısı olarak duygularımı böyle dile getirdim."

Aladağlı döker hicranlı yaşlar
Acır bu hâline gökteki kuşlar
Bulursa bir yolcu suale başlar
Döker dertlerini akşama kadar
25.12.1994

-375- Dağlar
Dilerim Allah'tan alız yeşiliz
Hoyrat eli deyip solmasın dağlar
Kıyıp da gülünü koparan cani
Dünyada ahrette gülmesin dağlar[109]

Durağı olmuşsun nökerin beyin
Sana yakışıyor hep bayram düğün
Sevgi barış ile dolsun eteğin
Kin nefret yanına gelmesin dağlar

Kudret kaleminden olmuş planın
Nice canlılara mekân alanın
Hayat kaynağısın canı olanın
Kimse yamacında ölmesin dağlar

Aladağlı senden cana gelmişim
Varıp eteğine mekân salmışım
Sana âşık oldum senden olmuşum
Sevdalım bu sırrı bilmesin dağlar
23.05.1998

-376- Hayatın Seyri
Hayat muharebe meydan misali
Daldım çıkamadım çıkarmadılar
Bu nasıl bir savaş canımdan bezer
Oldum çıkamadım çıkarmadılar

Gece gündüz neler çıktı yoluma
Adım adım yaklaşırken ölüme
Çileyi kederi sardım dalıma
Aldım çıkamadım çıkarmadılar

Aldım ya gamsızlık ettim bıraktım
Her şeyi bir yana attım bıraktım
Sırtımdaki yükü ittim bıraktım
Saldım çıkamadım çıkarmadılar

[109] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Adın yüce şanın yüce
Başında dumanın yüce
Sana güzellik yakışır
Çünkü yaratanın yüce

Bu sefer sorumsuz zavallı oldum
Birazcık düşündüm derine daldım
Ne derde dayandım ne sefa buldum
Güldüm çıkamadım çıkarmadılar

Gerçeği düşündüm eyledim rahat
Hak yoluna vardım buldum selamet
Hayatın şekli bu kader ve kısmet
Buldum çıkamadım çıkarmadılar

Aladağlı her şeyin bir yeri var
Bu dünyanın zararı var kârı var
Beni bana bırakmayan biri var
Bildim çıkamadım çıkarmadılar
01.12.2001

-377- Kınalı Kuzuma Tuzak Kuranlar
Eviniz yıkılsın ocağız sönsün
Kınalı kuzuma tuzak kuranlar
Vicdanınız yok mu ciğeriz yansın
Kınalı kuzuma tuzak kuranlar

Leşleriniz derelerde çürüsün
Akbabalar her yanızı bürüsün
Dilerim Allah'tan köküz kurusun
Kınalı kuzuma tuzak kuranlar

Elim açtım yüzüm döndüm dergâha
Cezasını çekeceksiz billaha
Nasıl cevap vereceksiz Allah'a
Kınalı kuzuma tuzak kuranlar

Haramla çalınmış sizdeki maya
Allah'ım zulmetsin şeytani soya
Veledizina mı geldiz dünyaya
Kınalı kuzuma tuzak kuranlar

Çıkmazlara girsin yoluz kalmasın
İmdat isteyecek diliz kalmasın
Kırılsın kanadız koluz kalmasın
Kınalı kuzuma tuzak kuranlar

Kimisi evlidir kimi nişanlı
Kutsal görevleri şanlı mı şanlı
Şerefsiz köpekler elleri kanlı
Kınalı kuzuma tuzak kuranlar

Yiğitlik göz göze gelmeyle olur
Aladağlı bunu hep böyle bilir
Umarım muradız yarıda kalır
Kınalı kuzuma tuzak kuranlar
01.10.2018

-378- Dostlar
Şu yaban ellerde yalnız başıma
Derbeder perişan olmuşum dostlar
Anasın' yitirmiş bir kuzu gibi
Ortada yalınız kalmışım dostlar

Bitmez bu garibin ah ile zarı
Tek umudum Allah gönlümün varı
Gurbet el kavuran cehennem narı
Ben de kısmetimi almışım dostlar

Hasretim yanarım öz vatanıma
Gelenim yok gidenim yok yanıma
Bu hicran tak etti şirin canıma
Kahrımdan sararıp solmuşum dostlar

Yüce dağlar gibi dumanım bitmez
Dert keder yoldaşım asla terk etmez
Kader kısmet rakibimdir güç yetmez
Suyu akışına salmışım dostlar

Yalnızlık içinde kıvranan canım
Kesildi takatim yoktur amanım
Sanki elimde mi iradem benim
Düşünüp hâlime gülmüşüm dostlar

Aladağlı dertli söyler dinlerim
Nasipten ötesi yokmuş anlarım
Aklıma geldikçe hasret canlarım
Saçımı başımı yolmuşum dostlar
15.10.2018

-379- Kumar
Dinle sözlerimi kumarcı kardeş
Bütün varlığını talar bu kumar
Ayılırsın ay bacayı savuşur
Saçını başını yolar bu kumar[110]

[110] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Oynaması tatlıdır
Zararı zahmetlidir
Şimdi bana kızarsın
Sonra dersin haklıdır

Sen tatlı canını eyleme verem
İlaç bulunmaz ki yaranı saram
Gel helal paranı eyleme haram
Seni taştan taşa çalar bu kumar

Almışsın sırtına dert ile gamı
Pişman olacaksın sonu encamı
Yoksa kardeşin mi mal ortağın mı
Bütün varlığını böler bu kumar

Gel peşini bırak bu rezaletin
Her yerde düşecek kadir kıymetin
Eş dostun yanında olmaz rağbetin
Seni her taraftan siler bu kumar

Aladağlı geçme doğru yolundan
Hiç kimse hoşlanmaz senin hâlinden
Şeref haysiyetin' alır elinden
Bakar peşin sıra güler bu kumar
05.02.1980

-380- Satar Mı Satar
Kişi ehli değil ise işinin
Altını pul diye satar mı satar
Eldeki değeri kayıp edince
Sermaye tükenir batar mı batar

Maharetli insan kaptan sayılır
Tehlikeyi sezer çabuk ayılır
Dile destan olur hemen duyulur
O zaman borusu öter mi öter

Akıllı insanlar hep böyle olur
Arayıp eğriyi doğruyu bulur
Tembel olan daim arkada kalır
Dünyadan habersiz yatar mı yatar

Sevginin odağı merkezi yürek
Barış olmalıdır düşünce erek
Doğru yaşamaya dürüstlük gerek
Sahtekâr kaybolur yiter mi yiter

Sahtekâr düzenbaz yarı yol kalır
Birazcık düşünen bunu ey' bilir
Yolunu şaşanın derdi çok olur
Bakarsın hâline beter mi beter

Aladağlı temin ederim sizi
Kim bilir kaç kere aldattı bizi
Yalancı hokkabaz lafazan d….
Boşa işkembeden atar mı atar
20.10.1995

-381- Sakıncası Var
Cahille iş yapmak bir yana dursun
Yan yana durmanın sakıncası var
Kime ne yapmış ki demek kabahat
Sen bana sormanın sakıncası var[111]

Cehalet saldıran yırtıcı hayvan
İnsanlık başına en büyük düşman
Yolları kapatan amansız duman
Zindana girmenin sakıncası var

Cehalet hastaya Lokman olamaz
Cehalet kimseye imkân olamaz
Cehalet öldürür derman olamaz
Yarana sürmenin sakıncası var

Kendini bilmeyen sizden anlamaz
Muhabbet boşuna bizden anlamaz
Nasihat kaç para sözden anlamaz
Lisana karmanın sakıncası var

Aladağlı cahil işe varamaz
Doluya varamaz boşa varamaz
Sahiplik edemez başa varamaz
Kervana vermenin sakıncası var
13.07.2004

-382- İhtiyacım Var
Dinlesin sözümü sevgili canlar
Benim el âleme ihtiyacım var
Teklik Allah'ındır güzel insanlar
Sohbete âleme ihtiyacım var

Doğruyu söylemek vaciptir haktır
Hakk'ı bilmeyende tehlike çoktur
Rızkı veren Allah endişem yoktur
Sade bir selama ihtiyacım var

Kulak verip beni dinlemek için
Sıkıntılarımı sonlamak için
Hâlimi arzumu anlamak için
Yazara kaleme ihtiyacım var

[111] Şiir çift ayaklıdır.

Hayat yaşanır mı dudaksız dilsiz
Beden eksik kalır bacaksız kolsuz
Bir çınar olur mu budaksız dalsız
Köküme dalıma ihtiyacım var

Kimse dediğimi kenar itmesin
Aman sen de deyip çöpe atmasın
Allah'ım kimseyi soysuz etmesin
Soyuma balama ihtiyacım var

Aladağlı çalar gerçeği söyler
Bunları fehmeder onaylar eyler
Herkes birbirini tamamlar beyler
Ağaya hulama ihtiyacım var
26.12.2019

-383- Kars Ardahan Iğdır
Türkiye'nin bel kemiği serhat Kars
Bu vatanda çok önemli yerin var
Vatan aşkı bizde büyük ihtiras
Sevdan yüreğimde derin derin var

Dillere destandır yiğit Ardahan
Hüsrana uğramış ona yan bakan
Orada yetişmiş nice yiğit han
Cepheler fetheden çok hünerin var

Sıra sana geldi yeşil Iğdır'ım
Serhat boylarında parlayan nurum
Dünyanın nadide yeri diyorum
Zengin tabiatın hoş eserin var

Tuzluca Kağızman Aralık da var
Selim Sarıkamış Arpaçay Digor
Posof Göle Susuz çok merttir Çıldır
Misafirperverdir hürmetkârın var

Aladağlı töresine çok uyar
Ozanların yatağıdır bu diyar
Sağ iken düşmana yurt vermem diyer
Şenlik gibi gözü kara erin var
1999

-384- Uyan Bacım Uyan Misafirin Var
Sen böyle değildin sana ne oldu
Uyan bacım uyan misafirin var
Uyan bak kapında kim var kim geldi
Uyan bacım uyan misafirin var[112]

[112] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, bu ağıt ablam Meliha'nın mezarı başında söylenen ağıttır. Allah rahmet eylesin."

Kimisi yakından kimi uzaktan
Kimisi acıdan kimi meraktan
Kimi rahmet diler ol yüce Hak'tan
Uyan bacım uyan misafirin var

Çayın kahven mi yok alayım sana
Kalk da ikram eyle gelen her cana
Acın gözyaşımı koydu fincana
Uyan bacım uyan misafirin var

Ne kahve isterim ne pasta börek
Bana sen lazımsın bana sen gerek
Hayalin gözümde cisminse ırak
Uyan bacım uyan misafirin var

Vefalı cefakâr olana yandım
Çaresiz imkânsız kalana yandım
Civan ömrü gitti talana yandım
Uyan bacım uyan misafirin var

Gelenler kör pişman geri dönerler
Acı ile kıvranırlar yanarlar
Soysuzlar dünyayı baki sanarlar
Uyan bacım uyan misafirin var

Sevenlerin yığılmışlar kapına
Sevgin yüreklerde gelmiş yan yana
Herkes dua eder yüce Rahman'a
Uyan bacım uyan misafirin var

Aladağlı kardeşini severdin
Kini ve nefreti candan kovardın
Sevdiklerin' görmek için iverdin
Uyan bacım uyan misafirin var
03.11.2019

-385- Tabiatta Neler Var
Düşün bu doğayı aç gözlerini
Tabiatta bizler için neler var
Yargıla bir düşün gördüklerini
Tabiatta bizler için neler var

Dille anlatamam nimetlerini
Bilmemiz lazımdır kıymetlerini
Onunla beslersin külfetlerini
Tabiatta bizler için neler var

Tarlamız var çayırımız ovamız
Onunla süslenir sıcak yuvamız
Ömür boyu onunladır davamız
Tabiatta bizler için neler var

Ekeriz biçeriz ürün alırız
Neyse kısmetimiz onu buluruz
Bunları verene şükür kılarız
Tabiatta bizler için neler var

Bahar gelir ova bayır süslenir
Derelerden coşkun sular seslenir
Koyun kuzu yaylasında beslenir
Tabiatta bizler için neler var

Ağaçlar barlanır çiçek açarlar
Kuşlar kanat çırpar neşe saçarlar
Rençber tohum serper ekin biçerler
Tabiatta bizler için neler var

Bahar geçer mevsim döner yaz olur
Hasat başlar harman yeri toz olur
Gönüllerde neşe olur haz olur
Tabiatta bizler için neler var

Aladağlı uzun etme dilleri
Saymakla tükenmez güzellikleri
Ondan zuhur etti sazın telleri
Tabiatta bizler için neler var
19.12.1992

-386- Alo İçimdeki Ses
Sesini duyunca içimden bir ses
Seni yaralayan dilber bu dilber
Yılardır görmeye ederdin heves
Dünü yaralayan dilber bu dilber[113]

Keşke o telefon çalmaz olsaydı
Hasret oku canı delmez olsaydı
Anılarım akla gelmez olsaydı
Anı yaralayan dilber bu dilber

[113] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Dilber oy dilber oy dilber oy dilber
Yılardır hep senden bekledim haber
Aşkın yaktı beni oldum derbeder
Beni yaralayan dilber bu dilber

İçimdeki sesi ey'ce dinledim
Maziye dalınca ey'ce anladım
Eyvah bir zamanlar kendime dedim
Beni yaralayan dilber bu dilber

Bu acı içimde ebedî kalır
Benimle yaşayıp benimle ölür
Bazen yüreğimden tak tuk ses gelir
Canı yaralayan dilber bu dilber

Dün bugün yarına girer benimle
Aladağlı feda kanım canımla
Ayrı olamadım hiçbir anımla
Günü yaralayan dilber bu dilber
22.03.2008

-387- Bosna Hersek
Can çekişir Bosna Hersek yok olur
Dargın bakar insanlığa ah çeker
Yekinir kalkmaya takat yok güç yok
Yaşlar döker insanlığa ah çeker

Şefaat eylesin yüce Yaradan
Anca o kurtarır düşkünü dardan
Çektiği ızdırap bu acılardan
Yılar bıkar insanlığa ah çeker

Beş paralık olan namus şanına
Sırp elinde heder olan canına
Oluk oluk akan kızıl kanına
Yürek yakar insanlığa ah çeker

Silah ambargosu kırar belini
Acıyan olmadı vahim hâlini
Uzatan görmedim yardım elini
Boyun büker insanlığa ah çeker

Aladağlı canlar dilsiz dudaksız
Genç kızlar lekeli çarsız duvaksız
Çaresiz kıvranır dalsız budaksız
Dize çöker insanlığa ah çeker
18.03.1993

-388- Şaşkınlar
Her zaman kaybeder er meydanında
Hasmını hor görüp hiçe sayanlar
Hakk'ın rahmetinden kalırlar cüda
Bencilleşip her yan benim diyenler

Yalan yere yemin eder billaha
Acısını çekecekler vallaha
Nasıl cevap verecekler Allah'a
Zehir zıkkım yetim hakkı yiyenler

Artık zehirlenmiş alışmış kanı
Çalmak çırpmak olmuş bugünü dünü
Acep ne yapacak hak nizam günü
Haram ile karınları doyanlar

Hâlime baktıkça gülemiyorum
Yaşanmış geçmişi silemiyorum
Nasıl ibret almaz bilemiyorum
Firavunu Nemrutları duyanlar

Hep baki mi kalacaklar dünyaya
Hükümdar mı olacaklar dünyaya
Yeniden mi gelecekler dünyaya
İbadeti raf üstüne koyanlar

Aladağlı boştur servetin varın
Âleme armağan olsun eserin
Bilmez mi ki sonu hazin kibirin
Kibirlenip kendisini övenler
02.09.1989

-389- Desinler
Fazla efendilik cana zarardır
Biraz afacan ol deli desinler
Delilik ulvidir yüce makamdır
Kazanabilirsen veli desinler

Veli Hak yolunun meczup kuludur
Aşkı cazibeyi bilen ölüdür
Maneviyat deryasından doludur
Nedir bu garibin hâli desinler

Hâl ehli olmanın yolu çetindir
Yâreni yoldaşı eli çetindir
Nefse ızdıraptır dili çetindir
Allah'ın adamı kulu desinler

Yaradan'ın kulu yâre yâr olsun
Sevdası gayesi aşikâr olsun
Aşk ocağı yanıp yanıp kor olsun
Nerde bu ocağın külü desinler

Semaya yükselir alevi narı
Hak'tandır şiddeti Hak'tandır harı
Âşığı eritir aşkın rüzgârı
Volkan dağlarının seli desinler

Aladağlı şaşırtasın göreni
Önemseme dünya denen viranı
Heva-yı nefsinin olma yâreni
Bu nasıl bir adam ölü desinler
26.01.2021

-390- Çocukluğum
Bir türlü aklımdan silinip gitmez
Yaylada kuzuya gittiğim günler
Ruhumda ferahlık huzur olurdu
Dağlarda sürüyü güttüğüm günler

Tavukları keser tek tek yolardım
Tütün için ambarlara dalardım
Ara sıra yağ yumurta çalardım
Gizlice bakkala sattığım günler

Bir düşünsen hodakların halını
Horavel söyleyen şirin dilini
Gece otlatırdık koşu malını
Kaya diplerinde yattığım günler

Yine duman aldı gönül dağını
Hatırla hayal et geçen çağını
Anam getirince tereyağını
Hengele haşıla kattığım günler

Gümüş kemer sarmış nazik belini
Damat beye getirince gelini
Bahşiş için keser idik yolunu
Kıratı yastığa attığım günler

Çobanın yatakta koyun sağması
Köpeklerin birbirini boğması
Hoş olurdu dağda koyun doğması
Onlara ebelik ettiğim günler

Toplanır yârenler giderdik toya
Doğacak bir aşka atardık maya
Sevgilim buradan geçecek diye
Köşe başlarını tuttuğum günler

Aladağlı bu gidişle dert bulur
Bu yaraya derman biraz zor olur
Ne biter tükenir ne sonu gelir
Kahrından eriyip bittiğim günler
03.01.1995

-391- Hak Ettik Beyler
Birazcık düşünün fikir eyleyin
Biz bu musibeti hak ettik beyler
İnsanlıktan çıktık şaşırdık yolu
Biz bu musibeti hak ettik beyler

Firavunlar kılıç almış eline
Hışımla saldırır Hakk'ın kuluna
Seyirci kalındı zalim zulmüne
Biz bu musibeti hak ettik beyler

Cumamız alındı yüreğim sızlar
Camiyi terk etti sünnetler farzlar
Açlıktan öleni görmeyen gözler
Biz bu musibeti hak ettik beyler

Düşkünler garipler hiç duyulmadı
Şaşkınlar gafiller güç ayılmadı
Zina serbest oldu suç sayılmadı
Biz bu musibeti hak ettik beyler

Büyük küçük ana baba dışlandı
Gelenek görenek töre boşlandı
İnsana uymayan suçlar işlendi
Biz bu musibeti hak ettik beyler

Kurunun yanında yaşa yanarım
Mazlumun gözünde yaşa yanarım
Boşa çırpınırım boşa yanarım
Biz bu musibeti hak ettik beyler

Arakan Afrika Doğu Türkistan
Zalimler zulmünde beklerler aman
Aladağlı içim yanar her zaman
Biz bu musibeti hak ettik beyler
29.03.2020

-392- Beyler
Bu bir savaş dostlar başka şey değil
Dolardan yurodan vazgeçin beyler
Elin parasından sana bana ne
Oyundur bizlere göz açın beyler[114]

[114] Şiir çift ayaklıdır.

Jetonu yağlayın tak etmek için
Ne söylemek lazım fark etmek için
Hedef Türkiye'dir yok etmek için
Eğriyi doğruyu siz seçin beyler

Karaya vurursa yatar bu gemi
Denizi ummanı katar bu gemi
Sağı solu yoktur batar bu gemi
Durdurun rüzgârı biz için beyler

Yarınımız korku salar cihana
Onun için itler oldu divane
İyirmi üç hedef ana limana
Bir gayret bir düzen tez biçin beyler

Vurdumduymaz olma oluruz beter
Her şeyin elinden kaybolur yiter
Korunmazsa liman hayaller biter
Üstüne bir bardak buz için beyler

Senlik benlik işi değil bu dava
Aladağlı yapma dağılır yuva
İstişare birlik bu derde deva
Dediden kodudan tez kaçın beyler
11.08.2018

-393- Etmeyin Beyler
Aslı astarı yok kuru şikâyet
Mazluma zulümdür etmeyin beyler
Ölçmeden biçmeden karar verenler
En büyük zalimdir etmeyin beyler

Mağdur görünümlü şeytan insanlar
Asıl zehirleyen yılandır onlar
Hakkı hak etmeyi bilmeyen canlar
Çok büyük elimdir etmeyin beyler

Ah bir haktır asla yerde kalır mı
Vicdanı olmayan bunu bilir mi
İnsanlara tuzak yasa olur mu
Bu sahte ilimdir etmeyin beyler

Gün çalmasa tutan buzlar erir mi
Su hayattır tabiata yürür mü
Adalet ağacı zakkum verir mi
Bu nasıl talimdir etmeyin beyler

Aklı olan meseleye öz bakar
Tevhit aşkı ile nefsini yıkar
Fitnekârın tuzakları can yakar
Oyundur filimdir etmeyin beyler

Aladağlı Hak'la olmak bir şarttır
Doğru yaşamanın sonu berattır
Bunlardan uzaksan hâlin berbattır
Sonumuz ölümdür etmeyin beyler
18.06.2017

-394- Âşık Kimdir
Âşık duyguların baş sözcüsüdür
Âşık gönüllerin yoludur beyler
Âşık aşk evinin yazıcısıdır
Âşık dilsizlerin dilidir beyler

Âşık Yesevî'dir âşık olursa
Bektaş-ı Veli'dir Hakk'ı bilirse
Tapduk kapısına doğru gelirse
Âşık Yunusların koludur beyler

Gönül sofrasından bal mı istersin
Sevgiliye ikram gül mü istersin
Ehl-i dil muhabbet hâl mi istersin
Âşık duygularla doludur beyler

Keşke olabilsem âşık-ı ebrar
Bütün yanlışlardan eylesem firar
Hallac-ı Mansur'un hâli aşikâr
Âşık maşukuna delidir beyler

Âşık Hak yolcusu seçkin bir değer
Eğer dediğine olursa ayar
Âşık aşk oduna yanarsa eğer
Aşkın ocağıdır külüdür beyler

Mecnun Leyla diyer özünde Hak var
Aladağlı söyler sözünde Hak var
Dervişler veliler izinde Hak var
Âşık meczupların hâlidir beyler
09.05.2019

-395- Bana Yeter
Her şey senin Rabb'im şüphemiz yoktur
Aşkınla zikrini ver bana yeter
Nefsimin elinde oyuncak oldum
Dağlar kadar suçum var bana yeter

Rahmetine sığınmışım yâr senin
Ülfetine sığınmışım yâr senin
Kudretine sığınmışım yâr senin
Bu aciz kulunu sar bana yeter

Allah'ım dileğim arzum var senden
Bir gün olur göçer isem bu handan
Şefkatini esirgemesin benden
Muhammed Mustafa yâr bana yeter

Suçluyum anmadım her zaman seni
Rahman'sın Rahim'sin bağışla canı
Rızana muhtacım bırakma beni
Eyleme kabrimi nar bana yeter

Ben beni mahvettim özüm kalmadı
Eli şikâyete lüzum kalmadı
Sana yalvaracak yüzüm kalmadı
Başım' kaldıramam ar bana yeter

Bu Aladağlı'nın dermanı sende
Bütün âlemlerin fermanı sende
Günahkâr kulların amanı sende
Gönlüme bir zerre nur bana yeter
30.12.2012

-396- Olsaydı Yeter
El âlemin güzelinden bana ne
Sevdiğim yanımda olsaydı yeter
İsterse kör olsun isterse topal
Sade o yanımda olsaydı yeter

Aklıma gam keder gelmezdi benim
Yaşlar gözlerime dolmazdı benim
Hayat umurumda olmazdı benim
Sevdiğim yanımda olsaydı yeter

Aladağlı onsuz tadım tuzum yok
Anlatmam derdimi zaten lüzum yok
Ne malda ne mülkte asla gözüm yok
Sevdiğim yanımda olsaydı yeter
17.06.2005

-397- Benzer
İnsanın başına bir hâl gelince
Yitirmiş yolunu şaşkına benzer
Kimse selamını vermez olunca
Kaybolmuş her şeyi düşküne benzer

Yaptığını puç edermiş naşiler
İnsanlıktan uzak kalır vahşiler
Kader sillesini yiyen kişiler
Her şeyi hoş görür pişkine benzer

Gafili uyarıp imana itmek
Kur'an-ı Kerim'in peşinden gitmek
Kusursuz Allah'a ibadet etmek
Resul-ü Ekrem'in aşkına benzer

Kişi Hak yolunda kervan olmazsa
Cehdeyleyip eğer menzil almazsa
Gönül maneviyat sevgi bilmezse
Baykuşun virane köşküne benzer

Her şey Allah'tandır ondandır emir
Hakk'ın tezgâhında olmalı hamur
Gaflet ile geçen bin yıllık ömür
Bana göre sıfır boş güne benzer

Eyleme imansız kalbi harabe
Aladağlı döner bir gün türaba
Yürekten yaralı değme garibe
Akar gözyaşları coşkuna benzer
14.02.1989

-398- Nankörlük
Kişinin nankörlük yapabilmesi
Toprağı havası suyundan mıdır
Yaratılış demem paktır orası
Yaşadığı toplum huyundan mıdır

Dünyayı bahşetsen yine beğenmez
Mutluluğun havasına boyanmaz
Şükredip gafletten niye uyanmaz
Kısmetinden midir payından mıdır

Bundan kurtulmanın tek bir ilacı
Aşk ile şevk ile olmak duacı
Namerdin lokması zehirden acı
Sofrasından mıdır beyinden midir

Bu maraza dikkat etmeli millet
Dikkat etmeyenler olurlar alet
Bu büyük eksiklik büyük bir illet
İlikten damardan beyinden midir

Birazcık düşünsek ne falan filan
Daim insanlığı eylemiş talan
Başka bir şey değil aklıma gelen
İblisin tuzağı oyundan mıdır

Aladağlı bu haslete kıyarım
Tövbe eder bu yanlıştan cayarım
Bunları yolundan çıkmış sayarım
Makinistten midir rayından mıdır
14.01.2021

-399- Var Mıdır
Komşusu aç gezen bizden değildir
Demiş Habibullah duyan var mıdır
Emir yüce yerden farkında mıyız
Birazcık düşünüp uyan var mıdır

Bilen yokmuş gibi savuruyorsun
İş ciddiye binse kıvırıyorsun
Peki merhametten dem vuruyorsun
Allah rızasına gayen var mıdır

Ağa oldun paşa oldun bey oldun
Bunlar senin için bana ney oldun
Bana kalsa yük taşıyan şey oldun
Acep ahirete payen var mıdır

Şimdi bu sorunun yeri erenler
Asla ölü değil diri erenler
Mertlik hırkasının eri erenler
Artık bu kispeti giyen var mıdır

Nerde ben görmedim sizleri bilmem
Tek tük var ise de gizleri bilmem
Ne yoldan çıkardı bizleri bilmem
Kendine bu sözü diyen var mıdır

Aladağlı düşündüğün şeye bak
Heva-yı nefsine olmuşsun tutsak
Kime gücün yeter kızmayı bırak
Senin bu fikire şayan var mıdır
08.10.1999

-400- Araştırmak Lazımdır
Sırtlanlar çakallar çoğaldı amma
Sebebini araştırmak lazımdır
Aslanlar yok oldu tükendi sanma
Meseleyi soruşturmak lazımdır

Kaybettik gayreti kaybettik azmi
Olumsuzlukların sebebi biz mi
Tembeller mi suçlu yoksa yüzsüz mü
İkisini vuruşturmak lazımdır

Gayret etmeyince yanlış görülmez
Arsızın yüzsüzün beli kırılmaz
Akan sular bulanmazsa durulmaz
Parazitten ayrıştırmak lazımdır

Yüzeysel bakarsan sen bu işlere
Pislikler saklanır kuma taşlara
Hadsizlik dorukta olma biçare
Kepçe olup karıştırmak lazımdır

Karıştırıp özü bulduğun zaman
Doğrulara artık edersin iman
Haklıya hak verir ol Gani Sübhan
Gönlü ona eriştirmek lazımdır

Aladağlı doğru gitmek gerekir
Vurdumduymazlığı atmak gerekir
Fehmi olmayana dürtmek gerekir
Basiretle konuşturmak lazımdır
02.12.2018

-401- Yiğit Kimdir
Yiğit kimdir sizce tahlil edelim
Bence meseleye doğru bakandır
İnsanın en büyük düşmanı nefsi
Yiğit tevhit ile onu yıkandır

Çakala tilkiye kuzu olmayan
Gönlü yaralayan sözü olmayan
Zalimin zulmüne razı olmayan
Yiğit düşkünlere arka çıkandır

Kişiyi süsleyen edeptir ardır
İnsan yaşayanda bunlar vakardır
Hayatın inişi çıkışı vardır
Yiğit düştüğünde yine kalkandır

Yiğit odur vatanını satmayan
Fitne olup ortalığı katmayan
Düşmanının ayağına gitmeyen
Yiğit ancak kendisiyle sultandır

Yiğit emek harcar beleşe konmaz
Yiğit maskelerin ardına sinmez
Asla düşenlere dalını dönmez
Yiğit merhamettir yiğit vicdandır

Aladağlı cana veririm değer
Herkes Hak yoluna olmalı ayar
Bunca saydıklarım var ise eğer
Velhasıl-ı kelam yiğit insandır
23.03.2016

-402- Bu Bayram Kimindir
Bu bayram kimsenin şahsının değil
Kendini Müslüman sayanlarındır
Ne açın ne tokun birazcık ayıl
Allah'ın emrine uyanlarındır[115]

Hırsına kapılıp gidenin değil
Her türlü melanet tadanın değil
Kaburgası kalın nadanın değil
Nefsine hükmedip kıyanlarındır

Müslüman sünneti bilir hem farzı
Rabb'in rızasına eder niyazı
Gelenek görenek değil Hak sözü
Hakikati görüp duyanlarındır

Gerçeği bilmeyen atarsa atsın
Sevgiyi barışı rahmeti n'etsin
Haçlıya sözüm yok koy inkâr etsin
Candan la ilahe diyenlerindir

Bazen şaşırırsın yanlış gidersin
Helaldir haramdır demeden yersin
Rahmet ayı gelir temizlenirsin
Bayram kötülükten cayanlarındır

Aladağlı cahil düşürür dara
Uğraş ki bulasın bir çıkış ara
Rahmet mağfiretten berattan sonra
İhlas hırkasını giyenlerindir
16.06.2018

-403- Sıkıntı Vardır
Kendimi ifade edemiyorsam
Elde değil bende sıkıntı vardır
Bedeni suçlama akıl var ise
Görünmeyen canda sıkıntı vardır

[115] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiirimi yine bir Ramazan Bayramında, birkaç densizin konuşmalarından etkilenerek yazdım."

Derdini açanı dinlemediysen
Umursuz yaşayıp tınlamadıysan
Eğer dediğimi anlamadıysan
O zaman da sende sıkıntı vardır

Daima yanlışı güden kişinin
Hainin peşinden giden kişinin
Herhâlde ihanet eden kişinin
Taşıdığı kanda sıkıntı vardır

Hedefini doğru göremiyorsa
Bir türlü menzile varamıyorsa
Geçmişi bugüne yaramıyorsa
Boşa giden dünde sıkıntı vardır

Yarını düşünüp çekerim tasa
Korkarım yanarım düşerim yasa
Herkes yaptığından sorumlu ise
Kötü biten sonda sıkıntı vardır

Aladağlı vicdanına kıyanda
Söz namustur verip geri cayanda
Aka kara karaya ak diyende
Zihni bozuk onda sıkıntı vardır
17.04.2014

-404- Bilmez Misin
Bilmez misin neden böyle sorarsın
Doğup yaşamak var yaşlanmak vardır
Gençliğini geçmişini ararsın
Zaman tezgâhında işlenmek vardır

İşlenirsen yavaş yavaş bitersin
Mazide ey' kötü bir yer tutarsın
Hayat minderinde yenik yatarsın
Kaderin elinde tuşlanmak vardır

Tuşlanmayla her şey bitecek sanma
İmansız yaşayıp ateşe yanma
Aksini diyene sakın inanma
İyi kötü bir de fişlenmek vardır

Haklı çık huzura fişin pak olsun
Yârenin yoldaşın yüce Hak olsun
Yarın mahşer günü yüzün ak olsun
Arasat'ta kalıp dışlanmak vardır

Dışlanmak mümine büyük bir sızı
Yaradan kulundan olmazsa razı
Allah'ım affetsin kurtarsın bizi
Nar-ı niranında haşlanmak vardır

Hak nizam terazi kurulur masa
Aladağlı suçlu boğulur yasa
Rabb'im kullarını affeder ise
Cennet-i âlâyla hoşlanmak vardır
05.02.2021

-405- Bizim Köylü Çollo
Bizim köylü Çollo meziyetlenmiş
Elinde çubuğu sallar dolanır
Birdenbire hocalığa yükselmiş
Başında kavuğu sallar dolanır

Kısmet bu ya işte böyle yol almış
Birden bulduğunun delisi olmuş
Geçmişten hatıra bir keçe kalmış
Sırtında kabuğu sallar dolanır

Onda kapasite bende zayıflık
Hâllolmuş kendince gel de işe bak
Ali'nin külahı Veli'ye ortak
Kıçında kuyruğu sallar dolanır

Üçkâğıdı almış gezer eline
Hemen bağlar kim çıkarsa yoluna
Bir iş yaptırırsa sanat ehline
Ustayı çırağı sallar dolanır

Sonradan görmenin hâli böyledir
Zehirli bal akar dili böyledir
Büyük küçük demez yolu böyledir
Civanı moruğu sallar dolanır

Aklım ermez bu densizin işine
Heder olur kim giderse peşine
Aladağlı bakmaz gözün yaşına
Yakını ırağı sallar dolanır
30.05.1999

-406- Bendeki Sevgi
Tutsak etti beni candaki sevgi
Karşı koymak nerde can mı dayanır
Onda aşk kılıcı bendeki duygu
Vurdu neşterini kan mı dayanır

Vuslat heyecanı kalbe değince
Yâr ile muhabbet olsa doyunca
Bendeki bu duygu yıllar boyunca
Bir an unutmuyor gün mü dayanır

Kalbi hızlandırır kandaki ateş
Yârin hasretidir candaki ateş
Yanardağ misali bendeki ateş
Tipi boran ne ki don mu dayanır

Koparıp canımdan almak istesem
Atıp bir köşeye salmak istesem
Bugünden yarından silmek istesem
Geçmiş dile gelir dün mü dayanır

Aladağlı bu dert yıldırır beni
Hazan yeli gibi soldurur beni
Belki de bu sevda öldürür beni
Toprak zara düşer sin mi dayanır
03.09.2002

-407- Ahu Bakışlım
Sevdiğim ceylanım ahu bakışlım
Gönlümün baharı yazı sendedir
Yanağı gamzeli elvan kokuşlum
Türlü çiçeklerin özü sendedir

Ne kadar mümtazsın bu kemalinle
Hidayet ehlisin hoş amelinle
Tebessüm kaynağı gül cemalinle
İçimin neşesi hazzı sendedir

Tutkunum ben sana sevmeyen bilmez
Sevdan yüreğimde ebedî ölmez
Sensiz yaşamanın kıymeti olmaz
Ömrümün lezzeti tuzu sendedir

Sevip sevilmeye meram kılarsın
Karşılık beklersin hüccet alırsın
Bazen güler bazen asık olursun
Âşıklar cilvesi nazı sendedir

Ne kadar zarifsin can bir tanemsin
Akşam sabah bugün dün bir tanemsin
Değişmem cihana sen bir tanemsin
Bu Aladağlı'nın gözü sendedir
19.11.1989

-408- Bizim Köyün Yiğitleri
Şimdi vasıfların' sıralayacam
Bizim köyün yiğitleri böyledir
Bir iki kelime karalayacam
Bizim köyün yiğitleri böyledir

Çalışkandır boyun eğmez namerde
Meydanı kaptırmaz çakala kurda
El âlem nerede onlar da orda
Oluklu'nun yiğitleri böyledir

Sevgi muhabbetin temelindedir
Bu da Oluklu'nun kemalindedir
Merhamet fazilet amelindedir
Bizim köyün yiğitleri böyledir

Asla hiç kimseyi zorda bırakmaz
Mevla'm da onları darda bırakmaz
Düşeni kaldırır yerde bırakmaz
Oluklu'nun yiğitleri böyledir

Edep erkân namus mülkümüz oldu
Dürüstçe yaşamak ilkemiz oldu
Kutsal değerimiz ülkemiz oldu
Bizim köyün yiğitleri böyledir

Köpeksiz köy olmaz bizde de mevcut
Güzel iş yapana olmayız hasüt
İnsanlık yolunda raşit mi raşit
Oluklu'nun yiğitleri böyledir

Bir ayak gelene iki giderler
Sevgi barış yollarını güderler
Kin nefretin kollarını budarlar
Bizim köyün yiğitleri böyledir

Aladağlı onlar başımın tacı
Gözümün ışığı gönlüm ilacı
Destanımda açtı bir gül ağacı
Oluklu'nun yiğitleri böyledir
19.03.2000

-409- Zamansız Vuslat
Ben mi erken geldim sen mi geç kaldın
Bu vuslat mı bu hicran mı bu nedir
Kime anlatayım ben bu ahvali
Bu illet mi bu derman mı bu nedir[116]

[116] Şiir çift ayaklıdır.

Derman dedim amma acıtır beni
Kıvranır yüreğim sancıtır beni
Bu nasıl bir duygu incitir beni
Bu ülfet mi bu düşman mı bu nedir

Aşağı tükürsem sakalım kızar
Yukarı tükürsem bıyığım azar
Aklım aciz kalır kendinden bezer
Bu sülyet mi bu duman mı bu nedir

Gönül dağlarında bunlar bol olur
Aşk sıratı çok seraplı çöl olur
Bu gidişle gözüm yaşı sel olur
Bu Fırat mı bu tufan mı bu nedir

Yakınlık uzaklık şaşırdı beni
Hesaplar çok ince şişirdi beni
Çekip tuzağına düşürdü beni
Bu cellat mı bu urgan mı bu nedir

Aladağlı kıpraşmaya hâlim yok
Takatim çaresiz elim kolum yok
Sarmış her yanımı çıkış yolum yok
Bu fırsat mı bu talan mı bu nedir
23.06.2014

-410- Turnam
Eylen turnam eylen haber sorayım
Muhannet yâr name yazmamış mıdır
Okuyup namesin' hayal kurayım
Ahvalin' mısraa dizmemiş midir

Bilmem kavuşmaya var mıdır güman
Hasreti burnumda tüter bir duman
Eser seher yeli işte o zaman
Zülfün tellerini bozmamış mıdır

Bu aşkı ben onsuz asla güdemem
Kokusunu lezzetini tadamam
Yıllar oldu ben o yana gidemem
Darılıp da bana kızmamış mıdır

Aladağlı sızlar kanar yüreğim
Acı ızdırabı kanar yüreğim
Firkat ateşiyle yanar yüreğim
Derbeder hâlimi sezmemiş midir
06.12.1986

-411- İşidir
Huyumdur güzele güzeldir demek
Kötülemek hasetlerin işidir
Elin eksiğini ele söylemek
Kendin' bilmez veletlerin işidir

Ateşle yanmaktır cahille durmak
Kurumuş ağaca ne etsin ırmak
Sabır edip eksikleri hoş görmek
Yüreği kor polatların işidir

Lazım gelir insanları bellemek
Yakışır mı mücevheri küllemek
Yalakalık edip kuyruk sallamak
Kancıkların fesatların işidir

Leyleğin günlüğü laklak eylemek
Tilkinin işiyse kelek eylemek
Havalarda olup zikzak eylemek
Eğitimli pilotların işidir

Kırk dereden bir avuç su devşirmek
Delik kaba koyup koyup taşırmak
İnsanları birbirine düşürmek
Şeytanların şirretlerin işidir

Aladağlı bilmez hor söz söylemek
Anlamaz insana zor söz söylemek
Ölçmeden biçmeden bir söz söylemek
Aklı fikri kesatların işidir
07.06.2004

-412- Her İş Her Adamın İşi Değildir
Ekmek ekmekçiye bir de üste ver
Her iş her adamın işi değildir
Sözümü yabana atma birader
İhsan dar adamın işi değildir

Bakıp da görmeyen nice insanlar
Sayısı az değil sevgili canlar
Basiretli olan gerçeği anlar
Görmek pür adamın işi değildir

İnsan yaşayanlar bunu ey' bilir
Hak yolda olanlar menzilin' alır
Fehmi yücelerle iş kolay olur
Destek zor adamın işi değildir

Zor adam inattır girme plana
Girersin çıkmaza dar bir alana
Hâlini arz eyle arif olana
Çözüm ker adamın işi değildir

Herkeste bir hüner vardır bir haslet
Hasleti güzeli çekemez haset
Yolunu bulmaya edersen gayret
Sorma har adamın işi değildir

Adamlar dünyadan yok oldu sanma
Birkaç tane çapulcuya aldanma
Aladağlı güzel söylersin amma
Bilmek tor adamın işi değildir
10.07.2019

-413- Mektubun Cevabı
Mektup yollamışsın dert keder doli
Ohirem ağlirem ömrüm sökülir
Mektuba damlamış gözünün seli
Bahirem ağlirem ömrüm sökülir

Eller şaşir kalir benim hâlime
Seni ezberledim her gün dilime
Bu hasret biter mi deyip aklıma
Tahirem ağlirem ömrüm sökülir

Bu özlem titretir dudaklarımı
Kabartir coşturir ırmaklarımı
Dertli gözyaşımla yanaklarımı
Yıhirem ağlirem ömrüm sökülir

Aladağlı ciğerlerim iniler
Sana kavuşmaya çoktur maniler
Seni göresirem dertli menıler
Yahirem ağlirem ömrüm sökülir
30.05.1997

-414- Getirir
Tutar isen sana bir çift sözüm var
Ar abur kişiye tartı getirir
Eğer insan isen buna lüzum var
Edep insanlığa artı getirir
Alır sahibini başa götürür

Bakarkör hedefte emek boş eder
Zay'atı çoğaltır kendin' tuş eder
Cahile sırrını verme faş eder
Arifler hataya örtü getirir
Umudunu güvencini artırır

Hakk'ı yaşayanlar bunu ey' bilir
Müslüman'da ulvi yücelik olur
Takva sahibine hidayet gelir
İmanın İslam'ın şartı getirir
İçindeki kini kibri bitirir

Kin nefret taşıma ömüre zarar
Birlikte kuvvet var eyleme firar
Sesi çıkanların saygınlığı var
Hürmeti ikramı sırtı getirir
Her mecliste ta tepede oturur

Çobanın yaylada keyif çatması
İşini boş verip gidip yatması
Sıpanın bağırıp cirit atması
Sürüye saldıran kurdu getirir
O da korkar hedefini yitirir

Doğru yürüyenler mutsuz olur mu
Aladağlı cahil bunu bilir mi
Basiretsiz halkta huzur kalır mı
Çünkü başa zartı zurtu getirir
O da gelir ortalığı batırır
09.03.2007

-415- Sarıkamış
Sar'kamış'a varıp dağlarını gez
Vatan ne demekmiş yatanlara sor
Ay yıldız semada hava çok ayaz
İman ne demekmiş o canlara sor
Birazcık düşünüp manasına er[117]

Çanakkale bir de sen Sarıkamış
Senin her tarafın can Sarıkamış
Ağla Sarıkamış yan Sarıkamış
Tufan ne demekmiş batanlara sor
Bu yüzden yüreğim sönmeyen bir kor

Ecel gelir cana tedbirim' bozar
Bedeni terk eder can azar azar
Tipide boranda donsam ne yazar
Meydan ne demekmiş aslanlara sor
Yiğidim bir kere almıştır emir

[117] Şiir çift ayaklıdır.

Allahuekber'e geçmişlere dal
Aslana ne yapar sırtlan ve çakal
Merak ediyorsan Soğanlı'ya gel
Cinan ne demekmiş kurbanlara sor
Ruhuna Fatiha bir İhlas gönder

Solmayan çiçektir şehit yarası
Süslenmiştir Sar'kamış'ın merası
Cennetten bir köşe bize orası
Devran ne demekmiş sultanlara sor
Özüne inersen bulursun huzur

Aladağlı yere yan verenlere
Civan hayatına son verenlere
Bu vatan uğruna can verenlere
Ölen ne demekmiş insanlara sor
Şehitlerin sende bende hakkı var
18.11.2015

-416- İçim Yanıyor
İslam kıyımını seyir ettikçe
Hâline baktıkça içim yanıyor
Huzurum kaçıyor gündüz ve gece
Oturup kalktıkça içim yanıyor

Koparmış zincirin' dalar Coniler
Yine kan kusuyor Moskof caniler
Çeçenistan can çekişir iniler
Kanları aktıkça içim yanıyor

Bosna Hersek Endülüs'e eş oldu
Azerbaycan tüm dertlere baş oldu
Düşündükçe didelerim yaş oldu
Ağıtlar yaktıkça içim yanıyor

Nazar eden acı bulur hâlimden
Dualarım eksik olmaz dilimden
Gücüm yetmez bir şey gelmez elimden
Canımı sıktıkça içim yanıyor

Müslüman'ın kötü acı gününde
Gücüm yetse olabilsem yanında
Çaresiz insanlar küffar önünde
Boynunu büktükçe içim yanıyor

Aladağlı suskun dünya kelamı
Kimse dindirmiyor acı elemi
Merhametsiz Hristiyan âlemi
Yaktıkça yıktıkça içim yanıyor
26.01.1995

-417- Geliyor
Emanetin gelip yetişti baba
Görevi tamamdır varmış geliyor
Mutluluk getirdi gönlüm şad oldu
Hâli hatırımı sormuş geliyor

Kıymetli mektubun' açtım okudum
Ağladım özümden geçtim okudum
Gözlerimden yaşlar saçtım okudum
Derbeder hâlimi görmüş geliyor

Bu özlem bu hasret içimde yara
Gönder mektubunu sen ara ara
Ahvalini nakşetmişsin satıra
Haberi yerine vermiş geliyor

Haberler iletir nice bir dosta
Gönlünü ferah tut olmasın yasta
Tipiye borana kalmadan posta
Bir gayret içine girmiş geliyor

Vatan bayrak millet dedik de geldik
Yurdun her yanında tedbirler aldık
Korku ihaneti yürekten sildik
Bendeki gayeye ermiş geliyor

Aladağlı Rabb'im Kerim'dir Hak'tır
Ona biat eden kurtulacaktır
Çok şükür mutluyuz sıkıntı yoktur
Bir demet hikâye dermiş geliyor
05.11.1976

-418- Birlikle Olur
Yıkılmaz bir ulus sağlam bir yuva
Kurayım diyorsan birlikle olur
Bu kalenin doruğuna zafere
Varayım diyorsan birlikle olur

Dostluk için gayret eden canları
Muvaffak eylesin Mevla'm onları
Refah dolu şirin parlak günleri
Göreyim diyorsan birlikle olur

Kısaltalım densizlerin dilini
Her taraftan kapatalım yolunu
Bir hamlede düşmanların belini
Kırayım diyorsan birlikle olur

Yok et kalbindeki kini karayı
Hırsına hâkim ol pak tut orayı
Dostluk için her kanayan yarayı
Sarayım diyorsan birlikle olur

Gel Aladağlı'yı koyma merakta
Yakın ol topluma kalma ırakta
Sarsılmadan yıkılmadan ayakta
Durayım diyorsan birlikle olur
03.12.1989

-419- Ne Olur
İnsan sevdiğini bir başkasının
Yanında görürse hâli ne olur
Sevdası canında yârsa ellerin
Kolunda yürürse hâli ne olur[118]

Sevda oku canda her taraf oyuk
Sevilen sevene olmalı layık
Aşağıda sakal yukarda bıyık
Çaresiz erirse hâli ne olur

Düşün ki bir dere seli kurumuş
Düşün ki bir ağaç dalı kurumuş
Düşün ki bir bağban gülü kurumuş
Ah çekip durursa hâli ne olur

İnsan sevdasını canda taşırsa
İlikte damarda kanda taşırsa
Ömrün tamamında anda taşırsa
Ateşe girerse hâli ne olur

Darbesi büyüktür böyle illetin
Aladağlı nasıl olurum metin
Kader kalemini aşk-ı vuslatın
Vurup da kırarsa hâli ne olur
26.02.2009

-420- Can Yavrum
Dinle beni anla beni can yavrum
Hayatında nice hâller var olur
Eğriyi doğruyu öğrenmelisin
Bilinçsiz yaşanan hayat zor olur

[118] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Kader mi yazı mı desem ben buna
Bu derdin yüzünden oldum divane
Sabır ver Allah'ım sen bu insana
Şaşkınım bilemem gidem ne yana

Düşünenler Hak yoluna uyarlar
Yanlışa girseler dahi cayarlar
Sakın olmayasın gamsız diyerler
Vurdumduymaz sağır olur kör olur

Özüne dikkat et bakar kör olma
Düşmesi çok zordur hevaya dalma
Hayat bir yarıştır geriye kalma
Kayıp etmek dayanılmaz kor olur

Vatan millet bayrak dendiği zaman
Basit sanmayasın aman ha aman
Bunlarsız olursan hâlin çok yaman
Dünya sana zindan olur dar olur

Sevgi barış uzak olmasın senden
Kin ile nefrete olursun neden
Bunları sen için söylerim candan
Yoksa âlem düşman olur mar olur

Aladağlı sen özünden koparsan
Doğru görünüp de yoldan saparsan
Dediğimin tam tersini yaparsan
Bu da bana utanç olur ar olur
17.06.2015

-421- Ayırma N'olur
Ey sevdiğim insan ömrümün varı
Gözünü gözümden ayırma n'olur
Bakışların lazer dağ çekti cana
Sızını sızımdan ayırma n'olur

Dünüm geçti bugünüm sen sonum sen
Damarım sen iliğim sen kanım sen
Hem bu yanda hem o yanda canım sen
Özünü özümden ayırma n'olur

Gerçeği nazar et bak yeter bize
Benim sevdam büyük çok yeter bize
Bir sen bir ben bir de Hak yeter bize
Mazini mazimden ayırma n'olur

Bilmem Hak'tan bir gün ferman çıkar mı
Vuslata bir ruhsat imkân çıkar mı
Yanmayan ocaktan duman çıkar mı
Közünü közümden ayırma n'olur

Her şeyden vazgeçtim hayatı saldım
Kendimi girdaplar içinde buldum
Ben seni hep sevdim sevdalın oldum
Sözünü sözümden ayırma n'olur

Aladağlı asıl söze dönersek
Yollar biter geri ize dönersek
Allah'a yalvarırım öze dönersek
Kazını kazımdan ayırma n'olur
23.06.2014

-422- Ekmek Ekmekçiye
İşitsin sözümü anlasın canlar
Ekmek ekmekçiye verilsin n'olur
Erbabı olmayan işten ne anlar
Birazcık gerçekler görülsün n'olur

Ucuz ette tirit yoktur bilirsiz
Yokluğunu bile bile alırsız
Alırsız ya sonra pişman olursuz
Bunun üzerinde durulsun n'olur

Cehalet silinsin canda kalmasın
Defolsun dünyadan geri gelmesin
Faydası yok ise bir iş olmasın
Hakikat ne ise varılsın n'olur

Fehmi berrak olan özümü anlar
El koyar vicdanın sesini dinler
Çekilsin sahadan yüzsüz cahiller
Bir heyet bir düzen kurulsun n'olur

Hakk'ı fark eyleyip yanında olmak
O zaman çözülür bu ilmek ilmek
Çok mu zordur gerçekleri anlamak
Basiretler biraz yorulsun n'olur

Aladağlı böyle kavrulmuş yanmış
Ataların sözü bakın ne demiş
Sular bulanmazsa durulmaz imiş
Kollar çemirlensin girilsin n'olur
06.03.2019

-423- Ateşe Su Gerek
Ateşe su gerek üfürmek değil
Fitne çıkarmanın anlamı yoktur
İlahi takdire boyun bük eğil
Boşa bağırmanın anlamı yoktur[119]

Gereksiz gösteriş eyleme caka
Bu gibi şeylerden hep doğar vaka
Her şeyin sebebi vardır mutlaka
Nifak doğurmanın anlamı yoktur

Şükreyle Allah'a yüce Mevla'ya
O senin derdine çare eyleye
Yetişmiş ekine zorla tarlaya
Dolu çağırmanın anlamı yoktur

Hırsından siması sararmış solmuş
Ozan Aladağlı bu nasıl yolmuş
Kin ile beslenmiş nefretle dolmuş
Nesil yoğurmanın anlamı yoktur
23.06.1994

-424- Yoktur
Türk doğdum Müslüman Türk öleceğim
Silinmeye asla niyetim yoktur
Birlik yaşamayı öz bileceğim
Bölünmeye tek bir milletim yoktur[120]

Ezelden dünyaya bir rehberiz biz
Birlik eseridir böyle varız biz
Değeri biçilmez mücevheriz biz
Alınmaya düşük kıymetim yoktur

Nice muharebe rakipler gördük
Parmak uzatanın kolunu kırdık
Biz bu vatan için ne canlar verdik
Dilinmeye aile külfetim yoktur

Aladağlı sohbet şirinleriyiz
Bizler bu vatanın yarınlarıyız
Sağlam bir milletin torunlarıyız
Bilinmeye maraz illetim yoktur
05.05.1994

[119] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlar, bu tarihlerde Sivas olayları olmuştu. Allah bu canlara zulüm edenlere zulüm etsin. Ne var ki bu ateşi söndürmek yerine iyice alevlendiren kesimler vardı. Bilhassa bazı ozan arkadaşlarımız ha bire türkülerinde bu olayı canlandırıp duruyorlardı. Hâlen daha öyle. Çok yazık! Bütün ölen arkadaşlarımızın mekânı cennet olsun."
[120] Şiir çift ayaklıdır.

-425- Görünür
Sanki bir okyanus mavi gözlerin
Dalmaya korkarım girdap görünür
Aya doğma diyer nurlu yüzlerin
Bakmaya izin yok hicap görünür

Aşkın küheylanı şahlanmış durmaz
Gözleri kör olmuş hiçbir şey görmez
Zamansız hiç kimse murada ermez
Mevla'm murat etse icap görünür

Ey nefsim günümü eyleme talan
Aşk sevda neyimiş hepisi yalan
Gönül divanedir aklını kullan
Bu işin içinde azap görünür

Aşktan hayır görmüş kim murat almış
Bazen yakmış bazen çöllere salmış
Nice âşık gördüm derbeder olmuş
Özü destan kendi türap görünür

Dikkat eyle gönül yanlış yürürsün
Zamansız mekânsız yerde durursun
Ben seni bilirim hayal görürsün
Bazen kuru çölde serap görünür

Aladağlı nefsin tuzağı zordur
Bunu fark etmeyen cahildir kördür
Mevla'mın koyduğu bir sırat vardır
Yolun bitiminde hesap görünür
06.12.2015

-426- Sarıkamış
Sar'kamış'a vardım yücelerine
Atamın dedemin izi görünür
Yiğitler meydanı rakipsiz kalmış
Kara kışın karı buzu görünür

Hak için söylerim beyitlerimi
Alana satarım öğütlerimi
Kara toprak sarmış yiğitlerimi
Tarih okudukça mazi görünür

Zemheri kara kış bizle beraber
Doksan bin şehide olmuştur mezar
Bilenler kan ağlar mazide ne var
Ah çeker yürekler sızı görünür

Yatanlar biz için çekmişler çile
Kıymet bilmeyene yetişir bela
Nazar ettiniz mi kanlı çeğile
Nice civanların yüzü görünür

Bu olay yakındır değildir ırak
Her şeyi bulursun edersen merak
Birazcık gayret et aç tarihi bak
Fazlası görünür azı görünür

Aladağlı böyle yazdı destanı
Hiç eksilmez Sar'kamış'ın dumanı
Donmuş ama terk etmemiş vatanı
Bu asil milletin özü görünür
01.12.2015

-427- Kim Seni Görür
Düşme arkadaşım düşme kardeşim
Kim seni fark eder kim seni görür
Gayret et yolunu şaşma kardeşim
Kim seni fark eder kim seni görür
Kim seni düşünür yanında durur

Kim senin hâlini arayıp sorar
Kanayan yarana bir merhem sarar
Her gelen bir tekme fazladan vurur
Kim seni fark eder kim seni görür
Kim seni düşünür yanında durur

Çalışmaya günlük işin yok imiş
Geçinmeye bir maaşın yok imiş
Yağın tuzun ekmek aşın yok imiş
Kim seni fark eder kim seni görür
Kim seni düşünür yanında durur

Bu dertler içimde ey' olmaz yara
Hiç kimse düşünüp bulmuyor çare
Hastalansan gidemezsen doktora
Kim seni fark eder kim seni görür
Kim seni düşünür yanında durur

Yoldan aşağıya düşüp kalmışsın
Derbeder perişan şaşıp kalmışsın
Acılarla dolup taşıp kalmışsın
Kim seni fark eder kim seni görür
Kim seni düşünür yanında durur

Babam da dedem de böyle değildi
Kim darp etti insanlığa bayıldı
Acılarım tüm âleme yayıldı
Kim seni fark eder kim seni görür
Kim seni düşünür yanında durur

Uyuz hastalığı sarsa her yanı
Tırnağın var ise kaşırsın canı
Eğer olmuş isen kader kurbanı
Kim seni fark eder kim seni görür
Kim seni düşünür yanında durur

Aladağlı herkes bilir mi hâlden
Hak var iken yardım istenmez kuldan
Dua et Allah'a bırakma dilden
Kim seni fark eder kim seni görür
Kim seni düşünür yanında durur
31.01.2021

-428- Nefis
Yeter artık yeter bırak yakamı
Senin hiç vicdanın yok mudur nefis
Hayatın cilvesi sana şakamı
Gerçeğe imanın yok mudur nefis

Gerçeği görürsen rahat edersin
Sen o zaman doğru yola gidersin
Sende mi kabahat bende mi dersin
Bu işte gümanın yok mudur nefis

Çamura batağa sebep olursun
Seyredersin mağduruna gülersin
Ömür yoldaşını güçsüz kılarsın
Merhamet amanın yok mudur nefis

Meseleye tek taraflı bakarsın
Herkes haksız bir haklı sen çıkarsın
Tombaladan çıkar şaha kalkarsın
Belli bir zamanın yok mudur nefis

Senin arzuların asla bitmez mi
Yaptıkların az mı daha yetmez mi
Öz vicdanın öz özüne çatmaz mı
Adalet fermanın yok mudur nefis

Aladağlı derim büyük belasın
İnsanlığın her gününe çilesin
Suçluyorum seni çünkü öylesin
Cevap ver zımanın yok mudur nefis
11.03.2017

-429- Kefil
Arkadaşım Aydın bir hata yapmış
Farkına varmış ya iş işten geçmiş
Paranın çokluğu aklını çalmış
Dizine vurmuş ya iş işten geçmiş[121]

Ele kefil olmak senin neyine
Güvenilmez ağasına beyine
Jeton tak deyince vurmuş beynine
Gerçeği görmüş ya iş işten geçmiş

Hırsıza insanlık bu imiş gaye
Onun için düşmüş böyle hataya
Karar vermiş vurguncuyu bulmaya
İzini sürmüş ya iş işten geçmiş

Eyvah demiş birdenbire hırslanmış
Başı dönmüş gözlerini pus almış
Tellal olmuş vurguncuya seslenmiş
Âleme sormuş ya iş işten geçmiş

Arayı arayı bulmuş falanı
Bulmuş ya falan da yemiş malını
Kimse acımamış garip hâlini
Sızlanmış durmuş ya iş işten geçmiş

Aladağlı bunu duyan gülermiş
Danışmayan böyle yolda kalırmış
El için ağlayan gözden olurmuş
Manaya ermiş ya iş işten geçmiş
17.09.1999

-430- Dönermiş
Dünya ahiretin kazanç yeridir
Çalışmayan yüzü kara dönermiş
Eli boş da olsa dolu da olsa
Yaratıcı ol Settar'a dönermiş[122]

[121] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Çok sevdiğim bir arkadaşımın saf pırlanta duygularını ve insanlığını kullanarak alışveriş yapan bir üçkâğıtçı, arkadaşımı kefil olarak kullanır ve aldığı malın parasını ödemez. Dolayısıyla pırlanta yürekli arkadaşım Aydın, bu paraları ödemek zorunda kalır. Çok zor durumlara düşer. Olay bana kadar geldi ancak elden hiçbir şey gelmez, ancak birkaç dörtlük şiir karalayabildim."

[122] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Uyan bre kardeş gafletten uyan
Gerçekleri görüp gayret et dayan
Her şey açık seçik ayan ve beyan
Vurdumduymaz ateşlere yanarmış

İlk durağı olur musalla taşı
Etrafını sarar kavim kardeşi
Güle güle diyer eşi yoldaşı
İstikamet bir mezara dönermiş

Vaziyet hep böyle kalınmaz imiş
Geçmiş hesap görür silinmez imiş
Orda yorgan döşek bulunmaz imiş
Sırtın' yara önün' yara dönermiş

Ayrıcalık olmaz nökere beye
Hesabın olacak ekmeğe suya
Var ise elinde gerçek sermaye
Emeklerin orda kâra dönermiş

Müslüman yârendir salavatına
Muhtaçtır Allah'ın hidayetine
Allah'ım sığındım merhametine
Kabiristan bazen nara dönermiş

Aladağlı hakikati güdene
Gece gündüz Hakk'a niyaz edene
Yar duvar kalkarmış haklı gidene
Boş gidenin işi zora dönermiş
15.08.1998

-431- Gel Yetiş
İşit feryadımı vefasız zalim
Ruhum bunalıma düştü gel yetiş
Sensiz kederliyim perişan hâlim
Gam keder boyumu aştı gel yetiş

Bitmeyen bir özlem kavurdu beni
Kor olmuş ateşe çevirdi beni
Cismimi kül edip savurdu beni
Yandı ciğerlerim pişti gel yetiş

Gönlümün tahtına ser olmuşsun sen
Yanık yüreğime kor olmuşsun sen
Göz attım her yana sır olmuşsun sen
Kan ağlar dideler coştu gel yetiş

Günbegün artıyor efkârım zarım
Gam gasavet basar bitmez kederim
Bu kadar hasretlik yetmez mi yârim
Sabrım sona vurdu taştı gel yetiş

Gurbeti dolaştım ben adım adım
Hasret acısını sindirdim kandım
Anasın' kaybetmiş kuzuya döndüm
Aladağlı yolu şaştı gel yetiş
23.07.1994

-432- Aşkım ve Ruhum
Bir salisem dahi sensiz geçmiyor
Hayalin ruhuma arkadaş olmuş
Süsleyip püsleyip çiziyor seni
Eşi bulunmayan bir nakkaş olmuş

Böyle bir nakkaş mı dünyada yoktur
Aşka motif olmuş sevgisi aktır
Ümit hak vuslata gayreti çoktur
Sabrında karar yok hep telaş olmuş

Böyle telaşlıyken ne olur sonu
Takdir Allah'ındır bilemem onu
Dalıp hülyalara izlerken beni
Bir bakarım didelerim yaş olmuş

Bu yaşlar bade-yi aşkın coşudur
İnsana acı ve hüzün yaşadır
Benim gönlüm bu deryanın başıdır
Her gün kana kana bir sarhoş olmuş

Aladağlı yüzülmez mi bu gölde
Benim sevgim değil dudakta dilde
Sensiz bir tarafa gidemez hâlde
Aşkın bedenime lider baş olmuş
18.06.1998

-433- Gurbetle Sohbet
Sevdiklerim kaldı gözden ırakta
Şaşkın ve perişan gezerim gurbet
Her gün kederliyim gönlüm merakta
Gam keder içinde yüzerim gurbet

Aklıma gelince oğlum ve kızım
Temelli kudurur içimde sızım
Bir çeşme misali her iki gözüm
Girer köşelerde süzerim gurbet

Önümde serap var susuz çöllerde
Takatim yok yürüyemem yollarda
Derbeder perişan garip ellerde
Unutur kendimi sızarım gurbet

Hasret ağır gelir uyanamirem
Hayali rüyayı beğenemirem
Allah'ım affetsin dayanamirem
Bazen kaderime kızarım gurbet

Tükenmez telaşım bitmez kederim
Bu dertler yüzünden nere giderim
Dalarım geçmişi hayal ederim
Oldukça eskiye uzarım gurbet

Aladağlı bir gün ederim hicret
Hak fırsat verirse olurmuş vuslat
Senin ne suçun var kader ve kısmet
İşte çaresizlik bezerim gurbet
15.05.2007

-434- Bize Ne Oldu
Ben bizi tanımaz oldum efendim
Bir yere mi çarptık bize ne oldu
Nesil mi bozuldu yoksa düzen mi
Yanlışlar mı yaptık bize ne oldu

Selam versek yazık alan olmuyor
İnanmıyor kıymetini bilmiyor
İtibar kalmadı güven olmuyor
İnsanlıktan koptuk bize ne oldu

Harmanı bir başka tozu bir başka
Duygusu bir başka hazzı bir başka
Hedefi bir başka izi bir başka
Yolumuzdan saptık bize ne oldu

Hak'la yaşamanın üstü çizildi
Serkeşler çoğaldı kemal azaldı
Bedenim sarsıldı dengem bozuldu
Hastalık mı kaptık bize ne oldu

Gelenek görenek özellikleri
Budur bir milletin düzenlikleri
Derleyip toplayıp güzellikleri
Köşelere teptik bize ne oldu

Aladağlı doğru aşınmaz olduk
Gerçek hedeflere taşınmaz olduk
Bir başka birini düşünmez olduk
Nefise mi taptık bize ne oldu
06.03.2013

-435- Ne Oldu
İtibar kalmadı güven kalmadı
Âleme ne oldu bize ne oldu
Sadakat felç oldu ikrar bozuldu
Kelime ne oldu söze ne oldu[123]

Sahtekârlar kuzu postu bürünür
Yılan olur çıyan olur sürünür
İçi başka dışı başka görünür
Elime ne oldu öze ne oldu

Ümidim yok karamsarım yarına
Nazar eyle yüreğimin zarına
Mahkûm olduk nefsin arzularına
Yoluma ne oldu ize ne oldu

İnsanlığın ocağında pişerken
Kaynayıp da her tarafa taşarken
Sevgi rüzgârları alıp taşırken
Külüme ne oldu köze ne oldu

Kınamayın beni bu bir meraktır
A bu saydıklarım benden ıraktır
Birinin birine faydası yoktur
Koluma ne oldu göze ne oldu

Bana hak verecek manaya eren
Aladağlı sohbetine guş veren
Takattir kuvvettir dürüst bir yâren
Belime ne oldu dize ne oldu
01.03.2020

-436- Çobanoğlu'na Ağıt
Bu acı haberi duymaz olaydım
Rahmetin bol olsun bol Çobanoğlu
Mevla'm affeylesin günahlarını
Hakk'ın huzurunda gül Çobanoğlu

Senin için dua ettim Sübhan'a
Resul-ü Ekrem'le otur yan yana
Acın büyük tez yayıldı cihana
Sanki vurgun yedi el Çobanoğlu

Mevla'm hoş yaratmış bütün insanı
Mümin olanlara sunmuş cinanı
Bu kadar sevilmek Hakk'ın ihsanı
Gözyaşımız oldu sel Çobanoğlu

[123] Şiir çift ayaklıdır.

Kara haber idi yetişti Kars'a
Ne ki var ahali büründü yasa
Orda eş dost ile görüşmek varsa
Babam Laçin'i de bul Çobanoğlu

Dünyada yaşadın edeple arla
Terk ettin bizleri koydun kederle
Orda ne var ne yok hayır haberle
Bir gece rüyama gel Çobanoğlu

Aladağlı ömür sanki bir rüya
Yaşamak boş değil vardır bir gaye
Allah'ın rahmeti sonsuz bir derya
İnşallah kısmetin' al Çobanoğlu
26.03.2005

-437- Utanmıyor Mu
El âlemin hakkı zehir zıkkımdır
Çalanlar çırpanlar utanmıyor mu
Her zerrenin mutlak hesabı vardır
Yiyenler tepenler utanmıyor mu

Şerefine gururuna kıyanlar
Ondan sonra namusluyum diyenler
Zalimin zulmüne boyun eğenler
El etek öpenler utanmıyor mu

Yanlışlar içime salıyor sancı
Bu yüzden olurum Hakk'a davacı
İşi dek dubara ahtır kazancı
Fırıldak yapanlar utanmıyor mu

Maskeli suratlar tuzaktır cana
İnsanın kanına olurlar kene
Ateistlik ilke olmuş kendine
Dinsizlik serpenler utanmıyor mu

Artık yürekçiğim dayanmaz olmuş
Sanki vurgun yemiş uyanmaz olmuş
Tosbağa kabuğun' beğenmez olmuş
Kendinden kopanlar utanmıyor mu

Aladağlı çıkar gözetmeyelim
Yaralar çok derin tuz atmayalım
Velhasıl-ı kelam uzatmayalım
Yolundan sapanlar utanmıyor mu
25.05.1999

-438- Duyduz Mu
Hırsızların başı terfi eylemiş
Buğzedermiş el âleme duyduz mu
Yağmur yağar yarıkları örtermiş
Düz edermiş el âleme duyduz mu

Aynaya bakmayı unutmuş d….
Bırakmış kendini tan eder bizi
Boynuzu kırılmış bu Hint öküzü
Söz edermiş el âleme duyduz mu

Şimdi dersiniz ki acaba n'olmuş
Arsızda yüzsüzde işkembe bolmuş
Sahtekâr düzenbaz eğitmen olmuş
Va'z edermiş el âleme duyduz mu

Kusurların saysam bitmez ayınan
Ele sunsak kaybedersin oyunan
Eşek adam olmaz çul değişmeynen
Toz edermiş el âleme duyduz mu

Ey' dinlen sözümü söyleyim size
Gücüm yettiğince ben yaza yaza
Düşkünün hatası fırsat densize
Gürz edermiş el âleme duyduz mu

Aladağlı eyle muhabbetini
Kimse eksiltemez zer kıymetini
Kendisini koymuş el gıybetini
Arz edermiş el âleme duyduzmu
24.07.2018

-439- Gün Boyu
Nazlı yâr ne zaman gelecek deyi
Gözlerim yollara bakar gün boyu
Acep ahvalimiz n'olacak deyi
Kederli yaşlarım akar gün boyu

Özünü hayalden silemiyorum
Hayatta ben onsuz olamıyorum
Ne yapsam ne etsem bilemiyorum
Bu firkat içimi yakar gün boyu

Gökyüzünde yıldızlarda ararım
Uçan kuştan rüzgârlardan sorarım
Bazen ağlar bazen hayal kurarım
İmkânlar belimi büker gün boyu

Ben sevgime tutkun ona tabiyim
Asla boşalmayan sevda kabıyım
Bu hicran yüzünden şaşkın gibiyim
Gasavet gönlüme çöker gün boyu

Eksik olmaz bu hayatın belası
Sardı kollarımı kader filesi
Aladağlı bu özlemin çilesi
Ömür duvarını yıkar gün boyu
30.11.1989

-440- Bir Türlü
Bugün varız yarın yokuz birader
Hor olmayı anlamadım bir türlü
Gerçekler net açık bariz bu kadar
Kör olmayı anlamadım bir türlü

Kör olmak bir yana ölümsüz gibi
Nefsin her emrine olmuşuz tabi
Güler yüz tatlı dil varken ya Rabbi
Mar olmayı anlamadım bir türlü

Eğriye yanlışa verilir emek
Hayatı zor eder buna ne gerek
Karaya ak aka kara diyerek
Zor olmayı anlamadım bir türlü

Hayat sevgi ile yaşanır ahmak
Tersine uğraşma aptal ve salak
Önyargılı olup at gözlü bakmak
Dar olmayı anlamadım bir türlü

Hak yoldan ayrılmak uzaklarına
Bindirir iblisin kızaklarına
Bile bile nefsin tuzaklarına
Yar olmayı anlamadım bir türlü

Aladağlı yazdım bildiklerimi
Kısa bir ömürden aldıklarımı
Görürsün duyarsın dediklerimi
Ker olmayı anlamadım bir türlü
31.03.2017

-441- Sana Mı Düştü
Düşünmeyen aklım aptal yüreğim
Ele tasalanmak sana mı düştü
Herkesin bir derdi vardır mutlaka
Hâle tasalanmak sana mı düştü

Haklısın insanız hem de Müslüman
Böyle hesap ettik olduk toz duman
İçindeki nefsin en büyük düşman
Köle tasalanmak sana mı düştü

Fitnekârın tuzakları can yakar
Şeref yakar şöhret yakar şan yakar
Ağa yakar paşa yakar han yakar
Ula tasalanmak sana mı düştü

Uzak dolaş keleğinden erinden
Zulümkârın zararından kârından
Senin neyin fazla başka birinden
Kula tasalanmak sana mı düştü

Derdi veren dermanını vermez mi
Olanı biteni Mevla'm görmez mi
Bu gerçekler hiç aklına girmez mi
Bele tasalanmak sana mı düştü

Aladağlı sen bir zavallı beşer
Cürmün her yanından fışkırır taşar
Sen gidersin Hakk'ın kulları yaşar
Dala tasalanmak sana mı düştü
18.03.2017

-442- Hayvah Hay
Ayandır bilirsin yüce yaratan
Hâllerimiz paramparça hayvah hay
Kimi sağa çeker kimisi sola
Ellerimiz paramparça hayvah hay

Binde bir görünür alnı karasız
Edep erkân kalktı olduk töresiz
Hep çıkmaza varıyoruz çaresiz
Yollarımız paramparça hayvah hay

Söyleneni yaptık olduk avanak
Üstümüze rahmet doğsa bir şafak
Birimiz çam diyer birimiz kavak
Dillerimiz paramparça hayvah hay

Avrupa'dan ithal aldık tüp bebek
Yurdun dört yanına saldık tüp bebek
Ailece komple olduk tüp bebek
Bellerimiz paramparça hayvah hay

Fakir fukarayı hiç gözetmeyiz
Hor görür yetimi biz hazzetmeyiz
Düşmüşe yardımcı el uzatmayız
Kullarımız paramparça hayvah hay

Aladağlı çöktük bittik eridik
Özümüzü bir maskeye bürüdük
Cambaz olduk ipten ipe yürüdük
Tellerimiz paramparça hayvah hay
17.02.1994

-443- Hâkim Bey
Böyle diyerlerdi ben inanmazdım
Merhametten maraz doğdu hâkim bey
Bu kadar basit mi insan suçlamak
Asaletten maraz doğdu hâkim bey

Kimin eksiğini görsem yanarım
Var ise sıkıntı sorsam yanarım
İlgi alakasız dursam yanarım
Bu hasletten maraz doğdu hâkim bey

Düşene bir tekme vurmayı bilmem
Seyredip kenarda durmayı bilmem
Mahcup edip asla kırmayı bilmem
Cehaletten maraz doğdu hâkim bey

Atılan pisliğe dalsam gam yemem
Bu meyanda mekân salsam gam yemem
Edepsiz hayâsız olsam gam yemem
Kemalattan maraz doğdu hâkim bey

Çok şükür alnım ak bugüne değin
Arzuhâlim' Hakk'a yazdım her öğün
Şeytan fikirlerden şeytanca oyun
Maharetten maraz doğdu hâkim bey

Aladağlı yazdım arzuhâl metin
Bu maraz yüzünden hâlim çok çetin
Faydası ne bilmem fitnekâr itin
Bu veletten maraz doğdu hâkim bey
25.03.2017

-444- Doktor Bey
Sebepsiz dünyada bir şey hâllolmaz
Ben böyle sayarak geldim doktor bey
Deva Allah'tandır sen de bir sebep
Gerçeği duyarak geldim doktor bey
Bu nasıl bir ağrı öldüm doktor bey

Gerçekler gerçektir fark etmek zormuş
Birazcık düşünen manaya ermiş
Derdi veren Mevla'm derman da vermiş
Amenna diyerek geldim doktor bey
İşte bu doğruyu bildim doktor bey

Amenna Kalu'dan asla unutmam
Unutup kendimi ateşe atmam
Bu can emanetmiş ihanet etmem
Bu yola uyarak geldim doktor bey
Ben de tedbirimi aldım doktor bey

Madem uydum geldim sen de hizmet et
Yaradan aşkına cana hürmet et
Görevin çok büyük ona kıymet et
Günüme kıyarak geldim doktor bey
Birazcık tedirgin oldum doktor bey

Güne kıydım geldim sağlığım için
İşim' koydum geldim sağlığım için
Güven duydum geldim sağlığım için
İçimi döverek geldim doktor bey
Baksana sarardım soldum doktor bey

Aladağlı mahlas İsmail adım
Derdime bir ilaç sizden muradım
Ümitsizlik bana yakışmaz dedim
Yanlıştan cayarak geldim doktor bey
Onun için seni buldum doktor bey
25.12.2008

-445- Bizi Doktor Bey
Allah'a münacat ettim yalvardım
Kapına gönderdi bizi doktor bey
Ümitsiz çaresiz kıvrandım durdum
Yanlıştan dönderdi özü doktor bey[124][125]

Ömür arkadaşım gözümün nuru
Canımı yakıyor feryadı zarı
Sebebi illeti gönlümün narı
İçimi yandırdı közü doktor bey

Gece gündüz bitmez bunun çilesi
Ne zaman bitecek gönlümün yası
Bu nasıl bir illet başlar belası
Kanımı dondurdu buzu doktor bey

[124] Şiir çift ayaklıdır.
[125] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu tarihlerde eşimin hastalığı nedeniyle Prof. Dr. Cihangir Özaslan'a yazdığım şiirdir."

Herkesin mevcuttur türlü muradı
Bizimkine kıran girdi çürüdü
İyi kötü bir neşemiz var idi
Şevkimi söndürdü d…. doktor bey

Cankurtaran göreviniz çok yüce
Dilerim muradın olsun gönlünce
Feleğin sillesi bu mudur sence
Ansızın kondurdu pozu doktor bey

Aladağlı seni bir umut bildim
Hak için yardım et şaşırdım kaldım
İdam sehpasında yarı can oldum
Çok fazla sündürdü sızı doktor bey
23.11.2020

-446- Başımızda Şaşkınlık Var
Başımızda şaşkınlık var çok acı
Bakırköy'e varmalıyız doktor bey
Oradaki hasta bizden uyumlu
Hâllerini görmeliyiz doktor bey[126]

Bu baş senin benim biz teşkil ettik
Ettik ya çamura battıkça battık
Bu nasıl hastalık belaya çattık
Sargısını sarmalıyız doktor bey

Bu hastalık ayak iken baş oldu
Onun için gözlerimiz şaş oldu
Bu ne büyük görülmeyen iş oldu
Defterini dürmeliyiz doktor bey

Bu yaranın çaresi var sendedir
Adaletin töresi var sendedir
Karanlığın çırası var sendedir
Meşaleler kurmalıyız doktor bey

Bu gidiş çok vahim oluruz heder
Tedbir alınmazsa çekeriz keder
Oy ile gelenler oy ile gider
Sandıkları kırmalıyız doktor bey

Beş bin yıllık yürüyüşün kutludur
Bu yüzdendir Aladağlı mutludur
Ha gayret bismillah metanetli dur
Hesabını sormalıyız doktor bey
28.06.1996

[126] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Bu şiir, hükümetin bir türlü kurulamaması nedeniyle ortaya çıkan güvensizlik, geçimsizlik ve karışıklık üzerine yazılan şiirdir."

-447- Başka Olamaz
Beş bin yıllık eser büyük maharet
Desen başka halı başka olamaz
Her tarafı birbirine yakışmış
Figür başka gülü başka olamaz

Bu düzeni kuran ne güzel usta
Zerre hata yoktur nakkaşta süste
Yanlış bakan gözler mutlaka hasta
Yeşil başka alı başka olamaz

Bu ne güzel pano göz kamaştırır
Bir değil beş değil yüz kamaştırır
Haset komşuları hız kamaştırır
Hâli başka yolu başka olamaz

Hasetlik eyleyip dayanmayanlar
Gaflet uykusundan uyanmayanlar
Bu büyük emeği beğenmeyenler
Ya hain ya deli başka olamaz

Aladağlı sevgi akmalı ozan
Kin nefret bendini yıkmalı ozan
Vatan türküleri yakmalı ozan
Sözü başka teli başka olamaz
17.07.1996

-448- Sayılmaz
Boş ver Aladağlı neyine senin
Sana değmeyenler yılan sayılmaz
Her ne kadar bir gün değecekse de
İnanmazsan dahi yalan sayılmaz

Eksiklik yok mana mantık hecede
Öyle değil midir dostlar sizce de
Hırsız evden ise öküz bacada
İkisi de bizden talan sayılmaz

Her gelen belaya feda kardeşim
Muhtaç eylediler yada kardeşim
Uyu neni uyu sade kardeşim
Sana kurulanlar plan sayılmaz

Aladağlı yanlış varamayasın
Kişileri eğri göremeyesin
Cahil toplumuna giremeyesin
Onların yaptığı şölen sayılmaz
28.05.1999

-449- Olmaz
Densize nasihat öğüt kâr etmez
Kaburgası kalın dürtsek de olmaz
Sürülen lekeyi asla ar etmez
Böyle bir ayıbı örtsek de olmaz

Ben aciz bir kulum herkesten edna
Sözüm bir tecrübe ibrettir sana
Fehmi aza zorla töreyi ikna
Burnunu yerlere sürtsek de olmaz

Malayani sözle sokar veremi
Yaşatır her zaman cana dramı
Ne kilosu belli ne de gramı
Aklı nizam ile tartsak da olmaz

El âlem içinde puç eder seni
Arından kızarmış veç' eder seni
İdaresi zordur hiç eder seni
Her yandan yolunu tutsak da olmaz

Yârene yoldaşa bela getirir
Hayatı zor eder çile getirir
İnşallah yaratan yola getirir
Vurup bir kenara atsak da olmaz

Aladağlı elden sen olma cüda
İnsanlık uğruna olmalı feda
Mertlik ölü şimdi p…lar ortada
Hayâ perdesini yırtsak da olmaz
17.08.1989

-450- Çaresi Olmaz
Boşuna dövünüp çırpınma dostum
Olanla ölenin çaresi olmaz
Gerçeği takip et sen adım adım
Böyle bir çabanın firesi olmaz

Gayesiz şamata başa ağrıdır
Densizliğe barbarlığa çağrıdır
Dünya gamsızların derler doğrudur
Yok yere gülenin yarası olmaz

Âleme hilafı hakikat sunar
Bu çirkin ameli marifet sanar
Yalancının mumu akşamdan söner
Böyle sermayenin çırası olmaz

Parlak ameliyle saftır imanı
Böyle müminlerin Hak'tır gümanı
Hakk'ın huzurunda kıyamet günü
Haklı simaların karası olmaz

Aladağlı deva umma naşiden
Alay eder ardı sıra peşinden
Fayda beklenir mi cahil kişiden
Erkân bilmeyenin töresi olmaz
02.01.1990

-451- Düzelmez
Adil padişahın düzeni bize
Gelmeyince birçok yanlış düzelmez
Vatanın milletin sevgisi öze
Dolmayınca birçok yanlış düzelmez

Yürünmezse ata dede yolundan
Kamburların eksik olmaz belinden
Kanunu yasayı zalim elinden
Almayınca birçok yanlış düzelmez

Bu arzu istekler var ise sende
Bir cüret bir gayret oluşur kanda
Adalet hak ile vicdanla canda
Olmayınca birçok yanlış düzelmez

Bizi bu hâllere düşüren nadan
Biz için olmalı en büyük neden
Kin nefret hazımsız duyguyu candan
Silmeyince birçok yanlış düzelmez

Dünyada neler var kaldır başını
Yoksa kurutaman gözün yaşını
Olan olmayanla ekmek aşını
Bölmeyince birçok yanlış düzelmez

Aladağlı bunlar olursa özde
Mutlak hayat bulur kalır mı sözde
Ellere hayranlık sevgisi bizde
Ölmeyince birçok yanlış düzelmez
11.04.2017

-452- Güç Yetmez
Vatanıma göz dikenler duysunlar
Toprağımız kıymetlidir güç yetmez
Oluk oluk kan dökmüşüz uğruna
Irmağımız kıymetlidir güç yetmez

Irmağımız gökte yıldız olmuştur
Çepeçevre olmuş hilallenmiştir
Sembolümüz rengin' ondan almıştır
Bayrağımız kıymetlidir güç yetmez

Biz Fatih torunu yiğitleriyiz
Nice cephelerin yılmaz eriyiz
Onun için hep canlıyız diriyiz
Varlığımız kıymetlidir güç yetmez

Cömertlik kokuyor çöreğimizde
Birlik beraberlik ereğimizde
Vatan bayrak aşkı yüreğimizde
Durağımız kıymetlidir güç yetmez

İyi analiz et bizleri tanı
Bu millet şaşırtır ürkütür seni
Türk milleti Laz Kürt Alevi Sünni
Ocağımız kıymetlidir güç yetmez

Hain bilmez bu uğurda ölmeyi
Bu Aladağlı'dan öğütlenmeyi
Satılıklar beceremez almayı
Tırnağımız kıymetlidir güç yetmez
10.05.1998

-453- Zarara Gitmez
Aslan Mehmetçikler can kardeşlerim
Vatana hizmetler zarara gitmez
Dünyaya salmışlar şan kardeşlerim
Yatana hizmetler zarara gitmez

O yatan şehit ki dedelerimiz
Onlarla yücedir sedalarımız
Hak için yaşamış sadelerimiz
O cana hizmetler zarara gitmez

Al bayrak rengini kandan almıştır
Biraz senden biraz benden almıştır
Nice yiğitlerden candan almıştır
Al kana hizmetler zarara gitmez

Ey şanlı bayrağım her an dalgalan
Yüreklere umut âleme ferman
Dilimizde tekbir göğsümde iman
Kalkana hizmetler zarara gitmez

Dünyadan ahrete yarış var yarış
İmanlı ihlaslı konvoya karış
Allah'ın emri bu sevgi ve barış
İnsana hizmetler zarara gitmez

Aladağlı yolcu isen bu raha
Hedefin doğrudur vallah' billaha
Bütün kâinatı yaratan şaha
Rahman'a hizmetler zarara gitmez
03.09.1976

-454- Kadınımız
Meyvesi bol olan bir bahçe gibi
Gönlümüzde biten gül kadınımız
Ömrümüzün hazzı lezzeti tuzu
Şeker kadınımız bal kadınımız

Muhtacız biz onun büyük aşkına
Sohbetine lisanına meşkime
Duygusaldır hiç dayanmaz düşküne
Döker gözlerinden sel kadınımız

Anasız yuvanın havası kalmaz
Gönlümüze neşe heyecan gelmez
Kadınsız sevginin anlamı olmaz
Gönülden gönüle yol kadınımız

Bağban odur bahçe odur bar odur
Emek odur sevgi odur kâr odur
Ana odur bacı odur yâr odur
Bereket simgesi bol kadınımız

Nazik kırılgandır yükseltme sesin'
Gönül sarayında en büyük süsün
Düşün ki bir çınar gölgesindesin
Kalkan kadınımız dal kadınımız

Aladağlı şiirime işlerim
Nazar eder okumaya başlarım
Gündüz hayallerim gece düşlerim
İşte bende böyle hâl kadınımız
06.03.1994

-455- Biz Varız
Biri ilmin şehri biri kapısı
Gelen gelsin bu pazarda biz varız
Muhammed Mustafa Ali yâr Ali
Bilen bilsin her nazarda biz varız[127]

[127] Şiir çift ayaklıdır.

Öyle bir pazar ki hak var hukuk var
Alanı satanı ebrar mı ebrar
Hak'tan ötesi yok ederim ikrar
Alan alsın bu güzarda biz varız

Her an sevgiliye vuslat isteyen
Gafur u Rahim'den hilat isteyen
Meşakkatli bir yol cihat isteyen
Dalan dalsın ah ü zarda biz varız

Habibiullahın dur kapısında
Ali'dir kilidi sır kapısında
Kamet et boyun bük bir kapısında
Olan olsun intizarda biz varız

Ehlibeyit aşkı hararetimiz
Dilden eksik olmaz salavatımız
Ta kalubeladan sadakatimiz
Gülen gülsün kisb ü kârda biz varız

Aladağlı biz bu şehrin eliyiz
Tellalıyız feryat eden diliyiz
Habibe ümmetiz Hakk'ın kuluyuz
Bulan bulsun her diyarda biz varız
12.04.2020

-456- Fitne Fücurlar
Kiminiz sağ dediz kiminiz solcu
Bu milletin anasını ağlattız
Anası da söz mü ondan doğanı
Kuzusunu danasını ağlattız

Adımız Müslüman adaletliyiz
Kimseyi ezmeyiz merhametliyiz
Dürüst bir milletiz asaletliyiz
Bu hasletin manasını ağlattız

Siz misiz canavar biz miyiz davar
Sürüde panik var havar ha havar
Çalmaktan çırpmaktan başka neyiz var
Nice geçmiş senesini ağlattız

Siz bütçeyi yediz bizse yutkunduk
İnsafınız yok mu ne hâle geldik
Her gelen yumruğa kalkan biz olduk
Vatandaşın sinesini ağlattız

Bellediniz bu hayatın çarkını
Yiye yiye bu milletin hakkını
Ne güzeli koyduz ne de çirkini
İyisini fenasını ağlattız

Kim mi yaptı bunu siz baş olanlar
Vicdanı yok gönlü bir taş olanlar
Bu Aladağlı'ya soydaş olanlar
Memleketin binasını ağlattız
20.09.1999

-457- Şerefsiz
Hesabını Hakk'a veremeyecen
Emeğimi gasp eyleyen şerefsiz
Zerresinden hayır göremeyecen
Emeğimi gasp eyleyen şerefsiz[128]

Şerefsizlik kanınıza işlemiş
Kanınıza canınıza işlemiş
Şöhretize şanınıza işlemiş
Emeğimi gasp eyleyen şerefsiz

Biz âşığız Hak'tan ilham alırız
Alırız ya doğru yolu buluruz
Sonun derbederdir bunu biliriz
Emeğimi gasp eyleyen şerefsiz

Gece uykuların rahat vermesin
Sağlığın bozulsun acın durmasın
Derbeder hâlini kimse sormasın
Emeğimi gasp eyleyen şerefsiz

Farkın yoktur ocakları yıkandan
Hesap sorulacak canlar yakandan
Kıyamette elim düşmez yakandan
Emeğimi gasp eyleyen şerefsiz

Tüh senin yüzüne utanmaz herif
Hırsızlığın' nasıl edeyim tarif
Şeytanın yandaşı olmuşsun tahrif
Emeğimi gasp eyleyen şerefsiz

Aladağlı koştum huzura durdum
Ah eyledim yaratana yalvardım
Kübra-yı divana dilekçe verdim
Emeğimi gasp eyleyen şerefsiz
24.08.2019

[128] Âşık İsmail Aladağlı, şiir hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Sevgili dostlarım, bu tarihlerde benim Facebook hesabım birileri tarafından çalınmıştı. Bütün çalışmalarım gitmişti, onun için böyle bir eser ortaya çıktı."

-458- İslam Uğruna
El ele baş başa İslam uğruna
Çalışa çalışa yorulmalıyız
Uyuyan Müslüman belki uyana
Alışa alışa dirilmeliyiz[129]

Yol gösteren olup yolu şaşkına
Layık olmalıyız cennet köşküne
Bu vatan aşkına İslam aşkına
Gülüşe gülüşe vurulmalıyız

Tembele küskündür Hazret-i Nebi
Gelin Hak yoluna olalım tabi
Birlik bir kuvvettir pehlivan gibi
Güleşe güleşe sarılmalıyız

Herkes çalışmalı olduğu safa
Aklına sokmalı bunu bir defa
Zafer İslam'ındır biz bu hedefe
Buluşa buluşa görülmeliyiz

Dua kuldan olur fırsat Allah'tan
Bir gün nasip olur vuslat Allah'tan
Bizden gayret olsa himmet Allah'tan
Gelişe gelişe irilmeliyiz

Aladağlı bu arzuyla doludur
Bizim ezelimiz kalubeladır
Suyun membaası bulanmalıdır
Bulaşa bulaşa durulmalıyız
27.05.1997

-459- Tembellik
Ne kadar ehl-i keyf lükse alıştık
Otosuz bir yere gidemiyoruz
Sanki beşikteki bebek gibiyiz
Dadısız bir lokma yutamıyoruz

Tembellik şerbetin' içinir olduk
Alın terimizden kaçınır olduk
El âlem sırtından geçinir olduk
Kendi emeğimiz' tadamıyoruz

Bedenim pert sanki yerinden kalkmaz
Elden hizmet bekler işine bakmaz
Miskinlik elini yakamdan çekmez
Bir türlü kenara itemiyoruz

[129] Şiir çift ayaklıdır.

Farkındayım yanlışların Allah'ım
N'olur yardım eyle düzelsin rahım
Sensin yaratanım ol yüce şahım
Sıkıntıyı candan atamıyoruz

Rahatlık yerleşmiş gönül köşküne
Nasihat kaç para yüzsüz pişkine
Aman sen de dedik düşkün şaşkına
Kimsenin elini tutamıyoruz

Aladağlı yanar yüreğim sızlar
Gerçeği görmüyor kör olmuş gözler
Taştan ekmeğini çıkaran bizler
Artık bu ilkeyi güdemiyoruz
06.02.1993

-460- 15 Temmuz - I
Her şerde bir hayır vardır dostlarım
On beş temmuz bizim rahmet günümüz
Karanlığa güneş doğdu sayarım
Özü korumaya gayret günümüz

Paralelci itler cinnet getirdi
Getirdi ya tam kazığa oturdu
Bu milletin gayretini artırdı
Millî beraberlik millet günümüz

Hiçbir darbe uymaz insan olana
Ancak münasiptir şeytan olana
Sürünmek yakışır yılan olana
Hain şerefsize tokat günümüz

Uyansın kim varsa bu topraklarda
Haçlı oyunu var bu şanlı yurda
Umursuz yaşarsak düşeriz derde
Aşk ile şevk ile kenet günümüz

Yarasalar gece çıkar uçmaya
Vampir olup kanımızı içmeye
Bütün renkler karışıktı seçmeye
Tam bir analize fırsat günümüz

Tank benim top benim ezer mi beni
Türk olsa bu cani üzer mi beni
Hain kurşunlara düzer mi beni
Çok büyük bir sınav sırat günümüz

Eminim bu talih gülecek bize
Allah'ın rahmeti gelecek bize
Belki de kurtuluş olacak bize
Başımıza gelen illet günümüz

İmansız inanır falcı kurtarır
Aladağlı yazar telci kurtarır
İtler boğuşunca yolcu kurtarır
Hedefe varmaya sürat günümüz
15.07.2016

4.2.5. ON DÖRT HECELİ ŞİİRLERİ

-461- La Mahbube İllallah
Sevenler duysun beni la mahbube illallah
Sevdi yarattı bizi la mahbube illallah
Eşref-i mahlûk olduk asla şüphemiz yoktur
Nankörlük yakar bizi la mahbube illallah

Âleme lider etti zirveye koydu seni
Tövbe ettiğin anda yıkadı yuydu seni
Dost dediğin insanlar yarı yol koydu seni
Döndür yüzün' Rahman'a la mahbube illallah

Vicdanının sesini duyup dinlemez misin
Sevilesen sevene aşkla ünlemez misin
Verdiği nimetleri görüp anlamaz mısın
Birazcık fikir eyle la mahbube illallah

Meyil etme beşere kalırsın yana yana
Menfaatler bitince hep dönerler düşmana
Ondan başka sevgili var ise göster bana
Görmedim tanımadım la mahbube illallah

Seven o sevdiren o herkes bunu ey' bilsin
Zulmedersen kendine ona layık değilsin
Nefsim elinde olan Hakk'a şükürler olsun
İnandım iman ettim la mahbube illallah

Aladağlı kulunu kervan etti yoluna
Yolunu şaşıranın nazar eyle hâline
Al tevhidi diline ihlas gelsin kuluna
Boşa zaman harcama la mahbube illallah
18.04.2020

-462- Yıllar Oldu Gurbette
Yıllar oldu gurbette çekilmez bir kordayım
Hasret kavurdu beni sönmeyen bir nardayım
Kurtulmaya çırpındım kader kısmet böyleymiş
Çaresiz kıvranırım çıkmazdayım zordayım

Allah'ın yardımı bu sabretmişim kanmışım
Şükreyleyip hâlime münacatım' sunmuşum
Sormayın berbat hâlim' divaneye dönmüşüm
Deli koyun misali çıkmaz bir çemberdeyim

Hak rüzgârı alırsa serimdeki sisimi
Gün doğar hayatıma artırır hevesimi
İsyan için yükseltmem figanımı sesimi
Özlem yakar içimi bu yüzden havardayım

Sevenler naz edermiş sevdiğine dostuna
Ya Rabbi rahatlık ver şu gönlümün mestine
Ne gelirse sendendir her şey başım üstüne
Dünya imtihan yeri zarardayım kârdayım

Cürmüm aştı boyumu bu yüzdendir gülemem
Hayatım zindan oldu bir gün neşe alamam
Yolumuza ne çıkar bilen var mı bilemem
Hidayet et kuluna bir garip diyardayım

Aladağlı derdini anlatırsın sunarsın
Hayatta cilveler çok tozpembe mi sanarsın
Özünü var zannetme kabristana dönersin
Ölüm haktır rahmettir bir bakarsın ordayım
10.01.2021

-463- Hâllerimiz Yamandır
Sana ayandır Rabb'im hâllerimiz yamandır
Cürmümüz yaktı bizi dilimizde amandır
Çaresiz derde düştük kastı kavurdu bizi
Ne görünür ne tüter bu nasıl bir dumandır

Âlem kulak tıkadı vicdanının sesine
Kendini kurtaranlar bakmıyor ensesine
Zalimin zulmü aldı dünyayı pençesine
Hakk'ı bilen fark eder bize bir imtihandır

Âleme seyran oldu şalvarımız donumuz
İnsanlıktan vazgeçti bedenimiz canımız
Cahiliye devrinden sanki kalma günümüz
Allah'ım yardım eyle bu ne kötü zamandır

Farz sünneti unuttuk çok büyük bir ihmaldir
Cezası büyük oldu bizdeki bu ahvaldir
Düştük nefsin peşine hedefimiz meçhuldür
Bizi bu şaşkınlıktan döndür Allah'ım döndür

Düştük gam deryasına yorulduk yüze yüze
Affeyle bizi Rabb'im ne olur çıkar düze
Rahman'sın Rahim'sin sen merhamet eyle bize
Günümüz zindan oldu çekilmez bir devrandır

Salgın sardı dünyayı çaresiz ilim bilim
Aladağlı şaşkınım bağlandı elim kolum
Hapis olduk evlere çıkmaza girdi yolum
Başka bir şey olamaz Hak'tan gelen fermandır
27.03.2020

-464- Son Pişmanlık
Son pişmanlık faydasız zamanına dikkat et
Hakk'a uygun olmalı imanına dikkat et
Gece gündüz zikreyle muhabbetin yâr olsun
Boşa nefes harcama ihsanına dikkat et

Dilin selamet olsun başa bela gelmesin
İblis olup âleme ele fitne salmasın
Ağzı olan konuşur konuşsun boş olmasın
Dil yarası çaresiz lisanına dikkat et

Derdi gamı olanın gözlerinde yaş olur
Gece gündüz ah çeker marazla kardeş olur
Sırat-ı müstakimde diken olur taş olur
Nefsin tuzağı çoktur her yanına dikkat et

Bedeni heder edip zora düşürme canı
Tehlikeye arz etme asla dini imanı
Her oluşun sonu var gaflet boğmasın seni
Başlayan bir gün biter devranına dikkat et

Hedefte doğru olan özünde ihlas olur
Muhabbeti lezizdir sözünde ihlas olur
Nere giderse gitsin izinde ihlas olur
Yolundan çıkarmasın ihvanına dikkat et

Aladağlı tövbe et kurtulasın inşallah
El âlem gıpta etsin Nasuh gibi maşallah
Dilin tevhitle dönsün la ilahe illallah
Diye diye yolcu ol kervanına dikkat et
09.01.2021

4.2.6. ON BEŞ HECELİ ŞİİRLERİ

-465- Korona - II
Madem dünyaya gelmişsin başımıza dert Korona
Sana bir nasihat edem hak edene git Korona
Görmez misin zalimlerin mazluma zulmetini
Biyolojik bir silahsan sahibini tut Korona

Merhametin yok mu senin tatlı canlar alırsın
Hak'tan emir gelir ise yok olursun ölürsün
Çin ABD Rus İsrail oradan mı gelirsin
Dön evine kalma burda etme inat Korona

Cesaretler dibe vurdu ishal oldu yüzünden
Akıl fikir şaşkın gibi aptal oldu yüzünden
Mutluluklar etkinlikler iptal oldu yüzünden
Tarihe damganı vurdun büyük illet Korona

Şaşkın şaşkın yürüyorsun hedefin' sormaz mısın
Zalimlerin yeri belli o yana varmaz mısın
Filistin'e Suriye'ye zulümü görmez misin
İnsanlığı katledeni sen de yok et Korona

Korku stres hat safhada bizi kemirdi yedi
Dünya şaşkın ve çaresiz herkes bir şeyler dedi
Senin derdin yetmez gibi vurguncular türedi
Fırsatçıya vicdansıza oldun irat korona

Aladağlı telaşlıdır tasasını bilirsin
Rabb'im zulmedeni sevmez yasasını bilirsin
Ziyaretin makbulüdür kısasını bilirsin
Aydın havası misali haydi kısalt Korona
18.03.2020

-466- İçinde
Düştüm nefsin tuzağına kalmışım zar içinde
Kara kara düşünürüm gam-ı efkâr içinde
Ne gelen var ne giden var çaresiz kıvranırım
Sebepsiz hiçbir şey olmaz bir neden var içinde

Kader vurdu sillesini yaralıyım gülemem
Çırpınırım takatim yok bir çıkar yol bulamam
Duyan var mı feryadımı habersizim bilemem
Bağırırım bir kapanın havar havar içinde

Basireti zayıf olan gördüğüne hor bakar
Ağzından çıkanı duymaz olur olmaz söz çakar
Günahkâr bir aciz kulum her yanımdan kir akar
Eğer Hakk'a layık olsam Mansur'um dar içinde

Nere dönsem hep sen varsın durursun çar yanımda
Daim zikreylemek seni en büyük kâr yanımda
Yıllardır rızkımı verdin nimetin her yanımda
Gönder Mevla'm beratımı rahmetin nur içinde

Rabb'im diyen kullarının hep yanında olursun
Samimi tövbe edenin günahını silersin
Şah damarımdan yakınsın hâlimi sen bilirsin
Her yanıma set çekilmiş günlerim zor içinde

Aladağlı yüküm ağır cürmüm nefesim' keser
Ben kendime zulüm ettim her yanımda var hasar
Baharım yok yazım bitti hazan yelleri eser
Kurtuluşum senden Rabb'im yüreğim kor içinde
22.05.2017

-467- İnsansız Yaşanır Mı
Mevla'm böyle layık görmüş insansız yaşanır mı
Teklik kendine mahsustur imansız yaşanır mı
İnsana verilen kıymet değeri ölçülemez
İnkâr etmek nankörlüktür vicdansız yaşanır mı

Birliğine inanmışım yürüyorum yolunda
Varlığına şahit oldum tüm varlığın hâlinde
Veren de o alan da o her şey onun elinde
Eğer fırsat vermez ise imkânsız yaşanır mı

Bir gün mahşer kurulacak yaratanın cemi var
Kurtuluşa eren mutlu günahkârın gamı var
La ilahe illallahın Habib-i Ekrem'i var
Muhammed resulullahtır sultansız yaşanır mı

Gönlümde basiret olsun desinler ki âşık bu
Aşk oduyla büryan büryan ciğerleri pişik bu
İhlasa koşan canların elindeki ışık bu
Rehber odur ferman odur Kur'an'sız yaşanır mı

Sağa dönsem sola dönsem her yanımda sen varsın
Dört kitaba iman ettim çar yanımda sen varsın
Rabb'im Allah teksin Hak'sın pür yanımda sen varsın
Seven sevdiğiyle olur canansız yaşanır mı

Aladağlı doğruları bulmak büyük zaferdir
Dünya bir kâr zarar yeri bilmek büyük zaferdir
Son nefeste şahadetle ölmek büyük zaferdir
Yardım eyle bu kuluna amansız yaşanır mı
13.04.2017

-468- Divane Gönül
Boşa mı geldik dünyaya düşün divane gönül
Gayret eyle doğrularla aşın divane gönül
Telaş etme çaba göster helal rızık peşinde
Asla senden uzak olmaz aşın divane gönül

Hak'tan uzak dolaşırsan yolun derbeder olur
Örnek olursun âleme elin derbeder olur
Yanlışa meyil edersen hâlin derbeder olur
Daim sıkıntıya düşer başın divane gönül

Sana bir nasihat edem sözümü tutar isen
Kin nefreti candan silip kaldırıp atar isen
Tevhidi alıp eline nefsine çatar isen
Hak'tan emir himmet alır işin divane gönül

Doğruları söyleyenden yan çevirme suratı
Geçeklere mazhar ol ki kazanasın beratı
Ömür kısa zaman hızlı değerlendir hayatı
Fırsat elden kaçar ise kaşın divane gönül

Helal çalış helal kazan bir lokma haram yeme
Mahvedersin yarınları yoksa gidersin güme
Yarın hesap günü gelir haberim yoktu deme
Her şey anlatıldı bize peşin divane gönül

Aladağlı sohbet eder dinleyene sözü var
Âlem farklı yaratılmış herkesin bir tarzı var
Hayatın dört mevsiminde yaz baharı güzü var
Tedbirli ol darlık çekme kışın divane gönül
19.01.2020

-469- Kurban Olam
Bir çıkmaza düçar oldum yüzüne kurban olam
Yazık layık olamadım farzına kurban olam
Hazret-i Kur'an aşkına kurtar beni ne olur
Kelam-ı kadim içinde yazına kurban olam

Ben beşerim bu âlemde şaştım düştüm yanarım
Nefsimin rüzgârı esti savrulurum sönerim
Kurtuluşum senden olur kıvranırım dönerim
Merhamet eyle kuluna kuzuna kurban olam

Yalvarırım sana Mevla'm vazgeçme bu kulundan
Rahmetin sarmış âlemi tutsun benim kolumdan
Nefsimin kölesi oldum azat eyle elinden
Her kelime her harfine cüzüne kurban olam

Eşref-i mahlûkat geldim ama yolum' şaşırdım
Hakk'ı bilen bir kulum ben sürttü dilim şaşırdım
Derbeder ettim kendimi düşkün hâlim şaşırdım
Nasip eyle varıp dönsün özüne kurban olam

Sen affeden bağışlayan ben günahkâr bir kulum
Başkasının suçu yoktur kendime ettim zulüm
Nasuh tövbesi nasip et ürüşan olsun hâlim
Nusretine layık eyle tezine kurban olam

Senin aciz bir kulunum Ozan Aladağlı'yım
Her yanımı keder sarmış yürekleri dağlıyım
La ilahe illallaha ta kaludan bağlıyım
Berat eyle bu kulunu sözüne kurban olam
16.03.2017

-470- Acırım
Kültürünü kayıp etmiş milletlere acırım
El diline sahip çıkmış Ahmetlere acırım
İhtirası sınırsızdır Maykıllara Ayşe'nin
Kefereye sarf edilen hürmetlere acırım

Bir milleti yıkmak için kültüründen başlanır
Yarının umudu gence gayrimeşru aşlanır
Bu nasıl bir ateştir ki yanar içim haşlanır
Çöküp giden törelere kıymetlere acırım

Bir gün eyvah diyer isen bulunmaz koptukların
Seni benliğinden alır adeta taptıkların
İdrak eyle anla biraz doğru mu yaptıkların
Akıl mı çekildi bizden Fikretlere acırım

Yolunda şeytan olanlar fehmi kıttır anlamaz
Nasihatin kurşun olur ama yine anlamaz
Öz özüne zulüm eden hiç kimseyi dinlemez
Hak yolundan uzlet eden veletlere acırım

Hâlimiz çok vahim böyle gidiyoruz kötüye
Aladağlı dam akıyor bozgun düştü çatıya
Özümüzü kaybedip de imreniriz Batı'ya
Gide gide kayıp olan âdetlere acırım
13.02.1995

-471- Dost ile Vuslat
Dost ile vuslat eyledik devranımız var bizim
Hakk'ı zikreyleyen dehan zımanımız var bizim
Geçmişleri hatırladık iyisi kötüsüyle
Sohbetimiz hat safhada lisanımız var bizim

Gönül sofrasını kurduk tadına doyulur mu
Aşk bizi mestan' eyledi kolayca ayılır mı
Nazar eden kısmet alır ikrama kıyılır mı
Hâlimiz üryan âleme hayranımız var bizim

Yüreğime takat geldi kıpırdadı can buldu
Âlem birbiri içindir hayata imkân buldu
Hicran bitti özlem bitti ayrılıklar son buldu
Hamdeyledik yaratana şükranımız var bizim

Bizler onun kullarıyız bizi yaratan Hak'tır
Bunu böyle göremeyen fehmi noksan ahmaktır
Her şey Allah'ın elinde asla şüphemiz yoktur
La ilahe illallaha imanımız var bizim

Güzellikler korunmalı asla olmasın talan
Bu dünyanın kanunudur bir gün olursun yalan
Bizim gibi nicesi var bu yola revan olan
Allah'a şükürler olsun kervanımız var bizim

Kimler geldi kimler geçti konak oldu bu hana
Kimi haklı kimi haksız çıkar ulu divana
Aladağlı şükür eyle nimeti yaratana
Biz âşığız ehl-i diliz destanımız var bizim
09.02.2020

-472- Yolumu Seçer Oldum
Bizi yoktan var edenin aşkına düçar oldum
Girdim Rahman'ın rahına her şeyden geçer oldum
Beni böyle celbeyleyen âlemler mahirine
Kamet edip boyun büktüm yolumu seçer oldum

Azat eyle niranından korda çare sendedir
Gafur u Rahim'dir adın orda çare sendedir
Sen her şeye kadirsin ki derde çare sendedir
Yüz tuttum ulu divana elimi açar oldum

İdrak eyle Hak yolunu suçlu çıkma dergâha
Asi olma amelinde fayda olmaz bir daha
Fitne olmuş birçok insan şikâyetim Allah'a
Şaştım adular elinden perişan naçar oldum

Aladağlı zaman gelir tükenir gücüm benim
Yıkılır tahtım mekânım yüklenir göçüm benim
Fehmeyledim kudretini titredi içim benim
Boyun büktüm buyruğuna nehinden kaçar oldum
25.08.1989

-473- Yüce Yaradan
Sevgi muhabbetle beni doldur yüce Yaradan
Aşkın ile hülyalara daldır yüce Yaradan
Şefkatinden mahrum etme Mevla'm aciz kulunu
Affın ile müjde eyle güldür yüce Yaradan
Ellerimi açtım sana yalvarırım her zaman
Muhammed'in hürmetine etme beni perişan

La ilahe illallahı zikir eder zımanım
Ancak sana yönelirim senden olur amanım
Senden başka yoktur benim el atacak bir canım
Düştüm günah batağına kaldır yüce Yaradan
Ellerimi açtım sana yalvarırım her zaman
Muhammed'in hürmetine etme beni perişan

Şaşkın gönüllere düşen buz ile kar sendendir
Aladağlı şüphem yoktur yok ile var sendendir
Her şey senin elindedir hayır ve şer sendendir
İçimdeki kini kibri öldür yüce Yaradan
Ellerimi açtım sana yalvarırım her zaman
Muhammed'in hürmetine etme beni perişan
27.04.1996

-474- Nazlı Dilber
Ela gözlü nazlı dilber ne olur kaçma benden
Döndür yüzünü göreyim tek dileğim bu senden
Bu dünyanın kanunudur seven sevilen olur
Gel de itiraf edeyim seni sevmişim candan

Yüreğime saldın ateş sönmeyen suzan olur
Gönül köşküm' harap eder can evim viran olur
Sensiz yaşamak istemem hayatım zindan olur
Verseler tapusun' almam vazgeçerim cihandan

Aladağlı cazibene kandım yok diyemedim
Düştüm bu sevda yoluna geriye cayamadım
Şikâyet ettim hâkime suçunu sayamadım
Mahkûm etti beni aşkın davacıyım ben ondan
21.02.2011

-475- Gönüllü Ol Hak İçin
Gönüllüyüm insanlığa sevgi barış Hak için
Gel beraber benim ile sen de yarış Hak için
Yüreği güzel insanlar duysun benim sesimi
Çoğalsın sayımız artsın olsun duruş Hak için

Düşeni elinden tutup kaldırmak niyetimiz
Kin nefreti yüreklerden sildirmek niyetimiz
Mazlum garibin yüzünü güldürmek niyetimiz
Onun için gönüllüyüz yola giriş Hak için

Mevla’m fırsat verir sana katıl bu heyecana
İkramın Allah’tan olur ihlas alırsın cana
Emeğin kayıp olur mu ayan yüce Rahman’a
Rıza göster bu kervana hızla karış Hak için

Duyarsız olma âlemde yoksa çekersin keder
Aman sen de deyip geçme düşer olursun heder
Şeytan fikirli insanlar insanlığa zulmeder
Zalimlere fırsat verme candan vuruş Hak için

Biraz düşün fikir eyle özüne yarar olur
Aklı olan nazar eder âlemden ibret alır
Fikri zikri Hak olanlar her şeyi iyi bilir
On sekiz bin âlemdeki olan her iş Hak için

Aladağlı gayret eyle ey’lik kurtarır seni
Muhammed’in ümmetisin zikir eyle atanı
Eşref-i mahlûkat geldin kendini iyi tanı
Bu can sana emanettir öze eriş Hak için
18.02.2020

-476- Lanet Olsun Yezid Sana
Lanet olsun Yezid sana her yanı kan eyledin
Evlad-ı Resul’e ettin zulmünü şan eyledin
Nefsin kör etti gözünü gerçeği göremedin
Susuz kaldı gül bahçesi yaktın viran eyledin
Kör yapalak baykuş gibi öttün figan eyledin

Ardında nefret bıraktın giren şaşar izine
Duyan bilen kahrediyor şu karanlık mazine
Söz verip sözünden cayan bir bakmalı özüne
Dilsiz şeytanlar topladın cana yâren eyledin
Nesl-i habib-i Rahman’a zehri ihsan eyledin

Nice Naim şehit oldu gafletinden uyandı
Ehlibeyit civanları kızıl kana boyandı
İbn-i Ziyad’ı kahrola zulmü arşa dayandı
Hoyratları saldın bağa kırdın talan eyledin
Gül bahçesin’ heder ettin çöle harman eyledin

Yeryüzünün zavallısı akıldan divanesi
Zulümkârın hak huz’runda olamaz bahanesi
Neyine güvendin bilmem şeytanın avanesi
Nefse köle ettin canı Hakk’a isyan eyledin
Firavun’dan farkın yoktur özün’ beyan eyledin

Riyakâr olan insanda boşa çıkar ahitler
Bunu bilir tasdik eder gören bilen şahitler
Hasan Hüseyin Mücteba daha nice şehitler
Düştü Kerbela çölüne kızıl gülşan eyledin
Nifak soktun insanlığa nesle düşman eyledin

Aladağlı seyreyleyip çaresizce bakanlar
Hakk'a cevap veremezler Yezid'e yan çıkanlar
Bağbanı Hazret-i Nebi güllerini yakanlar
Ömür boyu Müslüman'ı yakan suzan eyledin
Hiç mi vicdanın yok idi şerre ferman eyledin
18.05.2020

-477- Fitne İnsan
Ele fitne olan iblis yüzün gülmesin senin
Rabb'im kökünü kurutsun izin kalmasın senin
Aldığın ahlar ateştir gün gelip kavuracak
Hayatın çileyle dolsun hazzın olmasın senin[130]

Bütün gayretlerim budur Hak divanda davam bu
Gece gündüz fikrim zikrim nefesim bu havam bu
Yalvarırım Allah'ıma meramım bu duam bu
Müslümanlar cenazende farzın' kılmasın senin

Toprağın mı bozuk acep köyüne kibrit suyu
Elden ibret almaz mısın huyuna kibrit suyu
Senden olan sana benzer soyuna kibrit suyu
Bu dünyaya ne bir oğlun kızın gelmesin senin

Allah'tan dilerim seni sürüm sürüm sürütsün
Yaraların' göz göz etsin her yanını bürütsün
Hiçbir ilaç kâr etmesin için için çürütsün
Ne bir hoca ne bir tabip sızın' bilmesin senin

Vicdanın tutsun yakandan zehir olsun aşların
Karabasanlar süslesin hayallerin' düşlerin'
Belalar yağsın başından fışkırsın gözyaşların
Kimse acıyıp hâline gözün' silmesin senin

Aladağlı anlatsın ki el âlem seni bilsin
Namın fesat şeytan olsun unvanın öyle kalsın
Firavun misali kıvran aklın fikrin hiç olsun
Bedenin derbeder olsun özün ölmesin senin
26.05.2017

[130] Şiir çift ayaklıdır.

-478- Başa Dönersin
Her çıkışın inişi var bir gün başa dönersin
Zayi etme emeğini emek boşa dönersin
İnsanlığın gereğini çıkarma hayatından
Kimse seni kurtaramaz işin yaşa dönersin

Elimden ancak bu gelir hatırlatmak söylemek
Hemi sana hemi bana Hak'tan rahmet dilemek
Kurtuluşun tek yolu var ona biat eylemek
Görevin tamam olunca paşa paşa dönersin

Hayatı tozpembe sanıp sonunda çuvallama
İnsan doğdun insan yaşa sakın onu külleme
Kıymetini bil zamanın boşa kürek sallama
Mevtadan hiç farkın kalmaz boş bir naşa dönersin

Uyma nefsin hevasına çıkarır seni yoldan
Öz özüne çare gözet fayda bekleme elden
Terk eyleme merhameti insafı koyma elden
Adın zulümkâra çıkar gönlü taşa dönersin

Zulümkârda sevap olmaz boğulur günahınan
Gece gündüz mehtabıdır cenge düşer ahınan
Tövbe eyle günahına kalma ah ü vahınan
Ahretini berbat eder kokmuş leşe dönersin

Aladağlı nasuhcu ol bu âlemde şan olsun
Karanlığa güneş doğsun şafak atsın tan olsun
Basiretli yaşa dostum yarınların gün olsun
Yoksa bihaber olursun tam bir keşe dönersin
08.11.2018

-479- Yoldan Çıkar
Nefsine mahkûm olursan bu canın yoldan çıkar
Akıl dengen sarsılmıştır lisanın yoldan çıkar
Sözünü bilmez olursun el âlemin içinde
Adam yerine konmazsın devranın yoldan çıkar

İpin ucu kaçar ise hızını şaşırırsın
Geleceğin yorar seni izini şaşırırsın
İsyan edersin patlarsın sözünü şaşırırsın
Fikrin zikrin bozuk çalar dehanın yoldan çıkar

Dehanın çirkefleşirse bu da sana ar olur
İnsanlığın' bitirirsin en büyük zarar olur
Özünü kayıp edersen geri dönüş zor olur
Gerçekleri göremezsin vicdanın yoldan çıkar

Vicdanı yoldan çıkanın merhameti olur mu
Merhameti olmayanın adaleti olur mu
Zulümkârın sonu vahim selameti olur mu
Bıçak kemiğe dayanır ihvanın yoldan çıkar

İşi bitmiş sayılırsın olursun bir postalık
Ahiretin nasıl olur en büyük dert üstelik
Allah'ım korusun bizi bu bir derin hastalık
Doktor hekim aciz kalır dermanın yoldan çıkar

Aladağlı bilir misin acep n'etmeli kişi
Hak'tan başka yol var mı ki öyle gitmeli kişi
Vakit zaman geç olmadan tövbe etmeli kişi
Allah muhafaza etsin imanın yoldan çıkar
16.07.2018

-480- Hıfzı Var
Kurduk gönül sofrasını elimizde Hıfzı var
Muhabbetin doruğunda hâlimizde Hıfzı var
Bu kültürün temelinde mihenk taşı sayarım
Örnek insan lokomotif yolumuzda Hıfzı var

Hak'tan ilham geldiği an duygulanır yazarım
Bir kelime bin bir çeşit mana ile yazarım
Seyyah olduk şu âleme diyar diyar gezerim
Bize ehl-i sohbet derler dilimizde Hıfzı var

Kağızman kültür ocağı fabrikası bacası
Merak eyle bir araştır göreceksin nicesi
Âşık Laçin Sezaî'si bir de Cemal Hoca'sı
Sadık Miskin' Aladağlı telimizde Hıfzı var

Medarıiftiharımız kıymetimiz onunla
Gönüllere taht kurmuşuz vuslatımız onunla
Düğünümüz derneğimiz sohbetimiz onunla
Muhabbetin lezzetinde balımızda Hıfzı var

Recep Hıfzı bir deryadır dalanlar kısmet alır
Bu rahmetin kıymetini alanlar iyi bilir
Aramaynan bulunur mu aşk ehli nadir olur
Hacı Kağızman diyarı elimizde Hıfzı var

Aladağlı sohbet için gayretle bileniriz
Acayip bir zamandayız muhabbet dileniriz
Aşk ehlinin bülbülleri şakıyıp dolanırız
Bağbanıyız bu bahçenin gülümüzde Hıfzı var
12.03.2018

-481- Ne İşi Var
Ateş yanmayan bir yerde dumanın ne işi var
Hak hukuku bilmeyende vicdanın ne işi var
Hayy'dan gelen Hû'ya gider bilene sözümüz yok
Kalbi kara fitnekârda imanın ne işi var

İnsanlığı insan gibi yaşayanlar güdenler
Hakk'ın rahmeti her yanda nasiplenen tadanlar
Hesap ettik mi acaba bunca gelip gidenler
Cihan-ı âlem içinde insanın ne işi var

Allah'a kulluk görevi inanan her can bilir
Onun için gayret eder emrine tabi olur
Rehberi Kur'an'dır onun öğüdü ordan alır
Hedefi doğru olanda yalanın ne işi var

Ben bir aciz zavallıyım düşünürüm dalarım
Heva-yı nefse kapıldık hâlimize gülerim
Gidişi var dönüşü yok şaşar bakar kalırım
Bu kadar acele giden zamanın ne işi var

Bir sözüm var söylemesem içimde ukde durur
Zorbalar hep böyle olur işi yokuşa sürer
Sakın ola dilemeyin bir tekme fazla vurur
Merhametsiz zalimlerde amanın ne işi var

Karanlığın ak çırası la ilahe illallah
Aladağlı can şırası la ilahe illallah
Kurtuluşun tek çaresi la ilahe illallah
Gece gündüz zikreylesin zımanın ne işi var
03.06.2018

-482- Dikkat Eder
Dünyada insan yaşayan özüne dikkat eder
Hakk'a doğru yürüyenler izine dikkat eder
Bin düşünüp bir söyleyen canda hata az olur
Sohbetine kelamına sözüne dikkat eder

Ondan başka sohbet bilmez âlemi Allah olan
Sağı solu dört bir yanı selamı Allah olan
Bir mürşitten öğüt alıp kelamı Allah olan
Boşa muhabbet eylemez ağzına dikkat eder

Hak aşkına yananların dumanında haz vardır
Feryadında özleminde zamanında haz vardır
Yüce Mevla'm verir ise amanında haz vardır
Sönmeye razı olur mu közüne dikkat eder

Didelerim bahri umman yana düşmeye görsün
Katresinde ah ü zar var cana düşmeye görsün
Aşk şerbeti Hak'tan imiş kana düşmeye görsün
Âşık maşuk vuslat için hızına dikkat eder

Aladağlı takvaların dünyada gözü olmaz
Türlü renge girenlerin utanır yüzü olmaz
Gerçek seven sevdiğini kırmaya razı olmaz
Olduğu gibi görünür nazına dikkat eder
18.08.2014

-483- Zar Çeker (Lebdeğmez)
Aşk ateşi yakar yıkar canı canan zar çeker
Seyirciye kolay gelir oda yanan zar çeker
Âşığın isteği yârdır ne anlasın acizler
Ancak derdi çeken anlar yorgun dinen zar çeker[131]

Yükseklerde kanat açar döner durur şahinler
Kâinatın sırrı çetin aciz kalır kâhinler
Herkes nazar etsin dursun şaşkınlaşır zihinler
Aşkın kalesi çetindir çıkan inen zar çeker

Hayatın hicranla geçer şaşırırsın gidersin
Ayrılığın acısını sindirdikçe nidersin
Aşkı şıra zehirdendir hoş görünür tadarsın
Tatlı değil yakıcıdır içen kanan zar çeker

Nasıl illettir kişide hâlini soran anlar
Hoşgörüye layık kılar yanında duran anlar
Her yanında nar-ı niran içine giren anlar
Derdi lider ilan olur yanan sönen zar çeker

Hicran yok eder soldurur yeşili allarını
Dideleri coşa gelir akıtır sellerini
Aladağlı destan eyle âşığın hâllerini
Aşkı naçar yaşayanı gören duyan zar çeker
19.07.2019

-484- Hiç Ederler
Lüzumsuzca konuşanlar yanını hiç ederler
Yanıyla beraber kendi canını hiç ederler
Eksiğini başkasına mal ederler hasetler
Adamlığın şerefini şanını hiç ederler

[131] Şiirin nakarat dörtlüğü şöyledir:
Zar çeker yâr zar çeker
Aşka düşen zar çeker
Gönül yoluna giren
Canına hızar çeker

Kalbi bozuk olanların dili doğru olur mu
El ariftir bunu anlar hâli doğru olur mu
Sahtekâr olan insanın hâli doğru olur mu
Hak'tan uzak dolaşırlar yönünü hiç ederler

Kişi çekemezse seni sanki çekilir dara
Yüce Mevla'm ıslah etsin yazık düşmesin nara
Gıpta ile bakılmazsa olan güzelliklere
Bir bereket kaç para ki binini hiç ederler

Başkasına zulüm eden nefsine gaddar olur
Ondan bir fayda beklenmez yüzde yüz zarar olur
Adelet hak hukuk nedir bilmeyenler kör olur
Bir emeğin değerini sonunu hiç ederler

Bu günahtan kurtulmaya yorulması gerekir
Kirlenmiş bir suya benzer durulması gerekir
Buna cehalet diyerim kırılması gerekir
İnsanlığın gramını tonunu hiç ederler

Aladağlı patavatsız diline devam eden
Hedefi karanlık olan yoluna devam eden
Böylesini örnek alıp hâline devam eden
Yazık kısacık ömrüne gününü hiç ederler
26.03.2013

-485- Elden Geçir
Ele suçu yüklemeden özünü elden geçir
Neler gelip neler geçti mazini elden geçir
Doğduğun günden bu yana seyyah oldun âleme
Nasıl bıraktın geriye izini elden geçir

Olan olmuş ölen ölmüş geri alıp silemem
Hayat devam ediyorsa ben biçare kalamam
Dün nasıldın bugün nasıl eğri doğru bilemem
Öz özünü bir eleştir tarzını elden geçir

Ey nefis aç kulağını benim sözüm sanadır
Olan biten tüm yanlışlar yüreğimi kanadır
Haklı isen sözüm yoktur çözüm senden yanadır
Haksızlık cürüm getirir kozunu elden geçir

Yaradan'ım mutlu etsin olup biten sonları
Affeylesin kullarını bağışlasın onları
Bir hedefe kurulduysan nazara al bunları
On ikiden vurmak için gezini elden geçir

Hak ile yaşarsa kişi âlem ona yerinir
Yolunda şeytan olanlar pisliklerde sürünür
Bu âlemde duruşun ne ele nasıl görünür
Eğri doğru kirli temiz pozunu elden geçir

Aladağlı iy'lik için yekindin mi kalktın mı
Düşkün için mazlum için yüreğini yaktın mı
Ele nasihat edersin hiç kendine baktın mı
Bunların neresindesin sözünü elden geçir
26.03.2017

-486- Kirlenir
Olma cahil ile yoldaş meziyetin kirlenir
Anlamaz senin dilinden nasihatin kirlenir
Tahrip eder âlemini düzeltmesi zor olur
Rezil olursun âleme cemiyetin kirlenir

Kur metaın' pazar eyle kâinata cevherin'
Ehli ile hasbihâl ol asla olmaz zararın
Sarraftan başka kimseye teslim etme hünerin'
Yazık olur eserine maharetin kirlenir

Dost kişiler hep böyledir acı olur sohbeti
İdrak etmez bunu cahil ziyan olur kıymeti
Kalbi kara insanların eksik olur rahmeti
Zalimlerden uzak dolaş merhametin kirlenir

Aladağlı laf anlamaz insana ne demeli
Münafığın dü cihanda kara olur cemali
Er kişiden zarar gelmez mertlik onun temeli
Namert ile mahtap olma mürüvvetin kirlenir
23.10.1989

-487- İnsanca Yaşamayanın
İnsanca yaşamayanın yolunda şeytan olur
Bir sözü birini tutmaz dilinde yalan olur
İşi gücü düzenbazlık zehir saçar âleme
Düşene uzatsa dahi elinde yılan olur[132]

Her şeyin bir hesabı var tedbirini almalı
Hırstan uzlet Hakk'a gayret doğru yolu bulmalı
Ondan başka bir şey olmaz bunu iyi bilmeli
Nefsine hamal olanın belinde palan olur

Ömrü haksızca geçenin lokması temiz olmaz
Ne bu yanda ne o yanda bir yanda yüzü gülmez
Sofrasında karnı doymaz asla bereket kalmaz
Kazancı haram olanın malında talan olur

[132] Şiir çift ayaklıdır.

Söz namustur bilmeyende sadakat ikrar olmaz
Çünkü utanmayı bilmez edep olmaz ar olmaz
Hak yolcusu sade olur asla riyakâr olmaz
Nazar eden görebilse hâlinde iman olur

Kınamayın beni dostlar kederliyim yanarım
Çaresini bulmak için dertlerimi sunarım
Haksızlara gücüm yetmez kıvranırım dönerim
Âşıkların sözü kurşun telinde figan olur

Aladağlı gayret eyle hâllerimiz yamandır
Ömür dediğin nedir ki bir anlık bir zamandır
Kurtuluşun tek çaresi rehberimiz Kur'an'dır
Aklı olan koşar gider dalında kervan olur
27.08.2014

-488- Hoş Olur
İkrarlı ol sadık yâre münacatın hoş olur
Emeklerin boşa çıkmaz iltifatın hoş olur
Hulusi kalp ile ona bağlan ki hidayet bul
Silinir gam gasavetin meşakkatin hoş olur

Ehl-i sünnet ve'l-cemaat senin yolun erkânın
Çıkma bu rahtan kenara cennet olsun mekânın
Gayret eyle Allah için yoldaşı ol Kur'an'ın
Layıktır hizmet emrine itaatin hoş olur

Cehdeyleyip Hak yolunda hep aradım çaremi
Yüce Mevla'm rahmetiyle sargılasın yaramı
Azimli ol doğru çalış celbeyleme haramı
Olursun refah içinde maişetin hoş olur

Aladağlı tedbirini al aheste aheste
Azrail'in heybetinden ruh çırpınır kafeste
İslam doğdun İslam yaşa İslam ol son nefeste
Arş-ı Rahman kürsüsünde mülâkatın hoş olur
04.11.1989

-489- Zarar Görür
İnsanlıktan çıkma sakın oymağın zarar görür
Bedenin günahkâr olur can ağın zarar görür
Kalpte fitne dilde küfür böyle yaşarsan eğer
Zaman senden nefret eder her çağın zarar görür

Korku ecele ne yapar cana faydası olmaz
Bu gerçeğe yüz çevirsem bana faydası olmaz
Kişinin kendine yoksa sana faydası olmaz
Şefkat nasihat boşuna kucağın zarar görür

Hedefini bilmeyenin yoluna üzülürüm
Namerde ikram edenin balına üzülürüm
Nefsine mahkûm olanın hâline üzülürüm
Mahtap olup konak etme ocağın zarar görür

Arif olan hemen anlar bir basit işaretten
Kamiller hiç ayrılır mı adabımuaşeretten
Bağban isen gel arındır bağını haşerattan
Dal budağı heder olur tüm bağın zarar görür

Şu kısacık ömrümüzde bu olup biten nedir
Uğruna canını vermiş aşk ile yatan nedir
Öğretmezsen evladına bayrak ne vatan nedir
Çakallar istila eder toprağın zarar görür

Aladağlı doğru söyle sazını çal be adam
Eşref-i mahlûkat geldin özünü bil be adam
Ot kökün üstünde biter akıllı ol be adam
Nifak ekip nefret biçme çocuğun zarar görür
24.03.2013

-490- Aşkın Yolları
Girdim aşkın yollarına kervanıma iz düştü
Sordum gelene gidene dehanıma söz düştü
Aradığım' bulamadım çaresiz kıvranırım
Ah çektim vurdum dizime her yanıma köz düştü[133]

Yüreğime köz düştü ya kavrulurum yanarım
Sanki bir volkan içinde kıvranırım dönerim
Açarım derdimi ele her gelene sunarım
Yaralı bülbüle döndüm günüme avaz düştü

Figanım dayandı arşa derbeder hâlim benim
Bu gidişle nere varır acaba yolum benim
Derya-yı ummana döndü gözümde selim benim
Çepeçevre sardı beni canıma maraz düştü

Dermanını bulmak için dertlerimi söyledim
Daldım gasavat içinde hülyaları boyladım
Eyyub'un hâli aklıma geldi sabır eyledim
Hak'tan gelen baş üstüne şanıma ıraz düştü

Aladağlı döndüm ona cana nusret istedim
Himmet eyle bu kuluna dedim imdat istedim
Elimi açtım dergâha Hak'tan medet istedim
Dert veren o derman onda tenime niyaz düştü
08.02.2020

[133] Şiir çift ayaklıdır.

5. BÖLÜM: BABA-OĞUL ÂŞIKLARIN KARŞILAŞMALARI

Çalışmamızın "Baba-Oğul Âşıkların Karşılaşmaları" başlıklı bu bölümünde, Laçin Aladağlı'nın 2, İsmail Aladağlı'nın 30 karşılaşmasına yer verilmiştir. Laçin Aladağlı'nın karşılaşmaları İsmail Aladağlı'nın yazılı arşivinden alınmıştır. İsmail Aladağlı'nın karşılaşmaları ise âşığımızın şahsi arşivinin yanı sıra yazılı kaynaklardan ve TV yayınlarından derlenmiştir. Karşılaşmaların tarihi ve hangi ortamda gerçekleştiği dipnotta gösterilmiştir. Bazı karşılaşmaların ise yeri ve tarihi tespit edilememiştir.

Âşık Laçin Aladağlı'nın karşılaşmaları Âşık İsmail Aladağlı ve Âşık Rüstem Alyansoğlu ile gerçekleşmiştir. Bu karşılaşmalar, içeriğinde rekabet veya atışmaya dayalı dizeler bulunmadığı için "deyişme" tarzındadır. Her iki karşılaşmada da ölüm teması işlenmiş, "geniş ayak" yapısında 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır. "1" numaralı karşılaşmada ayağı Laçin Aladağlı açmıştır:

Nerde kaldın civan yavrum
Duydun mu ki neler oldu (1)

Âşık İsmail Aladağlı'nın karşılaşmaları Âşık Zeki Erdalî, Âşık Rıfat Orhanî, Âşık Kul Nuri, Âşık Tanrıkulu, Âşık Bayramî, Âşık Enver Gürkanî, Âşık Maksut Feryadî, Âşık Erol Şahiner ve Âşık Mustafa Aydın ile gerçekleşmiştir. Bu karşılaşmalar ağırlıklı olarak "deyişme" tarzındadır. "5", "18", "28" ve "29" numaralı karşılaşmalarda ise "atışma" üslubunun ağır bastığı görülmektedir. Karşılaşmalarda nasihat, yergi, sitem, şikâyet, mizah, aşk, memleket, din ve tasavvuf temaları işlenmiş, 8 ve 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır. Şiirlerde "geniş ayak" yaygınlık göstermektedir. Yalnızca bir karşılaşma (26) dar ayak ile gerçekleşmiştir. 30 karşılaşmanın 12'sinde ayağı İsmail Aladağlı açmıştır. İsmail Aladağlı'nın ayak açarken genellikle 11'li hece ölçüsünü kullandığı görülmektedir. İsmail Aladağlı tarafından açılan ayakları şöyle gösterebiliriz:

Maşallah diyerim sana
Süratin bir başka Âşık Kul Nuri (8)
***
Hızına bir türlü yetişemirem
Zaman mı değişti biz mi değiştik (10)
***
Gönülleri kıran taş olmayalım
Düzeltmesi zor olurmuş üstadım (12)
***
Dinle beni arkadaşım
Meydanına hayran oldum (13)
***

Cennetten bir köşe derim
Gülşanı var Kağızman'ın (15)
***
Ölüler konuşmaz benim bildiğim
Dirilip geriye gelmiş gibisin (18)
***
Hâline şükür et sabreyle dostum
Beterin beteri vardır bilirsin (19)
***
Geldik gönül pazarına
Burada ne satıyorsun (20)
***
İyiyi kötüyü iyimser görür
Görüşleri hoş nazardır ozanlar (22)
***
Mevla'm ilham vermiş olmuşsun şeyda
Ben bağbanım bağım gülşanım yeter (24)
***
Beş vakit namazın' kılan
İnsana iman yakışır (27)
***
Bu meyanda görüşmezsek olmaz mı
Başka yerde bana çatsan ey' olur (28)

5.1. Baba Âşık Laçin Aladağlı'nın Karşılaşmaları

5.1.1. Âşık Laçin Aladağlı - Âşık İsmail Aladağlı Karşılaşması[134]

Âşık Laçin Aladağlı:
Nerde kaldın civan yavrum
Duydun mu ki neler oldu
Bağ becerdim barı için
Meyvesini yeller aldı

Âşık İsmail Aladağlı:
Hak emrine boynum eğri
Başımız sağ olsun ağa
Ondan gelen ona döner
Başımız sağ olsun ağa

Âşık Laçin Aladağlı:
Keşke burda olsa idin
İmdadına gelse idin
Korumana alsa idin
Küçük kuzum yalnız kaldı

[134] Bu karşılaşma, Âşık İsmail Aladağlı tarafından tasnif edilen "Baba Laçin" hikâyesinden alınmıştır.

Âşık İsmail Aladağlı:
Herkesin zamanı varmış
Zamanı dolan gidermiş
Onun ömrü bu kadarmış
Başımız sağ olsun ağa

Âşık Laçin Aladağlı:
Gelmedi mi kara haber
Yavrum olmuşuz derbeder
Buna kader yazı derler
Kardeşin gölde boğuldu

Âşık İsmail Aladağlı:
Dertlerimiz' yaza yaza
Duralım Hakk'a niyaza
Allah sabır versin bize
Başımız sağ olsun ağa

Âşık Laçin Aladağlı:
Âşık Laçin daha gülmez
Yerini kimseler almaz
Ecel zamanı bilinmez
Kuzumun ki ansız geldi

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı ben bir beşer
Ömrü olan mutlak yaşar
Bize sabır etmek düşer
Başımız sağ olsun ağa

5.1.2. Âşık Laçin Aladağlı - Âşık Rüstem Alyansoğlu Karşılaşması[135]

Âşık Rüstem Alyansoğlu:
Dinle beni Baba Laçin
Solan çiçeği duydun mu
Felek vurmuş yanık için
Ölen çiçeği duydun mu

Âşık Laçin Aladağlı:
Lale nergis menekşe mi
Hangi çiçeği diyersin
Yoksa gönül çiçeğim mi
Hangi çiçeği diyersin

[135] Bu karşılaşma, Âşık İsmail Aladağlı tarafından tasnif edilen "Baba Laçin" hikâyesinden alınmıştır.

Âşık Rüstem Alyansoğlu:
Bu bağrıma vura vura
Sinemi eyledim yara
Dalga vurup derinlere
Dalan çiçeği duydun mu

Âşık Laçin Aladağlı:
Yaradan'da umudumuz
Kader yazı kemendimiz
Boğuldu mu Mehmed'imiz
Hangi çiçeği diyersin

Âşık Rüstem Alyansoğlu:
Alyansoğlu yara açtı
Dost eline keder saçtı
Rüya gibi gelip geçti
Yalan çiçeği duydun mu

Âşık Laçin Aladağlı:
Âşık Laçin yurdun hani
Bu haber kavurdu beni
Gelmez mi dertlerin sonu
Hangi çiçeği diyersin

5.2. Oğul Âşık İsmail Aladağlı'nın Karşılaşmaları

5.2.1. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Zeki Erdalî Karşılaşması[136]

Âşık Zeki Erdalî:
Dinle beni dinle sen Aladağlı
Bir gülünen gönlüm zar Erzurum'da
Allahuekber dağı yol vermez bana
Gidemem her yana kar Erzurum'da[137]

Âşık İsmail Aladağlı:
Haklısın gurbet el yaktı kavurdu
Yolumu bekliyor yâr Kağızman'da
Duygularım böyle canlandı bugün
Gidip de yârini gör Kağızman'da

Âşık Zeki Erdalî:
Gitmez oldu karşı dağın dumanı
Neden böyle gardaş çile zamanı
Mart ayında biter otu samanı
Fakirin dünyası dar Erzurum'da

[136] Bu karşılaşma, 2013 yılında, Kon TV'de yayınlanan "Bu Toprağın Türküleri" adlı programda gerçekleşmiştir.
[137] https://www.youtube.com/watch?v=b6ZwfGpOq3c (E. T. 12.01.2021).

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı bir kararda durmadım
Varıp yârin hâllerini sormadım
Avrupa'yı gezdim asla görmedim
Edep Kağızman'da ar Kağızman'da

Âşık Zeki Erdalî:
Erdalî'yim yarasını söylüyor
Bu merhemle bu gönlünü eğliyor
Bizim elde komşuluk devam eyliyor
Kırk ikiye pay olur nar Erzurum'da

Âşık İsmail Aladağlı:
Ozan Aladağlı dinliyor musun
Ne desem dilimden anlıyor musun
Hacı Kağızman'ı biliyor musun
Ozan Kağızman'da pir Kağızman'da

5.2.2. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Rıfat Orhanî Karşılaşması[138]

Âşık Rıfat Orhanî:
El vurdun yaramı azdırdın bugün
Sarabilir isen ne mutlu sana
Zerreler içinde gizli zerreyi
Görebilir isen ne mutlu sana

Âşık İsmail Aladağlı:
Elimde eldiven neşter hazırda
Durabilir isen ne mutlu sana
Gaibe hükmetmek Allah'a mahsus
Töre bilir isen ne mutlu sana

Âşık Rıfat Orhanî:
Bilir misin ihlastaki sevabı
Kim gördü gözüyle yüce Tevvab'ı
Amentü babında kesin cevabı
Verebilir isen ne mutlu sana

Âşık İsmail Aladağlı:
Bir ihlas okudum Kur'an yerine
Muhammed yetişti ulu barına
İçimdeki mevcut Allah sırrına
Erebilir isen ne mutlu sana

[138] Bu karşılaşma, 11 Temmuz 1989 tarihinde gerçekleşmiştir.

Âşık Rıfat Orhanî:
Sen kimden öğrendin aşkın fendini
Tuzağa düşürdün kendi kendini
Cellat zincirini polat bendini
Kırabilir isen ne mutlu sana

Âşık İsmail Aladağlı:
Üstadım pederim bana bir güman
Pazarla metaım' vereyim hemen
Lal ü mercan mücevhere bir dükkân
Kurabilir isen ne mutlu sana

Âşık Rıfat Orhanî:
Bir damla ne yapar kızgın güneşe
Ne orman dayanır ne de ki meşe
Orhanî'nin tutuştuğu ateşe
Girebilir isen ne mutlu sana

Âşık İsmail Aladağlı:
Ateşler nihayet dönerler küle
Aladağlı hedef olurlar yele
Sonsuza dek böyle yana kavrula
Sürebilir isen ne mutlu sana

5.2.3. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Zeki Erdalî Karşılaşması[139]

Âşık Zeki Erdalî:
Yemen'e giden dervişler
Götür beni Muhammed'e
Sel oldu gözümde yaşlar
Götür beni Muhammed'e[140]

Âşık İsmail Aladağlı:
Yalvarırım Yaradan'a
Götür beni Muhammed'e
Resulüne o Ekrem'e
Götür beni Muhammed'e

Âşık Zeki Erdalî:
Sensin yüceler yücesi
Sensin dilimin hecesi
Bugün de rahmet gecesi
Götür beni Muhammed'e

[139] Bu karşılaşma, 7 Nisan 2015 tarihinde, Kon TV'de yayınlanan "Bu Toprağın Türküleri" adlı programda gerçekleşmiştir.
[140] https://www.youtube.com/watch?v=-53cuE6LsKA (E.T. 12.01.2021).

Âşık İsmail Aladağlı:
Yalvarırım yüce bire
Hasreti gönlümde yara
Şefaatçi ol Muhtar'a
Götür beni Muhammed'e

Âşık Zeki Erdalî:
Erdalî'yim bilmem neden
Sevdana dayanmaz beden
Ondan gayrı kime gidem
Götür beni Muhammed'e

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı çektim çile
Gönlüm âşık oldu güle
Arzularım gayretimle
Götür beni Muhammed'e

5.2.4. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Kul Nuri Karşılaşması[141]

Âşık Kul Nuri:
Aladağlı ömrün geldi gidiyor
Boşa giden zamanını incele
Ne öğrendin neyin kalır yanında
İlimini irfanını incele[142]

Âşık İsmail Aladağlı:
Her şeyin hesabı vardır bilirdir
En önemli imanını incele
Ağız sağlam olsa her şey sağlamdır
Dehanını lisanını incele

Âşık Kul Nuri:
Bülbül gibi seherlerde şakımak
Gönül tezgâhında kumaş dokumak
Seni kurtarır mı roman okumak
Bundan sonra Kur'an'ını incele

Âşık İsmail Aladağlı:
Bir toplum içine vardığın zaman
Eğlenip orada durduğun zaman
Eğriyi doğruyu gördüğün zaman
Sana uyan insanını incele

[141] Bu karşılaşma, Çay TV'de yayınlanan "Gönül Kervanı" adlı programda gerçekleşmiştir.
[142] https://www.youtube.com/watch?v=SXJqjrBlW6E (E.T. 12.01.2021).

Âşık Kul Nuri:
Âşık Kul Nuri'yim ötüşmüyorsa
Yanık yüreklerin tutuşmuyorsa
Çalıştığın sana yetişmiyorsa
Kazancını cüzdanını incele

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı'm bundan sonra n'olacak
Ömrü olan olduğunca kalacak
Senden sonra bir şeylerin kalacak
Divanını destanını incele

5.2.5. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[143]

Âşık Tanrıkulu:
Duman olurum başına
Sarılırsın dikkat eyle
Zapt edilmez kale olsan
Girilirsin dikkat eyle

Âşık İsmail Aladağlı:
Fazla işkembeden atma
Yorulursun dikkat eyle
Sağa sola kol uzatma
Kırılırsın dikkat eyle

Âşık Bayramî:
Dört yanından gelen olur
Sarılırsın dikkat eyle
Düşün de kelâmı söyle
Karılırsın dikkat eyle

Âşık Tanrıkulu:
Edalanıp eyleme naz
Öz nerede bu nasıl poz
Bir hizada gez ile göz
Vurulursun dikkat eyle

Âşık İsmail Aladağlı:
Görünürsün çare gibi
Dabanı sık yara gibi
Ormandaki çıra gibi
Yarılırsın dikkat eyle

[143] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.

Âşık Bayramî:
Gel destursuz girme bağa
Yolun uğrayacak dağa
Girersin kara toprağa
Karılırsın dikkat eyle

Âşık Tanrıkulu:
Tanrıkulu bu nasıl ses
Zalimlere sen verme pas
Yalanları koyma miras
Sorulursun dikkat eyle

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı yine dalma
Hasımdan geriye kalma
Maneviyat hırsızı olma
Görülürsün dikkat eyle

Âşık Bayramî:
Bayramî'de olmaz hile
Aşk düşürmüş dilden dile
Bu menzilden o menzile
Yarılırsın dikkat eyle (Tanrıkulu, 1997: 462-463)

5.2.6. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[144]

Âşık Tanrıkulu:
Dikkat eyle insanoğlu
Gerile gerile gezme
Dostun meclisinden çıkıp
Darıla darıla gezme

Âşık Bayramî:
Dar gününde sen yılana
Sarıla sarıla gezme
Daha gençlik elde iken
Yorula yorula gezme

Âşık İsmail Aladağlı:
Anayasadan sen kaçma
Sorula sorula gezme
Suç unsuru olma kardaş
Sürüle sürüle gezme

[144] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.

Âşık Tanrıkulu:
Aşk ipliğin dolanıksa
Çeşmi yaşın sulanıksa
Gönül yaşın bulanıksa
Durula durula gezme

Âşık Bayramî:
Yürü kardaş üşenmeden
Şu azlara döşenmeden
Zembereğin boşanmadan
Kurula kurula gezme

Âşık İsmail Aladağlı:
Ata yolu gideceksin
Sen ölümü tadacaksın
Bir bir ölüp gideceksin
Kurula kurula gezme

Âşık Tanrıkulu:
Tanrıkulu Hak'tan yardım
İçimde benliğe erdim
Düşmanından alma yardım
Yerile yerile gezme

Âşık Bayramî:
Bayramî'yim gaye aldık
Rahmet olup yere yağdık
Anamızdan çıplak doğduk
Sarıla sarıla gezme

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı gerçek gütmüş
Hayat lezzetini tatmış
Zamlar seni zombi etmiş
Dirile dirile gezme (Tanrıkulu, 1997: 459)

5.2.7. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Enver Gürkanî Karşılaşması[145]

Âşık Enver Gürkanî:
Aladağlı yaş yetmişe dayandı
Geçmiş senelerden çalsan olmaz mı
Nefis yenik düştü gönlüm uslandı
Dönmez anılardan çalsan olmaz mı

[145] Bu karşılaşma, 17 Mart 2018 tarihinde, Facebook üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Âşık İsmail Aladağlı:
Haklısın üstadım amma velakin
Geçmişi yâd etmek yandırır bizi
Nefis yedi başlı ejderha gibi
Yendiğini sanma kandırır bizi

Enver Gürkanî:
Zaman aktı geçti yaşlılık yordu
Azmim iflas etti hevesim durdu
Bana gurbet oldu babamın yurdu
Yıkık hanelerden çalsan olmaz mı

Âşık İsmail Aladağlı:
Baba otağını baba yurdunu
Orada görürdük yiğit merdini
Hayal etsek artırırsın derdini
Deli divaneye döndürür bizi

Enver Gürkanî:
Gürkanî der yeter bu kadar sohbet
Çağa göre her şey değişir elbet
Fena mı olurdu olsa muhabbet
Kuru binalardan çalsan olmaz mı

Âşık İsmail Aladağlı:
İnsanı yaralar küllenmiş anı
Aladağlı üzmek istemem seni
Üstadım tavsiyem dinlersen beni
Allah'a şükretmek dindirir bizi

5.2.8. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Kul Nuri Karşılaşması[146]

Âşık İsmail Aladağlı:
Maşallah diyerim sana
Süratin bir başka Âşık Kul Nuri
Yıllardır koşarsın sanat peşine
Gayretin bir başka Âşık Kul Nuri[147]

Âşık Kul Nuri:
İçin dışın birbirine uymuyor
Sanatın bir başka ey Aladağlı
Ankara'da sohbetini yaparsın
Hizmetin bir başka ey Aladağlı

[146] Bu karşılaşma, 2015 yılında, TRT Avaz'da yayınlanan "Âşıkların Avazı" adlı programda gerçekleşmiştir.
[147] https://www.youtube.com/watch?v=MH1tKUXnjuc (E.T. 12.01.2021).

Âşık İsmail Aladağlı:
Sen aşkın sazını çalar gezersin
Nice gönüllere dalar gezersin
Aşkın ummanına dolar gezersin
Fırat'ın bir başka Âşık Kul Nuri

Âşık Kul Nuri:
Nasıl çaldığını öğrenemedim
Nerde güldüğünü öğrenemedim
Nasıl olduğunu öğrenemedim
Servetin bir başka ey Aladağlı

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı dosttan lezzet alırım
Mutluluğun' görsem hemen gülerim
Olduğun gibisin öyle bilirim
Suratın bir başka Âşık Kul Nuri

Âşık Kul Nuri:
Ey Âşık Kul Nuri neyi söyledin
Söyler iken kimden nasıl dinledin
Kağızman'da iken daha iyiydin
Gurbetin bir başka ey Aladağlı

5.2.9. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[148]

Âşık Bayramî:
Caz müziği gitar çıktı
Sazımıza hasret kaldık
Vurdu bizi içten yıktı
Özümüze hasret kaldık

Âşık Tanrıkulu:
Kervan Hakk'a ulaşmıyor
İzimize hasret kaldık
Ana dilimiz bozuldu
Sözümüze hasret kaldık

Âşık İsmail Aladağlı:
İffetli hayâlı yavrum
Kızımıza hasret kaldık
Allah aşkı ile yanan
Közümüze hasret kaldık

[148] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.

Âşık Bayramî:
Kim tanır bizi kim dinler
Ne güzeldir ana diller
Nerde kaldı eski günler
Mazimize hasret kaldık

Âşık Tanrıkulu:
Töre bulunmuyor serde
Gözümüze inmiş perde
Nakışlı halılar nerde
Bezimize hasret kaldık

Âşık İsmail Aladağlı:
Yandı bu yüreğim yandı
Yurdumuza koyduk yadı
Bozulmuş dünyanın tadı
Hazzımıza hasret kaldık

Âşık Bayramî:
Bayramî hâl soramıyoz
Biz menzile varamıyoz
Gaflet sarmış göremiyoz
Gözümüze hasret kaldık

Âşık Tanrıkulu:
Tanrıkulu hayat darmış
Ovalar eskiden varmış
Betonlar her yeri sarmış
Düzümüze hasret kaldık

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı dilimizi
Vahim gördük hâlimizi
Koyup geldik yaylamızı
Kuzumuza hasret kaldık (Tanrıkulu, 1997: 461)

5.2.10. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Kul Nuri Karşılaşması[149]

Âşık İsmail Aladağlı:
Hızına bir türlü yetişemirem
Zaman mı değişti biz mi değiştik
İnsanı anlamak zor oldu dostum
Her can mı değişti biz mi değiştik[150]

[149] Bu karşılaşma, Çay TV'de yayınlanan "Gönül Kervanı" adlı programda gerçekleşmiştir.
[150] https://www.youtube.com/watch?v=PDIHm4i5u8c (E.T. 12.01.2021).

Âşık Kul Nuri:
Geleceğe eser bırakamadık
Zaman da değişti biz de değiştik
Kimsenin kimseye güveni yoktur
Her can da değişti biz de değiştik

Âşık İsmail Aladağlı:
Bu yüzden durmuyor ah ile zarım
Günbegün artıyor gamım efkârım
Çocuklar çam diyer ben kavak derim
Lisan mı değişti biz mi değiştik

Âşık Kul Nuri:
Demek böyleymiş bilinmez kader
Onun için başlara geliyor keder
Evvel lavaş idi şimdi hamburger
Lisan da değişti biz de değiştik

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı sazım çalar mı bilmem
Derin sohbetlere dalar mı bilmem
Bizden sonra biri gelir mi bilmem
Ozan mı değişti biz mi değiştik

Âşık Kul Nuri:
Kul Nuri ne desin nazın yerine
Neyi koyacaklar sözün yerine
Gitar çalacaklar sazın yerine
Ozan da değişti biz de değiştik

5.2.11. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[151]

Âşık Bayramî:
Topraktan olmuşam toprak olacam
Lâmekân ben hüsn-i aya âşığam
Bir çiçek misali açtım solacam
Ben Âdem'im ben Havva'ya âşığam

Âşık İsmail Aladağlı:
Hakk'ımın uğruna başım koymuşam
Gerçek yola bu davaya âşığam
Edepli hayâlı evlat sahibi
Düzen intizam yuvaya âşığam

[151] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.

Âşık Tanrıkulu:
Üstümü örtüyor yorgan misali
Beni örten o semaya âşığım
Hakk'ıma götüren bir iz buldum ben
Kalbimdeki bu duaya âşığım

Âşık Bayramî:
Karanlık kuyuya atılan benem
Seyreden kervana katılan benem
Köle pazarında satılan benem
Ben Yusuf'um Züleyha'ya âşığam

Âşık İsmail Aladağlı:
Arayanlar kardaş Mevla'sın' bulsun
Nasip kısmetini oradan alsın
Bizlere hidayet Mevla'dan olsun
Böyle ilaç bu devaya âşığım

Âşık Tanrıkulu:
El açtım çevirdim Hakk'a yüzümü
Zikreyledim ona kattım sözümü
İman ile doldurdum ben özümü
Ol Yaradan ol Mevla'ya âşığım

Âşık Bayramî:
Bayramî'yim ilk dosta varan benem
Yemen çöllerinde bir Karan benem
Ferhat gibi dağları yaran benem
Ben Mecnun'am bir Leyla'ya âşığam

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı kalkmaz başımdan duman
Perişan dağlarım aman el aman
Ocağın üstünde pişip kızaran
Helal dolan o tavaya âşığam

Âşık Tanrıkulu:
Tanrıkulu sırrı yarada gördüm
Üçgende noktada karede gördüm
Hakk'ın varlığını zerrede gördüm
Güneşe yıldıza aya âşığım (Tanrıkulu, 1997: 467-468)

5.2.12. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Rıfat Orhanî Karşılaşması[152]

Âşık İsmail Aladağlı:
Gönülleri kıran taş olmayalım
Düzeltmesi zor olurmuş üstadım
Kırılanlar eski şeklin' almazmış
Bezetmesi zor olurmuş üstadım

Âşık Rıfat Orhanî:
Akılsız kargayı sersem ördeği
Kaz etmesi zor olurmuş kardeşim
Yıkılmış hanede aşk ateşini
Köz etmesi zor olurmuş kardeşim

Âşık İsmail Aladağlı:
Gerçek dostlukları boşlamayalım
Yeni nesillere aşlamayalım
Sıcak yürekleri kışlamayalım
Yaz etmesi zor olurmuş üstadım

Âşık Rıfat Orhanî:
Acemi bülbülün çoktur cefası
Dilden yaralandım yoktur şifası
Hatır gönül bilmeyenin kafası
Şarz etmesi zor olurmuş kardeşim

Âşık İsmail Aladağlı:
Dostluk fikirleri olmalı sahi
Böylece tutarız biz doğru rahı
Kişi tiksindiği şeyden bir dahi
Hazzetmesi zor olurmuş üstadım

Âşık Rıfat Orhanî:
Ehl-i tarikata girmeyenlere
Mescit medirese görmeyenlere
Zekâsı bu işe ermeyenlere
Va'z etmesi zor olurmuş kardeşim

Âşık İsmail Aladağlı:
Hoşgörü yüceltir şöhret şanını
Sinirden öfkeden koru canını
Kalpleri kararmış insan kinini
Azaltması zor olurmuş üstadım

[152] Bu karşılaşma, 15 Ocak 1990 tarihinde gerçekleşmiştir.

Âşık Rıfat Orhanî:
Yaprağı olmayan kuru dalları
Dumanlı dağları bozuk yolları
Hakk'ın rahmetinden uzak kulları
Gözetmesi zor olurmuş kardeşim

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı akı kara bilenden
Mevla'm esirgesin böyle yılandan
Bilinçsiz insanlar gerçek olandan
Söz etmesi zor olurmuş üstadım

Âşık Rıfat Orhanî:
Ne istinşah bilir ne de mezmeze
Nasihat kâr etmez yola gelmeze
Orhan der hâlini hâlden bilmeze
Arz etmesi zor olurmuş kardeşim

5.2.13. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Maksut Feryadî Karşılaşması

Âşık İsmail Aladağlı:
Dinle beni arkadaşım
Meydanına hayran oldum
El âleme sohbetin hoş
Lisanına hayran oldum[153]

Âşık Maksut Feryadî:
Sen ne ehil bir hekimsin
Dermanına hayran oldum
Sen sultanda bulunmayan
Fermanına hayran oldum

Âşık İsmail Aladağlı:
Aşk elinden yana yana
Olmuşum deli divane
Bugün geldim otağına
Mekânına hayran oldum

Âşık Maksut Feryadî:
Âşıklar olur muratlı
Kimi acı kimi tatlı
Bu akşam İsmail adlı
Ozanına hayran oldum

[153] https://www.youtube.com/watch?v=nYGwj6Fnaa0 (E.T. 12.01.2021).

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı tat eyledik
Bir şeyi murat eyledik
Eskileri yâd eyledik
Her canına hayran oldum

Âşık Maksut Feryadî:
Maksut'um yücedir şanın
Şen olsun devranın demim
Bugünkü meclis irfanın
İnsanına hayran oldum

5.2.14. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[154]

Âşık Bayramî:
Çiçeğe çimene dala bir bakın
Ağlar inler karın kışın elinden
Bülbül olmak ister gülüne yakın
Uçar gider bir gün naşın elinden

Âşık Tanrıkulu:
Gel de insaf eyle ey deli gönül
İnsanlar hep çeker boşun elinden
Bizi yönetendir Mevla'dan himmet
Ayak çeker durur başın elinden

Âşık İsmail Aladağlı:
Has bahçeye şöyle nazar eyledim
Gülşanın çektiği kuşun elinden
Bazı sözleri de duymaz olursak
Nedir bu çektiğim gûşun elinden

Âşık Bayramî:
Yetmiş yıldır kardeş gaflete daldık
Aklımızı hüsran bağına saldık
Bakın bu dünyadan çok geri kaldık
Bunca kelin körün şaş'ın elinden

Âşık Tanrıkulu:
Beni bülbül diye güle çağırır
Sanki arı gibi bala çağırır
Kalpten âşık etti çöle çağırır
Çektiğim bir çift göz kaşın elinden

[154] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.

Âşık İsmail Aladağlı:
Bu aşkın elinden ciğerim yandı
Bütün figanı da arşa dayandı
Teknoloji neler icat eyledi
Teyip neler yapar fişin elinden

Âşık Bayramî:
Ben de bu gönlümün şahını seçtim
İçtim aşk badeyi serimden geçtim
Bayramî'yim hayat şarabın' içtim
Ahu gözlü kalem kaşın elinden

Âşık Tanrıkulu:
Tanrıkulu engel yaramıyorsa
Hekimdir yarayı saramıyorsa
Âşık maşukuna varamıyorsa
Birinin çektiği eşin elinden

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı p…tan kaçıp dikkat et
Namert köprüsünden geçip dikkat et
Helali haramı seçip dikkat et
Nefisin çektiği dişin elinden (Tanrıkulu, 1997: 460)

5.2.15. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Erol Şahiner - Âşık Mustafa Aydın Karşılaşması[155]

Âşık İsmail Aladağlı:
Cennetten bir köşe derim
Gülşanı var Kağızman'ın
Muhabbetin kuyusudur
Lisanı var Kağızman'ın[156]

Âşık Erol Şahiner:
Hakk'ın Kâbe'sini seven
İnsanı var Kağızman'ın
Sefil Baykuş dillerdedir
Destanı var Kağızman'ın

Âşık Mustafa Aydın:
İnsanları hatır bilir
İrfanı var Kağızman'ın
Cennette bir köşe gördüm
Cinanı var Kağızman'ın

[155] Bu karşılaşma, 5 Ekim 2013 tarihinde, Kağızman'da gerçekleşmiştir.
[156] https://www.youtube.com/watch?v=uEdOaoGJ0-8 (E.T. 12.01.2021).

Âşık İsmail Aladağlı:
Güzellik var hâlimizde
Doğruluk var yolumuzda
Hacı Kağızman gönlümüzde
Sultanı var Kağızman'ın

Âşık Erol Şahiner:
Bura düşündürür bizi
Sevgiler var dizi dizi
Elma pestili cevizi
Bağbanı var Kağızman'ın

Âşık Mustafa Aydın:
Tarihlere şanın' vermiş
İnsanlığa ünün' vermiş
Bayrağına canın' vermiş
Al kanı var Kağızman'ın

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı yaman eden
Gönülleri duman eden
Adınıza devran eden
Ozanı var Kağızman'ın

Âşık Erol Şahiner:
Ey' dinleyin Şahiner'i
Artık atalım kederi
Demet demet türküleri
Nişanı var Kağızman'ın

Âşık Mustafa Aydın:
Âşık Mustafa'm sözünden
Yürür ecdadın izinden
Şükrolsun ki yeryüzünde
Vatanı var Kağızman'ın

5.2.16. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Maksut Feryadî Karşılaşması

Âşık Maksut Feryadî:
Seni ehl-i âşık derler
Meydanıma sefa geldin
Karanlığa ışık derler
Devranıma sefa geldin[157]

[157] https://www.youtube.com/watch?v=_toI2xiBPxI (E.T. 12.01.2021).

Âşık İsmail Aladağlı:
Gayretine bin maşallah
Meydanını hoş bulmuşum
Sanatına sözüm yoktur
Devranını hoş bulmuşum

Âşık Maksut Feryadî:
Her yiğit bükemez seni
Her çiftçi ekemez seni
Her kantar çekemez seni
Kantarıma sefa geldin

Âşık İsmail Aladağlı:
Tarihten öğüt alırım
Alır yolumu bulurum
Senin ölçünü bilirim
Gramını hoş bulmuşum

Âşık Maksut Feryadî:
Maksut'um der ne söylerim
Gider yolumu boylarım
Bu gece azat eylerim
Fermanıma sefa geldin

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı nazın gibi
Sohbetin ve sazın gibi
Fermanın da özün gibi
Fermanını hoş bulmuşum

5.2.17. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Rıfat Orhanî Karşılaşması[158]

Âşık Rıfat Orhanî:
Seni bana şems ü kamer dediler
Ziya verdin Kağızman'a hoş geldin
Bahçesi bülbülü bağı bostanı
Şeref verdin bu gülşana hoş geldin

Âşık İsmail Aladağlı:
Yıllar oldu ben bu yana gelmedim
Eşi dostu Kağızman'ı hoş gördüm
Eller diyarında lezzet almadım
Lale sümbül her gülşanı hoş gördüm

[158] Bu karşılaşma, 11 Temmuz 1989 tarihinde gerçekleşmiştir.

Âşık Rıfat Orhanî:
Sen bir yayla her tarafın seyranlık
Bu nasıl azamet nasıl hayranlık
Gözlerim kan ağlar gönlüm karanlık
Ziya verdin şu zindana hoş geldin

Âşık İsmail Aladağlı:
Sendeki cevheri gördüm fark ettim
Geriye dönmeye şimdi ahdettim
Her şey Allah'tandır dedim şükrettim
Kaderimdir bu zindanı hoş gördüm

Âşık Rıfat Orhanî:
Sıva perdeleri kalktı aradan
Kurtuluş yok mahkeme-i kübradan
Azm-i rah eyledin hangi diyardan
Kadem bastın bu mekâna hoş geldin

Âşık İsmail Aladağlı:
Ben Resul'ün ardı sıra varırım
Nur cemalin' aramaktır kararım
Yıllar oldu Ankara'da dururum
Kısmet oldu bu mekânı hoş gördüm

Âşık Rıfat Orhanî:
İsmin tarihlerde söylenir dilde
Bu Rıfat Orhanî bak ki ne hâlde
Rengin çiçeklerde benzerin gülde
Reyhan verdin her bir yana hoş geldin

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı çemçe gez gez dağımı
Süslemiş vadiler solu sağımı
Eşimi dostumu öz toprağımı
Bağ bahçeyi her bir yanı hoş gördüm

5.2.18. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Zeki Erdalî Karşılaşması[159]

Âşık İsmail Aladağlı:
Ölüler konuşmaz benim bildiğim
Dirilip geriye gelmiş gibisin
O tarafta ne var ne yok efendim
Gözün arkalarda kalmış gibisin[160]

[159] Bu karşılaşma, 2013 yılında, Kon TV'de yayınlanan "Bu Toprağın Türküleri" adlı programda gerçekleşmiştir.
[160] https://www.youtube.com/watch?v=b6ZwfGpOq3c (E.T. 12.01.2021).

Âşık Zeki Erdalî:
Gönlüne düzen ver kendin' dikkat et
Sonradan sazını çalmış gibisin
Türkülerin her sözünde mana var
Bir ustadan dersin' almış gibisin

Âşık İsmail Aladağlı:
Bu derin yaramı sen sardın dostum
Eğlenip orada çok durdun dostum
Varıp da orada ne gördün dostum
Birazcık kendine gelmiş gibisin

Âşık Zeki Erdalî:
Gurbet el çok zalim göçen kalmıyor
Yüreğini sana açan kalmıyor
Böyle bir su olmuş içen kalmıyor
Hayırsız çeşmeden dolmuş gibisin

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı bugün sohbetle doldun
Yâren yoldaşlardan hisseler aldın
Geriye döndün ya kaç gün izin aldın
Korkudan sararmış solmuş gibisin

Âşık Zeki Erdalî:
Erdalî gurbet el yamandır yaman
Otuz geldi geçti bak bu ne zaman
Çok bekleme seni bekler Kağızman
Belki gurbet elden yılmış gibisin

5.2.19. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[161]

Âşık İsmail Aladağlı:
Hâline şükür et sabreyle dostum
Beterin beteri vardır bilirsin
Bir kararda kalan yüce Allah'tır
Bunu bilmeyenler kerdir bilirsin

Âşık Bayramî:
İlimsiz irfansız geçme başa sen
Herkesin gözünde hordur bilirsin
Arif meclisinden gel kaçma kardaş
Bu yükten de çıkmak zordur bilirsin

[161] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.

Âşık Tanrıkulu:
Doğrudan ayrılma ey insanoğlu
Seni bir yaratan vardır bilirsin
Dünya bir deneme insan da fani
Mevla'dan her gelen sırdır bilirsin

Âşık İsmail Aladağlı:
Bazen düşer bazen kalkar yürürsün
İyi kötü bir sonuca varırsın
Gâh kazanır gâh da zarar görürsün
Hayat bir kumardır zardır bilirsin

Âşık Bayramî:
Aşkın yolu vardır Mevla'ya giden
Gece gündüz kan çağlıyor bu didem
İnsanı dünyada var insan eden
Edep hayâ namus ardır bilirsin

Âşık Tanrıkulu:
İnanan gönülün doğrusu iman
İnanmayanların ağrısı iman
Cennet-i âlâya çağrısı iman
İnançsızın sonu nardır bilirsin

Âşık İsmail Aladağlı:
Bir lokma iy'liktir senin yoldaşın
Ekmeğin azığın katığın aşın
Ozan Aladağlı orayı düşün
Mekânımız bir mezardır bilirsin

Âşık Bayramî:
Bayramî zikreyle yatmadan önce
Ecel sinyalleri ötmeden önce
Hakk'ın huzuruna gitmeden önce
Bu âlem bizlere kârdır bilirsin

Âşık Tanrıkulu:
Nice insanlar var aktan görürler
Nice iman var ki yoktan görürler
Nice görmeyenler Hak'tan görürler
Nice görenler var kördür bilirsin (Tanrıkulu, 1997: 457)

5.2.20. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Kul Nuri Karşılaşması[162]

Âşık İsmail Aladağlı:
Geldik gönül pazarına
Burada ne satıyorsun
Umut var mı yarınlara
Defterini tutuyorsun[163]

Âşık Kul Nuri:
Sermayem yok bu pazardan
Alamadım satamadım
Kalemimi kayıp ettim
Defterimi tutamadım

Âşık İsmail Aladağlı:
Şatafattan olduk cüda
Burada getirdim yâda
Dikkat eyle bu meyanda
Yavaş yavaş bitiyorsun

Âşık Kul Nuri:
Tuzunu basma yarama
İçinde bir şey arama
Çok yaralar aldım amma
Ayaktayım bitemedim

Âşık İsmail Aladağlı:
Yarına vardır umudum
Aladağlı böyle yandım
Ben seni böyle bilmezdim
Boş keseden atıyorsun

Âşık Kul Nuri:
Kul Nuri'yim çoklarımı
Acıktırdım toklarımı
Saklıyorum oklarımı
Hiçbirini atamadım

5.2.21. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[164]

Âşık Bayramî:
Bitmez bu dert elem ızdırap çile
Kul kendi hatasın' bilene kadar
Kalk uyan gafletten bir aman dile
Yoksa sürer gider ölene kadar

[162] Bu karşılaşma, Kon TV'de yayınlanan "Gönül Meclisi" adlı programda gerçekleşmiştir.
[163] https://www.youtube.com/watch?v=EykQCMAKQxg (E.T. 12.01.2021).
[164] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.

Âşık Tanrıkulu:
Sevdanın peşine düşmüşse insan
Ağlar gezer durur gülene kadar
Feryat eder gözyaşını akıtır
Ümitle dert çeker silene kadar

Âşık İsmail Aladağlı:
Çığrışır ötüşür bülbül gül için
Onun da hevesi solana kadar
Hoş görür dünyayı hayatı pembe
Hayret dallarını yolana kadar

Âşık Bayramî:
İnsanda cevherdir arı hayâsı
Dikkat edin bozulmasın mayası
Gönül bir deryadır aşk onun tası
Sabır çeşmesinden dolana kadar

Âşık Tanrıkulu:
Gece gündüz demez dilenir gezer
Çarkın eleğinden elenir gezer
Garip dervişandır dolanır gezer
Pirin kapısında olana kadar

Âşık İsmail Aladağlı:
Yaradan gönlüme her zaman güman
Olur yaralara ilaçtır derman
Gafil uykusundan kalkmaz bir zaman
Ecel kapısını çalana kadar

Âşık Bayramî:
Bayramî bu dünya birdir bütündür
Bin sene yaşasa baksan bir gündür
Cahil bir insandan hayvan üstündür
Akılsız fikirsin olana kadar

Âşık Tanrıkulu:
Tanrıkulu sözün aman değildir
Canana can deme bir can değildir
İnsan bu dünyada insan değildir
Hakk'ına inanıp bilene kadar

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı asla yanlışa gitmez
Yanlış yola giden boşuna satmaz
İnkârcı gerçeği görüp fark etmez
Tükenip ömürü ölene kadar (Tanrıkulu, 1997: 466-467)

5.2.22. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Rıfat Orhanî Karşılaşması

Âşık İsmail Aladağlı:
İyiyi kötüyü iyimser görür
Görüşleri hoş nazardır ozanlar
Kırık gönüllere bir köprü kurar
İşte böyle işgüzardır ozanlar

Âşık Rıfat Orhanî:
İnsaf et efendim hor görme bizi
Milletiyle beraberdir ozanlar
Kiminin derdini dile getirir
Sözleriyle seferberdir ozanlar

Âşık İsmail Aladağlı:
Temizdir yüreği hep aktır veçhi
Sevilip âlemin olmuştur tacı
Nice güzellikler doludur içi
Her mevsimde nevbahardır ozanlar

Âşık Rıfat Orhanî:
Gerçeğe bağlıdır şairin özü
Vatanın bülbülü milletin gözü
Ölçülü konuşur sohbeti sözü
Mantığında münevverdir ozanlar

Âşık İsmail Aladağlı:
İlimler hanesi dekanı gibi
Âlimler kürsüsü mekânı gibi
Süslenmiş bir sarraf dükkânı gibi
Lal ü mercan zer gevherdir ozanlar

Âşık Rıfat Orhanî:
Pir Sultan asıldı Nesim' yüzüldü
Mecnun çöle düştü Ferhat ezildi
Mansur'un kaderi dara yazıldı
İşte böyle fedakârdır ozanlar

Âşık İsmail Aladağlı:
Karanlığa ziya saçanlar gibi
Aşkın şarabını içenler gibi
Tarihe ismini açanlar gibi
Aklı fikri muteberdir ozanlar

Rıfat Orhanî:
Kerem'i yandırdı aşk ateşine
Kamber'i götürdü Arzu peşine
Hıfzı yâr yâr dedi mezar taşına
İşte böyle cefakârdır ozanlar

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı âşık ezelden özüm
Şeyda gibi şirin olur avazım
Dünyaya seslenen dilimiz bizim
İşte böyle hoş hünerdir ozanlar

Âşık Rıfat Orhanî:
Boyumuz geliyor Nil'den Fırat'tan
Mevla'm esirgesin her bir afetten
Orhanî atadan eba ecdattan
Bu millete yadigârdır ozanlar

5.2.23. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Zeki Erdalî Karşılaşması[165]

Âşık Zeki Erdalî:
Dinle beni Aladağlı
Hayallerin düşe döner
İnsanoğlu güz misali
Günler geçer kışa döner[166]

Âşık İsmail Aladağlı:
Hak hukuku bilmeyenler
Emekleri boşa döner
Ele dertlerimi açsam
Cümle gözler yaşa döner

Âşık Zeki Erdalî:
Elin sırlarını yeten
Bu işle yanaşan tüten
Kazancına haram katan
Ekmeği ateşe döner

Âşık İsmail Aladağlı:
Aşk şerbeti içirenler
Candan serden geçirenler
Yavruları uçuranlar
Karı koca başa döner

Âşık Zeki Erdalî:
Erdalî kendi sazında
Sohbeti kendi sözünde
Dört adamın omuzunda
Kanadı yok kuşa döner

[165] Bu karşılaşma, 05.01.2016 tarihinde, Kon TV'de yayınlanan "Bu Toprağın Türküleri" adlı bu programda gerçekleşmiştir.
[166] https://www.youtube.com/watch?v=4wMOArbBq7Y (E.T. 12.01.2021).

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı'm boşa çalmaz
Boş söyleyip boşa dolmaz
Zalimler acıma bilmez
Yürekleri taşa döner

5.2.24. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Rıfat Orhanî Karşılaşması

Âşık İsmail Aladağlı:
Mevla'm ilham vermiş olmuşsun şeyda
Ben bağbanım bağım gülşanım yeter
Metaın' pazarda eylersen peyda
Âleme ikrama dükkânım yeter

Âşık Rıfat Orhanî:
Kudret gözesinden kevn ü mekândan
Aldığım ilhamla figanım yeter
Cevahir misali mücevherimi
Sarrafa satmaya dehanım yeter

Âşık İsmail Aladağlı:
Muhammed Mustafa yâridir onun
Cennet-i müzeyyen yeridir onun
Her şey Allah'tandır emridir onun
Hayra şerre olan şükranım yeter

Âşık Rıfat Orhanî:
Arş-ı âlâ semavatı zeminden
Yüz dört kitap Cebrail-i eminden
Âdemin sulbünden ana rahminden
İnandım o yâre imanım yeter

Âşık İsmail Aladağlı:
Düşürdü sözlerin beni de zara
Oldu ciğerlerim hep pare pare
Aka ak diyerim karaya kara
Hakikati gören insanım yeter

Âşık Rıfat Orhanî:
Resul-ü Ekrem'i çar-ı yârini
Sidretü'l münteha o diyarını
Cennet-i âlâda hak diyarını
Temaşa etmeye seyranım yeter

Âşık İsmail Aladağlı:
Derdimi âleme yayar dururum
Nedir bu çektiğim diyer dururum
Kader sillesini yiyer dururum
Böyle bir ispata fıktanım yeter

Âşık Rıfat Orhanî:
Fahr-i âlem kâinatı Mustafa
Gölgesi yok her tarafı nur sefa
Tövbemi kabule günahım affa
Canımın içinde cananım yeter

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı her gün yayıldı adım
Zihinlere yerleşmektir muradım
Karanlığa ziya tuttum söz yazdım
Âdem evladına nişanım yeter

Âşık Rıfat Orhanî:
Benden selam olsun yoldaşlarıma
Amentü babında sırdaşlarıma
Ümmet-i Muhammed kardeşlerime
Orhan der bu kadar beyanım yeter

5.2.25. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[167]

Âşık Bayramî:
Sakın boş sanmayın dünya boş değil
Aşkın ateşine yananlar vardır
Sözüm duymazlara körlere değil
Aşkın ateşine yananlar vardır

Âşık Tanrıkulu:
Nice insan geldi geçti dünyadan
Bu dünyayı baki sananlar vardır
Nice inanan var dönmez sözünden
Verdiği ikrardan dönenler vardır

Âşık İsmail Aladağlı:
Sakın âşıkları boş görmeyelim
Aşın şarabını kananlar vardır
İçi başka dışı başka insanlar
İblisin atına binenler vardır

Âşık Bayramî:
Yoksulun düşkünün tutar elini
Hemen mazlumların bilir hâlini
Allah'ın yoluna vermiş meylini
Saadet köşküne kananlar vardır

[167] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.

Âşık Tanrıkulu:
Nice gönül vardır taç alamazsın
Nice yiğit vardır öç alamazsın
Nice doğrulardan paç alamazsın
Yanlışlar önünde sinenler vardır

Âşık İsmail Aladağlı:
Daima Allah'a ederim niyaz
İşit bu sözümü defterine yaz
Unutmuş Allah'ı Resul tanımaz
Daima şeytanı ananlar vardır

Âşık Bayramî:
Çoklara deryaya dalayım derler
Deryadan bir damla alayım derler
Burda Bayramî'yi yeneyim derler
Çokça âşıkları yenenler vardır

Âşık Tanrıkulu:
Tanrıkulu kendin' bir baş zanneder
Kimiler gönlünü ateş zanneder
Kimi ziya verir güneş zanneder
Mum gibi rüzgârda sönenler vardır

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı soktun içime efkâr
Bari ilacından bana ver haber
Nice evliyalar nice âlimler
İslam âlimleri Senan'lar vardır (Tanrıkulu, 1997: 458)

5.2.26. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Bayramî - Âşık Tanrıkulu Karşılaşması[168][169]

Âşık Tanrıkulu:
Hakk'ını anan gönlümde
Söz hedefte lisan sırdır
Sevda çeken dertli gönül
Öz hedefte insan sırdır

Âşık İsmail Aladağlı:
Bu aşka yanıp kavrulan
Köz hedefte suzan sırdır
Türk'ün başka dostu yokmuş
Biz hedefte her yan sırdır

[168] Bu karşılaşma, 09.04.1995 tarihinde, Ankara'da, Nazım İrfan Tanrıkulu'nun evinde gerçekleşmiştir.
[169] Karşılaşma ikili ayakla gerçekleştirilmiştir.

Âşık Bayramî:
Yağmurlar yağar ovaya
Yaz hedefte nisan sırdır
El açmış Hakk'a duaya
Az hedefte insan sırdır

Âşık Tanrıkulu:
Hakk'ı anan dil gibiyim
Taze açan gül gibiyim
Rahmet esen yel gibiyim
Toz hedefte harman sırdır

Âşık İsmail Aladağlı:
Âlimler ağzından ilim saçıyor
Gerçek olanlara kıymet biçiyor
Şita geçti bahar geldi geçiyor
Yaz hedefte hazan sırdır

Âşık Bayramî:
Sabahı ufukta güneşler doğar
Gökten üstümüze rahmetler yağar
Ayşe Fatma bacım koyunu sağar
Yüz hedefte harman sırdır

Âşık Tanrıkulu:
Tanrıkulu dindirdim ben
Bir tezgâhta sındırdım ben
Ayet ayet sindirdim ben
Cüz hedefte Kur'an sırdır

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı böyle yüreğim dağlı
Hakk'a doğru yönüm sol ile sağlı
Kur'an dediğine yönümüz bağlı
Biz hedefte yazan sırdır

Âşık Bayramî:
Der Bayramî yana yana
Doğurmaz olaydın ana
Ecel gelmeden bu cana
İz hedefte derman sırdır (Tanrıkulu, 1997: 463-464)

5.2.27. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Rıfat Orhanî Karşılaşması

Âşık İsmail Aladağlı:
Beş vakit namazın' kılan
İnsana iman yakışır
Mümine bir ışık olan
Rehbere Kur'an yakışır

Âşık Rıfat Orhanî:
Yol dediğin doğru yoldur
İnsana erkân yakışır
Sofra besmelesiz olmaz
Nimete şükran yakışır

Âşık İsmail Aladağlı:
Ortaya söz atabilen
İkrar ile tutabilen
Metaını satabilen
Ozana divan yakışır

Âşık Rıfat Orhanî:
Sekiz beden burc u kale
Yamacında biter lale
Kara kargaya mezbele
Bülbüle gülşan yakışır

Âşık İsmail Aladağlı:
Sebep olur nefret kine
Bela olur her insana
Allah'ın cehennemine
Kör lain şeytan yakışır

Âşık Rıfat Orhanî:
Nergis bağda çiçek kırda
Gül perişan bülbül zarda
Güz gelince sonbaharda
Dağlara duman yakışır

Âşık İsmail Aladağlı:
Özlü insan boş laf etmez
Yalan yere atıp tutmaz
Olur olmaz yerde ötmez
Yerinde lisan yakışır

Âşık Rıfat Orhanî:
Kargada olmaz irade
Şahin avlanır derede
Gece gündüz harabede
Baykuşa viran yakışır

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı Hak eseri
Görmez misin göğü yeri
Bütün mahlûkatın seri
Dünyaya insan yakışır

Âşık Rıfat Orhanî:
Siyah saça beyaz tarak
Yeşilbaş ördeğe vak vak
Orhanî leyleğe laklak
Bülbüle figan yakışır

5.2.28. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Kul Nuri Karşılaşması[170]

Âşık İsmail Aladağlı:
Bu meyanda görüşmezsek olmaz mı
Başka yerde bana çatsan ey' olur
Yetmiş iki milyon bizi dinliyor
Doğruları burda atsan ey' olur[171]

Âşık Kul Nuri:
Başımın üstüne sen sefa geldin
Burda bülbül gibi ötsen ey' olur
Gönül kervanında güzel konuşak
Buradan usulca gitsen ey' olur

Âşık İsmail Aladağlı:
Bu meyanda sohbetlere dalarım
Dalarım ya kısmetini bulurum
Ta ezelden seni tüccar bilirim
Lal ü cevher burda satsan ey' olur

Âşık Kul Nuri:
Geldik Ankara'da kurduk bir meydan
Meydanı kurarken açıldı divan
Dedem de pehlivan ben de pehlivan
El ense çekmeden yatsan ey' olur

Âşık İsmail Aladağlı:
Aşkın ateşini yakar gideriz
Aladağlı burda yıkar gideriz
Biraz sonra burdan çıkar gideriz
Hesabını iyi tutsan ey' olur

Âşık Kul Nuri:
Kul Nuri'yim ben bilirim ayıbı
Sade Mevla'm bilir imiş gaibi
Çıktım gemilere yaptım hesabı
Attığım hamsiyi yutsan ey' olur

[170] Bu karşılaşma, Çay TV'de yayınlanan "Gönül Kervanı" adlı programda gerçekleşmiştir.
[171] https://www.youtube.com/watch?v=WPHDtcNb650 (E.T. 12.01.2021).

5.2.29. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Kul Nuri Karşılaşması[172]

Âşık Kul Nuri:
Aladağlı seni sordum öğrendim
Ömür boyu saltanatın olmamış
Kollamışsın zayıfları ezmemiş
Güçlüysen de bir kuvvetin olmamış[173]

Âşık İsmail Aladağlı:
Allah ne verdiyse ona kavuştuk
Ondan gayrı saltanatım olamaz
Eşref-i mahlûkat geldik dünyaya
Zulmet için kuvvetimiz olamaz

Âşık Kul Nuri:
Malını mülkünü satmış çıkmışsın
Acı bülbül gibi ötmüş çıkmışsın
Köyü birbirine katmış çıkmışsın
Ama niye adaletin olmamış

Âşık İsmail Aladağlı:
Senin dediğine el âlem güler
Senin hâllerini her yana salar
İftira dediğin bu kadar olur
Yalancıya adaletim olamaz

Âşık Kul Nuri:
Kul Nuri'yim belki yolu tutmuşsun
Cevher alıp yine cevher satmışsın
Konser için her tarafa gitmişsin
Medine'ye ziyaretin olmamış

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağlı keseden atmak olur mu
Tereciye tere satmak olur mu
Hak nasip etmezse gitmek olur mu
Medine'ye ziyaretim olamaz

5.2.30. Âşık İsmail Aladağlı - Âşık Rıfat Orhanî Karşılaşması

Âşık Rıfat Orhanî:
Duyduğuma yarayı azdırmışsın
Zaman geçirmeden Lokman'a var git
Ben diyorum küllü şeyin sebebi
Fırsat elde iken dermana var git

[172] Bu karşılaşma, Çay TV'de yayınlanan "Gönül Kervanı" adlı programda gerçekleşmiştir.
[173] https://www.youtube.com/watch?v=iq28IZAIiHA (E.T. 12.01.2021).

Âşık İsmail Aladağlı:
On sekiz bin âlemlerin sahibi
Her şeyi düzenli kurana var git
Bizlere hazine Hakk'ın kitabı
İslam'ın rehberi Kur'an'a var git

Âşık Rıfat Orhanî:
Sevda sarayında sır pazarında
Nadan kapısında firkat narında
Hicran denizinde gam diyarında
Gemiyi yürüten kaptana var git

Âşık İsmail Aladağlı:
Metaın' pazara yıktıysan eğer
Hak nizam yolunda aktıysan eğer
Bu yükün altında bıktıysan eğer
Yanaş iskeleye limana var git

Âşık Rıfat Orhanî:
Doludan uzak dur yağmurla tanış
Pınardan nuş eyle dereyle konuş
Nehirden hüccet al ırmağa danış
İzin verirlerse ummana var git

Âşık İsmail Aladağlı:
Bozar hava çakar şimşek gök gürler
Acı su tatlı su karışmaz derler
Ummanda görülmüş bu mucizeler
Bizleri yaratan Sübhan'a var git

Âşık Rıfat Orhanî:
Gam gelir kaldıkça gamhanelerde
Ara bul şifayı seyranelerde
Baykuşa benzeme viranelerde
Eğer bülbül isen gülşana var git

Âşık İsmail Aladağlı:
Çekme sinem üzre dağ üste dağı
Açma dertlerimi değildir çağı
Terk ettim bağbanı olmayan bağı
Hibe ettim sana virana var git

Âşık Rıfat Orhanî:
Fer kalmadı Orhanî'nin gözünde
Hilaf olmaz sohbetinde sözünde
Hikmet olur her çiçeğin özünde
Muradın bal ise kovana var git

Âşık İsmail Aladağlı:
Aladağ dünyada yoktur hevesin
Bağır ki her yana duyulsun sesin
Sen İslam yolunda Âdem neslisin
Muhammed Mustafa sultana var git

SONUÇ

Gelenek, sanat ve edebiyat yönleriyle âşıklık üzerine yapılan çalışmalarda, âşıklığa yönelme sebepleri arasında babadan oğula âşıklığa da yer verilmektedir. Araştırmacılar bu hususu "aile büyüklerinden tevarüs etmeyle âşıklığa yönelme", "irsiyet", "soyaçekim" şeklinde açıklamaktadır. Babadan oğula âşıklık modelinde "baba-oğul" veya "dede-baba-oğul" olmak üzere en az iki kuşak boyunca âşıklık yapan gelenek mensupları <icracılar> ele alınmaktadır.

Baba âşık, bir veya birden fazla oğlunun yahut aileye mensup başka kişilerin geleneğe yönelmesinde etkin ve yetkin kişi konumundadır. Oğul âşık ise babasının kendisine aktardığı gelenek unsurlarını kabiliyeti ve yeterliliği ölçüsünde bir sonraki kuşağa taşımaktadır.

Oğul âşık geleneğin kurallarını ve inceliklerini ilk elden öğrenmektedir. Oğul âşığın çıraklık dönemi, baba âşığa nazaran daha verimli şartlarda gerçekleşmektedir. Çıraklık eğitiminin sonunda, oğul âşığa mahlasını ve beratını genellikle baba âşık vermektedir. Oğul âşıkların kendilerini gelenek içinde daha kolay kabul ettirdikleri görülmektedir. Bu hususta baba âşığın şöhreti ve saygınlığı etkili olmaktadır.

Babadan oğula âşıklık modeli, gelenek unsurlarının korunması, âşık kollarının/mekteplerinin devamlılığını sağlaması bakımından ehemmiyet taşımaktadır. Saz çalmayı öğrenme, saz çalış tekniği, şiir söyleme, karşılaşma tekniği, hikâye tasnifi ve anlatımı, meclis erkânı gibi unsurlar, babadan oğula aktarılan belli başlı gelenek ögeleridir.

Baba Âşık Laçin Aladağlı, 1922 yılında Kars'ın Kağızman ilçesinin Camuşlu köyünde doğmuş, 1980 yılında Kars'ın Selim ilçesinin Büyük Oluklu köyünde vefat etmiştir. Oğul Âşık İsmail Aladağlı, 1956 yılında Kars'ın Kağızman ilçesinin Camuşlu köyünde doğmuştur. Günümüzde Ankara'da ikamet etmekte olup âşıklık geleneğini sürdürmektedir.

Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı'nın âşıklığa yönelmelerinde soyaçekim, sazlı-sözlü ortamlarda yetişme, çevre gibi ortak etkenler öne çıkmaktadır. Baba ve oğul âşık bade içmemiştir. Ayrıca, İsmail Aladağlı badeli âşıklığa inanmamaktadır.

Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı usta-çırak geleneği çerçevesinde yetişmiştir. Baba-oğul âşıklar geleneği, âşıklığın usulünü, erkânını, meclis adabını, âşık şiirini, âşık

hikâyelerini, saz çalmayı ve âşık havalarını sadece tek bir icracıdan değil aynı zamanda farklı ustalardan öğrenmiştir. Laçin Aladağlı'nın söz ustası Âşık Cemal Hoca, saz ustası Ağyarlı Âşık Bayram'dır. İsmail Aladağlı'nın ustası ise babası Âşık Laçin Aladağlı'dır. Laçin Aladağlı'nın tek çırağı oğlu İsmail'dir. İsmail Aladağlı ise çırak yetiştirmemiştir.

Laçin Aladağlı şiirlerinde "Laçin", "Âşık Laçin" ve "Laçin Aladağlı" mahlaslarını kullanmıştır. "Aladağlı" mahlası kendisine Âşık Reyhanî tarafından verilmiştir. İsmail Aladağlı şiirlerinde "Aladağ", "Aladağlı", "Ozan Aladağlı" ve "Âşık Aladağlı" mahlaslarını kullanmıştır. En çok kullandığı mahlas ise babasının da kullandığı "Aladağlı" mahlasıdır.

Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı doğaçlama <irticalen, doğmaca> şiir söyleme yeteneğine sahiptir. Bu hususta ikisinin de duygusal kişilikleri ve geleneğin canlı bir şekilde yaşadığı ortamlarda yetişmeleri etkili olmuştur.

Laçin Aladağlı âşık havalarını ve bu havaların icra usulünü ustası Âşık Cemal Hoca ile yörenin diğer usta âşıklarından öğrenmiştir. Ellinin üzerinde âşık havası bilmektedir. Bu havaların içinde yoğunluklu olarak "yerli havaları" olarak bilinen ezgiler ön plandadır. İsmail Aladağlı âşık havalarını babası Âşık Laçin Aladağlı'dan öğrenmiştir. Otuzun üzerinde âşık havasını icra etmektedir.

Laçin Aladağlı yöredeki pek çok âşık gibi divan sazı kullanmıştır. Sazı bozuk düzende, ağır bir tempoyla, yöresel tavırla ve umumiyetle ayakta çalmıştır. İsmail Aladağlı, Ankara'da bulunduğu yıllarda Halk Eğitim Merkezi'nden bağlama dersleri almış ve saz çalmada kendisini geliştirmiştir. Genellikle divan sazı ve çöğür bağlama kullanmaktadır. Sazı oturarak veya ayakta, hem bozuk düzende hem de bağlama düzeninde çalmaktadır.

Laçin Aladağlı, başta ustası Âşık Cemal Hoca olmak üzere, Ercişli Emrah, Âşık Şenlik, Âşık Sümmanî, Âşık Hıfzı, Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık Reyhanî gibi âşıklardan etkilenmiştir. İsmail Aladağlı ise babası Âşık Laçin Aladağlı, Âşık Reyhanî, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Rüstem Alyansoğlu ve yöredeki diğer usta âşıklardan etkilenmiş, onların sanatını örnek almıştır.

Laçin Aladağlı ve İsmail Aladağlı âşık karşılaşmalarında önemli isimler arasında yer almıştır. Laçin Aladağlı ilk karşılaşmasını ustası Âşık Cemal Hoca ile gerçekleştirmiştir. Çeşitli âşık toplantılarında ve yarışmalarda, Âşık Reyhanî, Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Feymanî, Âşık Abdulvahap Kocaman, Âşık Ruhanî, Âşık Hüdaî, Âşık Nusret Torunî, Âşık Hüseyin Sümmanîoğlu, Âşık Nuri Çırağı ve Âşık

Rüstem Alyansoğlu başta olmak üzere pek çok gelenek temsilcisiyle karşılaşmıştır. İsmail Aladağlı ilk karşılaşmasını babası Âşık Laçin Aladağlı ile gerçekleştirmiştir. Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Fuat Çerkezoğlu, Âşık Nuri Çırağı, Âşık Hacı Karakılçık, Âşık Ataroğlu, Âşık Kaptanî, Âşık Zeki Erdalî, Âşık Rıfat Orhanî, Âşık Kul Nuri, Âşık Maksut Feryadî, Âşık Erol Şahiner, Âşık Mustafa Aydın, Âşık Bayramî, Âşık Tanrıkulu başta olmak üzere pek çok âşıkla karşılaşmıştır.

Laçin Aladağlı hikâye tasnif etmemiştir. Bununla birlikte yörede "usta hikâyeci" olarak tanınmaktadır. Repertuarında Ahmet ile Mehmet, Âşık Garip, Böyle Bağlar, Ercişli Emrah, Kerem ile Aslı, Kirmanşah, Köroğlu Kolları, Latif Şah, Melikşah ile Güllü Han, Necip ile Telli, Salman Bey, Sevdakâr Şah, Tahir Mirza, Tufarganlı Âşık Abbas gibi hikâyeler bulunmaktadır. İsmail Aladağlı, "Yavru Can Hikâyesi" adlı bir hikâye tasnif etmiş, daha sonra bu hikâyesini genişleterek "Baba Laçin Hikâyesi" adlı yeni bir hikâye meydana getirmiştir. Bir de "Nazlıcan Hikâyesi" adlı bir türkülü hikâyesi bulunmaktadır. Repertuarında Köroğlu Hasan Paşa Kolu, Emrah ile Selvihan (Ercişli Emrah), Necip ile Telli, Böyle Bağlar gibi hikâyeler yer almaktadır.

Laçin Aladağlı; Türkiye'de Kars, Ankara, İzmir, Konya, Erzurum, Ağrı, Bayburt gibi illerde sanatını icra etmiştir. 1969 ve 1970 yıllarında Türkiye Âşıklar Bayramı için Konya'da bulunmuştur. Yurt dışına hiç çıkmamıştır. Akranı âşıklar arasında bulunan Âşık Rüstem Alyansoğlu, Âşık Mevlüt İhsanî, Âşık İlhami Demir, Âşık Üzeyir Pünhanî, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Reyhanî, Âşık Ruhanî, Âşık Abdulvahap Kocaman, Âşık Feymanî, Âşık Sefil Selimî başta olmak üzere Kars, Erzurum, Sivas ve Çukurova yörelerinden pek çok âşıkla birlikte icrada bulunmuştur. İsmail Aladağlı, yurt içinde ve yurt dışında birçok programa katılmıştır. Türkiye'de; Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Erzurum, Kars, Ardahan, Iğdır, Bayburt, Kastamonu, Malatya, Adana, Sivas, Kayseri, Manisa, Bolu gibi illerde, Avrupa'da; Belçika, Fransa, Almanya, Hollanda, Lüksemburg gibi ülkelerde bulunmuş, buralarda sanatını icra etmiştir. Katıldığı programlarda Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Erzade Kapan, Âşık Kul Nuri, Âşık Mustafa Aydın, Âşık Zeki Erdalî, Âşık Metin Bektaş, Âşık Mürsel Sinan, Âşık Günay Yıldız, yanı sıra diğer usta âşıklar ve akranlarıyla dinleyici huzuruna çıkmıştır.

Laçin Aladağlı, herhangi bir plak, kaset ve CD çalışması yapmamıştır. İsmail Aladağlı'nın üç kaset, bir de CD çalışması bulunmaktadır. İsmail Aladağlı; TRT Avaz, Kon TV, Kanal 5, TGRT, Kanal 6, Çay TV, Mesaj TV, Meltem TV, Ekin TV, Ulusal Kanal gibi

televizyon kanalları ile TRT Ankara Radyosu, TRT İstanbul Radyosu, Dünya Radyo, Hedef Radyosu, Erzurum Radyosu gibi radyo kanallarında yayınlanan çeşitli programlara katılmıştır.

Baba-oğul âşıkların şiirlerinde "aşk", "sevgi ve barış", "dert", "hasret", "gurbet", "ayrılık", "yalnızlık", "yoksulluk", "yaşlılık", "sitem ve şikâyet", "ölüm", "tabiat", "memleket", "âşıklık ve âşıklar", "eğitim, öğretmen ve okul", "nasihat", "yergi", "millî konular", "dinî-tasavvufi konular" ve "popüler <güncel> konular" gibi temalar öne çıkmaktadır.

Laçin Aladağlı'nın bütün şiirleri dörtlüklerden oluşmaktadır. İsmail Aladağlı'nın şiirleri, geleneğe bağlı olarak dörtlüklerden oluşmakla birlikte repertuarında beşlik <muhammes>, altılık <müseddes> ve sekizliklerden <müsemmen> oluşan örnekler de bulunmaktadır. Laçin Aladağlı'nın koşma, destan ve divan; İsmail Aladağlı'nın ise mani, koşma, destan, divan ve sicilleme nazım şekillerini kullandığı görülmektedir.

Laçin Aladağlı, şiirlerinde hece ölçüsünün 8, 11, 15 ve 16'lı kalıplarını kullanırken İsmail Aladağlı hece ölçüsünün 5, 7, 8, 11, 14 ve 15'li kalıplarını kullanmıştır. Baba-oğul âşıkların şiirlerinde çeyrek, yarım, tam, zengin ve cinaslı yapıda kafiye, ek ve kelime hâlinde redif, tek ayak, döner ayak, geniş ayak, dar ayak yapısında ayak örnekleri bulunmaktadır. İsmail Aladağlı, şiirlerinde dar ayak yapısında ele aldığımız "ikili" ve "üçlü" ayak örneklerine de yer vermiştir.

Çalışmamızın sonucunda "mahlas alma/kullanma", "doğaçlama/irticalen söyleme", "âşık havaları", "saz çalma", "etkilenme/örnek alma", "şiir tekniği", "karşılaşma tekniği", "hikâyecilik", "erkân ve meclis adabı" gibi gelenek unsurlarının baba âşıktan oğul âşığa aktarıldığı tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

Akalın S. (1972). *Türk Manileri Cilt 1*, İstanbul, Millî Eğitim Basımevi.

Aladağlı İ. (2020). Ankara/Keçiören'de 15.07.2020 tarihinde yaptığımız görüşme bilgileri.

Aladağlı İ. (2020). Ankara/Keçiören'de 21.07.2020 tarihinde yaptığımız görüşme bilgileri.

Aladağlı İ. (2020). Ankara/Keçiören'de 28.10.2020 tarihinde yaptığımız görüşme bilgileri.

Albayrak N. (1998). Hece vezni. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 17:148-150.

Albayrak N. (2002). Koşma. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 26:226-227.

Albayrak N. (2003). Mani. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 27:571-573.

Albayrak N. (2007). Redif. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 34:523-524.

Albayrak N. (2010). *Ansiklopedik Halk Edebiyatı Sözlüğü*, 2. Baskı. İstanbul, Kapı Yayınları.

Albayrak N. (2012). *Halk Edebiyatı (Kapsamı-Biçimi ve Tür Özellikleri-Literatürü)*, İstanbul, Kapı Yayınları.

Alptekin AB. – Sakaoğlu S. (2014). *Türk Saz Şiiri Antolojisi (14-21. Yüzyıllar)*, 3. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Alptekin AB. (2015). *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, 7. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Altınkaynak E. (2015). *Çobanoğlu Âşıklar Kahvesi Derlemeleri – I*, Ankara, SAGE Yayıncılık.

Alyılmaz S. (2003). Âşık Mustafa Aladağ. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 21:157-162.

Aras İ. (2020). Âşık müziğinde makam kavramı ve anlayışı: Kars örneği. *Yegâh Musiki Dergisi*, 3/1:55-85.

Arat RR. (2007). *Eski Türk Şiiri*, 4. Baskı. Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Arslan, M. (1997). Kağızman'da bir gelenek taşıyıcı. *Millî Folklor*, 34:68-71.

Artun E. (2008). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul, Kitabevi Yayınları.

Artun E. (2019). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, 11. Baskı. Ankara, Karahan Kitabevi.

Arvas A. (2009). "Âşıklar" ve Türk doğaçlama sanatının tarihî-tipolojik menşei. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 22:41-53.

Aslan E. (1975). *Çıldırlı Âşık Şenlik Hayatı Şiirleri ve Hikâyeleri (İnceleme-Metin-Sözlük)*, Ankara, Sevinç Matbaası.

Aslan E. (1978). *Doğu Anadolu Saz Şairleri (İkinci Kitap)*, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Aslan E. (1980). Doğu Anadolu'da söylenen âşık makamları üzerinde bir araştırma. *Köz Dergisi*, 1/3:52-57.

Aslan E. (2009). Şamanizm ve şamandan aşığa intikal eden trans olgusu. *Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi*, 2/3-4: 17-37.

Balkaya A. (2011). Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde Divani Türü Üzerine Bir Araştırma, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Başgöz İ. (1986). *Folklor Yazıları*, İstanbul, Adam Yayınları.

Başgöz İ. (2014). *İzahlı Türk Halk Şiiri Antolojisi*, İstanbul, Pan Yayıncılık.

Bekki S. (2008). Anadolu sahası halk şiirinde kafiye: tespitler ve öneriler. *Millî Folklor*, 78:55-67.

Boratav PN. (2014). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*, 2. Baskı. Ankara, Bilgesu Yayınları.

Boratav PN. (2015). *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, Ankara, Bilgesu Yayınları.

Boratav PN. (2016). *Halk Edebiyatı Dersleri*, Ankara, Bilgesu Yayınları.

Bölükbaşı RT. (2015). *Tekke ve Halk Edebiyatı Makaleleri*, Haz. Abdullah Uçman, İstanbul, Dergâh Yayınları.

Bulak D. (2011). Âşık Serhatlı Lemin Hayatı Sanatı Şiirleri. İçinde: Öncül K (editör). *Kars Âşıklarının Hayatları Sanatları ve Şiirlerinden Örnekler*, Kars, Kafkas Üniversitesi Türk Halkbilimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, 536-548.

Bulgan G. (2011). Bahri Yıldız (Âşık Bahri). İçinde: Turan FA, Yıldız A (editör). *Sazın ve Sözün Sultanları: Yaşayan Halk Şairleri XI*, Ankara, Gazi Kitabevi, 70-73.

Coşkun Elçi A. (2016). *Âşık Şeref Taşlıova'nın Ezgi Repertuvarı*, 2. Baskı. Ankara, Gazi Kitabevi.

Çelebi İ. (2008). Rüya. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 35:306-309.

Çelikten H. (2020). Âşık tarzı şiir geleneğinde "ayak" kullanımının işlevi üzerine. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13/69:77-84.

Çelikten H. (2021). *Âşıklık Geleneği ve Kültür Değişmeleri -1950 Sonrası Toplumda ve Gelenekte Yaşanan Değişim*-, Ankara, Grafiker Yayınları.

Çetin İ. (1990). Türk halk hikâyelerinin tarihî gelişimi. *Millî Folklor*, 6:35-36.

Çetin İ. (2020). *Türk Halk Hikâyeciliği –Türkiye Sahası*-, Ankara, Nobel Yayıncılık.

Çetin NM. (1991). Aruz. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 3:424-437.

Çobanoğlu Ö. (2000). *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*, Ankara, Akçağ Yayınları.

Çobanoğlu Ö. (2007). *Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul,* 2. Baskı. İstanbul, 3F Yayınevi.

Çobanoğlu Ö. (2016). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*, 8. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Dağlı H. (2018). Âşık edebiyatında "bade içme" motifi ve şamanizmdeki benzerliği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 5/12: 898-908.

Dilçin C. (2019). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, 12. Baskı. Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.

Dizdaroğlu H. (1968). Halk Şiirinde Türler, *Türk Dili Dergisi*, Cilt: 9, 186-293.

Durbilmez B. (2016). *Âşık Edebiyatı ve Taşpınarlı Halk Şairleri*, 4. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Durbilmez B. (2020). *Âşık Edebiyatında Şiir Sanatı (Hasretî'den Örneklerle)*, Ankara, Akçağ Yayınları.

Durmuş İ. (2000). İrtical. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 22:459-460.

Durmuş İ. (2013). Vezin. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 43:77-79.

Duygulu M. (2009). Saz. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 36:218-220.

Duygulu M. (2014). *Türk Halk Müziği Sözlüğü*, Ankara, Pan Yayıncılık.

Duymaz A. (1996). *Nevruz Bey Hikâyesi (İnceleme-Metinler)*, Aydın, Millî Folklor Yayınları.

Düzgün D. (2018). Sözlü gelenekteki âşık tarzı halk hikâyelerinin yapısı. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 61:255-271.

Ekici M. (2018). İzmir'de yaşayan bir Âşık: Âşık Ali Rıza Ezgi ve Soküm. 9. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri, Ankara, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 389-395.

Elçin Ş. (1997). *Halk Edebiyatı Araştırmaları I*, 2. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Elçin Ş. (2011). *Halk Edebiyatına Giriş*, 11. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Erdal T. (2015). Tür ve şekil tartışmalarına genel bir bakış. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 6/20:254-265.

Erdener Y. (2019). *Kars'ta Çobanoğlu Kahvesi'nde Âşık Karşılaşmaları Âşıklık Geleneğinin Şamanizm ve Sufizmle Olan Tarihsel Bağları*, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.

Eset N. (1944). *Mukayeseli ve Neşredilmemiş Maniler*, Ankara, Ankara Halkevi Dil ve Edebiyat Şubesi Yayınları.

Fidan S. (2017). *Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi –Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni-*, Ankara, Grafiker Yayınları.

Gökşen C. (2011). Dede Korkut hikâyelerindeki ozan tipi bağlamında Kars âşıklık geleneği. *Turkish Studies*, 6/4:149-161.

Görkem İ. (1998). Halk hikâyelerinin canlı gösterim (=performance oriented) olarak incelenmesi. *Millî Folklor*, 37:107-113.

Gözaydın N. (2013). Anonim Halk Şiiri Üzerine, İçinde: *Türk Dili (Türk Şiiri Özel Sayısı-III)*, Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1-104.

Güleç İ. (2017). *Anonim Halk Edebiyatı*, 2. Baskı. İstanbul, Kitabevi Yayınları.

Güler H. (2008). İsmail Aladağlı (Âşık İsmail Aladağlı). İçinde: Turan FA, Uysal B, Abdioğlu ZK, Gökçe E (editör). *Sazın ve Sözün Sultanları Yaşayan Halk Şairleri-I*, Ankara, Gazi Kitabevi, 316-320.

Günay U. (1990). Halk şiirinde <ayak> konusunda düşünceler. *Millî Folklor*, I, 2, 8: 32-34.

Günay U. (2015). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, 7. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Gündüz İ. (1991). Bade. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 4:418.

Güvenç AÖ. (2014). Lipogram ve âşık şiiri. *Millî Folklor*, 102:29-42.

Halıcı F. (1992). *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri Güldeste*, Ankara, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Hança BB. (2012). Tanım mı tarif mi? Halk hikâyesinin tanımlanması meselesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5/8:693-699.

İlaydın H. (1958). *Türk Edebiyatında Nazım*, 3. Baskı. İstanbul, İnkılap Kitabevi.

Kabaklı A. (2008). *Âşık Edebiyatı*, 2. Baskı. İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Kafkasyalı A. (1998). *Âşık Murat Çobanoğlu Hayatı-Sanatı-Eserleri*, Ankara, 72 Tasarım Dizgi Fotokopi Ofset.

Kalkan E. (2015). *20. Yüzyıl Türk Halk Şairleri*, İstanbul, Ötüken Neşriyat.

Kanmaz, S. (2011). Âşık Mustafa Balta Hayatı Sanatı Şiirleri. İçinde: Öncül K (editör). *Kars Âşıklarının Hayatları, Sanatları ve Şiirlerinden Örnekler*. Kars, Kafkas Üniversitesi Türk Halkbilimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, 400-414.

Karahan A. (1991). Âşık edebiyatı. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 3:550-552.

Kartarı H. (1977). *Doğu Anadolu'da Âşık Edebiyatının Esasları*, Ankara, Demet Matbaacılık.

Kaya D. (1994). *Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsatî*, Sivas, T.C. Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.

Kaya D. (2000). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, İstanbul, Kitabevi Yayınları.

Kaya D. (2001). Âşıklık geleneğinin geleceğiyle ilgili düşünceler ve yapılması gerekenler. *Millî Folklor*, 52:87-92.

Kaya D. (2009). *Şairnâmeler*, 2. Baskı. Erzurum, Salkımsöğüt Yayınları.

Kaya D. (2014a). *Türk Dünyası Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü*, 3. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Kaya D. (2014b). *Anonim Halk Şiiri*, 3. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Kaya D. (2019). *Âşık Şiirinde Sicilleme*, Sivas.

Kılıç H. – Yetiş K. (1993). Cinas. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 8:12-14.

Kırzıoğlu MF. (1958). *Edebiyatımızda Kars II*, İstanbul, Işıl Matbaası.

Kırzıoğlu MF. (1962). Halk edebiyatı deyimlerimiz. *Türk Dili*, 128:656.

Kırzıoğlu MF. (1964). Kars ilinde halk saz ve oyun havalarının adları. *Türk Kültürü*, 22:200-203.

Koz MS. (1985). Âşık edebiyatımızda destan ve destan konuları. *Türk Halk Edebiyatında ve Folklorunda Yeni Görüşler II*, 92-104.

Köktürk Ş. (2007). *Geçiş Sürecinde Bir Âşık Kağızmanlı Cemal Hoca*, Ankara, Hece Yayınları.

Köprülü MF. (1999). *Edebiyat Araştırmaları I*, 3. Baskı. Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Köprülü MF. (2003). *Türk Edebiyatı Tarihi*, 5. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Köprülü MF. (2004a). *Saz Şairleri*, 3. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Köprülü MF. (2004b). *Edebiyat Araştırmaları 2*, 2. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Köprülü MF. (2012). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, 12. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Köse N. (1986). Türk halk hikâyelerinin tasnifi hakkında. V. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi, Halk Edebiyatı Seksiyon Bildirileri II, 97-104.

Köse N. (1996). *Araştırmalar I*, Ankara, Millî Folklor Yayınları.

Makas Z. (2000). *Çağdaş Azerbaycan Âşık Şiiri Biçimleri*, İstanbul, Kitabevi Yayınları.

Oğuz MÖ. (1993). Halk şiirinde tür ve şekil meselesi. *Millî Folklor*, 3/19:13-18.

Oğuz MÖ. (2019). *Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam*, 2. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Oktürk Ş. (1998). *Türk Manileri Antolojisi*, 2. Baskı. İstanbul, Kastaş Yayınevi.

Onay AT. (1996a). *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i,* Cemal Kurnaz (editör), Ankara, Akçağ Yayınları.

Onay AT. (1996b). *Türk Şiirlerinin Vezni*, Cemal Kurnaz (editör), Ankara, Akçağ Yayınları.

Ong WJ. (2018). *Sözlü ve Yazılı Kültür Sözün Teknolojileşmesi*, Sema Postacıoğlu Banon (çeviri editörü), 6. Baskı, İstanbul, Metis Yayınları.

Ozanoğlu İ. (1940). *Âşık Edebiyatı*, Kastamonu, Şenkıral Matbaası.

Özarslan M. (2001a). *Erzurum Âşıklık Geleneği*, Ankara, Akçağ Yayınları.

Özarslan M. (2001b). Âşıklık geleneği içinde âşık müziği ve kimi problemler. *Erdem Dergisi (Türk Halk Kültürü Özel Sayısı-II),* 13/38:399-409.

Özarslan M. (2001c). Erzurum âşıklık geleneğinde işletilen "ayak"lar üzerine. *Türkbilig,* 2:97-109.

Özarslan M. (2019). *Mukayeseli Bir Araştırma Ferhat ile Şirin*, 2. Baskı, İstanbul, Ötüken Neşriyat.

Özdemir E. (2013). Türkiye Örneğinde Âşıklarda Müzik, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Özdemir E. (2016). Performans teori, âşık fasılları ve doğaçlama. *Rast Müzikoloji Dergisi,* 4/3: 1357-1366.

Özdemir N. (2008). *Medya, Kültür ve Edebiyat,* Ankara, Geleneksel Yayıncılık.

Özder MA. (1965). *Doğu İllerimizde Âşık Karşılaşmaları I. Kitap*, Bursa, Emek Basımevi.

Özhan M. (1992). *Yaşayan Halk Ozanları Antolojisi*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Öztürk A. (1985). *Türk Anonim Edebiyatı*, İstanbul, Bayrak Yayımcılık.

Pala İ. – Öztürk M. – Durmuş İ. (2001). Kafiye. *TDV İslam Ansiklopedisi,* 24:149-153.

Rayman H. (1996). *Karacaoğlan'ın Şiirlerinde Ahenk*, Ankara, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Rayman H. (2010). *Halk Edebiyatı Anlatı Türleri,* Ankara, Gazi Kitabevi.

Reichl K. (2017). *Türk Boylarının Destanları,* 4. Baskı. Metin Ekici (çeviri editörü), Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.

Reinhard U. - Pinto TDO. (2019). *Türk Âşık ve Ozanları,* Elif Damla Yavuz (çeviri editörü), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.

Saç R. (2021). Babadan oğula geleneğin aktarımı: Âşık Laçin Aladağlı ve Âşık İsmail Aladağlı. Seljuk Summit 4th International Social Sciences Congress, Karaman, 24-25 Temmuz 2021, 159-179.

Sakaoğlu S. (1999a). Karslı âşıkların Türk halk edebiyatı içindeki yeri ve önemi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 5:51-58.

Sakaoğlu S. (1999b). Koşma tasnifine yeni bir yaklaşım. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5:103-113.

Sakaoğlu S. (2000). "Varsağı mı sekizli koşma mı?", Uluslararası Türk Dünyası Halk Edebiyatı Kurultayı, Ankara, 619-640.

Sakaoğlu S. - Alptekin AB. (2011). *Halk Şiirinden Seçmeler*, 2. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Sakaoğlu S. (2013). Türk Saz Şiiri, İçinde: *Türk Dili (Türk Şiiri Özel Sayısı-III),* Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları, 105-250.

Sakaoğlu S. (2014). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları*, Konya, Kömen Yayınları.

Saussey E. (1952). *Türk Halk Edebiyatı*, İlhan Başgöz (çeviri editörü), Ankara, Emek Basım Yayınevi.

Sever M. (2013). *Türk Halk Şiiri*, Ankara, Ankara Üniversitesi Yayınevi.

Sevük İH. (1942). *Edebiyat Bilgileri*, İstanbul, Remzi Kitabevi.

Şahin S. (1983). *Ozanlık Gelenekleri ve Doğulu Saz Şairleri*, Ankara, Yorum Matbaacılık.

Şenel S. (1991). Âşık musikisi. *TDV İslâm Ansiklopedisi,* 3:553-556.

Şenel S. (1994a). Destan. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 9:209.

Şenel S. (1994b). Divan. *TDV İslam Ansiklopedisi,* 9:376-377.

Şişman B. (2015). Günümüz âşıklarında "rüya ve bâde motifi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8/41: 316-323.

Tanrıkulu Nİ. (1997). *Âşıklar Divanı (Günümüz Âşıkları)*, İstanbul, Metinler Matbaacılık.

Taşlıova MM. (2006a). Kars'ta Sözel Hikâyecilik ve Hikâyeler, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Taşlıova MM. (2006b). Kars sözel hikâyeciliğinin icra ortamları. *Türkbilig*, 11:164-188.

Taşlıova MM. (2008a). Sözel bilgi ışığında âşıkların ezgi repertuvarı üzerine tespitler. *Türk Kültürü Dergisi*, 2:322-355.

Taşlıova MM. (2008b). Baba-oğul âşıklar: âşıklık geleneğinde yeni bir model. *Türkbilig*, 15:94-109.

Taşlıova MM. (2010). *Âşık Şeref Taşlıova Hayatı ve Şiirleri*, Ankara, MEB Yayınları.

Taşlıova MM. (2014). Stüdyoya taşınan âşıklık veya 'stüdyo tipi' âşıklığa doğru: sözlü <doğal> ve dijital <elektronik> icra yapıları üzerinde mukayese. *Türkbilig*, 27:79-104.

Taşlıova MM. (2017). Âşıklık geleneğinde grup icrası. *Millî Folklor*, 113:5-16.

Taşlıova Ş. (1976). Kars ve çevresinde sazla sesle söylenen âşık makamlarının isimleri, Uluslararası Folklor ve Halk Edebiyatı Semineri Bildirileri, Ankara, 136-142.

TDK Güncel Türkçe Sözlük: https://sozluk.gov.tr/ (E.T. 13.03.2021).

TDK Kişi Adları Sözlüğü: https://sozluk.gov.tr/ (E.T. 16.07.2020).

Temel N. (2005). *Kağızmanlı Halk Şairleri ve Âşıkları*, 2. Baskı. İstanbul, MEB Yayınları.

Terzibaşı A. (1961). Türk edebiyatında mani biçiminin doğuşu ve gelişmesi. *Türk Yurdu*, III/3-4:41-43.

Turan M. (1990). *Kağızman ve Âşık Hıfzı*, 2. Baskı. İstanbul, MEB Yayınları.

Tüfekçi N. (1983). Âşıklarda müzik, II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, Ankara, 3:325-340.

Türkmen F. (1998). Hikâye. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 17:488-491.

Türkmen F. (2015). *Tahir ile Zühre (İnceleme-Metin)*, 3. Baskı. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Türkmen F. – Taşlıova MM. – Tan N. (2017). *Âşık Şeref Taşlıova Halk Hikâyeleri*, 3. Baskı. Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.

Torun A. (1989). Mani tarzı ve bu tarzın menşei hakkında bazı düşünceler. *Millî Folklor*, 2:24-25.

Uludağ S. (2008). Rüya. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 35:309-310.

Umurbek İ. (2017). Kağızmanlı Âşık Sadık Miskinî (Hayatı-Sanatı-Eserleri), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan: Erzincan Üniversitesi.

Yardımcı M. (2016). Âşıklarda mahlas değişimi ve Sıtkî Baba örneği. Yeniceli Âşık Sıdkî Baba ve Popülerlik Çerçevesinde Kültür Sanat Sempozyumu, Mersin, 13-15 Ekim 2016.

Yakıcı A. (1993). Âşık tarzı Türk şiirinde destan türünün tasnifi. *Millî Folklor*, 1/19:19-22.

Yakıcı A. (2009). *Ozan Dili Çevik Olur (Âşık Edebiyatı Yazıları)*, Ankara, Gazi Kitabevi.

Yetiş K. (1991). Ayak. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 4:192.

Yetiş K. (1994). Destan. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 9:202-205.

Yetiş K. (2016). "Edebiyat bilgileri" kitaplarında kafiye meselesi. *Aydın Türklük Bilgisi Dergisi*, 2:125-144.

Yıldırım D. (2016). *Türk Bitiği (Araştırma/İnceleme Yazıları)*, 2. Baskı. Ankara, Akçağ Yayınları.

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=WPHDtcNb650 (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=nYGwj6Fnaa0 (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=uEdOaoGJ0-8 (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=iq28IZAIiHA (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=-53cuE6LsKA (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=b6ZwfGpOq3c (E. T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=PDIHm4i5u8c (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=MH1tKUXnjuc (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=SXJqjrBlW6E (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=EykQCMAKQxg (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=_toI2xiBPxI (E.T. 12.01.2021).

Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=4wMOArbBq7Y (E.T. 12.01.2021).

Yücel Çetin A. (2016). *Türk Halk Hikâyelerinde Anlatıcı Tipolojisi,* İstanbul, Kitabevi Yayınları.

EK-1. BABA LAÇİN HİKÂYESİ[174]

Sevgili dostlar, Baba Laçin hikâyesini düzenleyip insanlara sunmak bana bir görevdir. Baba Laçin halka hizmet etmiş bir kültür adamıdır. Âşıklık geleneğini bir ömür sürdürüp insanlara yön gösteren bir halk âşığımızdır. Ben bir evlat olarak, bu hikâyeyi halkımıza düzenleyip sunma ihtiyacı duyarak sizlere aktarıyorum.

Baba Laçin 1338'de[175], Kars'ın Kağızman ilçesinin Camuşlu köyünde, Ali Kurt ve Sultan Kurt'tan dünyaya gelmiştir. Ailenin dördüncü çocuğu. En büyükleri İsmihan, ikinci Leyla, üçüncü Mecnun, dördüncüsü Baba Laçin.

Gel zaman, git zaman, herkes akıl buluğ çağına gelir. İsmihan ablası Çengilli köyüne, diğer ablası Leyla Sarıkamış'ın Gülantap köyüne gelin giderler. Üçüncü kardeşi, kendi köyü Camuşlu'da evlenir. Hayatlarını idame ettirirler. O dönemlerde herkes sıra ile ikişer kişi olarak köy bekçiliği yaparmış ve bir gün sıra Baba Laçin'in abisi Mecnun'a gelir. Mecnun çok sevdiği bir arkadaşı ile beraber gece köyü bekler. İşte bu genç arkadaşlar, o gün nöbet esnasında birbirleriyle güreş tutar şakalaşırlar. Her iki nöbetçinin silahları var. Nasıl olursa bu silahlardan birisi şakalaşma esnasında açılır ve Baba Laçin'in abisi Mecnun'a isabet eder. Mecnun ağır yaralanır. Tabii ki herkesin haberi olur. Kasti olduğunu düşünürler. Her iki taraf da diken üstünde beklerken yaralı olan Mecnun uyanır. Herkesin durumunu anlar. "Sakın kimse yanlış bir şey yapmasın, biz kardeşimle şakalaşırken silah kendiliğinden açıldı. Kardeşimin asla suçu yok" der. Allah'ın rahmetine kavuşur.

Aradan zaman geçer, Baba Laçin'in evlenme çağı gelir. Baba Laçin halk arasında sevilen bir delikanlı. Düğünlerde, derneklerde, köy odalarında sesinin güzel olduğundan türkü söyler, halkı eğlendirirmiş. Ayrıca Baba Laçin çok iyi güreş tutarmış. Zaman gelir Baba Laçin asker olur ve askerliğini bitirir evine döner. Eee artık Baba Laçin'in yuva kurma zamanı gelmişti. Kader kısmet bu ya, Baba Laçin gönlünü amcasının kızı Fatma'ya kaptırmıştı.

Kaptırmaya kaptırır da amcasının kızı bir başkasına nişanlı idi. Aşağı tükürür sakal, yukarı tükürür bıyık. İşin içinden çıkamazlar. Bakarlar ki bu işin tek çaresi var. Ancak kaçarsak bu vuslat olur, başka bir yolu yok. İki gönül bir olunca samanlık seyran olur ve

[174] Baba Laçin Hikâyesi, 07.07.2019 tarihinde, Ankara'da, Âşık İsmail Aladağlı tarafından tasnif edilmiştir.
[175] Miladi takvimde 1922 yılına tekabül etmektedir.

kaçarlar. Karşı tarafla döğüş kavga derken barışırlar ve nihayeti Baba Laçin, amcası kızı Fatma'yla evlenir. Tabii ki bu olay Büyük Oluklu köyünde olur. Çünkü amcası Mevlüt'ün evi Büyük Oluklu köyünde idi ve nihayeti Baba Laçin de Büyük Oluklu köyüne yerleşir, orada hayatını idame ettirir. Tabii ki bu arada âşıklık sanatını da yavaş yavaş ilerletir. Ustası Camuşlu köyündeki komşusu ve köyün imamı olan Cemal Hoca'dır. Ondan ders alır. Düğünlere, yapılan etkinliklere katılır. Zaman gelir amcası kızından dört kız evladı olur. Doğu Anadolu bölgesinde erkek çocuklara çok önem verirlermiş. Hâl böyleyken Baba Laçin bakar ki hep kız çocuğu oluyor, "Hayvah ben soysuz kaldım. Benden sonra benim yuvamı kim tüttürecek" der, telaşa kapılır. Başka evlilik arayışı içinde olur. Baba Laçin halk arasında çok sevilen, sanat sahibi, boy bos yerinde biri. Peşinde birçok insan var ve nihayeti Camuşlu köyünde Hasan dayısının kızı Mihriban'a âşık olur. Birbirleriyle konuşurlar, görüşmeler olur. Evlenmeye karar verirler ama nasıl olacak? Bu adam evli, dört çocuğu var ve Baba Laçin amcası kızı Fatma'ya her şeyi anlatır. Hanımı Fatma her ne kadar razı olmasa da "amcamın oğlu soysuz kalmasın" diye kabullenir. Karı koca karar alırlar kızı istemek için. Fatma kendisi elçi olarak gider Mihriban'ı ister, her şeyi açık açık söyler. Her ne kadar ikna etmeye çalışsa da kızın tarafı bunu kabul etmez. Tabii ki olması mümkün değildi. Baba Laçin yanıp tutuşur, bir çıkar yol bulmaya çalışır ya, hiçbir şey yapamaz, kıvranır durur. Alır sazını eline, bakalım ki neler gelir diline:

Sana yalvarırım yüce Allah'ım
Bağımı bahçemi gülsüz eyleme
Ben ki bu bahçenin şeyda bülbülü
Lal eyleyip beni dilsiz eyleme

Sendedir umudum ol yüce şahım
Ümitsiz perişan şaşkındır rahım
Bir başıma koyma beni Allah'ım
El âleme karşı dalsız eyleme

Açtım ellerimi arzum var benim
İçimde eylenmez sızım var benim
Dört tane biricik kuzum var benim
Ne olur sahipsiz elsiz eyleme

Evlat bu hayatın tadı lezzeti
Çorbanın olur mu tuzsuz kıymeti
Oğul babasının gücü kuvveti
Kesip takatimi hâlsiz eyleme

Laçin bu dert ile yüreğim yanar
Bazen alevlenir bazen de söner
Kartal yükseklerde pervane döner
Kırıp kanadını kolsuz eyleme

Der, sazını bir kenara kor ve arayış içinde kıvranır durur. Bir yanda dayısının kızı Mihriban'la gizli saklı görüşür, adeta âşık olur, yanar tutuşur ve türküler, beyitler, maniler söyler durur. Tabii ki bu türküler herkese dilden dile destan olur, duymayan kimse kalmaz. Bir türküsünde şöyle der, bakalım ne söylemiş:

Kınamayın beni yâren ahbaplar
Bir yârin aşkına düştüm yanarım
Bu nasıl bir ateş havar ha havar
Kıvrandım kavruldum piştim yanarım

Bu duygular verem eder insanı
Telaşım çok büyük sardı her yanı
Gücüm yetmez söndüremem volkanı
Allah'ım yardım et şaştım yanarım

Duman olup gökyüzünü kapladım
Ağrıyı acıyı cana topladım
Fokur fokur her tarafa zıpladım
Kükredim her yana taştım yanarım

Lavlarım kavurur eli yandırır
Görenleri mat eyleyip dondurur
Bu dert beni iflah etmez öldürür
Sabrım iflas etti coştum yanarım

Derbeder eyledi edebim arım
Onun için durmaz ah ile zarım
Çaresiz imkânsız kıvranıyorum
Patlayacak kadar şiştim yanarım

Laçin gece gündüz ağlarım gülmem
Arzularım çetin ben iflah olmam
Çaresi olur mu derdimin bilmem
Dermana her yana koştum yanarım

Baba Laçin yana kavruladursun. Baba Laçin halk arasında çok samimi olduğu arkadaşları arasında çok sevilen birisi. Herkes bu derde bir çare arar ya bir yol bulamazlar. Baba Laçin'in sevdiği kızın ablası nişanlı ve düğün günleri yaklaşmış. Arkadaşları bu işin tek çaresi var diyorlar. Ne imiş o, Mihriban'ın ablasının düğününde plan yaparlar ve o gün kaçırmayı düşünürler. Bu planı Baba Laçin ve Mihriban kabul eder ve o günü beklerler. Bu

arada Baba Laçin, aracılar koyar araya. Sevdiği insandan haber alır, haber gönderir ve bir mektubun içine bir türkü yazar gönderir. Bakalım ki mektupta ne yazmış:

Sabır eyle sevdiceğim
Vuslat günümüz yakındır
Mevla'm izin verir ise
Murat günümüz yakındır

Bülbülün çektiği zardır
Ona düşman olan hardır
Ayrılık sevene kordur
Uzlet günümüz yakındır

Rabb'im atmasın ırağa
Gönlüm düşmesin merağa
Ömür boyu mutluluğa
Gayret günümüz yakındır

Âşık maşukuna deli
Olur ise ne demeli
Tüm sevenler kavuşmalı
Hilat günümüz yakındır

Aşk elinden yana yana
Ahım çıktı asumana
Mutluluğun zirvesine
Sürat günümüz yakındır

Laçin mutlu gün gelecek
Acıların son bulacak
Samanlık seyran olacak
Rahat günümüz yakındır

Aracı, mektubu Mihriban'a teslim eder. Mihriban açar okur, mutluluktan uçar ve ablasının düğün günü gelir. Sözleştiği saate Baba Laçin birkaç arkadaşıyla Mihriban'ı bekler. Mihriban da bir gayretle bohçasını hazırlar. Bir fırsat kollar ki anası babası kimse görmeden düğün kalabalığından yararlanarak sevdiği insana koşar. İki sevgili kavuşur. Kimse farkına varmadan arkadaşlarının yardımıyla kaçarlar, uygun bir yerde kamufle olurlar ve bu haber duyulur. Mihriban'ın tarafı Baba Laçin'in tarafına dövüş kavga için harekete geçerler. Tabii ki komşular toplanır engel olurlar. Araya elçiler konur barışmaları için ve nihayeti öyle olur. Baba Laçin o kadar çok seviliyordu ki; Doğu Anadolu bölgesinde başlık parası diye bir şey vardı, bu başlık parasını dahi arkadaşları kendi aralarında toplar verirler. Her şey güllük gülistanlık olur, iki sevgili kavuşur evlenirler. Baba Laçin dediğini yapmıştı,

mutluluktan uçuyordu, iki sevgili muratlarına ermişti. Baba Laçin'in âşıklık duyguları kabarmıştı. Alır sazı eline, neler gelir diline. Bakalım ki neler söylemiş:

Allaha şükürler olsun
Yar ile devran günümüz
Âlem gelsin nazar kılsın
Samanlık seyran günümüz

Gerek var mı başka söze
İki âşık girdi naza
Bakan gıpta eder bize
Âleme hayran günümüz

Ne gam kaldı ne de keder
Kötü günler oldu heder
Hasret bitti mutluluk var
Vuslatı büryan günümüz

Yarınları Mevla bilir
Umarım hep böyle kalır
Aşk yarası derin olur
Çok şükür derman günümüz

Sevdamız gönül davamız
Mutluluk doldu yuvamız
Hak kabul etti duamız'
Rabb'ime şükran günümüz

Âşık Laçin anımızdır
Bu aşk bizim ünümüzdür
Bugün mutlu günümüzdür
Dillere destan günümüz

Baba Laçin sevgilisiyle devran süredursun. Ben size haberi kimden vereyim? Amcasının kızı, büyük hanımı Fatma'dan tabii ki. Fatma'nın olaydan haberi var, çünkü kendisi istemeye gitmişti. Ama gel gelelim asıl gerçek olana. Fatma'nın üzerine kuma gelmişti. Her ne kadar Fatma bunun böyle olmasını istemişse de içinde bir burukluk vardı çünkü mutluluğu bölünmüştü. Bir yandan seviniyor inşallah erkek evlatlarımız olacak diye bir yandan da üzülüyordu. "Demek ki erkek evlat benim kısmetim değilmiş" diyerek ağıtlar yakar, maniler söyler, sızlar dolanırmış. İşte o ağıtlar ve manilerden birkaç dörtlük. Bakalım Fatma Ana neler söylemiş:

Sevinçle acı bir yerde
Bu nasıl hâldir Allah'ım
Düşürme bizleri derde
Yüzümüz' güldür Allah'ım

Emim oğlu iki gözüm
Baş tacı dört tane kuzum
Evimize asker lazım
Rahmetin boldur Allah'ım

Azma kötü nefsim azma
Azıp da kuyular kazma
N'olur huzurumuz' bozma
Nefretim' öldür Allah'ım

Gönlümüzü kıranların
Yanlış bakan yârenlerin
Bizi eksik görenlerin
Haddini bildir Allah'ım

Ne olur yüzümüz gülsün
Beklediğim yolcu gelsin
Hayırlı evlatlar olsun
Evimiz' doldur Allah'ım

Bağışla Fatma kulunu
İsyan ettirme dilini
Zaten bilirsin hâlini
Aciz bir kuldur Allah'ım

Fatma Ana, sevinç keder dolu sözleriyle yanıp kavruladursun. Biz gelelim kime? Aradan günler geçer, takdir-i ilahi bu ya, Mihriban Ana gebe kalır. Üç ay, beş ay, dokuz ay derken, heyecanla beklenen yolcu dünyaya kadem basar. Herkesin duası kabul olmuştu. Ailenin ilk erkek evladı dünyaya gelmişti. Herkes mutluluktan uçar hâldeydi ve ismini de İsmail koyarlar. Takdir-i ilahi bu ya, Mihriban Ana'dan üç erkek evlat peş peşe olur. Herkes mutlu, Fatma Ana da mutlu. Amma yine de bir burukluk var. Kendi kendine "Yarabbi senin hazinende yok muydu ki bana bir erkek evlat vermedin" duygularına kapılır. Ha bire aklına takılır. Üzgün tabii ki. Yüce Mevla'm kulunun hâlini bilmez mi? Allah'ın hikmeti, Baba Laçin'in iki hanımı da gebe kalır. Mihriban Ana dördüncü oğlunu dünyaya getirir. Yüce Rabb'im merhametlilerin en büyüğü. Fatma Ana'nın mahcubiyetini öyle bir giderir ki bir erkek evlat da o dünyaya getirir. Adını da Mehmet koyarlar. Gel zaman, git zaman, iki hanım geçinmemeye başlarlar. Baba Laçin bir türlü baş edemez, bunları birbirinden ayırır ve Mihriban'ı Camuşlu köyüne, Fatma'yı da Büyük Oluklu köyüne yerleştirir. Tabii ki olan Baba Laçin'e olur. Büyük Oluklu-Camuşlu arasında mekik dokur, bayağı zorlanır. Bu arada Fatma Ana'dan bir erkek evlat daha olur. Böylelikle Fatma Ana'dan iki erkek, dokuz kız evlat dünyaya gelmiş olur. Ölen çocukları hariç. Diğer hanımı Mihriban Ana'dan sekiz erkek evlat olur. Ölenler hariç. Ölen çocuklar da hep erkek. Tabii ki Baba Laçin yirmi iki nüfus

olur. Tek başına bayağı zorlanır. Büyük çocukları kız olduğundan eve kazanç getiremezler. Erkekler de daha küçük. Baba Laçin'in tarlası, çayırı var. Âşıklık sanatı var. Ayrıca canlı hayvan alışverişi yapar, yani tüccarlık eder. Buna rağmen çok zorlanır. Tek başına iki ev, biri bir köyde, diğeri bir köyde. Her babayiğidin kârı değil. Baba Laçin bir tefekkür eyler, Allah'a şükür babında şöyle bir türkü söyler:

Sana çok şükürler olsun Allah'ım
Evimi barkımı ihya eyledin
Senin iznin ile yürürüm rahım'
Dönen bu çarkımı ihya eyledin

Rahmet saldın bu kulunun yurduna
Zeval verme ailesin' ferdine
Tek başıma düştüm geçim derdine
Bol ettin rızkımı ihya eyledin

Âşık Laçin geldi mutluluk cana
Ne kadar şükretsem az gelir sana
Bir istedim senden on verdin bana
Soyumu ırkımı ihya eyledin

Baba Laçin hayatını böyle idame ettirir. Bu arada büyüyen kızları evlenir. Hayat bu sürprizlerle dolu. Fatma Ana'dan olan ikinci erkek evlat Mürsel, boğmaca hastalığından vefat eder. Tabii ki aile üzgün, takdir-i ilahi, elden bir şey gelmez. Baba Laçin, bir gün Camuşlu'daki evinde, küçük hanımının yanında çocuklarını başına toplar. Biriniz benim sanatımı yapmanız lazım, bakalım ki hanginizde o ışığı görebilecem. Çocukları teste tabi tutar. Der ki "Bu sanatı yapsa yapsa ikinci oğlum İbrahim yapar, sesi çok güzel." Ama ne var ki Allah nasip ederse olur. Kısmet İbrahim'e değil de büyük oğlu İsmail'e imiş. Babasının yanında İsmail çırak olarak devam eder. İlkokul çağlarından hem de. Ev işlerinde, tarlada, çayırda Baba Laçin'in yardımcısı olur. Biraz evvel dedik ya hayat sürprizlerle dolu. Baba Laçin bölgede sevilen bir halk ozanı. Düğünde, dernekte, toplum içinde bulunan biri.

Tarih 1973. Büyük Oluklu köyünde bir yapay göl yapılır. Köyde ve arazide fazla su olmadığından çoluk çocuk heveslenir, herkes toplanır o yapay gölün etrafında. Oynamaya, yüzmeye giderler. Baba Laçin'in dikkatini çeker. Çünkü bu göl yapay olduğu için gölün dibi lığ çamur, tehlike arz ediyor. Baba Laçin sürekli Kars'ta âşık arkadaşlarıyla beraber bir araya toplanır. Âşığa ihtiyacı olan vatandaş gider onları orada bulur. O gün için Baba Laçin ve Âşık Rüstem Alyansoğlu, beraber Göle ilçesine bağlı Hokam köyüne düğüne giderler. Yalnız şunu belirteyim ki Baba Laçin Büyük Oluklu'dan Kars'a giderken büyük hanımı Fatma'ya der ki "Ben gidiyorum, Mehmet'e sahip ol çünkü bu göl bu köye tuzak oldu."

“Aman herif sen neler düşünüyorsun?” “Vallahi ben sana söyledim gitti, Mehmet’e sahip ol.” Böyle konuşmasının sebebi şuydu. Baba Laçin o gün çok kötü bir rüya görmüştü.

Baba Laçin Kars’a gider. Biraz evvel bahsettiğim köye düğüne giderler. Yaz aylarıydı. Düğünde çalar söylerler. Görmüş olduğu rüya gerçekleşecekti ki o gün hep ağlarmış ve aynı günü acı olay cereyan eder. İkindi vakti Büyük Oluklu köyünde beş-on çocuk toplanır. Mehmet de bunlarla beraber göle yüzmeye giderler. İşin aksi tarafı köyün içme suyu boruları tam gölün üst kısmında patlamış, göl öyle dolmuş ki ön kısmı koptu kopacak durumda. Çocuklar göle girmeye başlarlar. Mehmet de bunlarla beraber yüzmeye başlar. Birkaç kez girer çıkarlar. Arkadaşları “Bu kadar yeter, üşüdük bir kere daha girelim artık eve gidelim” diye kararlaşırlar. Herkes atlar çıkar amma Mehmet atlar atlamaz çamura saplanır, daha da çıkamaz. Çünkü ecel Mehmet’i gölün dibinde yakalamıştı. Çocuklar bağrışır, “Mehmet boğuldu, Mehmet boğuldu!” diye feryat ederler. Köyün kadınları ve kızları borunun patladığı yerden sularını doldururlar. Herkes koşar kurtarmak için ama cesaret edip göle giremezler ve nihayeti bir delikanlı gelir göle atlar, arar tarar. Çocuğu saplandığı yerden çıkarır çıkarmasına da çocuk üç beş kez ağzını bir kuş yavrusu gibi açar yumar ve ruhunu Allah’a teslim eder. Bu haberi kime vereyim? Dokuz bacı ve düşkün anaya yetiştirirler, herkes feryat figanla koşar. Ortaya nasıl bir tablo çıkar siz düşünün. Doğu Anadolu bölgesinde cenaze üzerinde türkü söyler gibi ağıtlar yakılır. İşte Mehmet’in civan cesedini bir taşın mı diyelim bir çimenin mi diyelim üzerine uzatırlar. Bakalım ki Fatma Ana yakmış olduğu o ağıtlarda duygularını nasıl dile getirmiş:

Dokuz bacının umudu
Uyan civan balam uyan
Yandı ciğerlerim yandı
Uyan civan balam uyan

Saldın içerime sızı
Anasın’ üzer mi kuzu
Gözü yaşlı koyma bizi
Uyan civan balam uyan

Herhâl naz yapıyor bana
Belki birazdan uyana
Ağlar koyulur mu ana
Uyan civan balam uyan

Bacıların çığrışıyor
Etrafına bürüşüyor
Nazik bedenin üşüyor
Uyan civan balam uyan

Fatma Ana'yım şaşarım
Yaralanmış bir beşerim
Ben sensiz nasıl yaşarım
Uyan civan balam uyan

Der feryadı figanla. Alır çocuğu eve götürürler. "Aman komşular babasına bir haber yetiştirin!" Herkes Baba Laçin'in nerde olduğunu araştırırken köyden Kars'a bir haberci gönderirler. Kars'ta bulunan âşıklar kahvesine giderler. Baba Laçin'in Rüstem Alyansoğlu'yla Göle'nin Hokam köyüne düğüne gittiğini söylerler ve orada bulunan iki arkadaşı vakitsiz saatlerde o köye giderler. Köyde jandarma var. Haberciler doğrudan jandarmaya giderler. Ben size haberi kimden vereyim? Baba Laçin o gün düğünde çalıp söylerken çıkıp dışarda harmanlarda gezerken hep ağlarmış. Sormuşlar "Yahu Laçin Usta niye ağlıyorsun, ne derdin var?" "Vallahi ben de bilmiyorum içimde bir sıkıntı, bir gariplik var. Elimde değil." Akşam olur, düğün dağılır, herkes evine gider. Âşıklar da misafir olduğu Celal Yılmaz Bey'in evine giderler.

Bir iki sohbetten sonra yataklar serilir, herkes uyumaya koyulur. Baba Laçin yatağının üzerinde arkadaşıyla dertleşirken ben size kimden haber vereyim? Kars'tan gelen elçiler karakol komutanıyla birlikte âşıkların olduğu eve gelir kapıyı çalarlar. Kapı açılır, gelen elçiler ve komutan içeri girer. "Allah Allah, bu vakitsiz saatte bunların burada ne işi var?" Selamünaleyküm, selam hoş beşten sonra karakol komutanına tembihlenmiş komutan, "Âşıklar ben bugün sizi dinlerken çok etkilendim ve doymadım. Hele sazınızı çıkarın bir iki sohbet yapın da ben de gelen arkadaşlarınız da dinleyelim." "Yahu çoluk çocuk herkes yatıyor." Ev sahibi müdahale eder, "Ustam boş ver çoluk çocuğu, misafirlerimizin gönlü hoş olsun." Sazlar açılır, bu arada vaziyeti Alyansoğlu'na gizlice aktarırlar. Bir iki türküden sonra Alyansoğlu, "Laçin Usta sen bugün çok efkârlıydın, hele beni takip et sana bir ayak açayım, bakalım ki nasıl cevap vereceksin?" "Buyur evlat" der. Bakalım ki Alyansoğlu olayı nasıl anlatmaya çalışacak, Baba Laçin nasıl cevap verecek:

Alyansoğlu:
Dinle beni Baba Laçin
Solan çiçeği duydun mu
Felek vurmuş yanık için
Ölen çiçeği duydun mu

"Allah Allah, bu nasıl soru?" dedi Baba Laçin. Düğüne gelirken büyük hanımı Fatma hasta idi, "Acaba Fatma'ya bir şey mi oldu?" der ve şöyle cevap verir:

Baba Laçin:
Lale nergis menekşe mi
Hangi çiçeği diyersin
Yoksa gönül çiçeğim mi
Hangi çiçeği diyersin

Alyansoğlu:
Bu bağrıma vura vura
Sinemi eyledim yara
Dalga vurup derinlere
Dalan çiçeği duydun mu

"Dalan çiçeği duydun mu" deyince "Hayvah hay Mehmet boğuldu!" diyer fırlar. Gelenler kızarlar, teselli ederler. "Mehmet'le alakası yok, büyük hanımın biraz rahatsızlanmış, onun için geldik" deseler de Baba Laçin ikna olmaz. Bakalım ki nasıl cevap verir:

Baba Laçin:
Yaradan'da umudumuz
Kader yazı kemendimiz
Boğuldu mu Mehmed'imiz
Hangi çiçeği diyersin

Alyansoğlu:
Alyansoğlu yara açtı
Dost eline keder saçtı
Rüya gibi gelip geçti
Yalan çiçeği duydun mu

Baba Laçin:
Âşık Laçin yurdun hani
Bu haber kavurdu beni
Gelmez mi dertlerin sonu
Hangi çiçeği diyersin

Sözler biter, gelen haberciler "Laçin Usta biz seni götürmeye geldik" derler. Düğün sahibinden ve arkadaşı Alyansoğlu'ndan izin alırlar, gelen elçilerle birlikte Kars'a dönerler. Göle'den Kars'a giderken "Aygır" isimli bir göl vardır. Tam oraya gelince arkadaşları sorarlar. "Laçin Usta sizin köyde göl var mı?" deyince, "Ben size demedim mi Mehmet boğuldu. Ya siz niye gölü sorarsınız?" Her ne kadar çaba gösterirlerse de Baba Laçin'i ikna edemezler, çünkü Baba Laçin zaten bunun rüyasını görmüştü. Bunlar yola devam etsinler, haberi kimden vereyim? Büyük Oluklu köyünden. Eş, dost, komşu, akraba toplanmış, Baba Laçin'in yolunu beklerler. Ha geldi gelecek derken, Baba Laçin köye girer. Evine yaklaşır. Biraz evvel de dediğim gibi bizim ölülerimizde ağıtlar söylenir. Karşılıklı bir nazire gibi,

biri söyler biri alır, biri bırakır diğer biri alır. Fatma Ana, Baba Laçin'in amcasının kızıydı. Baba Laçin eve girince ağlamalar sızlamalar daha da hızlanır. Bakalım ki Baba Laçin, amcası kızı, yani eşi Fatma'ya neler söyleyecek? İşte o ağıtlardan birkaçı:

Baba Laçin:
Dinle beni emim kızı
Ciğer pareme ne oldu
İçerime düştü sızı
Ciğer pareme ne oldu

Fatma Ana:
Civan civan ecel suyu
İçmiş gidiyor Mehmet'im
Anadan bacıdan senden
Geçmiş gidiyor Mehmet'im

Baba Laçin:
İpekleri beze dönmüş
İlkbaharı güze dönmüş
Nazik canı buza dönmüş
Ciğer pareme ne oldu

Fatma Ana:
Günümüzü etti kara
Düşürdü bizleri zara
İçimizde derin yara
Açmış gidiyor Mehmet'im

Baba Laçin:
Baba Laçin'im yanarım
Balamı arar dönerim
Bu derdi nasıl kanarım
Ciğer pareme ne oldu

Fatma Ana:
Fatma anasıyım ona
Hasret kaldı gider sana
Yakasız gömlek canına
Biçmiş gidiyor Mehmet'im

Bu esnada komşular teselli etmeye çalışırlar. Baba Laçin "Ne olursunuz beni yavrumun yanına götürün." Gider yavrusunun cansız bedeni başına. Görünce duygulanır, feryat eder ama yapacak bir şey yok. Bu Allah'ın emri, kimse bunu geri çeviremez. Bakalım ki Baba Laçin, yavrusuna neler söylemiş:

Yetmiş üç yılında bir cuma günü
Felek darbesine gelen yavru can
Seslenmiş bir yana yetmemiş ünü
Bulanık sularda kalan yavru can

Bu feci haberi duyan ağladı
Bacıların karaları bağladı
Dertli anan ciğerini dağladı
Şen gönlüme saldın talan yavru can

Ana demiş baba demiş seslenmiş
Nefesi kesilmiş sesi kıslanmış
Su altında çamurlara yaslanmış
Amansız ecelden ölen yavru can

Azrail darbesi şirin canında
Hareket yok damarında kanında
On iki yaşında ilkokulunda
Kitabı çantada kalan yavru can

Böyle emreylemiş Cenab-ı Kudret
Göl dalga vurdukça edermiş feryat
Daha yeni fidan ismi de Mehmet
Sedası ciğerler delen yavru can

Oluklu köyüne düştü velvele
Kıymetli komşular verdi el ele
Kendin' suya attı Tahsin talebe
Ecel pençesinde bulan yavru can

Felek gelmez yola sürdü göçünü
Dertli koydun bu talihsiz Laçin'i
Kara yere serdin ipek saçını
Dünya oldu sana yalan yavru can

Der ve sözlerini bitirir. Tabii ki ne kadar ağlasa, ne kadar sızlasa boş. Bu takdir-i ilahiydi. Aradan birkaç gün geçtikten sonra ailenin en küçüğü olan kız kardeş, babasının dizine oturur. Baba Laçin'e "Ağa, Mehmet abim ne zaman gelecek?" deyince Baba Laçin öyle bir ah çeker ki göz yaşlarını tutamaz. "Gelecek yavrum gelecek" der, sazını eline alır. Bakalım ki nasıl cevap verir küçük kızına:

Bizleri terk etti sevgili yavrum
Yüreğime yara açtı gelmedi
Gece gündüz durmaz ah ile zarım
Evimize şivan düştü gelmedi

Arı idim arzum kaldı balında
Şekerden şerbetten tatlı dilinde
Ana yurdum Oluklu'nun gölünde
Ecel şerbetini içti gelmedi

Benim hâllerimden anlamak gerek
Böyle acılara dayanmaz yürek
Ah eyledim yavru yavru diyerek
İçerde ciğerim pişti gelmedi

Siyah neme lazım ağ neme lazım
Ova neme lazım dağ neme lazım
Bahçe neme lazım bağ neme lazım
Gönlümün bülbülü uçtu gelmedi

Yeter Âşık Laçin eyleme feryat
Böyle emreylemiş Cenab-ı Kudret
Anadan babadan talihsiz Mehmet
Bacıdan kardeşten geçti gelmedi

Evet, kıymetli okuyucularım, küçük kıza verilen cevap yavrunun gönlünü yaptı mı yapmadı mı bilinmez. Ama bilinen bir gerçek var ki giden geri gelmiyor. Ateş düştüğü yeri yakarmış. Baba Laçin'in on sekiz çocuğu vardı ama bunun yeri başka idi. Bu arada Baba Laçin'in mesleğini yürüten oğlu İsmail Aladağlı, olayın olduğu tarihte İstanbul'da idi. İstanbul dönüşü eve gelir, herkesle hasret giderir. Amma bir suskunluk var. Kimseden ses çıkmaz. Fatma Ana "Oğul İso can, niye hiç sormuyorsun Mehmet nerde?" O zaman "Ne oldu ana niye ağlıyorsun?" Fatma Ana cevap vermeye yeltenir. Baba Laçin "Dur Fatma dur, ben izah edeyim oğluma, o nasıl cevap verecek?" der. Başlar ağlayarak söylemeye:

Baba Laçin:
Nerde kaldın civan yavrum
Duydun mu ki neler oldu
Bağ becerdim barı için
Meyvesini yeller aldı

Oğlu İsmail:
Hak emrine boynum eğri
Başımız sağ olsun ağa
Ondan gelen ona döner
Başımız sağ olsun ağa

Baba Laçin:
Keşke burda olsa idin
İmdadına gelse idin
Korumana alsa idin
Küçük kuzum yalnız kaldı

Oğlu İsmail:
Herkesin zamanı varmış
Zamanı dolan gidermiş
Onun ömrü bu kadarmış
Başımız sağ olsun ağa

Baba Laçin:
Gelmedi mi kara haber
Yavrum olmuşuz derbeder
Buna kader yazı derler
Kardeşin gölde boğuldu

Oğlu İsmail:
Dertlerimiz' yaza yaza
Duralım Hakk'a niyaza
Allah sabır versin bize
Başımız sağ olsun ağa

Baba Laçin:
Âşık Laçin daha gülmez
Yerini kimseler almaz
Ecel zamanı bilinmez
Kuzumun ki ansız geldi

Oğlu İsmail:
Aladağlı ben bir beşer
Ömrü olan mutlak yaşar
Bize sabır etmek düşer
Başımız sağ olsun ağa

Evet, kıymetli dostlar, ölenle ölünmüyor, hayat devam ediyor. "Yavru Can" hikâyesi de burada noktalanıyor. Aslında sona ermedi, dünya var olduğu sürece nice acı, nice tatlı günler göreceğiz. Bu sadece biri idi. Dün var idi, bugün de var, yarın da olacaktır. Yüce Mevla'm beterinden korusun. Ölenlere rahmet, kalanlara hayırlı uzun ömürler dilerim. Sevgili dostlar, Baba Laçin'in hayatı; halk arasında, toplumlarda, düğünlerde, derneklerde devam ederken kızlarının çoğunluğunu ve bir oğlunu evlendirir. Yetmiş dokuz yılı amansız bir hastalığa yakalanır. Akciğer kanseri Baba Laçin'i yakalamış. Çaresini bir türlü bulamazlar. Şubat mart ayları 1979 senesi Kağızman'a doktora gider. Doktor tanıyor kendisini. "Buyur âşık baba" der, muayene eder. Baba Laçin kan kusuyordu ve doktorun sorusuna şöyle cevap verir:

Bu dert benim etrafımı bağladı
Çıkmaya bulamam ara doktor bey
Darbe vurdu ciğerimi dağladı
Evelallah sende çare doktor bey

Dert öyle bir şey ki satabilemem
Kendimi ayakta tutabilemem
Çift döşek üstünde yatabilemem
Her tarafım olmuş yara doktor bey

Lokman Hekim sev'yesine vardın mı
Bu bahçenin meyvesini derdin mi
Acep sen de hayatında gördün mü
Benim gibi bahtı kara doktor bey

Bu illet yüzünden zorda kalmışım
İçerim yaralı zarla dolmuşum
Evelallah seni diye gelmişim
Şaşkınım gideyim nere doktor bey

Allah izin verse sendedir imkân
Ne olur yardım et kurtarsın bu can
Ah ettikçe kan geliyor içimden
Birazcık gayret et bre doktor bey

Laçin bundan sonra gülecek miyim
Dertlerime çare bulacak mıyım
Yoksa bu dert ile ölecek miyim
Ne atarsın ora bura doktor bey

Tabii ki doktor dinler, gerekli ilaçları yazar ve Baba Laçin ilaçları kullanmaya devam eder ama nafile. Hastalığı gitgide çaresiz hâle gelir ve 1980 yılı Ankara'ya gider kızının yanına. Kızı hastane hastane, doktor doktor gezdirir. Bir türlü tedavisini olumlu hâle getiremez. En son Ankara'da Dışkapı SSK Hastanesinde tedavi görür. İlgilenen kızı Zennure, Baba Laçin'i sedyede taşırken son durumunu öğrenmek için doktorun yanına girer. Baba Laçin koridorda sedyede kızını bekler. Kızı doktorla konuşmaya başlar. Kapının arası açık kalmış. Baba Laçin, doktor ne diyerse hepsini duyar. Doktor der ki "Biz âşığı çok seviyoruz. Bunu buralarda süründürmeyin. Eziyet etmeyin, götürün köyüne çoluk çocuğunun içine. Hiç olmazsa onlarla hasret gidersin. Yapılacak bir şey yok." Tabii ki kızı Zennure Baba Laçin'i alır, evine gider. Bir hazırlık içine koyulurlar. "Kızım ne yapıyorsun?" "Ağa hazırlık yapıyoruz, seni köye göndereceğiz. Doktor altı ay hava değişimi yaparsa iyi olur" dedi. "Sonra kontrole getirin, durumun iyiymiş dedi". Fakat Baba Laçin her şeyi duymuştu. Yok kızım yok, ben her şeyi biliyorum. Tabii ki ben evimde çoluk çocuğumun içinde olursam iyi olur. Hazırlıklar tamamlanır, Kars'a bilet alınır. Saatler yaklaşıyor, damadı Kemal der ki "Dayı sen bizi alıştırdın, şimdi de Kars'a gidiyorsun. Bize hatıra olarak bir iki söz söylemeyecek misin?" der. "O zaman yavrum sazımı bana getirin." Saz gelir, alır

eline çalmaya uğraşır. O kadar hâlsiz düşmüş ki sazda makam çıkaramaz, boş boş vurur. Bakalım ki Baba Laçin neler söylemiş:

Doktorları birer birer dolandım
Bulamadım derde çare giderim
Felek darbe vurdu ben yaralandım
Ciğerlerim pare pare giderim

Hele kulak verin benim sesime
Burda ölsem kimler gelir yasıma
Bu yüzdendir ana yurdum Kars'ıma
Bu dağları yara yara giderim

Bu derdin yüzünden her yanım yara
Arzuhâl yazmışım ulu Settar'a
Eğer verir ise derdime çare
Yaralarım' sara sara giderim

Çaresi imkânsız içimde derdim
Hakkız helal edin sizleri yordum
Bu garip ellerde sızlandım durdum
Bu derdin elinden nere giderim

Yüreğim ah çeker içim közdedir
Acılarım yüksek dil avazdadır
Kimler geldi geçti sıra bizdedir
Kabristana bir mezara giderim

Varıp da köyümde olursam eğer
Âşık Laçin biraz kalırsam eğer
Vadem tamam olup ölürsem eğer
Yaradan'a ol Settar'a giderim

Der ve sözlerini bitirir. Baba Laçin'in saati gelmişti. Ankara garına, tren istasyonuna götürürler. Trene biner. Ağlamalar sızlamalar derken Baba Laçin trende duygulanır. Yanındakilere "Dilime bir iki söz geldi, bir kâğıt, bir kalem çıkarın da bunları yazın" der. Bakalım ki neler söylemiş:

Bu dünyanın hâli böyle dostlarım
Derbeder halimi gören yanıyor
Her yanım acıda dinmiyor zarım
Ah çektikçe ciğerlerim kanıyor

Bu yüzdendir ne edersem gülemem
Daralır nefesim ey'ce alamam
Umudum yok dermanımı bulamam
Ecel dört yanımı sarmış dönüyor

Tek çare kurtuluş Hakk'ın beratı
Ancak o olacak canım rahatı
Yıllardır çekerim ben bu illeti
Ekmeğimi gam kedere banıyor

İlletim çok büyük kesmiş yolumu
Elim kolum bağlı kırmış belimi
Gafiller görsünler düşkün hâlimi
Cahiller dünyayı baki sanıyor

Hamdolsun Allah'a imanım paktır
Yüreğim kanıyor dertlerim çoktur
Söyletmeyin beni takatim yoktur
Anlattıkça acılarım sünüyor

Dilbaz oldum el âleme söz sattım
Âşık Laçin fazla sattım az sattım
Aşkın ocağında yandım köz sattım
Yavaş yavaş alevlerim sönüyor

Baba Laçin sözünü bitirir. Ne de olsa tanınmış bir kişi. Gören duyan kompartımana geliyor. Bakarlar ki Baba Laçin iğne ipliğe dönmüş. Hâlini hatırını sorarlar. Sevenler bir yandan ağlar, ah of çekerler, bir yandan konuşturup yazıya kaleme alırlar ve Baba Laçin ikinci türküsünü yazdırır. Bakalım neler yazdırmış:

Yürü kara tren kalma yollarda
O cennet vatana yetiştir beni
Derbeder kalmışım garip ellerde
Evlada canana yetiştir beni

Aylardır bu hasret içimde yara
Diyar-ı gurbette bulmadım çare
Konu komşu yâren akrabalara
Bekleyen her cana yetiştir beni

Fren koyma süratine hızına
Hasret kaldım Mihriban'ın yüzüne
Sevdiceğim Fatma emim kızına
O dertli insana yetiştir beni

Bakmaz mısın bu garibin hâline
Ne durursun devam etsen yoluna
Bir ömür harcadım serhat eline
Götür de o yana yetiştir beni

Makinist duydun mu kalma avare
Kıvranır dururum oldum biçare
Camuşlu Oluklu bütün köylere
Hacı Kağızman'a yetiştir beni

Âşık Laçin yolda bitmek istemem
O derin uykuya yatmak istemem
Vagonlarda ölüp gitmek istemem
Kurban olam sana yetiştir beni

Baba Laçin sözlerini bitirir. İnsanlar, herkes yerlerine giderler. Baba Laçin dertleriyle baş başa kalır, yolculuk devam eder. Ertesi gün tren Kars'a varır. Baba Laçin'i bekleyenler vardı. Alır evine yani Büyük Oluklu köyüne götürürler. Aileye çoluk çocuğuna kavuşur kavuşmasına da acıları öyle büyük ki herkes gam yas içinde. Hasta yatağında bir süre yatar, günbegün erir. Baba Laçin'in hanımları ikisi de çok dilbaz söz ustaları. Baba Laçin'in durumu onları çok üzer. Ağlarlar sızlarlar, karşılıklı ağıtlar yakarlar. O ağıtlardan birkaçını sıralayalım sizlere:

Fatma Ana:
Sefa geldin hanemize
Bizleri terk etme n'olur
Gitmeler çok ağır bize
Yalnızlığa itme n'olur

Baba Laçin:
Elimde mi durup kalmak
Rabb'imin takdiri böyle
Dert yüzünden oldum helak
Bu illet başıma bela

Fatma Ana:
Gam gölünde yüze yüze
Acılarım çıktı yüze
Sensiz hayat zindan bize
Karanlığa atma n'olur

Baba Laçin:
Bu ataş kavurur beni
Kül eder savurur beni
Virana çevirir beni
Düşünür çekerim gaile

Fatma Ana:
Fatma Ana'nın amanı
Kesildi yoktur gümanı
Allah'ım kurtarsın seni
Uyan uyan yatma n'olur

Baba Laçin:
Nazar edin bu Laçin'e
Büryan oldum yana yana
Hakkız helal edin bana
Çıkacağım dönmez yola

Komşular toplanır, Baba Laçin'e geçmiş olsuna gelirler. Bir-iki sohbetten sonra Baba Laçin komşulara hitaben "Dilime birkaç söz geldi, bunları bir yazın" der. Bakalım ki ne yazdırmış:

Hakkız helal edin can komşularım
Gidenler geriye gelmez bir daha
Ömrümün binası çöktü çökecek
Bu düzen yerini almaz bir daha

Yâreni yoldaşı düşürdüm gama
Kırık cam tutar mı olur mu yama
Ecel pençesini takmış yakama
Canım' almayınca salmaz bir daha

İşe yaramıyor dünyanın varı
Ateşim' söndürmez dağların karı
Yıllardı çekerim bu ah ü zarı
Korkarım talihim gülmez bir daha

Aklı olan daim hakkı yürütür
Kini ve nefreti ezer çürütür
Dünya ahiretin kazanç yeridir
Bu fırsat kapımı çalmaz bir daha

Zamanı gelince erir bitersin
Âşık Laçin kaybolursun yitersin
İşe yaramazsa kırar atarsın
Çatlak testi asla dolmaz bir daha

Der ve sözlerini bitirir. Herkes teselli verir amma nafile. Üç gün, beş gün derken çok sevdiği komşusu ve aynı zamanda köyün imamı birkaç arkadaşıyla Baba Laçin'i ziyarete gelirler. Sabri Hoca teselli verir, şaka eder. "Âşık sende ne var ki sapasağlamsın, yatan ölmez, yeten ölür. Bir bakarsın ki ben öldüm" der. "Hayır hocam hayır, görünen köye kılavuz istemez." Çay kahveden sonra misafirler kalkar giderler. Allah'ın hikmeti, birkaç gün sonra gerçekten Sabri Hoca vefat eder, ama Baba Laçin'e söylemezler. Sabri Hoca yanına uğramayınca "Yahu bu hoca niye yanıma gelmez" deyip bir şiir yazar. "Bunu hocaya yetiştirin." "Tamam" derler. Hâlbuki hoca ondan önce ölmüş. Şiir şöyle ve son şiiri:

Kaç gündür gelmezsin ne oldu sana
Yolcunun zamanı kalmadı hocam
Tehlike zilleri çalıyor cana
Kesildi amanı kalmadı hocam

Takatim yok bedenimde kolumda
Ölüm kol geziyor yakam elinde
Kel'me-i şehadet tevhit dilimde
Canımın gümanı kalmadı hocam

Âşık Laçin Hakk'a tamdır imanım
Yetişti tamamdır benim zamanım
Gelip de nazar et tükenir canım
Bu bağın bağbanı kalmadı hocam

Baba Laçin sözleri hocaya gönderir ama yetişmesi mümkün değil. Çünkü hoca ondan önce ölmüş. Aradan bir hafta veya on gün geçer. Baba Laçin Hakk'ın rahmetine kavuşur. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun. Dünyanın düzeni bu, gelen bir gün gider kıymetli dostlar. Baba Laçin hikâyesi böyle sona erer. Bu hikâyenin tasnifi ben oğlu İsmail Aladağlı'ya aittir. Gerçek hayat hikâyesidir. Saygılar sunuyorum.

Âşık İsmail Aladağlı

EK-2. NAZLICAN HİKÂYESİ[176]

Nazlıcan severek nişanlandığı genci asker eder. Hasret dolu günler başlamıştı. Ha bugün ha yarın derken nişanlısıyla telefon, mektup görüşmeleri eksik olmuyordu. Nişanlısının askerliği epey yol almıştı. Nazlıcan sevinçli, hayat dolu bir gençti, amma yarının nasıl ve ne şekil olacağını hiç kimsenin bilmediği gibi Nazlıcan da bilmiyordu. İşte o acı ve keder dolu gün gelmişti. 12 Temmuz 2000 tarihinde Nazlıcan'ın köyünde bir düğün olur. Âdettir, düğünü olan genç kızın başına kız arkadaşları, özellikle nişanlı olan kızlar davet edilir. Bu davet Nazlıcan'a da gitmişti. O gün Nazlıcan biraz rahatsızdı, bu yüzden davete icabet etmemişti. Karşı taraf ısrarla gelmesini ister. Bu sefer Nazlıcan'ın kıramayacağı birini gönderirler. Kimi? Kayınbabasını. Nitekim Nazlıcan kabul eder. Kayınbabasına "Baba sen git, ben hazırlanıp geleyim" der. Kayınbabası "Tamam yavrum, sakın gelmemezlik etme" der ve gider. Bu arada Nazlıcan'a bir telefon gelir. Kimdendi, kim idi, bunu ancak kendisi ve Allah bilir. Bir derdi, bir sorunu mu vardı bilinmiyor. Telefon kapanır. Nazlıcan odasının kapısını kilitler. Hiçbir maddi manevi sıkıntısı olmadığı sanılan Nazlıcan'ın, babasının duvarda asılı av tüfeğine gözü ilişir. Tüfeği alır ve işte o acılı an ne derdi vardı bilinmiyor. Zavallı kızcağız tüfeğin namlusunu kalbine dayar ve tetiğe basar, hayata veda eder. Genç kızın gözü gibi koruduğu odasını el hünerleri ile yapılan süslemeler doldurmuştu, bu süslemeye bir de kendi kanları duvarlarda bir desen oluşturmuştu. Tabii ki bu desen acı bir desen, yürek yakan bir desen, hüzün dolu bir desen olmuştu. Adeta bir çiçek, ama bu çiçekler göz nuru ile yapılan dantel veya doğal çiçekler değildi, bu çiçekler kan çiçekleriydi. Tüfek sesini duyanlar genç kızın evine koşarlar bir de bakarlar ki kapı kilitli. Kapıyı kırıp içeri girerler. Manzara belli, o tabloyu düşünmek bile istemiyorum. Eh tesadüf ya bu, işte o gün ben o köyde misafir idim. Orada akrabalarım vardı, onları ziyaret ettim. Sılayı rahim yaparken bu acıya ben de ortak oldum. Sanatım gereği bir şeyler yazmam gerekiyordu. Duygularım hayli kabarıktı. O günün anısına Nazlıcan kızımızı anmak ve ona rahmet okutmak için yazmış olduğum birkaç türküyü aşağıya sıralıyorum:

Havar komşularım havar yetişin
Nazlıcan balamın hâline bakın
Taze fidanımı dolu mu dövdü
Kırılmış kanadı koluna bakın

[176] Nazlıcan Hikâyesi, 12.07.2000 tarihinde, Âşık İsmail Aladağlı tarafından tasnif edilmiştir.

Bu derdin yüzünden ben daha gülmem
Eylenmez yaralar hiç iflah olmam
Sebebi mesajı var mıdır bilmem
Taze kınalanmış eline bakın

Duyan bu haberi yaymıştır belki
Asker nişanlısı duymuştur belki
Bu dert yüreğini oymuştur belki
Şimdi çıkar gelir yoluna bakın

Onunla mutluydum gülecek idim
Sefayı neşeyi bulacak idim
Kar beyaz gelinlik alacak idim
Kanlara belenmiş geline bakın

Nasıl dayanırım Mevla'm al beni
Ozan Aladağlı yazdı destanı
Kahpe kurşun parçalamış kalbini
Hele bir dönderin dalına bakın

Bu ağıt annesine aitti. Tabii ki annesinin böyle dertli dertli ağıt yakması faydasızdı. Bu takdir-i ilahiydi. Kimsenin gücü yetmezdi. Biz gelelim babasına. Babası hazin hazin ağlarken neler söylüyordu? Sevgili dostlar her yörenin kendine has gelenekleri, görenekleri var. Bizim yöremizde bu gibi durumlarda kadınlar olsun, erkekler olsun, cenazeye ağıtlar yakarak ağlarlar. Bakalım ki babası nasıl bir ağıt söylemiş:

Canım körpe balam nazlı çiçeğim
Kim ne dedi sana küstün gidersin
Bu derdin yüzünden ben nideceğim
Ne idi canına kastın gidersin

Acep naz mı yaptın o asker yâre
Açtın yüreğime eylenmez yara
Sebebini söyle baban Haydar'a
Niye konuşmazsın sustun gidersin

Bunun sebebini kime sorayım
Bu yaraya nasıl merhem sarayım
Senin çeyizini kime vereyim
Kapattın sandığa bastın gidersin

Sana hiç sevgisiz olmadı baban
Yazık derdin neydi bilmedi baban
Ne dedin ki sana almadı baban
Küstün kaşlarını astın gidersin

Haydar baban daldı derine yavrum
Aladağlı şahit zarına yavrum
Derdini deseydin birine yavrum
Hiç mi yoktu eşin dostun gidersin

Der ve sürekli ağlar sızlar. Bunlar böyle ağlaya sızlaya devam ederken ben size haberi kimden vereyim? Bu acı haberi asker nişanlısına yetiştirirler. Ne de olsa kara haber çabuk yayılır. Nişanlısı haber alır almaz birliğinden izin ister, memleketine doğru yola çıkar. Köyüne yetişir ki bu kara haber doğruymuş. O zamanları nişanlısı gerçekten yıkılır ama elden hiçbir şey gelmez. Bakalım gözü yaşlı bağrı başlı genç, nişanlısı Nazlıcan için nasıl ağıtlar söylemiş:

Uyan nazlı yârim uyuma n'olur
Bir kere yüzüme bak Nazlıcan'ım
Uzaklardan geldim seni görmeye
Bu derin uykudan kalk Nazlıcan'ım

Acın ömür boyu bana sermaye
Bu yaraya merhem olmaz sürmeye
Komşular toplanmış seni görmeye
Altın gümüşünü tak Nazlıcan'ım

Mevla'm affet beni ciğerim yanar
Emrine saygım var duygular kanar
Bu ayrılık bize kederler sunar
Bedenim dayanmaz çok Nazlıcan'ım

Aladağlı asker üzgün bakışır
Bu ne hazin bir gün kalbim sıkışır
Sana al yeşilli duvak yakışır
Gel beyaz bezlerden çık Nazlıcan'ım

Asker nişanlısı feryat ederek ağlar sızlar ama nafile, olan olmuş. İnsanlar sürekli askeri teselli ederler ama askerin acısı dinmez. Bakalım ki daha neler söyler:

Çekilin dostlarım kenara durun
Ben nazlı yârimi görmeye geldim
Gönlümün prensi sefere çıkmış
Huzurunda selam durmaya geldim

Gözü yaşlı koydun bacı kardeşi
Saldın içerime sönmez ateşi
Acele eyleme kervancı başı
Onun hatırını sormaya geldim

Taze gelin duvağının alısın
Sen gönlümün çiçeğisin gülüsün
Hakk'ın huzuruna hoş çıkmalısın
Sırma saçlarını örmeye geldim

İzinim çok kısa geri dönerim
Bu acıyı ömür boyu kanarım
Doyamadım sana hasret yanarım
Yüzüm' toprağına sürmeye geldim

Nazar mı kâr etti geldin gözlere
Aladağlı nakış etti sözlere
Mevla'm bağışlarsa seni bizlere
Yerine canımı vermeye geldim

Evet, sevgili dostlar bu ağlamalar sızlamalar faydasızdı. Genç gelini toprağa teslim ederler. Allah rahmet eylesin diyoruz, hayat devam ediyor. Allah'tan kalanlara sabırlar dilerim.

Âşık İsmail Aladağlı

EK-3. FOTOĞRAFLAR

Âşık Laçin Aladağlı

Âşık Laçin Aladağlı ve Âşık İsmail Aladağlı

Âşık Laçin Aladağlı'nın büstü. Kars Belediyesi tarafından yörenin önemli âşıkları için yaptırılan büstler arasında yer almaktadır.

Âşık İsmail Aladağlı, İzmir, 1972

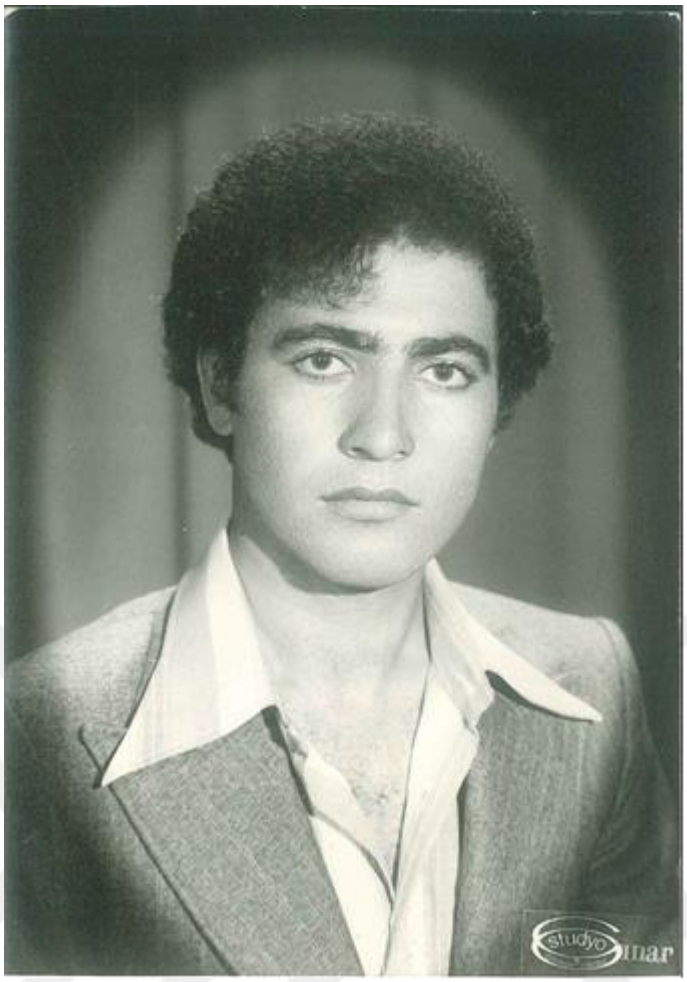

Âşık İsmail Aladağlı

Âşık Laçin Aladağlı (ayakta ortada) ve Âşık İsmail Aladağlı (ayakta sağ tarafta)

Âşık İsmail Aladağlı (solda) ve Âşık Rüstem Alyansoğlu (oturan)

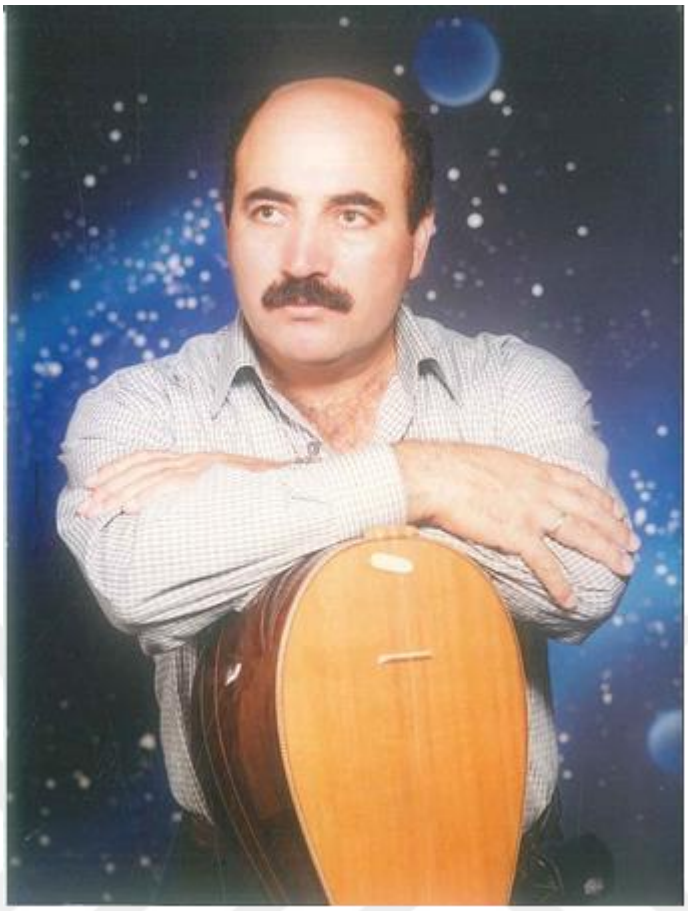

Âşık İsmail Aladağlı

Âşık İsmail Aladağlı ve Âşık Erol Erganî

Âşık İsmail Aladağlı

Soldan: Âşık İsmail Aladağlı, Âşık Murat Çobanoğlu, Âşık Şeref Taşlıova, Âşık Kul Nuri

Soldan: Âşık Nuri Çırağı, Âşık Kul Nuri, Âşık Bayram Denizoğlu, Âşık Erol Şahiner, Âşık İsmail Aladağlı

Soldan (oturanlar): Âşık Arif Tellioğlu, Âşık İlgar Çiftçioğlu, Âşık İsmail Aladağlı